

اشارات دانشگاه تهران

۶۰۲

گروه ملی کتابشناسی ایران

۲

فهرست

نسخه‌های خطی

کتابخانه دانشگاه حقوق و علوم سیاسی اقتصاد
دانشگاه تهران

تکارش

محمد تقی داش پژوه

بها : ٣٠٠ ريال

سر آغاز

دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی از آغاز تأسیس مدرسه علوم سیاسی تو انسته است کتابخانه‌ای ایجاد کند که از حیث اشتغال بر کتب نفیس و نادر چاپی و بعضی از نسخ خطی و اجد امتیاز باشد.

اینک خوشوقت است که فهرست نسخ خطی آنرا که بالغ بر ۶۰۰ و اندجلدمی باشد و بهم آفای محمد تقی دانش پژوه دبیر فاضل دانشگاه و معاون کتابخانه دانشکده حقوق تنظیم شده است به دستداران اینگونه آثار و محققان تاریخ و ادب اسلامی تقدیم کند. مجموعه نسخ خطی دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی بخصوص از جهت اینکه محتوی بر عده کثیری از آثار فقهی و مباحث اصولی است برای کسانی که در رشته‌های مختلف حقوق اسلامی تحقیق می‌کنند و علی‌الخصوص دانشجویان همین دانشکده محل حاجت و استفاده است و امیدوار است با توجه در مندرجات این فهرست فواید بسیار از آنها بر گیرند.

در تدوین این فهرست از طرف مؤلف رعایت جوانب مختلف نسخه شناسی و کتابشناسی شده و نکته‌ای فروگذار نگردیده است.

رئیس دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی

دکتر موسی عمید

مقدمه

از اهم اقداماتی که در کتابخانه های ایران هرچه زودتر باید عملی گرده تهیه فهرست کتابهای خطی موجود در هر کتابخانه ایست.

شاید جای تذکر باشد که کتابخانه های بسیار مهمن ایران، و حتی میتوانیم بگوییم مهمنتین کتابخانه هایی که نسخ بسیار نفیس از کتب خطی دارند، مانند کتابخانه سلطنتی و یا کتابخانه ملی حاج حسین آقای ملک، بواسطه زیادی مقدار کتب و مخصوصاً اهمیت مشخصات آنها، هنوز موفق نشده اند فهرست چاپی از گنجینه مخطوطات گرانبهای خود فراهم سازند.

خوب شیختانه در این اوخر بهمت دانشمندانی چند تنظیم فهرست های مخطوطات پیشرفت محسوسی گرده و مخصوصاً دو تن از کتابداران آقای علینقی منزوی و آقای محمد تقی دانش پژوه که با هم همکاری صمیمی دارند با کوشش خستگی ناپذیر در این راه سعی فراوان مبذول داشته‌اند.

فهرستی که در این مجلد از نظر خوانندگان میگذرد فهرست مخطوطات کتابخانه دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی است که با کوشش وبصیرت آقای محمد تقی دانش پژوه، عضو گروه کتابشناسی ایران و معاون کتابخانه دانشکده حقوق، فراهم آمده است. و در آن شرح و وصف نسخه های خطی که در این مدت نسبه طولانی تشکیل کتابخانه برای آن خریداری شده و یا به کتابخانه دانشکده اهداء گردیده است ذکر گردیده.

مجموعه نسخ خطی این کتابخانه محتوی بر کتب مختلف در انواع علوم است و اختصاص به مباحث حقوقی یا فقهی ندارد. اما با تفحص در فهرست و تدقیق در اسماء کتب، معلوم میشود که اغلب آنها کتب قوه و اصول است و چندین نسخه هم مربوط به تاریخ اخیر و انتقاد ازاوضاع قرن سیزدهم ایران در آن میان هست که از نظر تاریخ سیاسی بسیار مفید میباشد. در میان این مجموعه چند نسخه قدیمی وجود

دارد که از نظر نسخه شناسی و فواید تاریخی واجد اهمیت خاصی است و برخی از آن نسخ عبارت است از: تحفه سامی شماره ۱۸۷۰ ج (ص ۴ همین فهرست) و تبصرة المبتدى قونوی شماره ۵۷ د (ص ۳۴) و ترجمة فارسی النهایه فی مجرد القنوای شماره ۳۲۸۸ (ص ۵۷) وايضاح الفوائد حلی مورخ ۸۰۲ شماره ۳-ج (ص ۲۵۸) و اختصار القانون و مسائل البغية شماره ۹۰-ج (ص ۲۶۲ و ۲۳۲) که در مجموعه‌ای کهنه از آغاز سده هفتاد هاست. از نسخه‌های نادر این کتابخانه میتوان کتاب بناء المقالة الفاطمية ابن طاوس شماره ۷۰-د (ص ۲۶۱) را بشمار آورد که گرچه از سده ۱۱ است ولی از نسخه اصل کتابخانه اوقاف بغداد کاملتر و از دیگر نسخه‌ها کهنه تر است.

مؤلف اساس فهرست را بترتیب حروف الفباءی اسم کتب ترتیب داده و در پایان فهرستهای برای اسماء مؤلفان و نام کتابها و شماره ردیف کتب مرتب کرده است. برای تمیز کتب عربی از فارسی فهرست بدو بخش عربی و فارسی تقسیم شده است و جمماً حاوی معرفی ۶۰۱ نسخه است و در حقیقت ۷۰۲ کتاب و رساله در این فهرست توصیف شده. ذیل عنوان هر کتاب ابتدا معرفی آن از نظر کتابشناسی بیان و آغاز و انجام آنها ضبط میشود و سپس وصف نسخ یعنی نسخه شناسی آنها بمیان می‌آید و اگر از یک کتاب چند نسخه مختلف موجود باشد یک آنها را معرفی می‌کند.

مؤلف در معرفی کتب و کتابشناسی برای احتراز از تطویل مطلب غالباً خواننده را به تحقیقات مندرج در فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ مرکزی دانشگاه تهران و فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده ادبیات تهران که خود تدوین کرده است ارجاع میدهد.

بانشر این فهرست نسخه‌های تازه‌ای به محققان و نشر کنندگان متون قدیمه‌هارائه شده و وسیله‌ای در خور استفاده برای اهل بصیرت بدست داده شده است.

این بند بسیار خوش وقت میباشد که کار فهرست نویسی کتب خطی موجود در ایران قدم بقدم روبکمال میبرد و توفیق کسانی را که در این راه کوشش هستند از صمیم قلب مسأله مینماید.

دکتر محسن صبا

رئیس گروه کتابشناسی ایران

دیباچه

پس از بنیاد گرفتن کتابخانه مرکزی دانشگاه نگارنده این فهرست از کسانی بوده است که برای تنظیم فهرست آنها از طرف دانشگاه خوانده شده و پنج جلدی از فهرست این کتابخانه را دربیش از سه هزار و دویست صفحه از سال ۱۳۳۲ تا سال ۱۳۳۸ خورشیدی تألیف و بچاپ رسانده است.

دنیالله فهرست این کتابخانه که در آن کتابهای تحصیل شده‌پس از کتب اهدائی آفای مشکوکه شناسانده می‌شود بخامه اینجانب اکنون زیر چاپ است و تا ص ۱۳۸۰ بچاپ رسیده است.

در سال ۱۳۳۵ انجمن علوم انسانی از نگارنده و آفای علی نقی منزوى خواسته است که از همه نسخ خطی کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار که بیشتر آنها در فهرست پیشین آن کتابخانه شناسانده نشده است فهرست برداریم. هاینکار را در تیرماه همین سال آغاز کردیم و در اسفند ۱۳۳۸ بیان رساندیم و آماده چاپ ساختیم. این فهرست با کوشش و مساعدت آن انجمن و مدرسه عالی سپهسالار زیر چاپ رفته و تا کنون تا ص ۲۰۰ آن بچاپ رسیده است.

در سال ۱۳۳۷ چون دیدم که در کتابخانه دانشکده حقوق نزدیک ۶۰۰ و اندرجلد کتاب خطی هست با تشویق خاص جناب آفای دکتر صبار ئیس محترم این کتابخانه بفهرست کردن این نسخه‌ها پرداختم و یکسالی طول کشیده است تا کار فهرست بیان رسد و پس از انجام تشریفات اجازه طبع آن از طرف دانشگاه ششمراهی زیر چاپ بوده و اینک بیان رسیده است. بسیار خرسندم که وظیفه‌ای را که بینده محول بوده است تو انستم با انجام بر سانم در این مورد از جناب آفای دکتر عمید که عنایت خاصی در این زمینه بذل فرموده و دستور داده اند چاپ این فهرست در شمار انتشارات دانشگاه بیاید و از جناب آفای دکتر صبا رئیس محترم کتابخانه دانشکده حقوق که مشوق اصلی نگارنده در تألیف

این فهرست بوده‌اند و از جناب آفای دکتر صفارئیس اداره کل انتشارات و جناب آفای دکتر محمد حسین علی‌آبادی و جناب آفای مدرس رضوی استادان دانشگاه که در تصویب چاپ این فهرست در انجمن تألیف و ترجمه عتایتی خاص ابراز داشته‌اند بسیار سپاسگزارم.

همچنین وظیفه اخلاقی بینده است که از دوست دانشمندم آفای ایرج افشار که در راهنمایی‌های علمی در تنظیم این فهرست از بندۀ هیچ‌دریغ نکرده‌اند بسی سپاسگزاری کنم این فهرست درست‌مانند فهرست کتابخانه‌دانشکده‌ادبیات که در همین سال ۱۳۳۹ به‌چاپ رسانده‌ام تنظیم شده و برای هر کتابی دو بخش کتابشناسی و نسخه‌شناسی دارد و ترتیب و نشانه‌گذاری نسخه‌ها درست مانند آن کتابخانه و بر طبق روش فرانسوی و از روی اندازه‌نسخ است چنان‌که در بیان‌آن فهرست این نکات را نوشتیم در این فهرست نخست کتابهای فارسی و سپس کتابهای عربی شناسانده شده و در پایان فهرستهای شماره‌نسخ و نام کتاب و مؤلف و فهرست عمومی آمده است. روز و نشانه‌های اختصاری مراجع همانست که در بیان‌آن فهرست دانشکده‌ادبیات یاد کرده‌ام. این نکته هم گفته شود که در این فهرست در بیشتر جاها بفهرست ادبیات و فهرست دانشگاه تألیف این‌جانب (با نشانه‌ف) بازگردانده‌ام و مطالب را دوباره بازنگفته‌ام.

محمد تقی دانش پژوه

عضو کروه کتابشناسی ایران و دبیر دانشگاه تهران
دیماه ۱۳۳۹ خورشیدی

فهرست

۲۲۶_۱	بخش نخستین کتابهای فارسی
۵۰۷_۲۲۷	بخش دوم کتابهای عربی
۵۱۳_۵۰۸	ذیل
۵۳۲_۵۱۴	فهرست نسخه‌ها از روی شماره آنها
۵۴۶_۵۳۳	فهرست نام کتابها
۵۶۵_۵۴۷	فهرست نام مؤلفان
۶۰۲_۵۶۶	فهرست نام کسان و جایها و گروهها و کتابها

یادداشتها

- ۱- ص ۵ س ۹: نسخه‌ای ازین «آغاز و انجام» در مجامس (۲: ۴۰۵ س ۴/۶۴۰) هست.
- ۲- ص ۸۱ س ۵ از پایین غزلیات و اطوز گنج فوچی بزدی در فهرست نسخه‌یادشده‌ولی خود آن را بریدند و برداشتند و آن را در جنگ نیست و نسخه باهمین نقص بکتابخانه رسیده‌بود.
- ۳- ص ۸۱ س ۱ از پایین: بخوانید: «میرزا حبیب الله اصفهانی نه» میرزا خلیل الله».
- ۴- ص ۹۸: از فهرستها بر می‌آید که حیات نفس احسایی راسه ترجمه فارسی است یکی از شیخ میرزا محمد حسن عظیم آبادی حایری در گذشته نزدیک ۱۲۶۰ دیگری از سید کاظم رشتی که ایندوبچاپ رسیده است (مشار ۳۹۹ طوس ۴: ۹۷ و ۲۷۵ فهرست احسایی ۱۱۱:۲ - ذریعه ۹۸:۳ - ۱۲۴) سومی از محمد بن محمد تبریزی در ۱۲۳۶ (ش ۱۳۲۹ سپه‌سالار - مجلس ۳۸:۳).
- ۵- ص ۹۹ س ۱۴: بخوانید: خارستان (بعدی)، دو کلمه «ونیستان» زائدست.
- ۶- ص ۱۰۶ س ۳ از پایین: در ذریعه (۱۵۱:۸) آمده که دستور الاعداق از میرزا علی اکبر قائم مقامی فراهانی است.
- ۷- ص ۱۱۹ س ۳: رساله در علم خط ازمولف اخلاق ظهیری یا تحفة الائمه العلية (ص ۳۶) است و در گزارش میکلیخوما کلامی و دیگر نمایندگان شوروی در انجمان خاورشناسان در مسکو در ۱۹۶۰ (ش ۳۶) آمده که نسخه‌ای از آن در لینینگراد (ش 551) بنام «رساله در اصول و قواعد خطوط سنه» هست.
- ۸- ص ۱۲۲: رساله عرفی همان رساله نفسیه‌ایست که در سپه‌سالار (ش ۲۹۷ و ۲۹۸) و دانشگاه (ش ۴۵۶) هست.
- ۹- ص ۱۲۴ س ۴: بخوانید: در جنبه عملی فقاہت.
- ۱۰- ص ۱۴۶ س ۱۴: برای شرح خطیه‌البيان بنگرید به ذریعه ۱۳: ۲۱۰.

- ۱۱- ص ۱۶۹ س ۱: بنگرید به فهرست مجلس ۲: ۳۳۶۱ ش ۳/۶۰۴.
- ۱۲- ص ۱۸۸ س ۴ از پایین: بخوانید [ر ۱۲۵-ب].
- ۱۳- ص ۲۰۰ س ۲ حاشیه: بخوانید: ابن اثیر در سال ۵۴۶.
- ۱۴- ص ۲۲۹ س ۱۳: بخوانید طریق التعلم.
- ۱۵- ص ۲۳۰ س ۶: بخوانید [ج ۳۰۱].
- ۱۶- ص ۲۳۴ س ۴ از پایین: بخوانید: غباری خیزه.
- ۱۷- ص ۲۴۱ س ۴ از پایین: بخوانید: دو وصی.
- ۱۸- ص ۲۴۴ س ۲ از پایین: نام مؤلف در ذریعه «علی» آمده ولی بگواهی نسخه ما و نسخه دانشگاه (منزوی ۲: ۴) باید «احمد» باشد و تاریخ تألیف هم سال ۱۰۳۴ باید باشد.
- ۱۹- ص ۲۵۴ س ۹: بخوانید: الاصح.
- ۲۰- ص ۲۶۳ س ۲: بخوانید: بهمین نام یاد کردند.
- ۲۱- ص ۳۶۵ س ۸ از پایین: بخوانید: گواهی دادند.
- ۲۲- ص ۳۷۲: جای وصف «شرح الخلاصة الالفية» پس از وصف «شرح خبر کمیل» در ص ۳۷۳ است.
- ۲۳- ص ۳۷۷ س ۱۵: مخفیساوی در ۱۰۰۰ در گذشته است (طوس ۴: ۳۲۳)
- ۲۴- ص ۴۶۰ وصف «المسائل الفقهية» پیش ازین در ص ۴۵۹ پیش از «المسائل المدنیات» باید آمده باشد.
- ۲۵- ص ۴۶۱ نام درست مسائلک شهید «مسائل الافهام الى تنقیح شرائع الاسلام» است. شعرهایی که پسر شهید درستایش مسائلک سروده است (ف ۳۰۳۶) بیش از آنچه که در این الشیعه (۲۱: ۰۲) دیده میشود در رسالت سر گذشت شهید از عاملی آمده است
- ۲۶- ص ۴۶۲: بخوانید: قطب شیر ازی - کلمه «کیشی» اینجا درست است نه «کشی» که در ص ۲۳۲ س ۵۰ از پایین آمده است.
- ۲۷- ص ۴۸۱: وصف «المناهج الحائرية» باید پیش از وصف «مناهج المقيمين» در

ص ۴۸۰ آمده باشد.

۲۸- ص ۴۸۸: منیهاللیب از عمیدالدین (۱۵ شعبان ۶۸۱-۱۰ شوال ۷۴۴) که دربوه علامه حلی شرح خودرا ساخته است نیست بلکه از برادرش ضیاء الدین عبدالله است و آن را در ۱۵ ربیع‌الاول ۷۴۰ پس از مرگ علامه ساخته است (ذریعه ۱۳: ۱۱۵ و طوس ۲: ۱۹۸ و ۲۰۶).

۲۹- ش ۴۹۹: نسخه‌ای از «رساله فی ان الوحد لا يصدر عنه الا الوحد» همدانی در دانشگاه (ص ۴/۲۰۲۱) هست.

۳۰- ص ۵۱۶ س ۷: بخوانید [۴۵-ج].

بخش نخستین

کتابهای فارسی

آتششانی کوه و زوو (Vésuve)

در این رساله از آتش فشانی کوه و زوو گفتگو میشود و گویا ترجمه ایست از یکی کتابهای اروپائی برای مدرسه دارالفنون.

آغاز: بسمله. فصل اول در آتش فشانی کوه و زوو. کوهی است در جنوب و مغرب ایتالیا نزدیکی ناپل در شمال آن ایالت واقع است

اجام: وعلت طبیعی آنها را هم نمیدانستند حمل باین قسم خرافات کرده و معتقد شده بودند.

[۱۶۳ - ج]

خط نسخه‌یق سده ۱۴۸، عنوانها درشت‌تر، در حواشی نامهای تاریخی و جغرافیائی شرح داده شده است (۴۹۷۵۱).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ مقوانی .
۱۵×۲۱×۱۴/۵ س.م ۳۴

آثار ملکم

از پرسن میرزا ملکم خان نظام الدوله فرزند میرزا یعقوب از منی اصفهانی (۱۲۴۹ - ۱۳۲۶) چند اثر بر جای مانده که در آن از سیاست زمان و وضع عصر انتقاد شده است. دو تای از آنها: «اصول تمدن، حرف غریب» است که در چهار آثار او یکبار در تبریز سنگی و یکبار در تهران در ۱۳۲۵ ق سربی بچاپ رسیده است (نیز بنگرید به مشار ۱۲۷۶ - ف ۲۳۳۱ - در پیرامون تغییر خط فارسی از آفای یحیی ذکاء ص ۴۶).

[ج - ۲۸۰]

در این نسخه « اصول تمدن » (ص ۸۴ - ۱۴۰) و « حرف غریب » (ص ۸۴ - ۱۴۰) آمده است برای بر ص ۶۱-۶۲ چاپ نحسین و ص ۵۶-۵۷ چاپ دوم، خط نستعلیق سده ۱۴، دو کتاب پشت سر هم نوشته شده است (49757).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .

۱۵/۵×۸/۵×۱۲/۵ - ۴۰/۵×۱۱ - ۱۵/۵×۸/۵

آداب السفرة (رساله فی بیان ...)

در این رساله از آداب شرعی خوردن و نوشیدن یاد شده است و رویهم هفتادونه ادب شمار گردید. رساله از داشتمندی سنی میباشد.

آغاز: بسمه. هذه الرسالة الشريفة في بيان السفرة. حمد و ثنا
پادشاهی را که خلق را از کتم عدم بمیدان وجود آورد.

انجام: ۷۹ بگوید: اللهم انی اعوذ بک من المخت ... البخیث المخت.

[ج - ۲۵۱]

این نسخه شماره ۷ دفتر است و بخط نستعلیق عبدالله کشمیری بخاری در بخارا در روز سه شنبه ۱۵ صفر ۱۲۵۹ ۳۶ پ - ۴۰ پ .

آداب طریقت

این رساله صوفیانه از خواجہ عبدالخالق بن عبدالجمیل غجدوانی (۶۱۷م) است و پندھائی در آن آمده که بخواجہ او لیای کلان داده است. سرگذشت او با رساله صاحبیه تأثیف غجدوانی و همچنین مقامات او در فرهنگ ایران زمین (سال ۱۰۲) بچاپ رسیده است.

آغاز: بسمه. حمله. اما بعد این رساله ایست در آداب طریقت که ... خواجہ عبدالخالق غجدوانی ... مرسالکی از سالکان طریقت را بجموع الكلم امر کرده اند و فرمودند که این سالک خواجہ او لیای کلان بوده است ... خواجه ... مرسالک طریقت را اول بتقوی امر

کردند ... فرموده اند ای پسرگ من ترا وصیت میکنم که تقوی را
شعار خود سازی .

انجام : محل آن اسرار گردن ... بر حمتك يا ارحم الراحمين.

[۲۵۱ - ج]

این نسخه شماره یکم دفتر است و بخط نسقعلیق عبدالله مقبول شاه مخدوم کشمیری بخاری در
بخارا در سده ۱۳ و همه دفتریات خط است (۴۸۶۵).
کاغذ سمرقندی - جلد مقاوی سبز زرگوب عطف میشن سرخ .
۱۴۰۷/۵×۱۴۰۵ - ۲۱/۵×۱۴۰۵/۴۹۸۹

آغاز و انجام

رساله ایست در علم توحید و مبدء و معاد و آغاز و انجام درسه قسم :
۱ - توحید درده فصل ۲ - مبدء در ۱۳ فصل ۳ - معاد در ۴ فصل (سپه ۶۵۵/۶).

آغاز : جوامع آحاد حمد و ثنا واحدی را که قطرات کثرات ...
(سفید) واحدیت او ناچیز است.

انجام : این عنایت و نهایت بهروزی ... علی نبیه محمد و آل‌اله‌اجمعین.

[۵۷ - ۵]

این نسخه شماره ۴ دفتر است ۶۳ پ - ۷۵ پ ، کم دارد و بدینجا پایان میباشد: «و مطالعه
جمال و جلال » .

آغاز و اینتمان

حسن بن علی مترجم دربار ناصرالدین شاه پس از ۱۳۰۶ ق در این رساله تاریخ
روسیه را در یک مقدمه و دو باب آورده است . این کار را او پس از اینکه با همین شاه
بروسیه و فرنگستان رفته بود کرده است .

آغاز : بسم الله تعالى شأنه العزيز . اللهم مالك الملك ... اما بعد حضرت
ایزه جلت عظمته بر حسب حکمت باللغه .

انجام : عضویت مجلس محترم ژگرافیای پطرزبورغ (تمت ... فی شب یکشنبه ۱۱ رمضان سنه ۱۳۱۲ در ... طهران) .

[۵۷ - ج]

بخاط نستعلیق ۱۱ رمضان ۱۳۱۲ (۴۹۵۰۰) .

کاغذ فرنگی - جلد مخلع آبی آراسته مقواپی .

$۱۷۵\text{ج}۱۰۰ = ۴۵\text{س}۱۱ \times ۹/۵$

آینه مکنندگی

تاریخ ایران باستان است تا در گذشت پیامبر اسلام بروش نوین تاریخ نویسان باختری از میرزا آفاخان کرمانی عبدالحسین بن عبد الرحیم بدیسری (۱۲۷۰ - کشته ۱۳۱۴) ، زین العابدین مترجم الملک در روزگار مظفر الدین شاه بدستور علاء الملک بتصحیح آقا میرزا جهانگیر خان شیرازی آنرا بسال ۱۳۲۴ (۱۹۰۶ م) بچاپ سری رساند (خشتی ۶۳۸ ص) (نیز مشارص ۷) .

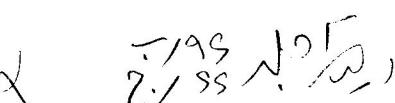
سخنان کرمانی در این تاریخ نسبت بدستگاه فرمانروائی زمان بی طنز نیست و این کتاب هم از نخستین نوشته های ایرانی است که در آن بسبک نو تاریخ نویسی توجیهی شده است .

[۳۳۳ - ج]

این نسخه بخط نستعلیق سده ۱۴ در ۳۴۹ صفحه و بر ابراست باچاپی تا ص ۳۱۴ (۴۹۷۶۵) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مقواپی .

$۱۳۱\text{ج}۱۰۰ = ۴۱ \times ۸/۵$

ابواب الجنان

از محمد رفیع فروینی است و در ف ۲۶۰۱ شناخته شده است .

[۹۶ - ب]

این نسخه جلد دوم است و در مبحث نماز عید غدیر با بیان میباشد ، بخط نستعلیق در دو جدول

کتابخانه دانشگاه حقوق

شترف ولاجورد ، خلیل بن حاج محمد در روز شنبه ۳ ذی قمده تناقوی نیل ۱۲۷۷ در زمان ناصر الدین شاه وایالت رکن‌الدوله اردشیر نوشته است ، مهر «محمد رضی بن محمد خلیل» در پایان آغاز هست (۵۰۶۵).

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوانی .

۴۰×۱۰/۵ س ۱۹ - ۲۸×۱۸/۵ گ ۱۵۳

[۶۶ - ج]

این نسخه جلد نخستین و بخط نستعلیق سده ۱۱ با نشانه‌های شترف و زعفرانی که عبدالمجید بن یوسف بن مجید بن علیقلی بن کیا فخر الدین آهی دماوندی آن را در ۱ محرم ۱۲۷۳ کامل نموده است (۵۵۸۵۴).

کاغذ سپاهانی فرنگی - جلد تیماج زرگوب مقوا .

۱۸×۹/۵ س ۱۴ - ۲۵×۱۵ گ ۴۴۵

اثمار و اشجار

از علیشا بن محمد بن قاسم خوارزمی بخاری است و در احکام نجوم (ف ۸۳۱).

[۴۸۵ - ج]

بنخط نستعلیق ۱۷ شوال ۹۸ (گویا ۹۰۸ یا ۱۰۹۸) با عنوانهای شترف است ، مالک غیاث الدین محمد حسینی صاحبی خادم ، با مهر «احمد» در ۱۳۰۳ ، وقف مهدعلیا در تهران ج ۱/۱۲۷۷ (۹۳۷۵) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوانی .

۱۵/۵×۹/۵ س ۲۱ - ۲۰/۵×۱۳/۵ گ ۱۰۰

۷/۱۳۸ اخبار خارجه (کتابچه...)

این کتابچه درباره جنگ میان دودولت عثمانی و روس است و از روی روزنامه تلگرافی سال ۱۲۹۴ و ۱۲۹۵ و بفرمان سرتیب مؤتمن‌السلطان بقلم فرج الله تفرشی در ۱۳ ربیع‌الثانی ۱۲۹۵ نوشته شده است .

آغاز : هو الله تعالى شأنه العزيز كتابه اخبار خارجه منوط بجنگ دولتين عثمانی و روس از قرار روزنامه تلگرافی در سنه ۱۲۹۴ و ۱۲۹۵ آغاز شد آوریل ، خبر تصرف لشکر عثمانی کالافات را دروغ و بی‌اصل است .

انجام : در آنجات‌هیه و تدارک و رودافواج انجکلیس را بنمایند، مورخه
۱۳ رجب ۱۲۹۵ حسب الفرموده سرکار مؤتمن السلطان بندگان
جلال‌تمدار آفائی سرتیپ دام‌اقباله سمت اتمام پذیرفت حرره کمترین
فرج الله تفرضی .

[۳۶۸ - ج]

بخط شکسته نستعلیق فرج الله تفرضی بفرموده مؤتمن السلطان سرتیپ در ۱۵۷ ص (۶۱۱۶۷) .
کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج سرخ آرد آن مشکی و مقوایی .
۱۶/۵×۱۰/۵ - ۲۱/۵×۱۵/۵ ۷۹

ا) احکام المدن

محمد علی شریف کرمانشاهی در زمان ناصر الدین‌شاه بنام صدر اعظم این رساله
را دریک مقدمه و چهارده عقد نوشته و در آن از سیاست و کشورداری گفتگو نموده
است .

آغاز : بسمله . احمدک یا من رفع الیک عمل الصالح . . . بدان . . .
همچنانکه سفر معنوی را که سفر روح است .

انجام : ملاحظه ننمایید بجانیاورید اللهم اختم عاقبة امورنا بالخير . . .
بعون الملك .

[۴۶ - ۵]

بخط نسخ و عنوان و نشان شنگرف سده ۱۳ است .
کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوا .
۱۱/۵×۱۰/۵ - ۱۷/۵×۵/۵ ۱۲۰

ب) احکام نجوم

رساله‌ایست در احکام نجوم که فهرست مقالت دوم آن در نسخه چنین است :
باب ۱ در ۱۲۱ فصل .

- باب ۲ در ۷ فصل .
باب ۳ در ۷ فصل .
باب ۴ در ۹ فصل .

[۵ - ۴۴]

این نسخه شماره ۱۰۶۱۶ و فشر است گـ۱۶ پـ و باره‌ای از همان مقاله دوم را دارد، چنین است آغاز آن:
« مقالات ۳ در احکام طالع تحويل و اتباع در هفت باب » بخط نسخه‌یق سده ۱۱ با نشانه‌ای شنگرف، در
۱۲ ر - ۲۳ ب باز باره‌ایست از کتابی در احکام نجوم.
کاغذ‌سپاهانی - جلد نیماج تریاکی .
۱۳۶۲ س ۱۸ × ۱۷ - ۱۲۵ س ۷ × ۱۷

أخبار علیه در غزوات هر قضویه

محمد فصیح خاکسار این کتاب را بسال ۱۰۵۷ بنام شاه عباس دوم و سیدوزیر
اعتماد الدوله در یک مقدمه و دو فصل و یک خاتمه نوشته است و در این هنگام چهل سال
داشته و بیست و سه سال بود که چاکر و بندۀ « آستان ولایت نشان » بوده است، در این
کتاب داستان جنگ‌هایی که امیر مؤمنان علی کرده است یاد گردید (ذریعه ۳۱۱:۲).
آغاز: بسم الله . ستایش بی‌نهی و نیایش لا یعد ولا یحصی حکیمی را
تعالی آلاوه .

انجام: بر گلشن همیشه بهار سلطنت پایدار گزند عین الکمال سازد
این کلمک روان باد ازان تیغ جهانگیر
وان تیغ علم باد در اقلیم گشاوی

[۴۸ - ج]

بخط نسخه‌یق غیاث الدین محمد داماد فرزند علیخان در شوال ۱۰۶۷، عنوان و نشان شنگرف،
جدول زر و لاجورد، مالک احمد در رمضان ۱۱۸۷ و دیگری در ۱۱۷۱ و کمال الدین محمد بن عبدالرشید
بهبهانی که به پنجهزار و پانصد دینار خریده است گویا همان ملاکمال کهکشانی .
کاغذ سپاهانی - جلد نیماج زر گوب مقوایی .

۱۹×۹ س ۴۵×۱۵

۸ اختناق ایران

از شوستر امریکائی که سید ابوالحسن شوشتاری آن را ترجمه نمود و در بمبئی دوبار بچاپ رسیده است (مشارک ۵۶) در چاپ ۱۳۴۰ بمبئی یادی از مترجم نشده است. این ترجمه نسخه ما با چاپ شده ۱۳۴۰ یکی نیست وضمائی آن را هم ندارد.

آغاز: اگر بخواهیم شرح مفصل وقایع سیاسی جدید ایران را بنویسیم قبل لازم است که بلاحظه اوضاع مخصوص آن به بعضی توضیحات لازمه پیردازیم.

انجام: مادر کادر خود موفق شویم باقی مطالب زیادی است. خاتمه.

[۱۳۲ - ج]

بخط نستعلیق سده ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ صفحه شماره دارد.
کاغذ فرنگی - جلد مخمل آبی مقوایی.
۱۹×۱۷ - ۲۲×۱۷ - ۱۹×۱۹ .

اختیارات لوایح القمر

از حسین بن علی کاشفی است که در ف ۸۲۳ شناخته شده است.

[۲۴۲ - ج]

نستعلیق با عنوانها و نشانهای شنگرف سده ۱۳، از خاتمه یک فصل را دارد، و قدمدرسه مهد علیا در تهران در ج ۱۳۷۷ (۹۳۶۶) .
کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج حنایی ضربی.
۱۰×۱۴ - ۲۱×۱۵ - ۱۰×۱۶ .

[۲۴۶ - ج]

نستعلیق روز آذینه ۱۵۴ ج ۱۳۳۱، با عنوان و نشان شنگرف (۴۷۸۴).

۱۴×۱۳ - ۲۱×۱۷ - ۱۵×۱۵ .

[۳۰۳ - ج]

شماره دو و فقر است بخط نستعلیق محمد مؤمن بن محمد باقر فندرسکی در روز شنبه ۱۴۴ ج ۱۳۸۶،

دیباچه را ندارد، از سی ۶۶ است تاک ۱۷۰ پ، از خاتمه فصل چهارم را دارد تایباد درس ۳۰-
۶۵ ب.

اختیارات همپیر القمر

کاشفی در اختیارات (لوایح القر) (فصل دوم خاتمه) آنرا بخواجہ طوسی نسبت
داده است (دیباچہ آثار علوی ساوی و مسعودی - مدرس ۳۰۶).

آغاز: اختیارات منظوم . حمل.

هر گھی کا بد بتائید خدای لم بزل

جرم مه از خانه مریخ یعنی در حمل

انجام :

هم کلاه و هم قبا و هم کمر هم پیش هن
وانچه در تن باشد آنرا جمله بخشیدن بمن

[۴۶ - ج]

شماره هشتم دفتر است سی ر.

اخلاق الاشراف

از نظام الدین عبید زاکان (م ۷۷۲) در هفت باب و بچاپ رسیده است (ذریعه
۳۷۲:۱ - مشارص ۵۹ - کلیات عبید زاکان چاپ اقبال در تهران بسال ۱۳۲۱ ص یه -
نیز کلیات اوچاپ همو در تهران بسال ۱۳۳۲ ص یه و ۳۱-۱).

[۳۲۳ - ج]

شماره سوم دفتر است و درس ۹۷ ر - ۹۶ ، بخط نستعلیق سده ۱۳.

اخلاق محسنی (جو اہر الاسرار)

از مولی حسین کاشفی بیهقی (م ۹۰۱) است (ف ۶۵۸).

[ج - ۱۴۸]

نسخ سده ۱۱ با عنوانها و نشانهای شنگرف، در جدول زر و شنگرف ولاجورد، با سروح بهمان سه رنگ، یادداشت ۱۹ محرم ۱۳۱۱ و روز ۳۶ آستان ۱۳۰۸ در تهران و تمک فرهاد میرزا در ۱۹ ج ۱۳۸۱ در آغاز و انجام نسخه دیده میشود (۴۲۲۴۵).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوائی.

۱۳۵۷ - ۲۳/۵ × ۲/۵ س - ۱۶

(شلاق، ناصری)

از خواجه طوسی است و بارها بچاپ رسیده است جلال الدین محمد دوانی و خاتون آبادی و سلطان العلماء و محمد تقی نصیری طوسی آنرا تحریر و گزین کرده‌اند.

[۵ - ۱۴]

این نسخه بخط نسخ با عنوانهای شنگرف نوشته عبدالنبی بن محمد کربلای در بندر حدیده یمن در ۱۹ رجب ۱۰۴۱ (۳۹۵۳۰).

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوا.

۱۳۴۴۰ - ۱۸/۵ × ۱۳/۵ س - ۱۵

[۵ - ۵۴]

بخط نستعلیق بانشانه‌ها و عنوانهای شنگرف سده ۱۱، تأثیره نخستین فصل هفتم مقاله سوم را دارد، جدولها زر ولاجورد، سروح نیز با این دور رنگ.

کاغذ سپاهانی سفید - جلد تیماج تریاکی مقوائی.

۱۱/۵ × ۹/۵ س - ۱۷

(اساس الاقبال)

از خواجه طوسی است (ف ۲۰۶۴ - ذریعه ۲:۵).

[ج - ۳۶۹]

خط نستعلیق میرزا یادالله نظر پاک‌کجوری در رجب ۱۳۴۸ ق در ۵۹۴ ص، عنوانهای درشت تر (۵۳۰۵۵).

کاغذ فرنگی سفید - جلد تیماج مشکی مقوائی.

۱۷ × ۱۰/۵ س - ۱۳

(رساله الله (رساله في ...)

در این رساله که از رفیعای نائینی است از نامهای خدا یاد شده و تفسیر گردید.
آغاز: بسم الله . بدانکه اسماء الله تعالى که در شرایع واقع شده بسیار
 است و از جمله اسماء وارد در شریعت مقدسه کامله که بطريق اسم
 مشهور الورود است نوونه نام است .

انجام : الصبور بمعنى تعجب زکننده بعقاب است . . . و در بعضی
 روایات بهجای بعضی از این اسماء اسماء دیگر وارد شده . (من تأییفات
 رفیعای نائینی سلمه الله تعالى) .

[۷۰ - ج]

این نسخه شماره یازده دفتر است و در ۶۰ ر، در زمان حیات نائینی نوشته شده است،
 پس از این مدت عمر پیامبر ان آمده است .

اشرف الشواریخ

در جلد دوم این کتاب وقایع تاریخی ایران در زمان فاجار از تاریخ ۱۷ ع ۱۲۲۸ تا سر گذشت سید کوچک و تاریخ محرم ۱۲۳۱ آمده و سر گذشت فرمانروایان خراسان
 و داشمندان هم در آن یاد شده است .
 نسخه دیگری از این کتاب در دانشکده ادبیات (ش ۱۴ ج) هست .

آغاز:

تازه شد از مقدم ازدی بهشت

خسر و گل گشت ریاحین سپاه

زد بصد آئین بچمن بار گاه

در هفدهم شهر ربیع الاول ۱۲۲۸ که نوزوز فیروز سلطانی و عید سعید
 اعانی وادانی بود .

انجام : واوقاتش بسرماهیهٔ تو کل مصروف و اهر معاش و انتعاشرش
بقناعت و ریاضت موقوف است (تمام شد).

[ج - ۳۵۸]

نستعلیق سده ۱۳، در دو جدول زر و لاجورد و شنگرف، جای عنوانهای سفیدمانده و در برخی از جاها
در هامش آمده است، یادداشت تملک ۱۳۵۳ دارد، در ۱۳۹۶ در کتابخانه صنیع الدوله بوده است.

نسخه جلد دوم است (۱۱۱۶).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقواهی.

۱۹ × ۱۰ س.م - ۴۵/۵ × ۱۶/۵ گ ۲۸۶

اصطلاحات صوفیان

رساله‌ای است که در آن اصطلاحات صوفیان از روی مصطلحات الصوفیة عبدالرزاق
کاشی تفسیر شده است ولی نه بترتیب ابجده آن بلکه هیچ ترتیبی ندارد و ترجمه
درست آن هم نیست (دانش ص ۴۰۷ - مصطلحات کاشانی چاپ ۱۳۱۵ هجری شرح
منازل السائرين).

آغاز: بسم الله . لآلی حمد و سپاس نثار منعمی سزد که دلهای عارفان
را مخزن جواهر اسرار گردانید ... مکشوف ضمایر ارباب بصایر باد
که چون ادراک معانی منتشره و منظومه اهل حال بر طبق اصطلاحی
که مقرر ایشانست خالی از صعوبت نیست بنابر این در حل آن سالك
مسالك عرفان نورالدین الشیخ عبدالرزاق کاشی گهر پاشی نموده ...
تصوف تصفیه قلب است از کدورات غالب .

انجام : لحظه اشارت ملاحظه ابصر قلوب است ... و بیشتر این
مقامات در شرح فصوص الحکم با مناسبات و مأخذ آن گفته‌ام و بالله
الهدایة والتوفيق.

[ج - ۳۳۷]

بخاط نستعلیق با عنوانهای شنگرف که حسن حاجرمی در ۱۳۹۳ نوشته است، صفحات در جدول زر
و شنگرف و لاجورد .

کاغذ فرنگی نسخه - جلد تیماج سیز مقوایی تازه
۱۳۰۷ - س ۵/۶۶×۴۴×۱۴۷۴۹

أصول حکمت فلسفه

در صفحه عنوان نسخه ما چنین آمده است: «دوره اصول حکمت فلسفه که مناسب حال مدارس تحصیلیه تألیف شده و شامل است تاریخ فلسفه را، مؤلف موسیو لابادوار بارب، معلم حکمت فلسفه در پاریس، مترجم از فرانسه به فارسی حقیر عبدالغفار نجم الملک و معلم علوم ریاضی، که بنابر فرمایش جناب جلالت مآب اجل اکرم آقای مخبر الدوله وزیر علوم و وزیر تلگراف و معادن وغیره اقدام نمود فی شهر محرم سنّه ۱۳۰۸.»

عبدالغفار در دیباچه میگوید که این کتاب نخستین ترجمه فلسفی من است و من فلسفه را نزد «موسیو پلانیار» کاتولیک خوانده ام.

آغاز: بسمله. حمدله. وبعد این اصولی است در حکمت فلسفه تألیف «لابادوار بارب» که بنابر فرمایش ... مخبر الدوله ... حقیر عبدالغفار از لغت فرانسه به فارسی می‌ارد ... فی شهر محرم ۱۳۰۸.

انجام: و فکر می‌کند در اینکه خودش ذی فکر است تهمت بالخیز. فی ۶ شهر ربیع ۱۳۰۸ عبدالغفار.

[۲۱۵ - ج]

نستعلیق ۶ ربیع ۱۳۰۸ (49777)
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ گرد اگر سیز.
۱۴۷۴۹ - س ۵/۷۶×۲۱×۱۴۱۲

أصول علم تاکتیک

در صفحه عنوان نسخه ما چنین آمده است: «بسمله و به نستعلیق. اصول علم تاکتیک است که هنگام تدریس بشاگردان پیاده نظام گفته شد و از آلمانی به فارسی ترجمه گردید و اکنون دوروز درس گفته شد بتاریخ ۱۵ جماری الثاني ۱۳۰۳» نسخه

از کتابخانه مخبرالسلطنه بوده که پس از مرگش بدست کتابفروشان افتاده و داشتکده از آنها خریده است. تألیف خود او است.

آغاز: بسم الله . مقدمه : بواسطه تحصیل تاریخ جنگ بعضی قواعد کلیه بدست می‌آید که از قدیم تا به حال بتصریح رسیده .

انجام : و فوائد نیکو از آن حاصل نمودند . قدیر غ من تحریر هذه الرسالة المشتمل في فنون الپياده والتاکتیک على حسب امر الاستاد الماهر في هذا العلم وبجميع العلوم احمد آقا زاده الله توفيقاته في يوم الاربعاء من تاسع والعشرين شهر ربیع المولود من شهور سنة ۱۳۰۲ - بسم الله خیر الاسماء . نسخه اصول تاکتیک است که حقیر روز بروز درس درس پیاده ترجمه نموده و شاگردان نوشته اند انشاء الله غلطات آن بتصحیح خواهد رسید و امید است که این نسخه مطبوع اهل این فن آید و من الله التوفیق حرره مهدی قلی .

[۴۷ - ۵]

بخاط شکسته نستعلیق ۱۳۰۲/۱ ع ۴۹۴۹۳ است (۴۹۴۹۳) .

کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج سرخ مقوا .

۱۳۰۶×۱۱×۱۷ - ۱۳۰۶×۱۱×۱۷ .

أصول عقاید

این رساله در پنج باب و از حاج سید محمد کاظم بن محمد قاسم رشتی است . سرگذشت او در فهرست کتب شیخ احمد احسائی چاپ کرمان (۱: ۱۴۳) آمده و از این رساله بنام « رساله در عقاید پنجگانه » یاد شده و در آنجا دارد که بچاپ رسیده است (۱: ۱۴۳ و ۲: ۱۱۳) .

آغاز: بسم الله . سپاس و ستایش پروردگاری را سزا است .

انجام : اوتعالی ولی هر چیزی است و صلی الله علی محمد و آل الله الطاهرين والسلام على من اتبع الهدى و خشى العواقب .

[۱۶۲ - ج]

بخاط نستعلیق ، عنوانها شنگرف ، عبارتهای عربی نسخ ، در رجب ۱۳۶۴ نوشته شده است
• (49779)

کاغذ فر تکی - جلد تیماج مشکی .
۱۴×۸/۵ سمس ۲۰ - ۱۴/۵۵

اهراب القرآن

این رساله از محمد بن عبدالوهاب بید گلی کاشانی است که بدرخواست یاران و
برای شاگرد خود حاجی ملا محمد جعفر استرابادی نوشته و در آن سوره تمیارک را
تجزیه و تکمیل نمود .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم نواله ... اما بعد پس میگوید... محمد بن
عبدالوهاب البید گلی الكاشانی .

انجام : احیا کرده است شب قدر را .

[۱۶۱ - ج]

شماره ششم دفتر است ، پنسخ سده ۱۳۶ ، در ۳۷۰ پ - ۳۹۹ .

افسانه آفرینش

نمایشن یا خیمه شب بازی ایست از صادرات هدایت در سه پرده و داستان آفرینش
در آن خرد گیری شده و در پاریس بسال ۱۹۴۶ بچاپ رسیده است و با دو داستان
قضیه زین بته و آب زندگانی از همو و با دیباچه ای بکوشش بزرگ علوی بالمانی
ترجمه و در بر لین در ۱۹۶۰ بنام Die Legende von der Schöpfung بچاپ رسیده است
(راهنمای کتاب س ۳۳ ص ۲۵۸) .

[۳۵۴ - ج]

بخاط شکسته نستعلیق آفای ایرج افشار در ۱۸ فروردین ۱۳۰۹ (۱۳۳۹) و اهدای ایشان است
• (43361) ص ۳۹

کاغذ فرنگی - جلد مقوا .
۱۹۷۳ - ۱۳۴۵۲۸ ×

آفیون فیله

این رساله از حکیم عمام الدین محمود بن مسعود طبیب تبریزی شیرازی دانشمند زمان تهماسب صفوی است دارای یک مقدمه در ۱۵ باب و یک اصل و یک خاتمه (ف ۸۰۸ - طوس ۳: ۲۴۳ ش ۸۷ - ذریعه ۲۶۲: ۸۸۲/۸) او در آن میخواهد در برای دوستاران و دشمنان افیون که در روز گار او بوده اند هم سود و هم زیان آن را روشن سازد .

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم المحمود في كل فعاله ... أما بعد معلوم باشد
که طبقات ناس در زمان ما اکثر دو صفت اند .

انجام: بلکه طریق استعمال بحسب امزجه و امراض برو ظاهر است
و بر غبتو اگر هزار جه بیان کند که در هیچ کدام حاصل نمیکند .

[۷۹ - ۵]

شماره یکم دفتر است (ص ۱ ر - ۷۹ ر) ، بخط نستعلیق سده ۱۱ ، عنوانها شترک و پیشتر
جاهای سفید گذاشده شده است (48650) .
کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج سبز مقوایی تازه .
۱۳۴۳ - ۱۹۷۵ × ۱۳۵ - ۱۴۱۳ × ۱۳۵ .

آقدامات روییه در آسیای مرکزی

در این رساله پاره‌ای از اقداماتی که دولت روس برای گرفتن آسیای مرکزی
کرده است و آراء دانشمندان در این پاره آمده است .

آغاز افتاده باندازه یک صفحه : زیاده از صد سال است که روسها
بخیال تسخیر آسیای مرکزی افتاده اند .

انجام : وفهم آن از پیش نهایت دشوار گوئیم ... که فرد اچه بازی
کند روز گار . والسلام . تمام شد در شب بیستم ربیع الاول سنۀ ۱۳۰۳ .

[۱۸۶ - ج]

پنجم شکسته نسخه علمی شب ۴۰ ع ۲۰۱۳ / ۴۹۴۴۰

ساغند فرنگی آبی - جلد مقوای

۱۵۷۹۳ × ۳۱ س ۱۱ × ۱۳۵

اکسییر الشـ اریـخ

از علیقلی میرزا پسر فتحعلی شاه قاجار است دره و جلد: نخستین از کیومرث است تایايان دولت زندیان با جمال، دوم در تاریخ پادشاهان قاجار است و تا حادث سال ۱۲۵۸ بیایان میرسد. سرگذشت دانشمند زمان و شعر و تالیفات و اشعار آنها را هم دارد. فهرست مطالب و نام مؤلف و کتاب در دیباچه دیده میشود.

آغاز: بسم الله .

افتتاح سخن آن به که کنند اهل کمال

به شناختی ملک الملک خدای متعال

پادشاهی که پیغمبر ایه قدرش نرسد

از ازل تا بابد و صمت نقصان و زوال

بلی اکسیر اعظم کلام و کیمیای بزر گ سخنوران ایام ستایشی است
که خلاقان سخن خلق نمایند.

انجام: لله الحمد از یمن اقبال خسر و بی همال شاهنشاه جهان پنهان...

گر گ غنم را نگهبان است و دزد مزدور کاروان ... فرد.

مبادا بی تو هفت افليم را نور

غبار چشم بد از دولت دور

بر همین نکته ختم شد مقصود

للـ الحمد و العـلـی و الـجـوـد

(قدم الكتاب المستطاب في سلیمان شهر صفر المظفر سنة ۱۲۵۹ فرد:

سخن را بر سعادت ختم کردم

ورق کاینچار سید اندر نوردم

حرره العبد الاقل نصر الله التفرضی).

[۱۳۳ - ب]

بخط نسخه‌ی نصرالله تفرشی در تاریخ پایان صفر ۱۴۵۹، عنوان و نشان شنگرف، صفحات در دو جدول زر ولاجورد و شنگرف، دو صفحه نخستین حاشیه سازی شده بزر با محل و بوته سرخ و آبی با سر لوح آراسته بزر ولاجورد و شنگرف (۶۱۱۹۰) .
 کاغذ فرنگی آهارمهره - جلد روغنی آراسته با محل و بوته ریگارنگ در درون و بیرون زمینه بیرون سبز و زمینه درون سرخ .
 ۳۱×۱۹ - ۳۱×۱۹ س ۳۴۶ - ۳۱×۱۹ س ۳۴۰ .

امثله

امثله صرفی که میگویند از میر سید شریف است و بارها در جامع المقدمات بچاپ رسید .

[۱۶۱ - ج]

شماره دوم دفتر و نسخ اسماعیل بن حمیدیک ارمنی در روز یکشنبه ۸ ربیع‌الثانی ۱۴۴۰ هجری قمری .

انیس الشجاع

از مهدی بن ابی ذر نراقی است در هفت باب و بچاپ هم رسیده است (ذریعه ۴۵۳:۲ - فهرست سپه ۳۶۸:۱ - مشار ۱۷۵) .

[۱۸۵ - ج]

بخط نسخه‌ی با عنوان‌های شنگرف سده ۱۳ (۳۶۵۲۵) .
 کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .
 ۳۱×۱۹ - ۳۱×۱۹ س ۱۳۴ - ۱۴۵×۸ س ۱۳۴ .

انیس المؤحدین

از مهدی بن ابی ذر نراقی درینج باب و بچاپ رسیده است (ذریعه ۴۶۷:۲ - مشار ۱۷۷) .

[۱۹۹ - ج]

شماره سوم دفتر و بنسخ سده ۱۳۶۴-۱۳۶۵ ر. ۸۵

ارسیاف الائچه اف

از خواجه طوسی است و بارها بچاپ رسیده است (ذریعه ۲ : ۷۷ - مشارص

. ۱۸۰

[۱۹۹ - ج]

شماره یکم دفترست و بنسخ سده ۱۳، با عنوانها و نشانهای شنگرف، ش ۳ پ - ۲۰ ر، پس ازین دو بند عرفانی و ادبیاتی فارسی است از کشکول نامه ۴۳ (۴۳۰۳۶) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .
۱۴/۵×۶/۵ س ۴۱ - ۲۰/۵×۱۲ س ۴۸

[۱ - ۵]

بخاط نستعلیق با نشانه‌های شنگرف، در دوجدول زر ولاجورد و آبی و شنگرف ، میان سطرها زراندود شده ، علی رضای حسینی موسوی در ذی قعده آن را نوشته است، تاریخ سال آن باش شده و باید ۱۳۰۰ و چندی باشد، سر لوحی رئشارتگ در آغاز هست (۲۶۶۵) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی .
۱۴/۵×۱۲/۵ س ۴۴ - ۱۰/۵×۸ س ۴۶

ایمنی از بطلان نفس در پناه خرد

از بابا افضل کاشانی است و در جلد دوم مصنفات او و در پایان ترجمة فارسی
جاویدان خرد بچاپ رسیده است (نیز ف ۳۲۷) .

[۷۳ - ب]

شماره هشتم دفتر است و در ش ۱۲۷ ر - ۱۲۸ پ مورخ ۱۳۹۴ .

بحر انساب

رساله‌ایست در نسب و سرگذشت سادات (فهرست ادبیات ص ۴۱) .

[۳۷۴ - ج]

بخط نسخه‌علیق ، محمد حسین بن میرزا عبدالله توفی در ۱۴۸۴/۱ آفری نوشته است ، مرتضی قلیخان و کیل‌الملک فرمانروای گرمان و بلوچستان نسخه را به صدیق‌الملک محمدبن عبدالله نوری رئیس دفترخانه وزارت خارجه یادگار داده و یادداشت او بخط و مهرش مورخ شوال ۱۳۸۸ در صفحه عنوان دیده میشود ، یادداشت‌های اتفاقی درباره اینکه این سید مرتضی آن علم الهی معروف نیست و جز آن در راهش نسخه هست (۵۵۸۴۵) .

کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج ضربی .

۱۶×۹/۵ س ۱۴ - ۴۱×۱۶ س ۹۷

بحر المعارف

از آخر نسخه‌عبدالصمد‌همدانی (م ۱۲۱۶) است در عرفان و در تبریز در کارخانه آفارضا با اسم پیچی بکوشش فرزندش استاد کریم‌الله محمد در ۵۵۰ صفحه رحلی در ۱۲۹۳ بچاپ سنگی رسید (ذریعه ۴۷:۳ - مشارک ۲۰۷) .

[۹۱ - ب]

بخط نسخ و نسخه‌علیق ، با نشانه‌های شنگرف سده ۱۳۵۰ ، فهرست مطلبها در آغاز هست (۴۸۳۹۸) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی .

۴۲/۵×۱۲ س ۳۴ - ۴۹×۴۰ س ۴۴

بوهان الکھاۃ

از شریف علی بکری موصلى است (ف ۸۳۸) .

[۹۱ - ج]

بخط نسخ ، با عنوانهای شنگرف و لاجورد سده ۱۱ ، مهدعلیا نسخه را برای مدرسه تازه ساز خود در تهران در روز یعنی ۱۲۷۳/۱ وقف کرد ، مالک مسیح نوری وازی و محمد صالح طبیب (۹۳۵۹) .

کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج مشکی ضربی گرد آن زرد
۱۷×۱۳ س ۳۳ - ۴۴×۱۵/۵ س ۹۰۶

[۲۹۳ - ج]

این نسخه تا اندازه‌ای با نسخه پیش یکسان نیست و گزیده مانندیست از آن و چنین است :

آغاز افراوه: از دلیل گفتم اگر خداوند حاجت نحس بود دلیل بُوی مغلوب باشد . . . در بیرون آوردن اوقات مسائل بدانکه چون قمرد لیل کند .
انجام : ضعیف بود و کم‌گزند باشد .
بخاط نستعلیق با عنوانها و نهانهای شنگرف، و محمد خادم بخورسوز در ج ۱۰۶/۳ آنرا نوشته است (۵۳۰۵) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی
۱۴×۷/۵ س ۱۴ - ۱۴×۷/۵ س ۱۴

بیست و پاپ

از نظام الدین عبدالعلی بن محمد بیرونی (م ۹۳۴) در شناختن تقویم که در ۸۸۳ آنرا بیان رساند و بارها بچاپ رسید (ذریعه ۳ : ۱۸۸ - طوس ش ۱۸ و ۲۰) همانست که ملامظفر گنابادی آنرا شرح کرده است (ف ۹۰۵) .

[۴۰۳ - ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نستعلیق محمد مؤمن بن محمد باقر فندرسکی در روز چهارشنبه ۱۰۸۴/۲/۲۸ در س ۱۵ پ - ۴۵ پ، در س ۱ ر شعرها است بفارسی در باره منازل ما : «شرطین زن بعیر ۵۵ هم در آن سال ... هر آنچه یاد کرده در نوابج ۶۰ بای از طوسي باشد و بخط نستعلیق ریز و تازه تر (۵۵۸) . کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی . ۱۴×۷/۵ س ۱۹ - ۱۴×۷/۵ س ۱۵

پاسخ گاشانی به راسکانی

پاسخ افضل الدین کاشانی است بپرسش‌های منتبج الدین هراسکانی (ف ۱۹۲) و در بند ۷ از « مکاتیب و جواب اسئله » جلد دوم مصنفات کاشانی بچاپ رسیده است در نسخه ما پرسش و پاسخها برتر تیپ چاپی نیست .

[۷۳ - ب]

شماره دهم دفتر است و در س ۱۴۱ ر - ۱۴۴ ر مورخ ۱۳۹۴ .

پاسخ گرگانی بهیرزا اسکندر

میرزا اسکندر پسر عمر شیخ چند پرسشی فلسفی و کلامی از میر سید شریف

گر گانی کرد و پاسخ گرفته است. ترتیب پرسشها و پاسخ‌ها جز ترتیب نسخه دانشگاه است (۱۹۳) این پرسش و پاسخ در چند فصل است.

آغاز: بسم الله . سؤالاتی که امیرزاده اسکندر از ... میرسید شریف در ایام حکومت درشیراز نموده : اول درباب آفرینش اول چیزی که آفریده شد جمعی عقل را میگویند و جمعی عشق را .

انجام: بتوحید از آنجا ناشی گردد . والله الموفق للصواب .

[۴۶ - ج]

شماره دوازدهم دفتر است و در ۵۴ ر - ۵۶ پ .

پندهایی بلقمان

پندهایی بلقمان داستانی نسبت میدهد، نسخه‌ما فارسی است و از روایات شیعی.

[۱۱۱ - ب]

شماره ۳۶۵ دفتر و بخط نسخه‌ی ریز دیگر و چلیپا، با شانه‌های شنگرف، ۳۴۱-۳۴۲ پ، پس از این تاییان دفتر مطالب برآکنده فارسی است .

تاریخ آل مظفر

محمد کتبی مؤلف این کتاب است و آن گزیده ایست از موهاب الهی معین الدین یزدی و کتبی آنرا میان کتاب ۴۰۵ تاریخ گزیده مستوفی قزوینی گذارده و در ۸۲۳ با نجام رسانده است (استوری ۱:۷۷۷ - دیباچه موهاب چاپ ۱۳۲۶ تهران) این کتاب یکبار در نبال تاریخ گزیده در لندن در ۱۹۱۰ ص ۶۱۳ - ۷۵۵ و یکبار در تهران بسال ۱۳۳۵ در ۱۲۶ ص بچاپ رسیده است . دیباچه نسخه‌ما در چاپ لندن نیامده است (مشاریع ۲۹۲).

آغاز: بسم الله و به نستعین در ذکر پادشاهان آل مظفر هفت تن بودند ...

مولانا افضل سعید مغفور مولانا معین الدین یزدی ... بعضی از تاریخ

ایشان تأليف فرموده ... در تاريخ شهر سنه ثلث و عشرين و ثمانماهه
که بنده ... محمود کتبی ... بر حسب اشاره عليه بسعادت کتاب تاريخ
گزیده که ... حمدالله مستوفی ساخته و پرداخته مشرف شد... تاريخ
آل مظفر را ... داخل اين نسخه ميپاييد گردانيد.

انجام :

ملک خدادست ثابت و باقی و بعدازان
آثار خير و نام نکو و گر هبا است.
بعدازين تتمه تاريخ گزیده قزويني است که در قلم ميآمد ... و عليه
التكلان.

[۱۳۵ - ج]

بخط نسخ باعنوان شنگرف روز چهارشنبه ۱۴ صفر ۱۳۳۵ (۴۹۴۲۹) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج زرد درون سرخ و ضربی مقواي .
۱۵×۸/۵ - ۱۹ سمس ۳۸۴

تاریخ سلطنت

تاریخ قرن جدید است که در مدرسه سياسی قدیم خوانده میشده است.
آغاز: بسمله . تاریخ جدید ۱۴۵۳- ۱۷۸۹ ، تاریخ عمومی و خصوصی
را هر ملتی ... تنظیم میتواند کرد .
انجام : کاررا منجر بانقلاب تغییر حکومتی فرانسه مینماید.

[۸۴ - د]

نستعلیق حسین بن علی بن عبدالجلیل در پنجشنبه ۱۴ فروردین ۱۳۹۷/۱۳۳۷ ع ۱۴۰۵ د ر ۷۸۲ ص (۱۴۹۵) .
کاغذ فرنگی جلد تیماج مشکی مقوا .
۱۵×۷/۵ - ۱۹ سمس ۳۹۵

تاریخ شورا

از شمس العلما است و در کلاس پنجم مدرسه سياسی قدیم خوانده میشده است.

آغاز: بسمله . و به نستعلیق . شعر بمعنی دانش و ادراک معانی است
بحدس صائب .

انجام : نیز فصیح العراقین شیرازی از شعرای معاصر میباشد .

[۸۴-۵]

نستعلیق امرالله بن حسینعلی خان از ندریانی ملایری از خانهای ترکمان در شبہ ۱۳۴۴ ع ۳۵ در
۱۷۴ ص (۲۶۲۵) .

کاغذ فرگی - جلد تیماج سیز مقوا .
۱۸/۵×۱۱/۵ - ۱۵/۸×۸/۵ س .

تاریخ عضدی

سن گذشت زنان فتحعلی شاه قاجار است که عضدالدوله سلطان احمد میرزا پسر
همین شاه بدستور محمد حسن خان اعتمادالسلطنة آنرا ساخته و درج ۱۳۰۴ (تیت
ئیل) در زمانی که فرمانروای همدان بوده بپایان رسانده است .

این کتاب در بمبی بسال ۱۳۰۶ در ۱۵۸ ص بچاپ سنگی رسیده و در تهران
بسال ۱۳۲۸ خ نیز چاپ شده است .

(مشارص ۳۴۶ - ذریعه ۲۶۵:۳)

آغاز بی دیباچه : هو . روز سه شبیه سیزدهم شهر شعبان المظوم یونت
ئیل سال ۱۳۲۴ شروع بتحریر این کتاب نمود . بسمله . کتاب شرح
حالات و اسامی زوجات خاقان مغفور فتحعلی شاه قاجار . زوجات خاقان
خلید مکان چند نمره بودند .

انجام : و در گوهر مرحمت فرمودند . شکر اعلی السلامه بر حسب
امر ... معتمدالحرم آقا میرزا دائی ... این نسخه از روی نسخه خطی
تألیف مرحوم سلطان احمد میرزا عضدالدوله ابن الخاقان المغفور
استنساخ و در روز یکشنبه دوم شهر رمضان المبارک یونت ئیل سال

۱۳۲۴ ... بقلم ... محمد رضا الشریف ابن المرحوم حسینعلی الشیرازی ... اختتام پذیرفت.

[۳۶۰-ج]

بخاطر شکسته نستعلیق محمد رضا شریف بن حسنعلی شیرازی که در سه شنبه ۱۳ شعبان ۱۳۴۴ (یونیل) آغار و در روز یکشنبه ۳ رمضان همین سال با نجات رسانده و بدستور معتمدالحرم آقا میرزاده از روی نسخه خطی سلطان احمد میرزای عضدالدوله ابن خاقان مغفور نوشته است (۶۱۷۳).

تکا غذ فرنگی کبود - جلد تیماج سرخ مقوا بی.
 ۱۵×۱۱/۵ س ۱۱ - ۲۳×۱۸/۵ م ۱۳.

تاریخ قاجار

جلد یکم این کتاب درباره م Hammond ماثور و موافق هشتوه فتحعلی خان و محمد حسن خان و ترجمة مآثر و مفاخر آقامحمد شاه و فتحعلی شاه است و جلد دوم (نسخه ما) درباره وضع روزگار محمد شاه و ناصرالدین است. در دیباچه نام امین الدوله آمده است.

در عنوان صفحه یکم دارد «ناصرالدین قاجار» چون در میانه صفحه جای نام او سفید گذاشته شده است.

مؤلف در جایی می‌نویسد «و جد این بنده محمد ابراهیم نیز بدان روزگار از پی‌مردمی بیزد مقیم بود».

آغاز: بسمله. در مجلد اول این کتاب جملتی از م Hammond ماثور و موافق مشهور امیر تاج بخش فتحعلی خان و پادشاه جهانگشا محمد حسن خان... یادرفت و بتترجمه مآثر و تذکره مفاخر شاه شهید سعید آقا محمد شاه و خاقان مغفور میر ورق فتحعلی شاه... موشح و مذیل گشت درین مجلد نبندی از لباب حکایات و نقاوه روایات عهد ماضی و روزگار سلطنت شهریار غازی محمد شاه... بن آئین ایهام و ایجاز بدل ایحاء و ایجاز املا میر و بن اثرو قایع روزگار دولت... السلطان (ناصرالدین قاجار)... نگاشته می‌اید.

انجام : بر جای نوای عود و تر ... فواجع (افتاده) .

[۱۳۱ - ب]

خط نسخه‌یق، عنوان شنگرف سده ۱۴۵، در دو جدول زر و شنگرف ولاجورد (۶۱۱۸۸)،
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقابی.
۰۴۰/۵ × ۳۰/۵ - ۳۲/۵ × ۳۰/۵ س ۱۵

تاریخ قاجار

تاریخ قاجار است از آغاز پیدا شدن این خاندان تا حادثه سال ۱۲۷۱ از احمد منشی رازی سبیط بدایع نگار بنام ناصر الدین شاه که در دیباچه از خود یاد کرده است. در آن از سال‌های ۱۲۷۰ و ۱۲۷۱ و ۱۲۷۳ (سال نهم پادشاهی) و ۱۲۷۵ هم یاد شده است. مؤلف در نسخه‌ی ما که اصل است تغییراتی هم داده و این تغییر و تبدیل اودر (۱۳۰۴) سال چهلم پادشاهی ناصر الدین شاه بوده است.

از دیباچه بر می‌آید که مؤلف می‌خواهد به کتاب نام بدیع التواریخ یا تاریخ بدیع بدهد.

آغازش ۱۳۲/۱ - ب : بسم الله الرحمن الرحيم . الحمد لله الواهب المتنان فايض الجود
قديم الاحسان ... فرخ نامه‌ای که كلک بدایع طراز عقول زیب و فتر افبال
وقبول سازد .

انجام : وما الطول الا ان يطيل له العمر .

آغازش ۱۳۲/۲ - ب : بسم الله . الحمد لله وليه والصلوة على نبيه محمد وآل
چون سال هجرت رسول ص بن يكهز ارودویست و هفتاد و پنج رسید و ده
سال تمام از روز گار سلطنت پادشاه جهان خداوند منصور ابوالنصر
قاجار بیرون آمد .

انجام : و سه دیگر شاهنشاه جوان ناصر الدین شاه خلد الله ملکه که
خاطر همایونش باستاره هم از باد و روز گار همیونش با سیاره در تک
وتاز (تم الكتاب) .

[۱۲۳/۱ - ب]

پنجه نستعلیق سده ۱۴ ، مهر «یا احمد ۱۳۰۷» دارد (۶۱۱۹۲).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوا بی.

۴۳/۵×۱۲/۵ - ۴۴/۵×۲۲

۳۹۶

[۱۲۳/۲ - ب]

پنجه نستعلیق سده ۱۴ ، مهر «یا احمد ۱۳۰۷» دارد (۶۱۱۹۱).

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوا بی.

۴۵×۱۳/۵ - ۴۶/۵×۲۲/۵

تاریخ قرون وسطی

کتاب تاریخ قرون وسطی که در مدرسه سیاسی قدیم خوانده میشده است.

آغاز: تاریخ قرون وسطی . بسم الله وبه نستعین . قبل از شروع بمقصود

اصلی .

اجام : وفتح ازیشان باشد .

[۱۲۴ - د]

نستعلیق امرالله خان دفتردار مدرسه سیاسی که میرزا حسین خان بن علی بن عبدالجلیل آن را کامل

نمود، مورخ ۱۴ (قوس ۱۳۹۷/۱۳۹۷) در ۴۹۶ ص (۱۴۹۴) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای .

۱۴/۵×۸۱۵ - ۱۷/۵×۱۱/۵۲۵۲

تاریخ کلام الملوک

از یوسف بن حسن لاهیجی زنده در ۱۲۵۶ و ۱۲۶۰ از درباریان دودمان قاجار است.

در خود کتاب مؤلف خود را ضیاء الدین یوسف عزیز نامیده است (ص ۳۹۰) و در پایان

آن (ص ۵۲۰) چنین آمده است :

« بتاریخ روز جمعه دهم شهر رمضان المبارک سنه ۱۲۵۶ هجری مطابق سی چقان

ئیل در دارالخلافه تهران سمت تحریر و اتمام یافت فی ید افل خلق الله یوسف مؤلف

تاریخ کلام المعلوم و این خود جزوی ازان مسوده تاریخ است ان شاء الله خداوند عالم توفیقی کرامت کند که اندیگ ناتمامی این تالیف شریف را تمام کرده از مسوده بیرون آورد.

(یادگار س ۲ ش ۷ ص ۶۵).

فهرست مطلبها:

یادداشت‌های مؤلف و ماده تاریخ‌ها ص ۱	تاریخ ایران باستان و کیانیان ص ۹
ساسانیان ص ۱۰	بنی امیه ص ۱۴
بنی عباس ص ۲۷	صفاریان ص ۵۶
سامانیان ص ۵۹	غزنیان ص ۶۵
غوریان ص ۷۱	دیلمیان ص ۷۴
سلیجویان ص ۸۳	اتابکان سلغری شعبه ۱۵ ص ۱۱۴
اتابکان سلغری شعبه ۲ ص ۱۱۵	قراختائیان ص ۱۱۷
اسماعیلیان مصر ص ۱۲۲	ملحدان الموت ص ۱۲۴
طاهریان ص ۱۲۸	غوریان ص ۱۴۷
شاهان نیمروز ص ۱۷۹	فابوس و شمشیر ص ۱۸۴
اردشیر و آئین ایرانیان و آئین زردشت ص ۲۰۸	کرت وسر گذشت امیر وجیه الدین سربدار ص ۲۲۱
زندیان ص ۲۲۲	سر گذشت شیخ خضر بن غطاء الله موصلي ص ۲۷۱
چیره شدن مسلمانان بر هند و گشودن آن از تاریخ فرشته یا تاریخ گلشن	ابراهیمی ص ۲۷۲
شاهان دهلي ص ۲۷۷	
سر گذشت شاه عباس پنجم ص ۳۱۰	
سلطانی عثمانی ص ۳۱۹	
دبالة تاریخ شاهان دهلي وغور (ازص ۲۷۷) ص ۳۵	

سر گذشت عمام شاهیان و بر بده شاهیان فرمانروایان بر ارجمند ۳۸۸
سر گذشت ناپلئون از روی ترجمه انگلیسی که بخط محمد شاه قاجار نوشته
شده بود ص ۴۲۹

تاریخ اسکندر و چنگ ک او با ایرانیان از روی تاریخ جمز کمل انگلیسی که
برای عباس میرزا تألیف نموده است ص ۴۷۵

آغاز: عباس میرزا معزول بود این شعر را گفت :

سکه صاحب قرانی بر شما میمون نبود

باز آن بیهوده سلطان بن سلطان شما

(یادداشت درباره سکه فتحعلی شاه و محمد شاه و سیجع مهر محمد
شاه) (۱)

انجام : اینست تمامی حالات اسکندر از روی ترجمه انگلیسی که
در ابتدای کتاب شرح داده شد .

[۳۶۶ - ج]

بخاطر شکته نستعلیق خود مؤلف در روز آذینه ۱۰ رمضان ۱۳۵۶، ۵۳۰ صفحه شماره ۱۹۸ (۱۹۶۱)
کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی زرگوب مقوای گرد تیماج مشکی .
۳۶۶ - ۱۴۵×۲۱ - س ۲۰ × ۱۶

تاریخ کلام الملوك (فی بیان ظهور و ایجاد الخط و احوال الخطاطین)

از میرزا محمد یوسف لاهیجی است و از خط در آن بحث شده و سر گذشت
خوشنویسان در آن آمده است و گویا بخشی است از کتاب پیش و این بخش در آن
نیست (نسخه ما) .

(فهرست خدیوی تاریخ فارسی ص ۵۰۰ - استوری ۱ : ۱۰۷۸ - فهرست ادبیات

ص ۷۷) در هامش صفحه یکم نسخه ما چندین آمده است :

« این یک جزوی است از اجزاء تاریخ کلام الملوك در پیدید آمدن خط و احوال

۱ - در ص ۸ یادداشتی است درباره آتش سوزی شهر رشت در ۱۲۶۰ .

ارباب خط از تألیفات مخدوم امجدم میرزا محمد یوسف لاهیجی که بعنوان مسوده و تذکرۀ خاطر تحریر شد. بدانکه اصل خط الخ. کذا وجدت فی نسخة قبل البسمله. آغاز: بسمله بدانکه اصل خط نقطه است چنانچه هر گاه نقطه دو یا سه بهم پیوستی خط باشد (مانند نسخه خدیوی).

انجام: مولانا بمشهد که وطن او بود معاودت نمود.

[۴۴۸ - ج]

بنخط نسخه‌یق با عنوانها و نشانهای شنگرف از سده ۱۳ (۴۹۷۷۰) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حتایی ضربی.

۱۴۵×۷۵ س ۱۲ - ۲۱/۵×۷/۵ س ۴۴

تاریخ معاصر

تاریخ معاصر ایست که در مدرسه سیاسی قدیم می‌خوانده‌اند.

آغاز: بسمله. و به نستعین. تاریخ معاصر بطور نت. مسئله آزادی طلبی یکی از خصائص عمدۀ اروپا است.

انجام: که قابل تدریس باشد.

[۸۴ - ۵]

نسخه‌یق میرزا حسین خان محاسب و دفتردار مدرسه علوم سیاسی در دوشنبه ۶ ربیع ۱۷ حمل ۱۴۹۶ (۱۴۹۶) در ۵۹۷/۱۴۹۸

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی.

۱۵×۷/۵ س ۳۰۲ - ۱۷/۵×۱۱/۵ س ۳۰۲

تاریخ معاصر ایران

این تاریخ ترجمه ایست لفظی از متنی انگلیسی که رحیم بن حکیم الممالک بدستور شاه ساخته است در دو فصل و سه مقاله در تاریخ قاجاریان از سر گذشت این خاندان از آقا محمد شاه تا ناصرالدین شاه و مقاله سوم درباره پیمانهای است که

میان دولت ایران و انگلیس و روس و فرانسه بسته شده است. در پایان فهرست نامهای سفیران انگلیس و روس و فرانسه از ۱۲۹۰ (۱۸۷۳ م) تا ۱۲۹۰ (۱۸۷۳ م) و مطالب جفر افیائی دیده میشود. نسخه‌را مترجم در شب آذینه ۱۶ آقوی نیل/۱۳۰۱ (۱۴ مارس ۱۸۸۴) بپایان رسانده است.

آغاز: بسم الله . الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . . . مصنف این مختصر تاریخ نارخام که از اهالی انگلستان و نایابان وزارت امور خارجه دولت انگلیس است تاریخ دولت شاهنشاهی ایران را بطور اختصار از پیش دادیان تا سال بیست و پنجم سلطنت شاهنشاه ... ما ... بزبان انگلیسی نگاشته . این اقل خانه زادان و غلامزادگان رحیم بن حکیم‌الممالک بر حسب امر قدر قدر شاهنشاهانه ... امر و ز فقط تاریخ سلطنت‌سلاطین نامدار ... سلسله جلیله قاجاریه میپردازد ... و شرح احوال مصنف و مترجم را ... در ابتدای جلد ثانی ... خواهد نگاشت .

انجام : و باسلاف خویش تأسی نکرده باشد (سپس ملحقات است) ... موسیوبل شارژ افر در سنة ۱۲۸۹ هجری (مطابق سنة ۱۸۷۱ مسیحی) (فهرست سفیران) .

[۳۲۷ - ج]

بخاط نتعلیق سده ۱۶ و نسخه اصل است ، فهرست مطالب در آغاز نسخه هست ولی صفحه‌شماری آن با کتاب درست در نمی‌آید ، نسخه ازان مخبر‌السلطنه بوده است ، صفحه شماری ۱۹۰ (49498) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنایی مقاوی .

۱۰۶×۱۵/۵ س۴۰ - ۴۲×۸/۵ س۴۳

تاریخ نادر شاه

ترجمه تاریخ نادر جمس فریزر (چاپ دوم در لندن بسال ۱۷۴۲) است که ناصرالملک مشیر حضور همایون بدستور صدیق‌السلطنه انجام داده است . همین است که باره سوم در روز گار احمد شاه در ذی‌حجہ ۱۳۲۷ در کرمانشاهان در مطبوعه‌شناخت احمدی در ۱۷۳ صفحه ربیعی بچاپ سربی رسید (نیز مشار (۳۴۳)).

[۱۵۳ - ج]

نستعلیق دوشنبه رمضان ۱۴۰۵، در جدول زر و مشکی، در صفحه ۴۱۴، از محل هدیه جناب آفای کبر
مصدق خردباری شده است (۴۹۷۶۲) .
کاغذ فرنگی - جلد مخلع مقوا بی.
۱۶×۸ س ۱۱ - ۴۲×۱۳/۵ س ۱۲۲

بصیرة المبتدئ و قد كرة المتهي

از صدرالدین محمد قونوی (م ۶۷۳) است (چلبی ۲۴۴: ۲ - مجلس ۱۴: ۲ ش ۶۴۹) .
در یک مقدمه و سه مصباح : نخستین در معرفت ذات در سلامع، دوم در احکام طور و لایت
ونبوت در دلامع، سوم در معرفت دنیا و آخرت در دلامع، سپس یک خاتمه است. این
کتاب از شیخ ناصر الدین محدث نیز دانسته شد. در کتابخانه سپهسالار نسخه‌ای
از این هست (ش ۸/ ۵۵۵) .

آغاز: سزاوار حمد و ثنا حضرت جلالات احادیث راست ... اما بعد این
کلمه‌ای چنداست در احوال معارف و قواعد طور و لایت که از تدقیق غیب
جلوه کرده است.

انجام : کما اثنت علی نفسك ... از خاک در تو تاج و تارک دانند
الحمد لله الواهب ... وسلم تسليماً كثيراً (تم و کمل ولله الحمد و المنة).

[۵۷ - د]

شماره یکم دفتر بخط نسخ با عنوان‌های شنگرف سده دهم، هر چهار شماره دفتر بیک خط است
و سومی تاریخ ۹۷۵ دارد . س ۳ پ - ۴۲ پ ، مهر عبدالباقي بن صدرالدین محمد الفیضی در صفحه
عنوان هست (۴۴۷۷۸) .

کاغذ سمر قندی نخودی - جلد تیماج تریاکی مقوا بی.
۱۶/۵×۱۰/۵ س ۸۶ - ۱۳/۵×۶/۵ س ۴۰

تجارات و مکاسب (رساله در احکام...)

رساله ایست در تجارت و مکاسب که بدرخواست برادران نوشته شده است .
حسن بن جعفر طباطبایی در صفحه عنوان نسخه‌مانوشه است که این رساله عملی فارسی
از نیای بزرگ نگارنده ریاض است و بخط او است .

آغاز: بسم الله . حمدله ... این رساله ایست در احکام تجارت و مکاسب
حسب الالتماس برادران دینی ... تالیف شد .

[۳۶۳ - ج]

نسخه نا آغاز احکام اجاره است و بدینجا « اجرت باشد و نه عامل » پایان میباشد ، نسخ سده

۱۴ (۹۶۹)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج پارچه اار .

۰۷۱×۹۳ - ۲۱×۱۵۷

(تجوید (رساله ...)

این رساله تجوید از عمادالدین علی شریف قاری استرابادی مازندرانی است
که در زمان شاه تهماسب همیزیسته است (منزوی ۹۹: ۱ و ۲۳۷) همین رساله در ذریعه
(۳۷۱: ۳) یاد شده است .

آغاز: تجوید عماد الدين الشريفي القاري الاسترابادي . بسم الله .
الحمد لله رب العالمين ... چنین کوید ... عماد الدين على الشريف القاري
الاسترابادي که نزد ارباب داش ... هویداست که بعد از معرفة الله
افضل عبادات نماز است و آن درست نیست مگر بخواندن قرآن و آن
میسر نیست مگر بعد از معرفت مخارج حروف و صفات و قواعد تجویدی
و اختلافات قرائت عشر درفات احتجه و اخلاص و این رساله مرتب شده بر
مقدمه و دوازده فصل و خاتمه .

انجام : از استاد ماهر صاحب سلیمانیه والله اعلم بالصواب (تمت الرسالة
فى اول يوم الخميس ثامن شهر جمیدی الاولى من سنة ثلث و تسعين و
مائتين بعد الالف من الهجرة) .

[۳۶۰ - ۵]

شماره سوم دفتر است و بخط نستعلیق ۱۳۹۳ ، عنوانها شنگرف ، ۳۹ مرداد ۱۴۰۰ .

تحفة الأئمة العلية في الحكمة العملية

این رساله از فتح‌الله بن احمد بن محمود شهرستانی سبزواری است که برای یکی از بزرگان که درباره او بسیار ستایش میکند و «سلطان سلاطین القضاة الفاضی الامام شیخ شیوخ الاسلام» مینامد نوشته است . این رساله مجدول و در یک مقدمه است که ترجمه مانندیست از رساله شیخ رئیس در تقسیم علوم و سه مقاله که از اخلاق ناصری طوسي و اخلاق سلطانی به برای سلطان محمد جونه (۷۲۵ - ۷۵۲) نوشته‌اند^(۱) گرفته شده است، در پایان پندهای بزرگان است . مقاله نخستین (که در هر دو نسخه مابغط مقاله دوم نامیده شده) در علم اخلاق است ، مقاله دوم در دو قسم (سیرت انسان بالهل منزلت - سیرت انسان بالهل نوع) ، مقاله سوم در سیاست . این رساله همان است که در فهرست ریو (۷۶۵ ش ۱ Add26303) بنام «اخلاق ظهیری» آمده است و بنوشه ریو این رساله بنام ظهیر الدین ابراهیم شاه پادشاه پزد نوشته شده است . در فهرست مجلس این رساله (۵۷۱ ش ۳۳۵) از این رساله یاد شده است .

آغاز: بسم الله سپاس و ستایش خدائی را که بقدرت کامله اجناس موجودات از کتم عدم بصرای وجود اوره ... برای اولوالباب . لایح است که علم حکمت و اقدم آن در تعلیم و تعلم بحسب مرتب حکمت علمی است که بعلم اخلاق تسمیت یافته و بهترین تصنیفی که درین فن شریف واقع شده است دو کتاب است یکی اخلاق نصیریه که ... نصیرالملة والدين الطوسي ساخته و یکی دیگر اخلاق سلطانی

- ۱- در ذریعه (۱:۳۷۴) از اخلاق سلطانی که شرح و ترجمة طهارت باطن از نخبه فیضیه است از سید نور الدین جزائری شوستری م ۱۱۵۸ که برای شاه سلطان حسین نوشته است یاد شده است . در فهرست مجلس (۲:۳۳۳ ش ۵۶۸) از اخلاق سلطنت که بفارسی است و برای محمد خدا بندۀ اولجاپتو نزدیک ۷۰۹ و ۷۱۰ نوشته شده است یاد گردید . بنوشه ریو (۱۰۹۵ گزیده‌ای از) اخلاق سلطانی بنام اخلاق السلطانی المحدیه در بیست باب مجدول در نسخه شماره ۱844 Or گ ۷۴۳ هاست .

که با اسم سلطان محمد جونه نوشته اند اما بواسطه تطویل و اغلاق عبارات در تحت الفاظ و کلمات مستور مانده ... بنابرین مقدمه فقیر ... فتح الله بن احمد بن محمود شهرستانی السبزواری خواست رساله ای مشتمل بر آنکه مقاصد این کتاب و طرفی از مواضع حکما و نصائح ملوك عادل بطریق تقسیم و تشجیع در جداول ثبت کند . انجام : قال سیدالعرب فقال السنت زعمت انك رجل من العرب ... فحشا فاه جوهر .

[۳۶ - ج]

بنسخ روشن، با عنوانها و نشانهای شنگرف و لاجورد و زعفرانی، در جدول زر و شنگرف که ابوالقاسم بن حاج سید ابراهیم طرخواری تفرشی در زنجان در ۱۴۰۹ بدستور شاهزاده محمد تقی میرزا رکن الدوله و بنام ضیاعالملک میرزا زین العابدین خان شکر نویس نوشته است، گ ۳- پ ۳۴- ر ۳۴- ۳۶ پ - ۷۸ پ منشأة ترکی است بخط ترکی و همه مورخ است، تاریخ ۱۴۲۱ در صفحه عنوان و در پایان نسخه دیده میشود (۲۶۶۴۹) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج خنایی مقوایی .
۱۶/۵×۱۰/۵ - ۴۶/۵×۱۷/۵ ۸۱

[۹۹ - ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نستعلیق، عنوانها درشت تر، در جداولهای مشکی، میرزا آقای طبیب صارم الاطباء رشته پسر میرزا داود طبیب در ۱۴۰۵ آن را نوشته است، گ ۴- پ - ۴۰، این نسخه چند سطری کم دارد و بدینجا پایان میباشد «من انت» (۴۰۱۶۰) .
کاغذ فرنگی - جلد مقوایی .
۱۶/۵×۱۷/۵ ۹۵ - ۴۱/۵×۱۱/۵ ۱۹

تحفۃ الابرار الملقط من آثار الائمه الاطهار

از سید محمد باقر شفیقی سپاهانی است (ف ۱۸۱۵)

[۹۰ - ب]

بخط شنگسته نستعلیق سده ۱۴۰۶، جای عنوانها سفید مانده، بدینجا پایان میباشد «در پیان سبب این سجده است ... و شرایط وجودیت در این مکان عمومی و خصوصی» سپس چهار برق سفید است آنگاه

دارد «الکلام فی محض التسمیه» تا ۳۴ صفحه و نیم و بداجنبا ای بایان میابد که در فهرست دانشگاه یادشده است . یادداشت ۱۳۷۹ در صفحه عنوان دیده میشود (۵۵۸۶۲) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج حتایی ضربی مقواطی .
۰۶۱۳×۳۱×۳۰ - ۴۳۱۱×۰۵/۱۱

[۲۷۲ - ج]

بخط نسخ با عنوانها و نشانهای شترک از سده ۱۳ ، انجام آن مانند نسخه ش ۳۶۵ دانشگاه است . یادداشت ۱۳۸۹ در صفحه عنوان هست (۵۳۰۵۴) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه ای ضربی مقواطی .
۰۶۱۳×۳۱×۳۰ - ۴۳۱۱×۰۵/۱۱

تحفة الاخیار

از محمد طاهر بن محمدحسین شیرازی نجفی قمی (در گذشته ۱۰۹۸) استودر آن از تصوف و صوفیان ساخت نکوھش شده است . این دانشمند کتابهای بسیاری نوشته و در برخی از آنها فلسفه و عرفان را رد کرده است . از آنهاست : اربعین (ذریعه ۱۹:۱) و بهجة الدارین در کلام (ذریعه ۱۶۲:۳) و تحفة عباسی در کلام بفارسی (ذریعه ۴۵۲:۴) و تحفة العقا که در همین تحفة الاخیار (ص ۳۸۵ و ۹۶ و ۲۰۷) از آن یاد شده است و حکمة العارفین بعربي (ذریعه ۵۸:۷ - فهرست طوس ۴:۹۵) ، حکیم سید محمد مؤمن تنکابنی در رد آن تبصرة المؤمنین در ۱۰۸۶ نوشته است (ذریعه ۳۲۵:۳ و ۵۸:۷) همه این کتابهای او در همین تحفة الاخیار یاد گردید . همچنین اوراست الحق اليقین فی معرفة اصول الدين در کلام بعربي دارای مقدمه و پنج باب هریکی چند فصل (ذریعه ۴۰:۷ - طوس ۹۴:۴ - سپهسالار ش ۵۴۹۸/۲ ک ۲۴۹-۲۷۷) و حجه الاسلام (ذریعه ۲۵۷:۷) و تحفة الاخیار همین کتاب ما (ذریعه ۱۷:۳) و الفوائد الدينیه فی الرد علی الحکماء و الصوفیة (ذریعه ۴:۴۷۹ و ۱۰:۲۰۶) و فرحة الدارین (ذریعه ۵۸:۷) . در متن و هامش روضات خوانساری ص ۳۳۶ و جاهای دیگر که در حاشیه یاد گردید از کتب

اونامبرده شده از آنها است البرهان القاطع و تحفة البار که در ذریعه نیامده است^(۱). در نسخه ش ۲۴۲۹ دانشگاه نه رساله ازو هست.

باری محمد طاهر قمی قصیده ای بفارسی درستایش امیر مؤمنان و نکوهش از صوفیان بنام مونس البار بفارسی سروده بدینگو نه :

آغاز:

بخون دیده نوشتم بردرو دیوار

که چشم مردمی از اهل روز گار مدار

آخرین شعری که در نسخه چاپی آمده اینست.

رهی که غیر شریعت بود یقین باشد

ره ضلالات و سر هنر لش بود سردار

(ص ۳۲) پس ازین بیت‌های هم هست که بچاپ نرسیده است.

او میخواهد در این کتاب تحفه‌الاخیار این قصیده را شرح کند. او در این کتاب از «سلطان العارفین والد السلاطین والخواصین المروجین للدين سلطان صفو الدین العلوی الحسینی الموسوی» (ص ۲۹) و شاه عباس ثانی (ص ۳۰) و از سال ۱۰۷۵ (گ ۴۴: خمس و سبعین والف) که در چاپی (ص ۹۹) بغلط «خمس وسبعمائة والف» آمده است یاد نمود. در هامش نسخه ما (گ ۱۰۰: ار) حاشیه‌ای است گویا از خود قمی و در آن از آفاقی خادم اهل مصیبت و عزا یاد شده و آن در چاپی نیامده است.

نکته‌ای که از این کتاب بر می‌آید این است که قمی در چند جا از تبصرة‌العوام یاد می‌کند و آن را لزیبد اجل ابوتراب هر تضیی بن الداعی الحسینی می‌پندارد (ص ۱۱۸-۱۱۷).

۱- برای سرگذشت او بنگرید به:

روضات ص ۳۳۶ و ۶۸۲ - امل‌الامل ص ۵۰۲ - اجازات بخار ۱۶۴ - مستدرک ۳: ۰۹۰

- جامع الرواۃ ۱۳۳: ۲ - فوائد رضویه ص ۵۴۸ - مامقانی ۱۳۳: ۳ - ف ۳۰۹۳
اجازه‌ای که در آغاز نسخه چاپی تحفه‌الاخیار آمده است در اجازات بخار (همانجا) دیده می‌شود و در ذریعه (۱: ۳۰۰) هم ازان یاد گردید.

۱۴۸ - (۲۱۷) دیگر اینکه او از غزالی بدیگوید و اوراسنی میداند و سرالعالمنین را از اوصی پندارد و دال بر تشیع اونمی بیند (ص ۲۰۸).

در آن از «السهام المارقة» یاد شده (گ ۷۲ رص ۱۵۳) و از مجالس المؤمنین شوشتري خرد گيري شده است (ص ۱۶۲).

نیمه نخستین این کتاب با دیباچه‌ای در رد تصوف آنهم بی فهرست مطالب و نامها و پراوغلط در تهران بسال ۱۳۳۶ خورشیدی در ۲۲۸ ص بچاپ رسید. از اینچاپ من همین اندازه بهره بردم که این نسخه خطی را در یافتم که چه کتابی است چون پیش از این همه آن را خوانده بودم و دانستم که از محمد طاهر است ولی نام آن را نمیدانستم، این چاپ با نسخه خطی ماجدائیها دارد و عنوان مطلبها در آن دیده نمیشود. اینک با سنجش دو نسخه خطی و چاپی فهرست مطالب تا آن اندازه که در این دو نسخه هست میآورم: مطلب یکم در نسخه مانیست و در چاپی هم پیدا نیست که کجا است.

فصل: علما و تابعان آنها (بر گ ۳ پ خطی ص ۲۰ چاپی):

فصل: دو معنای اولیاء الله (۶ رص ۲۴).

فصل: رهبانیت (۱۲ پ ص ۳۶).

فصل: صومعه نشینان (۱۴ پ ص ۳۹).

مطلوب دوم در بیان حدیث «الشرعية اقوالی والطريقۃ افعالی والحقيقة احوالی» (۱۷ پ ص ۴).

فصل: مجتهدان طریقت و تارکان اهل بیت (۲۱ پ ص ۵۰).

فصل: تفسیر «انا الله و انا الحق» بفنانه بوحدت وجود یا حلول و اتحاد (۳۲ ر ص ۷۱).

فصل: کنه خدا مجھول است (۳۴ پ ص ۷۵).

مطلوب سوم در نسخه ما افتاده است و در چاپی هم بحسب نیامد که کجا است.

مطلوب چهارم در بدعهای حلاج و بایزید (۴۹ پ ص ۱۱۲).

مطلوب پنجم در برخی از عاشقی‌های مبتدعان (۵۳ پ ص ۱۲۰).

مطلوب ششم در عشق مبتدعان بخدای وبدعتهای دیگر آنها (۱۴۵ پ ص ۶۷)

فصل : غنا وشعر خواندن در خانقاہ ومسجد (۲۱۰ ر ص ۲۱)

فصل : برخی از سخنان علاءالدوله (۷۷ پ ص ۱۶۳).

مطلوب هفتم در شمه‌ای از کلمات محبی الدین (۲۸ ر ص ۱۶۴).

مطلوب هشتم سر گذشت ملای روم (۸۱ ر ص ۱۶۹).

مطلوب نهم سلسله نوربخشیان و معروف کرخی و مشایخ دیگر (۱۰۰ پ ص ۲۰۲).

فصل : گروهی دیگر از بزرگان سنی صوفی (۱۰۳ پ ص ۲۰۷).

مطلوب دهم سر گذشت با یزید بسطامی (۸۱ پ ص ۲۱۷).

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم . . . اما بعد بدانکه محتاج

رحمت الله قادر محمد طاهر این قصیده را که بمونس الابرار موسوم

در منقبت حضرت امیر المؤمنین ... ترتیب داد و مشتمل بود بر معنی

که غیر علماء را که وفهم آن نتوانند نمود بنا بر این مشکلات آن شرحی

نوشت ... و آن به تیحفة الاخیار موسوم ساخت .

انجام :

دانی که چیست های و هوی این جمع

جمع آمده درس جهل تکرار کنند

فهرستی از مطلبها که ناشر در آغاز آورده است در خود کتاب نیست

و استنباط خود ناشر است و تازه هم پیدا نیست که هر مطلبی که او یاد

کرده در کدام صفحه کتاب آمده است . شرح ۱۷ بیت در نکوهش

از فلسفه و کفر ابن سینا و پیر و انش و بیتهای دیگر که در پند و اندرز

و ستایش است بچاپ نرسیده و در نسخه ماهم نیست.

[۱۳۰ - ب]

این نسخه بخط نسقعلیق است با عنوانهای شنگرف از سده ۱۱ ، از آغاز انجام افتاده و برای ابر

است با س ۱۹ ص ۱۶ تا س ۱۰ ص ۴۳۰ چاپی :

آغاز : جواب گوئیم که علم آن احادیث صحیحه است .

انجام : کاراز نمار درگذشت وینها است .

میان برگ ۳۸۹۴۷ نیز افتاده است از س. ۸۱ ص ۹۶ تا ۸۱ ص ۹۳ چاپی، درگ ۱۰ ر چنین آمده است «عصام گوید که صاحب قصیده چون باین مقام رسیده چند بیتی دیگر از آن قصیده نوشته و بعد از آن باز برسر شرح رفته و آن ایات اینست نظم» در ص ۳۳ چاپی چنین چیزی دیده نمیشود و عبارتی دیگر آمده است .

درگ ۴۳ در (ص ۷۰-۷۱) در پایان فصل هم کم دارد ، نیز در ۱۰۳ پ در پایان فصل چهار سطری کم دارد (ص ۲۰۷) . شاید نویسنده نسخه عصام نام داشته و در این نسخه دست برده است .
کاغذ سپاهانی - جلد کالینگور تازه .
۰۱۶×۳۰۵۵-۲۷×۳۰۵۵ .

تحفهٔ سماهی

سرگذشت ۶۶۵ شاعر است در شش صحیفه از ابوالنصر سام میرزا پسر شاه اسماعیل صفوی (۹۲۳-۹۸۳) که در ۹۵۷ با نجام رسیده و در تهران بسال ۱۳۱۴ خ و در پنtheon هند بسال ۱۳۱۵ خ بچاپ رسیده است (ذریعه ۳۰:۴۰-۲:۶۱-۴) - مشارک (۳۶۶) در نسخه ما ۶۶۶ شماره دیده میشود ، نویسنده نسخه شعر خود سامی را که در پایان این نسخه (نه چاپ تهران) آمده بشمار آورده است .

[ج - ۱۸۲]

نسخه پاکیزه و بخط نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف در جدول زر و لاجورد و با شماره هر شاعر در هامش که ۶۶۱ به میرسد ، در چاشت روز شنبه بایان ریبع نکم ۹۷۶ مصطفی بن اویس در دارالفنون «سرای» آفری نوشته است ، سرلوحی بالاجورد وزر دارد ، این نسخه پس از دو نسخه مورخ ۹۷۱ و ۹۶۸ هند که در دیباچه چاپ تهران (ص) یاد شده از کهن ترین نسخه های مورخ است ، در پایان آن این افروزه هست :

«لمؤله في نعت أمير المؤمنين : خوش گشت چمن با تغافل فصل بهار .. عدوی آل علی باد سست وزارو فرار» در ۳۷ بیت .

اشعار و یادداشت های مورخ ۱۲۸۴ و ۱۲۸۴ و ۱۲۷۸ در پایان آمده ، نسخه در ۱۳۹۸ از آن کتابخانه صنیع الدوله بوده است (49443) .

کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج حنایی ضربی مقوایی .

۰۱۶×۷/۵-۳۰/۵×۱۳۵-۱۶ س ۱۹

تحفهٔ العالی

در تاریخ شوشت و هند و بر تریهای انگلیس است از میرعبداللطیف بن ابی طالب بن

نورالدین بن سید نعمة الله جزایری شوستری که در حیدرآباد بچاپ رسیده است (۲۱۰۵) او این کتاب را در ۱۲۱۶ با نجام رسانده است. داستان تألیف این کتاب در ص ۲۲۳ چهل مقاله کسری گرد آورده آفای یحیی ذکاء چاپ تهران ۱۳۳۵ آمده است.

[۳۵ - ب]

پسخ با عنوان و نشان شنگرف، محمد جعفر بن محمد حسین موسمی آن را در روز شنبه ۱۴ ربیعه ۱۳۴۰ نوشته است، نسخه دریزد در ۱۳۴۴ خریده شده است (۴۲۳۶۶).
کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج حنایی ضربی مقوانی.
۰.۴۰/۵×۹/۵ س۴۳ - ۳۰×۱۷.۵ س۴۱

[۳۴ - ۵]

این نسخه پاره‌ای ازین کتاب است برابر با ص ۳۷۲ - ۱۶۹ چابی، بخط نسخه‌ی سده ۱۳ با عنوانهای سرخ، برخی چلیپا است (۳۶۵۶۸).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج زرد.
۰.۱۵/۵×۷/۵ س۱۵ - ۱۸×۱۱.۵ س۱۰۴

تخته هیات

از مولی محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی قمی است (ذریعه ۴۰۲:۳) و بنام شاه زمان خود که از اونام نمیبرد و گویا بمناسبت نام کتاب یکی از عباسهای صفوی باشد ساخته و بدین نام نامیده و از خود نیز در آن یاد کرده است. رساله در کلام شیعی است و در پایان از نماز گفتگو شده و بروش پرسش و پاسخ است و عنوانهای فصل هم‌ارد. در تحفه‌الأخیار او ازین کتاب یاد شده است.

آغاز: بسم الله . حمدله . اما بعد ای عزیز من بدان و آگاه باش که

دنیا محل فراغت و موضع راحت نیست .

انجام : اما احتیاط آنست که سه بار گفته شود و نه ، از تألیف این رساله فارغ شد الحمد لله رب العالمین ۱۶ شهر جمادی الآخرین ۱۰۶۵.

[۱۶۴ - ج]

بخط نستعلیق با عنوانهای شنگرف از سده ۱۱۵، یادداشت ۱۱۰۳ در صفحه عنوان هست (۴۲۲۱۸).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقوایی .
۱۴×۶/۵ س ۱۵ - ۲۱×۱۲/۵ س ۱۶

تحفة العراقيين

تحفة العراقيين از خاقاني شرواني (۵۸۲م) است و بچاپ رسید (ذریعه ۴۵۳:۳) .
مشار (۳۶۹).

[۹۶ - ج]

بخط نستعلیق سده ۱۳، چنین است آغاز و انجام آن : «تاطالع اوهمای سان شد - آمین آمین
کناد جبریل» (۵۵۸۷۷) .

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج مشکی .
۳۰×۹/۵ س ۵۴ - ۳۳×۱۳/۵ س ۳۰ .

تحفة العوام يار ساله در وظائف ماه رمضان

از فصیح دشت بیاضی است که مندوبات و مکروهات روزه دار را در آن بر شمرده
است.

آغاز: بسم الله . الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى . و بعد اين
رساله ايست در وظائف ماه مبارك رمضان که جمع كرده و تحفة العوام
أهل الاسلام بل لخواصهم از کتب معتبره وزیر مشتهره مبنی بر و قسم
است قسمی سنن ومندوبات و قسمی کاره و مرهوبات ... القسم الاول
فيه ثلاثة و ثمانون سنة ... القسم الثاني وفيه احدى و ثمانون بدعة.
انجام: مثل آنکه امر کند بقمار یا پوشیدن ابر یشمین پسران را .
والله اعلم و احکم .

[۲۵۱ - ج]

شماره ششم دفتر است، بهمنگو نه خط شماره بیشین آن از عبدالله کشمیری بخاری در بخارا در بیشین روز یکشنبه ۱۰ صفر ۱۳۵۹، او در بایان رساله را به «مولانا فصیح دشت بیاضی» نسبت میدهد و سه روز پیش از آن در ۱۳۶۰ روز ۳۰ آذر.

تحفه الفقراء

سفر نامه میرزا علیخان صفاء السلطنه مشتاقی نایینی شاه نعمة الله نایب اول وزارت امور خارجه است از مشهد تا تهران از راه رباطات بنایین و از آنجا بتهران از یکشنبه ۵ ج ۱۳۰۰ تا با مدداد دوشنبه ۲ ذی قعده همین سال آغاز: بسم الله . یکشنبه پنجم جمادی الثانیه ۱۳۰۰ بعد از تلشیم عتبه عليه .

انجام : و عصر بشرف حضور بندگان اجل اکرم آقا مظلمه العالی فایز شدم .

(فراغت حاصل شد از تسویه این نسخه شریفه (تحفه الفقراء) که سفر نامه مرحوم والد میرزا علیخان نایینی المتخلص بالمشتاقی و الملقب بصفاء السلطنه عليه الرحمه است درصبح دوشنبه پانزدهم محرم الحرام ۱۳۴۵ مطابق سوم امرداد جلالی ۱۳۰۵ و آن اقبال الناس بقائی صفائ نایینی غفران الله له از این نسخه شریفه که سفر نامه مرحوم ابوی آقامیرزا علیخان صفاء السلطنه نایینی مشتاقی تخلص شاه نعمة الله نایب اول وزارت امور خارجه از مشهد از راه رباطات بنایین و از نایین بتهران ودارای تواریخ و جغرافیای دهات و قصبات و بلدان و حکایات شیرین است و اسم آن تحفه الفقراء است ماده تاریخ آن «مسافت» است برای تقدیم بزم حضور شرافت و کرامت ظهور حضرت مستطاب اجل اشرف اکرم آقا میرزا علیخان هدایت مخبر السلطنه وزیر فواید عامه داشت

شوکته با هزاران آشتفتگی خیال و عدم فراغت بال درسن شصت و چهارم زندگانی تحریر و تقدیم شد. از مکارم اخلاق و مراسم اشراق حضرت معظم امید قبول و عفو از انواع ناشایستگی آن را دارم بتاریخ فوق).

[۱۶۹ - ج]

خط نستعلیق، عنوان و نشان سرخ (۴۹۷۶۱).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای مقواپی.
۱۶/۵×۸/۵ س۲۰ - ۲۲×۱۳/۵ س۴۴۳.

تحفه الفرقاء

این رساله از مولی مصطفی بن ابراهیم قاری تبریزی طوسی است که بنام شاه عباس دوم دریک مقدمه و دوازده باب نوشته و در دیباچه آن را چنین نامیده است، نام اودر دیباچه یاد گردید (ذریعه ۴۶۱:۳).

آغاز: حمد بیحد و ثنای بی عد حضرت قادری و حکیمی را سزد که
قدرت کامله و حکمت بالغه قرآن محمد و فرقان حمید را بر ما فرو
فرستاد (سپه ش ۸۱۳۹).

انجام: و تالیف این مختصر بعد از مجاورت مکه ... در سنّة سبع و
تسعین بعد الالف در بین المحرمين اتفاق افتاد و افتتاح در حرم محترم
الله و اختتام در حرم مکرم رسالت پناهی واقع گردید. الحمد لله اولا
و آخر ... و صلی الله علی سید المرسلین محمد و آلله المعصومین (تمت
الكتاب... فی شهر رمضان المبارک سنّة ۱۰۶۷ کتبه الفقیر ابوالحسن).

[۱۸ - د]

بخط نسخ با عنوان و نشان زر و شنگرف، در جدول زر ولاجورد، با سر لوح زرین، حاشیه «منه» دارد (۱۸۸۷:۵).

کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تریاکی مقواپی.
۱۲/۶×۱۱/۵ س۱۲۰ - ۱۲/۵×۱۱/۵ س۱۲۱.

تحفیظ الموارد

شرحی است بر قصیده میر فندرسکی که حکیم میرزا عباس شریف دارابی برای حسام السلطنه در پایان سده ۱۳ نوشته و در شرح هربیتی اصولی عرفانی آورده است. ملام محمد صالح خلخالی هم شرحی بر آن دارد (۳۰-۵) این شرح دارابی در تهران بسال ۱۳۳۷ خ در ۱۸۱ ص بچاپ رسید (راهنمای کتاب س ۲ ش ۱ ص ۱۲۶)

آغاز: بسم الله . سپاس بی فیاس و منت بی نهایت ایزه‌ی را عز شانه سزد که فیض مقدس سبحانی را منبسط و مبسوط و محیط و نفس اقدس رحمانی را مرسل و محدود و بسیط گردانید . . اما بعد چنین گوید صورت گفتار و نقش دیوار . . عباس شریف دارابی که چون قصیده فریده سیدالحكماء . . امیر ابوالقاسم . . مشتمل بر اشارات و اسرار ورموز . . بود . . باشارت و تشویق . . آقامیرزا محمد رضاخان خازن کتابخانه ملک عادل باذل هنر و رشاهنشاهزاده . . حسام السلطنه . . این بی‌بضاعت . . بشرح وتوضیح . . آن علی سبیل الاحمال . . پرداخت . .
شرح قصیده . بسم الله .

چرخ با این اختران نغرو خوش زیباستی
صورتی در زیر دارد آنکه در بالاستی
توضیح و تبیین این بیت موقوفست بر اصول و قواعدی چند.
انجام : و آخر قصیده را بذکر آخر مقامات سائلکین ختم نموده
رزقنا اللہ و اخواننا هذا المقام . . والحمد للہ رب العالمین .

[۴۵ - ۵]

بنحط نستعلیق با عنوان و نشان شترک ، ابوالحسن بن عبد الله در ۱۴۳/۱ آنرا نوشته است ،
نسخه را شارح به حسام الدین فرزند حاج میرزا محمد شهیر بحکیم باشی داده است ، یادداشت این یکی
بتاریخ رمضان ۱۳۹۳ در پایان دیده میشود (49767) .
کاغذ فرنگی نخودی - جند تیماج سرخ .
۱۱×۵/۵×۱۷۶ - ۱۳ س/۵/۵×۱۰/۵۴۳

تحفه‌الله و همین

از میر محمد مؤمن بن محمد زمان حسینی تنکابنی دیلمی که در روز گار شاه سلیمان صفوی در اشرف مازندران بسال ۱۰۷۷ پرداخته و بچاپ هم رسیده (ذریعه ۴۰۲:۳) مشار (۳۶۵).

[۱۴۵] - ب

خط نستعلیق، عنوان و نشان شنگرف، از سده ۱۴، دو صفحه نخستین نسخه و دو صفحه نخستین باب نهم و دو صفحه نخستین بخش ادویه مرکبه دارای سر لوح و حاشیه سازی شده بزر و آراسته بعل و بو، صفحات در دو جدول زر و لاجورد و شنگرف (۶۱۹۳).

کاغذ سپاهانی آهار مهره - جلد تیماج تریاکی مقوا بی.

۱۴۴۳-۱۴۵۱ س ۳۶-۳۷ م ۳۴۹-۳۵۷ س ۴۴۹-۴۵۷

[۳۱] - ج

نسخ با عنوانهای شنگرف محمد مفید در روز چهارشنبه یکم شعبان ۱۰۱۴، یادداشت ۱۱۴۴ در پایان هست (۱۰۷۵).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوا بی.

۱۴۵۱ س ۳۶-۳۷ م ۳۴۹-۳۵۷ س ۴۴۹-۴۵۷

تذکرة الأحباب

احمد بن محمد مهدی نراقی بكتاب تحفه رضویه پدر خود که در پاکی و نماز نوشته شده است نگریسته و چیزهایی از خود بر آن افزوده و سپس این رساله را بدين نام درسه هقصد در روزه وز کوة و خمس نوشته است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم العالمين... وبعد چنین گوید... احمد بن محمد مهدی النراقی.

انجام: وختم رساله بدینجاشد ملتمن از برادران دینی آنسست که...

این بندۀ روسياه را بطلب آمرزش ياد نماید بتاریخ یوم الاثنين سنۀ

[۳۶۷ - ج]

بخاطر نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف ، مصطفی قلی کاشانی برای حاجی محمدحسین خان در روز
دوشنبه رمضان ۱۴۳۶ آنرا نوشته است (۵۸۰۷۴).

کاغذ فرنگی - جلد ایماج تریاکی .
۱۸/۵×۹/۵ س ۱۲ - ۲۵×۱۶/۵ ۹۱

تذکرة الخواص

میرزا ابوالقاسم بن میرزا محمد منجم شهریار معلم ثالث در ۱۳۰۸ ق این کتاب را
نوشته و بدرخواست بهاءالملک قراگزلو سر کندشت نیا کان اورا از محمد حسنخان و
دیگران در آن آورده است .

آغاز: بسم الله . راقم و راوی این ورقه میرزا ابوالقاسم ابن مرحوم
میرزا محمد منجم شهریار معلم ثالث ذه معلم بچه مکتبی .
انجام : سپرده با ولیای کر امند که در رکاب حضرت حجت شمشیر
بن نند .

[۳۷۱ - ج]

نستعلیق غشم بن هاشم حسینی مهر باقی همدانی بفرموده فتح السلطان در روستای قرانقور دره
مهر باقی در ۳۶ ربیع اول ۱۴۳۷ ، سرگذشتی از لویسته و وضع زمان و میزانی این مقالها در پایان هست
(۵۵۸۴۸)

کاغذ فرنگی نخودی - جلد مقوای آراسهه .
۱۵/۵×۸/۵ س ۱۳ - ۲۱×۱۴/۵ ۹۰

ترجمان لغات القرآن

عادل بن علی بن عادل شیرازی حافظ کتاب ترجمان میرسید شریف را که بترتیب
سورقرائی بوده است بترتیب حروف تهجه در آورده است . این کتاب عادل شیرازی
در تبریز بسال ۱۳۱۳ قمری سنگی و در تهران بسال ۱۳۳۳ خ سربی بچاپ رسیده است
(دیباچه چاپ تهران - ف ۲۱۵۹ - مشار ص ۳۹۱ - منزوی ۱: ۳۳۳).

[۵ - ۴۴]

نستعلیق باعنوانها و نشانهای شنگرف ۲۳ ذیحجة ۱۰۱۳ ، درست مانند چاپ ۱۳۴۳ میباشد، صفحات در جدول زر و مشکی است، سنتونهای میان سطور بزر و مشکی است (۲۶۶۴۶) .
کاغذ سپاهانی - جلد نهماج حنایی .
۱۳۰۰ س ۱۱×۱۸ - ۱۰ س ۶/۵ × ۱۳

ترجمه اخبار روزنامه تایمس و گرافیک واستاندارد

پاره‌ای از مقالات روزنامه تایمس و گرافیک واستاندارد سالهای ۱۳۰۰ و ۱۳۰۱ است که بفارسی درآورده.

آغاز: بسمله . ترجمه اخبار روزنامه از گلیسی موسوم به تایمس هفدهم ماه اوت سنه ۱۸۸۳ مطابق سیزدهم شهر شوال المکرم سنه ۱۳۰۰ هجری .

انجام : وقتل آنها را بحاکم خرتوم اطلاع داد

[ح - ۴۵۳]

بخط نستعلیق سده ۱۴ (۵۸۷۰۵) .
کاغذ فرنگی - جلد نهمادر .
۱۳۰۰ س ۴۰ × ۱۵/۵ - ۴۰ س ۴۰ × ۸/۵

ترجمه امالی طوسي

ملاعلی رضای معلم چنگیز میرزا برای محمد ولی میرزا بترجمه امالی شیخ طوسي پرداخته است . سندی در آن دیده نمیشود .

آغاز: بسمله . وبه نستین . اللهم اختم بالخير في طاعتك يعني ابتدا میکنم بنام خدای منعم مهربان هردوسرای ... اما بعد بنضمین منیز ارباب دانش پوشیده و مخفی نخواهد بود .

انجام : تا آنچه مذکور شد همگی را دریابد وبالله التوفيق .

[۱۹۳ - ج]

بنسخ باشانه‌های شنگرف سده ۱۳ ، در صفحه عنوان آمده « ترجمه امامی طوسی که ملا علی رضای معلم چنگیز میرزا گرده است در ماه ربیع الثانی در رسال چهارم حکومت یزد از هال سرکار شوکت مدار اشرف والا روحی فداه است سنه ۱۲۴۰ » یادداشت ۲۹ ربیع ۱۳۶۸ هـ دارد (۴۰۰۰۹) کاغذ فرنگی سفید - جلد تیماج سجز تیره ضربی مقواپی .
 ۱۴۰۵۳۴۷ - ۱۴۰۸۱۲ .

قرچمهٔ حدیث قیامت

از محمد باقر مجلسی است . نوری در فیض قدسی (ص ۹) از آن یاد ننموده است .
 اود وحدیث از اختصاص مفید آورده و ترجمه کرده است .

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم .
 تقصير آثار ... محمد باقر بن محمد تقی ... بر الواح عالیة . . . برادران
 ایمانی ... مینگاره که چون تو سون نفس امارة انسانی بشهوات نفسانی
 و وساوس شیطانی بیوسته از صراط مستقیم طاعت جناب یزدانی منحرف
 میگردد و بدون دانه بشارت و تازیانه وعید بعد ادب جحیم عوه او
 بطريق مستقیم شرع قویم مسیم نمی شود لاجرم قرآن و حدیث از این
 دونوع مشحون ... و وحدیث غریب . . . بنظر قاصر رسیده که باین
 دو مطلب وافی ... بترجمه آنها اکتفامی نماید .

انجام : در پناه خود نگاه دارد به محمد و آله .

[۱۵۱ - ج]

شماره دوم دفتر است ، در کنار صفحات ۳۱ پ - ۳۷ ر ، نستعلیق محمد باقر سید آقا واعظ تهرانی در روز شنبه ۷ ذی قعده ۱۳۷۷ .

قرچمهٔ خطوط قدیمهٔ پیشتوان

چنین است این کتاب در نسخه ما :

آغاز: ترجمة خطوط قدیمه که در بیستون نقش کردہ اند و رانس
صاحب خوانده و بنزبان انگلیس ترجمه کردہ آنها مشتمل است بر
پنج خانه خانه‌اول مشتمل است بر نو زده فقره مجموع نود و شش سطر
میشود حسب الفرمایش ... سلطان محمد میرزا ... فقره‌اول . بسم الله .
من داریاوش هستم .

انجام : این سارقه‌ها ساکنانست .

[ج - ۴۰۰]

نسخ باعنوانهای شنگرف ، برای محمد میرزا در ۱۲۸۳ نوشته شده است (۴۹۷۸۱) .
کاغذ فرنگی رنگارنگ - جلد تیماج خنایی ضربی مقواپی .
۱۴۱۸×۱۴۱۳ - ۷۵×۱۳۱۳ س .

قرجچه الْخُواص

از فخر الدین ملا ابوالحسن علی بن حسن زواری سپاهانی است و تفسیر کوتاهی است
از قرآن کریم جز در فاتحه که بتفصیل سخن رانده است . (منزوی ۳۶:۱ - طوس ۶:۱
و ۴:۱۲ - مجلس ۱۱:۳ - ۱۳ - استوری ۱:۱۱۹۷ و ۱۴) او این تفسیر را در ۹۴۶ با نیام
رسانده و از موهب علیه کافی در آن بهره برده است .

[ب - ۱۳]

این نسخه از آغاز است تایایان سوره کهف برابر با نسخه ش ۶۰ دانشگاه ، بنسخ و آیات بشنگرف
از سده دهم ، برگ پایان و چند برگ میانه و سه برگ آغاز تازه است ، تاریخ تملک ۱۳۳۱ و ۱۳۴۰ در
صفحة عنوان هست (۵۰۶۰۶) .
کاغذ سپاهانی لخودی - جلد تیماج مشکی ضربی مقواپی .
۱۴۱۴×۱۴۱۵ - ۴۴×۴۳ س .

تُرْجُمَةُ سِرِّ الْأَسْرَارِيَا السِّيَاسَةُ فِي تَدْبِيرِ الرِّيَاسَةِ

در برآبر کتاب سیاست ارسطو کتابی بدروغ بنام سر الأسرار باو نسبت داده اند
و آن را عبدالرحمن بدوى در «الأصول اليونانية للنظریات السیاسیة فی الاسلام» بسال

۱۹۵۴ بچاپ رسانده و سرگذشت آن رانیز آورده است. این کتاب دروغین و ساختگی بدوروایت میان دانشمندان خاور و باخترشهرت پیدا کرد و جانشین کتاب اصلی ارسسطو شده و در برخی از روایتها ده مقاله هم در آن آمده است. در فهرست طوس (۲: ۳۴۰ و ۲۸ و ۲۹) از دو نسخه آن یاد گردید.

[۹۸ - ج]

این نسخه ترجمه ایست بهارسی با متن که بندبند آورده شده و ترجمه گردید، بخط نستعلیق خوش با نهانها و عنوانهای شنگرف، هنر عربی معرف بسرخی، صفحات در جدول زرین، کاغذ زرباشی شده است، از دیباچه اندکی افراط و بدینگونه آغاز میشود: « فی حفظه کما عهدالی فيه ... یعنی وبرمه و اشاره بیاوردم این اسرار را که درین کتاب نوشتم و انباشته تکردم برسرهم معنیهای اورا که بنهانند نسخه دارای ده فصل دهم پایان میابد بدینگونه: « یغلب الطائب تحمل حساب الفیم بعون الله تعالیٰ »، این فصل دیگر در این نسخه ترجمه نشده است، خط از سده ۱۴ است. کاغذ سپاهانی آهارمهره - جلد تیماج حنایی ضربی مقابی.

۱۴/۵×۷/۵ س۱۵ - ۴۱/۵×۱۴/۵ س۱۶ - ۱۴/۵×۷/۵ س۱۷

[۹۸ - ج]

این نسخه ترجمه ایست بی متن در ۱۱ مقاله از سید میرزا علی اکبرخان حسینی شیرازی در زمانی که در بندر بوشهر از طرف ناصر الدین شاه از آغاز سال بارس ۱۳۹۵ تا فصل میزان توشقان ئیل ۱۳۹۶ کارگزاری از هام خارجه بوده و نسخه ای از متن آن را یافته و بهارسی درآورده است.

آغاز: تهدیدی رساله سراسر اسرار از ابتدای سال بارس ئیل ... السید الحسینی الشیرازی میرزا علی اکبرخان . مقدمه الحمد لله رب العالمین ... اما بعد این رساله ایست در سیاست و قانون در تدبیر ریاست و سلطنت معروف به سر اسرار .

انجام: « آنچه می‌ماند عمل خیر است خیر کن تا خیر بیابی و بخیر یاد کرده شوی والسلام نمة الكلام » بخط نستعلیق از خود مترجم و خط خوردگی دارد .

مترجم یادداشتی در صفحه عنوان نوشته که نسخه از خود است ۳۰ شوال ۱۳۰۳ و در رفتن بیاطوم این را نوشتم ، ۵۱ صفحه شماردارد .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی (۹۶۶۴) .
۱۶/۵×۱۵/۵ س۱۹ - ۴۰/۵×۱۵/۵ س۲۰

ترجمه شرایع الإسلام

از ابوالقاسم بن احمد یزدی است که بدستور محمد ولی میرزا کتابهای جهاد وامر بمعروف و نهی از منکر و عقود و معاملات و احکام و ایقاعات شرایع الإسلام محقق

حلی را بفارسی درآورده و در آغاز آن دیپاچه‌ای دارای یک مقدمه و چهارده مطلب گذارد و نکاتی از رجال و درایه در آن آورده است. او گذشته از ترجمه متن گاهی نیز رأی خویش را نیز می‌آورد. ترجمه در شب دوشنبه ۱۸ ج ۱۲۴۳ (بانجام رسید ف ۱۹۲۷).

آغاز: هو المستعان . بسمه . ابواب روض الجنان کلام بمفاتیح حمد وستایش داور علامی مفتوح است که کتاب شرایع قدرتش را ایجاد ماسوی ترجمه‌ایست وافی.

انجام: ابی القاسم بن احمد البیزدی غفرالله خطیب‌الله‌ها . . . امین رب العالمین.

[- ب] ۸۰

بخاط نسخه‌یق با عنوان و نشان شنگرف محمدعلی صفائی که در روز پنجشنبه ۱۳ رب همین سال ۱۳۴۳ بانجام رسانده است، یادداشت دوشنبه ۴ شعبان ۱۳۶۳ در صفحه عنوان هست، ۴۱۹ برگشماردارد (۴۱۵۶۸).

کاغذ فرنگی - جلد نیماج سیز زر کوب
۰.۴۳×۱۳-۳۹/۵×۴۰/۵ س ۴۳۶

ترجمة الصلوة

فیض کاشانی در این رساله اذکار و اوراد نماز را در پنج باب بفارسی درآورد. این رساله را بهمن کریمی در شیراز بسال ۱۳۲۰ بچاپ رسانده است (مشار ۶۰۵). در پایان نسخه چاپی بدو کتاب عین الحیوة و مشکات الانوار (گویا از همو) اشاره شده است (ذریعه ۱۱۴:۴).

آغاز: بسمه.

هر که نه گویا بتو خاموش به

هرچه نه با یاد تو فراموش به

سپاس وستایش کریمی را که با کمال کبریا ... در لطف ... بر روی بنند گان بگشود.

انجام نسخه‌ما : وغرض اصلی بیان اصل نماز و ترجمه اذکاربود در تفاصیل احکام خوض ننمود (نسخه‌ما با چاپی در چند سطر پایان یکسان نیست) .

[۴۶ - ج]

شماره یکم دفترست ، بخط نستعلیق سده ۱۱ با عنوانهای شنگرف ، عبارتهای عربی هم شنگرف است ، در جدول زر ولاجورد، ۳۷ پ ۱۶ ، فهرست رساله‌های مجموعه در صفحه عنوان هست (۴۹۵۲۱) .
کاغذ سپاهانی - جلد روغنی گل و بوته دار آراسجه وزر کوب .
۰۱۸/۵×۹/۵×۱۴/۵ ۳۱۲ - ۰۲۵/۵×۹/۵×۱۴/۵ ۳۱۳

ترجمه قطب شاهی

از ابن خاتون عاملی است و گزارشی است بر اربعین استادش شیخ بهائی (ف ۱۲۱۶)

[۱۷ - ج]

بخط نستعلیق ، با عنوان و نشان شنگرف ، در جدول زر ولاجورد و سرخ ، و در ۱۰۴۸ یکسال پس از ترجمه نوشته شده است . سر لوحی در زمینه لاجورد با گل و بوته رنگارنگ در آغاز هست (۱۰۷۵۲) .
کاغذ سپاهانی نخدوی - تیماج مشکی مقوایی .
۰۱۷×۷/۵×۱۴/۵ ۴۴۴ - ۰۲۴/۵×۱۴/۵ ۴۴۳

[۱۳۸ - ج]

بخط نستعلیق سده ۱۳ از آغاز اندکی افتاده و از انجام ناوشته گذاشته شده است ، جای عنوانها سفید است (۵۵۸۶۹) .

کاغذ فرنگی سفید - جلد تیماج حنایی ضربی مقوایی .
۰۱۶×۹/۵×۱۶/۵ ۴۵۳ - ۰۲۳×۹/۵×۱۶/۵ ۴۵۲

ترجمه کتاب من لا یحضره الفقيه

ترجمه ایست از کتاب من لا یحضره الفقيه ابن بابویه فمی و جزل و امع صاحب فرانی مجلسی یکم و ترجمه دیگری که پس از این می‌شناسیم .

[۸۲ - ج]

این نسخه دارای زکوه است تازبارات، دو برق نخستین وصالی شده، فهرست مطالب بالاشارة بهماره برگها درآغاز هست.

آغاز بریده شده : عليهما والمؤلفة قلوبهم وفي الرقاب ... فريضة من الله يعني نیست صدقات و زکوه مگر از برای فقیران ... و آن کسانی که سعی میکنند و آن از مالداران میگیرند وجمع میکنند و آن کسانی که زکوه میدهند بایشان بسب آنکه دلهای ایشان بامسلمانان الفت گیرد و باکافران حرب کنند. ۰۰۰ باب آنچه آمده درآنکه نمیدهد زکوه را . روایت کرد حریر امام جعفر صادق علیه السلام که او گفت نیست هیچ صاحب مال طلا یا نقره که منع کند زکوه مال خود را مگر آنکه بند کند خدای تعالی اورا در روز قیامت .

انجام : باب آن چیزها که فرض است بر جوارج واعضا ... و گفت خدای تعالی واذارایت الذين يخوضون في آياتنا ... حتى يخوضوا في حدث غیره و چون بیینی تو آن کسانی را که بنتکذیب و استهزأ شروع میکنند در آنچهای ما که قرآن است پس اعراض کن از ایشان و منشیان بایشان تا آنکه. نسخه بنسخ باعنوان و نشان شنگرف ، عبارتهای عربی معرب ، از سده ۱۱ است ، برگشمار دارد ، برگ یکم اصل افتاده ، صفحه نخستین کتاب وصفحة باز پسین فهرست بریده شده و وصالی گردید (۵۰۰۳) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقاوی .
۱۷/۵×۱۹۷۴ - س ۱۳×۲۵

ترجمه لایحه‌های ترکی در شیخیص خط حدود

دولت ایران و عثمانی بروافق «عاهه‌دارزوم» مورخ ۱۲۶۲

دولایحه است و محبعلی یکانلو نظام الملک مترجم لا یحه نخستین میباشد و دوم آن در این نسخه « لا یحه مورخه غرہ جمادی الثانیه سنہ ۳۰۲ که جناب نظام الملک دردار الخلافه طهران عرض و تقدیم نموده » است و صورت مجلس قومیسیون مختلط ازروس و انگلیس و ایران و عثمانی است . درباره آن در نسخه چنین آمده « لا یحه تحدید حدود اراضی باگسائی وصیفی وملخطاوی است که جناب نظام الملک در سنہ ۱۳۰۲ دردار الخلافه تهران قلمی و بعرض اولیای دولت علیه رسانیده با حضور تمام وزرای دربار اعظم در محضر اقدس همایونی روحنافاده قرائت شده است » .

آغاز: لا يحْدُث نحسٌ تين هو المعين و به تستعين . ترجمة لا يحْدُث ترکی اول بندگان محبعلی یکانلو ملقب بنظام الملک در تشخیص خط حدود دولتین علیتین ایران و عثمانی بر فوق معاهده اخیره ارضروم هورخه سنه ۱۲۶۳ و بعض دلایل راجعه با آن در مأموریت قومیسیون مختلط باسلامبوق . دولت علیه ایران با اینکه درخصوص حدود حق الویه و ایالات حسمیه واقعه درخارج غربی منطقه خربطهای رسمیه که الحاله هذه درتصرف دولت عثمانیه اند دعاوی حقه داشته .

انجام : و عنوان خاتمه لا يحْدُث خودمان همان شرطین که درابتدا لایحه بیان نموده ایم نکرار و ختم کلام می نماییم (در کمال دقت و موازنیت رسیدگی و تصحیح شده است *Muhammaded* .

آغاز: لا يحْدُث دوم بسمله . چون سالها مباحثه حدود فيما بین دولتین ایران و عثمانی امتداد یافته است ظهور اختلافات واشكالات زیاد شده بود .

انجام : ولی همین قدر در نزد هر منصفی گویا اکتفا می توان نمود غرہ جمادی الثانیه ۱۳۰۲ (مقابلہ و تصحیح شد) .

[۱۸۴ - ج]

بخط لسعلیق سده ۱۴ است در ۴۵+۵۰ صفحه (۳۷۷۷۲) .
کاغذ فرنگی - جلد روغنی ۳۱ و بوته دار راتمارنگ گرد آن تیماج مشکی .
۱۶۰۵×۹۰۵ - ۲۱ س

ترجمه النهاية في مجرد الفتاوى

ترجمه کهنی است از النهاية في مجرد الفتاوى که شیخ طوسی نگاشته است. درباره اصل کتاب و همین ترجمه نگارنده در فهرست دانشگاه (ص ۲۴۴۹-۱۸۲۸) و فرهنگ ایران زمین (دفتر ۱ و ۲ مجلد) بحث کرده ام .

[۳۴۸ - ج]

این نسخه نهمین نسخه‌ایست که من از آنها آگاهم ولی کهنه تر و ارزش‌تر از همه آنها است ،
بسیج است باعنوانها و نشانهای شنگرف و حواشی نسخه‌های دیگر را دارد ، شماره اجزاء نه برگی آن در
گوشه راست برگ پایان اجزاء دیده می‌شود تاجزء ۳۱ ، در پایان مجلد نخستین آمده : « تمام شد مجلد
اول از کتاب نهایه و بعد از آن نوشته شود مجلد دوم انشاء الله و افراغ افتاد از نوشتن آن در هفتم ماه
محرم سنه ست و همانين و ستمائه ». .

فهرست مطالب در آغاز هست ، شش برگ در پایان و چند برگی در میانه آن تازه‌تر است و از سده
۱۴ در صفحه عنوان پدری تاریخ زاده‌شدن فرزندان خود را بدینکونه یادداشت نمود : نظام الدین شب
دوشنبه ۱۰۲۵/۱۰۹ (برج اسد) و محمد زمان شب دوشنبه ۱۰۳۴/۱ (قوس) و محمود ۱۰۳۹/۲/ج (نور) .
و محمد هاشم شب شنبه ۱۰۵۹ صفر ۱۰۵۹ (سنبله) و محمد کاظم شب پنجشنبه ۶ رمضان ۱۰۵۳ (حوت) .
کاغذ سمر قندی و موریانه خورده و برخی از عبارتها رفته - جلد تیماج مشکی مقوایی .

.۱۵×۱۴/۵۷۳۰۶ - ۲۰×۱۴/۵۷۳۰۶

ترجمة وقاية الرواية في مسائل الهدایة

امام برهان الشریعه محمود بن صدر الشریعه الاول عبیدالله خموی حنفی (زنده
در ۶۳۰) پر ای پسر دختر خود صدر الشریعه دوم «وقایة الرواية في مسائل الهدایة» نوشته
است . شیخ امام صدر الشریعه الاصغر عبیدالله بن مسعود بن تاج الشریعه محمود محبوبی
حنفی (م ۷۴۵) که همان پسر دختر او است «النقایة مختصر الوقایة» ساخته است (جلبی
۶۱۰:۲ و ۶۴۰ - معجم المطبوعات ۱۱۹۹) .

محمد صالح بن بدرالدین محمد جرجانی این مختصر را بنام ابو الغازی عبیدالله
بهادرخان ترجمه کرده و در دو شنبه ۱۱ صفر ۹۳۷ در هرات آن را بانجام رساند .

آغاز : الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد ... أما
بعد چونکه در حدیث صحیح وارد شده که یک مرد فقیه برشیطان اشد
است از هزار عبد .

انجام : واجننا من خرى الدنيا وعداب الآخره ... و سلم تسليمما
کثیرا الى يوم الدين .

[۱۳۷ - ج]

این نسخه پستعلیق، است عنوانها و نشانها شنگرف و متن زیرخط مشکی یا سرخ، بر قان فلی بن بردى خواجه آداغی در بایان ریبع یکم ۹۷۷ آن را نوشته است .
در برق ۱۴-۴-چندبندی است در فقه و حدیث با متن و ترجمه فارسی (۹۹۸۴۹) .
کاغذ سمرقندی - جلد تیماج حنایی .
۰۱۵۴×۱۴۵ - ۰۲۵×۱۳۱

تزوک تیموری

از امیر تیمور گور کان رساله‌ای بنام «تزوک تیموری» یا «تیمورنامه» در دست است و با «تداهیر الملوك» یا «تزوک امپراتور ناپلئون بوناپرت در آداب لشکر کشی و دشمن کشی و مملکت رانی» در بمبهی در ۱۳۰۸ بچاپ رسیده است . دره نبال قابوسنامه نیز در تهران در ۱۲۸۵ چاپ شده است . برون انگلیسی در تاریخ ادبیات فارسی از تزوکات و ملفوظات ویادداشت‌های تیمور بحثی کرده است (مشار ۲۱۴۰ و ۴۵۵) .

[۴۹ - ۵]

این نسخه بر ابر است بادوچاپ تهران، بمبنی و بخط نسخه با عنوانهای شنگرف، هورخ دوشنبه ۱۳۹۱/۱، صفحات در دو جدول لا جورد وزراست (۴۹۴۴) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج کبود ضربی مقوا .
۰۱۰۵×۰۵۵ - ۰۱۷×۰۱۰

تعلیمات نظامی

درسه‌های تعلیمات نظامی است و دو بخش در نسخه‌ها است: نخستین در ۶۰۱۰ اف‌اکده و دنبال آن فصل ۴ است در ۸ درس، بخش دوم در ۷ فصل است .
آغاز بخش ۱: باب دوم در بیان تعلیم و تربیت دسته و باطالیان است که در فرنگستان باطالیان و در ایران فوج می‌گویند .
اجام: والا فرق دیگر ندارد .
آغاز بخش ۲: بسمله . وبه نستعین . فصل در بیان اطلاعات نظامیه است .

انجام : از عقب صف بجای خود نروند.

[۱۲۹ - ب]

نستعلیق سده ۱۴۰۸، عنوان و نهان شترف، (۱۰۰۰) ۱۵۰.

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوا بی تازه.

۳۴/۵×۲۱/۵۳۱ - ۳۲×۲۱/۵۳۱ - ۱۴/۵×۱۴/۵

تفسیر شاهی (آیات الاحکام)

میر سید ابوالفتح شریفی حسینی (در گذشته در اردبیل بسال ۹۷۶) بنام شاه تهماسب صفوی در ۴۲ کتاب این تفسیر را نوشت و آیات مربوط باحکام فقهی را در آن تفسیر نموده و گویا در ۹۷۴ آن را با نجام رسانده است. همویر ای همین شاه در صفوه الصفائی ابن بزار تجدیدنظر نموده است. رساله اعتقادیه ابن بابویه را او است که بفارسی در آورد (ذریعه ۲۷۷:۴ و ۴۱:۱ - طوس ۱:۴۹ - ش ۵۱ - سپه ۱:۱۲۹ - منزوی ۱:۵۹ - استوری ۱:۱۱۹۷ و ۱۳:۱).

در اجازات بخار (ص ۱۷۴) از این کتاب بنام فقه القرآن امیر ابوالفتوح یاد شده است. در فهرست طوس (۶۸:۲ ش ۲۲۰) کتابی بنام «رساله آیات احکام فقهیه» بفارسی از ملک علی تونی از دانشمندان زمان شاه سلیمان صفوی دانسته شده که آغاز آن با آغاز تفسیر شاهی یکی است و نسخه آن در ۱۰۹۸ در زمان همین تونی نوشته شده است (نیز ذریعه ۱:۴۴) این یکی گویا گزینده ای از همین تفسیر شاهی باشد.

همین تفسیر شاهی در فهرست سپهسالار (۱۲۹:۱ ش ۲۰۰۷) از میر ابوالفتح سید محمد بن ابی سعید تاج سعیدی حسینی (م ۹۵۰) دانسته شد، است. در نسخه ش ۱۰۸ اما نام مؤلف ابوالفتح حسینی آمده واژ شاه تهماسب و نام کتاب هم در آن یاد شده است. در ذریعه (۱:۴۱ و ۴:۳۰) از تفسیر قطب شاهی که شاه قاضی مولی محمد بزرگ برای سلطان محمد قطب شاه بسال ۱۰۲۱ در تفسیر آیات احکام نوشته است یاد گردید از آغاز آن هم پیداست که جزو تفسیر شاهی میباشد.

آغاز: بسم الله . و به نستعین . فاتحهٔ فایحهٔ کتاب کتاب فصاحت مآب و خطبهٔ واضحه خطاب خطاب باللغت انتساب حمدوشنای متکلمیست .
انجام : و از شمايم ختامه مسک جان طالبان را معطر گردانيد .
 الحمد لله على حسن الفاتحة والختمة والصلوة والسلام على خاتم النبيين
 و عنترته الطاهرة الباهرة (اللهم انفرلی ولوالدى ولجميع المؤمنین
 وسلم و تسليماً كثیراً كثیراً) .

[۱۰۸ - ب]

این لسخه کامل و بخط نسخه باعنوان ونشان شنگرف ، از روی نسخه اصلاح و تبلیغ شده مصنف ودارای خط او در روز شنبه ۱۳۹۰/۲/۴۵ نوشته شده است ، معزالدین محمد منجم پسر محمد زمان لویسنده و مالک لسخه است ، همچنین محمد رضای موسوی پرسید مرتضی قاضی لاھیجانی آن را مالک بوده است (۹۹۰۲) .
 کاغذ فرنگی آب دیده وصالی شده و برخی از عبارات رفته - جلد تیماج مشکی ضرایی .
 ۰۱۹×۱۰۵ س۱۹ - ۴۸×۱۸۴ س۲۸۰

[۸۵ - ج]

این لسخه از آغاز افتاده و چنین است آغاز آن : «از امام موسی کاظم ع در حق کسی» نیمه های آیه نحسین .

بنخط لسخ ، عنوانها سفید مانده ، در رمضان ۹۸۳ نوشته شده است (۵۲۹۴۷) .
 کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی .
 ۰۱۷×۶ س۲۵ - ۴۴×۱۲ س۳۲۶

تقویم (مختص در معرفت ...)

از عبدالقادر بن حسن رویانی لاھیجانی دانشمند سده نهم (ف ۸۹۵) است ودارای یك مقدمه در دو قسم علامات تقویم و دو باب نخستین در چهارفصل و دومی در دو فصل و خاتمه در هفت فصل .

آغاز: بسم الله . الحمد لله العلي الولي والصلوة على النبي الامي اما بعد
 این مختص بست در معرفت تقویم خالی از اطباب مشتمل بر مقدمه و دو باب و خاتمه کتاب بنده جانی عبدالقادر رویانی برسم مطالعه عزیزان در قلم آورده .

انجام : خاصه از نحسی منصرف شود هیچ سهمی و کاری نشاید کرد
انجام نسخه شماره ۶۳۳/۲۵۶ سپهسالار : « و در برخی در دو هزار سال تمام
کند . والله اعلم » .

در آنجا نسخه دیگری هست بشماره ۶۳۴/۲ .

[۳۰۳ - ج]

شماره سوم دفتر است ، بخط نسخه‌ی باعنوانهای شنگرف از سده ۱۱، ۱۷۱ پ-۱۸۰، در بیان
دارد :

تمت رساله بمعرفه جندق در محلی که با تفاوت خواجه شمس الدین که
متوجه یزد بودیم وایشان را اندک بیماری عاید شده ایشان بنای بران
نهاده رفتن موقوف نموده بودند و سفر(؟) را بر نشانها بود ماندن بقریه
مزبور مزید علت شده بخار رسانید که این رساله را بنویسم شاید
که چون مشغول بكتابت شدیدم رفع پرسشانها شود چاشت یوم الاحمد
۲۶ شهر شعبان معظم که شروع در کتابت شد و پیشین همان روز تمام
شد تمام شد . این رساله در دولتخانه عالیحضرت افادت و اضافت بناء
فضیلت و کمالات دستگاه اقضی القصاصی قاضی مسیححا قاضی قلعه مبارک
آباد بتاریخ روز شنبه بیستم شهر شوال با اقبال سنه ۱۰۸۲ المذنب
ضعیف محمد شریف ابن رستم علی کفشه‌گر عفی عنہ .

تقویم (هزار فتح...)

اسحق بن یوسف گیلانی پژوهش این رساله نیjomی را نوشته است .
آغاز : بسم الله . وبه نستعین . حمد بیحدود رود بی عدد احمدی راهی سر زد
که صفاتی صحائف افلاک را بخانه ... اما بعد این رساله ایست در
معرفت تقویم خالی از تطویل مرتب بر مقدمه و سه باب وخاتمه قصیر ...
اسحق طبیب ابن یوسف الطبیب گیلانی بر سرم مطالعه عزیزی در فلم
آورد .

انجام : مومن وعداوت والله اعلم بالصواب واحكم بحقائق الامور.

[۱۱۱ - ج]

شماره دوم دفتر است ، بخط نسخه‌ی روز پنجشنبه ذی حجه ۱۴۴۳، س ۳۲۰ پ ۳۲۹ .

تقویم (معروفت ۰۰۰)

احمد بن محمد مهدی شریف سپاهانی خاتون آبادی مؤلف این رساله است و او بگواهی نسخه‌ی ما از دانشمندان سده دوازدهم میباشد . نسخه‌ای دیگر از این رساله در هشت فصل در کتابخانه دانشکده ادبیات (ص ۱۳۴ فهرست) و دانشگاهی ۲۵۷۱/۱ هست . آغاز : بسم الله . وبه نستعین . الحمد لله الذي جعل الشمس ضياءً والقمر نوراً ... وبعد حنين گوید... احمد بن محمد مهدی الشریف الاصفهانی الخاتون آبادی که این مختصریست مفید در معرفت تقویم و منتخبی است جدید از رساله کثیر الفائد که این حکیم نوشته بودم در ایام قدمیم .

در ضمن ده فصل ،

انجام : ونشاید که نخستین با آفتاب بر درجه کف‌الخضیب باشند که مدخل دانند بدعا ختم شد این رساله کثیر الفائدة .

[۶۰ - ۵]

شماره دوم دفتر است ، بخط نسخه‌ی روز شماره ۱۱۴۳ دارد ، عنوان و نشان و رقم و شکل شنگرف ، حاشیه ها با نشانه «منه عفی عنه» و «منه» و «منه عفی عنه بخطه» و «منه سلمه الله تعالیٰ» ، س ۵۵-۱۰۴ .

تلگرافات

تلگرافهایی است که از داخل و خارج بدربار ناصر الدین شاه شده است بفرانسه و برمن و بفارسی و تاریخهای ۱۳۰۸ و ۱۳۰۹ و ۱۳۰۷ دارد .

[۱۳۹ - ب]

خط شکسته نستعلیق سده ۱۴ ، متن فرانسوی بحروف ایتالیایی (۶۱۱۹۹) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .
۳۴/۵×۲۳/۵ - سطر و اندازه ۳۰ نانوایون .

تلگرافات

صورت تلگرافهای است که از تاریخ ۲۰ ذی قعده ۱۳۳۰ تا ۲۵ صفر ۱۳۳۱
 مجری قمری ازشیراز بهران شده است .

آغاز : نمره کتاب ۸۲۵ - صورت تلگرافاتی که بعنوان وزارت جلیله
داخله در شهر ذی قعده سنه ۱۳۳۰ مخابره شده . ازشیراز بهران
۲۰ ذی قعده / ۳۰ مقام محترم وزارت جلیله داخله دامت شوکته .
انجام : ۱۳۴۷۱ ازشیراز بهران ۲۵ صفر / ۳۱ جواب نمره ۴۵ دولتی ..
منتظر جواب هستم نمره ۴۷۱ مهدی قلی .

[۳۷۹ - ج]

بخط نستعلیق سده ۱۴ است ، چندبرگی درمیانه و پایان سفیدمانده است (49771) .
کاغذ فرنگی - جلد مقوای .
۱۷×۱۳ س ۱۸ - ۳۰×۱۶ س ۳۸

تلگرافات و مراحلات

خلاصه تلگرافها و نامه‌های داخل و خارج است که در ۱۳۱۹ بمظفر الدین شاه
مخابره و عرض شده و پاسخ آنها است .

آغاز : هو الله تعالى شأنه العزيز . کتابچه خلاصه احکام و مقررات
مبارک ذات اقدس بنده گان اعلى حضرت قادرقدرت شاهنشاهی ... در
جواب تلگرافات و مطالبات کتبی دایر بوزارت امور خارجه از تاریخ شهر
جمیدی الاولی سنه او دئیل ۱۳۱۹ .

انجام : اقدامات لازمه بعمل بیاورید و تحقیق کرده احراق حق نمائید .

[۱۲۳ - ب]

پخت شکسته نستعلیق سده ۱۰۴ هجری ۱۹۶۰ برگشماردارد (۶۱۹۶) .
کاغذ فرنگی کبود - جلد مقوای رویه متحمل سرخ .
۱۵۵×۲۵ - ۲۵×۳۲ سس ۱۱ . ۳۵/۵

تفصیل «قاله در توضیح رساله

شاهمنی هبة الله حسینی برای پسران خود بررساله هیئت یارساله تمام المقالة
مولی علی فوشچی از روی نهایه الادراک و تحفه شاهی و شرح تذکره و ملخص چغمینی
این شرح آمیخته را نوشته است . نام شارح و شرح و فوشچی رساله او در دیباچه آمده
است . نسخه دیگری از این شرح در فهرست دانشگاه (ف ۹۱۹) شناخته شده است
(نیز ش ۶۰۱ و ۶۰۱ مکرر رسپه سالار) .

آغاز : بسم الله . خوبترین هیئتی که مصور ناطقه عرایس کلام لطایف
نظام بران وجه مصور سازه ... اما بعد ... هبة الله الحسینی الحسینی
الشهیر بشاه میر ... در حیی املا و ربقة انشا میآورد .

انجام : در نهایت صعوبت و اشکال است فتحقق أن القوة بذلك
المقالة بعون الله المنعم المفضل وقد تم المقالة الثانية من حيث اللفظ
والمعنى بالفضل والأفضال بتوفيق الملك المتعال .

[۲۲ - ج]

این نسخه کامل ، بنستعلیق با عنوان شنگرف ، متن زیر خط و مسیح ، نوری آن را در ۱۳۴۲ لو شده
است ، مهدعلیا آن را در ۱۴۱۸ / ۱۳۷۲ برای مدرسه تازه ساز ارگ وقف کرده است (۹۳۴۱) .
کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی .
۱۸×۱۰ سس ۴۳ - ۳۶×۱۷ سس ۱۸۶

توضیح الاخلاق

سلطان العلماء خلیفه سلطان سید امیر علاء الدین حسین بن امیر رفیع الدین

محمد بن امیر شجاع الدین محمود حسینی آملی سپاهانی وزیر شاه عباس یکم و دامادش (در گذشته در ۱۰۶۴) بدستور شاه صفی اخلاق ناصری خواجه طوسی را بنام یاد شده گزین و دیگر گون نموده و بعبارات روشن تر و آسان تری در آورده و آنرا در ۱۰۵۱ با جامرسانده است. نویسنده ذریعه (۴۹۰:۴) نسخه‌ای از آن داشته است. او چنان‌که در دیباچه هم می‌نویسد در خطبه کتاب دست نبرده و همه آن را آورد. این نکته راهم او گفته که طوسی خطبه نخستین را برداشته است. او نه مانند دوانی دستور میگساری را نیازنداخته است (ص ۱۳۲).

آغاز: هو الفياض. این نسخه شریف و کتاب لطیف مسمی است بتوضیح الاخلاق که حضرت با رفعت صاحب خلق عظیم خواجه نصیر الدین محمد طوسی ... تالیف و تصنیف فرموده بودند و بتاریخ سنّه احدی و خمسین و الف ... حسب الامر المطاع ... شاه صفی الصفوی الموسوی بهادرخان نواب مستطاب مستغنى الالقاب سلطان العلمائی خلیفه سلطان الحسینی بعبارات واضحه و اشارات لا یقه بتحریر در آورده است. بسمله . وبه نستعین فی کل الامور . بعد از حمد و تعظیم خالق قدیم و صلوات و تسليم صاحب خلق عظیم ... بدانکه چون لمعنای ازلمعنات ضمیر خورشیدنشان ... شاه صفی الحق والدین ... این بنده کثیر العصيان خلیفه سلطان راجرات جولان در نظر گاه آن آفتتاب جهان داده فرمان قضا جریان شرف صدور یافته بود که کتاب مستطاب اخلاق ناصری را ... تصفیه و توضیح نموده .

انجام : و آفتتاب معلمات را همیشه از افق عظمت پایانده از لطیف مجیب بکرمه و منه و الحمد لله وحده العزیز (تحریر شد ۱۵ شهر جمادی الاولی سنّه ۱۰۶۳ مطابق تیلان ئیل حرره الفقیر الحقیر... عفی عنہ - نام نویسنده سیاه شده).

کتاب دیگری بنام توضیح اخلاق عبدالله شاهی هست از شمس الدین محمد بن علی بن نعمت الله مشهور بابن خاتون عاملی شاگرد بهایی که

گویا کتاب سلطان العلماء را دیده و در آن دست برد و بنام خود ساخته است. در آغاز آن آمده:

«چون عبدالله قطب شاه (۱۰۲۰ - ۱۰۸۳) کتاب مزبور را کثیر النفع یافتند و عبارت آن اگرچه فارسی بود اما فارسی که از قلم فضلای دانشمند مثل ایشان بریند و ازان قبیل نیست که جمعی که بهره‌ای از علوم ظاهری نداشته باشند و ببعض فنون حکمت آشنایی بهم نرسانیده اند جمیع مطالب آن را توانند بحیطه فهم در آورند را قم حروف را مأمور ساختند که سراپایی کتاب مذکور گشته عبارتی واضح‌تر و بیانی شافی تر که فهم همه کس بآن تواند رسید در مقام تحریر آن درآید و هر جا در عبارت اجمال بکار رفته باشد تفصیل دهد و هر جا ایجاز ویا الغلاقی واقع شده باشد در مقام توضیح آن درآید و بر وجوهی که خواص و عوام ازان منتفع توانند شد و وضعیت و شریف بمعانی آن توانند رسید در توضیح آن بکوشد اگرچه در مقام تغییر عبارت این قسم بزرگی در آمدن و آنرا توضیح دادن خالی از سوء ادب نیست و از قبیل ریسمان پنبه کردن است نهایتش بحکم المأمور معذور شروع در آن نموده به توضیح الاخلاق عبدالله شاهی موسوم ساخت».

آغاز: بسم الله .

ای خلق تو خلق را نماینده راه

زاخلاق خوش عقل کهن راتبه خواه

حمد تو بود فتح بهر کار که هست

اینست بلی نشانه حمد الله

پس حمد لایق و ستایش فائق پرورد گاری را که احصای نعم و تعداد

مراتب فضل و کرم او از مرتبه امکان و حوصله تصور بیرون است.

انجام: و بطلب آنچه رضای او در آنست حریص گرداناد انه اللطیف

المعجیب (تم فی سنّة ۱۰۵۷) .

ابن خاتون «آداب شراب خوردن» را بنداشته است.

(نسخه شماره ۴۴۲ آقای سلطان القرایی مورخ ۱۰۵۷ - فهرست ادبیات ص ۲۰).

این دانشمند مؤلف ترجمه قطب شاهی (س ۵۵) است بنام سلطان محمد قطب شاه در ۱۰۲۹ و کسی که زینة المجالس مجددی را با گذاردن خطبه همین ترجمه قطب شاهی در آغاز آن بنام خود کرده است (ش ۱۸۰۹ سپه).

[۴۶ - ج]

شماره سوم دفتر است، بخط نسخه‌ی چلیپا با عنوان شنگرف، در جدول زر و لاجورد که در ۱۰۶۳/۱ نوشته شده است، گ ۱۸ پ - ۹۴ ص ۳۴ - ۱۸۵.

ثبت مطالب رعایا

سیاهه‌ایست از ادوات‌دهای و بستان‌کاریهای مردم در برابر کار کنان دولت آن زمان و صورت مجلس درباره پاره‌ای از آنها.

آغاز: خلاصه ثبت مطالب رعایای دولت بهیه روسيه که روزهای چهارشنبه هر هفته باحضور معتمد السلطان میرزا جواد خان نائب‌الوزراء و عالیجاه ... آقاعرب صاحب مترجم اول سفارت و سایر اجزاء لازمه اجلاس میشود ... فی شهر صفر ... سنه ۱۳۰۱.

[۵۸ - ب]

بخط شکسته نسخه‌ی وسیاق واصل است (۱۵۸۶۶).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .
گ ۳۴×۳۴ - سطر و اندازه گوناگون .

جام جهان نما

از غیاث الدین منصور شتکی است و در ایران بسال ۱۳۱۳ بچاپ رسیده است (ذریعه ۲۴:۵ - مشار ۴۶۵ - ف ۲۵۹۳).

[۵ - ۴]

نستعلیق عنوان و نشان شنگرف، در جدول زر و لاجورد، از سده ۱۱ یک صفحه در میانه سفید است

(۱۹۱۱)

کاغذ سپاهانی آهارمه ره - جلد تیماج مشکی .

۱۳×۶۱۲ - ۱۸×۱۱۷۳

سچاع عباسی

شیخ بهائی بدستور و بنام شاه عباس این کتاب را در بیست باب میخواست بنویسد و تا پنج باب آن نوشته و در گذشت سپس شاگرد او نظام الدین محمد بن حسین ساوجی بدستور همین شاه پائزده باب بر آن افزود و در ۲۰ شعبان ۱۰۳۲ بپایانش رسانده همانکه بارها در ایران بچاپ رسیده است . سید زین العابدین حسینی خواهرزاده و شاگرد بهائی باب مزار در دوازده مطلب بر آن افزود و میخواست که این یکی ششمین باب آن باشد و با بهای دیگر راهم بنویسد . محمد بن خاتون عاملی هم گویا آنرا تکمیل یا شرح کرده است .

(فهرست مجلس ۱۹:۲ ش ۴ - کشف الحجب ص ۱۵۴ - ذریعه ۳:۵ و ۳:۶ - ۶۲)

(طوس ۳۹۱:۵ - سپه ۳۷۷:۱).

[۷۵ - ج]

این نسخه بخط نسخ با عنوانهای شنگرف از سده ۱۱ است، محمدعلی بن حاجی یار احمد طالقانی در قریون آفری نوشتہ ، تاریخ باب پنجم آن ۱۰۸۵ صفر است، باب ۱۰۴ آن در این نسخه از ساوجی میباشد، تاریخ تالیف ندارد ، مهر محمدعلی در پایان هست با تاریخ ۱۰۸۵ بخط دیگر چه نیمة یا نیتی صفحه بریده شده است ، زایجه تولد محمد جعفر ابوسعید پسر کیخسرویک دوات دار حاج الحرمین الشریفین شب چهارشنبه ۱۴ رمضان و تاریخ تولد محمد صادق در ۱۳۱۱ صفر و عبدالحسین در شب سه شنبه ۱۴ شهریور ۱۱۱۰ در پایان نسخه دیده میشود ، برگ نخستین کتاب تازه و اول نویس است (۵۳۰۵۷) .

کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقواطی .

۱۳×۱۸ - ۳۱ م ۱۱/۵

جاودان ناهه

بابا افضل کاشانی مؤلف این کتاب است و دو بار بچاپ رسیده است (ذريعه ۵: ۷۷). ف. (۲۲۰).

[۷۳ - ب]

شماره پنجم دفتر است، سی ۷۳ پ - ۹۶، مورخ ۱۲۹۴.

جغرافیا

این کتاب ترجمه‌است از متنی فرانسوی در جغرافیای طبیعی و تاریخی و جنگی که در مدرسه مخصوص جنگ پاریس تدریس میشده است. مترجم برخی از اصول موضوع را در آغاز آورده است. کتاب دو جزء است: نخست علم هیئت جدید، دوم جغرافیای طبیعی و سیاسی کره زمین و جغرافیای کشور فرانسه که با ایران رابطه بیشتری دارد. جزء دوم جغرافیای طبیعی و تاریخی و جنگی است از روی آن متن.

آغاز: هو القادر المعز . بسمله . الحمد لله رب العالمين ... و بعد چون بعضی از حقیر خواهش نمودند که مباحثه از علم جغرافیا بجهت ایشان قرار دهم .

انجام: بندر خاش بندر ار خس . بجهت ... آقای حاجی حسینقلی خان نوری . . . تحریر شد یوم دوشنبه بیست و سیم شهر صفر المظفر سنۀ ۱۲۹۸.

[۱۹ - ج]

نستعلیق روز دوشنبه ۲۳ صفر ۱۲۹۸ (۳۶۵۳۲).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنایی.

۱۰۵×۱۰۵ - ۱۱×۷۵ س.

چهلتو

در فهرست دانشگاه (ص ۲۱۷۲) اندکی از جفر یاد کرده‌ام این نسخه ما نیز رساله‌ای در جفر است بی‌جداول.

آغاز: هو الله سبحانه وتعالى يحيى بكتاب جفر وعلم آن منسوب بشاهزادان است و این کتاب مشتمل است بر بیست و هشت جزو و هر جزو چهارده ورق که بیست و هشت صفحه باشد و هر صفحه بیست و هشت سطر و هر سطر بیست و هشت خانه در هر خانه چهار حرف مکتوب است.

انجام: با خود دارند که اثر عظیم دارد (تمت).

[۶۲ - ب]

شماره شانزدهم دفتر است، بهمن خط شماره پیشین آن از سده ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰ ب - ۴۳۰ ر.

جلاء الذهان و جلاء الأحزان في تفسير القرآن

از ای المحسن الحسین بن حسن جرجانی کازرونی است. در این کتاب تفسیر گازر چه ارتباطی دارد هیان فهرست نویسان سخنها رفته است و در کتابهای زیر آنها را می‌بینیم:

« ذریعه ۴: ۲۷۰ و ۳۰۹ و ۱۲۳: ۵ - طوس ۱: ۲۵ و ۲۰: ۷۸ و ۲۰ - سیده ۱۰۱: ۱ - کشف الحجب ص ۱۵۷ - مجلس ۳: ۱۷ - ۲۰ - منزوى ۱: ۴۷ و ۸۵ و ۲۸۵: ۶۹۸ - استوری ۱: ۱۲۱ و ۲۹: ۱ - دیباچه محدث برچاپ ۱۳۳۹ خ. »

این کتاب جز کتاب جلاء الذهان فی علوم القرآن تالیف سید ابوالخیر محمد معین الدین بن خیرات علی مشهدی کراوی می‌باشد (استوری ۱: ۵۶).

[۶ - ب]

این نسخه از سوره یعنی است تا سوره ناس و بخط نسخه محقق باعنوانها و نشانهای شنیده و آیهای نسخ، ملاحسین بن حاجی محمد در ۱۰۸۰ آذی حجه آنرا نوشته است (۴۸۳۵۴).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضرایی مقوایی.

۰۳۰۴×۰۳۵۷×۱۵ سمسیز - ۰۳۶×۰۴۵×۰۴۹.

جلاء العین

محمد باقر مجلسی نویسنده این کتاب است که در ۱۴ باب میباشد و در محرم ۱۰۸۹ انجام یافته و بچاپ هم رسیده است (ذریعه ۱۲۴:۵ - مشارک ۴۹۶).

[۱۳ - ج]

بخط نستعلیق ، عبارات عربی نسخ درشت ، محمدبن سلطان محمد حیدر تبریزی بیادگار برای خواجه محمد صالح در ۱۶۱۰/۲ نوشته است ، مالک ملامحمد سلیمان کتاب فروش در شوال ۱۱۴۹ ، وقف حاجی ملامحمدحسن بسطامی در ۱۳۹۹ (۹۳۵۶).

کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج حنایی ضربی مقواطی .
۳۱۰×۱۸۰ - ۲۴۰×۱۳۰ سس .

جمع مختصر

ازوحیدی تبریزی قمی در گذشته ۹۴۲ در گیلان است . او مفتاح البدایع در لغت پارسی هم دارد و بدایع الصنایع در عروض وقوافی که برای برادرزاده خود نوشته است (دانشمندان آذربایجان ص ۳۹۳ - تحفه ص ۱۲۶ - فهرست مجلس ۲: ۳۶۱ و ۴۱۰ ش ۱۵۹:۳ و ۱۶۱ ش ۶۴:۵ و ۶۴/۱ - ذریعه ۳: ۶۴ و ۱۳۹:۵ - طوس ۲۶۸/۲۴ ش ۶۴۳) این کتاب «مختصر وحیدی» نیز خوانده میشود . در مدرسه سپهسالار و نسخه ازان بشماره ۱۹۵۹ هـ صدر ۶۸۰/۲ هـ است . ریونیز نسخه شماره Harl500 (ص ۷۸۹) آنرا شناساند و از نسخه‌های پترزبورگ و وین و گوتا و مونیخ هم یاد نمود . این رساله بکوشش برتلس در مسکوبسال ۱۹۵۹ بچاپ رسیده است (راهنمای کتاب س ۳ ش ۱۰۸ س ۱۰۸).

آغاز : سپاس بی قیاس و اجب التعظیمی را که بنشریف نطق انسان را
مشرف ساخت و کلام موزون و علم اوزان موهبت فرمود ... اما بعد
بدانکه این مختصر یست از منشآت وحیدی تبریزی در علم عروض

و قافیت و صنایع الشعر که از برای براذرز ادۀ خود تألیف کرده تا بدین مقدمه در اوزان مدخل کند وحدود قافیه بشناسد و صنایع الشعر بداند و این را «جمع مختص» نامنهاه .

انجام : هر کس که علم قافیه را این مقدار بداند اورا کفايت باشد .
والله اعلم .

[۵ - ۸۰]

این نسخه بخط نسقعلیق سده ۱۱ است با عنوانهای شنگرف و تانیمی از مبحث قافیه را دارد .
بدینشونه : «قافیه باوصل وخروجه و مزید ونایره ، من ذره (؟) همسر ستمت ، بنده چاکرستم ... و حر کتی که پیش از روی آمده تو جیه» عنایت الله بن محمد رضوی گلپایگانی در ۱۳۴۳ نسخه را در سپاهان خربده است ، خط علی صافی واسدالله مدادح (بامداد) در آغاز دیده میشود ، حاج محمدبن شیخ حبیب محمدبن شیخ پیر محمد آن را خریداری نمود ، در هامش شعرهای بترکی برای مثال انواع بدیع آمده است (44777) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز مقوایی تازه .

۱۹×۶ س. ۹ - ۱۹×۱۲ س. ۷۹

جمع و خرج (گشایچه ۰۰۰)

آغاز : جمع و خرج سنۀ بارس ئیل ممالک محر و سه از قرار استور العمل
ولایات که از دیوان اعلی صادر شده است .

انجام : باقی وزیاده تفاوت .

فهرست عنوانهای یادشده در هامش که مورد و محل جمع و خرج را میرساند :
آذربایجان - خراسان - مصارف دیوانی - مواجب و مقرراتی : شاهزاد گان -
ارباب قلم - فضلا و اطباء و منجمین - امرا و خوانین فاجار - سایر خوانین - غلامان -
عمله جات - اهالی دول خارجه - غازیان و مهاجرین و جماعت افغانه و هزاره - نظام -
پیش کاران - خارج نظام - سایر مخارج - تعمیر عمارت - کرایه - مخارج ولایتی -
صرف تعزیه داری وغیره - هسته هری - مقرری و تیول - تحفیف - مواجب سرایداران
و باگران و عمله نقاهه - بذر و علو فه - باقی - ابواب جمیعی صاحب جمعان - صاحب منصبان

دارالخلافه - معیرالممالک - عالیجاه آقامحمدحسن - عالیجاه اسماعیلخان - عالیجاه فرخخان - عالیجاه حاجب‌الدوله - عالیجاه ناظر - عالیجاه قاسمخان - عالیجاه‌میرزا علی‌اکبرخان - صاحب‌جمعان - ولایات - باقی‌دستور‌العمل‌ولایات.

[۳۶۳ - ج]

بخط نستعلیق و سیاق سده ۱۴ (۶۱۱۷۸) .
کاغذ فرنگی - جلد ترمه گردآن تیماج مشکی .
۹۴×۱۶۵ - ۲۴×۲۲ - س۱۰×۱۶۵ .

جمع و خرج طهران (گتابچه...)

«صورت جمع و خرج سنہ تباخاً و قویٰ ئیل دارالخلافه طهران» است بنام عیسیٰ خان بیگلربیگی مورخ ذی‌حجه ۱۲۶۶ با توقیع وصّه و مهر ناصر الدین‌شاه .

[۳۷۱ - ج]

بخط شکسته نستعلیق و سیاق سده ۱۴ (۶۱۱۷۴) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ روکش ترمه .
۳۳×۱۶۵ - ۵۰/۵×۱۶۵ - سطر گوناگون اندازه : ۹×۱۵ .

جمع و خرج طهران (گتابچه...)

دقترچه جمع و خرج یا دستور‌العمل سنہ یونڈت‌ئیل دارالخلافه طهران است .

[۳۷۳ - ج]

بخط شکسته نستعلیق و سیاق سده ۱۴ (۶۱۱۷۵) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .
۸۴×۱۷ - ۲۱×۱۷ - سطر گوناگون اندازه : ۵/۷×۱۵ .

جمع و خرج فارس (گتابچه...)

«گتابچه جمع و خرج سنہ قوی‌ئیل مملکت فارس و کوهگیلویه داد و ستدی

مقرب الخاقان معتمدالدوله منوچهر خان که از طرف مستوفیان دیوان اعلی مشخص و معین شده است با فرمان محمد شاه غازی (بامهر او) مورخ رجب ۱۲۵۲ در آغاز در هامش صفحه یکم دارد «بمehr مبارک بر سدو باقی که يكصد و بیست و چهار هزار و دویست و شصت و دو تومان نقداست و هز ارو سیصد و هفده خوار جنس به پای جناب مستوفی الممالک میباشد و اگر عملی غیر از این بروز کند باز پای ایشان است و میرزا اسماعیل گرگانی معین خواهد نمود».

[۱۳۰ - ب]

خط نتعلّق وسياق سده ۱۳ (۶۱۱۸۹) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج فرسوده از یکسوی .
۰۴۵×۱۴/۵ س۱۸ - ۳۳×۲۱/۵ گ۳۳

جنگ

در این جنگ نخست مثنوی عرفانی میرزا محمد شیرازی متخلص بعالی و ملقب به نعمت خان و داشمند خان در گذشته ۱۱۲۰ است (ذریعه ۹ : ۶۷۶).
چنین است عنوانهای آن :

- ۱- تمثیل استعاذه از شیطان که دزد ایمان است و پناه بردن بحضرت رحمان که محبوب حقیقی همانست .
- ۲- بیان حصول سعادت نفس از معرفت ذات و شامت ذمایم خصال و قبح مآثر شهوات .
- ۳- تمثیل پنداشتن بد و اصلاح فاسد بافسد .
- ۴- تمثیل تحصیل کام بحیله وایدای غیر بصفات رذیله .
- ۵- انباء از فائنه توکل و توسل بمبدأ هرجزو کل .
- ۶- بیان وثوق بعنایت حق و ترک اضطراب و قلق .
- ۷- تجدید اندازه عقل و معاش و تحقیق حسن و قبح تلاش .
- ۸- بیان فضیلت اعتماد مرزوق بر حضرت رازق و عجز مخلوق در جنب قدرت خالق .

- ۹- تموج غیرت الهی از بحر فیض نامتناهی .
- ۱۰- تمثیل هبوط نفس بدرگاه الاسفل ضلال و صعود آن بدرجۀ الاعلی سعادت حسن و مآل .
- ۱۱- بیان شرافت بالذات که در ایمان است و خساست بالطبع که در کفر و عصیان است .
- ۱۲- تمثیل و خامت عاقبت از اشتباه و تأویل محرومی از مطلب دلخواه .
- ۱۳- تمثیل مکاره ناشی از اغلاط و بیهودگی نشاط و انساط .
- ۱۴- منع از تقدیم کاردنیا بر مآرب عقبی ونهی از ترجیح فواید ادنی بر مطالب علیا .
- ۱۵- حکایت خرد دزدان بتتمیل ارکان در بردن جان .
- ۱۶- حکایت وزیر و وزیرزاده بطريق تمثیل و اشاره بکریمه ان مع العسر یسر ابعوان تأویل .
- ۱۷- حکایت ترک ظالم سراسر شقاوت بتتمیل دنیا پرستی عابدان ریایی در لباس عبادت .
- ۱۸- تمثیل دشمن نوازی دوست و دوست گدازی که از اسرار اوست .
- ۱۹- مذمت دنیای دون و خلقت آن بر طبع و اردن .
- ۲۰- تمثیل عبادت مستضعفان و عدم استقلال واستقامت ایشان .
- ۲۱- اشارت بطاعت ناقص که ساقط از درجه اعتبارست و ایمای براین معنی که خلوص عقیدت و ثبات استقامت در کار است .
- ۲۲- تمثیل سفاهت ظاهر پرستان که مرجح مر جوح اند و بلاحت فطرت پستان که محسن مقبوح اند ،
- ۲۳- تمثیل احوال مخلسان که فهر رانیز لطف دانند و هر گز از روی منافرت رواز مشارکت نگردد اند .
- ۲۴- تمثیل .
- ۲۵- تا ۲۸ حکایت .

۲۹ تا ۳۱ تتمه .

۳۲ حکایت .

۳۳ بیان و بال خیال فاسد و نکال سوء ظن حاسد .

۴۳ بیان فطانت عاقبت اندیشان که اتفوامن فراسة المؤمن ایما ایست بکیاست ایشان .

۳۵ بیان زیان زبان گشودن بسخن ناصواب و خانمان بر باددان هانند حباب .

۳۶ تمثیل سخن بی هنگام بشامت آن محروم شدن از مردم .

۳۷ تمثیل مزیت عالم بر جاهل و بیان فائده ترک منازعه باطل .

۳۸ تمثیل و خامت عاقبت که لازم اشرار است .

۳۹ تمثیل فرونی رحمت حق بر مزد عامل و شمول عاطفت بی نهایت بر متوکل .

۴۰ بیان حقیقت توکل و فواید انا بت توسل .

۴۱ تمثیل .

۴۲ تا ۵۷ حکایت .

۵۸ حکایت بر سبیل تمثیل .

آغاز مثنوی :

حمدوشکر اورا که هر چه هست از وست

دام هستی حلقه دار از های و هوست

لا والا مایه هر قید شد

تار و پود از بهر دام صید شد

انجام :

عارفا روز جدایی را ببین

فهم کن بر هان تنها ایست این

یعنی اینجام من عمل کردم بذات

معتبر نبود تعدد در صفات

(مثنوی نعمت خان عالی حسب المخواهش عالی حضرت رفیع مفرزلت مورد

فیوضات رب رحیم آقا عبدالعظیم کاشانی ساکن البلاد احمد شاهی
با تمام رسید).

سپس این قصیده است:

آغاز: فی المنقبة وقصة جبلک.

جبار وجهاندار و توانگر
روزی ده خلقان بکرم رازق اکبر
فردو صمد و قادر وحی است
دانندۀ اسرار خلایق همه یکسر

انجام :

در جنگ چنان کشت علی مر جبلک را
صیدش جبلک بود چو هشام و چو عنتر
(این یکی در چهارصفحه و ۸۴ بیت است).

سپس یکستون در صفحه بعده سفید آنگاه چنین است:
آغاز:

از حکیمان دور باش و هرزه گورا ره مده
لوح رمالان بسوز و رو کتب کن پاره پار

انجام :

در تخلص گرچه افچنگی شدم در شهر فاش
لیک از افچنگیان دارم دل مجروح وار

در ۳۲ بیت و دو صفحه و مانند دیباچه ایست بر قصیده دشت ارژنه و از
«خراسانی» است و این را هنگامی که از نجف بن میگشت بدرخواست
مردم سلطانیه که همراه او بودند سروده است.

و این قصیده بدینگونه است:

آغاز:

سحر کین گوهر رخشان ازین دریای ظلمانی
بامر حق برون آمد جهان را ساخت نورانی

اجماع:

تر ا چون دوستی نبود ازو بهتر درین عالم
با او از علی با تو سخن گفتیم تا دانسی
(درسه صفحه و نیم).

سپس دارد:

آغاز:

بعنوسی رفتن سیده النساء

باز بطرف چمن از اثر نوبهار

آنچه بدل غنچه داشت کرد همه آشکار

اجماع:

هندر خجلت گریخت خواهر بوجه هم
دختر عبدالعزیز کرد هماندم فرار
جمع (ناقص در چهار صفحه و نیم).

پس ازین هفت بند ملاحسن کاشی است و ترجیح بند جویا و قصيدة
میرزا موعظ فطرت و مثنوی و شعرهای دیگر آنگاه سوزو گداز ضیا
(تایپیان نسخه).

[۳۵۹ - ج]

پنط لسعه علیق سده ۱۴، عنوان شنگرف، در جدول زر ولاجورد، دو بر س در میانه سفید مانده است
و میتوانسته اند بنویسد و نوشتهند (۶۱۱۶۵).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی.
۰۱۸×۰۱۴ - ۰۲۳×۰۱۳

جنگ

چهاررساله و گفتار است یکی در انتقاد و خورده گیری از وضع اجتماعی زمان
و دومی درباره مالیات و سومی درباره اسکناس و چهارمی درباره صنایع و معادن گویا از

جعفر قلیخان سردار مؤلف در رئ نجفیه و گویا نواب و یامعتمد التجار ملقب بوده است سومی و چهارمی مورخ ۱۲۹۱ است. این رسالات از اسناد تحول فکری ایران است در قرن اخیر.

۱- در انتقاد از وضع زمان و خرده گیری از سیاست روز است.

آغاز: پریشانی و اختلال وضع و ضیاع عمر و تقاضی وقت و ملکه هو اخواهی دولت و وقوق بحسن نیت واستظهار بشمول انصاف و جوامع اوصاف اجل اعظم داعی آمد که بعرض این عرضه تصدیع افزایی خاطر مرحمت ذخایر عالی شود.

انجام: باری همه عمر بتشویش خاطر و تعطیل وقت و قصه این و آن گذشت و میگذرد و بهیچ جائز سید و نمیرسد و باللغب کیلاً بغیر شمن کردن له و عار(؟) و لتعملن بناءً بعد حین والسلام.

۲- دربارهٔ هالیات و مداخل دولت است. در نسخهٔ شمارهٔ ۳۷۵ ج هم این رساله هست.

آغاز: مداخل بردو قسم است:

قسم اول مداخل متوالی و انتقالی است یعنی چیزی از محل بمحل دیگر انتقال بیابد ... و قسم دوم از مداخل مصنوعی و اختراعی است.

انجام: تا رای جهان آرای همایون چه صواب و صلاح داند صلاح مملکت خویش خسروان دانند از قدیم گفته‌اند والسلام (پ ۱۷-ر). ۳- دربارهٔ اسکناس است.

آغاز: بسم الله تعالى شأنه العزیز. رواج وادارة اسکناس که در عرف قدیم چاو میگفته‌اند و درختائیان هعمول بوده است و در عهد کیخاتو در ایران نیز یك دوسال معمول شده است.

انجام: کتابچهٔ دیگر کرده بعرض خواهیم رسانید حرر فی ۵ ربیع الثانی ۱۲۹۱ (پ ۱۹ - پ ۲۰).

۴- درباره صنایع و معادن است.

آغاز: اصول و مواد انشاء هر گونه صنایع و حرف متدالله معهوده در

ممالک ایران بنحواً کمل و اتم موجود و مهیا است.

انجام: بانواع امتیازات خاصه و استظهارات شامله مخصوص باشد

حررفی ۵ ربیع الثانی ۱۲۹۱ (۲۰ پ - ۲۱ ر).

[۳۶۹ - ج]

بخط نسخه‌ی ۱۳۹۱ و باید نسخه اصل باشد (۶۱۱۸۰) .

کاغذ سبود فرنگی - جلد تیماج سبز ضربی مقوایی.

۰۱۵/۰×۸/۰۵۳۱ - ۰۱۵/۰×۸/۰۵۳۱

چنگی

چنین است فهرست مطالب آن چنانکه در نسخه‌آمده است :

- ۱- حالات شعرای عرب
- ۲- عمر طبیعی حیوانات
- ۳- کلمات قصار
- ۴- مطالب حکمتی و معما
- ۵- جنود عقل وجهل
- ۶- محسن النساء اربع اربع
- ۷- درباب حمام
- ۸- از گلستان و بوستان
- ۹- کلمات بومسیلمه و حسن بصری
- ۱۰- منتخب حدائق السحر
- ۱۱- سواد عقدنامه
- ۱۲- کاغذ مرحوم میرداد
- ۱۳- تلگراف آستانه مقدسه
- ۱۴- در فیزیک
- ۱۵- کاغذ امیر نظام (حسینعلیخان)
- ۱۶- در عروض
- ۱۷- لطیفه و حکایات
- ۱۸- غزلیات و اطوز گنج فویی یزدی
- ۱۹- تحفة الملوك (تحفة الوزرا)
- ۲۰- مراسلة حاجی ملا صادق قمی مجتهد
- ۲۱- مراسلة عبدالرحمن خان
- ۲۲- کتابچه مداخل و مخارج
- ۲۳- اشعار متفرقه
- ۲۴- این نامه و سایر اشعار میرزا خلیل الله

بشاہ در ۱۳۹۲

۲۵- منتخبات روضة الصفا ناصری ۲۶- فرمان نظام الملکی انشای وزیر امور

خارجه

۲۸- عربیه لسان الملک و جوابش	۲۷- ملجمع فارسی و فرانسه
۳۰- سواد فرمان ولیعهد انشای میرزا	۲۹- معرفت سیارات
سعیدخان انصاری	
۳۱- ملفوظه فرامین سلیمانخان	۳۲- سر گذشت زر گر اصفهانی
۳۳- فیزیک	۳۴- دیباچه سفر نامه کربلا تأثیف امین الدوله
همه‌دی قلیخان	
۳۵- قصه نظام الملک و حس صباح	
۳۶- در مسافت ارض	
۳۷- کتابچه گمرک (دستور العمل هذه السنة ایت‌ئیل گمرک خانه‌های ممالک محروم و سه ابواب جمعی امین‌السلطان وزیر اعظم).	

فهرست نام شاعران و پاره‌ای از مطالب جزئی چنین است:

سر گذشت نابغه ذبیانی و نابغه جعده و میمون بن قیس و زهیر و امیر القیس و
حارث بن حلزه و عمر بن کلثوم از معلقه سرایان - شعر هاتف و سعدی - ظفر نامه بزر گمهر
(مورخ ۱۳۰۸) - شعر محبت‌شیم و بدیع الزمان همدانی و عاصمی و معویه و میرزا خسرو و
قراءه‌اغی و میرزا عبد‌الکریم کوثر ویزید - یادداشت‌های تاریخی درباره لقب گرفتن
برخی از رجال فاجار (مورخ ۱۵ محرم ۱۳۰۸) - تاریخ مرگ حاجی محمد رحیم‌خان
در ۶۶ سالگی درسه شنبه ۱۵ ذی‌حجه (گویا همین سال) و آقایی مدرس زنوری در
۷۱ سالگی در شب ۱۷ ذی‌قعده (گویا همین سال) در دزآشوب و سروden صدر الافضل
میرزا لطفعلی داش قطعه‌ای بعربي که ماده تاریخ آن در مصرع ثانی چنین است: للعام
ارخ حسیبیا، قد فارفوز اعظمیما - شعر ابن یمین و بابا‌فضل و حاجی میرزا تقی کدخداد و
انوری و میرزا روشن اصفهانی و صائب تبریزی در عهد شاه عباس ثانی و فیض کاشانی و
فدایی لاهیجی و ناصر الدین شاه و کافی ظفر الدین همدانی و سلطان اویس جلایر و ایلدرم
با زیدخان سلطان عثمانی و یغما و سنای و عرشی و میرزا روشن تهرانی و بهارشیر و ایانی
وسیف الدین خوافی وجامی و سلطان ابراهیم جامی و نطقی مشهدی و خالد بن سعدان

وعلی (ع) وحیجای از نسوان گلپایگان و قآنی و نظیری نیشا بوری و شهاب الدین صابر ترمذی و نظامی والقاص میرزا صفوی پسر شاه اسماعیل اول و مایل افشار و فائز قمی واوحدی سبزواری و میرزا عبدالوهاب خان نشان و حکیم سوزنی و ظهیر فاریابی و کمال خجندی و مغربی تبریزی (ملامحمد شیرین معاصر شاه رخ) و قاضی محمد دورامینی (دربارهٔ حکم دوران صفوی که یکی هابون و دیگری فاسق بود و کشته شده‌اند) و میرزا حسین مشرف اصفهانی (هدایت) مباشر معاملات در اصطبل و باره بند سلاطین صفویه که میگفت پنج منوی بوزن خمسه نظامی سروه‌ام همه‌بی معنی و بهر بیتی سیم ناب میگیرم و اگر بیتی معنی داشته باشد دندانی ازاو بکنند و بن مغزش بکوبند و سه دندان از او کشیدند و بر سرش کوفتند (ذریعه ۷ : ۲۶۵ - تحقیق سامی ۶۰) و کمال اصفهانی همچنین در آن آمده است: سر گذشت فرمان فرما و تحصیل او وارتقا در جات نظامی او - فرمان ملک الشعراًی عراق میرزا محروم شاعر که در عهد محمد شاه غازی نوشته شده از منشآت میرزا طاهر مؤلف کتاب گنج شایگان.

نیز صورت جمع مالیات ولایات ممالک محرosome ایران در تنگو زمیل ۱۲۷۶ در میانه دارد: یاد گارحیر فقیر سراپا تقصیر جعفر قلی خان سرتیپ دوم توپخانه مبارکه ابن مرحوم ایلخانی طاب ثراه در شب پنجشنبه بیستم شهر رمضان المبارک ۱۳۱۳ نیز رسالت مالیات و مداخل که در مجموعه شماره ۳۶۹ ج (ص ۸۰) هم هست و باید از همین جعفر قلی خان سردار باشد.

آغاز: کتابچه مشهور یکتابچه مداخل و مخارج .

بسم الله تعالى مداخل بردو قسم است قسم اول مداخل متداولی و انتقالی است یعنی چیزی از محلی به محل دیگر انتقال یابد.

انجام: تارای جهان آرای همیون اعلیحضرت شاهنشاه جمیعه چه صواب و صلاح داند چنان‌که گفته‌اند: صلاح مملکت خویش خسروان دانند - گدای گوشنه‌زینی توحافظا مخوش .
(در ۱۲ ص)

[۳۷۵ - ج]

بخط شکسته نستعلیق سده ۱۴ (۶۲۱۶۶) .

کاغذ فرنگی - جلد مقوا .

. ۱۵۰×۱۹/۵۷۱۶۳ - سطر چلپا .

جنگ

در این جنگ شعرهایی است از : مراد - حافظ - کمال - نظیری - باباطاهر -
میر جعفر خراب - نعمت‌خان عالی - وحدت - آصفی - طالب‌آملی - میر منور عشرت -
محمد سعید - میرزا حسن - قاسم دیوانه - میر لونجان - قدسی - رضی‌دانش - میرزا
صایب - شاپور - تسلیم - میرزا محسن - کلیم - میر ابوالفتوح - فصیحی - امیر خسرو -
اهلی - نظیری - میرزا محمد علی - میرزا جلال اسیر - کلیم - غنی - سعدی -
محتشم - واعظ - طهوری - گرامی - صیدی - شریف - کمال - تسلی - سلمان - محتشم -
وحشی - سیفی - هلالی - شاه طاهر کنی - خالص - غنی - سلمان - آزاد (غفارل‌والدی) -
مانی - آهی - حیدر - سابق - واضح - شاهی - همایون - جهان - میرزا رضا مغفور -
مغربی - نصیر الدین طوسی - شافی (هردو بعربی) - قدسی - لر اقامه وارسته :

چون صور تگر ازان شکل و شمایل باشد

خواهم این دی sede بدیدار تو مایل باشد

دیه کی - حسن - فراقی - امیر علی‌شیر - همت - غافل - میرزا خلیل نازک -
سحاب - قاسم - بیدل - وحید - نر گسی .

در آن دو بند به نثر است با عنوانهای «گله سنگدلی» و «عیادت محبوب» .

آغاز : بسم الله. تو انگری معشوق و درویشی عاشق .

گرامی قیمتی گوهر متاعی بودم از هر ت

كسادي های بازار محبت کرد ارزانم

انجام : متفرقات لاعلمی .

یار میدیگفت گهی یاد تو آرم چکنم
سخنی گفت ولی هیچ نمی آرد یاد

[۹۷ - ج]

بخط نسخه‌علیق سده ۱۳۰۰ ، با عنوانهای شنگرف است ، در دو جدول شنگرف و لاجورد (۱۸۹۴) .
کاغذ فرنگی - جلد مقوای .
۱۷۵/۵×۲۴×۱۲۵/۵ - چلپا ۵۳

جنگ

در این جنگ گذشته از بیست کتاب و رساله که آنها را جدا گانه می‌شناسیم

این مطلبها دیده می‌شود :

از دیباچه هفت کشور بفارسی (۱) و اغلاط صاحب تحفه که شیخ محمود بن شیخ ضیا نوشته است (۱۱۹ ر) نیز بعضی لغات مشکوک فیها (۱۱۹ پ) نیز لغات تحفه (۱۲۰ ر) ، حرف الدال من تحفة السعادات (۱۲۰ پ) از ترجمه صیدنه ابی ریحان بیرونی (۱۲۲ ر) ، یادداشتی مورخ ۱۰۷۹ (۱۲۲ پ) ، فوائد لغوی (۱۴۰ پ ۱۴۵ ر) از نزهه (۱۴۵ پ) و مغرب (۱۴۷ ر) و مصباح المنیر (۱۵۵ ر ۱۴۸ پ) و تاریخ قسطی (۱۵۶ پ) و تاریخ هرات (۱۵۸ ر) و مهدب الاسماء رینجنه (۱۵۸ پ ۱۶۳ پ) و مملل و محل شهرستانی (۱۶۴ ر) ، شعر فارسی ۱۶۵ پ (۱۶۸ پ) ، لغات فارسی تفہیم بیرونی (همش ۱۶۹ ر ۱۷۰ ر) ، از آثار باقیه بیرونی (۱۷۳ پ ۱۷۵ ر) ، از محاضرات راغب (همش ۱۷۶ پ ۱۷۸ ر) ، از تاریخ حکماء شهر زوری (۱۷۸ پ) ، از سر العالیین و کشف ما فی الدارین بنام محمد غزالی (۱۸۴ پ ۱۸۵ ر) ، شعری عربی از شیخ شهاب الدین عراقی :

حبيب بقلبي مليح جميل   بدیع رشیق طریف عزیز

با گفتار صدی دراینکه این بیت را به ۱۳۲۰ گونه میتوان خواند و دو بند عربی دیگر و بندی بفارسی از سیدعلی همدانی و بندی بفارسی « در بیان واضح لغات » (۱۸۷) پ - ۱۸۹ ر) و « کلام فی ضبط اعداد الوفق » (۱۳۵ پ ۱۳۷ ر) ، از گ ۲۵۸ ر تا ۲۶۴ پ جدول است و درون آن نوشته نشده ، در گ ۲۶۵ پ - ۲۶۶ ر در دو جدول ارقام نجومی است .

[۶۲ - ب]

این نسخه بخط نستعلیق و شکسته نستعلیق و نسخ و برخی از جاها چلپیا نوشته شده، از سده ۱۱ است، عنوانها شنگرف، در جدول زر و لاجورد، همه این جنگ بخط یکی است (۴۹۵۱۲) .
کاغذ سپاهانی - جلدروغنی آراسته بزر و شنگرف و رنگهای دیگر و مقوایی.
۳۰۴×۱۳۳ - ۲۲×۱۵۳ س. ۴۰۴×۱۵۳ - ۲۱×۱۳۳ س.

جنگ

در این جنگ پاره‌ایست از لغت عربی بفارسی که از کنز‌اللغه گرفته و گزیده شده است (آغاز افتاده از «بقیر» تا «یولو» ۱ ر - ۱۳۸) و بندی در باره طول مدت دنیا (۱۳۸ پ - ۱۳۹ پ) و فن چهارم از نفایس الفنون در تعبیر خواب (۱۴۰ پ ۱۷۸ ر) و چند فصل در بیطره و خواص حیوان (۱۷۸ ر - ۲۰۱ پ) و شرحی بر نصاب بفارسی (۲۰۱ پ - ۲۳۵ ر) و گزیده از لغتی عربی بفارسی از «اذنبه» یا «یسروع» گویا این هم از کنز‌اللغه گرفته شده باشد (۲۳۵ ر - ۲۵۱ پ).

[۷۳ - ۵]

این نسخه بخط نستعلیق است با نشان و عنوان شنگرف، از سده ۱۳ و ۱۲، در حواشی هم برخی فواید است (۵۳۰۰۶) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سیز مقوایی تازه .
۳۵۱×۱۱/۵ س. ۷×۱۳ س.

جنگ

در این جنگ ۱۹ رساله‌است که هر یک جدا گانه در این فهرست شناخته شده است . در بر گک ۱۴ رساله دعا است و در گک ۱۷ پ از تاج الشیوخ عبارتی است بفارسی در باره لقب بخشیدن در بار خلافت بمحمود غزنوی پس از گشودن غزنوی و خراسان که محمد صالح بفرموده شمسا میرزا محمد صادقا نوشته است . در گک ۱۰۴ پ - ۱۰۶ ر عباراتی بفارسی و اشعاری از میرزا صادق دست غیب ورقه ثناهی بمیرزا سلطان حسین برای گوشت و شعری از مرحوم حسن خان و منشآت دستور العمل ارباب سخن

از قاضی محمد هاشم فاضی زاده بفارسی (۱۰۷) و منشآت خواجه محمد میرک صالحی و شعر محتشم ورقعهٔ میرزا صمدخان بخش خان و بنده از مرآت التائبین سید علی همدانی بفارسی (گ ۱۱۱) و چند بنده بعربی و شعرهای بفارسی و حکایات و پنده از تقویم القبله ابی العباس احمد بن ابی احمد معروف بقاضی طبری بعربی و بنده از حضرت علامی شیخ محمد خاتون بفارسی و تاریخ تولد و جلوس شاه اسماعیل و شاه تهماسب و اسماعیل دوم و سلطان محمد و شاه عباس و سلطان حمزه (۱۱۶ ر) و فوائدی بعربی و فارسی و احادیث و شعرهای شیخ سوری (گ ۱۲۸ پ) باز فوائدی تاریخی و علمی و احادیث و نام چند تن از بزرگان شیعی (۱۴۲) و فرهنگ گرجی بفارسی (گ ۱۴۲ پ) و فوائد طبی و ادبی و حدیث و شعر و پاسخ بچند پرسش فقهی بعربی (گ ۱۶۵ ر و پ) و شعرهایی از عمق بخاری و تاریخ تولد شاه تهماسب و من گ سلطان ابوسعید و امیر تیمور گوکان و شاه تهماسب و محقق کرکی و شاه اسماعیل دوم و دانشمندان و شاهان دیگر بشعر یانش (۱۶۶) و شعر و حشی و فوائد طبی و حدیث ورقعهٔ شیخ بهائی به میرزا ابراهیم همدانی (۲۷۳) و شعر فارسی بهائی و «سنورنامه ای که من حوم ساروخان از جانب مصطفی پاشا سردار وزیر اعظم بخدمت خاقان رضوان مکان آورده» بترا کی (۱۷۴ ر ۱۷۵ پ) (ع ۹۰)؛ فرمانی بفارسی از همین وزیر (۱۷۵ ر و پ) پس از این نامه‌ای بفارسی و شعرهایی بفارسی از میرزا اشرف، بازنامه‌ای بفارسی و شعرهای کمال خجندی و ملاشکیبی اصفهانی و با باغبانی و فوائد تاریخی و ادبی و حدیث و دعا و نامه شاه بشرفای مکه (۲۰۳ ر) و چند نامه و فرمان فارسی دیگر یکی از آنها نامه شاهنشاهی است بحکیم همام در واقعهٔ حکیم ابوالفتح گیلانی (۲۰۶ ر) و رقعهٔ سید فصیحی بشاه طالبای آملی ورقعهٔ بمیرزا سعید وزیر سیستان ورقعهٔ مولانا عرفی بشیخ فیضی هندی و کتابت میرزا فیضی بحسن خواجه اوزبک و مقطوعات ابن یمین (۲۱۰ پ) و پندنامه شاه سلیم و بنده از ذخیرهٔ الملوك سیدعلی همدانی (۲۱۲ پ) و فوائد ادبی فارسی ورقعهٔ میرمحمد حسین و مولانا میرحسین عینی (۲۱۴ پ) باز فوائد ادبی و شعرهای میرزا حسن و اهباب و عصمت و سنائي و اوحدی و جامي و مولانا حسن علی حراس

درباره تاریخ غیاث الدین منصور (۲۲۱) و سرگذشت صفی الدین اسحق که در ۷۳۵ در گذشت (۲۲۳پ) و تاریخ فتح بغداد در ۱۰۴۳ و صدارت میرزا حبیب‌الله در ۱۰۴۵ هردو بشعر فارسی (۲۲۴) باز فوائد ادبی و شرح نادعلی و سند و خواص آن (۲۳۲-۲۳۳ر) و شعرهای نظیری و وحشی و فوائد متفرقه و شعرهای فارسی برخی از میرزا حسن و اهباب وزلای و آخوند مولانا محمد محسن حکاک (۲۴۵پ) و شوکت و محبوب و عصمت و مظهر و غزل ترکی میرزا صالح شیخ‌الاسلام (۲۴۹ر) و دیباچه نورس و گلزار ابراهیم مولانا ظهوری (۲۴۹پ-۲۵۴ر) و اسناد سوره فاتحه بفارسی و فاتحه واژگوندو خواص آن (۲۵۷پ-۲۵۸ر) و فرمان دولتی (۲۶۰پ-۲۶۱ر) و نامه جلال الدین محمد اکبر پادشاه غازی بعد الله خان اوزبك (۲۶۱ر) و منشور شاهنشاهی بهمان اوزبك (۲۶۲ر) و نامه شاهنهادی دیگر بهمو (۲۶۲پ) و نامه شاهنشاهی بشاه عباس (۲۶۳پ) و نامه شاهنشاهی بولايت کاشغر (۲۶۴پ) و پاسخ سید علیکا بامیر تیمور (۲۶۵ر) و چند قصيدة انوری (۲۶۷ر-۲۷۲پ) و تاریخ فتح عراق عرب از صدر الدین محمد حسین هادی گلباری بشعر فارسی (۲۷۳ر) و انشای شاهنهادی درباره گشودن بلخ در یکشنبه ۱۹ جورخ شعبان ۹۵۶ (۲۷۷پ) و شعر فارسی از نظامی و جامی و بابافغانی و میرزا ملک هشرقی و عرفی و لامعی و نظیری و امیری و آخوند مولاعلی جاوید و رقعة اقضی القضاه مولانا علیا ساوی بمیرزا محمد طاهری واقعه نویس (۲۸۶پ) و شعر عطارد و نشاط و مقطوعات ابن یمین (۲۹۷پ) و چند رقعة بعنوان نمونه با دیباچه (۳۰۷ر-۳۰۸ر) و انشائی از آخوند مولانا علی‌ساری (۳۰۸پ).

[۴۶ - ج]

همه دفتر بخط نستعلیق شکسته و در ۱۰۶۴ نوشته شده است، انشاههای آن در دنیال رساله‌های مدرج در آن دیده می‌شود.

جنگ

در این جنگ بنده‌های است از تقسیم منهاج و نکاتی درباره تاریخ خاذدان قاجار و از کامل بهائی و شرح اربعین قطب شاهی و طبقات محمودی و رسالت مساحة البلاط

و نامه سید محمد حسین برادر امام جمیع سپاهان و از تاریخ ناپلئون بنایارت و فوائد تاریخی از روزنامه ملاجلال منجم و از حقيقة الاقالیم و حق الیقین آخوند مجلسی و تذکرہ الملوك و تاریخ فرشته وزبده المعارف ملاعلی اکبر ایجه‌ای و نامه حاجی ملا محمد جعفر پیشنهاد مشهد چالمیدان بناصر الدینشاه در تسليت از مرگ ولید و از روضة الصفا و هفت اقلیم و کتاب فقه (فارسی) و از زبده المعارف و روضة الاحباب و حیوة القلوب و تاریخ طبری و سی و نه پیمان و گفتگو و نامه سیاسی بدینگونه:

۱- عهدنامه گلستان مورخ ۱۲۲۸ (= صلح روس و ایران عبث).

۲- عهدنامه ترکمن چای مورخ ۱۲۴۳/۱۲۴۲.

۳- عهدنامه تجارت در ترکمن چای ۱۲۴۳/۱۲۴۲.

۴- عهدنامه تشریفات ایلچیان و سفرا در میان روس و ایران در ترکمن چای

۱۲۴۳/۱۲۴۲.

۵- مصالحة دوم دودولت ایران و روس در ۱۲۴۲/۱۲۲۷ در ترکمن چای.

۶- جواب عربیه ایلچی دولت روسیه به ولی‌عهد عباس میرزا در ۱۲۴۶

نوشته است.

۷- قرارنامه تجارتی میان ایران و روس در ۱۲۰۹ در زمان محمد شاه.

۸- فرمان فتح‌عملی‌شاه فاجار به نایاب‌السلطنه عباس میرزا بوسیله میرزا ابوالقاسم

قائم مقام در ۱۲۴۳.

۹- صورت تشخیص سرحد روس و ایران در ۱۲۴۴/۱۲۴۹.

۱۰- صورت سواط عهدنامه بیرونی ملوف در زمان فتح‌عملی‌شاه (میان روس و ایران).

۱۱- سواط کاغذ ژنرال بیرونی ملوف.

۱۲- صورت عهدنامه ایران و انگلیس در ۱۲۲۹/۱۲۱۴.

۱۳- صورت عهدنامه ایران و عثمانی روم (در عهد فتح‌عملی‌شاه).

۱۴- قرارنامه میان ایران و روم در تهران.

۱۵- مصالحه نامچه شاه صوفی پادشاه ایران و سلطان مراد خان عثمانی پادشاه روم

در بارس ئیل ۱۰۴۷.

- ۱۶- شرح سنور نامچه مصطفی پاشا وزیر اعظم عثمانی بو کالات سلطان مراد خان پادشاه روم که بشاه صفی پادشاه ایران نوشته (ص ۸۷).
- ۱۷- عهدنامه ایران و فرانسه در زمان فتحعلیشاه و ناپلئون در ۱۲۲۲ تحریر در اردو در محل «فین کنشتین».
- ۱۸- عهدنامه ایران و انگلیس در زمان فتحعلیشاه در ۱۲۲۴.
- ۱۹- عهدنامه ایران و انگلیس در تهران ۱۲۲۷.
- ۲۰- عهدنامه سوم ایران و انگلیس در تهران در زمان فتحعلیشاه در ۱۲۲۹.
- ۲۱- عهدنامه تجارت ایران و انگلیس در زمان محمد شاه در ۱۸۴۱/۱۲۵۷.
- ۲۲- صورت احتجاج میان ایران و انگلیس (مستراولسن ایلچی انگلیسی).
- ۲۳- کیفیت امورات عالیجاه مستر بروس که در شیراز به توسط نواب حسینعلی میرزا فرمانفرمای فارس اتفاق افتاده در ۱۲۳۸.
- ۲۴- عهدنامه میان نادر شاه و سلطان محمود خان خوند گار روم (عثمانی) در ۱۱۵۹.
- ۲۵- صورت مصالحه میان روس و روم (عثمانی) در ۱۶ مه ۱۸۱۲ در لوکرست و در ۱۷ آوت ۱۸۱۲ در پطرزبورغ.
- ۲۶- عهدنامه ایران و عثمانی در ۹ درزی قعده ۱۲۳۷ در ارزنه الروم زمان فتحعلیشاه و سلطان محمود خان خوند گار روم.
- ۲۷- عهدنامه ایران و روم در ارزنه الروم در ۱۲۳۸.
- ۲۸- قرارنامه فارسی ایران و روم (محمد شاه - سلطان عبدالمجید خان) در ارزنه الروم.
- ۲۹- عهدنامه دولت بلجیق در زمان محمد شاه در ۱۲۵۷.
- ۳۰- عهدنامه دولت اسپانیول در زمان محمد شاه در ۱۸۴۲/۱۲۵۸.
- ۳۱- قرارنامه تجاری و دوستی میان ایران و جمهور ثلاثة آسیاتیک که با مضای حاجی میرزا آفاسی و امنای دولت علیه ایران رسید در ۱۲۵۸.

۳۲- عهدنامه لوئی ناپلیون در زمان ناصرالدین‌شاه قاجار (میان ایران و فرانسه)

در ۱۲۷۱.

۳۳- صورت مصالحه نامه روم و روس و سایر دول اروپا در ۱۲۷۲ به ترجمه میرزا

جعفرخان مشیرالدوله (میان عثمانی و نمسا و فرانسه و انگلیس و پروس و روس و ساردنیا) درباره انسداد بوغازهای بحر سفید و بحر سیاه.

۳۴- فرمان عبدالمجید سلطان روم در ۱۱۲۵.

۳۵- فرمان شاه سلطان حسین.

۳۶- عهدنامه صلح میان ایران و انگلیس در زمان ناصرالدین‌شاه قاجار در ۱۲۷۲

در پاریس.

۳۷- عهدنامه ایران و امریکای شمالی در زمان ناصرالدین‌شاه قاجار در ۱۲۷۳.

۳۸- نامه شاهزاده رکن‌الدوله علی نقی‌میرزا پس از هر گچ فتح‌علی‌شاه به نواب

بهاء‌الدوله.

۳۹- دستور العمل اکبر شاه به عاملان ممالک محروم.

نیز خبرهای نبوی بعربی، فوائد تاریخی و ادبی و فلسفی و عرفانی فراوان در این

جنگ آمده و گردآورده شاهزاده بهاء‌الدوله می‌باشد.

[ب - ۵۹]

بنخط نسخ و نستعلیق در مقن و هامش، با عنوانهای شنگرف، در تاریخ شب یکشنبه صفر ۱۳۷۲

بانجام رسیده است (۴۹۵۱۱).

کاغذ فرنگی آهارمهره - جلد تیماج سرخ مقوایی.

۳۶/۱۶×۲۱۳۳۶ - ۴۱/۳۵×۲۱۳۳۶.

جنگ در قرستان

در این کتاب از جنگی که روسها در قرستان کردند گفتگو شده است.

آغاز: جنگ در قرستان سفر اسکو بلفار سنّة ۱۸۸۰ الی سنّة ۱۸۸۱.

باب اول شرح مختصری از مملکت ماوراءالخزر . قطعه مملکت وسیعی که واقع است مابین بحر خزر و دریاچه آرال معروف است به مملکت ماوراءالخزر .

انجام : واگرحدود پنجاه کپیک بیاورد و از فرار بیست کپیک حساب شود .

[۱۷۲ - ج]

بخاط شمعایق سده ۱۳ است ، در ۱۳۹۸ از کتابخانه صنیع الدوله محمدحسن خان بوده است . (۴۹۵۱۷)

کاغذ فرنگی سفید - جلد مقوای مخلی سرخ کمر نگی .
۱۶۵×۲۲۶ - ۹۰س×۱۴۵

بعوامع الحکایات ولوامع الروایات

از نورالدین محمد عوفی حنفی بخاری (سده ۷ و ۶) میباشد ، درباره آن در فهرست دانشگاه از آفای منزوی (۲۱:۲) گفتگو شده است ، پاره ای از آن را ملک الشعرا بهار و دکتر محمد معین رمضانی بچاپ رسانده اند (مشار ص ۵۱) .

[۷ - ب]

این نسخه دارای هر چهار بخش است ، بخط نسخه ای با عنوان و نشان شترک ، بخش سوم آن در شب سه شنبه ۲۴ ربیع شده است ، پاره ای از برگها در آغاز و انجام نسخه تازه است از زمان ناصرالدین شاه ، موسی بن محمد باقر بدستور نجفقلی خان بیگلر بیگی تبریزی که در تهران این نسخه را خریده بود آن را در ۱۴ ربیع (تحاقوی تیل) ۱۳۶۵ کامل نموده است ، از نوشته محمد رضا در صفحه عنوان بر میآید که محمد بن سلیمان حسینی نسخه ای از این کتاب بی تغییر و تبدیل بدستور شاه عباس نوشته بود ، نسخه ماباید از روی آن کامل شده باشد (۴۲۳۳۴) .

کاغذ سپاهانی نخودی و فرنگی سفید - جلد تیماج سبز ضربی مقوایی .
۱۵۰س×۲۴۵ - ۲۵س×۲۸

جو اهر فاهم

از صدرالدین محمد بن منصور دشتکی است که برای سلطان ابوالنصر حسن در

پنجمین بهجت ۲۲ حج ۸۸۶ / ۲ ساخته است. در آن دو فصل در آغاز و سپس یک مقدمه و دو مقاله است (فهرست ادبیات ص ۱۹۱).

[۱۳۶ - ج]

این نسخه بخط نستعلیق است با عنوانها و نشانهای شناور، در سپاهان در ۳۰ صفحه ۱۰۳۶ نوشته شده است، از آغاز اندکی افتاده و بدینتوونه است: «حامة قدرتش نقشی برآب زد و در خوشاب شد».

کاغذ سپاهانی خودی - جلد همقوا .

۱۵۰×۱۳۵×۴۴/۵ - ۱۶ س ۱۳۵۷۹

چهل و پانصد

این کتاب در فهرست دانشگاه از نگارنده (ص ۴۲۸) شناخته شده است.

[۴۶ - ب]

این نسخه شماره دوم دفتر است، بخط نسخ با عنوانها و نشانهای شناور، محمد بن عباس راک آنرا نوشته است، ۳۶۰ پ - ۳۴۰ پ، یک سرلوح آراسه بر نشانهای آبی و سرخ وزیرین در آغاز آن هست، حواشی باشان «قس» و باید از خود فندرسکی باشد، عنوانها در هامش هم آمده است.

[۵۰ - ب]

این نسخه شماره دوم دفتر است و بخط نستعلیق سده ۱۳، ۱۶ س ۱۶ - ۴۵۸، حواشی دارد که از فندرسکی باید باشد.

چهار گلزار

از نثار علمی مولوی است در دستور زبان، بدبیع و عروض و قافیه و در بمبئی بسال ۱۲۷۰ بچاپ رسیده است (ذریعه ۳۱۴:۵ - مشار ۵۳۸).
گلزار یکم آن دارای پنج گل است، در دستور زبان، گلزار دوم آن دارای دو گل در صنایع لفظی و معنوی، گلزار سوم آن دارای دو گل در نظم و عروض، گلزار چهارم آن دارای سه گل در تشبیه واستعاره و قوافي.

آغاز: بسم الله . بعد حمد بيهيدا يزد صمد لم يلد ولم يولد ... چنین گويد
که روزی بنده را .

انجام : چرا که بی‌رعایت این قافیه صحیح نمی‌شود .

[۱۱۹ - ج]

این نسخه بخط نسخه‌ی علیق است ، مسیح کاتب در روز دوشنبه ۱۶ ذی‌حجہ ۱۳۹۹ آنرا نوشته است ، (۴۹۷۵)

کاغذ فرنگی آهار مهر - جلد تیماج سبز مقوا لی .
۱۶×۸/۵ س ۱۶-۴۴×۱۵ ۹۰

چهار نام

در نسخه مالغات طبی گذشته از عربی به چهار نام آمده و از تحفه المؤمنین گرفته شده است . در صفحه عنوان دارد « اسم هذا الكتاب بشاشش ماهی والفارسية چار نام » در دیباچه صیدنه بیرونی از ده نام و چهار نام یاد شده است . نسخه ما تا پنج نام را دارد .
آغاز: کتاب اسمی الادوية المفردة بالاسنة المختلفة انتخاب تحفة المؤمنین . حرف الالف : اطربیلال .

بالعربیة	بالفارسیة	بالسریانیة	بالرومیة	باليونانیة
ابهد	بارسر و کوهی	بروتا	بروتون	ارفولس

انجام : غوشنه ، سماروغ ترش ، عردى ، ماندارى ، اوپنیورس .

[۶۲ - ب]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ ، در جدول شنگرف ، حواشی دارد ، از سده ۱۱ است ، س ۱۴۳ - ب ۱۴۹ .

حدائق السحر في دقائق الشعر

رشید و طواط مؤلف حدائق السحر است و آن بچاپ رسیده است (ذریعه ۲۸۶:۶) مشارک (۵۵۳)

[۴۵ - ج]

بخط نستعلیق سده ۱۳ ، با عنوان و نشان شنگرف ، از پایان افتخاره و تآغاز «ارتجال» را دارد.

(۴۷۸۱۳)

کاغذ فرنگی سفید - جلد ندارد .
۰۱۴۵×۰۷۵ س ۸۱ - ۲۱×۱۶۳۳۴

حدود و دیات و قصاص و میراث و گزارات (رساله در...)

در این رساله از حدود و دیات و قصاص و میراث و گفارات گفته‌گو شده و کتاب حدود آن در یک مقدمه و نه فصل و کتاب دیات و قصاص دارای یک مقدمه و سه فصل و سه باب و کتاب میراث دارای یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه و کتاب گفارات دارای سه باب و یک خاتمه است .

آغاز: بسم الله . کتاب حدود و در آن یک مقدمه و چند فصل است مقدمه

بدانکه حدود لغت بمعنی اندازه است .

انجام : مسئله سیم هر کس روزه دوماه بر او واجب باشد هر کاه از توالي عاجز باشد لکن بتوانی تواند گرفت دور نیست که واجب باشد .

[۵۹ - ب]

شماره دوم دفتر است ، بهما نگونه خط شماره پیشین آن ، ۳۱۷۸-۱۹۱-۳۱۰ .

معلم رقاد الشیعه

این کتاب را از مولی احمد اردبیلی دانسته‌اند و نه بار در ایران بچاپ رسیده است ، کتابی نیز بنام کاشف الحق که نسخه ۵۹ د ما مانند آنست از روی آن ساخته شده است ولی درست دانسته نیست که این کتاب از کمیست (ذریعه ۴۹۵:۶ و ۳۸۵:۶) باید نسخه‌های گوناگون این دو ۳۸۷-کشف الحجب ۱۹۴- مشار ۵۵۷- ف ۶۰۰) باشد .

کتاب را با هم سنجید تا اصالت یکی از آنها بدست آید بلکه مؤلف واقعی آنها هم شناخته شود. محمد تقی نصیری چنانکه در «لب الالباب» خواهم دیده آنرا از اردبیلی نمیداند.

[۴۴ - ب]

این نسخه در آغاز درست مانند کاشف الحق و در پایان درست مانند حدیقة الشیعه است ولی سراسر کتاب در سبک فارسی جز آن است و در بروصوفیان را هم دارد و در دیباچه کتاب بنام عبدالله قطب شاه ساخته شده است، بخط نسخه‌ی علوی است با عنوانهای شنگرف از سده ۱۳۱۱-۱۳۱۲ کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی روغنی مقوایی .
۳۱۵×۱۸۴-۳۱۵ - ۴۹/۰×۱۱۸-۳۱۵

[۵ - ۵۹]

این نسخه بخط نسخه‌ی علوی است، عنوانها شنگرف، از آغاز افتاده و برابر است با ص ۸۷ چاپ ۱۳۰۳ ایران تا پایان آن (ص ۲۸۷) ولی با آن یکسان نیست و افروده‌ها و کاسته‌ها دارد، در پایان هم سیزده صفحه در چهار بند : خلما ، نسب علی ، نسب عمر ، فرول سوره هل اتی افزوده شده و در پایان آن از شرح ارشاد فقه «ملا احمد اردبیلی رحمه‌الله» یادشده است ، در آن تاریخ صوفیان و تکوهش اععقادات خود نوشته «در پایان پیش از ان چهار بند از مجالس المؤمنین «میر نورالله نورالله مرقد» آمده و از «پادشاه جمیاه ملایک سپاه شاه اسماعیل صفوی ائمداده برهانه» یادشده و از «شاه غفران بنایه» که در حیدرآباد پیدا شده است . پس این کتاب حدیقة الشیعه ایست که بساخت کاشف الحق اردستانی در آمده است، پیش ازین در ص ۷۲-۷۳ شعرهایی است بهارسی درستایش از علی (ع) و اصول دین منظوم و تکوهش از صوفیان (راییه است از محمد طاهر شیرازی بنام ونس الابرار، همین فهرست ص ۳۹-۳۶۰۲) و شان فرول سوره فجر که در کربلا در شوال سال ۱۳۶۳ دوستی از نویسنده بر سیده او و باسخ گفته است ، نیز نماز محمد و علی و دعای سمات و آداب آن و ادعیه نوروز و چنگونگی دائستن بودن ماه دربرگ و نمازهای واجب و ترجمة اذکارو اوراد و سر آن ، دعای کمیل و ترجمة آن و دعای عهد پس از این هست (۱۴۰۱-۱۴۰۲) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ مقوایی .
۳۱۵×۱۱-۱۱۸-۳۱۵ - ۴۹/۰×۷۱۵-۱۱۸

حساب (رساله ۳۰۰)

این رساله که در جنگی است گویا جزئی از کتابی ریاضی فارسی باشد و تنها ضرب و قسمت را دارد .

آغاز: الباب . باید دانست که مراتب اعداد سه است آحاد و عشرات
و میلاد .

انجام : مقصود بحاصل آید (نقل من خط المصنف دام ظله) .

[۲۱۷ - ج]

شماره هشتم دفتر است و بنسخ سده ۱۱ با عنوان شنگرف ، ۱۸۷ پ - ۱۶۱ ر .

حقوق مملی

محبعلی منتسب یکانلو کتابی را که «بارون اشلختا او طوفار» در ۱۲۶۳ هجری در «ویانه» (وین) از زبان نمساوی (اطریشی = آلمانی) بترکی ترجمه کرده و نسخه‌ای از آن بدر بار ناصر الدین شاه رسیده بود بدستور او بفارسی در آورده . این کتاب در دو جزء است : حقوق موضوعه مملکت، حقوق طبیعه مملکت . فهرست مطالب این ترجمه که در ۱۲۷۱/۱ بازجام رسیده است در آغاز هست و دارای سه باب است : نخستین ^۹ فصل، دومی فصل، سومی ^۰ فصل دارد . این کتاب از این رهگذر که چگونگی ترجمة اصطلاحات حقوقی را بفارسی در آغاز کار تحول فکری ایران می‌ساند ارزش دارد .

آغاز: بسم الله . حمد و ثناء بيديا شايسته پادشاه بي همتائي است ... كه حقوق ربوبيتش به كافه فرق و امم جاري و نافذ .

انجام : ما بقى اكتفا و ترک اسهاب شد و الحمد لله اولا و آخر . تم الترجمة فى شهر ربیع المولود من سنة ۱۲۷۱ من الهجرة النبوية عليه وآلہ آلاف الثناء والتحمیة .

[۱۴۷ - ج]

بنسخ با عنوان شنگرف مسیح کاتب مورخ روز آدینه ۴ ربیع ۱۲۹۸ در دو جلد زر و لاجورد ، دارای ۳۰۶ صفحه شمارست (40772) .

کاغذ فرنگی نخودی آهارمههره - جلد ایماج حنایی زرکوب مقواطی .

۱۰۷×۱۵۳ - ۲۳۵×۱۵۳

حلل مطرز

از شرف‌الدین علی یزدی است (فهرست دانشکده ادبیات ص ۲۱۳).

[۶۴ - ۵]

بخاطر نسخ باعنوان و نشان شنگرف، در جدول زر ولاجورد، از سده ۱۴ است، از آغاز و انجام افتاده و چنین است :

آغاز: آدم و حوا باشد و دو پل ع ایسر ... جلوه: مطلق زوج الزوج اگرچه در زوجیت که صورت قابلیت است و اثوث کامل افتاده.

انجام: خاتمه در ذکر طرفی از لطایف عد تام که بر حسب موعد مقطع رساله و خدام کلام خواهد بود ... جلوه در صدر این حله بوضوح پیوست که ماده جمیع اعداد و حد تاست ... و مسخر شد لیز.

این نسخه از محل هدیه آقای دکتر مصدق خردیده شده است (۴۹۴۳۶).

کاغذ سپاهانی آهارمهره - جلد تیماج کبود ضربی مقابی.

۱۱×۹/۵ - ۱۷ س ۵/۵ ۳۲۵

حليه المتفقين

از محمد باقر مجلسی است که بدرخواست «سالکان مسالک سعادت» نوشته است و بچاپ رسیده است (ذریعه ۷۸۵ - مشار ۸۳:۷۸۵) مجلسی آن را پس از عین الحیة و در ۱۰۷۹ با نجام رساند و در آن چهارده باب و یک خاتمه است.

[۵۳ - پ]

نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف و عبارات عربی ننسخ، مورخ روز چهارشنبه ۳۴ مهر ۱۴۳۶ در شیراز (۱۵۸۶).

کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج زرد ضربی مقابی.

۱۱×۹/۵ - ۴۵ س ۵/۵ ۳۰۴

حیات نفس در عضوف قدس

شیخ احمد احسائی رساله‌ای بعربي در توحید و عدل و نبوت و امامت و معاده ارد در یک مقدمه و پنج باب و خاتمه و گویا محمد جوان روای نویسنده نسخه ما است که

آفرابفارسی در آورد (فهرست احسائی ۳۰: ۷ - ذریعه ۱۲۴ - فهرست ادبیات ۲۱۵).
آغاز: (این است ترجمه کلمات شریفه اش) بسمله . الحمد لله
 رب العالمین ... اما بعد چنین گوید ... احمدبن زین الدین احسائی
 که بعضی از برادران ایمانی که برآوردن حاجت او را برخود لازم
 گردانیده .

انجام: و سیاه کردن این اوراق عبد مسکین احمدبن زین الدین
 الاحسائی (تا اینجا تمام شد ترجمه کلام شریف ایشان وحقیر ... در
 دو روز ترجمه اش بانجام رسانیده ... حرره المخلص ... محمد
 الجوانزی)

[۲۱۹ - ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ سده ۱۴ بخط جوانزی در ص ۱۰۴ - ۳۹۷۲۴ .
 کاغذ فرنگی رنگارنگ - جلد تیماج سبز آبره مقوایی .
 ۱۳۲۹ - ۲۰×۱۳ س ۱۳ - ۱۵×۲۵ س

خارستان و فیستان (بعدی)

میرزا حکیم قاسم ادیب کرمانی پسر زین العابدین و در گذشتۀ ۱۳۴۸ در ۱۳۰۰
 بزبان بافنده گان کرمان و در برابر گلستان سعدی این کتاب را ساخته است. یگبار
 در ۱۳۲۹ق در کرمان چاپ شده ، بارۀ دوم نیز در ۱۳۲۱ خ در همین شهر بچاپ رسیده
 است . سومین چاپ آن در کرمان بسال ۱۳۲۷ است (ذریعه ۷: ۱۳۲ - مشار ۵۹۱) .
 ملامجدالدین خوافی هم در برابر گلستان خارستان دارد که در کانپور بسال
 ۱۹۱۱/۱۳۲۹ بچاپ سنگی رسیده است .

[۷۷ - ۵]

بخاط شکسته نستعلیق آقای دکتر محمود آقا افشار در رمضان ۱۳۲۸، اهدای آقای ایرج افشار

فهرست نسخه‌های خطی

کتابدار کفا بخانه است ، نسخه از پایان افتاده و تا سطر ۱۸ ص ۶۸ چاپی را دارد ، در صفحه عنوان «بعدی» خوانده شده است (۵۴۲۸۶) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز مقوایی تازه .
۱۸/۵×۱۲/۷ - س ۹ - ۱۶/۵×۹/۶

خرقه

از امیر منتضی قلی فرزند حسن شاملو است در باره باه و گویا مؤلف واقعی آن محمد بن محمد مؤمن تنکابنی باشد .
(ذریعه ۱۴۹:۷ - مشار ص ۶۰۲)

[۳۶۵ - ج]

بغض نستعلیق عبدالجمید در تبریز ۱۵۲۴ سال ۱۱۶۱ عنوان شنگرف ، یادداشت‌های تاریخی ۱۱۶۲ دارد ، نسخه کامل نیست (۶۱۱۶۹) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی .
۲۱/۵×۱۷/۷ - س ۱۸ - ۱۶/۵×۱۱/۶

خزان و بهار

قاضی میرزا محمد شریف کاشف شیرازی پسرشمس الدین محمد این کتاب را در یک مقدمه و ۱۴ اساس و یک خاتمه نوشته و در آن از فرج بعد ازشدت و جز آن بهره برده است و آن بچاپ هم رسیده است (ذریعه ۱۵۱:۷۵ - مشار ۶۰۴) .

او مؤلف سراج منیر است و این کتاب خزان و بهار را در ۱۰۶۰ ساخته است .
سرگذشت او در پایان همین کتاب هست و در آن داستانی درباره شاه عباس دیده میشود .

[۷۷ - ب]

نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف که قلی بیات ملایری همدانی روشنی مراغی در روز پنجشنبه ۱۴ ذی قعده قوی نیل ۱۲۷۵ نوشته است .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج ترباکی ضربی مقوایی .
۴۴/۵×۱۱۵ - ۴۳×۴۰/۵۴۸۴

شالاصفه دستورالوزراء

محمد مظفر بن محمد حکیم بزرگی سرگذشت چند وزیر ایرانی را از روی دستورالوزراء خوندمیر در این کتاب آورده و تاخواجه افضل الدین محمد کرمانی را یاد نمود (ص ۳۳۴ دستورالوزراء) و آخرین تاریخی که در آن دیده میشود سال ۹۰۱ است واواین کتاب را در سپاهان در روز آدینه ۲۰ ج ۱۰۸۸ پیاپان برده است. استوری (۲۴۲:۱) از محمد مظفر خوافی و تذکرة الملوك او یاد کرده است که سرگذشت شاهان ایران و هند و جزآنها در آن آمده است.

آغاز: سپاس عبودیت اساس پادشاه پادشاهان را که بی نیاز از وزیر و مشیر است ... اما بعد مرور وض میگردد که درین اوان دردار السلطنه اصفهان انتساخ مختصری از تاریخ ابنيای کرام و سلاطین عظام از مؤلفات بعضی از متبعین تواریخ اتفاق افتاده و چون آن مختصر از ذکر وزرای صائب رای خالی بود بخاطر فاتر رسید که خلاصه‌ای از کتاب دستورالوزرا که تألیف خواند امیر مورخ است التقاط ... نماید.

انجام : با تمام و اختتام رسید این کلمات پریشان که بهمت ... ابن محمد حکیم محمد مظفر بزرگی در ... اصفهان بتاریخ یوم جمعه بیستم شهر جمادی الاول سنّة ۱۰۸۸ ... از کتاب دستورالوزرا که تالیف ... خواندمیر مؤلف خلاصه‌الاخبار و کتاب حبیب السیر است انتخاب نمود و اراده بل امید آنست که خاتمه این مؤلف بد کروز رای ... صفویه ... مزین گردد ... و در عیب جویی که از اخلاق ناپسندیده است نکوشند (سنّة ۱۳۰۱ هجری با تمام رسید).

[۱۹۶ - ج]

بخاط نستعلیق با عنوان و نشان شترک ع ۱۳۰۱، از کتب اعماد السلطنه بوده و مخبر السلطنه از ۱۳۱۸ از میرزا محمود کتابفروش خریده بود (۴۹۷۵۲).

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج حنایی گرد اگرد سیز.

خلاصه هنریج

مولی فتح‌الله بن مولی شکر‌الله کاشانی در گذشته در کشمیر سال ۹۹۷ از تفسیر فارسی منهج الصادق خود این تفسیر را گزین نموده و پس از ۹۸۲ و گویا تا ۹۸۹ بدان میپرداخته است و شاید هم تاریخ تالیف آن ۹۸۷ باشد. (ذریعه ۷-۲۳۳-۶۱۶- سپه ۱۲۳: ۱- طوس ۱: ۳۹ ش ۱۱۹ و کشف الحجب ۲۰۸- مجلس ۳: ۲۳- استوری ۱: ۱۶-) (۱۱۹۸)

[۲۶ - ب]

از آغاز است تا بایان سوره کهف بخط نسخعلیق با عنوان و نشان شنگرف در جدول لاجورد سرخ از سده ۱۱، صفحه بایان تازه است، در ۱۳۷۴ از آن محمد سعید بوده است، سر لوحی در آغاز هست (۲۹۶۳).
کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوای.
۳۰×۱۹۰ س ۳۷ - ۵/۵×۹/۵ س ۵۵۵.

دانشنامه شاهی

از مولی محمد امین بن محمد شریف استرابادی اخباری در گذشته ۱۰۳۶ است که پیروی از اربعین امام فخر رازی برای پادشاه زمان خود محمد قطب شاه در چهل فائدہ در مکه میان سالهای ۱۰۲۰ و ۱۰۳۵ آن را ساخته و مسائل پراکنده ادبی و اصولی و کلامی در آن آورده است. اور آن بر مجتهدان شیعی تاخته است چنان‌که در فوائد مدینه نیز چنین گردد است.

(کشف الحجب ص ۲۱۰ - ذریعه ۴: ۸ - طوس ۹۹: ۴ - سپه‌سالار ش ۱۳۰۶).

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم ... عز وجل الله عز وجله ... عز وجل الله عز وجل السموات والارض ... اما بعد چنین میگوید ... مؤلف این رسالت شریفه که چون بتوفیق رب العزة همواره عنایات بیغايات پادشاهانه از بار گاه فلك اشتباه سلسله علیه عالیه مقدسه خاقانیه (قطب شاهیه) ... نسبت بعام و خاص سیما مقدسین علماء فرقه ناجیه ... بظهور رسیده ... و چون این

رساله در طریقه خاصه بمنزله کتاب فخر رازیست در طریقه عامه هر تب
بر چهل فائده شد .

انجام : بتوفيق طاعت دلش زندگان . اللهم خدمتكه ... والسلام من
الملك السلام (طوس) .

[۸ - د]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخه با عنوان شنگرف مورخ ۲۰ ذیحجه ۱۴۰۱، ۱۹۵۳ ب - ۹۴
ب، تا اندکی از فالده چهلم را دارد و چنین است انجام آن : «من يستكبر عن عبادته ولا يسئل ما عندة» نام
شاه نیز در آن برده نشده است .

دبستان سیخون

از محمد قاسم بن احمد جناب است که جلد سوم آنرا در ۱۲۸۹ پیایان رسانده
است .

این جلد دارای شش فن است :

- ۱- علم بیان در یک مقدمه و چهار اصل .
  - ۲- علم بدیع در یک مقدمه و دو باب .
  - ۳- سرقات شعری در یک مقدمه و دواصل و یک خاتمه .
  - ۴- علم عروض در یک مقدمه و شش باب و یک خاتمه .
  - ۵- علم قافیه در یک مقدمه و پنج فصل .
  - ۶- علم معما در یک مقدمه و چهار اصل و یک خاتمه .
- سپس یک خاتمه است در بیان لغز .

[۱۳۶ - ج]

این نسخه همان جلد سوم است و بخط نسخه با عنوان شنگرف و جدول مشکی ، محمد کاظم
الفت بدنستور مهدیقلی خان در روز یکشنبه ۱۴۹۹/۱۶ آنرا نوشته و دیباچه ای به نفر و نظام درستایش از
مؤلف و کتاب در آغاز آغازدارده است ، این دیباچه ساخته حسینقلی بن مصطفی دیوان بیگی کلهر کرمانشاهی
است .

فهرست نسخه‌های خطی

آغاز: دیباچه: بسمله . بهترین بیانی که آموزگاران دبستان سخن بدان زبان گشایند.
انجام: فيما صنف و افاد والحمد لله اولا و آخر .

آغاز جلد سوم: بسمله . پس از ستایش یزدان و درود بسر پیغمبر
آخر الزمان ... چنین گوید ... محمد فاسی بن احمد ... که این جلد
سوم از کتاب دبستان سخن مشتمل بر شش فن .
انجام:

ملازم الخمس لا وفاتها

معتکف فی خدمة الباری

باتمام رسید کتاب دبستان سخن بتاریخ سنّه ۱۲۸۹ هزار و دویست و
هشتاد و نه هجری شش ماه بعد از تصنیف آن اللهم متع به المسلمين
بمحمد و آلہ الطاھرین .

۴۵۰ صفحه‌شمار دارد (49522).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز ضربی .
۳۳×۲۲۷ س۱۶ - ۸۰۵ س۱۴ .

دبستان مذاهب

شیخ محمد محسن فانی کشمیری زنده در ۱۰۵۶ یا هلاموبدشاہ مؤلف این کتاب
هستند و آن با رها بچاپ رسیده است . (ذریعه ۸: ۴۸ - مشارک ۶۴۷ - کفتاره کتر معین
در باره آذر کیوان در مجله دانشکده ادبیات س ۴ ش ۳ - آریانا ج ۸ ش ۹: ۵۱ -
دیباچه فرهنگ نظام) .

داویدشی David Shea و آنتونی تروایه Anthony Troyer آنرا با انگلیسی
ترجمه کردند و در ۱۸۴۳ با دیباچه‌ای در سر گذشت مؤلف با حواشی در سه جلد بچاپ
رساندند . مشکلات این کتاب در این ترجمه حل می‌شود .

[۶۱ - ب]

بخط نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف که در ذی حجه ۱۴۵۸ نوشته شده است ، در پایان آن
فرهنگ هندی بفارسی است در ۵ برگ و در باره اصطلاحات همین کتاب باید باشد و این «لغات خاتمه»
بخط محمود خان بن ملک الشعرا است (49505) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنا بی ضربی مقوایی.

۰ ۲۴/۵×۲۱/۵ - ۳۶۰ س ۲۱ - ۰ ۲۲/۵×۱۳/۵

درة الباچ لغرة الباچ

از قطب شیرازی است و پاره‌ای از آن در تهران بسال ۱۳۱۷ - ۱۳۲۰ و ۱۳۲۴

بچاپ رسیده است. (مشاریع ۶۶۲)

تاریخ تألیف آن در نسخه ش ۵۶۰ سپهسالار روز سه شنبه ۲۴ ع ۶۷۴ در

شیراز آمده است.

[۱۳۳ - ج]

نسخه جمله پنجم است در علم اعلیٰ بالله در دوفون و بخط نستعلیق فخر الدین شریف در ۴ ذی قعده

توشقات نیل ۱۳۰۸ ، عنوانها شنگرف ، از هدیه دکتر مصدق خرد شده است (۴۹۴۳۸) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ مقوایی.

۰ ۱۵/۵×۱۵-۴۲ س ۱۴ - ۰ ۱۵/۵×۱۵

در ۹ نادره

از میرزا محمد مهدیخان بن محمد نصیر منشی نوری مازندرانی استنادی است

در سرگذشت نادرشاه و شرح شده و بارها بچاپ رسیده است (ذریعه ۱۱:۸ - دانشنمندان

آذربایجان ۱۲۲ - سپه ۲۶۸:۲۴ - منزوی ۲۷۵:۲ - استوری ۱: ۳۲۴ و ۱۲۸۳ - مشاریع ۶۶۴).

ریو در فهرست خود (ص ۱۹۵) این کتاب را شناسانده است.

در فهرست مجلس (۲: ۱۴۱ و ۱۳۳) بتاریخ چهانگشای نادری (ریو ۱۹۲)

ذریعه ۳۴: ۲۴۸ و ۵: ۳۰۰) نام «تاریخ نادری» و «دره نادره» داده شده است.

آغاز: بسم الله . دیباچه کتاب فصاحت فرین مخطوط و مدبح

از مدیح و آفرین جهان آفرینی است.

انجام : اذ اقدمت خاتمه الرزایا فقد عرضت سوق کذلک

[۱۱۷ - ب]

بخط نستعلیق با ترجمة لغات پفارسی زیر سطور در نیمة نخستین کتاب، مورخ ۱۲۵۷، بدستور
یکی از ازراگان نوشته شده است (۱۰۱۰۳) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوای .
۱۴۹ - ۱۵۱ س ۳۴×۲۱ - ۱۰/۵ س ۳۴×۲۱

دسانیز آسمانی

این کتاب از فیروز بن ملا کاوس شیروانی بهی کیش فارسی (در گذشتہ ۱۲۴۲) است و بچاپ هم رسیده است. آفای پورداود در فرنگ ایران باستان ص ۱۷-۵۱ درباره این کتاب و ساختگی بودن لغات آن تحقیق کرده است. گفتار ایشان در دیباچه بر هان قاطع چاپ دکتر معین هم آمده است. دکتر معین هم در گفتار خود درباره آذر کیوان در مجله دانشکده ادبیات (س ۴ ش ۳) در این باره سخنی دارد.

[۱۰۳ - ج]

بخط نستعلیق، متن بشمرگرف سده ۱۳ است (۳۹۴۹۷).
کاغذ فرنگی نخودی - جلد مقوای زر کوب ،
۱۸۴ - ۱۵۱ س ۶/۵×۱۲/۵ س ۲۰/۵×۱۲/۵

[۳۱۳ - ج]

در این نسخه پندتامه استکندر و نامه شت ساسان نخست و نامه شت ساسان پنجم و فرهنگ لغات دسانیز که در نسخه شماره ۱۵۳ - ج دیده میشود نیست، بخط نستعلیق سده ۱۳ است، متن درشت تر (۴۹۴۳۵) .

کاغذ فرنگی سفید - جلد تیماج سرخ .
۷۰ - ۱۵۱ س ۲۱×۱۷/۵ س ۱۰/۵×۱۲

دستور الاعقاب

در این رساله از حاجی میرزا آفاسی نکوهش شده واو در آن « هادم الاجاب » نامیده شده و سر گذشت برخی از رجال دولت فاجار در آن آمده است (دانشگاوش ۱/۲۶۱۲) .

در آن از سال ۱۲۳۰ واندی واژ حاجی ابوالقاسم رشتی بازار گان ینه و حاجی ابراهیم پسر حاجی هاشم شیرازی کخدای برازان وریش سفیدبکی از محلات شیراز که نیای او در فتنه افغان وغلبه بر فارس نماینده متعدیان افغان شده است و از فتنه لطفعلی خان و از عبد الرحیم خان و اسدالله خان واژ قصیده مطابیه محمد تقی خان مراغه‌ای که چند بیتی آمده و در نگوشن از رجال دربار قاجار است و قصیده هشتاد بیتی هجو حاجی میرزا آقا سی که چند بیتی آمده وازمیر زانبی خان که پاره‌ای ازوصف او در نسخه ما سفید گذارده شده و از ولی خان و معین‌الممالک حسین‌علی خان پسر دوستعلی خان وحسین خان من اغه‌ای و بهاء الدین بیک دنبلی پسر آقا عبد الرزاق واژ حاجی خان گنجه‌ای و سعد الدلوهور حمن خان و حاجی حسین خان اصفهانی و میرزا محمود جهان شاه تبریزی و جعفر قلیخان کردشادلو و برخی از شاهزاد گان و دانشمندان یاد شده است.

آغاز: بسمله .

پیران سخن بتجر به گویند گفتتم

هان ای پسر که پیر شوی پند گوش کن

بر سبیل تحقیق و از روی تجربت غایت مقصود و کمال مطلوب درین
نشاه من حیث الدنیا مال است .

در پایان آمده: « تحریر این رساله در سال هزار و دویست و شصت که
سال ده از پادشاهی پادشاه مؤید منصور محمد شاه قاجار است و مر
زندگی به پنجاه رسیده شد ... یکی از اخوان الصفا و اصحاب الوفا
بفرمود که این کتاب را که محتوی است بر بدایع عبارات و دایع
استعارات اسمی باید که ذکری از او شاید گفتمش که این مزخرف را
بالاگی منتشر و در ای منظوم مؤلفان و مصنفان سلف و خلف نه لایق
اسم و قابل رسم است . چون بشنید این مصرع جامی که « نملة جائت
بر جل من جراد » بخواند و کمیت مبالغت براند . گفتمش: تو سلیمانی
کن ای عالی نهاد، بگفتا: چو مقصود و منظور تنبیه و تنبیه اولاد و احفاد
است « دستور الاعقاب » رالایق است .

امثال جstem و اختیار آوردم امید که مطالعان را اصلاح بر زلزل و خطای این ضعیف تفضل آید و علی‌المحمد و عنتره صلاوة الرحمن و تحياته فی شهر محرم الحرام سنة ۱۲۶۰.

سپس دارد: «بسم الله كنونكه ازتسويد اين كتاب وتنمييق اين ابواب سال سه گذشته حاصل مفاسد مخدول هادم الانجاح بر معجاری و مفاصل ملک ظاهر آمد شورید گی و پریشانی بر اعضا و عروق مملکت حادث گشت».

در این ذیل باز مانند خود رساله از حاجی میرزا آقاسی نکوهش شده و او باز «هادم الانجام» خوانده شده است و در آن از جعفر قلیخان کردشادلو و از سال ۱۲۶۴ یادشده است.

چنین است انجام این ذیل: و زبان باطن مارا بکلمه حق گویا فرماید بمنه وجوده والسلام.

[۱۳۶ - ب]

خط نتعلیق سده ۱۴، عبارات عربی درشت و شنگرف، دو جدول صفحات زر و شنگرف ولاجورد، در پایان سه صفحه تاره تراست (۶۱۱۸۶) .
کاغذ فرنگی - تیماج مشکی ضربی مقابی .
۰۵۱۱×۱۹ - ۰۲۲×۱۱ س.م.

دعا (گتاب...)

مجموعه‌ای است از برخی از سورقرانی و دعاهای شیعی و از حمد آغاز و بدعا مسافر انجام می‌باشد روایتها و خواص دعائی بفارسی است.

[۵ - ۹۰]

نسخ سده ۱۳، عنوان شنگرف، جدول زر ولاجورد و شنگرف .
کاغذ‌سپاهانی - جلد پارچه محملي سرخ فرسوده گرد تیماج تریاکی درون تیماج سبز .
۰۵۱۱×۰۵۶ - ۰۷۵×۰۳۵ س.م.

د فصل

از عبید زاکان است و همان رسالت تعریفات اوست و بچاپ رسیده است (کلیات زاکان چاپ اقبال در تهران بسال ۱۳۲۱ ص یو- کلیات زاکان چاپ ارمغان بکمک اقبال در تهران ۱۳۳۲ ص یو و ۱۰۸ تا ۱۱۸).

[ج - ۳۴۳]

شماره دوم دفتر است، س ۷۶، ۷۹-، بخط نستعلیق سده ۱۴، برابر است با ص ۱۰۸ - ۱۱۳

چاپی.

دیوان

از ابوالفرج بن مسعود رونی از شاعران سده پنجم است .
(مجلس ۲۰۸:۳ - مشار ۲۱۵ - تاریخ ادبیات دکتر صفا ۴۷۰:۲ - ذریعه ۹:۴۷).

[ج - ۳۶۳]

بخط نستعلیق ۴۹ رمضان ۱۳۷۵ از روی نسخه درستی که بخط میرزا کوچک وصال بوده است نوشته شده است ، صفحه نخستین حاشیه سازی شده بزر، سرلوح بسیار زیبایی دارد بزر و شنگرف و لاجورد، میان سطور این دو صفحه هم زراندود است ، دو جدول صفحات زر و شنگرف و لاجورد است (۶۱۱۷۰).

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج سرخ

۱۵/۵×۷/۵×۱۳/۵ - ۴۳/۵×۱۳/۵ - مشار ۶۴

دیوان

از شهاب الدین ادیب صابر (م ۵۴۷) و در ۱۳۳۴ خ در تهران بچاپ رسیده است
(مشار ۷۱۵).

[۵ - ۴۶]

این نسخه بخط نستعلیق سده ۱۴ است ، جداولها شنگرف، سرلوحی در آغاز هست ، همه اشعار ادیب در این نسخه نیامده است .

آغاز پس از سرگذشت شاعر :
 نماز شام چو صحبت بریدم از ماری
 انجام :
 بریده گشت طریق سلام از سلمی
 مگر آسان شود زیباری بخت
 ورنه دشوار می نماید کار
 . (۴۲۲۴)
 کاغذ فرنگی - جلد تیماج زرد .
 ۱۳×۱۱/۵۵۸۰ - ۱۴/۶۵ س

دیوان

از حکیم اوحد الدین علی بن اسحق انوری ابیوردی (م ۵۸۳) و چندبار بچاپ رسیده است .
 (مشار ۷۱۷ - ذریعه ۹۰:۹)

[۵۲ - ب]

بخط نستعلیق سده ۱۳ است .
 آغاز : متدری نه بالت بقدرت مطلق (ص ۱۲۴ چاپ ۱۳۶۶ تبریز) .
 انجام :

من جان و جهان را بیاد دادم
 ای جان و جهان ترا بقاوار . (۲۶۶۵)

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج حنایی مقوائی .
 ۱۳×۲۲/۵ - ۳۳/۱۵ س ۱۲۸

دیوان

از بیکنای قلی ابدال رومی است . او در این دیوان که در بیباچه گویا آنرا «بوستان» می نامد غزلهای حافظ را تضمین و استقبال نموده در دنبال هر مطلعی ابیاتی آورده که همه مضرعهای آن بیک قافیه است . در این نسخه ما در هامش «بدل حافظ» نیز خوانده شده است .

آغاز اقتاده : آن عالیحضرت مزین و منور است ... چنین گوید ...
 بیکنای قلی ابدال رومی که مدت مديدة و عهد بعيد در صحبت شعر ای

زمان و فصحای دوران بودم از فواید انفاس شریفه ایشان که بمثابه گلستان گل و بوستان پرازمل ... وازانجا گلی چند چیده ... یکی از دوستان (درین بوستان) التماس نمود که تواند بود که از مطالع رنگین که صنایع شعر و ژلات (۲) کلام داشته باشد و از سپهر فکر خوش طبعان طالع شده باشد مجموعه‌ای کنی و منظومه‌ای ترتیبدهی که تا برصفحه روز گار یاد گاربماند . بنا بر این مجموعه را ... چون «بوستان» نام کرده شد تاریخ اتمام باین کیفیت گفته شد و از لطایف صنایع بدایع الهیست که اسم این نکته که مؤلف ... (میان بر گک و ۳۲ افتاده است) .

بسم الله الرحمن الرحيم

سرور آیات کلام قدیم

بسم الله الرحمن الرحيم

خوش فیضی است ز کشت قدیم

بسم الله الرحمن الرحيم

کشتی نوح است و عصای کلیم

انجام :

روزی که فلک از توجد اساخت من

دوران هدف تین بلا ساخت من

تا بوی تو آورد بمن پیک نسیم

با صد خوشی آشنا ساخت مرا

[۳۱۳ - ج]

بخاط نستعلیق میرهادی همدانی در ۱۴۵۸، میرزا حسین بسرمشهدی صادق مالک نسخه در ذی‌حجہ ۱۳۹۱ در حاشیه رویه یک برسی پیش از بایان کتاب و در بایان نسخه نوشته که این «کتاب بدل حافظه» است، با مهر «محمدحسین»، گ ۳ ر - ۵۸، در ۵۵۶ - ۹۳ دو بنداشت بخط شکسته «در طولک بستن قوش و قرقی وغیره» و درمان بیماریهای آنها و «در صفت طارلان» و قرقی و باشه و طوشکاری و شکار قوش با چراغ (۱۸۸۶) .

کاغذ فرنگی رنگارنگ - جلد مقو۱۰

۱۴×۶/۵ س ۱۴ - ۲۰×۱۳ س ۹۳

دیوان

از حافظ شیرازی و بارها بچاپ رسیده است.

[۱۳۳ - ج]

این نسخه با دیباچه محمد کلندام است و بخط نستعلیق در جدول سرخ ولاجورد با سر لوح برگهای لاچورد و سرخ و سبز واژده است.

برخی از برگها پاره و وصالی شده است، قصاید پس از غزل و پیش از ترجیع بندآمده است.
کاغذ سپاهانی همن وحاشیه - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی.

۱۶×۸ س ۱۵ - ۲۴/۵ س ۱۳/۵ س ۱۶۹

دیوان

از رود کی شاعر ایرانی اشعاری جسته گریخته بر جای مانده و بسیاری از آنها را آقا سعید نقیسی در «احوال و اشعار رود کی» گردآورده است و با دیوان قطران در تهران بسال ۱۲۶۴ سنگی و نیز در ۱۳۱۵ ق بچاپ رسیده است (مشار ۷۳۳۳-احوال و اشعار رود کی از سعید نقیسی ۹۲۵:۳ و ۹۳۱).

[۱۵۸ - ج]

شماره دوم این دفتر ۴۹ پ - ۷۳ ر شعرهایی است که پاره‌ای از آنها از رود کی است و پاره‌ای دیگر از قطران است مانند نخستین بند آن «ای بند پلادیده واز بند بجسته...» که در ص ۵۰۲ دیوان قطران چاپ ۱۳۴۳ خ تبر از دیده می‌شود، شعرهای دیگری از آن هم چنانکه کسی در حاشیه این نسخه نوشته است گویا از قطران باشد.

انجام :

آب جمیون با همه پهناواری
خنک ما را تامیان آیده‌می
این شعر از رود کی است. نسخه در ۴۰ ع (سیچنان‌تیل) ۱۳۵۶ بفرمایش احمد اشرف شمسا
مریخ شاه نوشته شده است.

[۱۶۸ - ج]

در این نسخه هم شعرهای قطران و رود کی در هم آمیخته شده و بیت نخستین آن از قطران است: «ای بند پلادیده از بند بجسته»، و بیت انجام آن چنین است:

نحو استم ز تمنا مگر که دستوری
بخط نستعلیق است و در محرم یوئی ۱۴۳۷ ق برای حاجی مخبر السلطنه نوشته شده است
پس (۴۹۷۵) .

کاغذ فرنگی - جلد محمل مقوائی .

۱۵/۵×۱۱ س ۱۳ - ۲۱/۵×۱۵/۵ س ۳۰ .

دیوان

از طهیر فاریابی (ظہیر الدین ابوالفضل طاهر بن محمد) در گذشته ۵۹۸ چندبار
و بچاپ رسیده است (مشار ۷۴۳) .

[۶۷ - ۵]

بخط نستعلیق ریز در متن و هامش مورخ ع ۱۴۹۱/۲، پس از این در در و صفحه صورت حسابی است
از خرد کاغذهای گو ناسخون : ترمهٔ حنایی و سفید و خانیانی و فستقی و خانیانی علفی و ترمهٔ کشمیری و
نپوشه و پوشه و آهار مهره و بی مهره و دولت آبادی .
آغاز نسخه متن در ص ۱۴۲ و هامش در ص ۱۳۶ و انجام در ص ۳۱۵ چاپ ۱۴۲۴ ق تهران دیده
میشود . و ترجمهٔ ندارد (۲۶۶۴۸) .
کاغذ فرنگی سفید و کبو� - جلد تیماج کبو� مقوائی .
۱۷/۵×۱۱ س ۶ - ۲۰ س ۶ .

دیوان

از حکیم مختاری غزنوی عثمان بن محمد شاعر فارسی زبان سدهٔ پنجم میباشد
و یکبار در تهران بسال ۱۳۳۶ خ بکوشش همایون فرخ در ص ۳۷۴ ص بچاپ رسیده است
وس گذشت او در این دیباچه هست .

[۱۶۸ - ج]

این نسخه شمارهٔ یکم دفتر است، آغاز آن درستایش ارسلانشاه در ص ۱۵ و انجام آن درستایش
خواجه بوعلی عبدالله در ص ۳۴۹ چاپی دیده میشود (گ ۱ پ - ۴۹) بخط نستعلیق است و بگواهی تاریخ
شماره دوم آن که بهمین خط است باید در ۱۴۵۶ نوشته شده باشد ، تاریخ خردباری ۱۴۱۷ در صفحه
عنوان هست (۲۶۶۵۴) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی :

۱۷×۸/۵ س ۷۳ - ۲۲×۱۴/۵ س ۲۳ .

دیوان

از امیرمعزی نیشابوری و در تهران بسال ۱۳۱۸ خ با دیباچه‌ای از عباس اقبال
بچاپ رسیده است.

[۱۷۶ - ج]

این نسخه بخط نستعلیق شکسته و گزیده است از دیوان امیرمعزی از روی نسخه خط شاهزاده
جلال الدین میرزا پسر شاه رح میرزا بسر حسینعلی میرزا فرمان فرما بادیباچه‌ای در سرگذشت او
بخاوه میرزا محمدحسین شعاع شیرازی مؤلف تذكرة شکرستان فارس از روی همین کتاب ، ص ۵۲۰ + ۳۹
آغاز :

برآمد ساج گون ابریز روی ساج گون در ریا	بخار مرکز خاکی نقاب قبة خضرا
انجام :	
تو خوش نشسته و پیش توایستاده استی	بر لف مشک و بلب شکر و برخ سوسن
(۵۵۸۷۱) .	
کاغذ فرنگی - جلد مقوا .	
۳۱×۱۷/۵ س ۲۸۸ - ۱۵×۱۱ س ۲۸۸	

دیوان

از منوچهری بلخی ابوالنجم احمد شصت کلله دامغانی است و بارها بچاپ رسیده
است (مشار ۷۵۸) .

[۶۴ - ب]

بخط نستعلیق سده ۱۳ است، دیباچه‌ای در سرگذشت منوچهری در آغاز است، آغاز بر این ص ۴
چاپی و انجام :

احباب تو را سعادت بی غم باد	نا شاد زیند و باده گیرند بچنگ
(ص ۱۵۱ چاپی) هدیه آقای دکتر مصدق است در ۱۳۱۴ (۳۹۳۲) .	کاغذ فرنگی - جلد مقوا ته میشان .
۳۱/۵×۱۰ س ۷۶ - ۴۰×۲۸ س ۷۶	

[۳۴۳ - ج]

شماره یکم دفتر است، بخط نستعلیق با عنوانها و نشانه‌های شنگرف ، بدستور اسکندر میرزا

در ج ۱۳۶۲/۲ نوشته شده است (۳۴۵ پ - ۷۵ پ) حواشی لغوی دارد.

آغاز مانند چاپ ۱۳۳۶ خ تهران.

انجام :

بنال نیک و بروز مبارک شنبذ نویدگیر و مده روزگار خویش به بد

در برگهای پیش از این و همچنین در برگهای ۹۴ پ - ۱۵۰ ر یادداشت‌های تاریخی و اشعار و منشات است، همه دفتر بخط نستعلیق است.

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنایی فرسوده.

۱۶×۸/۵ س ۱۶ - ۲۲×۱۴/۵ س ۱۰۵.

[۳۷۴ - ج]

بخط شکسته نستعلیق سده ۱۴، عنوان درشت‌تر و شنگرف یا لاجورد، نسخه را نظام السلطنه

بنام عیدی بمحمد حسین درشیراز در ۱۳۱۱ داده است (۶۱۱۷۶).

کاغذ فرنگی رنگارنگ - جلد تیماج سبز رو به ترمه.

۱۳/۵×۷/۵ س ۱۵ - ۴۰/۵×۱۳/۵ س ۱۰۰.

دیو آن

از ناصر خسرو قبادیانی و چندین بار بچاپ رسیده است (مشار ۷۶۰ - مژوهی

(۷۳ : ۲) .

[۸۸ - ج]

در آغاز این نسخه سرگذشت ساختگی او است، بخط نستعلیق با عنوان و شنگرف و لاجورد از

سده ۱۴ است، آغاز در ص ۴۶ چاپ ۱۳۳۵ خ تهران و انجام آن :

پارسا گشته کنون از مفلسی « فامقی بودی بوقت دست رس »

در ص ۵۵۰ آن دیده می‌شود، حواشی لغوی دارد (۵۵۸۴۷)،

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سوت آراسته مقواهی.

۱۶/۵×۸/۵ س ۱۶ - ۲۲/۵×۱۵/۵ س ۲۹۱.

دیو آن

از حاج ملاهادی سبزواری و در تهران بسال ۱۲۹۹ و ۱۳۰۰ و نیز در ۱۳۱۶ خ

(۱۳۵۶) بچاپ رسیده است.

(مشار ۷۱۵ - ذریعه ۹ : ۷۲) .

[ج - ۴۵۹]

این نسخه بخط شکسته نستعلیق است، عبدالعلی آهی در روستای آرم کلای هر آزبی آمل مازندران در روز سه شنبه پایان محرم سیپتاخان ۱۳۱۸ ق نوشته است، بر ابر با ص ۳ - ۱۱۸ - ۱۱۷ جایی، در پایان چند بیتی از نجفقلای میرزا قاجار هست، با قصيدة رائیه‌ای از حاجی میرزا جعفر آفای اصفهانی متخلص که برای حاجی استاد غلام‌رضای مشتاق علیشاه نعمت‌الله‌ی گننه است نوشته همودر اصغر (۱۳۱۸) ۵۵۸۵۲.

کاغذ فرنگی - جلد مقوا.

۰ ۱۷×۱۷/۵ گ ۹۵ - ۲۲×۱۷ - ۱۱ س ۱۳

[ج - ۴۶۰]

این نسخه بخط نستعلیق است از عبدالله در ۱۳۱۸، سپس همان شعرهای نجفقلای میرزا قاجار و همان قصيدة رائیه‌آمده است (۵۵۸۵۰).

کاغذ فرنگی - جلد مقوا.

۰ ۱۴/۵×۹/۵ گ ۸۳ - ۲۱×۱۴/۵ س ۱۴

دُخْنِيرُ ُخوَ أَرْزَهَشَاهِي

از سید اسماعیل گرگانی است و در (۷۰۵) شناخته شده است.

[ب - ۱]

بخط نستعلیق با عنوانهای شنگرف از سده ۱۱ است، گفتار سوم کتاب ششم است (اندراحوال گوش و شنوایی و بیماریهای او) تا باب ششم (گزیدن افعی).

نسخه از آن محمدبن عبدالله رئیس دفتر خانه وزارت خارجه در ۱۳۸۴ بوده است (۵۵۸۶۳).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی مقوایی.

۰ ۲۹/۵×۱۷/۵ گ ۷۹ - ۴۰×۲۴ س ۳۳

[ب - ۸۶]

بخط نستعلیق محمدبن شمس الحسینی استرابادی (پایان قرابادین) با عنوانهای شنگرف مورخ ۹۰۸، این تاریخ در پایان گفتار ۱۰ کتاب ۶ و پایان همین کتاب ۶ و کتاب ۹ و پایان گفتار نجستین و دوم قرابادین و پایان کتاب ۷ و ۸ دیده میشود، کتابهای ۶ (از باب سوم) و ۹ و قرابادین و ۸ و ۷ در آن است و قرابادین در میان گذارده شده است، نسخه از آن همان محمدبن عبدالله در ۱۳۸۶ بوده است، در ۶۵ حجه ۱۱۲۹ از آن دیگری بوده است (۵۵۸۶۷).

کاغذ سپاهانی جلد روغنی آراسته با گل و بوته و فرسوده.

۰ ۱۹×۱۳/۵ گ ۵۶ - ۲۹/۵×۲۱ گ ۵۶

راپورت گردش در کوهستانات مابین قزوین و گیلان بجهت انتخاب راه شویند

سلیمان مهندس این گزارش را نوشته است.

آغاز: راپورت گردش در کوهستانات ما بین قزوین و گیلان که حسب الامر خانه زاد سلیمان مهندس مامور بود بجهت انتخاب راه شوسه معروض میدارد بتاریخ بیست و پنجم جمادی الثانی - ۱۲۹۸ - تفصیل راهها و امتدادات مختلفه در کوهستانات ما بین قزوین و گیلان . راه خزران که اول عبورشد راهی است کوهستانی .

انجام : اطلاعات مهندس خانه زاد بعد از گردش سی و شش روز در کوهستانات ... و ... خزران را رجحانی است بر سایر راهها .

[۳۴۵] - ج

بخاط نستعلیق پایان سده ۱۳ است (49776) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز مقواهی تازه .
۱۰×۱۳/۵ - ۱۳/۵×۱۰ - ۱۰×۱۳/۵ .

رساله اخلاقی مذهبی

در این رساله از اخلاق دینی بروش شیعی بحث شده و با خبار تماسک گشته است و درست یکی از کتابهای مجلسی را می‌ماند . عنوانهای جدول و عین در آن هست .

عنوانهای زیر در نسخه ما دیده می‌شود :

- ۱- در اجرای رشحهای از طوفان و سوانح دین آخر الزمان که پیش از نفحه ثانیه در این عالم واقع خواهد شد .
- ۲- در جریان ماجراه وقایع غریبه و هایله بعد از ظهر حضرت مهدی
- ۳- در بیان سئوال موافق اول بعد از طی صحرای ظلمت اهل محشر .
- ۴- در رشحهای از عقوبات تارک اهم واجبات امر بمعروف و نهى از منکر .

- ۵- در اجرای رشته‌ای از طوفان لجه ماجرای شر است .
 ۶- جدول اول در تعیین علومی که نافع و منجی در معاد است .
 ۷- در ذکر نجات از عقوبات .
 ۸- در اجرای آنچه بر جدول زبان خامه صدق نامه جاری شود از طوفان عقوبات .
 ۹- در جریان آنچه بر جدول خامه مسرت ختمه جادی شود از رشته نکته از روایح طیبات لذات .

[۱۲ - ۵]

بخاط نستعلیق و عبارات عربی نسخ از سده ۱۲، حواشی دارد ریز تر آغاز و انجام افتاده بدبختونه :

آغاز : صالحه که تقدیم آنها در این اوقات فارغه مهلت اعانت بر خلاصی از احوال این عقبات سراسر عقوبات می نماید .
 انجام : وعده فرمود و بغير مزد عمل و عبادت مقرر نمود و هرگز یکجا نفرهم مفت بکسی بهشت خواهم داد تا تو (۵۳۳۶) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز مقوایی تازه .
 ۱۲/۵×۱۸/۵ - ۱۲/۵×۷/۱۳ .

رساله اخلاقی مذهبی

در این رساله از موضوعات اخلاقی بروش اخباریان شیعی بحث شده است .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم ... در این رساله مذکور میشود
 از احادیث محمد مصطفی و منهاج علی مرتضی ... که هر مؤمنی بر
 اقوال ایشان اعتماد نماید ناجی و رستگار باشد .

انجام : دود چراغ را در دماغ راه نباید داد . والسلام تمام شد در
 سنّه ۱۲۵۱ در شهر صفر .

[۴۹۶ - ج]

بخاط نسخ سده ۱۳۰، در ۴۲ پ در سطر چهارم دارد : حاجی محمد باقر و سپس سفید گزارده شده ، پس از اینهم در ۴۲ پ نیم صفحه‌ای سفید گزارده شده است ، عنوانهای مطالب در هامش بشترگرف است ، گویا نسخه اصل باشد و همین محمد باقر مؤلف رساله (۵۲۹۵۸) ،

ساغذ فرنگی - جلد تیماج زرد پری مقوایی .
۱۴×۷/۵ س ۳۱ - ۲۱×۱۳/۵۴۸۷

رساله در علم خط

از فتح الله بن احمد بن محمود سبزواری دریک فاتحه و سه باب ویک خاتمه .
فهرست کتاب در نسخه چنین است :

فاتحه در سه فصل :

فصل ۱ در فضیلت [خط] و زمان ظهور آن .

فصل ۲ در اسباب کتابت .

فصل ۳ در بیان قلم تراشیدن و در انگشت گرفتن و بر درج نهادن و گردش قلم

و تعریل در هر نوعی از خط .

باب اول در بیان مفردات حروف .

باب دوم در بیان مرکبات .

باب سوم در شرح قواعدی که بی رعایت آن خط تمام نشود .

فصل سوم در خواص توقيع و رقاع (گویا بجای خاتمه) .

آغاز: بسم الله.

الحمد لله الذي انشاء من نقطة الوحدانية خطوط العقول على الترتيب

والنظام ، و خلق منها نفوس دواین الاجسام ، والصلوة والسلام على

رسوله محمد سید الانام وآلـهـ الـكـرامـ واصحـابـهـ العـظـامـ .

اما بعد . چنین گوید مؤلف این ترتیب و مرتب این حروف الملتجی

بعنایت الله الملک الاحد المعبد . فتح الله بن احمد بن محمود السبزواری

که بنابر اشارت بعضی مخدایم که امتنان اشارت ایشان برین بند

فرض عین بود این چند کلمه در اصول و قواعد خطوط سته که

آن محقق و ثلث و نسخ و ریحان و توقيع و رقاع است بطریقی که از

استادان این فن شنیده و دانسته و از رسائل و خطوط متقدمین این

صناعت چون مستخرج این فن ابن مقله و متمم و استاد الصناعه ابن بواب وقبلة الكتاب خواجه جمال الدين ياقوت ومكمل الصناعة شيخ احمد السهروردی و الناقد الكامل خواجه عبدالله الصیرفی شکر الله سعیهم وقدس ارواحهم استفاده نموده و استخرج اگرده در قلم آمد و تعلیق و نسخ تعلیق اگرچه از فروع ومستخرجات متاخرین است اما چون اهل روزگار را بدین نوع خط میل و شعفی هرچه تمامتر واقع است در بیان مفردات اینها نیز اشارتی رفت و این رساله مرتب است بر فاتحه و سه باب و خاتمه.

انجام : وعین معقود را پوشیده باید ساخت و حکم رقاع حکم توقيع الا آنکه رقاع را خفی قر نویسنده، واتصال حروف و کلمات درین بیشتر باشد. مثال آن « وما توفيقى الا بالله العلي العظيم ». .

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب على بد الفقيير الحقير المحتاج المذنب القاضی ابن کرمعلی کلمبعلی ۱۱۲۸.

[۸۷ - ۵]

بخاط نسخ باعنوانهای شنگرف از کلمبعلی بن کرمعلی در ۱۱۲۸، در ۱۳۹۸ در کتابخانه صنیع الدوله بوده است.

کاغذ سپاهانی - جلد متوا .

۴۱ - ۱۰۱×۱۱/۵ - ۷۲×۱۰۱×۱۱/۵ .

رساله در هیئت

این رساله از مولی علی قوشچی است (ف ۸۹۰ - ادبیات ص ۵۲).

[۶۰ - ۵]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخه علیق مالک آن حاجی محمد بن محمد علی در دهه دوم ذی حجه ۱۱۲۳ در مدرسه فرقانیک در سپاهان، عنوان و نشان و شکل شنگرف است، حواشی دارد، گ ۱۰۴-۱۰۵، از آغاز اندکی افتاده بدنیگونه است « پنج گنج دو خمسه اضلاع » :

گ ۱۰۴ پ و ۱۰۵ ر خبر شیعی است بفارسی نیز در پایان نسخه (۵۵۸۵۹).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی مقوایی فرسوده .

۱۰۵ - ۱۱×۱۱/۵ - ۷۲×۱۰۱/۵ .

[۱۸۹ - ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخه شکسته بـ ۱۴۵۳ هـ و از مقدمه آغاز می‌شود، گـ ۱۸۶ را پـ ۱۸۳

برخی از شکلها سفید گشته شده است.

رساله رشیده در خصوص اصلاح القبای اسلامیه

پـنس ارفع میرزارضـی دانش تبریزـی نـایب و مـترجم فـونسولـگـرـی دولـت اـیرـان
در تـفـلـیـس و آـجـوـدـان و لـیـعـهـدـ دولـت اـیرـان مـؤـلـف اـین رسـالـه اـسـت کـه در اـسـتـانـیـلـ بـسـال
۱۸۷۹ بـچـاـپ رسـیدـه اـسـت (مـشـارـ ۸۲۰). کـتـاب در پـیرـاءـون تـغـیـیرـ خطـ یـحـیـیـ ذـکـاءـ.
آـغاـزـ: بـسـمـلـه. مـدـتـیـ بـوـد کـه اـین جـانـ شـارـمـلـتـ وـ طـالـبـ تـرـقـیـ دـوـلـتـ.
انـجـامـ: مـصـدـرـ جـمـیـعـ مـعـایـبـ اـینـسـتـ کـه ما رـا بـعـقـبـ اـنـدـاخـتـهـ وـ السـلـامـ.

[۹۹ - ج]

ایـنـ نـسـخـهـ شـمـارـهـ چـهـارـ دـفـتـرـ است وـ بـخـطـ نـسـخـهـ شـكـسـتـهـ سـنـةـ ۱۴۲۳ـ ۱۴۲۴ـ پـ ۱۴۶ـ رـ گـ ۱۰۴ـ اـزـ روـ
چـارـیـ نـوـشـتـهـ شـدـهـ است.

رساله عرفانی

ایـنـ رسـالـهـ اـزـ ابوـالـعـلـیـ اـحرـارـیـ حـسـینـیـ اـسـتـ درـ بـیـانـ مـرـاتـبـ فـنـاـ وـ اـزـ بـایـزـیدـ
بـسـطـلـامـیـ درـ آـنـ يـادـ شـدـهـ است.

آـغاـزـ: بـسـمـلـه. بـعـدـ اـحـمـدـ وـاجـبـ الـوـجـوـدـ کـهـ بـچـنـدـهـزـ اـرـصـورـ وـ اـشـکـالـ
ظـاهـرـ شـدـهـ.

بـهـرـ صـورـتـ نـمـودـ ذاتـ خـودـ رـا

گـهـیـ بـنـ شـکـلـ آـدـمـ گـاهـ حـواـ

آـمـیـگـوـیدـ ... ابوـالـعـلـیـ اـحرـارـیـ الحـسـینـیـ کـهـ اـینـ رسـالـهـ اـیـسـتـ درـ بـیـانـ
هـرـ اـتـبـ فـنـاـ وـ وـصـوـلـ الـلـهـ.

انـجـامـ: بـدـيـنـ مـقـصـودـ رـسـانـدـ بـحـرـمـةـ النـبـیـ وـآلـهـ الـامـجـادـ الـحمدـلـهـ کـهـ
ایـنـ رسـالـهـ ... تـصـنـيـفـ قـدـوـهـ اـبـرـارـ زـبـدـهـ اـحرـارـ ... قـطـبـ الـآـفـاقـ حـضـرـتـ
مشـیـرـ اـبـوـالـعـلـیـ اوـیـسـیـ حـضـرـتـ اـمـیـنـ الـمـؤـمـنـیـنـ عـلـیـ مـرـتضـیـ رـضـیـ اللـهـ عـالـیـ

عنهما . (تمت بقلم فقیر سید برهان پادشاه نادری عفى عنده) .

[۳۴۳ - ج]

بخط نستعلیق سده ۱۳ است ، نام نویسنده بامداد نوشته شده است .
کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج سبز مقوانی تازه .
۱۶/۵×۱۰/۵ - س ۹ × ۳۴ .

رساله‌های عرفی

رساله‌ایست عرفانی و هر بندی به «ای نفس» آغاز می‌شود .

آغاز : بسمله . حمدی که از نهایت شایستگی منزه از شایبه تعین و تخصص مبرا آمده اجمان آن در حوصله اندیشه گنجید گان ذروهه کمال گنجایش پذیر نیفتدم رخداؤندی را که صفت شایستگی مخصوص صفات شایسته ذات اوست ، و سپاسی که از غایت گرانمایگی جوهره عبودیت را زعهدۀ ایثار فطری خویش بر آورده و ترقی را مجال حر کت محال افتد مر منعی را که مذاق طبیعت امکان فرمایه را بنعمت مصدق کریمۀ لا یکلّف الله نفسا الا وسعها لذات آرام و حلاوت تسلی عطا کردن ذمک چشم آلاء نعماء اوست .

ای نفس خودی که با خود در سخن و موعظه می‌سنجی و حکمت می‌فروشی و تصوف می‌بافی بگوش دار و بشنو که چه می‌گوئی .

انجام : ای نفس دیده باشی که مردم پیش اندیش کار کرده تادر تنبیه غفلت پیشگان نوشته‌اند که زود باشد که آزاد کنند ... فرصت تحصیل کمالات و سعادات دست دهد نفس که بشایستگی از عمر طی می‌شود در شمار مدت موت است . تمام شد رسالت شریفه هولا عرفی شیر ازی عليه الرحمه بعون الله الملك الوهاب .

[۴۶ - ج]

شماره پا زدهم دفتر است و به مالکو نه خط شماره پیشین آن، ۳۷- ۴۳۵ پ - در متن و هامش .

رساله علیه

از سید محمد بن سید علی طباطبائی است و در طهارت و صلوة وزکوة و خمس

و صوم .

آغاز: بسم الله . وبه نستعين . الحمد لله رب العالمين ... أما بعد اين رساله
از جناب مجتهد الزهاني مولانا آقا سيد محمد بن المغفور آفاسيد على
ره بر ظهر رساله اي که از آن اين نسخه نوشته مكتوب است که تغييرات
وزيادات که در اكمال الاصلاح شده هم تم رسائل سابقه و امينی از جانب
داعی آن را تصحيح نموده پس عامل باین از طرف داعی ماذون می باشد
و جناب سید سلمه الله پای آن ممهور و مزین فرموده و دیباچه در اول
رساله بود بجهت اختصار اول مطلب شروع شد . والله الموفق والمعين
و آن مشتمل است بر چند باب .

باب اول در وضو و احكام آنست و در آن چند مسئله است .

انجام : واگردوایی بخرد که بجهت آن خواب رود ضرر ندارد . تم
بالخير و العافية فی یوم الاحد احد عشر شهر ذی القعده الحرام من
شهر سنه احد واربعین و ماتی سنه بعدالالف ... بالعجلة ۱۲۴۱ .

[۵ - ۷۳]

پخت نسخ ۱۲۴۱ است ، در آغاز (ص ۸ - ۱۵) مبحث نماز جمعه است از مرشد العوام و میرزا
قمی (ره) و اذکار نماز است از همانجا (۱۵ ب) و مبحث اجهاد و تقاید فارسی از روی « فتوای صاحبی ام
جناب آفاسید محمد دام ظله » (۱۶ - ۲۱ ب) سپس « فضائل على » بنظم فارسی (۲۱ ب - ۲۱ ب) و
بر اکنده های دیگر ، رساله علیه از ص ۳۶ ر است تا ۱۲۶ (۱۹۷۲) .
کاغذ فرنگی کبود و سفید - جلد تیماج سبز مقوا آی تازه .

۰۱۲/۵×۱۲۵ - ۱۷۵×۱۲۵ - ۱۹۸/۷

رساله فقہی

در این رساله طرز قباليه نويسی و قواعد محضرداری آمده و مؤلف آن عبدالحی

حسینی است که گویا در سده دهم میزبان است نمیدانم همان عبدالحق حسینی لاری منجم است یا نه؟ اگرچه در نسخه ما یک رساله دیگری هم هست در احکام نجوم پس شاید مؤلف هردویکی باشد.

از این رساله پیدا است که مؤلف گذشته از مهارت در جنبه علمی فقه ات خود پیکی از مجتهدان شیعی هم هست.

این رساله در نسخه ها از آغاز و انجام افتاده و نام آن درست دانسته نیست که چیست:

این رساله در فقه عملی شیعی بیمانند است و میتواند که دانشمندان شیعی پر خلاف آنچه میگویند «لا اعتبار بالقرطاس» بنوشهها و بنچاقها بسیار اهمیت میدارد. مانند آنرا تنها در مقننه مفید می بینیم.

گویا مؤلف این رساله سید امیر نظام الدین عبدالحق بن عبدالوهاب بن علی حسینی اشرفی گرگانی هروی از خاندان ابی علی احمد صوفی اشرفی و دانشمند فقیه متکلم و ادیب باشد که در روز گارصوفیان میزبان است و در تفسیر آنرا بزرگ و کوچک بر الفیه شهید نوشته و آنرا هم بیارسی در آورد و در ۹۵۹ رساله المعضلات نوشته در مشکلات فلسفی و فقهی و رساله ای در منطق و کلام و فقه در درود مقاله و خاتمه و کتابی در خطب و حواشی و شرح شمسینه و شرح هدایه میبدی دارد. او نخست در استراپا و هرات زیسته و از ترس دشمن مدتی در کرمان بوده است. او در ۹۰۲ از استراپا به رات رفت و بود. از نزد بیکان سلطان حسین میرزا بایقرادر هرات بوده و بدمستور او در مدرسه گوهر شاد بیکم درس میگرفت تا زمان شاه اسماعیل که فرمانروایان خراسان اورا بزرگ که میداشتند: در رساله ۹۳۰ قاضی خراسان شده و در هرات زندگی میگردد است.

(روضات ص ۳۴۸ - حبیب السیر - ریحانة الادب ۴: ۲۱۰ - ذریعه ۴: ۸۱).

در آن آمده: «آنچه بالاصاله درین رساله مذکور میشود کیفیت تقریر قبلات و بیان قواعد مکاتبات است».

در این رساله یاد میگردد از خود مؤلف بنام «عبدالحق الحسینی» چند بار و «این رساله» چندین بار و کتابهای: شرایع و قواعد و ایضاح و تتفییح و دروس و فرایض

نصیریه و شرح نافع، وازمفید وابن جنید و ابن ادریس و علامه وابن فهد و فرقه ناجیه
امامیه و روایات اهل‌البیت علیهم السلام و سالهای ۹۰۵ (۶ ربیع) و ۹۰۴ (۹ محرم) -
۹۹۲ (۱ محرم) و ۹۴۲ (۱۴) و ۹۲۴ (۱ محرم) و ۹۷۲ (۵ محرم) و ۹۰۴ (۱ محرم) و ۹۹۲
شهریاری: دارالسلطنه هرات و دارالقضاء مشهد، مقدسه، نیز از محله
بېشترین داخل هرات و محله کاسه گران دارالامامه مشهد.
او سخنان فقیهان شیعی را میآورد و گاهی هم از آنها خرد میگیرد.

چنین است مطالب رساله تا آن اندازه که در نسخه مامانده است:
تبیه ششم آنکه سایر مکاتبات که در باب عقود و ایقاعات قلمی می‌نمایند سواد
آنرا در روز نامچه محفوظ دارند و اگر تمام را سواد نتوانند کرد سوادی که مشتمل بر
اسامی متعاقدين و تعیین بیع و بیان ثمن یامهر باشد البته محفوظ باید داشت.
فصل دوم در کتابت صورت طلاق.

فصل شیم در کتابت صور اغراق، سه تبیه در آن هست
فصل در تسویید صور مبایعات، شش تبیه دارد
فصل در فواید متفرقه، چهار تبیه دارد.

فصل در صور دیون و قروض، دو مقدمه و سه تبیه دارد.

صورت کفالت، پنج تبیه دارد
فصل فی الوکالة، چهار تبیه دارد.

فصل فی الاجاره، شش تبیه دارد.

فصل صلح، چهار تبیه دارد.

فصل فی الاقرارات (میال و نسب)، هر یک سه تبیه دارد
فصل در ابراء در سه طریق
فصل در بیان مکاتبات که در هبات قلمی نمایند، هفت تبیه دارد
فصل در بیان صور مکاتبات و تسویید وجوه قهالات کم در باب اوقاف خیر و برپا تاست،
سه قسم دارد.

آغاز: ایشان در علم و ثایق مسلم بوده مبالغه نموده اند که سطور قبالات
باید شمرد و جناب حاکم شرع را در مکتوب باید نوشت که این

کتاب مشتمل بر چند سطر است و عدد سطور را بنوعی تعیین باید نمود که ابواب تلبیس بالکلیه مسدود گردد. تنبیه ششم آنکه در سایر مکاتبات ...

انجام : وعلى سایر ما يتوادون و يتناسلون تبعا لهم و قفا (قسم سوم فصل وقف).

[۳۴ - ۵]

شماره دوم دفتر امت و بخط نسخه‌یق با عنوان و نشان شنگرف از سده ۹۱، س ۴۳ ر ۶۲ ب.

در گشتناسی

این رساله از ابن‌سینا است و در تهران بسال ۱۳۱۷ بچاپ رسیده است.
(ف ۷۶۸ - فهرست دکتر مهدوی ش ۱۱۷).

[۶۲ - ب]

شماره یازدهم دفتر است و بخط نسخه‌یق با عنوان شنگرف از سده ۱۱۶، س ۱۸۳ مکرر ب - ۱۸۴ پ، ناقص است و تائیمه فصل دوم را دارد و افتاده است.

رندور زاہد

از فضولی بغدادی محمد بن سلیمان در گذشته ۹۶۲ است و در تهران بسال ۱۲۷۵ بچاپ رسید. (ذریعه ۱۱: ۲۵۴ - روذیل ۴۳۰ و ۴۲۲).

نام فضولی در دیباچه نسخه ما نیامده است.

آغاز: بسم الله . وبه نستعين .

ای بر تو سجود زاہدان وقت نماز

وی رغبت رندان بتو هنگام نیاز

گر اهل حکایت است اگر اهل مجاز
هر کس بزبانی بتومیگوید راز

انجام :

بآرزوی تو خوشحال میتوان بودن

بیک نگاه تو صد سال میتوان بودن

(والله اعلم بالصواب بتاریخ ۲ شهر جمادی الآخری سنّة ۱۰۶۳ مطابق
میلان ئیل در بلده اشرف سمت تحریر یافت).

[ج - ۴۶]

شماره چهارم دفتر است و بخط شکسته نسخه علیق ۲/ج ۱۰۶۳ در اشرف ، نشانها شنگرف است .

۹۵ ب - ۱۰۰ پ

روایح گلشن قطب شهی

این رساله در هفت رایحه باید باشد (هفتمی در نسخه ما نیست)
رایحه اول در توصیف ریاحین اخلاق حمیده واوصاف گزیده اش که رشک فرمای
گلشن جنان وغیرت فزای روژه رضوان است .
رایحه دوم در تعریف دولت سرای سعادت .

رایحه سوم در اوصاف رنگینی چمن فردوس بنیاد حیدر آباد .

رایحه چهارم در وصف طرازی همایون جشن نشاط آئین .

رایحه پنجم در صفت پردازی فیروز لشکر نصرت فرین .

رایحه ششم در کیفیت ساقینامه که ساغریست از شراب معانی .

رایحه هفتم د. بیان طراوت و خرمی این گلشن .

مؤلف بهنیک از این رایحه ها نامی میدهد بدینگونه :

همیون اسم رایحه اول : نکرهت ریاض دولت .

خجسته نام رایحه دوم : بخور میحفل جان .

رایحه سیوم موسوم بعطر گلشن جنان .

(هفت آرایش در آن باید باشد ولی در نسخه از میان آنها افتادگی دارد و گویا این هفت آرایش از رایجهٔ چهارم باشد که در نسخهٔ ما آغازش نیست).

رایجهٔ پنجم مخاطب بفسیم گلبن فتح.

رایجهٔ ششم روشناس بوالخطاب نشاء باده عیش.

مؤلف شیعی است و این رساله را درباره عبدالله قطب شاه و دربارو کاخ و کشور پذایخت او با عباراتی شیوا توشه و ازاو چندبار نام برده است.

دره بیچه چنین آمده است:

اما بعد این گلدسته چمن فیض که از ریاض مبدأ فیاض نامی و گرامی بر نگین خطاب «روایح گلشن قطب شهی» که هم تاریخ تولد اطفال غنچه‌های خضر اقبالی خضر بقای شانست گردیده معطر بهفت رایحه است.

از درباریان قطب نیز در این رساله بکنایه یاد می‌شود.

[۳۹ - ۵]

بخاطر نسخه‌ی با عنوان و نشان و جدول شنگرف سده ۱۱، و از آغاز دیباچه‌اندکی افتاده و تائیمه نخستین رایجهٔ ششم را دارد (44460).

آغار:

گردیده قبله‌عرب و کعبه عجم ... زنم بوصف ذوالفقار او
انجام:

قضا ابره چتر شاه زمان
نمود اطلس آبی آسمان
چو بر قبضه.

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سیز هقوائی.
 $105 \times 175 - 45 \times 115$.

روزنامه

در این رساله ماههای عربی و رومی (یونانی) در دوازده جدول تطبیق گردید و ماههای رومی بدینگونه یاد شده است:

۱- آذر = رویس ۲: فیсан = ابریل ۳: ایار = میس = حزیران = یونوس

۵: تموز = اولیوس ۶: آب = اگستیوس ۷: ایلوول = ستورس ۸: تشرین اول = اختورس ۹: تشرین ثانی = نؤرس ۱۰: کانون اول = زکورس ۱۱: کانون ثانی = نیارس ۱۲: شباط = فوارس . احکام نجومی هر ماه هم در آن یادشده است .

آغاز: شرح روزنامه قدیم از تصنیف ابوالبقا . اما بعد بدانکه در هرسال یک روز نامچه ناجا ر است تا دانسته شود که در هرسال غرّه ماههای عربیه چه روز نومیشود و شمس در چه روز تحویل می‌کند . بداننداین فقیر گفتم که روز نامچه‌ای تصنیف کنم که هرسال استخر اج کنند که روزنامه حاصل شدن فواید بسیار ازین حاصل شود .

انجام: رسیدن عرّه رومیه شود غافل نشود (تمت الرسالة) (پس از این دوازده جدول است) .

[۳۹۷ - ج]

شماره یکم دفتر است و بخط استعلیق سده ۱۴ با جدول شنگرف، س ۳۰ - ۱۴ ب (۵۳۰۱۷).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقواوی .
۱۴/۵×۸/۵ - ۲۰/۵×۱۴/۵ ۸۷

روضۃ الاذکار

شرف‌الدین حاج محمد بن محمد تبریزی مجدوب (زنده در ۱۰۸۳) شاگرد مولی خلیل قزوینی این کتاب را در دعا و زیارت و حرز دریک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه نوشته و در ۱۰/۱۰/۱۰ آنرا بیان رسانده است (ذریعه ۱۱۴ : ۲۸۷) .

آغاز: لَكَ الْحَمْدُ وَالشَّكْرُ يَا سَمِعَ الدُّعَاءِ . لَكَ الْمُنْ وَالْفُضْلُ يَا مَعْطِيَ الْوَرَى ، بَكَ الْعَتَصَامُ فِي كُلِّ أَمْرٍ وَحَالٍ ، عَلَيْكَ وَثُوقَى فِي الشَّدَائِدِ وَالرَّخَاءِ . حَمْدُ بَنِ حَدِيثَنَى بَنِ عَدَدِ بَارِگَاهِ جَلَالِ قَدِيسِ كَرِيمِي رَاسِزا است ... اما بعد چنین گوید ... حاج محمد بن محمد تبریزی ... و تأليف اين آثار آنرا بروضۃ الاذکار نامید ... و مشتمل ساخت آنرا بر مقدمه و دوازده باب و خاتمه .

انجام : وابن کلمات بگوید پس بدستی که داده شود اور آنچه طلب کرده انشاء الله تعالیٰ (قد تشرفت با تمام تالیفه عشر عاشر احدی و همانین والف - ذریعه).

[۶۷ - ب]

بخط نستعلیق با عنوانهای شنگرف، عبارات عربی نسخ، علی اکبر بن محمد صادق امیر بزری در روز سه شنبه ۵ محرم ۱۰۸۴ در زمانی که هنوز مؤلف زنده بود و استاد نویسنده مولانا علی میرزا تبریزی زنده بود نسخه‌ای نوشته که نسخه ما در ۱۱۴۳ از روزی آن نوشته شده است.

جدول شکیبات نماز دارد بشنگرف و مشکی و همچنین نقشه خانه کعبه بزر و لاجورد و شنگرف،
یادداشت‌های ۱۱۴۳ و ۱۱۴۷ در بیان هست (۴۲۳۶۸).

کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج تریاکی ضربی درون سبز تیره و مقوایی.
 $۱۱/۵ \times ۳۷۲$ - $۳۲ \times ۲۲\frac{۳}{۴}$ - $۳۲ \times ۱۳\frac{۲}{۳}$

رِدَافِيَّامْ نَاهِ

از بابا افضل کاشانی است و دو بار بچاپ رسیده است (ف ۲۷۱ - مشار ۸۶۱).

[۷۲ - ب]

شماره دوم دفتر است و بخط نستعلیق مورخ ۱۲۹۴-۱۲۸۳ پ ۳۷-۳۸.

رِبَاضُ الصَّنَاعَقُ قَطْبُ شَاهِ

الفتی بن حسین ساوجی این رساله را بنام عبدالله قطب شاه بدین نام ساخته و آن در عرض وفاویه و بدیع است (ذریعه ۹۱۹: ۱۱۱ - ادبیات ص ۳۰۰).

آغاز: بسم الله . حمد و افر و نتای کامل مبدعی و صانعی راشایان است که از امتزاج ار کان عناصر واژه ارج اصول مواليد مصراع موزون تر کیب انسان را ترتیب داده ... اما بعد اقل ... الفتی ابن حسینی ساوجی را جمعی از مستفیدان فنون شاعری تکلیف نمودند ... حسب الالتماس دوستان بوستانی مرتب ساخت از طراحی قواعد عروس و چمن بندی

قوانين قوافی و نخل پیرائی رسوم صنایع و گلکاری فنون بدایع . . .
بریاض الصنایع قطب شاهی موسوم ساخت .
انجام نسخه: فی بیان الجمع والتقسيم این صفت چنان باشد که دو چیز را باهم جمع کنند . . . سرموzioni که این چنین افتد . این صفت عنوانهای: «در بیان ارکان شعر - فی بیان حرف الفافیة - در تعریف صنایع و بدایع شعر» در آن دیده میشود .

[۲۵۴ - ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نستعلیق عنوانها درشت تر ، باید بخط همان محمد علی نویسنده شماره یکم آن باشد (س ۴۶ پ - ۲۶)، پس از این قصیده ایست از عطار و هجویشما و نامه‌ای بهاری برای ملاپاشی در تکوشهش از تصوف از چ براست .

ریاض القتوح

از آقا میرفتح و بنظم فارسی است در مناجات و عرفان .

آغاز:

بیا ای دل شوخ کودک مزاج
رها کن از خوداین اعوجاج

انجام :

چه این نقل روحانی آمد تمام
ریاض القتوحش نهادیم نام

[۴۴ - ب]

شماره سوم دفتر است و به ماتخونه خط شماره‌های دیگر آن ، س ۴۰ پ - ۴۵ ر .

زبدۃ القواییخ

از کمال خان بن جلال منجم که بنام شاه عباس پرداخته است و تاریخ عمومی کوچکی است و تاحوالات تاریخ ۲۰۶۳/۲ ع (ص ۱۰۵۵ / ۵) Or 2060

از آن یاد کرده و استوری (۱ : ۱۳۰) هم سر کشید اورا آورد. در یادداشت‌های قزوینی (۱۱۹:۳) از زبدة التواریخ در تاریخ صفویان یاد شده است. در نسخه ما نامی باین کتاب داده نشده است.

آغاز: بسم الله . بعد از محمد و فنا پرورد گار و درود بپایان بر احمد مختار و آل اطهار و دعای دوام دولت ... شاه عباس الحسینی الموسوی البهادرخان بنده احقر کمال بن جلال منجم را . . . چون در مجلس بهشت آئین ... بر محملی از توایخ احتیاج میشد این مختصر را جمع نمود .

انجام : کمال صلاح وعدالت و سداد و شجاعت آراسته بود.

[۵۴ - ج]

نسخه سده ۱۳ با عنوانهای شنگرف است، در ۱۲۹۸ از آن صنیع الدوّله محمد حسن خان بوره است . (49766)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز ضربی مقوایی .
۱۰۰×۱۱ سی سی - ۱۱۶×۴۵ میلیمتر .

زبور

زبور یا میرداود از کتابهای عهد عتیق است. این ترجمه فارسی جز آن است که در کتاب مقدس چاپ ۱۹۰۱ لندن دیده میشود.

آغاز: زبور داود پیغمبر . زبور اول . خوشحال آن کسی که در مشورت شر این فرود و راه گناه کاران نایستد.

انجام : وهر متنفسی خداوند را حمد نماید (زبور صدوبنچاهم).

[ج - ۹۹]

شماره سوم دفتر و بخط نسخه‌علیق سده ۱۴ میلادی ۸۰ پ - ۱۹۴۱ ر.

زیج محاکمی در تکمیل زیج الیخانی

الغ بیک پسر شاهرخ (۸۹۶-۸۵۳) این زیج را در ۸۱۶ ساخته است (ف ۸۹۱-۷۹۶).
استوری (۲:۶۷).

[۵۸ - ج]

بخط نسخه سده ۱۱، عنوان ورقه وجدول شنگرف است (۵۵۸۷۰).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی.
۱۹×۱۴۵ - ۲۴۰/۵ × ۱۳۶ - س ۱۴۵.

رساپیر ایه شاهان پرمایه

این رساله از بابا افضل کاشانی است (ف ۶۶۴ - مشارع ۹۱۴).

[۷۲ - ب]

شماره سوم دفتر است و مورخ صفر ۱۳۹۴/۵/۲۸ پ - ۴۸ ر.

سالاریه (تاریخ کرمان)

احمد علیخان در مانی مؤلف این کتاب است و نیمه از آن تاریخ و نیمه دیگر
جغرافیای کرمان است. تاریخ آن از فرمانروائی کیخسرو آغاز و تا فرمانروائی
بهgett الملک پایان میباشد تاریخ تألیف ۱۲۹۱ است.

آغاز: بسم الله الملك الملك الدويم ... آنچه در تاریخ عرب
و بهود و کلدانیان مسطور است کرمان منسوب است به کرمان بن هیثال.

انجام: که اکنون معتبرانیست اعتماد نکردیم.

[۱۵۶ - ج]

بخط شکسته نسخه محمد محمد آبادی فرزند محمد حسین یزدی محمد آبادی بدستور بهgett الملک
امیر تومان درع ۱۳۱۴، عنوان شنگرف است (۲۶۹۶۹).

کاغذ فرنگی سبز - تیماج حنایی ضربی مقوایی .
۱۵×۸ سس۱۱ - ۴۲×۱۴ سس۴۸۴

سبیل النجاة

محمود بن محمد علی پس از سبیل النجاة این رساله را در نبوت خاص نوشته است .

آغاز : بسمله . الحمد لله رب العالمين ... چنین گوید ... محمود بن محمد علی ... که چون از تألیف رساله مسمات به سبیل النجات که بخواهش بعضی از برادران ایمانی ... در مبحث امامت مرقوم شده فارغ شدم بخاطر فاتر رسید که مختصراً مسمی به سبیل الرشاد در نبوت واثبات نبوت خاتم النبیین قلمی شد .

انجام : در اناجیل اربعه مذکور است فالحمد لله ... ولیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الرسالة الشریفة المسممة سبیل الرشاد . تمت الرسالة علی ید مؤلفه ... فی شهر ربیع الثانی من شهور سنة ۱۲۵۷ فی بلدة کاشان حرسه الله من طوارق الحدثان کاتب الحروف ابن المؤلف علی بن محمود فی الطهران ... فی یوم السبت شهر جمادی الاولی من شهور سنة ۱۲۷۱ .

[۴۰ - ۵]

شماره دوم دفتر است وبخط استعلیق بسر مؤلف در تهران روز شنبه ۱۴۵۷/۱/۹۵ ر - ۱۵۸ .

سبیل النجاة

محمود بن محمد علی در این رساله از امامت بروش شیعی بحث نموده است . آغاز : بسمله . و به تقدیم فی التتمیم والحمد لله رب العالمین ... بنده عاصی ... محمود بن محمد علی ... بعرض برادران ایمانی ... میرساند

که این مختصر پست مسمی به سبیل النجاة که بخواهش و استدعای بعضی از محبان و دوستان در باب امامت ائمه اثنی عشر و خلافت بالفصل ساقی کوثر ... قلمی میگردد ..

انجام : و تحصیل طریق الرشاد . تمت الرسالة علی ید مؤلفها فی محروسة قasan ... فی ۲۶ شهر ربیع المولود من شهور سنة ۱۲۵۷ و الحمد لله او لا ... وباطنا وعلی ید کاتبها فی ثامن من شهر جمادی الثانی ۱۲۶۹ وهو ... علی بن محمود غفر هما ... حضرة المعبود .

[۵-۴۰]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخه علی بن محمود بسر مؤلف در ۱۳۶۹/۳/۸ (۴۲۲۲۰) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی ضربی .
۱۴۱۵×۱۱۵۳ - ۱۷۵×۶۵ س .

سنتهٔ حضور و ریه

این رساله از حکیم ولی کیلانی است و دارای یک مقدمه و شش فصل و یک خاتمه است و برای ابوالغازی قطب شاه نوشته شده و از شش جنس که مدار بهداشت است بگمان پزشکان گذشته در آن گفته گویی شود و جزستهٔ ضروریه حکیم عماد الدین محمود شیرازی (طوس ۲۷۳:۳ ش ۶۸) و سنتهٔ ضروریه یوسف بن محمد (فهرست ره آورد ص ۲۴۳) میباشد . نام او و شاه در دیباچه آمده است .

آغاز : بسم الله . حکمت خدای راست جل جلاله وقدرت پادشاهی راست

عم نواله که سراج و هاج انسانی را با آتش عزیزی روشن ساخت .

انجام : واژین جهت خط خطا بر حرف حکما نکشند و نحن نختم علی هذا والسلام علی من اتبیع الهدی (هشت جزوی کم ورق کم - تمت الرساله فی غرة شهر شعبان سنة ۱۰۴۰ - تمت تمام شد) .

[۵-۷۹]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ ۱ شعبان ۱۰۴۰ ، عنوانها شنگرف ، ۳۵ ۸۱ ب - ۱۴۳ ب .
س . (۱۲/۵×۷/۵)

سراج هنر

محمد شریف بن شمس الدین محمد مؤلف این کتاب است که در بیست لمعه میباشد (ف ۶۶۵).

[۹۹ - ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخه‌لیق سده ۱۴، ص ۳۱ پ - ۷۷، از آغاز دیباچه و از بایان لمعه بیست هم اندکی افتادگی دارد.

سرهایه ایمان

مولی عبدالرزاق لاهیجی سرمایه ایمان را پس از گوهر مراد نوشته است (ف ۵۸۱ - مشار ۹۵۵).

[۴۵۳ - ج]

بخط نسخه‌لیق با عنوان شنگرف سده ۱۴، اندکی از بایان افقاده است (۵۳۰۱) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی عطف سرخ ضربی مقوایی .
۱۵۳×۲۳ - ۱۸×۵/۱۵ - ۱۸/۵×۸/۵ .

سور المؤمنین فی هنأقب امير المؤمنین

احمد بن محمد الحسینی این کتاب را برای محمد ولی میرزا در درود مقدمه و ده باب و بنام بانوی بزردی همتام مهین کنیزان سیدالشہدا ساخته (دیباچه) و در روز سه شنبه ۲۷ ذی‌حجہ ۱۲۱۳هـ با نجام رسانده است . این تاریخ در بایان کتاب دیده میشود . از این بانو در درود مین دیباچه نسخه ماهم یاد گردید . نسخه‌های از این در دانشگاه (ش ۳۰۷۹) هست و دو مین دیباچه نسخه ما را ندارد . این کتاب جز سور المؤمنین نسخه دیگر دانشگاه (ش ۲۵۲۸) است .

آغاز : (جزء اول کتاب سور المؤمنین) بسم الله . سپاس افزون از حد و قیاس و شکری بیرون از احصای عقول و حواس سزاوار مالک الملکی است .

انجام : وما در این مقام بهمین قدر اکتفا نموده از جزو چهارم کتاب سرور المؤمنین فی مناقب امیر المؤمنین ختم هی نمائیم و از خدالمیدا جر داریم الحمد لله اولا و آخرا تحریر را بیست و سیم شهر شعبان معظم سننہ ۱۲۴۰ .

[- ۳۰ - ب]

پخته نستعلیق باعنوان و نشان شنگرف ، فهرست مطالب در صفحه عنوان هست ، باید نسخه اصل باشد ، دو یادداشت مورخ ۱۲۸۵/۱۴ در آغاز هست (۵۳۰۴۲) .
کاغذ فرنگی جلد آیماج سرخ ضربی مقوایی .
۴۵۲×۲۱۵ - ۳۵×۱۲۳ .

سنه فاره

فضل الله حسینی عضو عالی رتبه وزارت امور خارجه ایران (ص ۱۹۲) سفری بهندوستان و برمه کرده و چگونگی کشت قهقهه و چای و نیل و فلفل سیاه و سفیدرا در این کتاب برای ناصر الدین شاه نوشته است (ص ۴۸۳) او از ۱۲۹۰/۱۴ ع ۲۸ او ۱۲۹۴ در سفر بوده و وضع سیاسی و جغرافیایی هند را در آن آورده است . در آن باره جغرافیایی هند « گیدبولک » تألیف مستر جی آرا بری مکری را ترجمه کرده است (ص ۱۹۴) اینک فهرستی که آثاری باستانی را دمالک پیشین این نسخه برای مطالب این سفر نامه نوشته است در اینجا می بینیم .

ص ۱ - دیباچه .

۴ - بدوسیز از بمبهی در تاریخ ۱۲۹۰ .

۵ - ورود بشهر اندور .

۶ - ورود بجبل پور .

۷ - ورود به پنجاب .

۸ - ورود به لاہور و شرح لازم در حالات .

۹ - ورود بکشمیر .

- ۲۲- ورود به سنینگر .
- ۴۵- وقعه بلوای ۱۲۸۹ کشمیر و نزاع سنیان و شیعه‌ها .
- ۴۹- ورود به شهر جمون و شرح حالات .
- ۵۱- شرح سیاحت شهر سیالکوت .
- ۵۲- ورود به امر تسر و تعریف آنجا .
- ۵۵- ورود بلویانه .
- ۵۶- ورود به تبیاله و تعریف آنجا .
- ۶۱- ورود به شهر دهلی و شرح سیاحت آنها و تعریف اینجیه و عمارات و دیگر چیزها .
- ۶۷- ورود به اگره یا اکبر آباد و تعریف آن شهر .
- ۷۳- ورود به کانپور و شرح مشاهدات آنجا .
- ۷۵- ورود به لکنہو و سیاحت آن شهر .
- ۸۱- ورود به بنارس و شرح آنجا .
- ۸۷- ورود به کلکته و تعریف آن شهر و ترتیب قواعد و نظمات انگلیس‌های آنجا .
- ۱۲۰- ورود به شهر رانگون و شرح سیاحت .
- ۱۲۹- ورود به مندلی و مشاهدات آنجا و شرح رسوم و آداب سلطان و اهالی .
- ۱۵۸- ورود بس‌لابور که از شهرهای گلبرگه می‌باشد .
- ۱۶۹- ورود به حیدرآباد و اوضاع آنجا .
- ترجمه کتاب «گیبدوک» که در تاریخ طبیعی و جغرافیای هند است و از اصل انگلیسی پیازسی نقل شده و حاوی اطلاعات و فوائد ذی‌قيمت از وضعیات طبیعی و محصولات و ذکر کوهها و جنگلها و رودخانه‌های هند و از روی تحقیق کامل و اطلاع وافی تألیف شده و فصلی ازان در تاریخ ملوك هند و در پایان اشاره به تسلط انگلیس‌ها و تسلط و نفوذ آنها در هند است . از صفحه ۲۷۲ تا صفحه ۲۸۶ فهرست سودمندیست از وقایع مهمه و تاریخ حدوث آنها . از صفحه ۳۲۸ فصل نافع و جامعی است در تعریف ریاست راجگان و نوابان هند . فصل دیگر در تعریف بمبئی و خصوصیات این شهر و معتقدات اهالی هند و رسوم آنجا .

این کتاب گرانبها و نفیس که بغارسی با انشائی عالمانه تن جمه شده از صفحه ۱۹۴ آغاز و بصفحه ۴۶ پایان میباشد و اثر و ترجمه فضل الله الحسینی است. تفصیل مسافرت مؤلف به برمه و اصال نامه سلطان با یعنوان (تفسیر و قایع دولت برمه و بردن مر نامه همایون اقدس شهریارین در سفر ثانی این کمترین بدر بار مشارالیها وغیره).

این بخش جالب ترین فصول این سیاحتنامه وحاوی مطالب مهم و اسناد تاریخی بالارزشی است بویژه که بخط خود مؤلف است که سفير ایران و حامل نامه وهدایا میباشد باصورت هدایا.

قطانت وزیر کی و علاقه مندی این مأمور فهیم در این مأموریت از شرحی که نوشته کاملاً واضح و روشن است.

این بخش از ۴۶۴ است تا ۴۸۱ که پایان سیاحتنامه است.

از این صفحه به بعد رساله بسیار نافع و سودمندی در طرز راعت و بعمل آوردن قهوه و چای و نیل و فلفل سیاه وسفید و دستور کاشتن نهال و میزان محصول این نباتات در ممالک روی زمین بار قمهای درست در جداول از خود نگارنده سفر نامه. قصیده نواب مختار الملک بهادر مخلص به باقی که در مجلس ضیافت در مدح ناصر الدین شاه انشا کرده و خود خوانده است در ص ۱۸۸ دیده میشود.

نیز دو شعر در ترجمه اشعار ملتمن که مؤلف اصل سیاحتنامه پیارسی نقل کرده.

[۳۶۷ - ج]

بخط شکسته نستعلیق خود مؤلف است در ص ۵۰۹ (۶۱۱۷۹).

کاغذ فرنگی کبود - جلد ۳ اینجاور گرد آن تیماج مشکی.

۰۱۳×۷۵ ۲۱۰×۱۷۵ ۴۵۷

سیفر نامه

سفر نامه عبدالحسین ملک المورخین کاشانی است و تاریخ و جغرافیای سپاهان

فهرست نسخه‌های خطی

را در آن آورده (روز آدینه ۱۷/۱۳۲۲ تا پنجشنبه ۱۶ ذی‌حجّه ۱۳۲۲) و در زمان احمد شاه ساخته و بنام این شاه و میرزا حسن مستوفی‌الممالک رئیس‌الوزرا است. کتاب شرح سفر او است از تهران تا سپاهان با صمصادم‌السلطنه بختیاری فرمانروای سپاهان.

آغاز: جلد اول تاریخ اصفهان. بسم‌له. الحمد لله الذي صير التواریخ الماضیة تبصرة للمستقبلین ... و بعد چنین مینگاره ... عبدالحسین ملک‌المورخین کاشانی سال گذشته مطابق سنّه هزار و سیصد و دویست و دوم هجری از طهران جاءه سفر بر پسته.

انجام: و تمام طوائف ومذاهب مقدم بر را فضی باشند بتاریخ پنجشنبه شانزدهم شهر ذی‌حجّه هزار و سیصد و دویست و دوهجری با تمام پذیرفت.

[۳۶۱ - ج]

بخاط نستعلیق خود مؤلف و شعرهای عربی درشت‌تر، صفحه شمار دارد (۱۱۷۱).
۱۶۴ × ۱۲ س ۱۴ - ۱۶۴ × ۵/۱۷ - ۱۷/۵ × ۲۲

سفر فاهمه

در این سفر نامه از منازل میان تهران و شاهرود طوس از رهگذر جغرافیائی بحث شده و مالیات و معادن هر شهر و دهی هم در آن یاد شده است. این سفر و بیست روزه از صفر تادوم رمضان ۱۲۹۳ که ۱۰۷۸ میل (نژدیک ۵۵۰ فرسنگ) در آن پیموده شده برای کشیدن خط تملگر افی از مشهد تا شاهرود بوده است، ۲۹۰ میل طول مسافت آن بوده است.

آغاز: هو. حسب الفرمایش سر کارجناب مخبر‌الدوله نهم شهر صفر المظفر از دارالخلافه مبارکه بسمت ارض اقدس حر کت نموده تفصیل یازده منزل از دارالخلافه الی شاهرود از این قرار است: منزل اول از دروازه مشهد مقدس الی خاتون آباد هجده میل و نیم انگلیسی مسافت دارد.

انجام : واضح تر معلوم میشود . این سفرنامه امروز پنج شنبه سلیمانی شهر رمضان المبارک سنه ۱۲۹۳ با تمام رسید . ناظم تلگر افخانه مبارکه دولت علیه ایران .

[۱۷۰ - ج]

بخط نستعلیق پایان سده ۱۳ ، از آن خود مخبر السلطنه بوده ولی از بازار خریده شده است

(49496)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز .

۱۶/۵×۱۵/۵×۲۱/۵ - س.۱۹

سفرنامه

ادوره بر جیس صاحب که در تبریز میزیسته است و میرزا صادق در ۱۲۶۱ این کتابرا از انگلیسی برای بهمن میرزا و بنام محمد شاه قاجار ترجمه کردند و مؤلف اصل هستنالیس یادشده است . نموداری از آئین وزندگی و فرهنگ چین در آن آمده است و مر بوط است بسال ۱۲۳۰ و ۱۲۳۱ هجری .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم المدائن والبلاد ... دانستن بهتر که

ولایت چین مملکت بس رنگین است اساسی دارد بغايت منظم .

انجام : رفتار خاقان نسبت با یلچی بسیار بسیار احترام و اکرام بود در روز چهارشنبه بیست و سیم شعبان سنه ۱۲۶۱ ترجمه این کتاب تمام شد و تمام آنگه شود که بمنظور پسندیده آید .

[۱۵۹ - ج]

بخط نستعلیق پایان سده ۱۳ است (36523) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوا ای .

۱۵×۸/۵×۱۶/۵ - س.۱۱

میوز و گذار

این متنوی از ملام محمد رضای نوعی خبوشانی مشهدی (در گذشته در هند بسال ۱۰۱۸) است و بچاپ رسیده است (ف ۲۲۷۷).

[۳۵۳ - ج]

بخط نستعلیق هندی سده ۱۳ و دو ستونی در جدول مشکی و ۵۳ ص، در صفحه عنوان دارد:
 «موصوله ۴۷ اپریل سنه ۱۸۹۸ از بھوپال ... الہ آباد» (۳۷۵۷۳).
 کاغذ هندی - جلد مقوای.
 ۰۴۷×۱۵/۵×۲۲/۵ - ۱۰س ۱۳

سیاق القو اریخ

این تاریخ بروش سیاق است و از پادشاهی پیشدادیان آغاز شده و تا پادشاهی فتحعلی‌شاه پایان یافته است. استوری (۱:۱۲۷) از «تاریخ پادشاهان عجم» یا سیاق التواریخ چاپ ۱۲۹۲ تهران یاد کرده است (نیز مشار ص ۳۰۵ - ادبیات ص ۳۲۰). در کتابخانه آستان رضوی هم چنین کتابی هست و آن گویا در روزگار نادر نوشته شده است.

آغاز: تاریخ پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده‌اند ...

در ذکر پادشاهانی که قبل از ظهور اسلام سلطنت کرده‌اند.

انجام نسخه: اگرولايت دیگر بمن مرحمت شود.

[۱۰۳ - ب]

بخط شمسیه نستعلیق سده ۱۳، عنوان و نشان شنگرف، برخی از صفحات چلیپا نوشته شده است (۴۲۳۶۹).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوای.

۰۷۶×۱۱س ۳۴۱ - ۲۸×۱۷/۵

سیر و سلول و آنمه

در این کتاب ترکی پس ازیاد کردن داستان اسماعیل سرگذشت پیامبر اسلام و خاندان او و دوازده امام آمده است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم قلوب مهیا قلد قده ایتدی بر تیغ و بر س همراه ایله.

انجام: حضرت امام موسی کاظم رضی الله عنہ یدیخی امامدر ... اون ذکور مشهور اولندسته (۳۲۹) (افتادگی دارد).

[۳۰۹ - ج]

بخط نستعلیق ترکی از سده ۱۳، عنوان و نشان شنگرف (۵۸۹۰۲).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوائی.

۱۴×۹/۵ س ۱۴ - ۱۹×۵/۵ س ۲۰۳

سیر و سلول

رساله‌ایست از خواجه طوسی بر وش باطنیان اسماعیلی و دوبار بچاپ رسیده است (ف ۲۷۵) سرگذشت طوسی از مدرس رضوی ص ۳۲۲ - مجموعه رسایل طوسی چاپ همو بسال ۱۳۳۵ ص ۳۶ - ۵۵).

این نسخه ماگزیده‌ایست ازان و نگارنده همین را در مجله دانشکده ادبیات (س ۳۴ ص ۸۳ - ۸۸) چاپ کرده‌ام.

[۶۳ - ب]

شماره نوزدهم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن از سده ۱۱، ۲۵۱۳، ۲۵۶ - ۴۵۶.

شاهد صادق

از میرزا محمد صادق مینای صادقی زبیری سپاهانی آزادانی پسر میرزا محمد

صالح (۱۰۱۸ - ۱۰۶۱) است . فهرست مطلب‌های آن در دبایجه نسخه ما دیده میشود (فهرست ادبیات ص ۳۲۲) .

آغاز: الحمد لله تعالى ومنه المبتدى واليه المنتهى والصلوة والسلام على نبيه محمد المصطفى خير الانبياء وعلى آل الاصفياء واصحابه الانقياء وبعد ذر هزار وپنجاه وچهار از هجرت سیدالابرار که خاطری شاد ودلی آباد داشتم (فهرست ریو و آته) .

انجام: یونین بضم ي ... موضعی است بشام . تصنیف این کتاب بتاریخ هزار و پنجاه و نه ذر بلده اکبر آباد در زمان شاه شجاع بهادر اتفاق افتاد .

[۴۶ - ب]

این نسخه بخط نسخ با عنوان شنگرف از میرزا مسیح کاتب کمرهای در ع ۱۳۹۷/۱ و جناب قندهاری بسال ۱۳۹۹ آن را تصحیح کرده است ، نسخه اندکی از دبایجه را ندارد درست مانند نسخه مجلس و فهرست آغاز را دارد (۴۹۵۱۰) .
کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج سبز ضربی متوالی .
۰۴۱۵ × ۳۱ × ۱۲۴۳ - ۰۴۱۶ × ۳۱

شرح امثله

این شرح امثله جز شرحی است که در آغاز جامع المقدمات گذارده شده و گویا از امام ابو عمره ای باشد بلکه این شرح با سبک آسان تری و گویا از روی همان ساخته شده است .

آغاز: بسم الله . وبه نستعین . بسم الله يعني ابتداء میکنم بنام ذات پاک خدائی که این صفت دارد که مستجمع صفات و کمالات است .

انجام: راء عین الفعل باء لام الفعل .

[۱۶۱ - ج]

شماره سوم دفتر و بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف ، اسماعیل بن جمشید بیک ارمنی در تهران بسال ۱۳۴۰ نوشته است ، ۴۸ پ - ۸۱ ر .

شرح بیتی از حافظ

محقق دوانی بر بیت «پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت...» این گزارش را نوشته است (ف ۵۲ و ۲۴۸ - سر گذشت دوانی ص ۱۶۸ - فهرست ادبیات ص ۳۲۹).

[۴۶ - ج]

شماره نوزدهم دفتر است بخط نسخه‌نیق سده ۱۱، گل ۳۰۹-۳۱۰ پ چلیبا، آغاز مانند سخنه شماره ۱۴۷/۸ و ۱۰۴۹/۹ دانشگاه، انجام آن چنین است: «ونظر پیر آنرا ذیده بودی این بود آنچه عجالة الوقت بی اعمال رویتی واستعمال فکرتی بزرگ دوزبان آمد».

شرح بیتی از دهلوی

جامی شارح این بیت امیر خسرو دهلوی:
زدریای شهادت چون نهنگ لابرادر سر

تیمم فرض گردندوح را در وقت طوفانش

میباشد (جامی از حکمت ص ۱۶۲ - ف ۴۵۳).

آغاز: باسمه سبحانه. یامن لارب غیره ولا الله سواه لماتحبه و ترضاه.

دل عشق تو امیر بادا همه عمر

دردید تو نا پدید بادا همه عمر

لطفى کردی ز ما رهاندی (۲)

الطا ف تو بن مزید بادا همه عمر

اما بعد این چند کلمه‌ایست که بر حسب اشارت خدمت‌سید... نوشته

میشود.

انجام: و مرتبه مقدم بر آن اولی و هو سبحانه و تعالی اجل و اعز و اعلى

والله اعلم بالصواب.

[۸۷ - ج]

شماره ۳۶ دفتر (۷) بهمان خط نسخه‌نیق چلیبا شماره یکم آن و در ۱۴۳۶/۱ با انجام رسیده است.

شرح تهدیب

شرحی است بفارسی بر تهدیب المنطق تفتازانی . در فهرست انشگاه (دانش ۶۱) از شرح فارسی مولوی عنایت الله هندی و در فهرست طوس (۱۲۷:۳۶) از شرح فارسی سید جمال الدین محمد بن محمود حسینی شهرستانی یاد شده است . این نسخه ما گویا جز این دو باشد .

[۴۳ - ۵]

شماره پنجم دفتر است و بخط نستعلیق شماره پیشین و متن زیر خط سرخ گذارد شده است، از آغاز و انجام افتاده و چنین است:

آغاز : بمنطق بیان ماهیت منطق معلوم میشود اما در ضمن بیان ماهیت احتیاج بمنطق معلوم نمیشود ... ان کان اذ عما للنسبۃ فقصدیق یعنی صورت حاصل اگر اذ عان و گرویدن نسبت است تصدیق است والا تصوراست و چون اذ عان و اعقار متعلق نمیتواند شد الابست چیزی پس تقسیم چنین است.

انجام : والحقیقیة وضع کل کمانعة الجموع ورفوه کمانعة الخطأ واستئثاری نتیجه میدهد از حقیقیة وضع هر یکی رفع دیگری مثل مانعة الجمع ... پس از رفع هر یک وضع دیگری لازم می آید (گ ۱۰۱ ر ۱۸۵)

شرح خطبة البيان

شرحی است بفارسی بر برخی از بندهای خطبهای بیان که بعلی (ع) نسبت داده اند و توجیه عرفانی از آنها شده است (ف فهرست زامها).

آغاز: سپاس نامحصور نثار ذات علی عظیمی است که خطبهای بیان معنی بدیع اوزا بر منابر وجود هر موجود بنهنج بالاغت متذکر میگردد .

انجام :

هر که داند علی بدین توجیه

می سزد سور بنی آدم

[۴۶ - ج]

شماره ۳ دفتر (همش ۱۴ پ - ۱۷ پ)، در متن آن خود خطبهۃالبيان است با ترجمه باره ای از بندهای آن بفارسی بشنگرف میان سطور و با شماره بندها (۶۹ بند).

آغاز : بسم الله . حمد الله . أما بعد بدان ... كه اين چند کلمه موسوم است بخطبة البيان از کلام ...
علي ... انا الذي عنده مفاتيح الغيب .
انجام : اناباب خطبهم ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم وصلى الله على محمد وآلـه ... اجمعين
بخطل نستعلیق سـ۱۹، باعنوان ونشان شنگرف ، پس از این بندي است از تاج الشیوخ بفارسی درباره لقب
خواستن محمود غرزوی از دربار خلافت ، نسخه را محمد رضا برای شمسا میرزا صادق نوشته است .

شرح دیوان نسخه‌ای نیشابوری

محمد بن علی نوذا کی این رساله را که شرحی است بر دستور معما میرحسین بن
محمد نیشابوری بنام ابوالغازی عبد العزیز بهادرخان ساخته است .
(منزوی ۱:۲ - ۴۰ مجلس ۱۲۸:۳)

آغاز : بعد از تنصیص تسمیه و تخصیص ائمّه به الک الملک که ذات بی مثالش
از شوایب تمثیل و تشییه همراست ... اما بعد معروض میدارد که
العبد ... محمد بن علی نوذا کی ... که در آن زمان که بمطالعه رساله
شیفه ... مولانا امیرحسین نیشابوری اشتغال می نمود .
انجام : واستخرج حرف اول از مصراع اخیر است والحمد لله اولا
آخر ا وظاهر ا و باطننا والصلة على سيد الاولين والاخرين وعلى الله و
اصحابه الطاهرين اجمعين .

[۲۸۱ - ج]

بخطل نستعلیق باعنوان ونشان شنگرف نوشته احمد معما میرحسینی در قسطنطینیه ۱۰۰۸/۶/۱۳ (۴۹۴۳) .
کاغذ سمر قندی - جلد تیماج زرد ضربی مقواںی .
۰۱۴×۶/۵ - ۱۷ - ۲۰×۱۲/۵ - ۴۸۳:۳ و ۴۰۹:۹ - ۴۸۸) و

شرح دیوان انوری

میرزا ابوالحسن حسینی فراهانی (کشته شده در شیراز بدستور امام قلیخان
فرمان روای شیراز در ۱۰۴۰) قصاید و مقطوعات انوری را شرح نموده است .
نسخه‌ای از این شرح در مجلس (۲۳۸-۹:۲) ش ۴۰۹ و ۴۱۰ و ۴۸۳:۳ و ۴۸۸) و

طوس (۳:۱۸۰ ش ۷۰) و دانشگاه ش ۲۳۳ (منزوی ۱۲۵:۲) و ش ۱۳۴۷ و دیوان هند (ش ۹۴۹ و ۹۴۸) و ادبیات (ص ۳۳۱) هست.

آغاز: بسم الله . سپاسی که از روی گواهی خرد بر ذمه خانواده امکان
لازم است آنست که بفریب ادراک لاف ستایش یزدان پاک نزند ولعاب
عنکبوت عبارات سنت برزوا یای سرادقات وجوب نتندند ... اما بعد
خامه جهان نورد این گوشه نشین بساط سخن ابو الحسن ... شرح
دیوان ... حکیم اوحد الدین انوری ... در مذاق دوستان سخن رس ...
خوشگوار آمد ... قصیده :

باز این چه حوانی و جمالت جهان را

وین حال که نو گشت زمین وزمان را

... جمره بنابر مشهور بخار است که در آخر زمستان از زمین برآید.
انجام : ابو الفرج شاعر بست معروف از رونه که از جمله خراسان است
فرخی شاعر بست معروف از سیستان (تمام شد شرح مقطوعات انوری).

[۳۳۰ - ح]

بخطر شعلیق و شعرها شنگرف و نشالها نیز شنگرف است، در بیان بخش دوم دارد «تاریخ کتابت
نسخه شهر جمادی الثانی سنه ۱۰۷۸ تمام شدن کتاب شهرذی قعدة الحرام ۱۲۵۶» یادداشت ۱۵ در جریب
در آغاز هست (۴۸۶۹۴).

کاغذ فرنگی نخودی - تیماج مشکی .

۱۱۴ - ۳۰ × ۱۳/۵ س - ۱۵ × ۸ س .

شرح دیوان حافظ

شرحی بر دیوان حافظ از سید محمد صادق علی رضوی حنفی لکهنوی که
بدرخواست منشی نولکشور صاحب نوشه است در همین شهر بسال ۱۳۲۶/۱۹۰۸ بچاپ
رسیده است. نسخه این کتابخانه در آغاز با آن یکی است ولی تاریخ تألیف این یکی
۱۲۱۲ است.

آغاز: بسم الله . الا يَا ايَّهَا السَّاقِي ادْرِ كَاساً وَنَوْلَهَا ... دَانَا وَآكَاهُ باش
كَه الا حَرْف تَنبِيَه است وَيَا حَرْف نَدَا .

انجام : كَه هَرْ وَاحِدَى تَوْجِه بَدَان آرَه . خاتَمَة الْكَلَام فِي شَكَر
الاتِّهَام شَكَر اِين عَطَايَا بَكَدَام تَرْنَم سَرَايِم ... درسَال تارِيخَش - قطعَه
بَگُوش هوشَم فَرَوْخَوَانَد ... گَفْتَا فَلَكْمَم بَدِين بلاعْتَ كَس نِيَسْت تارِيخ
سواد اوچه پرسی (۱۲۱۲) ... ختمَى بِياو بَگَذَرَزِين ماجراي ذوق .

[۴۸ - ب]

بخَط نسخَلِيق وَشَعْرَهَا شَنَتَگَرْف ، محمد جعفر بن محمد صادق عرفَقَريش در قصبة شَكَار پور در
ج ۱۳۱۲/۱ برای عبدالکریم خان دوانی نوشته و دوباره در روز پنجشنبه ۳۰ آذر ۱۳۱۲/۱ مقابله
نموده است (49749) .
کاغذ‌هندی - جلدِمقوا عطف میشون .
۰۴۳×۱۳۲ - ۴۹×۱۸/۵۳۱

شُعر حِدوْرَانْ خَلَى

فاضی کمال الدین میرحسین بن معین الدین منطقی یزدی میبدی (م ۹۱۱) شارح
این دیوان است (منزوی ۱۱۶:۲) .

[۸۳ - ب]

بخَط نسخ وَشَعْرَهَا شَنَتَگَرْف وَعَنْوَانَهَا بِرْرُولاجُورَد سَدَه ۱۰۰، از بَيَانِ افتَادَه وَتَأْشِيرِ بَنَد «ارشاد
به تفویض و توکل بر خالق جزو کل» (۴۶ سطر) دارد، دیباچه هم در آغاز است، یادداشت مورخ ج ۹۶۳
در فومن و یادداشت مورخ شعبان ۱۱۰۹ در صفحه عنوان هست (10549) .
کاغذ سمر قندی - جلدِتیماج مفکی زرکوب مقوائی .
۰۱۸/۵×۱۰/۵ - ۴۸/۵×۳۰ ۳۳۱

[۱۷۱ - ج]

بخَط نسخ سَدَه ۱۰۸، با عنوان نهان شَنَتَگَرْف، در جدول زروشَنَتَگَرْف ولاجورد، دوسر لوح در زمینه
لاجورد آراسمه بزر و شَنَتَگَرْف در آغاز دیباچه و آغاز شرح ایيات دارد، اشعار بَشَنَتَگَرْف و مغرب است،
حوالشی لفوي بعربي بنسخ ريز تر، ترجم زرين ولاجوردی در صفحه عنوان هست، على جزايری در ۱۰۱۷
دارنده نسخه بوده و روی خط او در صفحه عنوان خط کشیده شده، دارنده دیگر زين الما بدین نامي بوده است،
در صفحه عنوان آمده كه نواب خان اعظم ميرزا محمد عزير مشتهر به ميرزاگو كه از هند بiskeh و مدینه رفته و

فهرست نسخه های خطی

بیم رفته و در ۱۰۰۱ حج گردید و بسوی هند رهسپار شده بود این نسخه را با جملی نفیس به صفو الدین طبیب بخشید، واوایندورا پسر خود محمد حسین دارد. این مطالب بخط صفو الدین است مورخ ۱۰۰۴ در پایان دارد : شرح دیوان خطبه امیر علیه السلام قطع وسط کاغذ سمر قندی مجلول مذهب... کتاب زولت خانه...» نیزدارد که در ۱۶ صفر تحاویل نیل ۱۱۰۵ و ۲۳ ذی قعده ۱۱۲۷ و ۱۱۱۵ داخل عرض شد ، دومهر دارد در یکی نام حسین و تاریخ ۷ خوانه میشود ، خط و مهردار نه نسخه معزالدوله که آن را در ۱۳۹۲ از سید عبدالرحمن خریده است در ۱۶ دی میشود (۱۱۵۹) .
کاغذ سمر قندی - جلد تیماج مشکی ضربی سوت مقوایی .
۰۲۱/۵/۱۴ - ۱۳/۵/۵۱۳

شرح رساله معما

یکی از معما سازان سده ۹ و ۱۰ میر حسین بن محمد حسینی معماei شیرازی نیشابوری در گذشته ۴۰ میباشد و اور رساله معمای خود را برای میر علی شیر نوشته است (منزوی ۱۳۹۱-۱۶۴۰ و ۴۰۴-۴۰۴) - چلبی در معما ۶۴۷:۲ - (ریو ۶۴۹ و ۸۰۸) این رساله ماشرحی است بررساله اوواز کنی عاشق است که یکی از شاگردان او است. در این شرح نخست معماهای منظومی است برای نامهای نودونه گانه خدا و شرح آنها سپس مقدمه ایست در باره تعریف و فواعد و انواع معما و لغز آنگاه مثالهایی برای معما آمده است . در آغاز مقدمه میگوید که علم معما ساخته شرف الدین علی یزدی و پس ازاوجامی است . این شرح در نسخه ما کامل نیست.

آغاز: بسمله . وبه نستعین .

بنام آنکه از تألیف و ترکیب

معماei جهانرا داد ترتیب

گشاید از معما نام اما

شد از نامش گشاده هر معما

... اما بعد معرض آنکه حقیر صادق رکنی عاشق میگوید که در زمان جوانی ... بخواندن اشعار میل تمام داشتم ازین جهت در ملازمت ... امیر کمال الدین حسین بن محمد الحسینی المشهور بمیر حسین نیشابوری کسب علم معما میکردم و معماei که میگفت یاد میگرفتم

و آنچه خود نمی‌یافتم شرح حل آن از ایشان می‌شنیدم. چنان مسموع افتاد که مولانا عبدالرحمون جامی یکنوبت فرموده که اگر میدانستم چنین معماهای پیدا شود من رساله‌های معما می‌نوشتم عزیزی از و پرسیده که شما چنین فرموده‌اید گفت اول اگرچه چنین گفتم اما آخر خاطر جمع شد که معماهای میرحسین بیشتر سمعای است با وجود ما که اهل طبعیم چند نوبت ازومی‌شنبویم چون چند روز گذشت از خاطر ما میرود دیگران را بطریق اولی بخاطر نخواهد ماند چون میرحسین از عالم برود متروک خواهد شد از بس که مشکل است و این سخن اصلی دارد و حضرت میرحسین چون معماهای خود را جمع کردند شرحی در خور آن ننوشتند لازم شد که چون حق استادی در گردن این فقیر دارند شرحی لایق بنویسم ... و بهمان ترتیب که ایشان رساله‌را ترتیب داده‌اند شرحی نوشتم و متن را بسرخی رقم کردم و چند بیت توحید و چندین از معماهی استادان که نزد یک معماهی ایشان باشد در هر عمل بترتیب خواهند اد و قایمش را ذکر خواهیم کرد و معماهی که ازین فقیر باشد خواهیم گفت که چنانچه شارح گوید و میرحسین نود و نه نام را کفته‌اند و در رساله خود در نیاورده‌اند و کمی باست از برای تیمن و تبرک در اول این رساله درج کرده ... الله :

نیست حد خامه از نام الله

دم زدم یا بذریان دارد نگاه

پوشیده نمایند که الله ماد و بست ، و از خامه الف ملفوظی خواسته، نیست خدامه از نام الله یعنی : نی الف الله نیست الله حاصل شود .
انجام : یعنی حروفی که درسا کن متاخر کند ساقط شوند آن بماند نعمان شود (الختم الدعاء الدعا) فرارداد خاطر آن بود که رساله مزبور بالتمام نقل شود چون حضرت اشرف السادات والاش افشاها بو تراب

فرمودند که در سفینه همین کافی است لهذا آنچه قلمی شده بود اختصار نمود. (الدعاء).

[۴۶ - ج]

شماره ۱۷ دفتر است و بخط نسخایق شکسته مانند شماره‌های پیش با عنوانهای شنگرف، ص ۲۸۹
ر - ۳۹۷، پس از این مقطعات این یعنی است در ۳۹۷ پ - ۳۰۴ پ و بدی درباره لغزش فارسی در ۳۰۴ پ
هردو بهمان خط یاد شده.

شرح قصیده فندرسکی

محمد صالح خلخالی بر قصیده «چرخ با این اختران نفر و خوش زیباستی»
میرفندرسکی این گزارش را نوشته است. ابیات قصیده در این شرح بچهل و یک میرسد.
این شرح جز تحفة المراد است (ش ۴۵ - د).

آغاز: شرح قصیده عارف کامل میر ابو القاسم فندرسکی از ملام محمد
صالح خلخالی . بسمله . وبه نستعین .
ای آنکه بجز تونیست در هر دو جهان

برتر ز خیالی و مبری ز گمان . . .

انجیک يا قدوس باری النفوس نور قلوبنا بمعروفتک ... اما بعد فی قول ...
محمد صالح الخلخالی هذه فقرات منی على القصيدة المشهورة المعروفة
من نقاوة طبع ... امیر ابو القاسم الفندرسکی ... شعر:

چرخ با این اختران نفر و خوش زیباستی ...
ناظم عنوان کلام را فلک قرار داده

انجام : بعد ازان راهی بتوفیق الله میتوان یافت (تمتی یوم الشثار اربع
عشر شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹۳).

[۳۰ - د]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخایق با عنوان و نشان شنگرف و محمد بن محمد باقر کاشانی در روز
سه شنبه ۱۴ آذر ۱۴۹۳ / ۲ عیار آنرا بیان رساند، ص ۳۷ - ۳۸ ر، فهرست رساله‌های آن در آغاز است.

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج مشکی.

۰۱۲/۵×۱۷/۵×۱۱۵۹۴۵ - ۰۱۷/۵×۰۷/۵ سس

شرح گافیه

این شرح همان شرح کیپائی سید شریف گرانی میباشد (ف ۱۳۰۲ - سپه

. (۳۶۶:۲)

[۶ - ۵]

این نسخه درست مانند چاپی/ستولی از آغاز یک صفحه‌ای افتاده ، بخط نستعلیق و متن زیر خط
شرح از سده ۱۱ است و تاریخ آن محو شده است ، برآمده‌ای آخر فرسوده و پاره شده است (۹۳۸۰).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقوایی .

۰۱۳/۵×۰۷/۵ سس ۱۲۰ - ۰۱۹/۵×۱۲/۵ سس ۱۴۱

شرح هشتوی

گزارشی است بر مثنوی مولوی جلال الدین محمد بلخی رومی بقی و دانسته
نشده از گیست . چلبی (۳۷۶:۲) از شروح ترکی شمعی و سودی و درویش علمی یاد کرده
است .

نسخه ما جلد چهارم این شرح است:

آغاز: بسم الله وبه نستعين . الحمد لله الذي جعل الجلدا رابع من المثنوي
احسن المرابع المعنوی ... اما بعد حمد الله ... بوفقيين ... جلد ثالث
شرحی تحریر ایلمدن فارغ اولده .

انجام : ختم ایله الله تبارک و تعالی و فاقه اعلم در . بحمد الله ... بوجلد
شریفک بو شرح لطیفی ... تمام اولدی هجرة نبویه نک ... بیک او توی بش
سنہ سنگ ماه محر منک عاشورا کونی نهایت بولدی ... والصلوة علی
نبیه و آلہ .

[۸۳ - ب]

بخاط نستعلیق ترکی و عنوان ، نشان و شنگرف است (۳۶۵۷۰) .

کاغذ فرنگی - جلد مقوای
۴۶۱×۳۶۱ - ۴۵×۱۸۷ س.۲۸

شرح نصاب

شرحی است بفارسی بر نصاب الصبیان ابونصر فراهی و در آن شعر سعدی آمده است.

آغاز: بسم الله . حمدله ... اما بعد چنین گوید ابونصر فراهی کتاب من
بخوان گر علم خواهی . حسد حافظه و حقد حاسده یعنی حسد برده باد
حافظ ابونصر و بخدمت شناخته باد حسودان او .

انجام :

ناس و انس و انس آدمیان
پدر و مادر آدم و حوا
فره ایزد شمر غنیمت دان
نامه چون ختم شد بنام خدا

[۵ - ۷۲]

شماره پنجم دفتر است و بخط نستعلیق با عنوان و نشان شمشیر از سده ۱۲ و ۱۱، گ، ۳۰۱ ب - ۴۵ ر.

شرح نصاب

محمد کریم بن فصیح دشت بیاضی بر نصاب صبیان فراهی این شرح را نوشته است (فرهنگ‌های عربی بفارسی منزوی ص ۲۰۳) چهل و سه قطعه در این شرح در نسخه ما دیده می‌شود . بجز چاپ (۱۲۶۶) که آقای منزوی نشان داده است در فهرست مشار (ص ۱۰۲۹) از چاپ (۱۲۷۵) آنهم یاد گردید .

آغاز: (حمد و ثنای نامحدود...) تاخت چنین گوید... محمد بن فصیح بن

محمد المدعو بکریم الدشت بیاضی که چون وسیله وصول بادر اک معانی

- در سال ۱۸۹۰ تاریخ چاپ این کتاب ۱۲۶۱ یاد شده است .

قرآنی و طریقه حصول مقاصد نبی عربی ... معرفت اوضاع کلمات لغت تازی است ... و درین باب ... از کتاب نصاب صبیان ... نسخه ای خوب تر ... نبود و جناب حضرت مخدومی و استادی والدی ... بیتی چند مشتمل بر لغات مهمه که درین کتاب نبود بقطعه های آن الحاق کرده بود ... شرحی نوشتم محتوی بر تصحیح لغات سابقه ولاحقه بزبان فارسی گویان.

ازیحام : علیقه ... فعلیله بمعنی مفعول از علق از باب علم یعنی در آویختن.

[۴۷ - ۵]

بخاط نستعلیق با نشانه های شنگرف و عنوان درشت تر از محمد مقدم در ۴۳ ربیعی ۱۰۴۳، حواشی هم دارد، از دیباچه اندکی اتفاذه و جمله ای که در آغاز میان دو کمانه گذارده ام از فهرست منزوى گرفته شده است، در بیان چند مطلب پراکنده است، شماره قطعه ها در هامش دیده میشود (۲۶۶۴۷) .
کاغذ سپاهانی نجودی - جلد تیماج حنائی مقوایی.

۱۰/۵×۱۳/۵ - ۱۱/۵×۱۴/۵ - ۱۳/۵×۱۸/۵

شرح نهج البلاغه

این شرح فارسی از عز الدین بن جعفر بن شمس الدین آملی است که برای آفاحسن و کیل السلطنه مازندران نوشته و یک جلد آن را در نیمة روز دوشنبه ۹۴۴/۱۱/۲۹ با نجام رسانده است . در فهرست سپه (۱۲۹ و ۵۷:۲) و دانشگاه (۱۵۱:۲) تا همینجا نشان داده شده است . از تاریخ تالیف: ج ۹۷۲/۱ که در فهرست طوس (۱: ۲۵ و ۷۹ ش) : دیده میشود و بنده از بیان کتاب که در آن آمده است بر میآید که آملی بیشتر از این هم نوشته است ، مگر اینکه آن تاریخ تألیف نباشد .

[۷۲ - ج]

بخاط نستعلیق و متن نسخ و شنگرف یا زیر بخط سرخ از سده ۱۱، برگها مغشوش صحافی شده و شش برگ آغاز نسخه از میان کتاب است ، بندسی و ششم از فضایل علی از دیباچه کتاب در نسخه پس از این

شش بیان هست تا نیمه از شرح خطبه غراء برابر با س ۱۰ گ ۱۹ پ تاس ۱۳ گ ۴۳۷ ر ش ۱۷۵ دانشگاه . (۵۳۳۴۹)

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای مقوا بی تازه .
۱۵ گ ۱۹ س ۱۸ - ۲۵ س ۱۱

لشکر سپاهانی

در این رساله احکام و آثار نجومی خسوف و برآمدن ستاره‌ها و قوس و سرخی آسمان و آتش و باران و تنگر گ و گرد سرخ و سخت و سیاهی و باد و زمین لرزه و مانند آینها در هر یک از ماههای رومی یاد شده است .

آغاز: بسم الله . حمدله ... اما بعد مؤلف این نسخه شمسیه از کتبهای معتبر مثل اقوال ادريس پیغمبر و آنیال پیغمبر و حضرت امام جعفر صادق . . واژحکمای متقدمین مثل لقمان و افلاطون و ارسطویس ... اخذ و انتخاب کرده‌اند .

[۴۹۷-ج]

این نسخه شماره دوم دفتر است و بهمن گونه خط شماره پیشین آن ، تائیمه احکام ماه شباط (۱۲) را دارد بدینگونه «خطاب سیار شود و اگر» و اندکی افتاده است ، گ ۱۳ پ ۸۶-۸۷ .

صافی

برهان العلماء مولی ابوالمظفر خلیل بن غازی قزوینی این شرح فارسی کافی کلینی را تالیف کرده است (ف ۱۳۸۵) .

[۹۷/۱-ب]

این نسخه از نیمه دوم باب ۴۳ کتاب ایمان و کفر (ص ۱۴۳ چاپ هند) است تائیمه نخستین باب ۶۰ کتاب الدعا (ص ۳۲۱) و بخط نستعلیق با عنوانهای شنگرف و مورخ ۱۰۰۹ (پایان ایمان و کفر) ، افاده‌گی دارد در آغاز و انجام ، فهرست دارد (۵۱۹۵۰) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوا بی .
۱۷ گ ۱۸ س ۲۴ - ۲۵ س ۱۳

[۹۷/۲ - ب]

این نسخه از نیمة دوم حدیث سیزدهم باب نور و یک کتاب نکاح است تا پایان طلاق که خالیل فروینی در روز شنبه ۱۰۷۷/۴/۲۱ را تألیف کرده است بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف و متن عرب، محمد کاظم بن محمد صادق عبدالعظیمی در روز ۳۴/۳/۱۰۹۳ آن را نوشته است، مهر «حسن بن محمد کاظم الحسینی» در بیان هست، تاریخ تألیف نکاح روز شنبه ۱۹ صفر ۱۰۷۷ و تاریخ آغاز تألیف طلاق روز یک شنبه ۳۰ صفر ۱۰۷۷ است (۱۹۵۳).

کاغذ سپاهانی مویرانه خورده - جلد تیماج مشکی ضربی مقواوی.

۳۶/۵×۸/۴ - ۴۱/۵×۳/۶

صحیفه شاهی

مولی حسین بن علی کاشفی سبزواری (۹۱۰م) مؤلف این کتاب است و آن را از روی مخزن الائمه خود که بسال ۹۰۷ نگاشته بود گزین کرده است (منزوی · (۱۵۰:۲

[۵۰ - ج]

بخط نستعلیق باعنوان و نشان و جدول شنگرف، از آغاز ازدیباچه اندکی کم دارد و در انجام میرسد به حرف دوم در استقدامی کتابتی که مضمونش ناظر باشد بافتخار واستظهار (از سطر ثانی از صحیفه اولی)، از سده ۱۱ است، در آغاز نسخه شعرهای فارسی است، تاریخ تملک ۱۱۵۰ در ۴ ردیده میشود (۵۵۴۹۴).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقواوی.

۱۹/۵×۴/۵ - ۴۵×۱۲/۵۵/۹۵

صد باب احظر لاب

خواجہ طوسی این کتاب را برای امیر حاجی محمد ساخته است (احوال و آثار طوسی از مدرس رضوی ص ۳۰۸ - آثار الشیعه ص ۶۰) نسخه‌ای از آن در فهرست بنگال (۴/۱۵۰۰) شناسانده شده است.

آغاز: رساله صد باب من مصنفات... خواجہ نصیر الملهم والدین الطوسی...
بسمله... حمدبی حدوثنای بی عد قادری را که ببدایع فطرت و صنایع
حکمت اطباق سموات سبع را بی وسیله مدد و رابطه عمده بید قدرت

بر افراد است.

انجام : چنانکه در آن باشتباه نیفتند او را درین باب کفايت باشد
والله اعلم بالصواب .

[۷۵ - ب]

این نسخه شماره یکم دفتر است و بخط نسقعلیق با عنوان شنگرف، سی اپ - ۳۷ پ، از سده ۱۳ (49519).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .
۳۰×۲۱۵۵۴ - ۳۰ س ۱۲×۲۱۵۵۶ .

صد خطابه

صد خطابه یا نامه‌های کمال الدوله بجلال الدوله از آخوندزاده و یا از میرزا آفاخان کرمانی است (فهرست ادبیات حس ۳۴۶).

[۱۶۷ - ج]

بخط نسقعلیق است و مورخ ۵ ذی قعده ۱۳۴۱ در ۱۲۳ صفحه (26794).
کاغذ فرنگی - جلد مقوای رویش پارچه‌گوش و وزیر آن تیماج تریاکی .
۱۷×۱۷۵۶۵ - ۱۷ س ۱۳×۱۷۵۶۵ .

صدور الائمه اولیاء

در این کتاب که محمدحسن اعتمادالسلطنه بنام خود ساخته است !! « ترجمه حال و تاریخ صدور و وزرای اعظم دولت ابد مدت سلسله علیه فاجاریه است و اسناد آن اوراق منتشره و حکایاتی است که از الواح خواطر معمربن و دانایان معاصرین نقل شده » و سرگذشت حاجی محمد ابراهیم خان اعتمادالدوله شیرازی و میرزا حسنعلی خان نصیرالملک و میرزا محمد شفیع صدراعظم بندهی مازندرانی و حاجی محمدحسینخان نظامالدوله صدر اصفهانی و میرزا ابوالقاسم قایم مقام و حاجی میرزا آقا سی و میرزا تقی خان امیر کبیر اتابک اعظم امیر نظام و میرزا آفاخان صدراعظم نوری و میرزا محمد خان فاجار سپهسالار

اعظم و میرزا حسین خان مشیرالدوله سپهسالار و صدر اعظم و میرزا یوسف مستوفی الممالک
صدر اعظم و امین السلطان میرزا علی اصغر خان وزیر اعظم در آن آمده است (ادبیات ص ۳۴۷).
آغاز: بسم الله ، دیباچه . بعد الحمد والصلوة . بحضور کرامت ظهور
مکرمت دستور عمید اکرم راد و صاحب اجل کافی جناب مستطیاب
اشرف معظم وزیر اعظم زین الله دست الوزارة باقدامه السعید العالی
و اقام حضرته المتعالی معروض میدارد باین فصد و نیت که خلوص
خدمت خود را به حضور وزارت عظمی ... باز نماید ... کتابی تأثیف کرده ...
این کتاب که صدر التواریخ نامیده ام و نسخه ای ازان بحضور مبارک
عالی تقدیم نموده اینک در حکم مسوده میباشد اگر بخت یار آمد ...
این بیرونگ نگ نوشی بدیع خواهد شد ...
من این صدر التواریخ گزیده

برای حضرت کردم مدون

... فی بیستم شهر شعبان المعتظم سنّة ۱۳۰۹ العبد محمد حسن المدعو
باعتماد السلطنه .

از جام : واصلاح حال قاطبیه اهالی مصروف و مبذول .

ازین لطف و احسان و اقام و همت

کجا بنده ای هست شرمنده باشد

.....

چو شامل نمودستی این رحمت خود
خدایا همان به که پاینده باشد
(تمت الكتاب بتاریخ شهر ذی قعده سنّة ۱۳۰۹).

[۶۰ - ب]

بخاط نستعلیق با عنوان شنگرف ، در نیمه صفحات از درازا نوشته شده است (۴۹۵۰۲).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوائی .

۰۴۵×۷۱۹ - ۳۵×۲۲۵۱۷۰

حوالات النجاة

این کتاب از محمد باقر مجلسی دانسته شده و گویا از محمد باقر لاهیجانی باشد
 (۱۴۰۸) و سه بار بچاپ سنگی رسید (مشار ۱۰۷۱).

[۳۲۲ - ج]

بخاط نسخ با عنوانها و نشانهای شنگرف از سده ۱۲، یادداشت ۴۰/۲۴۰ در صفحه عنوان هست.
 (۵۲۹۷۹)

کاغذ فرنگی کبود - جلد متو ۱.

.۱۵×۹ س ۴۶ - ۲۱/۵×۱۴/۵ گ ۵۶

صرف (رساله داده)

این رساله از میرزا مهدی اشتهاردی است و در مدرسه علوم سیاسی تهران تدریس میشده است.

آغاز: بسم الله . هر علمی که گفتگو میکند از ماده کلمه ... آن را علم لغت گویند.

انجام : مثل خدو حاجب . والسلام على من اتبع الهدى.

[۸۱ - د]

بخاط نستعلیق امر الله بن حسینعلی خان از ندریانی در آذینه ۲۱۹ (حمل) او دیل ۱۳۳۶، در بایان
 در پنجمشنبه ۱۷/۵/۱۳۳۶ نوشته شده که این کتاب از اشتهاردی است و در مدرسه درس داده میشد (۲۶۲۴).
 کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی مقوایی.
 .۱۴/۵×۸ س ۱۳۶ - ۱۷/۵×۱۱ گ

صیغ عقود

در این رساله صیغ پارسی و تازی عقود از بیع تا تحلیل آمده است.

آغاز: بسم الله . چونکه بعضی از برادران ایمانی توفع نمودند که صیغ

بعضی از عقود و ایقاعات را بعربی و فارسی بنحویکه مرا اعات احتیاط شده باشد در این وریقات سمت تحریر پاقته.

انجام : واستخراج باقی صور از صور مذکوره بسهولت خواهد بود.

[۳ - ۶۲]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ باغمون شنگرف و همه آن بخط یک نویسنده است، ۳۹ - ۴۸ ر، پس از این تا پایان دفتر دعا و شعر و نثر فارسی و عربی پراکنده است.

صیغہ مشکلہ

در این رساله صیغه مشکل و دشوار صرفی روشن شده و جز آن است که در جامع المقدمات بحای رسیده است.

آغاز: بسم الله . حمدله ... اما بعد بس دانکه این مختصراست در بیان
صیغه مشکله چنانکه کسی این را خوب ضبط کند در هیچ قسم از
صیغه مشکله در نهادند.

[5 - 111]

شماره سوم دفتر است و بهمان خط شماره دوم هورخ ۱۲۱۷ در مدرسه خان در شهر خوی،^۳
ب- ۳۴۶ پ- تملک ۱۲۸۵ در پایان هست.

طراز الحكم

ملا باشی عبدالرحیم بن حسین‌علی هروی (نیمه دوم سده سیزدهم) این کتاب فلسفی را نوشته است و تاریخ تألیف جلد نخستین آن روز چهارشنبه ۱۵ ذی قعده ۱۲۸۶ است (۲۹۶).

[ج - ۲۱۰]

بخث نستعلیق، و عنوانها در هامش درشت‌تر، محمدعلی بن محمدنبی کر ازی درسنفر کرمانشاه این نسخه را نخستین بار از روی خط هروی نوشته و درباره او «زید فضل» می‌گوید و تاریخ نوشتن او ۱۴۲۸/۱۶ است، این نسخه درست مانند نسخه دانشگاه است ولی تاریخ تالیف ندارد (۱۰۵۸).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی.
۰۱۷/۵۷۳۱۴ × ۱۰/۵-۳۱ × ۱۹/۰۵

ظنو نامه

پندهایی است که گویند بزر گمهر بانو شیر و ان داده و ابن سینا آنها را پیارسی در آورده (ف ۶۶۸ - مهدوی ش ۱۸۳) دونسخه ما یکسان نیست و با نسخه دانشگاه نیز یکی نمی‌باشد.

[ج-۴۶]

شماره سیزدهم دفتر است و در ۴۵۷.

[ج-۷۰]

شماره ششم دفتر است و در ۳۶ ر و پ.

هر فات النقه (فقه الائمه)

ترجمه کتاب من لا يحضره الفقيه ابن بابویه قمی است از صادق بن علی حسینی فاضل کاشانی که جلد نخستین (طہارت - زیارت) را در ۲۲ روز گذشته از ماه ربیع یکم سال ۱۲۷۷ و جلد دوم (تاپایان کتاب) را در ۹ و ۷ ذیحجه ۱۲۷۸ با جام رسانده است. نام کتاب در آغاز نسخه پیش از فهرست و در پایان جلد دوم دیده می‌شود. مترجم گاهی هم از خود چیزی بر اصل افزوده و فارسی اوهم بسیار نارسا و بداست.

[ب-۴۱]

این نسخه جلد نخستین است، در آغاز فهرست مطالب است و در آغاز فهرست خواسته شده که کتاب را ناصر الدین شاه بینندو بچاپ برسد. آغاز : بسم الله . حمد لله را بدعاوی ستایش کبریائی و ثنای حضرت آفرید گاری چنین معدنرت خویش نموده که بارالها اینم بدار هارا بخیر بدرستی که من حمد میکنم تو را و شکر می نمایم تو ابتور و می آورم در آنجه فرمائی و مقدر نمائی و تو کل میکنم بجهت قصور خودم و توانائی تو و اقرار بگناه خودمی نمایم بسوی تو. انجام : و بخدا استعانت میجوئیم و نام شد کتاب حج و حمدو ثنا و ستایش مخصوص

خدائی است که پروردگار جمیع عالمیانست والصلوٰة والسلام علی محمد ... فها انا
الداعی ... ابن السید علی صادق الحسینی الفارغ من تدوین هذالمجلد فی الشانی و
العشرین یوماً قد ماضی من شهر ربیع المولود من سنة ۱۳۷۷ فـفضل علی بال توفیق ...
انك انك الوهاب ...

بخط نسخ است با عنوانهای شنگرف و باید نسخه اصل باشد(48056) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی مقوائی .
۳۶×۲۳ سـ۳۷۰ - ۳۸/۵ سـ۳۸

[۴۳ - ب]

این نسخه جلد دوم و در بایان آن خاتمه‌ای دارد و در درودجا تاریخ تالیف و نام مترجم آمده و

چنین است :
آغار : بسمه و به نستعین . ابواب القضايا والاحكام . باب من يجوز التحاكم اليه و
من لا يجوز . کتاب قضا و جميع احکام او است . گشایش سخن از کسی که جایز
میباشد مرافعه بردن بسوی او و کسی که جایز نمیباشد محاکمه بردن بسوی او .
انجام : رب تبت اليك وانا اول المؤمنين انشاء الله آمين رب العالمين .
بهمان سکونه خط نسخ شماره بیش و این هم باید نسخه اصل باشد (48057) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی مقوائی .
۳۷/۵ سـ۳۸ - ۳۷×۲۲ سـ۵۱۲

قرآن فارسی

از با افضل کاشانی است (ف ۱ ۳۰) .

[۷۴ - ب]

شماره چهارم و فقر است و بهمان خط شماره بیش آن، ۳۸ پ - ۷۴

قرآن فارسی، یا همیز آن الاشعار

از مولانا سیفی بخاری عروضی است و در لاهور بسال ۱۹۳۴ بچاپ رسیده است .
(فهرست ادبیات ص ۳۵۶) .

[۳۵۴ - ج]

ش ۱ دفتر (۱ پ - ۴۶) نسخه علیق محمد علی (سدۀ ۱۳) ، عنوان شنگرف ، دارنده محمد حسین

فهرست نسخه‌های خطی

شعاع الملک شیرازی در ۱۳۵۹ محرم (۴۸۶۵۷)،
کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج مشکی.
۱۴/۵×۹۱۳، ۳۱/۵×۱۵/۵۳۷۲
۱۴/۵×۹۱۳، ۳۱/۵×۱۵/۵۳۷۲

عهد فامحاج

در این جنگ پیمانهای که میان نادر و سلطان محمود و خاقان مغفور بامحمدو^۲ بسته شده آمده است و قرارنامه فارسی ارزنه الروم و قرارنامه توتون و تنباکو و نمک و اصلاحات مقاوله نامه جنحه و جنایت و تعیدیل همین مقاوله نامه و پیمانهای ایران و روس در ترکمانچای و در باره کرورات و تخلیه سرحدات و تشریفات سفر امامورین و تجارت و قرارنامه افلاس جعلی و مهاجرت نامه و سرحدات خراسان و معاهده فیروزه با قلعه عباس آباد و پیمانهای ایران با انگلیس در باره تجارت و قرارنامه منع بیع موقتی غلام و کنیز و صلح و تجدید همان قرارنامه و پیمانهای ایران با بلژیک و فرانسه و ایزو نی و اتریش والمانی و هلند.

در مجموعه معاهدات ایران با دول خارج چاپ موتمن الملک در تهران بسال ۱۳۲۶/۱۹۰۸ این معاهدات نیامده و برخی که آمده با انشای اصلی فارسی آنسست نه ترجمه از زبان خارجی، در مجموعه قراردادها چاپ بی‌نام و بی‌تاریخ وزارت خارجه در ۱۸۶۶ص هم این معاهدات نیست.

[۱۳۴] - ج

بنخط نستعلیق در جدول زرولاجورد و میان سطور زرآندود و عنوانها درشت تر، نصر الله تکابنی برای کتابخانه میرزا نصر الله خان مشیر الملک امیر توان مدیر و معاون کل ادارات وزارت خارجه در پنجشنبه ۶ آذر ۱۳۱۳ نوشتن آزاد پایان رسانده است، فهرست در آغاز است، برگشمارد ارد (۲۴۸۰).

کاغذ فرنگی کبود - جلد متحمل مقواei.
۱۴/۵×۹۱۳ - ۲۲/۵×۱۴/۵ - ۱۶/۵×۸/۵ .

فرس فامه

نسخه ما دوبخش دارد یکی فرس نامه در درمان بیماریهای اسب دوم در آداب ساغون گرفتن اسب در چهارباب، جزد و فرس نامه دانشگاه ش. ۱۹۶۷

آغاز: فرس نامه. بسمله. عروقی که فصد آن در امراض بهایم حاجت می‌افتد بیست و یک رگ است.

انجام: شبله پنج مثقال سیاه دانه پنج مثقال جدا گر فته داخل هم کرده بگلوی اسب بیندازند.

آغاز: آداب ساغون گرفتن اسب. بسمله. از روز اول باید اورا گرم محافظت نموده واژکاه و علف تر وغیره پرهیز کرده.

انجام: اسب او پیش از همه اسبها می‌اید و علم اول را او میبرد عای خیز برای مصنف بگند که هردو بفیض رسیده باشد.

[۳۷۳ - ج]

بخط شکسته نسخه‌علیق محمد بن علی جان نوری در ۱۲۴۲، عنوان شنگرف، یادداشت ۱۲۸۳ دارد (۶۱۱۷۷).
کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج سبز ضربی مقوا بی .
۰ ۱۴×۷/۵ - ۱۳×۱۴/۵ ۵۵

فرهنگ بجهانگیری

این فرهنگ از عضددالدوله جمال الدین حسین بن فخر الدین حسن انجوی شیرازی است و بچاپ رسیده است (ادبیات ۳۶۸ - مشارک ۱۱۷۳). در این نسخه ما این کتاب در جدول گذارده شده است.

[۶۴ - ب]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ و نسخه‌علیق در جدول شنگرف از سده ۱۱۶۴، ۱۲۴۳ پ-۱۱۷۲.

فرهنگ سوری (مجمع الفرس)

محمدقاسم بن حاجی محمد کاشانی سوری (سده ۱۱) مؤلف این فرهنگ فارسی است.
(سپه ۲۱۹:۲ - منزوی ۴۴۳:۲ - ریو ۴۹۸ - ادبیات ۴۱۵).

[۴۰ - ج]

بخط نستعلیق سده ۱۳ با عنوان و نشان شنگرف، بخش آخری (استعارات و اصطلاحات) را ندارد.
.(26653)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .
۰۱۷ س/۵ × ۹/۵ × ۴۵ - ۰۵/۵ × ۹/۵ × ۵۸

فرهنگ فرانسه بهار سی

دفتریست که بیشتر بجزوه مدرسه میماند و باید از یکی شاگردان مدرسه‌های
جدید روزگار قاجار باشد.

[۴۱ - ج]

بخط نستعلیق و عبارات فرانسه با حروف نوشته‌ی است در ۱۱۸۰ ص. هدیه‌آقای ایرج افشار است
.(53825)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی مقوایی .
۰۴۲ س/۵ × ۹/۵ × ۴۵ - ۰۵/۵ × ۹/۵ × ۴۰

قصول نصیریه

از خواجه طوسی است و در اصول عقاید شیعی با استدلال بهارسی و نگارنده آن
را با ترجمه عربی آن بیاد بود جشن هفت سده طوسی در تهران بچاپ رسانده‌ام (نیز
سرگذشت طوسی از مدرس رضوی ص ۲۴۹ و جاهای دیگر).

[۷۰ - ج]

شماره چهاردهم دفتر است و بخط نسخ با عنوان شنگرف، گل ۶۳ پ - ۷۰ ر، پس از این خطبه‌ایست
بی الف گویا از علیع، ۳۰ ۷۰ پ - ۷۱ پ .

فوائد الترجمة و خزينة اللغات

فرهنگی است از فرانسه بهارسی از a تا e و مانند جزوء مدرسه است و شامل
۱۱۷۸۴ کلمه است .

[۳۷۶ - ج]

پنجم نستعلیق سده ۱۴ در ۶۴ صفحه (۲۷۶۶۳) .

کاغذ فرنگی - جلد مقوای

۰۱۶/۵×۷/۵ - س ۳۱۹

فهرست کتابخانه رضوی

فهرستی است که برای عرض و بازدید کتابها و اسناد وقف آستانه رضوی در طوس نوشته اند و این فهرست پیش از چاپ فهرستها نوشته شده است (ص بیست و هفت دیباچه فهرست دانشگاه از نگارنده) کتابهادر آن بر حسب علوم تقسیم شده و اند کی از نشانه های نسخه هم در آن یاد گردید .

آغاز : صورت عرض و بازدید کلام الله و کتب موقوفه سر کار فیض آثار حسب الاطلاع جناب مستطاب شیعتمدار حاجی شیخ رئیس زید فضلہ العالی که در شهر ذی قعده الحرام قوی ئیل مطابق سنه ۱۳۰۰ نوشته

میشود : کلام الله بخط ائمه ع وغیرهم .

ازجام : مغنی واقف ملا محمد علی ۲۷ سطری کاغذ بخارائی جلد مشکی جلد .

[۳۱۶ - ج]

پنجم شکسته نستعلیق نرویک ۱۳۰۰ بروش سیاقی از کتابخانه مرحوم فروغی بدست آمده است

چهار برق در پایان سفید است (۴۴۵۲۶) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سیز ضربی .

۰۱۶×۸/۲۸ - ۲۱×۱۲/۵۳۷۲

فهرست کتابخانه مدرسه شعاعیه

حاج مخبر السلطنه مهدی قلی هدایت کتابهایی بکتابخانه ملی مدرسه شعاعیه شیراز و گذار کرده و این رساله فهرست آنها است . کتابها خطی و چاپی است و رو بهم

فهرست نسخه‌های خطی

۳۷۹ شماره است و بن حسب علوم بر شمرده شده است. در بایان آمده که باید سه نسخه ازین فهرست نوشته شود یکی در مدرسه بماند و یکی بوزارت علوم فرستاده شود و یکی در بدلیه شیراز بماند.

آغاز: بسم الله . كتب مفصله ذيل را كه ... شيخ يحيى امام جمعه ... در اوقات حکومت ... حاج مخبر السلطنه ... برسم هدايا از جهه حضرت معظم له ميفيرستادند معدودي از آن را بعنوان كتابخانه ملي در مدرسه شعاعيه باداره معارف توقيف فرمودند وصيغه وقف جاري شدو تحويل اداره معارف كردند... چنین مقرر فرموده که استفاده از كتب هر بوره فقط در همان اداره معارف يا مدرسه مذكوره باید باشد ... في شهر ذى قعده سنة ۱۳۴۲.

انجام : (۳۷۹) سیاست طالبی چاپ سربی نسخ در طهران.

[۱۲۱ - ج]

بخط نستعليق توشقان تیل ۱۳۴۳، ۵۵ صفحه شماره ۵۵، مورخ ذی القعده با مهر مدرسه شعاعيه در بایان هست، نسخه در كتابخانه مخبر السلطنه بوده ولي از بازار بدست آمده است (49753).

کاغذ فرنگی - جلد مقوی .

۰۹۸×۱۲×۱۵ س ۱۴-۲۲

قاپو سفناهه یا نصیحت ناده

امیر عنصر المعالی قابوس وشمگیر مؤلف این کتاب است که در چهل و چهار باب است و آن را بسال ۱۷۵ بازجام رسانده و بارها بچاپ رسیده (مشار ۱۲۰۷) و بترا کی و فرانسه و عربی نیز درآمده است.

[۱۵۷ - ج]

بخط نستعليق روز پنجم شنبه رجب ۱۳۷۲، عنوانها شنگرف است (26655).

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج حنائی ضریبی .

۰۹۵×۱۴ س ۱۴-۵۵ - ۲۱/۵×۱۵ س ۱۵

قافیه (رساله‌های...)

عبدالرحمن جامی این رساله را در یک مقدمه و پنج فصل و یک خاتمه ساخته است و برخی آنرا الرساله الوافیة فی علم القافیه هم خوانند و بچاپ رسیده است (جامی حکمت ص ۱۶۲ و ۱۶۸ - سید ۴۹:۲ - ادبیات ۳۷۵).

آغاز: هذه رساله قافیه تصنيف ... مولانا عبد الرحمن جامی ... بسم الله بعد از تیمن بموزون ترین کلامی که قافیه سنگان انجمن فصاحت بدان تکلم نمایند ... که این مختصر است و افی بقواعد علم قوافی که بموجب اشاره بعضی از اجله اصحاب ... صورت تحریر ... یافت.

انجام: زان روی سعد ذابح آهخته کاردست (تمت الرساله بعون الله تعالی والسلام على اتبع الهدى).

[۴۶ - ج]

شماره دهم دفتر است وبهمان گونه خط شماره‌های پیش و پس از این شماره، ۳۰۹ پ - ۳۱۰ پ.

قافیه (رساله‌های...)

در این رساله فارسی از قافیه بحث شده و مانند منتخب مقطع تکمیل الصناعه عطاء الله نیشاپوری است (ادبیات ۱: ۴۴).

در آن نه فصل است بدینگونه:

۱: تعریف قافیه ۲: حروف قافیه ۳: حرکات قافیه ۴: القاب قافیه ۵: تقطیع قافیه ۶: عیوب قافیه ۷: عیوب قافیه ۸: تحریف ۹: حاجب.

آغاز: فصل اول بدانکه قافیه در لغت از پی رونده است و در اصطلاح شعرای عجم عبارت از تمام آنچه مکرر آن در آخر جمیع ابیات واجب باشد.

انجام: ایام بکام دوستان و از سعادات دو جهانی بهره مند باشند الدعاء.

[۴۶ - ج]

شماره ۱۸ دفتر است و به مانگونه خط شماره‌های دیگر، ص ۳۰۴-۳۰۶ پ، نسخه مغشوش است و آشنائی دارد.

قائمه وزارت انگلیس

در این رساله از دستگاه قانونی و دیوانخانه کشور انگلستان بحث شده و آن یکی از آثاری است که در آغاز کار ترجمه کتب اروپائی و نقل فرهنگ جدید با این پدیدار شده است.

آغاز: سمله. چون خواهیم که فی الجمله از قانون و وضع حراست از مملکت انگلیس حاصل نمائیم اول لازم است که اطلاعی کافی از قواعد دیوانخانه آنجا بدست آوریم.

اجماع: بمالحظه نفع خودش و همچنین نفع ولایتش.

[۴۸ - ۵]

بخاط نسقعلیق سده ۱۳، گویا برای مخبر السلطنه نوشته اند. نسخه از آن او بوده است. کاغذ فرنگی نخودی - جلد یهاد سرخ مقاوی. ۵۹۰ × ۱۰/۵ × ۱۷/۵ - ۱۱ سمس ۶/۱۰ × ۱۰/۵.

کپری

میر سید شریف گر کانی این رساله عنطاقی را نوشته و بارها بچاپ رسیده است.

[۴۸ - ج]

بخاط نسخ محمد باقر در سیستان سپاهان در روز دوشنبه ۲۹ شوال ۱۳۶۸، عنوان و نشان شنگرف است و حواشی دارد (۱۸۸۴).

کاغذ فرنگی - جلد ندارد.

۵۲۳ × ۱۵/۵ × ۲۱ - ۱۰ سمس ۸/۵ × ۱۰/۵.

کتاب در آئت

از مخبر السلطنه است و برای سال دوم دبستان گرده آورده و این نسخه ما یادداشت‌های پراکنده او است و گویا میخواسته است بچاپ برساند و دوچزو است.

[۴۴۳ - ج]

بخط نستعلیق مؤلف و عکسهاي مربوط بمطالع كتاب بير گها چسبیده شده است، يادداشت‌های دیگر

مؤلف در پایان آن دیده میشود (۴۹۵۱۴).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سیز تازه.

۰ ۱۶×۱۲ س ۱۴ ۴۴×۱۹ ۵۷

کشاورز نامه

قسطوس سکولاستیکوس فرزند لوقا یا کاسیانوس باسوس سکولاستیکوس (Cassianus Bassus Scholastikos) سده ششم هجری بنام پسر خود فاسوس (Bassus)

كتابی در کشاورزی بنام گمپونیکا Geponika يا برزنامه در ۱۲ جزء نوشته است سرجیوس (Sergius) فرزند هلیا (Elia) رومی و قسطابن لوقای بعلمکی و اسطاث (Eustathius) و ابوز کریبا یحیی بن عدی آن را بنام الفلاحة الرومية بعنی در آورند و نسخی از ترجمه عربی آن هست و در ۱۲۹۳ در فاھره بچاپ رسیده است . اسطاث آنرا بسال ۱۷۹ با همکاری بطريق پولیتیانوس (Politianus) اسکندرانی برای یحیی بن خالد بر مکی ترجمه کرده بود (نسخه شماره ۱۲۰ سیاط) گویا سرجیوس همان باشد که در سمت آگاثیاس (Agathias) مورخ یونانی بوده است . این كتاب بر اهم بفارسی در آورده اند و از فارسی هم بعنی در آمده و نام « ورزنامه = كتاب الزرع » گرفته است (مجله دانشکده ادبیات تهران س ۵ ش ۱ و ۲۰۹ - ۲۱۴ تاریخ ۱۳۳۶) .

در این نسخه فارسی ما با بهای ۱۱ و ۱۸ و ۸۰ و ۵۱ شماره آمده

است .

آغاز : هو . بسم الله . از كتاب فلاحت مسمى بکشاورز نامه که حکیم

قسیطوس بن اسکور اسیک که عالم روم آنکه اورا فیلسوف روم خوانند
در آنچه وصف کرده است ازان چیزها که کشاورزان و دیگر مردم را از
دانستن آن چاره نیست ... و آن مشتمل است بر ابواب مختلفه از جمله
آن ابواب باب یازدهم در آنچه کشاورز را چه حیلت باید کرد تا آن
نبات را که آن را بر هر روس گویند رومی و پیارسی خسک از همه
کشتهها دور کنند.

انجام : باب در آنچه صاحب حاجت بدان استعانت کند ... روا سازد
انشاء الله تعالى وحده العزیز والسلام على من اتبع الهدى .

[۴۶ - ج]

شماره هفتم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن، م ۱۱۷ پ - ۱۲۴ ار، پس از این هم سه بند
هست درباره انگور.

گشف الحقائق

شیخ عزیز نسفی مؤلف این رساله عرفانی است که در آنست و بچاپ
رسیده است (طوس ۲۲۰۴ - مشار ۱۲۶۳ - ادبیات ۳۹۲) در دیباچه می‌نویسد که در
۶۷۱ درویشان از هن در خواستند که این کتاب را بنویسم و من در بخارا بودم و کفار
بدانجا آمده بودند و بمار نجها دادند و ما از آنجا بیرون آمدیم و بخراسان رسیدیم و
بسهرا هامیر قتیم و کتاب در ۶۸۰ بیان رسید و در شبی که می‌خواستم آن را پا کنم ویس کنم
رسول را بخواب دیده ام و فرمود که از هجرت من هفتصد سال نگذرد و تو آن را بر هر دم
آشکار بدار . بازمی‌گوید که من در ۱/۶۸۱ در ابر قوه فارس بوده ام . نسفی نسبت
به همه مذاهب خوشبین است و در آن از ماتریدی و ابن سینا و محمد غزالی و شیخ ابو جعفر
طوسی نقل می‌کند و از شیعه و دوازده امام هم یاد می‌کند .

[۳۰۸ - ج]

پنجم نسخه باعنوان و نشان شنگرف مورخ محرم ۱۰۷۸، صفحه یکم نو نویس است، در این نسخه هفت رساله بیشتر نیست (۴۹۷۶۰) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقواوی .
۱۳۵×۷۲ - ۳۰ سی ۱۸۴

گشیف الائات

این لغت نامه هندی به فارسی از میر ابو القاسم فندرسکی است (ف ۴۷۸) .

[۴۴ - ب]

این نسخه شماره یک دفتر است و پنجم نسخه با عنوانهای شنگرف، ۲۳ ب-۹، پس از آن سخنانی است از هیردرستایش از جوک و نکاتی از عرفان هندی (۳۰ ب)، نویسنده نسخه چنانکه در همینجا آمده باید حسن حسینی باشد در سده ۱۳۰۰، در ۱۰۰ ر نیز عرفان هندی است به فارسی، سر لوحی آراسه بر بر و رتّهای دیگر در آغاز است، یادداشت‌های ۱۳۶۸ در صفحه عنوان هست، همه شماره‌ها در دو جدول زر و لاجورد است (۸۹۵۰۸) .
کاغذ فرنگی آهارمهره - جلد تیماج مشکی زر کوب مقواوی .
۱۳۵×۱۱ سی ۴۴۹ - ۳۱×۱۹ سی ۴۴۹

[۵۰ - ب]

این نسخه شماره یکم دفتر است و پنجم نستعلیق با عنوانهای شنگرف سده ۱۳، ۲۳ ب-۱۳، در ۳۰ ر سخنانی عرفانی هندی به فارسی برخی از آنها از فدسه کی است همانها که در نسخه پیش‌دیده می‌شود (۴۲۳۶۱) .
کاغذ فرنگی سفید - جلد تیماج حنائی ضربی مقواوی .
۱۳۵×۲۱ سی ۴۵۲۵ - ۳۱×۱۹ سی ۱۹

گشکول محمدی

محمد بن سلیمان طبیب تونکابنی در این کشکول مطالب پراکنده و داستانها و سر گذشت برخی از دانشمندان شیعی را آورده و آن را در ۱۲۹۵ قعده با نجام

رسانده است. در آن از تذکرة العلماء و قصص العلماء و کرامات العلماء خود بیاد میکند (۱۵۴).

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم . احمد الله ولی المحماد ... و بعد چنین گوید... محمد بن سلیمان تذکرہ کتابی که این کتاب مسمی است بـکشکول محمدی و آن را بعد از بلوغ بعشرہ میشومه بقالب ترتیب ریخته.

انجام: پس انوشیروان امر کرد که دهان او را پر از زر کردند. هداهوا محلد الاول من الكشكوكل المحمدي... وقد وقع الفراغ عنه بيد مؤلفه ... محمد بن سلیمان الطبیب التذکری فی صبیحة يوم الخميس ۹ شهر ذی القعده الحرام شهور ۱۲۹۵ و الحمد لله اولاً و آخرأ وصلی الله علی محمد وآلہ.

[۲۳۶ - ج]

بخاط نسخه‌ی با عنوانهای درشت علی بن علی اکبر طالقانی در محرم ۱۳۹۶ برای مقرب العاقف سرکارخان (۴۸۶۵۹).
کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج حنائی ضربی.
۱۶۱×۱۳۵×۰۵/۰۵×۱۳۵×۰۷ س.م. ۳۷۵ آورده.

گشایه مجاهد

منصور بن محمد بن احمد بن یوسف فقیه الیاس شیرازی بنام مجاهد السلطنة والدین سلطان زین العابدین این کتاب را در درون ساخته است (ره آورده ۳۷۵ و ۳۸۱).

آغاز: شکر و سپاس من خالقی را که در خلقت انسان حکمت او بی‌پایان است.

انجام: ما نند همین عمل کند و الله اعلم بحقائق الامور.

[۲۸۲ - ج]

بخاط نسخ با عنوان شنگرف از نور الدین بن بدر الدین بن نور الدین قاری در روز چهارشنبه ۱۳

شعبان ۹۹۶، حواشی دارد بخط نستعلیق تازه‌تر (۴۲۲۴۴).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی.
۱۵×۸/۵ س۳۱ - ۲۰×۱۳/۵ س۴۰۱.

كلمات مخزون فک

محمد کاظم بن رضای طبری مؤلف این رساله جغرافیائی است و آن جغرافیای جهان است و گرفته از انگلیسی و از رساله‌ها ایست که در سده ۱۳ ساخته شده است. آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم رب العالمين . . . اما بعد پس چندین می‌گوید محمد بن رضا الکاظم الطبری که این چند کلمه‌ایست که آن را نقل کردیم از کتاب حدیقة الاقالیم از کفته و تألیف کپتان جوانان اسکات فرنگی انگلیزی . . . و چند کلمه‌هم ملحق آن نمودیم . انجام: و همیشه منتظر ظهور حجه الله قائم آل محمد . . . میباشد (تمام شداین کلمات مخزونه در تاریخ وسط رجب سنّه ۱۲۶۷).

[۵۲ - ۵]

بخط نسخ با عنوانهای شنگرف میانه رجب ۱۲۶۷ (۴۸۳۴۹).
کاغذ فرنگی - جلد مقوایی.
۱۱/۵×۶/۵ س۴۴ - ۱۷/۵×۱۰/۵ س۱۴.

کنز اللئات

محمد بن عبد الخالق بن معروف گیلانی (سدۀ نهم) مؤلف این فرهنگ عربی بفارسی است که چندبار بچاپ رسیده است. (مشار ۱۲۸۶ - فرهنگنامه ۱۶۸۱ - ادبیات ۴۰۰) در دیباچه آن از کار کیا سلطان محمد و شاهزاده سلطان میرزا علی ولی عهد او یاد شده است.

[۵ - ۷]

بخط نستعلیق و عنوانها نسخ از سده ۱۳، میان برگ ۱ و ۳ اختاده و از پایان نیز کم دارد و میرسد به «كتاب اليماء باب اليماء مع الالف» (۳۶۵۶۷).

کاغذ فرنگی - جلد مقوا .
۱۳۴۱۸ - ۱۹۷۱ س. ۷۱۱

گفتار

از خواجه عبدالله انصاری رساله‌های بسیاری در عرفان و مناجات و نیایش خداوند بیاد گارمانده و پاره‌ای از آنها بچاپ رسیده است، اینکه یک رساله مناجات او را در اینجا می‌شناسیم .

آغاز:

ای زدردت بیدلانرا بوی درمان آمد
باد تو مر عاشقانرا مونس جان آمد
... ای کریمی که بخشندۀ عطائی
و ای رحیمی که پوشندۀ خطائی ...
ای خالقی که راهنمایی
و ای قادری که خدائی را سازی .

انجام :

ای درویش در عبادت بسر آور
(صبر کن) که محنت دنیا بسر آید
... و در سعادت (وصل) بگشايد
و جمال الہی روی نماید .

[۴۴ - ب]

شماره چهارم دفتر است و به ماتگونه خط شماره پیشین آن، ۳۴۵ ر، - ۴۴۸.

[۴۶ - ج]

شماره چهاردهم دفتر است و به ماتگونه خط شماره پیشین آن ۳۵۸ پ - ۳۶۰ ر پس از این چند سطری است از بازیزید بسطامی بفارسی و گفتگوی او است با مریدی و مورخ ۲۲ ج ۱۰۶۴ در شهر اشرف .

[۷۰ - ج]

شماره پانزدهم دفتر است و بنده نسخه نسخه باشان شنگرف و چلیبا نوشته شده ، آغازش چنین است : «الهی چون در تو نگرم شاهم تاج بر سر و چون بخود نگرم خاکم از خاک کمتر ...» و انجام آن مانند دونسخه پیش ، ۳۶ ر - ۷۲ پ .

گفتار

از بابا افضل کاشانی چند گفتار کوتاه بیاد گار مانده (۳۲۶) و همه آنها در جلد دوم مصنفات بچاپ رسیده است .

[۷۲ - ب]

شماره نهم ایندفتر دو گفتار است از کاشانی : ۱- گفتار ۳۴ چاپ شده ، ۳۶ پ ۴ - ۲- گفتار ۱۳۹ چاپ شده ، ۳۵ ر - ۱۳۰ پ .

گلستان

از شاعر و نویسنده نامور ایران سعدی شیرازی است .

[۱۳۲ - ب]

خط شکسته نسخه نسخه سده ۱۳۲ ، عنوان شنگرف ، دو جدول مشکی وزیرین در صفحات نیمه نخستین نسخه (۶۱۱۹۴) .
کاغذ فرنگی نجودی - جلد تیماج حنایی ضربی مقوایی .
۳۱×۱۲ - ۱۵×۱۹/۵۵۸

گنجینه

در این کتاب در سهای پراکنده است در ۵۳ بندو گویا تألیف و تحریر مخبر السلطنه است و میخواسته سر کلاسها درس گننده شود . پرسشهای نیز پس از هر درسی هشت . آغاز : هو . مطالب این کتاب را معلم باید جزء فجز خاطر نشان طفول نماید . غرض از تألیف این کتاب بچون و چرا و اشنون طفل و

ایجاد موقع جواب برای معلم است . . . بسمه تعالیٰ کتاب گنجینه
 (دروس متفرقه - زمان - وقت کار) طفل شیر خوار کم کم بزرگ
 و درس خوان میشود .

انجام : اسباب و افزار شاگرد مکتبی چه چیز است شرح بدھید .
 والسلام .

[۴۵ - ۵]

بخط نستعلیق گویا از خود مخبر السلطنه در سده ۱۴ و از کتابخانه او بدست آمده است، صفحه شمار
 ۶۹ (49497).

کاغذ فرنگی - جلد مقوی .

۱۶×۱۱/۵۵۴۰ - ۱۷×۱۸ سس ۱۶ .

گنجینه

جنگی است به نظر و نظم از میرزا عیدالوهاب مولوی نشاط و بارها بچاپ رسیده
 است (مشارع ۱۳۲۴) پاره‌ای از منشآت و نامه‌های سیاسی در آن آمده و از فتحعلی‌شاه و
 شاهزاده عباس میرزا در آن یاد گردید و برای تاریخ روز گار فاجاریان بسیار سودمند
 همیباشد . برخی از بندهای آن عربی است . نامه‌هائی که به سلطان محمود خان و ناپلیون
 و پادشاه انگلستان و محمود شاه افغان و کابل و شیخ احمد و آقا سید علی ولگزیان و
 میرزا ابوالقاسم و شاهزادگان و فرمانروایان و دیگران نوشته شده در آن آمده است .

[۸۴ - ب]

این نسخه گزیده ایست از گنجینه نشاط و پاره‌هایی از درج دوم تا درج چهارم را دارد . در صفحه
 عنوان آن چنین آمده است : « . . . این کتاب مصطلاب مسمی گنجینه را در دفتر سفارت اعلیحضرت
 امپراتوری شخصی مشهور بکاشیر ازی در آورده بود چون مجمع از منشآت مرغوب و عبارات خوب
 بود عالیجاه . . . صاحبی فلان مصلحت دیدند که برای خود خریده تکاهداشته باشم این بند . . . بمبلغ
 هفت هزار دینار خریده . . . تحریر افی شهر صفر المظفر سنة ۱۳۹۹ » .

آغاز : بسمه . نظم العوالم بدین المناظم احتبس الهواء احترس القما . . . ناظمی
 که بی مقیاس قیاس و مقیاس اقباس نخست شاهدان کترات معانی را از مطلع نزول
 امکانی تا مقطع صعود انسانی دریت وحدت و مسازدشت (ص ۳۰ چاپ ۱۴۸۱) .

انجام : برگرده خویش دانا است و اگر تغییری سزد تو انا والسلام (ص ۱۸۳ چاہی)
این نسخه بخط شکسته نستعلیق سده ۱۴ و جای عنوانها در آن سفید مانده است ۵۱ پ ۹۱ - پ

۵۵۸۶۱)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی ضربی.

۰۲۰×۱۰×۱۵ - ۴۸/۵×۱۹/۵ ۹۴

[۳۷۸ - ج]

این نسخه بخط نستعلیق است و در تهران در ۱۴۵۷ نوشته شده است ، نام نویسنده آن گویا
عبدالعظیم است ، آغاز آن برابر با آغاز چاپ ۱۴۸۱ تهران و انجام آن در ص ۲۹۶ س ۹ « باب آتش
آمیخته است » دیده میشود (۵۵۸۶۰) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی ضربی مقوایی .
۰۱۵×۷/۵×۱۴/۵ ۱۶۸

[۳۶۴ - ج]

شکسته نستعلیق پنجمینه ۴۹ ذی قعده ۱۳۷۸، جدول زروشمنگرف، این نسخه گزیده ایست از گنجینه
نشاط و فروندی هایی درگز لها بر نسخه چاہی دارد (۶۱۱۶۳) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه ضربی .
۰۱۶×۹ ۱۱-۴۱/۵×۱۴/۵ ۱۱۱۲

گوهره راد

مولی عبدالرزاق لاھیجی مؤلف این کتاب فلسفی است که یک دوره فلسفه آمیخته
با کلام شیعی در آن دیده میشود و بارها بچاپ رسیده است (مشار ۱۳۲۵ - طوس
۰۶۰:۴ و ۳۴۴ - ف ۲۳۰) .

[۹۵ - پ]

بخط نستعلیق با عنوان لا جور د وزر ، در دو جدول زر ولا جور د ، سر اوحی در آغاز هست در
زمینه زر آراسته با گل و بوته بر نگهای شنگرف ولا جور د و محمد علی بن محمد اسماعیل در مدرسه ایلچی
 محله احمد آباد سپاهان در ۱۳۶۱ نوشته و در ج ۱/۱۳۸ مقابله و تصحیح و پس از آن آرایش شده است ، نسخه را
محمد باقر موسوی زنجانی در سپاهان داشته است (۵۳۰۴۸) .
کاغذ فرنگی آهار مهره - جلد روغنی آراسته با گل و بوته زرین و سرخ و سبز با ترنج و لچک و
دو جدول درون سرخ آراسته بگل زنبق بر نگ سبز و سرخ وزرد .
۰۴۱×۱۲/۵ ۱۷۵

لسان الفجم

حسن بن محمد تقی طالقانی این رساله را بنام ناصر الدین شاه قاجار و مخبر الدوله وزیر علوم علیقلی خان در پایه مقدمه و چهار باب و خاتمه در دستور زبان فارسی نوشته و آن را در روز شنبه ۲۲ ذی قعده ۱۳۰۱ با نجام رسانده و در پایان میگوید که آن را از رساله مبسوطی گزین کرده‌ام. این کتاب در بمبئی بسال ۱۳۱۷ در ۱۷۲ ص جیبی و در تهران بسال ۱۳۰۵ در ۲۶۳ ص جیبی بچاپ سنگی رسیده است (مشار ۱۳۳۷) ، نسخه ما در خطبهٔ عربی و نیز در پایان با چاپی یکسان نیست.

[۱۶۶ - ج]

پنجه نتعلیق با عنوان و نشان شترگرف در جدول سرخ و مشکی از محمدعلی طبیب تهرانی در ۴ صفر ۱۳۰۲ از محل هدیه دکتر مصدق خریده شده است، صفحه شماره ۱۴۴ .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج زرگوب مقوا .
۱۴۴×۷۳ - ۱۱/۵×۷/۵ س .

لُغَةُ نَعْمَةِ اللَّهِ

حولی نعمة الله بن احمد بن مبارک روشی زاده رومی در گذشته ۹۶۹ این لغت فارسی بترکی را از روی اقوف عجم و قاسمیه و لطف الله حلیمی و وسیله المقاصد و لغت قره حصاری و صحاح عجم دیرینه مختصر و صحاح عجم جدید کبیر ساخته و در آن سه قسم گذارده است :

۱- مصادر .

۲- قواعد زبان دری .

۳- اسمهای جامد و مشتق .

هر حرفی نیز در آن بترتیب اقوف عجم : مفتوح ، مکسور ، مضموم مرتب شده است (دیباچه - سپه ۲۶۵:۲ - چلبی ۶۰۷:۲ - ادبیات ۴۰۵) .

آغاز : حمد بی قیاس و شکر با سپاس آن مالک بی همتا را که ملکش بی انداز است ... و بعد نا گاه بر خاطر این بنده ... نعمة الله بن احمد بن

مبارک الرومی را خطور کرد که از کتابهای لغات فارسی لغتها جمع کنم ... و نامش را بنام خود اختافت کردم یعنی لغت نعمة الله نهادم . انجام : یه به مثله، یه هر مثله (تمت ... سنه ثمان و ثمانین و تسعینائمه) .

[۱۵۴ - ج]

بخط نسخ باعنوان وجدول شنگرف ۹۸۸ با سریوح ، در آغاز چندیبیهی است بترکی و عربی دو سهایش از کتاب ، یادداشت تملک ۱۰۱۷ اسحق بن عبدالله و ۱۱۱۲ از درویش عثمان مولوی و ۱۸۶۹ از قاسم بندراری مفقی در جزیره کرید سمرقند ۱۳۲۹ و از کتابخانه حاج معتمد الدوّله رفاهی و ۱۳۴۹ از صاحبجمع که در اسلام‌بوقل بدست آورده است در آغاز و انجام دیده می‌شود (۳۶۵۶۳) .
کاغذ سمرقندی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی .
۱۶×۸/۵ س ۳۱ - ۴۲×۱۴۳۷۹

لغت فرانسی

امیرعلی شیرنوائی در گذشته ۹۰۶ در شعرهای خود کلماتی بترکی جفتائی بکاربرده است . در این فرهنگ آن کلمات بترکی تفسیر شده است (سیه ۲۶۷۰) دونسخه ما در آغاز بانسخه سپهسالار یکی است ولی ایندو در نیمه دوم یکی نیستند .

[۱۷۹ - ج]

بخط نستعلیق ترکی باعنوان شنگرف از سده ۱۳ (۲۶۶۵) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی .
۱۳/۵×۸/۵ س ۱۵۵۵۱ - ۲۰×۱۵۳۷۹

[۱۸۰ - ج]

بخط نسخ ترکی باعنوان و نشان شنگرف از سده ۱۳ ، و از انجام آنگاهی افتاده (۴۹۵۰) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی .
۱۵/۵×۱۵/۵ س ۲۰۳ - ۲۱/۵×۱۵/۵ س ۱۴

لوایح

جامی این رساله عرفانی را در ۳۵ لایحه نوشته است و بچاپ هم رسیده است :
(ف ۴۸۸ - منزوی ۲۱۵:۲ - مشارک ۱۳۴۶) .

[۴۳ - ۵]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخه‌یق باعنوان شنگرف از عبدالغفار بن محمد بن یحیی رشتی در ۱۰۳۰ در مدرسه جعفریه سپاهان، ص ۱ پ - ۲۸ ر (۳۶۵۷۱).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی.
۱۷/۵×۱۰۵ - ۱۶/۶س ۱۸۶.

شنوی

ازمولوی جلال الدین محمد بلخی رومی است (منزوی ۲۱۶:۱).

[۴۰ - ب]

بخط نسخه‌یق باعنوانهای شنگرف مورخ ۱۰۳۶، از دفتر یکم است تا پایان دفتر ششم، مهر محمد شاه مورخ ۱۱۳۰ دارد.
کاغذ هندی - جلد تیماج قهوه‌ای مقوائی.
۳۱×۴۲ - ۳۱×۴۴ ۳۵۰ - ۳۱×۱۳/۵ س ۳۱.

[۶۳ - ب]

بخط نسخه‌یق باعنوان و نشان وجدول شنگرف مورخ روز پنجشنبه ۲۴/۱۳۹۹، نسخه‌یاصدیق الملک محمد بن عبدالله نوری تبریزی تهرانی رئیس دفاتر وزارت خارجه بدختر خود قصر تاج خانم در روز پنجشنبه ۲۲ ذی‌حجہ ۱۳۹۹ بخشیده است، فهرست کتابهای که او بدو بخشیده در صفحه عنوان هست، شش دفتر در این نسخه هست (۵۵۸۶۵).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوائی.
۳۱×۴۴ ۳۸۰ - ۳۱×۴۲ ۳۴۰ - ۳۱×۱۲/۵ س ۱۹.

مجالس المُؤْمِنِين

از قاضی نور‌الله شوشتیری (۹۵۶ - ۱۰۱۹) است (منزوی ۶۴۷:۲ - ف ۵۴).
ادبیات (۴۱۲).

[۶۸ - ب]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف و حواشی « منه ره »، نوشته مجdal الدین خیر الله بن علی شاه کاغذی شوشتیر در نیمه روز دوم هفته ۱۰۴۸/۹/۱۶ از روی نسخه نوشته شده از روی نسخه مؤلف که چندان بی غلط هم نبود، یادداشت تملک ۱۱۹۵ در پایان نسخه هست، وقف مهدعلیا برای مدرسه تازه‌ساز خود در ارس تهران در روز پنجشنبه ۱۴/۱۳۷۴ (۹۳۲۵).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی بالولا.
۰۴۴۴۶×۱۹۷۵ - ۳۰/۵×۱۱۳۸

مجمع‌الادوار

از مهدی قلی مخبر‌السلطنه هدایت‌طبرستانی است و در ۱۳۱۷ بچاپ رسیده است
(مشار ۱۳۸۰) اوین کتاب را از روی ادوار ارمومی و شرح آن از مراغی و مقاصد الالحان
ودرۀ الناج ساخته و موسیقی ایرانی را با روش ذرین موسیقی اروپائی سازش داده است.

[۱۲۰/۱ - ج]

بخاط نستعلیق خود مؤلف و ماذن «نوبت اولی - احوال النغم» چاپی است، یادداشت تاریخ ۱۹۱۸
در آغاز نسخه هست (۴۹۴۳۳) .
کاغذ فرنگی - جلد مقوای .
۰۱۴۷×۱۷۲ - ۲۲×۱۲ س ۱۸

[۱۲۰/۲ - ج]

بخاط نستعلیق مؤلف و ماذن «نوبت دوم - تالیف النغم» چاپی است و در عنوان دارد «مجمع‌الادوار
تحقیق‌الالحان - جواهر‌الالحان»، سرگذشت مظفر علی شاه کرمانی در آغاز هست (۴۹۴۳۴) .
۰۱۴۸×۱۷۵ - ۲۲×۱۱۶ س ۱۲

مجموئی در وین هذر صله علی مینیا می

تفسیر درس‌های مدرسه علوم سیاسی تهران است که آقای دکتر محمود افشار
در سال ۱۳۴۱ گردآورده و شامل است :

جغرافیای آسیا در جزو - علم صرف - تاریخ عرب - تاریخ یونان - جغرافیای
عمومی عالم - جغرافیای ایران - معانی - جغرافیا آسیا .

[۹۳ - ج]

بخاط شکسته نستعلیق گردآورنده است در چهارم شوال ۱۳۴۱ ، نسخه اهدای آقای ایرج افشار
است در ۱۳۴۴/۱/۲۹ (۵۳۲۱۱) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبزه‌قوایی تازه .

۱۲۷۶ - ۱۴۰۶ س - ۲۳×۱۸/۵ س

محرق القلوب

مولی مهدی بن ابی ذر نرافی مؤلف این کتاب است که در آن دو مقدمه و بیست مجلس میباشد و برای روضه خوانی و ذکر مصیبت نوشته است و بچاپ هم رسید(مشار ۱۴۰۳).

[۴۸ - ب]

بخط نتعلیق باعنوان و نشان شنگرف ارزین العابدین بن محمد یوسف فروینی در تهران پسین روز یکشنبه ۱۴/۱/۱۲۴۸ (۱۵۳۰) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوای .
۱۲۲۸ - ۱۱ س × ۳۰/۵ س - ۳۰ × ۳۰

مخزن الواقیع

میرزا حسین خان بن میرزا عبدالله سرابی تبریزی در این کتاب که بدین نام نامیده و در دو جلد قرارداده است و قایع سفارت ابوطالب فرخ خان امین الملک غفاری کاشانی (در گذشته ۱۲۸۸) و منشی گری خود را از ۱۱ ذی قعده ۱۲۷۲ تا ۱۳ شوال ۱۲۷۴ در آن گردآورده و اوضاع فرانسه و عثمانی و انگلیس و پروس و کشورهای دیگر را در آن یاد کرده است. نسخه‌ای از آن در کتابخانه دانشکده ادبیات (ص ۴۱۸) هست و از نسخه‌ای ازان در فهرست طوس (۱۰۰:۳) یاد شده است. عباس اقبال در نشریه وزارت امور خارجه شماره ۳ جلد ۲ ص ۱۵ مورخ شهریور ۱۳۲۸ از این کتاب یاد کرده است.

آغاز: بسمه تیمنا و تبر کا . در این عهد فیروزی مهدشاہنشاه جمجماء
ناصرالدین شاه قاجار ... اراده علیه ... قراربر این گرفت ارسال رسول
ورسائل که در تاکید مبانی صفا و ولاز احسن وسائل است یکی از
چاکران دربار ... سفارت مخصوصه ... مأمور دربار دول ثالثه معظمه

عثمانی و فرانسه و انگلیس فرما بند ... فرخ خان امین‌الملک... بر جو
 این امر ... منتخب گردید در سال فرخنده فال لوئی ئیل ... مطابق سنه
 هزار و دو بست و هفتاد و دوهجری از مقر خلافت کبری عازم این مقصد
 عظمی شدند. کمترین بنده در گاه حسین بن عبدالله سرابی... تبریزی...
 در معیت جناب محمود خان شارژ افسر سابق میر پنجه فرا گوزلو از
 سفر پطرز پور غریب اجتمع بدبار الخلافه نموده و در خدمت ... میرزا
 سعید خان مؤمن‌الملک وزیر امور خارجه با نیجام خدمات مر جو عه
 اشتغال داشت و امر ... نفاذ یافت که چند نفر از اشخاص تربیت شده
 و فرنگستان دیده در معیت سفارت کبری مأمور باشند لهذا این بنده
 نیز مجددا باسمت منشی گری با اشخاص مفصلة‌الذیل مأمور و روانه
 گردید : میرزا ملکم خان مستشار فرزند میرزا یعقوب خان - میرزا
 زمان خان عمومی جناب امین‌الملک - نریمان خان نایب اول فرزند
 صمصام‌الدوله - محمدعلی آقای مترجم فرزند علی آقای تبریزی-میرزا
 رضای مترجم - میرزا ابوالقاسم خان منشی فرزند نواب محمدعلی
 سرکارات - بنده در گاه میرزا حسین مؤلف این اوراق منشی. در آغاز سفر
 ازوجنات احوال جناب امین‌الملک استنباط گردید که بن حسب امر
 همایونی بعلاوه مأموریت دولتی مقصود شان بقدر امکان استعلام و
 استفهام از اوضاع یوروپ و منظور شان افتتاح ابواب مراوده دولتی
 با عموم دول اروپا است. لهذا کمترین ... کوشیده مصمم گردید که
 وقایع اتفاقیه آن سفر را ... تألیف و ضبط و ترتیب اداره امور دولتی و
 ملتی فرنگستان را ... ثبت و درج نماید ... و کتابی تألیف گردید
 موسوم به مخزن الواقع و منقسم شد به دو جلد اول در بیان وقایعات
 و گذارش حالات و مکالمات جناب امین‌الملک با سلاطین و رجال
 فرنگستان . جلد ثانی در شرح اداره امور و ترتیب کارهای دولتی و
 ملتی فرانسه است و انتظام اوضاع عموم ممالک یوروپ و مشتمل بر یك

مقدمه و چهار فصل و خاتمه . مقدمه حاوی وقایع اتفاقیه‌از دارالخلافه
الی دارالسعادة اسلامبول . فصول اربعه شامل اوضاع دول ثلاثه عثمانی
وانگلیس و فرانسه و مجملی جدا گانه از دول یوروپ . خاتمه در بیان
اوضاع دولت پروس مخصوصاً . مقدمه : بتاریخ روز دوشنبه یازدهم شهریور
ذی قعده الحرام هزار و دو هفتاد و دو هجری جناب امین الملک
فرخ خان هنگام عصر از نیاوران از حضور ... ظل اللهی ... هر خصی
حاصل نموده منزل اول را قریه کن نمودند .
انجام : و تعلیم جنگ عازم محل هزبور میباشند . انتهی . (شهر
جمادی الاولی ۱۲۹۰ العبدالاول عبد الغفار همدانی)

[۱۰۵ - ب]

بخط نسخه‌ی عباد الغفار همدانی در ج ۱۲۹۰ ، ۴۳۱ صفحه شماردارد ، محمد حسن طباطبائی
مینویسد که من در ۱۲۹۰ دادم آن را برای نوشته‌ند (49499) .
کاغذ فرنگی - جلد مقوای گوشها و عطف میش زرد .
۰ ۲۱×۱۰ س ۳۴۰ - ۲۷×۱۷ س ۴۴۱

هدایج گمال

این رساله از بابا افضل کاشانی است (ف ۳۵۱ و ۲۵۶۳) .

[۷۲ - ب]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخه‌ی عباد الغفار، نشان شنگرف، ۵۱ پ - ۱۸ ر، همه دفتر بیک
خط است، محمد علی بن حاجی ملا عبد الغنی ترشی آنرا برای حاجب الدوله محمد تقی خان افشار سال ۱۳۹۴
نوشته است (49507) .
کاغذ فرنگی جلد نیماج سرخ مقوایی .
۰ ۱۹×۱۰ س ۱۵۶ - ۲۹×۱۸ س ۱۵۷

مدخل هناظم

این رساله در ف ۴۹۶ و سر گذشت طوسی از مدرس رضوی ص ۲۲۸ از خواجه طوسی دانسته

شده ولی بگواهی نسخه ش ۳/۹۵۰ دانشگاه از عبدالجبار خجندی است که برای جمال الدین ابوالمحمد محمد بن نور الدین احمد سروده است (نیز دییاچه آثار علوی ساوی و مسعودی ص ۹۵۵ × ۱۸) استوری (۲ : IIIIII و ۹۵۵) از این رساله بنام طوسی و رساله دیگری بهمین نام یاد کرده است
آغاز:

مرد دانا سخن ادا نکند
تا بنام حق ابتداء نکند

انجام نسخه ما :

که نداند شناخت در دو سرای
هیچ کس علم غیب جز که خدای
(باد از ما درود بسر مهر
هم با اولاد و آل او یکسر)

[۴۰۳ - ج]

شماره چهارم دفتر است و بخط نستعلیق با عنوانهای شنگرف در برخی جاهای دیگر جای آنها سفید مانده است و باید خط همان محمد شیرین بن رستمعلی کفشهگر باشد که این نسخه را در روز چهارشنبه ۳۱ ذی حجه ۱۰۸۳ در دیه تولی مشهور بازاره محله سدن رستاق در خانه ملاک محمد بن زین العابدین جلالی پیاپان رساند، گ پ - ۱۸۰ ، ر، پس از این تا پایان پراکنده های نجومی است:
شعرهای در باره بودن ماه در برجهای دواره های و بندی از « موافرة عمدة الايلخانی در دانستن منازل قمر و طلاوعات منازل » وحدیشی بفارسی ویش بینه ای از « راه کاروان » و مسائل احتمامی و نجومی دیگر همچنین دوباره نیمة نخستین همین مدخل ممتاز بخط نستعلیق دیگر در پایان نسخه آمد.
برگ اخیر از درازا بریده شده است.

· هر آلات ·

نامه های حاجی میرزا مان خان غفاری مستشار کارپرداز سفارت ایران در بغداد است مورخ ۱۲۸۰ و ۱۲۸۱ و ۱۲۸۲ و پاره ای از نامه ها شماره دارد.

[۱۳۶ - ب]

فهرست نسخه‌های خطی

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی .
۲۵×۱۳/۵ - ۴۹×۱۹/۵ ۱۳۷

هر آنلاط

نامه‌ها ایست که بشاهزاده احتشام الدوله حکمران لرستان و خوزستان (عربستان) و بر وجود رسیده و برخی از حکمها و فرمانها که از ناصرالدین شاه بنام احتشام السلطنه صادر شده است و فرمانها و نامه‌های پراکنده دیگر . سندهای سیاسی زمان قاجار در آن هست و بسیار مهم است.

[۱۳۶ - ب]

بنخط شکسته نستعلیق سده ۱۴ (۶۱۱۸۷) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز ضربی مقوایی .
۳۴/۵×۱۳/۵ - ۴۵/۵×۴۰/۵ ۳۰۸

هر آنلاط

نامه و شکایتها است که بوزیران و صدراعظم نوشته اند با خط ناصرالدین شاه و همچنین نامه‌ها و شکایتها دیگر با خطوط رئسای دولت . از اسناد سیاسی زمان قاجار است

[۱۳۵/۱ - ب]

بنخط شکسته نستعلیق آغاز سده ۱۴ (۶۱۱۸۴) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوایی .
۴۵×۴۲/۵ ۳۵۶ - سطر و اندازه چو ناگون .

[۱۳۵/۲ - ب]

بنخط شکسته نستعلیق سده ۱۴ و ۱۳ (۶۱۱۸۵) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .
۴۵/۵×۴۲/۵ ۱۴۶ - سطر و اندازه چو ناگون .

هر آنلاط

نامه‌ها و نوشته‌هایی است که ب حاجی میرزا زمان خان غفاری مستشار رسیده یا خود او نوشته است. فهرست ۸۸ طغر از نامه در آغاز هست و نامه‌ها مورخ ۱۲۸۲ تا ۱۲۸۰ و ۱۲۷۷ است.

[۱۳۶ - ب]

- پنجم شکسته نسعلیق سده ۱۳ (۶۱۱۸۳) .
- کاغذ فرنگی - جلد مقوای عطف میشون سرخ .
- ۳۵×۴۲/۵۴۳۱۳۶ - سطر و اندازه گو ناگون .

هر آنلاط

نامه‌های میرزا آفخان نوری ود بیرون الملک منشی او است بولایات و برخی از نامه‌های پراکنده دیگر از معاریف و شناختگان با دستورهای ناصرالدین شاه و با مهر میرزا آفخان ود بیرون الملک در پیش نامه‌ها .

[۱۳۷ - ب]

- پنجم شکسته نسعلیق سده ۱۳ (۶۱۱۸۲) .
- کاغذ فرنگی - جلد تیماج سیز ضربی مقوایی .
- ۳۴×۴۲/۵۴۳۲۰۴ - سطر و اندازه گو ناگون .

هر آنلاط

نامه‌ها و یادداشت‌های پراکنده معاریف و شناختگان زمان فاجار است و ترجمه برخی از نامه‌های فرانسه بهارسی در نیمه دوم سده ۱۳ و نامه‌ها تاریخ ۱۲۷۵ و ۱۲۷۸ دارد .

[۱۲۸-ب]

شکسته نستعلیق سده ۱۳، نیمی از برگهای نسخه سفید است (۶۱۱۸۱).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز رکوب مقوا بی.
۴۳×۱۶/۵ س ۴۵×۴۰/۵ گ ۱۳۳

هر آنبله

وفایی این مراسله عرفانی را در رجب ۱۲۹۳ نوشته و هی نویسد که ۱ گر پسند طبع
دوست من آید بددهد چاپ کنند.
آغاز: بسم الله.

ایدلا منزل فراتر بر کن از این خاکدان
غیر قرب دوست دیگر هر چه باشد خاک دان
... الهی عمر نی ما کان عمری بذلة فی طاعتك ... بیان حال و صورت
احوالی است از بندۀ ریائی و فایی مراسله مانند بخواهش دوستی از
دوستان ارجمند بجانب یکی از برادران سالک خود.
انجام: لهذا همین مسووده ارسال شد. و فایی.

[۱۵۵-ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نستعلیق خود و فایی با عنوانهای شنگرف که در رجب ۱۲۹۳ نوشته
است، گ ۱ پ - ۱۸ پ (۴۳۰۳۵).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوا بی.
۱۶/۵ س ۱۷-۴۲×۱۵/۵ گ ۱۵۷

هر زبان فاهمه

سعد الدین و راوینی در آغاز سده هفتم هجری مرزبان نامه اسپهبد مرزبان بن
rstم بن شروین پنیم باوندی را که در پایان سده چهارم بزبان طبری ساخته بود
بفارسی درآورده است. چندبار بچاپ رسیده است (مشار ۱۴۲۸).

[ج - ۴۳۹]

پنخط نسخ و نستعلیق که پدستور شاهزاده اسکندر میرزا درع ۱۳۶۹/۲ نوشته شده است و ذیل کتاب را ندارد (دبیچه محمد قریبی برچاپ ۱۹۰۹/۱۲۷) .
 یادداشتی مورخ روز سهشنبه ۱۳۹۹ صفر ۱۳ درباره جنگ حشمه‌الدوله با عبیدالله از حسین بن اسکندر و یادداشتی مورخ ۱۵ ج ۱ و نیز یادداشتی مورخ ۲۱ شعبان ۱۳۹۴ درباره همین حشمه‌الدوله و ستمگری او در پایان نسخه هست، نیز از میرزا محمد پسر میرزا نصیر از خاندان خواجه نصیر (۱۳۹۹/۱۲۷) .
 کاغذ فرنگی نخودی - جلد مقوا ۱ .
 ۱۵/۵×۷/۵ س ۱۴۳۹۱

هر شیخ العوام

میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی این کتاب را نوشته و مسائل عبادات را در آن گنجانده است .
 (سپه ۱ : ۵۱۹ - طوس ۲ : ۱۲۴) .

[ج - ۴۱۱]

پنخط نستعلیق است با عنوان شنگرف و در جدول سرخ و آبی و محمد کاظم بفرموده آقا محمد کاظم در ۱۳۲۸ آن را نوشته است ، مهر محمد جعفر بن محمد ابراهیم در آغازه است ، نسخه تاجی را دارد و چنین است انجام آن «وعزم کند بر عود» (۳۶۵۷۹) .
 کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای مقوا ۱ .
 ۱۵/۵×۹/۲ س ۱۴۳۹۳

هر صاد العیاد

شیخ نجم الدین دایه ابو بکر عبدالله بن محمد بن شاه اور رازی این کتاب را در سالهای ۶۱۸ و ۶۲۰ ساخته است .
 (ف ۶۷۸ - مشار ۱۴۲۹) .

[ج - ۴۱۲]

نسخه ایست کهنه از سده ۷ و پنخط نسخ با عنوان شنگرف و آغاز ، انجام افتاده و بر ابراست با

فهرست نسخه‌های خطی

س ۱۰۱ تا س ۴۱ ص ۳۰۲ چاپ ۱۳۵۲ شمس‌العراfa در تهران ، از کمک‌آفای مجتبی مینوی در شناختن
این نسخه بسیار سپاسگزارم (۴۹۷۵۰) .
کاغذ سمر قندی - جلد تیماج مشکی مقوایی .
۱۶/۵×۴۱×۱۵ س ۱۰۱-۴۱

مساحت‌البلاد

این رسالت جغرافیائی از آقا محمد علی بهبهانی است و دارای هشت نمایش .
آغاز: بسم‌له. الحمد لله رب العالمين ... اما بعد بدانکه این رسالت ایست
همسی بمساحت‌البلاد در بیان طول و عرض بلاد در قسمت زمین باقالیم
سبعه و مبدعه هر اقلیم ... و ذکر قدری از شهرهای مشهوره هر اقلیمی
و استیخراج قبله در جمیع بلاد و ذکر دائرة هندیه بنیج اسطلاب و
قطب نما و زیج الغی و قبة الافق ریاضی قزوینی و بیان سیر فلک ثوابت
وسایر افلاک و قطر هر فلک موافق هیئت اzm مؤلفات اعلم‌العلماء و المجتهدين .
جناب آقا محمد علی خلف مولانا آقا محمد باقر اصفهانی مشهور
بهبهانی ... و مشتمل است بر هشت نمایش .

انجام : و آسمان و زمین در جنبش آیند و حرکات کواکب بر خلاف
عادت گردد چنانکه آفتاب رجعت کند . انتهی کلامه .

[۵۹ - ب]

شماره یکم دفتر است و بنخست نسخه با عنوان شنگرف مانند همه دفتر ۲۸۷ ب - ۹۰ ر .

مشارب الاذواق

این رسالت از سید علی بن شهاب‌حمدانی (در گذشته ۷۸۶) است (مجالس المؤمنین
مجلس ۶) و در شرح قصیده خمینیه این فارض است . نسخه‌ها ای از آن در فهرست
دیوان هند (ش ۱۹۲۲/۱۲ نیز فهرست نامهای این فهرست) و فهرست فرهنگستان
تاشکند (۲۳۵:۳ در سه نسخه) و فهرست پاریس (۱۹۷:۴) شناسانده شده است .

(نیز مقاله حکمت در یغما س ۳۴۰ ش ۸ س ۴ و ص ۲۴۱ ت ۶ س ۴ درباره ذخیرة الملوك .

آغاز: بسم الله . وبه نستعين . حمد اعم وثنای اتم حضرت ودودی را که صفائ مودت و وفای محبت را تاج و طوق جانهای شیفتگان عکس جمال و مقتاح ذوق سوختگان سبحات جلال ساخت ... اما بعد فيقول ... على بن شهاب الهمدانی .

انجام : ده زمینان از حال او عبرت گیرند و آسمانان از نکال او نوحه در گیرند جعلنا الله ممن سعد بطاعته ... انه السواه المنان ذو الجود ... والامتنان والحمد لله وحده والسلام على من اتبع الهدى (تمت رسالة مشارب الاذواق فی اوایل شعبان المعظم سنة خمس و سبعین وتسعمائیه من الهجره) .

[۵۷ - ۵]

شماره سوم دفتر است و به مانگونه خط شماره پیشین آن و مورخ آغاز شعبان ۱۳۹۷۵ م ۲۲ پ -

پ ۶۴ .

هیئت‌الاق

از فیض کاشانی است که دربرابر اذکار «متقد شریه» از تصوف این رساله را نوشته و اصطلاحات عرفانی را تاویل کرده است . این رساله در تهران بسال ۱۳۲۵ بچاپ رسیده است (ف ۴۹۴ - مشار ۱۴۴۳) .

[۱۰۹ - ج]

این نسخه شماره دوم دفتر است و بخط نستعلیق روز ۲۴/۱۳۰۶ م ۷۹ پ - ۹۱ .

صایح القلوب

خواجه ابوسعید حسن شیعی بیهقی سبزواری مؤلف این کتاب است (ف ۱۵۳۴) .

آغاز بر این بانسخه داشتگاه

انجام : بارواح انبیا ... طبیین دررسانیده گردان یا الله العالیین و یا
خیر الناصرین . شعر :
زهی نام تو آرام دل ریش ...

ندازم هیچ طاعت جز دلی ریش

[۸۶ - ج]

بخط نستعلیق باعنوان و نشان شنگرف از محمد مفمن در رجب ۱۱۷۱ (۴۸۶۵۶) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج فهودای مقواوی .
۱۸×۱۲ س ۱۷ - ۲۳×۲۴۵ .

[۳۰۰ - ج]

بخط نستعلیق باعنوان و نشان شنگرف مورخ ۱۳۳۳ و انجام آن چنین است :
بارواح الهمّ معصومین که هادی دین خلائق اند بر سانیم و صلی الله علی خیر خلق الله ... وسلم
(۵۲۰۵۰) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقواوی .
۱۵/۵×۱۳/۵ س ۳۰۲ - ۲۰×۷/۵ س ۱۵ .

تصیاح الہدایہ و هدایات الکوشاوی

عز الدین محمود بن علی کاشانی (در گذشته ۷۳۵) به عوارف المعارف شهاب الدین
عمر سهروردی (در گذشته ۶۳۲) نگریسته و این کتاب را پیارسی نوشته است (دبیاجه
همائی بر چاپ ۱۳۲۳ همین کتاب - مشارع ۱۴۴۶) .

[۳۷ - ج]

بخط نستعلیق باعنوانهای زر یا شنگرف و در جدول لاجورد وزر و زعفرانی با سر لوحی در
آغاز در زمینه شنگرف آراسته بگل و بوته زر و زعفرانی و سبز و دو صفحه آغاز میان سطور زر انود و
امین الدین محمد هروی در ج ۹۶۶/۴ آنرا نوشته است (۴۹۵۱۳) .
کاغذ سمر قمی - جلد تیماج سبز مقواوی تازه .
۱۴/۵×۱۶/۵ س ۲۵۴ - ۲۶/۵×۱۶/۵ س ۲۵۳

المظاهر المعمور دریا فی التراویل الشجریدیه

محمد بن مهدی حسینی حافظ این رساله تجوید و قرائت را برای سلطان محمد شاه غازی در یک مقدمه و چهارده مظہر و یک خاتمه نوشته است . فهرست مطالب در صفحه عنوان نسخه ماهست (مسار ۱۴۵۳).

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم القرآن على أفعى اللغات ... أما بعد خاتمة تقصیر آثار ... محمد بن مهدی الحسینی الجاھظ بر الواح ارواح زا دیه و صحایف اذهان صافیه ... می نگارد .

[۱۸۱ - ج]

شماره چهارم دفتر است و بخط نستعلیق سده ۱۴ و جای عنوانها سفید مانده است نسخه تا نیمة مظہر ۴ دارد بدینگونه «نیز مرزبان است با سرد و ندان ... و اینها را اسله گویند» گ ۲۸۷ - ۱۱۲ ب . ۰۱۴×۷/۵ س ۱۳

معاهدات و امتیازات

مجموعه امتیازنامه‌ها و پیمانهایی است که دولت ایران با دولتهای دیگر بسته است با صورت مجلس حدود پشتکوه ولرستان و سرزمینهای حوزه و زهاب بدینگونه :

- ۱- سواد امتیاز نامه ساختن راه انزلی بقزوین (که دولت علیه بشرط داده است) در ۱۲ فصل (در ۷ صفحه) .
- ۲- سواد ضمیمه فرماننامه متعلق بر اه رشت مورخ ذیحجه ۱۳۱۵ ق (۱۸۹۳ م) در ۵ شرط (در ۲ صفحه) .

- ۳- صورت قسمتی از تعیین حدود پشتکوه لرستان واراضی ... حوزه و محمره وزهاب و بعضی متفرعات آن با درویش پاشا و مأمورین دول اربعه سنّه ۱۲۶۸ (در ۵۸ صفحه) .

- ۴- عهد نامه صلح میان اعلیحضرت شاهنشاه ایران و اعلیحضرت شاهنشاه انگلیس توسط فرخ خان امین الملک سفیر دبیر ایران و هنری ربچاراد چارلس باردن

کاولی ۱۵ فصل (در ۴ صفحه) بتاریخ هفتم شهر ربیع‌الثانی ۱۲۷۳ ق (۱۸۵۶ م) در پاریس.

۵- صورت عهدنامه تجارت که میان دولتین ایران و انگلیس انعقاد یافته در

فصل (ص ۸۱ - ۸۲) بتاریخ رمضان سنّه ۱۲۵۷ ه ق. (۱ آکتوبر ۱۸۴۱ م) در تهران.

۶- صورت عهدنامه‌ای که با دولت انگلیس باره دوم بتوسط مستر ایس ایلچی

دولت مذبور بسته شد در ۹ فصل (در ص ۸۲ - ۸۴) بتاریخ ۱۲ ذی‌الحجّه سنّه ۱۲۲۹

ه ق (۲۵ نوامبر ۱۸۱۲ م) در تهران.

۷- صورت عهدنامه‌ای که و کلای دولت ... ایران باسر گور او زلی ایلچی دولت.

انگلیس بسته‌اند در ۱۱ فصل (ص ۸۴ - ۸۸) بتاریخ ۲۹ صفر ۱۲۲۷ ه ق (۱۴ مارس

۱۸۱۲ م) در تهران.

۸- صورت عهدنامه‌ای که با دولت انگلیس بتوسط مستر جالس بسته شده در ۸

فصل (ص ۸۸ - ۹۰) بتاریخ ۲۵ محرم ۱۲۲۴ ه ق (۱۹ مارس ۱۸۰۹ م).

۹- صورت فرمان امتیاز تنبایکو و توون در ۱۵ فصل (ص ۹۶ - ۹۲) ۲۸ ربیع

الثانی ۲۰ مارس ۱۳۰۸).

۱۰- اعلان دولتی برای کشتیرانی در روودخانه کارون محمره در ۲۴ ماهه (ص ۹۷ -

۱۰۰).

۱۱- عهدنامه‌تر کمانچای در باب تجارت میان ایران و روس در ۹ فصل (ص ۱۰۵ -

۱۱۰) پنجم شوال ۱۲۴۳ ه (۱۰ فوریه ۱۸۲۸ م) در ترکمانچای.

۱۲- صورت عهدنامه‌ای که میان خاقان خلدآشیان مغفور قفععلی شاه و سلطان

محمد خان سلطان روم منعقد گردید در ۷ ماهه (ص ۱۱۳ - ۱۲۱) بتاریخ ۱۹ ذی‌قعده

۱۲۳۸ ه.

۱۳- صورت قرارنامه فارس که میان شاه رضوان جایگاه میرور محمد شاه

نور‌الله مرقده و سلطان عبدالمجید خان سلطان روم استقر اریافتہ در ۹ فقره (ص ۱۲۹ - ۱۲۳)

بتأريخ ۱۶ جمادى الثانى ۱۲۶۳ هـ . ق .

۱۴- صورت عهدنامه‌ای که در ترکمانچای در باب کرورات و تخلیه سرحدات

سمت استقرار پذيرفت در ۶ فصل (ص ۱۳۱ - ۱۳۶) بتأريخ ۵ شعبان ۱۲۴۳ هـ . ق .
 (۱۰ فوريه ۱۸۲۸ م) در ترکمانچای .

۱۵- صورت تشریفات سفرا که ميان دو دولت ايران و روس در ترکمانچای

بسسه شد (ص ۱۳۷ - ۱۴۲) بتأريخ ۱۰ فوريه ۱۸۳۸ مطابق پنجم شعبان ۱۲۴۳ هـ . ق .
 در ترکمانچای .

۱۶- صورت عهدنامه‌ای که در سال ۱۲۷۳ ميان دو دولت ايران و انگلستان در پاريس

منعقد گردید در ۱۵ فصل (ص ۱۴۵ - ۱۵۳) بتأريخ هفتم ربیع الثانى ۱۲۷۳ هـ . ق در پاريس .

۱۷- صورت عهدنامه گلستان که در سال ۱۲۲۸ هجرى ميان ايران و روس

منعقد گردید در ۱۱ فصل (ص ۱۵۷ - ۱۶۹) بتأريخ ۲۹ شوال ۱۲۲۸ (۱۲۱۳ کتبر ۱۸۱۳)
 در محل گلستان از ولايت قراياغ .

۱۸- صورت فرارنامه تجارتی که دردار الخلافه طهران ميان و کلاي دو دولت

ايران و روس منعقد گردید بتأريخ ۱۲۵۹ در ۱۸ فقره (ص ۱۶۹ - ۱۷۵) بتأريخ ۲۷ شوال
 ۱۲۵۹ در تهران .

۱۹- عهدنامه در باب تجارت در ۹ فصل (ص ۱۷۷ - ۱۸۷) بتأريخ پنجم شعبان ۱۲۴۳

هـ . (دهم فوريه ۱۸۲۸ م) در ترکمانچای .

۲۰- قرارداد نواب حسام السلطنه در باب بندرعباس در ۱۵ ماهه (ص ۱۹۳ - ۱۹۸)

بتأريخ ۱۷ ربیع الثانى ۱۲۸۵ هـ . ق .

۲۱- سوادفاون نامه تابعیت دولت عليه ايران در ۱۵ بند (ص ۱۹۹ - ۲۰۲) بتأريخ

صفر ۱۳۱۲ هـ . ق .

۲۲- صورت مقاوله نامه ايست که بشرط بقا ورعايت اجرای احکام عهدنامه‌جات

منعقده و موجود ميان دو دولت ايران و عثمانی مانند پیش و همچنین بشرط

باقي داشتن احکام فرارنامه‌هايی که مصدق و مرعى الاجرا بوده است در ميان سفارت

فهرست نسخه‌های خطی

سننیه ایران و نظارت عثمانی ترتیب و قرارداده شده است در ۸ شهر ذی‌حججه الحرام سال ۱۲۹۰ هـ. ق در ۱۳ فقره و یک خاتمه (ص ۲۰۶ - ۲۱۲).

۲۳ - ترجمه قرارنامه مطبوعه مقاوله‌نامه‌ای است که مؤخر امیان سفارت ایران و وزارت خارجه عثمانی قرارداد شده (پیش‌نویس قرارنامه پیشین) (۲۱۷ - ۲۱۳).

بتاریخ ۲۱ ذی‌قعده ۱۲۹۲ (کانون اول ۱۲۹۱).

۲۴ - اصل مقاوله‌نامه (پیش) بترکی (ص ۲۱۷ - ۲۱۹ و ۲۰۴ و ۲۰۵).

۲۵ - صورت عهدنامه‌ای که میان دولت‌علیه ایران و دولت بهید هلند در سنه ۱۲۷۳ در پاریس منعقد گردید در ۶ فصل (ص ۲۲۰ - ۲۲۳).

۲۶ - رساله چاپی سنگی درباره تذکره و مأمورین تذکره خاندها و طریقه عبور و مرور از سرحدات ایران در ۱۳ برگ.

[۳۷۰ - ج]

بخط شکسته نسخه‌لیق سده ۱۴ (۶۱۱۶۴).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج فهودی ضربی.

۱۴۲۷ - ۱۵۱۵ × ۱۰۱۳ - ۱۵۱۵ × ۱۰۱۳ س.

المیجم فی تاریخ ملوك العجم

از میرزا شرف‌الدین فضل‌الله بن عبدالله حسینی فروینی (نژدیک ۶۴۰ - نژدیک ۷۴۰) است که برای اتابک نصرة الدین احمد بن یوسف شاه لر فرمانروای لر بزرگ (۷۳۰ - ۶۹۵) نوشته و باشتباه میگویند که در ۶۵۴ یا ۶۸۴ آنرا با نجاح رساند (ذریعه ۲۸۷:۳ - مشار ۱۴۰۶ - تاریخ مفصل ایران اقبال ص ۵۲۰ - استوری ۱:۲۴۳).

[۷۹ - ب]

این نسخه از آغاز و انجام افتادگی دارد و برگهاهم در صرافی پیش‌وپس گذاشده شده، و رویهم از برگ ۲ دارد تا ۱۶۱، بخط نسخه‌لیق سده ۱۳، عنوان و نشان شنگرف (۵۳۳۳۷).

کاغذ فرنگی - جلد مقوایی تاره.

.۱۶۱ - ۱۰۱۰ × ۳۰۰.

معنی اچنایه

این رساله از ابن سینا دانسته شده (ف ۳۶۳ - فهرست دکتر مهدوی س ۲۲۷) ولی در نسخه شماره ۷۱ مراد بخاری از قطب الدین امیر ابو منصور مظفر بن ابی الحسین اردشیر بن ابی منصور عبادی واعظ مروزی دانسته شده است. این دانشمند از مردم سنج عباد مرواست. پدر او نیز از واعظان خوش گفتار و از نیکان بوده و در شام و بغداد

میان توده مردم رونقی داشت و در ۴۹۰ واندی در گذشت.

خود عبادی نخست برای حج ببغداد آمده و سپس دوباره بعنوان فرستاده سنجر بدانجار قته بود. اور ببغداد نزدیک بسه سال مانده و در جامع و نظامیه وعظ میکرد و املای حدیث می‌نمود و همه مردم اورا پذیرفته بودند و پندهای اورا می‌نوشتند و از این نوشته‌ها مجلداتی بدست آمد. این جوزی می‌گوید که در مجلدی ازینها پنج کلمه خوب هم دیده نمی‌شود. اوبی اندازه از قدر سخنان عبادی کاست و از گفته‌های او عبارتی را یاد نمود.

عبادی از نزدیکان مقتفي لامر الله عباسی بشمار آمده و بیامی هم از او بسوی سنجر سلجوقی بخراسان برده سپس ببغداد بر گشت. آنگاه پیامی از هموبرای ملک شاه محمد بن سلطان محمود بخوزستان برده بود تمامیان او و بدر حوزی آشتب داد و از این راه مالی بدست اور سید ولی مر گش در زسید و در همانجا در گذشت.

عبادی از دود کی بهنر وعظ و تذکیر و سخنرانی پرداخته و در آن سرآمد شده بود و از ابی بکر شیروی و زاهر شحامی و در نیشابور از ابوعلی نصر الله خشنامی و ابی عبدالله اسماعیل بن حافظ عبد العافر فارسی و ابی عبد الله محمد بن محمد بن رشیدی و ابی الفضل العباس بن احمد سقائی و دیگران حدیث بسیار شنید. او بقر وین هم رفقه و وعظ کرد و در خانگاه شهر هیزه بسال ۵۱۸ از شیخ ابی محمد شافعی این حسین بن محمد الاستادی حدیث فرا گرفت. حافظ ابوسعید عبد الکریم سمعانی من وزیر در پنج دیه چند حدیثی از او شنید و در خانه خودش در من و از سخنان او بنوشت. سماع حدیث او را درست دانسته ولی در دین اورا موفق بشمار نیاوردند و در روش

هرست نسخه‌های خطی

و سیرت اورا نستودند. بگفته ابن حجر اود نماز سنتی میکرد و سماع آواز خوش را بر نماز عشا (خفتن) بر تری می نهاد و می گفت که پس ازان نماز را میخوانم و سپس بی آنکه نمازی بگذارم میخوابید. سمعانی رساله‌ای بخط اودیده و خوانده که درباره اباهه شراب نوشته بود. ابن حجر می گوید که او در این رساله آیات قرآن را گواه آورده و مستقی بسیار را ناروا دانست و بگفته سمعانی شاید سخنان دیگران را در آن گرفته آورده باشد و رای خود اونباشد. گویا همین عبادی بود که بگفته ابن جوزی در سال ۵۴۶ خواست در جامع منصور سخن را ندوپیر و ان حنبیلیان آشوب کردند و نگذاشتند.

عبدالی در رمضان ۴۹۱ یا ۴۹۲ زاده شده و در عسکر مکرم خوزستان در روز دوشنبه یا پنجشنبه پایان ربيع یکم یا ۱/۱/۵۴۷ در گذشت.

پسرش در بغداد بتعزیت و سو گواری بنشست و وعظ همی کرد و از پدر یاد می نمود و میگریست و هر دم نیز میگریستند. پسر او نیز چند ماهی پس از او در گذشت و هال بسیاری که پدرش گرد آورده بود بسلطان رسید. تابوت عبدالی را ببغداد آورده بودند و در حظیره شیخ جنید بن محمد عبدالصالح در شونیزیه بخاکش سپر دند.

اور اجمع‌موهها است در وعظ و تذکیر و جز آنها و آنها است «الوسيلة الى معرفة الفضيلة» (۱).

در پایان نسخه مراد بخاری آمده است : «الرسالة المراجحة من كلام قطب الدين المطوف بن اردشير العبادي قدس الله روحه».

در نسخه شماره ۷۶۲ حسین چلبی نیز معراجنامه دیگریست جز این معراجنامه عبادی.

- ۱- بنگرید به : انساب سمعانی ک ۳۷۲ پ - التدوین رافعی ص ۴۰۲ نسخه اسکندریه - وفیات ابن خلکان ص ۶۰۴ - کامل ابن اثیر در سال ۳۴۶ که مرگ او را در این سال یاد نمود - راحۃ الصدور ص ۴۰۳-۴۰۴-۴۷۶ - لسان المیزان ابن حجر عسقلانی ۵۲:۶ - تاریخ ابن کثیر ۲۳:۱۲ سال ۵۴۷ - المنتظم ابن جوزی ۱۴۵:۱۰ و ۱۵۰ سال ۵۴۶ و ۵۴۷ - در النقض من ۴۰۳ آمده «وامیر عبادی که علامه روزگار خواجه معنی سلطان سخن بود اور ادراست المقتضی لامر الله پرسیدند روزی...».

[۶۳ - ب]

شماره پانزدهم دفتر است و بخط نسقعلیق باعنوان و نشان شنگرف از سده ۱۱۶، گ ۱۹۰ پ -

۴۰۵ پ .

معنی فتاوی المذاهب

از محمود طاهر غزالی حرق بن نظام مدرس مدرسه جلالی است در دو باب نخستین در از ترازدومی که هفت فصل دارد . در آن از فرقی یاد شده که در بسیاری از کتابها نیست و پاره‌ای از آنها در رساله «هفتاد و دو ملت (چاپ محمد مشکور)» دیده می‌شود و مانند آن در بخش نکوهش از تصوف حدیقة الشیعه است . این رساله در مجله دانشکده ادبیات تهران (س ۴ ش ۱ ص ۱۷ - ۱۷ تاریخ مهر ۱۳۳۵) به چاپ رسیده و نسخه‌ما با چاپ شده اند که جدایی دارد و بی غلط هم نیست ولی در برخی جاها درست تر از آن است ، در فهرست دیوان هند (ش ۲۵۴۸) از آن یاد شده است .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم والظاهر المعمود... ميكوييد... محمود

طاهر غزالی حرق بن نظام مدرس مدرسه جلالی .

انجام : وهمه را بن صراط المستقیم که شاه را هست و آن سنت و جماعت دارد بگذراند بحرمه النبي العربي و آلله الامجاد والله اعلم بالصواب (تمام شد رساله ای که در بیان مذاهب مخالف است . السلام عليکم وعلى من اتبع الهدى) .

[۲۵۱ - ج]

شماره پانزدهم دفتر است و به مانگونه خط شماره پیشین آن ، گ ۱۴۱ پ - ۱۵۵ پ ، در ۱۵۶ ر -

۱۶۵ ر حرزا بود جانه است از دلائل النبوة یوهقی و سپس تعویذ و افسونها بفارسی .

فتح المفاتیح

حیدرقلی فاجار نهادنی پاره‌ای از مفاتیح الغیب صدرای شیرازی را باین نام

بدهستور مخبر الدوّله علی قلی خان هدایت بفارسی ترجمه کرده و حواشی هم بر آن نوشته است.

آغاز: این همایون نامه مفتاح المفاتیح که با مر ... مخبر الدوّله العلیه وزیر علوم ترجمتی است از برخی از زبدہ و عمدہ از مفاتیح الغیب ... صدرالمتألهین ... حیدرقلی القاجار المترجم لهذالكتاب . المفتاح الرابع این چهارمین مفتاح در مراتب و اقسام کشف و اسباب او است.
انجام : هزاران بار رحمت ... بر روانان حکمت و معرفت آموز
بزر گواران مدقق ... باد ... من بنده فرودین آموزنده کار حیدرقلی
قاجارنهاؤندی فی سنۃ ۱۳۱۲ هزاروسیصدودوازده هجری.

[- ۸۰ - ب]

بخاط نسخ با عنوان و نشان شنگرف ، حواشی نستعلیق بشنگرف و پیشتر مشکی ، شماره های حواشی شنگرف ، نسخه اصل خط مترجم است، ۴۰۰ صفحه شمار دارد (49518).
کاغذ فرنگی - جلد ایماج سرخ ضربی مقاوی .
۱۵۶×۱۸۵ - ۲۸/۵×۹/۵ سمسا.

مفتاح الیجاہ

صدرالدین بن محمد باقر موسوی دزفولی کرمانشاهانی بدرخواست دوستان در « اصول اعتقادات و شمهای از اخلاق و اندیش اشاره ای بطریقه مخالفت و ریاضت نفس » این کتاب را نوشته و یک مقدمه و پنج باب و یک خاتمه در آن گذارده است.

مقدمه در نمودن راه حق .

باب یکم در توحید و عدل .

باب دوم در اثبات نبوت و امامت .

باب سوم در معاد .

باب چهارم در آنچه طالب حق را لازم است ترک آن .

باب پنجم در بیان چیزهای که سالک حق باید آنها را عمل نماید در چند فصل .
نام مؤلف و کتاب در دیباچه دیده میشود .

[۴۳۱ - ج]

این نسخه از آغاز موریانه خورده و انجام افتاده است .
آغاز : « جودیست ... چشمِ حیات ... صفات کمال خود ... چنان افلاک مصدر
نشاند ».
انجام : « خاتمه در ذکر بعضی از وصایا نسبت با خوان دینی ... الحمد لله امید که
سبب هدایت دوستان و مؤمنان »
بخاط نسخ است با عنوانهای شنگرف از سده ۱۳ (۴۳۰۰۴) .
کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج تریاکی .
۰۹۵×۱۴/۵ - ۱۶×۸۱۶ - ۱۶×۱۴/۵ سیمی

مقامات حمیدی

از قاضی حمید الدین ابو بکر عمر بن محمود معمودی بلخی ولوالجی بلخی در گذشته
۵۰۹ که بپیروی از مقامات همدانی و حریری در پایان ج ۲/۵۵۱ این مقامات را به فارسی
ساخته است .

این رساله چند بار در هند و ایران بچاپ رسیده است (مشار ۱۴۷۷ - سپه
۹۳:۲ - سبک شناسی ۲ : ۳۲۹ - ادبیات ۴۳۷) .

[۱۴۵ - ج]

بخاط نسخه علیق با عنوان و نشان شنگرف ، محمد مهدی خوانساری درج ۱۳۶۴/۱ آنرا نوشته است ،
خط مدادیح تکار مورخ ۱۳۱۷ در پایان هست ، از مجل هدیه دکتر مصدق خریده شده است (۴۹۴۳۹) .
کاغذ فرنگی آهار مهره - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .
۰۹۵×۱۵/۵ - ۲۳×۸۱۶

مقام الفضل

از آقامحمدعلی بن محمد باقر کرمانشاهی است و جنگی است از مسائل گوناگون
فقهی بtier تیب کتب فقه و جلد نخستین آن در ۱۳۱۶ بچاپ رسیده است (مشار ۱۴۷۸)

او در دیباچه و پایان کتاب در همین جلد آنرا به «مقام الفضل» و «اصارشت» (زنبلیل رشت) نامیده و در میرم تا شعبان ۱۱۹۲ آنرا در گیلان برای هدایت الله خان بیکلر بیگی رشت و گیلان ساخته است.

[۱۰۸ - ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ و نستعلیق با عنوان شترف، محمد حسن بن کربلاعی همدانی در ۱۲۱۹/۲ آذرا نوشته است، ص ۶۵ - ۳۹۵، در نسخه دیباچه فهرست و دیباچه کتاب است و خود فهرست در آن نیست.

دقت صداقه‌ی

از شیخ عزیز بن محمد نسفی است و بچاپ رسید (ف ۴۹۹).

[ج - ۳۰۳]

شماره نهم دفتر است و بهما نگونه خط شماره پیشین آن، ص ۳۷۴ - ۳۹۱.

منافع افضلیه

حکیم علی افضل بن محمد امین قزوینی مشهور به قاطع برای برادر خود غیاث الدین علی این رساله را بسال ۱۰۵۱ ساخته است. این یکی جزو اند افضلیه همو است که در مجلس (۳۰۲:۲) هست (فهرست ره آورده ص ۴۵۴ - ش ۲۵۴۶ / ۱ دانشگاه).

آغاز: بسم الله وبه نستعين . الحمد لله رب العالمين ... اما بعد چنین گوید ... علی افضل الطبیب ابن محمد امین قزوینی مشتهر بقطاع که این رساله مشتمل است بر بعضی از امور نافعه در صناعت طب منتخب از کتب معتمدة علیها مثل قانون و کامل الصناعه ... که جهت برادر خود غیاث الدین علی ... نوشته میشود ... و این رساله بمنافع افضلیه موسوم گردید ... تاریخ تأثیف آنرا لفظ «غنا» (= ۱۰۵۱) استخراج ... و آن مشتمل است بر فاتحه و سی هنفعت و خاتمه.

انجام : وادعیه جهت شفای امراض مذکور و مزبور است لایعد ولا
یحصی است اللهم احفظ جميع المؤمنین ... آمين يارب العالمين .

[۱۳ - ۵]

شماره دوم دفتر است ، پنجم نسخه خایل الله گو نا بادی در هرات در چشت روز آخر ماه هشتم سال ۱۱۱۲، شعری در پایان هست برای تاریخ نوشتن آن ، ۵۹۳ پ - ۴۰۳ ر، پس از این مطالب پر اکنده برشگی است بنارسی پخته دیگر.

منتهی خبب الحدیث

از علی محمد لو اسانی نظامی متخلص به صفا است که بدستور عزیز خان سردار کل و فرمانروای آذربایجان از روی تاریخ گیتی گشا (۱) میرزا محمد صادق موسوی نامی سپاهانی شیرازی منشی (در گذشته ۱۲۰۴) نوشته و در دوشنبه شوال ۱۲۸۷ در تهران با نجاح رسانده و نام مؤلف و کتاب در بیان آمده است و تا حدود ۱۲۰۹/۲ ع را دارد .

آغاز: ستایش بی آلایش کریمی را سزد که زند قدرتش از قلم صنع رقم هستی بر لوح امکان زد و از کتاب مرصع تکوین وجود نسیخه ملمع انسان را بازتیخاب تعیین فرمود .

انجام : آنچه بینی هم نماند برقرار استبدل الله يوم ما بيوم... وانا العبد مؤلفه و ملتقطه و منتهی به و متصرفه على محمد اللواساني النظمي قد فرغت من تسویده و اتمامه يوم الاثنين من شهر شوال ... في دار الخلافة الناصريه سنة ۱۲۸۷.

۱- گیتی گشا دوزیل دارد: یکی از میرزا عبدالکریم بن علی رضای شریف شهادردی، دیگری از آقامحمد رضای شیرازی.
(ذریعه ۳: ۲۸۴ و ۴: ۵۳ و ۴۸: ۱۰ - مشارک ۳۳۵).

[८ - ३०४]

پخت نستعلیق خود مؤلف و نسخه اصل است نوشتۀ دوشنبه شوال ۱۳۸۷ در تهران، عنوان شنگرف، جدول زرلاجورد، با سر لوح زر ورنگارانگ (61172).

کاغذ فرنگی زرد - جلد تیماج سرخ ضریبی مقوا ای.
۹۹۵/۱۶×۲۴ - ۱۵/۵×۹/۵

هندسة الالغات

عبدالرشید بن عبد الغفور حسینی مدنی تتوی در ۱۰۴۶ این فرهنگ را بنام شاهجهان ساخته و آن چندبار بچاپ رسیده است. (مشار ۱۵۰۹ - سیه ۲۹۳: ۲).

[۲۰ - ج]

بخاطر نسخ باعنوان و نشان شنگرف در جدول سرخ ولاجوره وزرد از مرتضی بن میر محمدمهدي الحسيني الطيب در روز يکشنبه ۳۰ بهمن ۱۴۶۱ رجب ۱۱۴۱ که تا اندازه‌اي مقابله هم گرده است (۳۶۵I).

منتخب المناهج

عبدالمناف بن محمود سلماسی از متأله‌گان الشارعین سید محمد عبدالحسین فاطمی عاملی (ف ۱۵۷۲) که تا اندازه‌ای دشوار است بدین نام گذین نموده و بنام عباس میرزا ساخته و در آن مانند اصل چهارده منهج گذارده و هر منهج آن چند شارع است.

آغاز: يسمى **الحمد لله الذي جعل الأرض مساداً ومحاجاً أو تابعاً** وبعد

جنبش گمنامی عدالت انتقامی و محاسباتی که در نیکتات اسلام

پاچین سوییم ... عبد العزیز بن محمد و اسد هاشمی ره چوون دنیاب المسمی

بمناهج الشارعين المنسوب إلى ... السيد محمد بن السيد أحمد العلوى

العاملى الشهير بعد الحسين الفاطمي... كتابي بود من غوب... از

کلز ارش گلچینی نموده با علاوه چیزهایی که مناسب بوده مختصراً

آن انتخاب نماید.

نیحانم: که از وقت خروج او تا ظهرورقایم آل محمد صر هشت ماه

باشد بی کم وزیاد و قد اتفق الفراغ من تسویید هذه النسخة الشريفة
المسماة بمنتخب المناهج في شهر شعبان المعظم من شهور سنة اربع
و اربعين و مائتين بعد الالف من هجرة النبيوية ص سنة ۱۴۴۴.

[۸۸ - ب]

بخاط نسخ با عنوان و نشان شنگرف مورخ شعبان ۱۴۴۴ ، فهرست در آغاز نسخه هست .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج زرد ضربی مقواهی . (48653)

۰ ۳۰ × ۱۰/۵ × ۲۹/۵ - ۲۴۳ س ۱۹۵

منشآت

از میز تقی آقای علی آبادی صاحب دیوان است که بنام فتحعلی شاه ساخته و
در آغاز آن از سال ۱۴۰۵ و تغلیب روس در آذربایجان باد کرده است. در آن «وصف الحال
عیش و عشرت شبی» است و حکایت و «جواب مراسلہ» و «تشبیب المقال فی تقلیب
الحوال» و یاک حکایت و صورت قبائل عقد و نکاح و «جواب مراسلہ» و «مراسلہ ایست
برسم مغازله» با قصیده ای و یاک مراسلہ ورقه ای بمیرزا فضل الله علی آبادی.
آغاز: بسمله هذا کتاب منشآت من حوم میرزا تقی آقای علی آبادی
صاحب دیوان . پا کامنزا ها ناپاک پاک را چگونه تنزیه کند و شبه
ناچیز پدید آورنده همه چیز را بچه چیز تشبیهه تواند کرد . آغاز
کتاب منشآت بعد از اعتراف بعجز و تقصیر .

انجام : و آنچه می نویسم بتوجه می فرمدم (بحمد الله والمنة كه این کتاب
منشآت که زاده طبع ... من حوم میرور میرزا تقی علی آبادی صاحب
دیوان ... بید ... محمد صادق منشی ابن محمدعلی منشی العلی آبادی
سمت اتمام و صورت اختتام یافت برسم معمول همه ساله تقدیم

کتابخانه... شاهزاده... سر کار احتشام الملک... گردید... شب
یکشنبه بیست و نهم ذی القعده ۱۳۱۹ صورت اختتام یافت).

[۵ - ۸۹]

بخط نستعلیق محمدصادق منشی پسر محمدعلی منشی علی آبادی در شب یکشنبه ۲۹ ذی قعده ۱۳۱۹
برای کتابخانه شاهزاده احتشام الملک (۱۶۶۱).
۹/۵×۴/۵ - ۱۴/۵×۹۷/۸۰

هفتاد

نامه‌های عباس میرزا است بدربار شاه وصدراعظم وامیران عثمانی درباره جنگ ایران وروس و درخواست کمک از عثمانی و نامه‌های دیگر به فارسی و عربی و درصفحه عنوان آمده «مراسلات دول خارجه ایران» - فهرست نامه‌ها :

- ۱- نامه بیکی از پادشاهان عثمانی درباره جنگ ایران و عثمانی و فرانسه باروس.
- ۲- نامه بدربار عثمانی و فرستادن آقا ابراهیم برای اعلام اتحاد و دوستی.
- ۳- سه نامه بصدراعظم عثمانی حاجی یوسف پاشا درباره جنگ‌های ایران وروس و درخواست کمک لشکری.
- ۴- پاسخ نامه یوسف ضیا پاشا و ابراهیم پاشا و درخواست کمک در بر ابر روسها.
- ۵- نامه بیوسف ضیا پاشا و فرستادن عسکرخان افشار بنام سفیر در آن سامان.
- ۶- نامه بیوسف ضیا پاشا و فرستادن حاج آقا ابراهیم بسفارت دربار عثمانی.
- ۷- نامه بیوسف ضیا پاشا و ابلاغ رسیدن نامه و فرستاده وی.
- ۸- نامه بیکی از وزرای عثمانی و ابلاغ رسیدن نامه او که محمد رفیع افندی آورده بود و خبر تعیین عسکرخان سپهسالار افشار از طرف دربار ایران بسفارت در دربار عثمانی.
- ۹- نامه بصدراعظم عثمانی و خبرهای ریافت نامه وی توسط سید محمد رفیع افندی و اطلاع دادن از اعزام عسکرخان افشار بسفارت (مانند نامه شماره ۸).

- ۱۰- نامه به حلمی ابراهیم پاشا و اظهار شادی از انتصاب و حرکت نامبرده به بخارا وروسیه و گرجستان.
- ۱۱- نامه (کویا به ابراهیم پاشا) و اظهار شادمانی از فتوحات لشکر عثمانی در روسیه واعلام حرکت منتخب لشکر ایرانی بمقدمه الجيش حسن خان واعلان حرکت عماقون بناوبن سلطنه بهدارالضرب (حاجی ترخان) و خواهش از پاشای مزبور که تاوصول لشکر ایران کچیدار و مریز با دشمنان بگذراند تمام بادا چشم زخمی بلشکر عثمانی بر سد.
- ۱۲- نامه به پاشا (کویا ابراهیم پاشا) واعلام و اطلاع از شکست جزئی اوود لگرمی دادن به پاشا که انشا الله بزودی بدوروی خواهد نمود.
- ۱۳- نامه به یوسف ضیاء پاشا صدر اعظم عثمانی و اعلام رسید نامه ای توسط سید نور الله و در باب احضار قرابیگ فاتن و گذشتمن از جرائم او و روانه ساختن نزد صدر اعظم.
- ۱۴- نامه به یکی از وزرای عثمانی واعلام اعزام فتحعلی خان ایشیک آقاسی بسفارت بدر بار عثمانی.
- ۱۵- پاسخ نامه فیض افندی از طرف وزیر عباس میرزا نایب سلطنه.
- ۱۶- نامه به یکی از سرداران عثمانی در باره اعلام حرکت عباس میرزا بالشکریان از تبریز به میدان فرقانیه.
- ۱۷- نامه وزیر عباس میرزا به صدر اعظم عثمانی در باب جنگهای حدود شکی و شیروان و گزارش وقایع آن حدود.
- ۱۸- نامه بیکی از وزرای عثمانی و گله از عدم مکاتبه و اخبار اخبار غیر معقول از ناحیه زعمای دولت عثمانی.
- ۱۹- نامه ای به صدر اعظم عثمانی و اظهار اخلاص و مررت واعلام اعزام عسکر خان افشار بسفارت.
- ۲۰- نامه بصدر اعظم عثمانی و اظهار بهجهت از اخبار اضمحلال دشمن واعلام اعزام بابا بیک به عثمانی تا بعداً سفیری جهت تهنیت اعزام گردد.
- ۲۱- نامه و گزارش از جنگهای ایران وروس در عهد نیابت سلطنت عباس میرزا

بدر بار عثمانی و درخواست نوشتن بطلان ادعاهای روسیه راجع به گرجستان و گنجه برای استحضار دولت فرنگ.

۲۲- نامه تنهیت بدر بار عثمانی بجهت جلوس سلطان عثمانی توسط با باییک.

۲۳- نامه از دربار ایران بدر بار فرانسه (گویا ناپلئون) و اظهار دوستی و صورت وذ کرپاره‌ای از دسایس انگلیس و روس.

۲۴- نامه به دربار فرانسه (ناپلئون) و اعلام استماع خبر و مژده هزینمت عساکر نمسا و سقو و اطلاع از آمدن بالیوز حلب و آوردن تمثیل ناپلئون بدر بار فتحعلی شاه.

۲۵- اطلاع بدر بار فرانسه از آمدن غراف ایوان کودویچ سردار روسیه بفرمان استنپانوف سالار روس بدر بار ایران و آوردن نامه‌ای پر فریب با ارمغان و گشودن در چاپلوسی و سازش و فرستادن این نامه از طریق اسلامبول و بغداد و حلب بدر بار فرانسه:

۲۶- اعلام رسید نامه پادشاه فرانسه و امپراتور ایطالیا (ناپلئون) بدر بار فتحعلی شاه.

۲۷- نامه بدر بار فرانسه و اعلام وصول اخبار مسرت آثار که از جانب کارفرمایان دولت فرانسه به جنرال غاردن رسیده بود و اظهار مسرت طوایف انگلیس (انگلیس).

۲۸- نامه بصدراعظم فرانسه و افتتاح طريق مکاتبه و مراسله.

۲۹- نامه بسردار روس و اعلان وصول نامه و هدایه دوستانه.

۳۰- نامه بیکی از سرداران و اعلام وصول نامه سردار مزبور.

پس ازین چنین است شش نامه و فرمان عربی: به نوح بیک و اسکندر بیک هورخ رجب ۱۲۲۰ و سرخای خان (۴ نامه). سپس چهار نامه خصوصی است.

آنگاه: نامه بصدراعظم عثمانی و اعلام وصول نامه توسط سید محمد رفیع روز نامچی و اعظام سفیر به نزد میرزا محمد شفیع به تهران و مطالی راجع به اتحاد دول عثمانی و ایران و فرانسه و اظهار تعجب از عقد مصالحة روم و روس و فرانسه و درخواست اینکه دولت عثمانی در عقد مصالحه بین روس و عثمانی منافع ایران را نیز در نظر گرفته رفتار نمایند.

پس از این نامه بدر بار عثمانی است و اظهار اتحاد و یک جهتی در بر ابراعده کفره.

سپس: یک نامه عربی.

آنگاه: یک نامه خصوصی.

آغاز: بسم الله ، ثنا و سپاس فرون از تتابع قرون و تراویح انفاس بر
خداآوند نیکی ده نیکی شناس راست .

انجام: وسایه چتر آفتاب پر و رهایون را بر مفارق آمال جمله بند گان
گسترده دارد .

[۸۸ - ۵]

بخط نستعلیق سده ۱۳ (۶۱۱۶۰) .

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج ترباکی .

۱۱/۵×۱۰/۵ ۳۸۸ - ۱۷/۵×۱۰/۵ ۳۸۸

مواجب و مخارج تلگراف خانه های ایران

دقتریست که حساب مواجب و هزینه تلگراف خانه های ایران در آن نوشته شده است .

آغاز: صورت مواجب و مخارج کل تلگراف خانه های ممالک محروسه ایران صانها عن الحدثان از محل سرنشیه سنہ ماضیہ سال پیچی ایل ۱۳۱۳ و مقرری که از بدو تلگراف خانه مبار که تا کنون محسن دعا گوئی دوام دولت قاهره دردار الخلافه و سایر ولایات بسادات و عجزه و فقر اراده میشود .

[۱۱۸ - ج]

بخط نستعلیق و سیاق است از سده ۱۳ (۴۹۷۵۵) ۷۵ پ - ۱۹ پ .

کاغذ فرنگی - تیماج سرخ .

۱۷/۵×۱۳/۵ ۳۲۶ - ۲۱/۵×۱۰/۵ ۳۲۶

مواہب علیه

مولی کمال الدین حسین بن علی واعظ کاشفی بیهقی سبزواری در گذشته

این تفسیر فارسی را بنام میر علی شیر نوائی ساخته و در محرم ۸۹۷ آغاز و در دوم شوال ۸۹۹ با نجاشی رسانده است. این تفسیر بتر کی در آمده و بچاپ رسیده است. نام دیگر آن در پایان «تفسیر حسینی» یاد شده است.

(سپه ۱۷۸:۱ - چلبی ۳۰۸:۱ - مشارک ۱۵۲۸ - استوری ۱۲:۱ و ۱۹۵:۱).

[۴۳ - ب]

بخاط نسخه‌علیق، آیات شنگرف و گاهی مشکی، از سده ۱۴، نسخه از دیباچه افاده و تا سوره کهف است
تا آیه «فَلَيَعْمَلْ عَمَالِ الصَّالِحِ» و افتاده دارد (۴۹۵۲۰) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ مقواهی،
۳۴۰×۲۱ سیم - ۲۱×۱۱ سیم .

«میچ الاشواق»

از محمود بن محمد علی بن محمد بهبهانی (کنی والقب قمی ۹۸:۲) است. او در این کتاب «قال الجد الصالح» (۲) و «قال الحال المجلسي ره» (نیمه کتاب) اراد رسالهای است عرفانی و در آن شعرهای فارسی که بسیاری از آنها از خود مؤلف است دیده می‌شود نسخه‌ای از آن در سپه‌سالار (ش ۶۵۹۳) هست. در فهرست دانشگاه (منزوی ۲۲۷:۱) این کتاب شناخته نشده که از کیست.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم نور قلوب العارفين بانوار معروفة فهم في
بيد اعمحبته والهون .. فهذه مهيبات لاشواق افئدة الطالبين ومحركات
سلسلة قلوب للاغبين.

انجام : زاهد شير و عسل جوى ازین شهد خبر ! اللهم منك التأييد
وال توفيق والتسديد ... اللهم املأ قلبي حبائك وخشية منك وشوقا إليك
يا ذي الجلال والاكرام . هذا آخر ما اردنا ايراده في هذه المجموعة
المؤلفة الشريفة.

نفعنا اللہ بہا وسائل المؤمنین بمحمد وآلہ الطاھرین وصلی اللہ علی
محمد وآلہ الطیبین .

[۱۴۳ - ج]

بخاط نستعلیق ، عبارات عربی بنسخ از سده ۱۳ ، یادداشت ۱۳۹۰ در آغاز و انجام دیده میشود

(42365)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی متوائی .

۱۴۵×۲۳×۱۲ س ۱۸ - ۱۴۵×۷×۱۲

موسیقی (رساله در ۰۰۰)

این رساله دارای سه اصل است .

آغاز :

ای بلبیل جان نغمه سرا ازغم تو

چون دایره دلپیشور ازغم تو (؟)

عشاق همیشه بینوا ازغم تو

درد از تو و درد را دوا ازغم تو

حمد و سپاس بیقیاس پادشاهی را که بساط این نشاط در نافه حظ و

حضور و مهد عیش ارباب عشرت را در مقام سکن و سرور انداخت ...

سر گشته هر وادی و ساکن کوی نامرادی میخواست ... در فن موسیقی ...

بعمل در آورد شاید منظور نظر ... سلطان تاج شاهشان علی قلی خان ...

گردد ... رساله محرر ساخته بر سه اصل نهاده .

انجام :

عشاق مر اقد حسینی است چور است

در پرده بوسیلیک شادی و نسو است

چون گشث بزر گک در صفا هان و عراق

زنگوله حجاز و کوچک اندر بر ماست

حسب الفرموده ... خواجه رحیما سلمه‌الله تعالی در قصبه طیبہ اشرف
بتاریخ دوشنبه ۱۲ شهر ربیع الثانی سنّه ۱۰۶۴ بـه تضییع صحایف
مذکوره مبارکت نمود امید که منظور نظر احباب گردد بجاه محمد
وآلہ الاطهار والاخیار.

[۴۶ - ج]

شماره ششم دفتر است و به ماتگونه خط شماره پیشین آن، ۱۰۹ پ - ۱۱۰ پ .

نافع المسلمين

عبدالسلام بن عبدالعزیز لاموری در این رساله نوادر و داستانهای فقه و اخبار و
فضائل آورده است .

آغاز : بسمه . حمد بی حد مر خالقی را که وجود انسان را با حسن
صورت آفرید ... میگوید ... عبدالسلام بن عبدالعزیز لاموری ... که
مسائل چند از مشهور و نادرات ... و حکایات از کتب معتبره جمع
کردم ... و نام این رساله نافع المسلمين نهاده شد .
انجام : بیر کت سوره یس راه باز یابد .

[۴۷ - ج]

شماره شانزدهم دفتر است و به ماتگونه خط شماره پیشین آن و درجاشت روز پنجم شنبه ۱۶/۱۲/۱۴ همان عبدالله مقبول کشمیری در بخارا آنرا نوشته است . ۳۵۳ پ - ۱۶۷ پ، پس از این تا ۳۵۷ پ خبری است نبوی بفارسی و عربی

نامه اوزبکان و پاسخ رستمداری

دانشمندان و رارود (ماواراء النهر) در زمانی که اوزبکان مشهد طوس را گرفته
بودند نامه‌ای بشیعیان و در نکوهش از آنها نوشته‌اند و ملام محمد مشکل رستمداری پاسخ
با آنها داده است (ف ۲۱۴۷) تاریخ این نامه در نسخه مارجب ۷۹۹ آنسته شده و درست نیست.

[۴۸ - ج]

شماره شانزدهم دفتر است و در ۳۷۳ پ - ۳۷۶ ر .

نامه بهائی بهمدانی

این نامه عرفانی از شیخ بهائی است بمیرزا ابراهیم همدانی همان که در فهرست دانشگاه (ص ۵۰۴) شناخته ایم.

آغاز: رفعه‌ای که خاتم المجتهدین شیخ بهاء الحق والملة والدین روح الله روحه العزیز بسلطان المتألهین قدوة الحكماء المتقدمین والمتأخرین میرزا ابراهیم همدانی نوشت. یا غایب عن عینی لاعن بالی.

انجام: والسلام عليکم و على المنتسبین اليکم . وقد قال صاحب حدسی انتی مسلم فی الفقرة الثالثة بل فی الفقرة الاولی بل احق بذلك

واولی کما قال من قال :

انامن اهوی ومن اهوی انا   نحن روحان حللنا بدننا

فاما اذا ابصرتنا ابصر ته   فاما اذا ابصرتنا ابصر تنا

لکننى غير راض بقوله : نحن روحان ، ولو لا ان هذا الشعر من کلام

اکابر اصحاب الکمال لکنت مغایر الله هکذا:

نحن روح قد حللنا بدننا

بتاریخ عصر روز دوشنبه ۲۳ شهر جمادی الآخری سنه ۱۰۶۴ که حسب

التکلیف شیرازه دیوان محبت ملاذ دره مندان مجدد اسماعیل قلی بیکا

در حرمت حضرات عالیات اعنی ملاذی میرزا محمد رحیما و مخدومی

مولانا محمد صالح حاج المحرمین خواجه لطیفا به سین تالار واقع در

دره بزرود فشم حقا که در آن رود مسالک حظ مala کلام رخ نمود و از

کمال تطویل دماغ بتر قیم این دو صفحه مباردت نمود.

[۴۶ - ج]

شماره نهم دفتر است و بهمان نستعلیق شماره پیشین آن، ۳۷۳ رو پ.

نامه های کاشانی

از افضل الدین کاشانی شش نامه در دست است (ف ۳۸۳) و همه آنها در جلد دوم

مصنفات او بچاپ رسیده است .

[۷۲ - ب]

شماره ششم این دفتر پنج نامه کاشانی است بدینگونه :

- ۱- نامه‌ای که در چاپی دومین بشمار آمده، س ۹۴ پ - ۹۷، مورخ ۱۳۹۴.
- ۲- سومین نامه چاپ شده، س ۹۷ پ - ۹۹، مورخ ۱۳۹۴.
- ۳- چهارمین نامه چاپ شده س ۱۰۰ ر - ۱۰۱، بهمان تاریخ.
- ۴- پنجمین نامه چاپی، س ۱۰۱ پ - ۱۰۵، بهمان تاریخ.
- ۵- پنجمین نامه چاپ شده س ۱۰۵ پ - ۱۰۶، بهمان تاریخ.

نان و حلوا

شیخ بهائی این منظومه انتقادی فارسی را سروده است (ف ۲۳۷۰).

[۴۶ - ج]

شماره پنجم دفتر است و بهمانگونه خط شماره پیشین آن، س ۱۰۰ پ - ۱۰۴.

نُجُحَيْه

محمد ابراهیم بن محمد حسن خراسانی سپاهانی کلباسی این مختصر را در واجبات
و مهامات فروع دینی در چند مقصد نوشته است. از طهارت است تا صوم و چندبار بچاپ
رسیده است (مشار ۱۵۷۱).

آغاز: رساله حاجی محمد ابراهیم . بسم الله وبه نستعین. حمد و ثنای
بیحد و احصا مخصوص بار گاه کبریائی است که جواهر بحار معرفش
کنز الفوائد آمال و امانی را جامع و وافی ... اما بعد چنین گوید ...
ابن محمد الخراسانی محمد ابراهیم الاصفهانی ... که این مختصر یست
موسوم به نخبه در واجبات و مهامات از فروع دینیه و آن مشتمل است
بر چند مقصد .

انجام : مگر آنکه قادر نباشد بر واجب که جائز است.

[۴۶ - د]

بخاط نسخ باعنوان شنگرف از ابوالهادی الشیری فرزند محمد مهدی یزدی که در روز آدینه
۱۳۵۱/۱ برای خود نوشته است.

کاغذ فرنگی - جلد ایمیاچ مشکی
۱۱۰۵×۱۱۰۵ س. ۱۴ - ۱۷/۵×۱۱۰۵

فرهنگ‌السیر و ر

از معین یزدی است و رساله‌ایست آراسته با صنایع بدیعی مورخ ۷۵۷ (تاریخ ۱۸۸ ج فهرست ص ۴۸۸).
یزد ص ۲۰۶ - دیباچهٔ مواهب الہی ص ۱۲ - نسخهٔ دانشکده ادبیات درمنشآت شماره

آغاز: بسم‌له . الحمد لله حق حمده والسلام على خير خلقه محمد ...

درین مدت که تعاطی کئوس نشاط چهره روزگار برافروخته و تناول
اقداح کامرانی خرمن عموم سوخته .

انجام : و شاخ کامکاری ساخته میگویند بیت :

چو یزدان بر انجیت هوی بوداد

سر انجام این کار فرخنده باد

[۴۶ - ج]

شماره ۱۵ دفتر است و بهما تکونه خط شماره بیشین آن، ۳۶۵ پ - ۳۶۷ ر .

نویسنده

رضاقلی هدایت در این نشادنامه از پادشاهان و فرمانروایان ایران پس از اسلام
در هجده طبقه یاد نموده و در مقدمه از پنج طبقه پادشاهان باستانی یاد کرده است . در
پایان آن « لختی از شماره‌های سال تازی و کارهای سودمند یک‌هزار و دویست و اندسال
گذشته (از سال ۱۲۷۳ تا ۱۲۷۱ هجری) آنان که بکار آید » نگارش داد .

آغاز: نشادنامه پادشاهان ایرانی نشاد . بسم‌له . پادشاهنشاهی راستایش

که در کیهان کیا بیش همتایی و انبازنی . و راد خدیویرا نیاز و نیاش

که در گیتی خداییش انجام و آغاز نه ... چنین گوید نگارنده این نامه

و گزارنده این نامه که من دوستی ... بر آن داشت تا چیزی تازه باید

بنگارم که چون روز گارپادشاهان ایران سپری شد آیا از تخمه و نژاد آن گروه کسی پادشاهی و افسر دارائی رسید ... این نامه را زادنامه نام نهادم.

انجام : و کشته شدن جماعتی کثیر از طرفین در دریای هندوستان ۱۲۷۴ (حادثه این سال در نسخه نیست).

[۳۰۵ - ج]

بخط نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف رضاقلی هدایت که در صفحه عنوان می نویسد « هو ژادنامه پادشاهان ایرانی نژاد و سلطنت ایشان پس از ظهور دین اسلام از تأییفات فقیر حبیر رضا قلی المخلص بهداشت عفی الله عنہ که با مقدمه دوستی دانان تألیف کردہ ام و دیباچه بپارسی صرف نوشته شد فی سنة ۱۳۷۶ حرره مؤله » (۴۹۷۸۰) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج ضربی .
۱۴۵۱۵۹ - ۱۹/۵×۷/۵ - ۱۴ س.۱۳×۷/۵ .

نصائح الملوك و آداب السلاطين

ابوالحسن بن محمد طاهر شریف عاملی سپاهانی نجفی در این رساله عهد اشتر را در یک مقدمه و پنج باب ترجمه نموده و بنام شاه سلطان حسین حسینی موسوی ساخته است . مقدمه دارای هشت نصیحت و باب یکم دارای سه نصیحت و دوم دارای دونصیحت و سوم دارای سه نصیحت و چهارم دارای دو نصیحت و پنجمی دارای چهار نصیحت است و در سال ۱۱۱۸ بازیام رسید (سپه ش ۲۹۴۶) .

آغاز: بسم الله . حمد بيهود وثنای بيعد قادری را رواست که بمحيض قدرت و بالغ حكمتش فرمان مرحمت نشان ببيان « ولقد كرمنابنی آدم » را بنام نامی شریف نوع انسان .

انجام : این مجرم عاصی را بدعای خیر باد آور ندانه هو القریب المجبوب والحمد لله رب العالمین ... و آله الاقدمین اجمعین فی ۱۱۱۸ .

[۱۵۱ - ج]

شماره یکم دفتر و در مقن، بخط نستعلیق سپد آقا محمد باقر تفرشی در روز دوشنبه ۴ شوال ۱۳۷۷

و نشانها و عنوانها بشمرگرد است، نسخه از محل هدیه جناب آفای دکتر مصدق خریداری شده است
• (49763)

کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج سیز ضربی
۰۱۶/۵×۷/۵ س ۱۲ - ۴۲×۱۴۵۷۲

نصاب الصیبان

بدرالدین ابونصر مسعود(محمود) بن ابی بکر فراهی (م ۶۴۰) ناظم نصاب الصیبان
است که فرهنگی است عربی بفارسی و بنظم و بارها بچاپ رسیده است (مشار ۱۵۸۰)
آفای منزوی در کتاب فهرست فرهنگهای عربی بفارسی ص ۸۴ در باره آن بررسی
نموده است.

آغاز:

همی گوید ابو نصر فراهی
کتاب من بخوان گر علم خواهی
ناس انس و انس آدمیان
پدر و مادر آدم و حوا

[۱۶۱ - ج]

شماره یکم دفتر است، بخط نسخ باشرح فارسی میان سطور و هامش، نوشته اسماعیل بن جمشید بیک
ارمنی در ۱۴۴۰، ۱۵ پ - ۴۶ پ (9378).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی مقواطی
۰ ۱۳/۵×۲۱۵۳۰ س ۸ - ۴۱×۱۳۰۹

نھائیں الشنون فی هر ایس العیون

مولی شمس الدین محمد بن محمد بن جمال الدین شیخ ابو اسحق بن
محمود شاه اینجوفرمانروای سپاهان و شیراز (۷۵۸-۷۱۹) این کتاب را ساخته است و
آن دو بار بسال ۱۳۰۹-۱۳۱۶ و ۱۳۱۶-۱۷ در سال ۱۳۳۸ خ هم چاپ شده است. آملی
- ۱۹۸۳ - تاریخ مفصل ایران اقبال ص ۵۲۵) در سال ۱۳۳۸ خ هم چاپ شده است.

آن را در ۷۳۶ آغاز و پس از ۷۴۲ بپایان رسانده است.

[۱۰ - ب]

بخط نستعلیق ، با عنوان شنگرف و سفید ، صفحات در جدول لا جورد و سرخ و زرباشی شده ، دو صفحه آغاز میان سطور زر اندود ، دارای سراوحی در آغاز در زمینه زر و آراسته بگل و بوته رنگارنگ ، عنوانهای علم در جدول در زمینه زر ، تاریخ نوشتن آن ۱۹۸۴ است ، دو صفحه پیش از کتاب آراسته بگل و بوته است ، در آغاز مجلد دوم بجای عنوان دارد «رساله آداب المحبین در علم تصوف مقاله اوی در حکمت عملی مشتمل بر سه علم اول در علم تهذیب اخلاق» و درست نیست (۴۹۷۴۵) .
کاغذ سمر قندی - جلد تیماج مشکی سوت زر کوب و درون سرخ زر کوب .
۴۴×۴۲ سانتیمتر - ۳۵-۴۴×۴۲ سانتیمتر .

[۱۰ - ج]

شماره هفدهم این دفتر فن دوم از کتاب نفائس الفنون در علم تفسیر است و «فى حقيقة الروح و القلب و علم الموازنة» و به ماتگونه خط نسخ شماره های پیش ، گ - ۷۸ ر - ۹۵ ، پیازین تا ۱۰۱ ر حديث و معجزه است بهمین نسخ و بنده از کنوز الرموز بخط نستعلیق .

نفس (رساله هم)

ترجمه ایست بفارسی از بابا افضل کاشانی از مختص کتاب نفس ارسانی و بزبان عربی که هم این فارسی دوبار وهم متن عربی آن یکبار بچاپ رسیده است (ف ۳۹۱ - ۳۹۲ جلد دوم مصنفات کاشانی) .

[۱۱ - ب]

شماره یازدهم دفتر است و مورخ ۱۲۹۴/۱/۱۳۴ پ - ۱۵۶ .

نقد النصوص فی شرح نفس النصوص

عبدالرحمن جامی شرحی بفارسی بن فصوص الحکم محبی الدین عربی بدین نام نوشته و در ۸۶۳ آنرا بانجام رساند و آن در بمبئی بسال ۱۳۰۶ در ۱۲۸ ص و سه بار دیگر هم بچاپ رسیده است (جامی حکمت ص ۱۶۹ - مشارک ۱۵۹۵) او شرحی نیز عربی بر فصوص دارد که در ۸۹۶ بانجام رسانده است و آن با شرح عبدالغنه نابلسی بنام

جواهر النصوص فی حل کلمات الفصوص در چاپخانه شرف موسی بسال ۱۳۲۳ به چاپ رسیده است.

[ج - ۴۰۳]

شماره سوم دفتر است، بخط نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف، با حواشی «منه» که در ۱۴۲۰ دار مراغه نوشته شده است و از مهر علی نویسنده شماره ۱۵۷ پ - ۱۱۵ همین دفتر است، ۱۶۷ - ۱۱۷ .

نگارستان جزوینی

مولانا معین الدین اسفرایینی یزدی آوه‌ای جزوینی عارف بدمستور پدر خود و بنام استاد خود ابوالفتح هبة الله بن سعد الدین یوسف حموی و بنام صدر المسلمين و غیاث الدین محمد بن رشید الدین فضل الله بسال ۷۳۵ پیروی از گلستان سعدی این کتاب را در هفت باب ساخته و بسلطان ابوسعید بهادرخان (۷۳۶ - ۷۱۶) ارمغان داده است .
 (تاریخ مغول اقبال ص ۵۲۵ و ۵۴۳ - فهرست فارسی اته ش ۷۵۵ - ریو ۷۵۴:۲)
 - ش ۳۶ ج دانشگاه ادبیات ص ۵۱۶ .

[ج - ۱۷۴]

بخط نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف از سده ۱۱ ، از دیباچه و بایان افتاده و چنین است:
 آغاز : و انصاف او بر بسیط زمین فایض شد .
 انجام : حکایت یکی از مشایخ مریدان را گفت ... حکایت روزی امیر المؤمنین علی .
 از کتابخانه صنیع الدوّله محمدحسن خان بوده است (49445)
 کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی .
 ۱۳۴×۱۱/۵×۲۰/۵ - ۱۲×۶/۵ مس ۱۴۰

نگارستان قزوینی

قاضی احمد بن محمد بن نجم الدین عبدالغفار جعفری فناری قزوینی در ۹۵۹ در دیبول هند هنگام برگشت از حج این کتاب را بنام شاه تهماسب ساخته است و آن در بمبئی بسال ۱۲۷۵ در ۴۳۰ ص وزیری بخط نستعلیق به چاپ سنگی رسیده است .
 (استوری ۱۱۴:۱ و ۱۲۴۰ - طوس ۱۰۳:۳ - مشار ۳۴۷ - ش ۹۶ ب ۱۹۹ ج)

ادبیات ص ۵۱۳ - ش ۷۲۴۸ سپهسالار - ذریعه ۲۴۶:۳ - ۲۴۷ - فهرست فارسی اندیشه ۶۰۶ - ریو ۱۰۶:۱ .

[۴۷] - ج

بخاط نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف نوشته چاشت روز شنبه ۷ صفر ۱۰۴۳، از دیباچه اندیشه افاده است، خط دوست علی معلم نیز در بایان هست، چند شعر بشارسی در بایان نسخه آمده است، یادداشت تملک ۱۴۴۰ در آغاز دیده میشود و یادداشتهای مورخ ۱۴۴۷ در انجام (۴۹۱۱۵). کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی ضربی هقوائی.

۱۷×۱۳ س ۴۴۵ - ۲۴×۱۸ س ۴۴۶ .

(بیان حکم)

در این رسالت فارسی پیش از ورود در اصل مطلب چهارده بحث است. در آن برخی از فقیهان بزرگ شیعی از قاضی نورالله و شیخ حسین گویا پدر شیخ بهائی یادشده است. مؤلف این نماز را در زمان غیبت حرام میداند.

آغاز: بسم الله . بعد از سپاس و ستایش بی قیاس حضرت واجب الوجود
ومفیض الخیر والجود ... بدانکه این مختصرسیست در بیان حکم نماز
جمعه در زمان حضرت خیر البشر و اوصیای مطهر و زمان غیبت ایشان
که حسب الاستدعای بعضی از اخوان حقیقت و خلان طریقت نگاشته.
انجام : موافق حکم الله تعالی آن مفاسد رفع شود . هذا . والسلام
على من اتبع الهدى و صلى الله تعالى على النبي وآلـه ... باطنـا و ظاهرـا.

[۵] - ه

شماره یکم دفتر و بخط نستعلیق هاند شماره دوم از سده ۱۱، با عنوان شنگرف، ۴۳ پ - ۱۹ (۳۹۵۲۷).
کاغذ سپاهانی - جلد مقوا عطف میشون .
۱۳×۱۵ س ۹۶ - ۱۹×۷/۵ س ۱۵ .

نوار الحکایات و فرائب الروایات

از عبدالتبی بن خلف فخر الزمانی قزوینی زنده در ۹۹۸-۱۰۴۱ است و نسخه‌ای

از آن را ریو(۴ ش ۱۸۷۴ Or) شناسانده که نخستین صحیفه از پنج صحیفه آنست (نیز استوری ۱ : ۸۱۱) او در مجلس دوم باب یکم صحیفه نخستین از خود نام میبرد و می‌نویسد که من این کتاب را در سال ۱۰۴۱ است که می‌نویسم و بنام خداوند می‌سازم و آن را در پنج صحیفه هر یک در دروازه باب و هر با بی در دروازه حکایت گذارده ام باب یکم دروازه مجلس دارد . نسخه ما مانند نسخه موژه بر یتانيا همان کتاب یا صحیفه نخستین است و فهرست آن هم در آغاز دیده می‌شود . در این کتاب داستانهای شگفت پیامبران و امامان و شاهان و فرمانروایان آمده است.

انجام نسخه ما : باب اول صحیفه نخستین در بیان حکایات نادره حفظ حمایت آفرید گار من بند گان خود را .

انجام : در باب دروازه هم صحیفه ثانی این کتاب سراسر انتخاب بدستور هذکور از تداوی اطباء و معالجات شگرف ایشان را چه مشهور و چه غیر مشهور مرقوم قلم شکسته رقم خواهد گردانید انشاء الله تعالى . تمام شد این کتاب انشاء الله اول کتاب ثانی در بیان فضائل امیر المؤمنین افتتاح او می‌شود (الحمد لله اولا و آخر في پنجشنبه بیست و چهار رجب سنن ۱۲۸۷).

[۹۹ - ب]

نسخ پنجشنبه ۱۴۲۷ ربیع الاول، با عنوانهای شنگرف و در برخی جاها عنوان سفید گذارده شده است (7237) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حتایی ضربی مقوائی .

۳۵×۴۱۵۳۱۷ - ۳۷×۱۱ س .

و پیشوای

از سید علی همدانی رساله ای بدین نام یاد شده است (گفتار حکمت در مجله یغما ص ۳۴۱ ش ۸ س ۴) دونسخه‌ای از آن در فهرست فرهنگستان تاشگند (۲۴۹:۳) شناسانده شده است .

آغاز: رساله وجودیه آفاسیدعلی . حمد بی غایت آن قادر حکیم را که
آثار صبح جهان از قعر چاه ظلمت آباد عدم بر آورده .

انجام : که بخود در نگری ورنه رزرت تا قدمت او است .

[۱۹۹ - ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ باشانه شنگرف سده ۱۳۰۵ م - پ ۳۶ - ر ۳۶.

وصف کالسکه بخار

قصیده ایست از مجددی در وصف ماشین راه آهن و ستایش شاه .

آغاز: در وصف کالسکه بخار و ستایش سلطان اسلامیان پناه ...

زهی جهندۀ فرخنده دونده ترن

که چون شهاب نور د بصدشتا ب ترن

بانفصل بود هر یکی از او واگن

ولیک هست به نگام اتصال ترن

انجام :

ز بهر جان و تن هر دواز گنندو عنا

دعای مجددی و حفظ خدای باد میجن

عدد ابیات ۱۲۶ بتاریخ ۱۶ شهر محرم الحرام سنه ۱۳۱۸ در سنتنج
نوشته شد (مسجد) (با مهر: ملک الکلام ۱۳۱۴).

[۳۷۷ - ج]

بخط نستعلیق با حواشی لغوی نوشته ۱۶ محرم ۱۳۱۸ (44493) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز مقوا ای تازه .

۱۴/۵/۱۳ - ۴۰×۱۴/۵ س ۹ × ۶

هادیه قطب شاهی در استخراج آیات کلام الهی

محمد علی کریم خان بن ابراهیم که نزد هموتفسیر و حدیث میآموخت دریافت که پیدا کردن آیات قرآن دشوار است و بدستور او این کتاب را نوشته و بنام عبدالله قطب شاه پادشاه گلکنده (۱۰۸۳ - ۱۰۳۵) ساخته و در دیباچه قواعدی چندآورده است. نام کتاب در دیباچه «هادیه قطب شاهی در استخراج آیات کلام الهی» میباشد. اوسوره هارا با حروف بر مذکون میدهد و مذکون جزو حزب را پس از آن میآورد و همه اینها در نسخه ما بسرخی آمده است. کتاب دو بخش است در بخشی آغازه آیه و در دومی پایان هر آیه ای بدست میآید. (استوری ۱:۵۱، ۵:۱۲۲۵).

آغاز افتاده: هوس و هوای بوضه رضا سیدنا ... محمد ... اما بعد چنین گوید ... محمد علی کریم خان نشان بر همتوانی ... محمد المشتهر با بن خاتون العاملی.

انجام : ولا پیغمی ل ب ر اعلی .

[۱۸۸ - ج]

بخط نسخ است با نشان و عنوان شنگرف و در ۱۴۷۴ نوشته شده است . از آغاز یک برسی افواه است (۴۳۰:۷) .
کاغذ فرنگی - جلدیماج فهودای ضربی گرد مشکی و مقواں .
۱۵۰۵×۱۴۰۵×۲۱ ، ۸۱۹×۸۱۵

هدایه الشیخ ام

حاج محمد کریم خان بن ابراهیم کرمانی پس از نوشن جامع در فقه بنیان عربی این رساله را بزبان فارسی در سه جزء (طهارت - نماز - روزه) نوشته است (فهرست احسائی ۲:۲۲۲).)

آغاز: بسم الله . حمد لله .
وبعد چنین گوید ... کریم بن ابراهیم .

انجام : و جمیع مؤمنین و مؤمنات را والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرين .

[۲۱۹ - ج]

شماره ۴۰۵ دفتر است و بهمان خط نسخ محمد جوانزودی در ۱۳۸۳ محرم، ص ۱۰۵-۱۳۱.

ینبوع الحیات

از بابا افضل کاشانی است (ف ۳۹۸ و ۲۵۶۲) .

[۷۳ - ب]

شماره هفتم دفتر است (ج ۱۰۶ ب - ۱۴۶) مورخ ۲۴ خرداد ۱۳۹۳.

بخش دو هم

کتابهای عربی

آداب السلوك الى حضرة مالك الملائكة وملك الملائكة

این رساله از ابوالجنتاب نجم الدین احمد بن عمر طامه کبری خیوقی خوارزمی

امت در ۲ باب .

باب ۱ : بیان السفر القلبی الروحانی (یک فصل)

باب ۲ : بیان سفر القوالب والاشباح (سه فصل)

آغاز : بسمه . الحمد لله العلیم الکریم الذى یسیر عباده فی الافق...

وبعد فاعلم یا عبد الله انك مسافر الى الله .

انجام : وباجابة العبد جدين .

[۳۰۳ - ج]

این نسخه شماره ۶ دفتر است و نویسنده آن کتاب را بخیوقی نسبت میدهد ، گ ۳۵۳ پ ۳۵۸ .

آداب المتعلمين

این رساله را باین نام از خواجه طوسی دانسته‌اند (ف ۲۱۴) ولی همان تعلیم
المتعلم طریق التعلیم شیخ برهان الدین زرنوچی حنفی در گذشته ۹۵۱ است که نام
دانشمندان سنی را از میان آن برداشتند و در گوشش ساختند و بر نگاه کتابی شیعی
در آوردند (ذریعه ۱:۲۸-۲۶) . ادبیات ص ۸-۱:۲۹۶-۲۹۷ . معجم المطبوعات ص ۱۱ و
۹۶۹ . التعليم علی رای الفابسی ص ۲۱۸ . نسخه شماره ۳۵۵/۳۵۶ دانشگاه . چاپ شده
در جامع المقدمات و مجلة معهد المخطوطات العربية مجلد ۳ جزء ۲ ص ۲۶۷-۲۸۴ .

[۳۷ - ج]

این نسخه شماره یکم دفتر است و بخط نستعلیق ریز سده ۱۱ در شش صفحه و پنج صفحه آن

چلیپا است ، ۳ پ - ۶ ر (۵۳۰۰۲) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .
۱۴۴۰×۱۰×۸ سانتیمتر .

اثبات الواجب القديم

از جلال الدین محمد دوانی است و نسخه‌ای از آن بشماره ۱۲۵۷/۷ در کتابخانه
دانشگاه هست (ف ۱۲۲ و ۱۲۰) .

[۳۰۱ - ب]

این نسخه شماره ۴ دفتر است و بخط نسق علیق ۹۳۶/۲۵ در کاشان میباشد، ۱۵۰۵ پ - ۱۶۸ .

الاثني عشرية

از شیخ بهائی است که در آن بروش دوازده گانه از حج گفتگو نمود و در ۱۰۲۷
پیاپانش رساند (ف ۱۷۵۸) .

آغاز: بسم الله وبه نستعين . الحمد لله على آلاهه ... وبعد في قول ... محمد
المشتهر ببهاء الدين العاملی ... هذه رسالة اثنا عشرية يتلو عليك
مناسك حج التمتع على نهيج قریب اثنى عشری ... على منوال رسالتی
الاثنى عشرية في فقة الصلة .

انجام : فان ذلك راجع الى تعظيم صاحب البقعة سلام الله عليه وآل
الطاهرين .

[۴۱۷ - ح]

این نسخه شماره ۴ دفتر است، ۳۴ ر - ۴۴ ر .

الاثني عشرية

از سید محمد باقر داماد استرابادی است و چند مسئله فقهی و فلسفی در آن است
(ف ۱۷۶۰) .

[۱۰ - د]

این نسخه شماره ۴ دفتر است و بخط نسخ باعنوان و نشان شفیرگرف ، با حواشی استعلیق ریز که پاره‌ای از آنها نشان «منه مدظلله العالی» دارد، و نشانه بالغ نیز در هامش هست، ما نند نسخه دانشگاه تامسناه ۵ است و بدینگونه: «فکل عباده مشعر طة باستدامه» انجام می‌آید، ۲۸ پ - ۱۴۳ پ و افتادگی دارد، از صفحه عنوان نسخه هم بر می‌آید که در زمان داماد و گویا بدست یکی از شاعرداران نوشته شده است.

اجوبه مسائل السماکی

پاسخها ایست که شهید ثانی بپرسش‌های فقهی سید شرف الدین سماکی داده است
(طوس ۲:۴۸ ش ۱۵۹).

آغاز: بسم الله . الحمد لله حق حمده ... اللهم اهدنا لما اختلف فيه من الحق ... فقد وصلت رسالتك ايه المولى الجليل الفاضل ... المشتملة على الاسئلة الثلاثة وطلب الجواب عنها .

انجام : مع اصالة برائة من ذلك ليس بجيد فحمله على الامرین هو الوجه (هذا آخر ما وجد بخط المصنف رحمه الله).

[۲۲۸ - ج]

این نسخه شماره ۴ دفتر است، ۲۵ پ - ۵۳ پ.

اجوبه مسائل المازحی

پاسخها ایست که شهید ثانی بپرسش‌های فقهی شیخ احمد مازحی عاملی داده است
(طوس ۲:۴۸ ش ۱۶۰).

آغاز: بسم الله . وهو نقتى . الحمد لله الذي عم عباده بالنوال ومن حبه من موهاب كرمه بغير سؤال .

انجام : واغفله آخرون وحققتناه ذلك في محله .

[۲۲۸ - ج]

این نسخه شماره ۵ دفتر است، ۵۴ پ - ۶۶.

الا حادث الفد مبیت

حدیث قدسی آنست که گوینده آن را بخداؤند نسبت دهد و این گونه حدیثها را عارفان و محدثان سنتی و شیعی آورده‌اند (منزوی ۱: ۱۳۱).

[ج - ۷۰]

در شماره‌های ۱ (۵۱ پ - ۷۲ ر) و ۵ (۵۲ پ - ۴۲ پ) این نسخه از احادیث قدسی آمده است، نخستین بروایت از امام صادق می‌باشد درباره خطابهای که خداوند در شب معراج با پیامبر کرده است و همه آنها به «یا احمد» آغاز می‌شود، دوم آن روایتهای گوناگونی است که از مصوّمان آمده است.

أحداث المجنب فی أذناء غسل الجنابة

رساله‌ایست از شهید ثانی که در جزو ده رساله او (ص ۳۴ - ۵۰) به چاپ رسیده است.

[ج - ۴۳۸]

این نسخه شماره ۴ دفتر است، ص ۴۲ پ - ۴۴ پ.

اختصار القانون

در این کتاب از قانون ابن سینا گزین شده است و مؤلف آن چنان‌که از ستایشی که نویسنده نسخه از او در آغاز می‌کند و همچنین از ستایشی که همو در آغاز مسالك البغية الى مدارك المنية از مؤلف آن می‌کند و از مقایسه القابی که در این دوستایش آمده است بر می‌آید، باید عز الملة والدين وزین الاسلام والمسلمین الکشی شافعی ثانی و مفتی فرقین باشد. از همین ستایش و نیز از سخن نویسنده نسخه در پایان آن بر می‌آید که مؤلف در ۶۸۹ زنده بوده است. این کشی باید همان شمس الدین کشی (م ۶۹۴) استاد پزشکی قطب شیرازی باشد (دبیاقه تبصره ص ۱۲ - دبیاقه درة التاج ص ۱۵ - شدالزار ص ۱۱۰ و ۴۹۲ - یادگار ص ۲ ش ۲ ص ۵۹).

آغاز: بسم الله . رب وفق لاتمامه . قال مولانا الصدر الاعظم والجبر المعظم مفتى الفريقين امام المذهبين كشف المشكّلات مفتاح المعضلات بقية السلف استاد الخلف قدوة اهل الحق حجة الله على الخلق مبين حقائق الفروع والاصول مقرر فائق المعقول والمنقول افضل المتأخرین مكمل علوم الاولین والآخرین عز الملة والدين زین الاسلام والمسلمین اخ الملوك والسلطانین سر الله في الارضین صاحب البيان والمعانی الشافعی الثاني مد الله ظلال جلاله و ادام على العالمین جلباب فضله و افضاله : الحمد لله الذي جعلنا لنعمائه ذاكرین ولجزيل عطائه شاكرين . والصلوة على افضل انبیائے محمد المصطفی و على آله الطاهرین . اما بعد فقد سالني بعض المختلفۃ الى الاعزۃ على اختصار القانون المعزو الى الشیخ ابی علی رحمة الله اختصره اختصاراً يجمع الى الشرح الايجاز والى الايجاز ما يضافه الايجاز وقد انھیت الكلام في التحقیق نهایته و بلغت البحث غایته ولم آل في التنصیص على موافق الاشكال و مواضع الاعصال ثم اتیت بما هو اقطع للنزاع و ادفع للمدّفاع والبراهین العقلیة في كل ذلك عصام ابحاثنا وعمانها وليها استنادها والقطن بما سلکناه من الاختصارين جعی كل مطلب الى يقین و معقول في التحقیق حصین فاما البليد فلا يندرج بالاطنان الا تدوخا و تدهشا و تحريرا و توحشا . وليه المسنون و عليه التکلام . بسم الله . وبه نستعين و عليه نتوكل رب وفق لاتمامه . الفصل الاول من التعليم الاول في حد الطلب و موضوعه الطب علم يعرف منه احوال بدن الانسان من جهتی الصحة والزوال عنها التحفظ حاصلة و تسترد ائلۃ .

انجام : الفصل التاسع والعشرون فيما يبداء به من العلاج ... و اذا اجتمع المرض والعرض بدیء بعلاج المرض الا ان يغلبه العرض كما مر (تمت كتابته بحمد الله و حسن توفيقه في الثامن و العشرين من شوال سنة ست عشرة و سبعمائة على يدي . . . مسعود بن محمد الحلی ببلدة

نیسا بور حفت بالسرور والبحبور - و کان قد کتب مولانا الاعظم جمال
الملة و الدين في آخر النسخة التي قرأها وانتسخت هي منها : تمت
قرائة عند المصنف سلمه الله في اواخر جمادی الاولی سنة خفط (۶۸۹)
«جرية وجميع الحواشی مكتوب من لفظه - قابلتها مرّة اخرى بکورة
بخار اصانها الله عن الافات في شهر سنة اربع واربعين وسبعمائة) .

[۹۰ - ج]

شماره یکم دفتریست که دارای پنج رساله است و همه آنها یک خط نسخ است، باعنوانهای
درشت تر و باشانه‌های شنگرف و باید همه از مسعود بن محمد حلی باشد که این شماره (۱ پ - ۹۶ ر)
را در نیشا بور در ۲۸ شوال ۷۱۶ نوشته است واوشاگرد مؤلف رساله یکم و پنجم است . بجز شماره ۴
همه حواشی دارد و حواشی شماره یکم از نسخه خود مؤلف آورده شده است .
در ۵۱ ر مهر : «علی بن موسی الرضا ۱۰۷۸ » دیده میشود و نیز :

*****

مقوارث الامراض عد حروفها بنساجمد
وحروف جبر حجج وحج تلك اللئي تعدى الجسد
(برص ، نقرس ، سل ، استسقا ، جذام ، بخر ، رمد ، حصبه ، جدری) .

*****

از خاک بچرخ بر کشد جسمی دون	هر چند گهی این فلك میناگون
یاخود فلك از پرده خروشیده برون	مارا بجز از نظاره‌ای نیست کنون

*****

اگر تو بر فکنی در میان شهر نقاب
هز ارمون و مصلح در افکنی بعقاب

در ۵۶ پ :

کماری مکنی برون شو از خانه من	جانا نه من سبوس و بوذا نه من
کس فرق نمی کند بجز سایه من	دارد دو نفوذای میان هر دو

*****

لی همچومنست عمر بادی خیزه	من خالک توام بیش مده بر بادم
ترسم که میان ماغبار خیزه	

*****

در ۵۶ ر آمده :

تو خواهی بی عنایت باش و خواهی عاطف فرما
مرا با بندگی کار است و در اخلاص افروزن

کو عمر بتکاها ند تو عمر بیفزا ئى دل مانعة التلاؤت بارى زغمت	بماه ترا نسبت عاقل تکنده هرگز مگر هجر تو شد مانعة الجمع جهه بالك
عقیق را و حیا سرخ گشت نشان	حدیث لعل تو می رفت در حدود یمن
بکتب تری فیهها عویص المسائل کلیم بما تهوى مجیب وسائل	کتفی سلوة الاحزان خلوة ساعة جلیس کما ترضی فصیح و ساکت
•••••	•••••

درس ۱۱۵ ر آمده :
ولادت فرزند فخر الدین علی انبیة الله نباتا حسنا شب پنجه شنبه بیست و هفتم ربیع الآخر سنة اربعین
وئمانماه الهجریة .

درس ۱۱۶ پ آمده :

من ببرد و از بدخشان مدامع سوی روم کاروان لعل میراند قطار اندر قطار	در حیرتم ز مدعی نادرست مهر
•••••	•••••

در حیرتم ز مدعی نادرست مهر
پیداست که عمر آدمی چیست مگر
چون میدانی که خصم تو کیست مگر
خالق شودت خصم چو خلق آزاری
نیز درس ۱۱۶ پ آمده : لمولا نا الاعظم شمس الحق والدين البخاري اعلا الله درجات جنانه:
فمن قال دار الخلد قروين با بها
على طيبتها محفوظة بالمكانها
وقد قال خير الخلق ان جنانها
فهل عاقل يعشوا على ضوء ناره
فانا ترکنا خمره لخماره
فمن رام سکنناه لفقهه یجیده
للصاحب الاعظم علامه الامم شمس الملة والدين طاب رمهه في مرثية نجم الحق والملة والدين
البخاري قدس الله سره:

ثابت بدین بر فلك فضل چند شاه
براین مفاک جمع شده خوش برآمده

نیز درس ۱۱۶ پ آمده :

للسيد السندي فخرآل طه علاء الحق والدين البخاري قدس الله سره في مرثيقه:
اذ ان نجم الهدى قد تلوى واو
جمیعا و بالنجم هم یهقدون
فضل الورى بعد فقد انه

درس ۱۱۸ ر آمده : «صاحب هذه النسخة الشريفة المسمى بمسالك العبد الضعيف الراجي حافظ

الشافعی» ، نیز:

*****

هندوی فضل گفتہ است در جواب فخر الدین شاعر .

باشگوی گفت چو گان

چون من کنم اشارت

گسر عاشقی بسردو

بگذار سر کشیدن

جواب

حاله زمین میدان

بوسید گوی و گفتا

از دوست یک اشارت

واز ما بصر دوین

*****

رفیب گفت بدین در چه میکنی شب و روز

چه می کنم دل گم کرده باز می جویم

*****

تریت مشتری گر لکنند طالعت

هندوی هفتم سراچاوش ایوان نست

بخت نبیند بخواب چهره نیک اختری

ورنه کجا یافته مرتبه بر تری

مهر «نصرالله» و «الراجی نصرالله» در ۴۰۹ پ هست . این مجموعه نفیس از آغار سده هفتم
امت و چنانکه می بینیم تاریخهای ۷۴۴ و ۷۱۶ و ۸۴۰ و ۸۴۰ و ۱۰۷۸ در آن دیده میشود . خبری از پیامبر و علی
و جعفر صادق و شعرا هائی از علی و زین العابدین در س ۱۱۶ و ۱۱۸ و ۱۱۹ و پ و همچنین نکاتی ادبی و طبی در
سیاری از برگها آمده است .

کاغذ سمر قندی نخودی - جلد تیماج تریاکی درون سرخ زرکوب مقوایی فرسوده .
۱۸/۵×۶/۵ س ۴۰۹ - ۴۴×۱۳ س ۴۰۹ .

اختیار مصباح السالکین لنهیج البلاعنة

ابن میثم بحرانی بنام اختیار مصباح السالکین لنهیج البلاعنة از شرح بزرگ خود
بر نهیج البلاعنة سید رضی موسوی بغدادی این گزارش کوچک را گزین نموده است
(سپه ۱۱۵:۵ - ۱۲۶ - منزروی ۱۵۰:۲ - طوس ۱۱۵:۵) .

[ج - ۵۹]

این نسخه بخط نستعلیق است با عنوانهای شنگرف ، در روز چهارشنبه ۳۸ شوال ۱۰۷۷ عالی الدین بن
رسنم رو دیاری آنرا نوشته است (۱۵۹۹۹) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی مقوایی فرسوده .

۱۸/۵×۷/۵ س ۱۸۵ - ۳۵×۱۳ س ۱۸۵ .

الادلة الاربعة (رساله‌های...)

علی بن محمد علی ، گویا طباطبائی نگارنده ریاض المسائل ، در این رساله میخواهد

از اوله اربعه فقه بحث کند مگر اينکه در نسخه ما جز از «كتاب» گفتگو نشده است .
 از ملام محمد صالح مازندراني و حاشية معالم او در آن ياد شده است .
آغاز: بسم الله . حمد الله ... اما بعد فيقول ... على بن محمد على اعلم ان
 الاadle عند الاصحاب اربعة .
انجام : ان هذا القيد له مدخلية في السبب .

[۴۹ - ب]

شماره دوم دفتر است وبخط نستعلیق نظام حسینی در ۱۳۵۶، حاشیة «منه رحمه الله تعالى» دارد .
 ۴۹ - ۲۲۹ پ - ۴۹ س ۱۵ × ۲۵ .

الادوية المركبة (رسالة في ...)

خلیل الله بن حسن بیک گونابادی نویسنده نسخه الموجز فرشی (۱۳-د) این رساله
 را در ۱۲ فصل مانند ذیلی بر آن نوشته و آنرا در زیمه های ع ۱۱۱/۲ با نجام رساند .
آغاز: بسم الله وبه ثقی . اما بعد الحمد والصلوة فيقول العبد ... راقم
 هذه الرسالة خلیل الله الجنابی انى لما فرغت من كتابة هذا الكتاب
 رأیت ان اجمع نبذا من القراباتینات التي اهملها المصنف واضيف اليها
 ما ذكر الشارح الاقدس ای فی شرحه المسمی بحل الموجز .
انجام : سمك طرى مشوى و دباب ولیکن هذا ما ردناد فی هذه
 الرسالة و من اراد الاستقصاء فی الاطلاع على باقی الادوية المركبة
 فليرجع الى القراباتینات المؤلفة فی هذا الفن الشريف و انا الواثق
 بالله ... ابن حسن بیک خلیل الله الجنابی . قد وقع الفراغ من تأليف
 هذه الادوية المركبة فی اواسط شهر ربیع الثانی سنة ۱۱۱۲ .

[۱۳ - د]

شماره دوم دفتر است و بخط خود گونابادی، ۴۹ - ۱۷۶ پ - ۱۸۶ پ، پس از این تا ۴۹ ر
 پراکنده ها است .

الادوية المفردة

در این رساله از «ادویه مفرده و مسمله» در دو بخش بتر تیپ ابجده بحث شده و
دانسته نشد از کیست و کویا از نجیب الدین سمرقندی باشد.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم العالمين ... ذكر الأدوية المفردة المستعملة
وذكر خواصها وافعالها المنسوبة المشهورة بها . حرف الالف كليل
الملك حار يابس في الاولى محلل للأورام خاصة في الاعضاء العصبية
منضج مقول لجميع الاعضاء .

انجام : رمان حلوه بارد رطب في الاولى . و تقطفه الحرارة . والله أعلم
بالصواب .

[۹۰ - ج]

شماره سوم دفتر است و در ۹۸ ص ۹۸ - ۱۱۳ پ .

الاذان (رساله في ...)

جامی بن کمال الدین قراتکینی در این رساله از «اذان» گفتگو نموده است .

آغاز: بسم الله . و به نستعین . اذان من الله للمؤمنين بان يحمدوا كلهم
مؤمنين ... اما بعد فيقول ... جامی بن کمال الدین القراتکینی ... ان
الاذان اعلام من المؤذن لل المسلمين الى اتيان على ما هو سبب لهم للنجاة .
فاردت ان اشرح للاذان .

انجام : ومن ان کرده ياثم بترك قبولة .

[۲۵۱ - ج]

شماره ۱۷ دفتر است ، بخط نسخه علیق سده ۱۴۰۶ ، عنوان و نشان شنگرف ، ۵۸۴ - ۳۸۴ پ .

الاربعون مخدوش

از شیخ بهائی است و در ف ۱۰۶۶ شناخته شده است ، نیز ذریعه ۱: ۴۲۵ .

[۵۳ - ج]

نسخ با عنوانها و نشانهای شناور سده ۱۱، آغاز و انجام افتاده، حواشی دارد بخط نستعلیق

(۵۳۰۰۰)

کاغذ فرنگی جلد تیماج تریاکی ضربی.

۴۶×۱۵۵ س ۳۰۲ - س ۷/۵ × ۱۵۵ س ۳۰۳ .

[۴۸۴ - ج]

نسخ با عنوانها و نشانهای شناور از محمد باقر ابن حاجی جمال شویستانی در ۱۰۸۳/۱، بر ۳

یکم تازه است (۴۴۷۸۰) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سوخت آراسته مقوایی فرسوده.

۱۳/۵ × ۶/۵ س ۳۱۰ - س ۲۰ × ۱۱/۵ س ۳۱۱ .

[۳۶ - ۵]

نسخ با عنوانها و نشانهای شناور، حواشی نستعلیق، از سده ۱۱، شعرهای بفارسی از فائض و اوحدی

و فهرست همین اربعین در پایان هست (۵۳۰۵۸) .

کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج قهوه‌ای و سرخ مقوایی .

۱۳/۶ × ۱۱/۵ س ۱۵۵ - س ۱۷ × ۱۱/۵ س ۱۵۶ .

الاربعون حدیثا

در این «اربعین» چهل حدیث درباره «فقر» روایت شده و باید از یکی از عارفان

آغاز سده ششم باشد.

آغاز: اخبرنا الشیخ الامام الزاهد العالم ابوسعید احمد بن الحسین الطوسي بمكة في حرم الله تعالى بباب الندوة سنة اربع وخمسماه قاتل الشیخ عبدالمالک بن احمد المغازی قال اخبرنا الشیخ ابوبکر احمد بن عبد الله الاحس (؟) الطبرانی بطبرستان قال اخبرنا ابوبکر مسلم بن غالب بن علی الرازی قال اخبرنا ابونصر محمد بن اسمعیل بن یوسف بن یعقوب النسفي قال اخبرنا حناره (؟) بن مروان الحمیصی قال الحرث بن احت سعید بن جبیر رضی الحدیث الاول عن انس بن مالک رضی قال رسول الله ص اوحی الله تعالیٰ الى موسی بن عمران یا موسی ان عبادی لوسائلی

الجنة بحذا فیره لاعطیته .

فهرست سخنهای خطی

انجام : الحديث الأربعون قال رسول الله ص الخبر ينقسم على ثلاثة اقسام أولها الفقر ثم العلم ثم الرزهد ... فهذه الأربعون حديثا عن رسول الله في حق القراء من امته المقتضدون بسته نفعنا الله تعالى بهم و كتب لنا معهم اوفر حظ ونصيب.

[ج - ۷۰]

شماره هفتم دفتر است وبخط نسخ باعنوانهای شنگرف سده ۱۹۶ م - ۴۰ پ - ۴۳ پ.

الأربعون حديثا

از مولی عبدالله شوشتری است و در نسخه ما درست مانند همان اربعین است که از شیخ عبدالصمد دانسته شده است (ف ۱۰۶۹).

[۵ - ۵۰]

این سخنه شماره دوم دفتر دور آغاز و انجام درست مانند نسخه دانشگاه و بنسخ باعنوانهای شنگرف و نویسنده آن علی بن علی فقیه فرزلی شامی است که آن را در طوس در چاشت روز آدینه چهارم ذی حجه ۹۸۲ از روی نسخه مؤلف آن که «ملا عبد الله الششتري» مینامد نوشته است و شاید همان باشد که تهرانی دیده و در ذریعه ازان یاد کرده است ، م - ۴۸ پ - ۷۱ ، از گ ۷۲ ر تا ۹۹ پ مناجات و خبر است .

الأربعون حديثا

از شهید اول است که بچاپ هم رسید (ف ۱۴۴۰)

[۵ - ۵۰]

شماره پنجم دفتر است وبخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف که علی بن علی فقیه فرزلی عاملی شامی در طوس در آغاز روز آدینه ۲۷ ذی قعده (نوروز) سال ۹۸۳ آن را نوشته است ، زین الدین بن محسن در ۹۸۳ رجب با وجا زاره قرائت داده که در بایان همین نسخه آن را بخط مجیز می بینیم ، گ ۹ پ - ۳۷ .
برگ ۱۰ تازه است . بیش از این در گ ۳ ر - ۷ ر دنبالة حدیث ۳۳ تایبایان اربعین دیگر است که همو آن را در طوس در روز ۴۳ ذی قعده ۹۸۳ نوشته است و بیدا است که گردآور نده آن شیعی (۵۳۰۰۵).
کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .

ارشاد الذهان الى احكام الایمان

از علامه حلی است که برای پسر خود نوشته است (ف ۱۷۷۱).

[۳۴ - ج]

بخاط نسخ با عنوانهای شنگرف ، از سده ۱۲ ، حواشی دارد بانشانه « ع ل رحمة الله » و جز آن ، مجلد نخستین است ، فهرست کتابهای ارشاد و طریق تعلیم فخر المحققین پسر علامه پیراکنده‌های دیگری در ۱ و ۲ پ دیده می‌شود ، نسخه را مهدعلیا برای مدرسه خود در ارسان در پنجشنبه ۱۸ مهر ۱۳۷۲ ع ۹۳۵۵ وقف نمود .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز ضربی مقوایی .

۱۰۰×۹۰/۵ س ۱۵ - ۴۵×۱۷/۵ س ۱۰۰

[۴۱ - ج]

بخاط نسخ با عنوانهای شنگرف که صفائی الله بن عطاء الله جوشاهستانی در ۱۰ محرم ۱۰۴۶ آنرا نوشته است ، حواشی دارد بانشانه « عل » و جز آن ، محمد قاسم بن ملام محمود سلمانی میلانی در ۱۳۴۴ مالک آن بوده است (خط و مهر او در بایان) برگ ۱ تازه است (۴۹۵) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی زر کوب مقوایی
۱۵/۵×۷/۵ س ۴۴ - ۳۵×۱۷/۵ س ۴۴

[ج - ۴۸۷]

بخاط نستعلیق ، با عنوانهای شنگرف که محمد شریف سپاهانی در سده ۱۱ آنرا نوشته است ، بلاغ قرائت و حواشی دارد .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی گردآورده آن سرخ و مقوایی .

۱۴×۸ س ۱۵ - ۳۱×۱۴ س ۱۸۰

[۳۴۵ - ج]

بخاط نسخ با عنوان شنگرف نیمه روز سه شنبه ۱۳ شوال ۹۷۱ ، وقف حاجی محمد مهدی و حاجی محمد حسین دو صی حاج زین العابدین مشکلی فروش با صوابن بد مر سید محمد شاه شاهانی در آغازده ششم سده دوم هزاره دوم ، ۷ برگ آغاز تازه است ، حواشی « عل » دارد (۵۸۰۷۹) .
کاغذ سپاهانی - جلد مقوایی آر استه .

۱۵×۱۰ س ۱۲ - ۳۵×۱۹ س ۲۹۴

ارشاد القلوب الى الصواب المنهجي من عمل به من اليم العقاب

از ابی محمدالحسن بن ابی الحسن بن محمد دیلمی است و در اخلاق مذهبی و فضائل علی (ع) (ف ۱۴۳۷ - ذریعه ۱: ۵۱۷) و دوبار بچاپ رسیده است.

[ج - ۴۴۴]

شماره یکم دفتر ، بخط نستعلیق در رخی جاهای چلیپا نوشته شده ، عنوان و نشان شنگرف است ، در جدول زر ولاجورد وشنگرف ، محمدحسین بن ابی طالب حسینی سپاهانی در پایان ریبع دوم ۱۳۶۶ آذانوشه است ، س ۹۷-۲ ر ۴۸۳۶۲ .
کاغذ فرنگی و نگارنگ - جلد تیماج سبز مقواهی تازه .
۱۳×۶/۵×۲۱ - ۱۳۰۵ س ۱۲۱

ارشاد المسترشدین و هدایة الطالبین

از فخر المحققین محمد محلی است و نظام الدین محمد قرشی ساوجی بر آن گزارش نوشته است (ذریعه ۱: ۵۲۱ - ف ۵۳۲).

[د - ۴۰]

شماره دوم دفتر است ، بخط نستعلیق روز آدینه ۲۴/۲/۱۲۹۳ ع ۲۴ شماره ۴۸ - پ ۷۲ .

الاشبه بشارف ماختلف من الاخبار

از شیخ طوسی است (ف ۱۰۸۵) در زنجف بتازگی باز آن را بچاپ رسانده اند.

[ب - ۴۹]

بخاطر نسخ ، عنوان و نشان شنگرف ، حواشی نستعلیق از سده ۱۱هـ / ۱۹۴۸م ، مشیخه راهم دارد .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ درون قهوه‌ای زرکوب و مقوائی .
۱۱/۵×۳۰/۵×۴۷ - ۴۳×۷۳۱

[۱۱۰ - ب]

بخاط نسخ باعنوانهای شنگرف سده ۱۹۰، دو برگ پایان تازه است و حسن بن علی بن علی بردى کشتوی در رجب ۱۳۶۱ آذرا افزوده و ممی نویسد که از کتابهای وققی آخوند ملامقیمای برداشت، مشیخه را ندارد (۵۳۰۲۹) .
کاغذ سپاهانی نخودی - چلد تیماج سرخ مقواهی فرسوده.
۰۱۴/۵×۳۰۵۱۵ - ۳۰س ۱۱×۳۰۵۱۵

[۱ - ج]

نسخ باعنوانها و نشانهای شنگرف حواشی دارد بشانهای «ك»، م ق ز طاب ثراه ، عی غنی «الله عنہ ، طم دره»
عبدالحقی بن محمدعلی بن حماد حلی در حمله در چاشت روز یکشنبه پایان جمادی یکم ۱۰۳۶ آن را نوشته است، حواشی و رجال آن از نسخه سید عبدالله بحرانی ذوالشهادتین شاگرد شیخ سلیمان بحرانی که در روز شنبه ۲۷ شعبان ۱۱۶۳ نوشته شده گرفته شده است، مشیخه هم در نسخه هست، یادداشت ۱۷ آغاز ۱۱۷۵/۱ و اجازه حسین بن محمد تقی نوری طبرسی در طوس در ۱۳۹۱/۱۳۶۷ میلادی به همانی در آغاز نسخه هست.
کاغذ سپاهانی نخودی - چلد تیماج قهقههای مقواهی.
۰۱۸/۵۵۳۰۰ - ۳۰س ۱۲×۳۰۵۱۵

(رسالۃ الدعاء (رسالۃ الدفی))

این رساله از ابویوسف یعقوب بن اسحق کندی است و در آن فلسفهٔ موحد و سقراط و کتاب فاذن یاد گردید.

آغاز: رسالت یعقوب بن اسحق الکندی فی تحری وقت یترجی فیه استجابة الدعاء و التضرع الى الله عزوجل من جهة التنجيم. قال : هذا اسعدك الله من المسائل المعاصلة على الروحانيين فضلا عن ذوى الاجساد الناطقة الا لمن منحه الله عزوجل معرفة ذلك على جهة البعث والرسالة والوقت المستدل به على معرفته لا يستحيل من جهة التنجيم .

انجام : فهذه اسعدك الله كلما حضرني واحضره الفكر مماذهب اليه هذا المذهب من الطائفتين ينفعك الله بصالجه وتعتمدك بغير انه وغفوه والله

ولی الاجابة (تمت الرسالة بحمد الله وحسن توفيقه والصلوة على رسوله
وآلـه الطـيـبـيـن الطـاـهـرـيـن بـرـحـمـتـك يـارـب . تم)

[۶۳ - ب]

شماره پانزدهم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن از سده ۱۱۰۳ هـ پ ۲۳۷ - ۳۴۹ ر.

استقصاء النظر في البحث عن القضاء القدر

از عالمه حلی است که بنام سلطان محمد خدابنده نوشته و در آن از قضا و قدر
بروش شیعی گفتگو نموده و اشعریان و معتزلیان را رد کرده است (ذریعه ۲ : ۳۲).
نام این رساله در دیباچه چنین آمده و در خلاصه (ص ۲۵) از آن به «استقصاء النظر
فی القضاء القدر» یاد شده است (طوس ۴ : ۱۵ ش ۳۲۸ - مجلس ش ۶۴۴/۲ فهرست
۴۱) این رساله با اتخاذ البشر من الجبر و القدر سید مرتضی در نجف بسال ۱۳۵۴
بچاپ رسید.

آغاز: الحمد لله العليم الغفار والقديم القهار . . . اما بعد فانه لما كان
السلطان . . . شهانشاه المعظم غياث الملة . . . خدابنده محمد .

انجام : و يثبت العجز هنا و الفرق بين الصورتين ثابت ولتكن هذا
آخر ما تورده في هذا الكتاب والله الموفق للصواب و اليه المرجع و
المأب والحمد لله وحده و صلى الله على محمد عبده وعلى أهل بيته وده(؟)
وسلم وبارك .

[۲۳۷ - ج]

شماره دوم دفتر است و در ۱۰۴ پ ۸۷ .

أسرار البراعة وأنوار الفصاحة

از حکیم‌الملک نظام‌الدین علی‌بن‌الحسن‌بن‌نظام‌الدین گیلانی است و گزیده
است از شرح نهج‌البلاغة ابن‌میثم بحرانی با افزوده هائی از شرح ابن‌ابی‌الحید و

با مقدمه‌ای ادبی و کلامی در چهار نهج و با ترجمه فارسی هر بندی . جلد نخستین آن چنانکه در ذریعه (۲: ۴۳۶) آمده در روز دوشنبه ۱۰۵۳/۱۰/۱۰ با نجام رسیده است . در فهرست سپهسار (۲: ۱۳۱ و ۵۳۱) تاریخ انجام این شرح ۱۰۳۶ دانسته شده است . نام این کتاب چنانکه از دیباچه نسخه مابر می‌آید همانست که یاد کرده شد . سرگذشت گیلانی در بحث‌الادب (۱: ۳۳۶) و کشف الحجب (ص ۶۹) هست .

آغاز: الحمد لله الذي دل ذاته بذاته و جل عن مغايرة صفاتة . . . اما بعد فيقول . . . نظام الدين احمد الجيلاني لما كان كتاب نهج البلاغة و نمط الفصاحة . . . الذي جمعه . . . الرضي الموسوي . . . محتوي على مختار کلام . . . امير المؤمنين . . . فرأيت ان اشرحه شرعاً يذلل من الالفاظ صوابه . . . مستقيداً . . . من شرح المتكلم . . . ابن ميثيم البحرياني ومن شرح . . . عبدالحميد بن ابي الحميد وغير ذلك من الشرائح . . . واشترط على نفسي ان اترجم اولاً کلام ع و کلام . . . الرضي . . . و اكتب معنى كل لفظه تحته بالفارسية ليكون نفعه عاماً ثم ابين اللغات . . . ثم اشير الى الاشارات التي وقعت في الكلام الى آيات القرآن او الحديث او القصص او الامثال ثم الى حل التراكيب وايضاح مقاصده و معانيه ثم الى ذكر التاویل والنقل والتوجيه ان احتاج اليه و نقصد اقتصار شرح المتكلم البحرياني وتلخيصه و تقريره . . . وسميته باسرار البراءة و انوار الفصاحة .

انجام : فاصبر و افي البلايا و المصائب فان الله مع الصابرين و هذا آخر الجزء الثاني من شرح نهج البلاغة المسمى بانوار الفصاحة و اسرار البراءة وعلى الله قصد السبيل وهو حسبي و نعم الوكيل (من شرح خطبة : والله لا يزلون حتى لا يدعوا الله محراً ما الا استحلوه ولا عقداً احلوه...)

[ج - ۳۵۳]

بعد نسخ باعنوانهای شنگرف ، ترجمه فارسی زیرسطور بشنگرف و نستعلیق که محمدرضا بن ابی طالب طباطبائی اردستانی جزء ۱ را در بیست روز نوشته و در ۱۳۶۷ مهر ۱۳۶۷ با نجام رسانده و جزء دوم را نیز همو نوشته و تاریخ آن را یاد نموده است (۵۰۹۰۳) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج زرد مقواهی .
۱۶/۵×۱۰/۵ س ۴۱ - ۴۲×۱۵/۵ س ۱۹۳

الاصلاح

از سید محمد مجاهد (۱۱۸۰ - ۱۲۴۲) است (ف ۱۷۷۸ و ۲۱۳۶) .

[ج - ۳۴۶]

نسخ باعنوانهای شنگرف سده ۱۳۵، انجام آن: «السعی بين الصفا والمروة واجب ... كما يظهر من عبارات الاصحاب» (۵۲۹۴۸) .
کاغذ فرنگی - جلد مقواگرد آن تیماج .
۱۴/۵×۱۴/۵ س ۴۹۱ - ۲۱×۱۴/۵ س ۴۵

[ج - ۳۴۳]

نسخ باعنوان و نشان شنگرف که در رجب ۱۳۴ نوشته شده است ، انجام آن در مسئله «متفوحة عنوه» چنین است :
« ومنها جواز الاعتماد على الامارات واللوازم المفيدة للثنا - الى هنا قد وجد ما يبرهن قلمه الشريف سلمه الله...» (۵۲۹۳۶) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه ای .
۱۵/۵×۱۵/۵ س ۱۸۷ - ۲۰/۵×۹/۵ س ۲۵

الأصول الأربع

ارصول چهارصد گانه شیعی که در ص ۱۰۸۸ ف دوازده شماره آن را شناخته ایم
پانزده شماره از آنها در این کتابخانه هست :
۱- کتاب درست که در ص ۱۹۸۱ ف از آن و شماره های دیگر این دفتر یاد کرده ام .

آغاز: قال کان رسول الله ص یتوب الی الله فی کل یوم سبعین مرد من
غیر ذنب (از اینجا است که بگواهی نسخه ما از «کتاب درست» یافت
شده است).

انجام: ان یعطی الفطرة عن الراسین والثلاثة الانسان الواحد (تم
بالخير).

(۱ پ - ۷ پ).

۲- کتاب زیدزاد مانند نسخه دانشگاه (۸ ر - ۱۴ ر).

۳- کتاب عصری مانند نسخه دانشگاه (۱۴ پ - ۱۶ پ).

۴- کتاب عاصم مانند نسخه دانشگاه (۱۷ پ - ۲۷ پ).

۵- کتاب زیدرسی مانند نسخه دانشگاه (۲۸ پ - ۳۶ پ).

۶- کتاب جعفر حضرتی مانند نسخه دانشگاه (۳۶ پ - ۳۷ پ).

۷- کتاب محمد حضرتی مانند نسخه دانشگاه در آغاز و انجام آن
چنین است: «اسیره عذاب القبیں. آخر حدیث محمد بن بن المثنی
الحضرتی و يتلوه حدیث محمد بن جعفر القرشی فی ۱۳۸» (۳۸ ر -
۳۹).

۸- کتاب محمد فرشی.

آغاز: حدیث محمد بن جعفر الفرشی. حدثنا الشیخ ایده الله عن
محمد بن همام عن حمید بن زیاد ... قال ادعوا بهذا الدعاء فی الوتر اللهم
املاقلبی ...

انجام: لعن الله من يبغض اهل بيت رسول الله صلی الله عليه و آله
و سلم ... کتبه منصور بن الحسن بن الحسین الابی فی ذی الحجۃ سنة
(۳۷۴) اربع و سبعین و تلشمانه من نسخة ابی الحسن محمد بن حسین
(بن) الحسین بن ایوب القمی بالموصل و يتلوه کتاب عبد الملک بن
حکیم وذلك فی ۱۳۷۳ منقول من خط ملارحیم جامی علی مانبی

(۴۴ ر - ۴۵ پ).

- ۹- کتاب عبدالملک بن حکیم مانند نسخه دانشگاه (۴۶ ر- ۴۷ پ).
- ۱۰- کتاب مثنی بن ولید حناظ مانند نسخه دانشگاه (۴۸ ر- ۴۹ پ).
- ۱۱- کتاب خلاد سندی مانند نسخه دانشگاه (۴۹ پ- ۵۰ پ).
- ۱۲- کتاب حسین بن عثمان مانند نسخه دانشگاه (۵۱ ر- ۵۳ پ).
- ۱۳- کتاب عبدالله کاهلی مانند نسخه دانشگاه (۵۴ ر- ۵۵ پ).
- ۱۴- کتاب سلام بن عمرة خراسانی مانند نسخه دانشگاه (۵۵ پ- ۵۷ ر).
- ۱۵- نوادرعلی بن اسباط مانند نسخه دانشگاه (۵۷ پ- ۶۲ پ).
- ۱۶- «خبر فی الملاحم» الشیخ ایده الله قال حدثنا ابو القاسم علی بن الحسن البیشکری الخراز الکوفی المعروف باب الطیال فی المحرم سنة ثمانی وعشرين و ثلثماة من حفظه بالکوفة باب منزله فی موضع یعرف بالقلعة (بالتعلة) فی ظهر السبیع قال مولدی سنة ثلث و مائین ...» این خبر در دنیال نسخه شماره ۹۶۲/۱۳ دانشگاه (ص ۱۰۹۴ ف) هست و شیخ حرد راثبات الهداء آنرا آورده است (۶۲ پ- ۶۳ ر).
- ۱۷- فی نبذة من ابن الحداد فی مرثية الحسين ... امر رعلی قبر الحسين و قل لاعظمه الزکیة ... يقوقم مهدیکم الثانی ... بدون الجنة (۶۳ پ) پاره‌ای از این اشعار در ثواب الاعمال ابن باجویه آمده است.
- ۱۸- کتاب عبدالله بن بحر المعروف بدیات ظریف بن ناصح (۶۴ ر- ۷۲ ر).

آغاز: بسم الله . حمدله . من الاصول المعتبرة المشهورة التي كان اليها المرجع وعليها المعمول في اعصار ائمتنا بل الى زمان المحمدین الثالثة كتاب الديات الذي جمعه اصحاب امير المؤمنين ع من فتیاه وبعث به امير المؤمنین ع الى امراءه ورؤس اجناده وامر به عماله و كان يعرف بكتاب عبدالله بن ابحر وكتاب دیات ظریف بن ناصح لأن عبدالله بن ابحیر ویه عن آباءه وظریف ناصح یرویه عن عبدالله بن ابحیر... قد كان امير المؤمنین ع یامر عماله بذلك قال افتی ع فی کل عظم له من خریضة

ستمائة (سخنان نصر الله فزوینی درباره این کتاب و روایات گوناگون

درباره آن پس این مطالب میآمد).

انجام : وقضی ع لھاعلیه صداقها مثل نساء قومها .

[۱۸۳ - ج]

نسخ شیخ نصرالله فزوینی در ۱۳۰۸ ، در آغاز واجام هر شماره ای فوائدی است در باره

سرگذشت راویان همان شماره ، لطفعلی بن محمد کاظم در ۱۳۱۵ مالک نسخه بوده است (۱۲۰۵).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .

۰۵/۰۵×۱۵۷۴ - ۲۲×۸۱۷

اصول الدین

از احمد بن حنبل است وعقاید او است.

آغاز: بسم الله . هذا مختصر في نص كلام الإمام أبي عبد الله احمد بن محمد بن حنبل الشيباني رحمة الله عليه فيما نقله من اجماع علماء التابعين بمحسن و من بعدهم إلى زمانه . . . على مسائل مختصرة في اصول الدين والسنّة والجماعة [و] سبيل الإيمان والهداية . قال: أجمع سبعون رجلا من التابعين وأئمّة المسلمين وفقهاء الامصار وأئمّة السلف الآخيار من السنّة التي توفى عليها رسول الله . . . هي الرضا بقضاء الله و التسليم لأمره .

انجام : فتنک احمدمن الكل ضلاله .

[۳۵۱ - ج]

شماره چهاردهد و فراست و بهمان خط شماره پیشین آن ، ۱۳۸ پ - ۱۳۹ پ ، پس ازین تا ۱۴۱ ر

شعری بفارسی و چند حدیث است بفارسی و عربی .

اصول الدین و مسائل السنّة

از محمد بن ادريس شافعی است وعقاید او است و مجسم بودن او ازان پیدا است.

دو بنداست : یکی در اصول دین، دیگری پاسخهای که او در باره صفات خداداده است .
آغاز : بسمله . فضول فی اصول الدين علی طریقة اهل السنۃ والجماعۃ
 المتبعین فی ذکر الاجماع الذی نقله امام الائمة ابو عبدالله محمد بن
 ادريس الشافعی ... فی مسائل من اصول السنۃ اخبر بها عن مشايخه
 ورواهـا واقـبـنـفـسـه انه هو ايـضاـ عـلـيـهاـ ولا يـعـدـ عـنـهاـ الىـ مـاسـواـهـاـ . قال
 القول فی السنۃ التی اناعلیـهاـ واصـحـابـناـ عـلـيـهاـ ... اقرـارـ بشـهـادـةـ انـ لاـالـهـ
 الاـالـلـهـ ... وسـنـةـ رـسـوـلـ اللـهـ صـ (تمـ تـامـ شـدـ اـصـوـلـ الشـافـعـیـ رـحـمـهـ اللـهـ)
 بـسـمـلـهـ . هـذـاـ آخـرـ مـاذـكـرـهـ الـاـمـامـ الشـافـعـیـ ... مـنـ مـسـائـلـ السـنـةـ المـجـمـعـ
 عـلـيـهـاـ فـیـ مـذـهـبـهـ فـیـ اـسـمـاءـ اللـهـ ... وـصـفـاتـهـ الـقـدـيمـ ... وـقـدـسـئـلـ عـنـ صـفـاتـ
 اللـهـ ... فـقـالـ اللـهـ تـعـالـیـ اـسـمـاءـ وـصـفـاتـ .
انجام : وهو السميع البصير .

[٤٥١] - ح

شماره سیزده دفتر است و به مان خط شماره بیشین آن، ۳۵ ۱۴۸- پ .

(الأصول الععملية (رسالة في...))

درایین رساله از اصول عملی : برائت و اشتغال با استدلال گفتگو شده است و در
 نجف در درجه نخستین ربیع یکم ۱۳۲۲ با زجام رسیده است .

آغاز : بسمله . القول فی اصول الععملية وهي عباره عن الوظائف المقررة
 والقواعد المعتبرة التي يستريح المكلف بها عند الحيرة بالاعتماد عليها
 والاستناد اليها في مقام العمل .

انجام : دلیل اجتهادی متکفل للحكم الفعلی . هـذـاـ آخـرـ مـاـرـدـنـاـ
 اـبـاتـهـ فـیـ هـذـاـ المـجـالـ مـنـ مـسـائـلـ الـمـتـعـلـقـةـ بـالـبـرـائـةـ وـالـاشـتـغالـ وـقـدـوـفـقـ
 اللـهـ لـاجـتنـاءـ اـزـهـارـهـ ... فـیـ التـرـبـةـ الغـرـوـیـةـ ... فـیـ الـعـشـرـ الـاـوـلـ مـنـ شـهـرـ
 ربـیـعـ الـاـوـلـ سـنـةـ ۱۳۲۲ـ مـنـ الـهـجـرـةـ النـبـوـیـةـ .

[۴۶۹ - ج]

نسخ باعنوانهای شنگرف ، نوشته عباس بن محمد رضای شیرازی کر بلاعی در دهه سوم ربیع ۱۳۴۰

(۵۲۹۵۶)

کاغذ فرنگی - جلد متوالی .

۱۴۰×۹۰×۵/۱۵ - ۱۹×۹۰×۵/۱۵ .

أصول قراءة ابن كثیر بر ایتی البزّی و قنبل (رساله فی ...)

عماد الدین علی بن عماد الدین علی استرابادی در این رسالت قرائتهای ابن کثیر را بروش شاطبی بادوروايت بزّی و قنبل آورده است.

آغاز: فی بیان اصول قراءة ابن کثیر بر ایتی البزّی و قنبل . بسم الله.

الحمد لله رب العالمين...اما في قول العبد ... عماد الدین علی بن عماد الدین

الاسترابادی ان هذه رسالة فی ذکر اصول قراءة ابن کثیر بر ایتی
البزّی و قنبل من طريق الشاطبية.

انجام : و كذلك فهی لی و هی .

[۴۰۴ - ج]

شماره ششم دفتر است و در ۷۷ پ - ۸۴ پ .

أصول قراءة الکسائی (رساله فی ...)

در این رسالت از قرائتهای کسائی یاد شده و از عماد الدین علی بن عماد الدین

علی استرابادی است .

آغاز: ذکر اصول قراءة الکسائی . بسم الله . الحمد لله رب العالمين ...

اما بعد فهذا رسالة فی ذکر اصول قراءة الکسائی بر ایتی الدوری و

ابی الحارث جمعته بالتماس من اجابتہ حتم وقضاء حاجته فرض لازم ...

وانا العبد ... عماد الدین علی بن عماد الدین علی استرابادی .

انجام : کقوله تعالی و من يفعل ذلك .

[۳۰۴ - ج]

شماره هفتم دفتر است، شیخ احمد بن شعبان در روز ۲۵ جمادی‌الثانی (۱۰۷۶) بخط نسخ آن افسوس است، عنوان و نشان شنگرف است، گی ۸۳ پ - ۸۶ ر.

الاعقادات (النکت الاعقادية)

از شیخ مفید است و نگارنده آنرا بفارسی در آورد و با منت در تهران ۱۳۲۴ بچاپ رسیده است (ف ۵۳۱).

[۱۵۹ - ج]

شماره چهارم دفتر است و بخط نسخ علیق سده ۱۴، در گی ۱۰۳ پ - ۱۰۴ ر، ناقص است و میرسد تا به «مرید الاعمال نسخه و هو المطلوب فان قیل».

الاعقادات

از ابن بابویه قمی است (ف ۵۲۹) و همین است که شیخ مفید بن آن گزارشی دارد.

[۳۰۴ - ج]

شماره دوم دفتر است و بنسخ شمسابن شیخ جمال الدین احمد ایشکائی در ۱۰۷۷/۲، گی ۶۸ پ - ۱۱۱ ر.

الاعقادات

رساله کوچکی است از خواجہ طوسی (ف ۵۳۱).

[۷۰ - ج]

شماره دوازدهم دفتر است، در گی ۶۰ پ - ۶۱ ر.

اعراب الاجوبة

در این منظومه احکام اعراب اجوبه یاد شده است.

آغاز: بسم الله . وصلى الله على سيدنا محمد وآلـه وصحبه وسلم يقول
الفقير إلى الله سبـحانـهـاـبوـسعـيـدـ فـرجـ بنـ قـاسـمـ بنـ اـحـمـدـ بنـ مـحـمـدـ بنـ اـحـمـدـ بنـ
كـعـبـ التـغـلـبـيـ المـغـرـبـيـ الـمـالـكـيـ رـحـمـهـ اللهـ تـعـالـىـ .

خذ حكم اجوبة مع ما يشاكلها
نظمـاـ عـلـىـ جـمـلـةـ مـنـهـاـ قـدـ اـشـتـهـلاـ
فـهـاـ كـهـاـ بـعـدـ حـمـدـ اللهـ خـالـقـنـاـ
حـمـدـاـ يـلـغـ منـ رـضـوـانـهـ الـامـلاـ
تـمـنـ وـارـجـ وـسـلـ وـاعـرـضـ وـحـشـ
وـمـرـ وـأـنـهـ وـادـعـ وـجـزـمـ فـيـ الـجـوابـ حـلـاـ

انجام :

هو الصحيح فإذا تعدل سواه به
من عاب قوله ولم يفهمه ما عدلا
و الحمد لله بـدـءـاـ ثم مختتمـاـ
هو الله الذي ما شاءه فعلـاـ

[٣٥٦] [ج]

شمارة سوم دفتر است وبهمان خط شمارة بيشين آن، ٤٥ پ - ٤١ پ .

أعراب الجمل

درایین منظومه که از مجرادی است اعراب و بنای جمل و ظرف بیان شده است .
آغاز: هذا النظم للشيخ الامام علم الاعلام ابی عبد الله محمد بن محمد بن
عمران الشہیر بال مجرادی رحمـهـ اللهـ تـعـالـىـ : بـسـمـهـ .

حمدـتـ الـهـىـ ثـمـ صـلـيـتـ اوـلـاـ
عـلـىـ سـيـدـ الرـسـلـ الـكـرـامـ ذـوـيـ العـلـاـ
وـ بـعـدـ فـهـاـكـ ثـبـذـةـ مـنـ قـوـاعـدـ
تـقـيـدـكـ اـعـرـابـاـ فـيـ حـصـلـهـ تـفـضـلـاـ

وذلك حكم الظرف والجملتين مع
بيان الذي قد جر حيث تنزلا
انجام :

وازواجه و الآل طرأ و صحبه
أولو الفضل والاحسان والمجدو العاد

[٣٥٦ - ج]

شماره دوم دفتر است و بهمان گونه خط عثمان بن عبدالله بن جامع در روز پنجشنبه ۹/۱/۱۷۸۱ م ۳۹ ر - ۴۰ پ .

الافتتاح

رساله ایست در امامت و از شیخ مفید (ذریعه ۲۵۹:۲) و در نجف بسال ۱۳۶۸ بچاپ رسیده است.

[٣٥٧ - ج]

شماره یکم دفتر، بخط نسخ ۱۷ ذی الحجه ۱۳۶۰، باعنوانها و نشانهای شنگرف، م ۱ پ - ۴۷
پ (۵۵۹۳۳) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی.
۱۱۱ م ۱۶/۵ - ۲۲×۱۶ - ۱۰×۱۸ س .

الافتتاح

از شهید یکم است و درباره واجبات نماز (ف ۱۷۸۳) .

[٣٤٠ - ج]

شماره سوم دفتر است، بنسخ حسین سید احمد حلبي حسینی در هزار (ودویست وسی و پنج)
م ۱۳۱ پ - ۱۳۸ پ .

الأنصاف في الاتصال لأهل الحق من الأسراف

این کتاب در رد گفتار ابن تیمیه است در نقضی که بر علامه حلی نوشته است
 (طوس ۴: ۳۶۷ ش ۳۶۷ - ف ۶۳۳ - ذریعه ۱۱: ۱۲۲).

آغاز: بسم الله . فيجب على كل عاقل أن يعتقداليوم ويعمل ما ينجزه
 وينفعه غدا .

إنجام : ولنحصر على هذه ثلاثة البراهين والكلام فيها فان فيها
 كفاية لمن له قلب يرى نجاة نفسه بداريه (إلى هنا كتبنا من الكتاب
 وتنكنا قليلا منه لم يكن فيه كثير فائدة والله الموفق والمعين . . .
 والحمد لله أولا وآخر).

[۱۳۰ - ج]

بخاط نستعلیق، با عنوانهای سرت سدۀ ۱۳، یادداشتی از عبدالله بن نجم الدین قندھاری گویا
 نویسنده نسخه درباره این کتاب در صفحه عنوان هست، از یادداشت دیگر آنچه نیز بر می‌یابد که نسخه ای
 دیگر از این کتاب در مدرسه نواب بوده است، این نسخه ما از روی نسخه‌ای که در آغاز افتادگی داشته
 است از مقدمه‌ای که در وصیت است نوشته شده است، پایان آن هم افتادگی دارد (۱۰۵۸۶).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی .
 ۱۸۰×۱۷۰×۲۳ - ۴۲۰×۱۰×۱۵

النحوذج (العلو)

از جلال الدین محمد دوانی است (ف ۱۵۸ و ۲۲۴).

[۳۰۱ - ج]

شماره سوم دفتر است، بخط نستعلیق با عنوانها و نشانهای شنگرف که ابوالحسن علی بن ظاهر
 استرابادی در پایان شعبان ۹۳۸ در شهر کاشان آنرا نوشته است، ۱۳۳ پ - ۱۶۸.

[۷۸ - ۵]

شماره یکم دفتر است، بخط نسخ با عنوانهای شنگرف، در ۹۸۹ نوشته شده است، ۱۴۰-۱۴۱.

کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج سبزه موائی تازه .

۱۳۵×۱۵×۵ - ۴۰×۱۱×۱۳

أنوار الأسرار

بنده در باره صفات شیخ پاپیر تصوف در نسخه ۲۵۱ ج ما هست و در پایان آن دارد: «تفسیر انوار الاسرار فی سورة الکهف»، بیست صفت نیکودر آن بر شمرده شده است، چلبی از چنین کتابی یاد ننموده است.

آغاز: هذه العبارة في مرتبة الشیخ و کماله وبالجملة لا بد للشیخ ان يكون على اکمل الصفات.

انجام: يهدى الله لنوره من يشاء.

[۴۵۱ - ج]

شماره یازدهم دفتر است، به ماتقونه خط شماره پیشین آن، گ ۶۷ ر ۷۰ ر.

أذواز الشفاعة وأسرار الشفاعة

تفسیری است از قاضی بیضاوی و در فهرستها شناسانده شده و بارها بچاپ رسیده است.

[۵۱ - ب]

از سوره بقراءت تا سوره کهف و جلد نخستین است، بخط نسخ، عنوانها و نشانه ها شنگرف، حواشی ریزتر، علی بن محمد صالح بن علی صوفیانی جوانشیر در دیه جاغر لودر ۱۱۴۴ نوشته است، نسخه از خاندان میرزا محمد نصیر شیخ الاسلام گنجه در ۱۱۳۶ یا ۱۲۳۶ بهفت «هزار» خریده شده و در ۹ ذی قعده ۱۳۵۲ به قران خریده شده و اسماعیل حسینی در ۱۳۶۲ بدتومان آنرا خریده است (48366).

کاغذ فرنگی آهارمهره - جلد مقوایی.
۰۸۸۸×۰۵۰×۲۰ - ۰۲۲×۰۵۰×۱۱.

[۷۸ - ب]

از کهف تا پایان، بخط نسخ، نشان و عنوان شنگرف، سده ۱۱، نسخه در ۱۱۶۶ از آن شیخ عبدالله بن شیخ اسمعیل عبدالانی شافعی علوانی بوده است، حواشی دارد (48367).
کاغذ فرنگی آهارمهره - جلد تیماج فقههای ضربی مقوایی.
۰۵۰×۱۱×۳۶۵ - ۰۳۰×۱۱×۳۶۵.

[۳۰ - ج]

از نیمه‌های سوره مریم تا پایان ، بنسخ حسن بن یوسف بن احمد بحرانی، باعنوان و نشان شنگرف از سده ۱۱، حواشی همداری ، وقف مدرسه مهدعلیا در روز بی‌جشن به ۱۸/۱۴۷۳ (۹۳۴۹) کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی .
۰۴۴۳۱×۱۴۴۳۱ - ۰۴۳۰×۰۸۷

[۳۱۵ - ج]

شماره دوم دفتر است، و از تفسیر سوره نباء است تا پایان کتاب، بخط نستعلیق، باعنوان و نشان شنگرف، از سده ۱۰ درسپاهان و بخط همان لطف‌الهرازی نویسنده شماره یات همین دفتر، س ۳۱ پ - ۶۰ پ، در ۶۴ روپ حاشیه ایست فلسفی .

أبواب الرياض

از سید محمد بن عبدالصمد حسینی شهشهانی سپاهانی (م ۱۲۸۷) است و حاشیه است بر ریاض المسائل سید علی طباطبائی استاد او در شنی مجلد . این دانشمند از شاگردان ملام محمد ابن اهیم کلباسی و سید محمد مجاهد واستاد فاضل اردکانی و میرزا محمد حسن شیرازی و سید محمد باقر خوانساری بوده است .
(ریحانة الادب ۳۶۴:۲ - فوائد رضویه ۵۰۰:۲ - ذریعه ۴۲۷:۲ و ۱۰۱:۶)

[۷۴ - ب]

این نسخه دو جلد و از آغاز است تا مبحث جماعت و چنین است :
آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم على ما شرحت لنا صدورنا بر ریاض المسائل شرح اکبر ا
الجام : قوله على اختلاف اى بناء المفردید... و تعلق الاختلاف بالتفصیل
نسخه بنسخ و باعنوان و نشان شنگرف است و پس از مرگ مؤلف نوشته شده است (۴۳۰۳۸).
کاغذ فرنگی سفید آهار مهره - جلد تیماج سرخ ضربی مقواei .
۰۴۵۴۰×۳۱ - ۰۵۹×۲۱۵

أبواب الملکوت في شرح الياقوت

شرحی است از علامه حلی بر الیاقوت نوبختی (ف ۵۴۰ - ذریعه ۴۴۴:۲ - چاپ و انشگاه در ۱۳۳۸ خ).

[۱۴۶ - ج]

شماره دوم دفتر است و به مانگونه خط شماره پیشین آن و تاریخ تألیف در آن نیامده است،^گ
۱۳۴ - ب - ۴۹۴

إِضَاحُ الْمُوَلُودِ فِي شِرْحِ الْكَالَاتِ الْقَوْاعِدِ

از فخر المحققین محمد حلی (۶۸۲ - ۷۷۱) پسر علامه حلی است و شرح بر قواعد الأحكام او (۱۷۸۵ - ذريعه ۴۹۶:۲).

[۶۹ - ب]

این نسخه از آغاز است تا انجام ولی تاریخ تالیف ندارد و عبد‌الحمد در دو مجلد آبادی برای منقی ماحی صدقه بن احمد معروف به قابلوی در شب شنبه دوم سال فلان نسخه‌ای نوشته و سپس غلام علی هندی در روز شنبه ۱ ذی قعده ۱۲۳۵ نسخه ما را از رو آن بخط نسخ باعنوانها و نشانهای شنگرف نوشته است و تاریخ انجام مجلد نخستین (آغاز - وصیة) روز دوشنبه ۱۳ صفر ۱۲۳۴ است از همین هندی و تاریخ تألیف در آن نیامده است و از تکاچ تا تدقیق در این نسخه نیست . مالک رضاقلی بن حسن در ۱۳۰۲ (مهر) و محمد بن حضرمه روز ۱۲۳۴ که می‌نویسد جلد دوم آن به ۱۴۱۵ بیت میرسد (۴8321).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوا.

۰۲۱/۵×۲۲۵۲۹۱ - ۳۱×۲۲۵۲۹۲ - ۱۱۵×۱۶۵۲۹۳ - ۰۲۱/۵×۱۸۵۲۸۹

[۴ - ج]

این نسخه از تکاچ است تا پایان و تاریخ تالیف در پایان میراث پایان کتاب آمده است و بنسخ است باعنوانهای شنگرف و حسین بن محمد بن الحسن الجوبائی العاملی در رسین روز دوشنبه چهار رور گذشته از ذی قعده ۸۰۳ آنرا پایان رساند و تاریخ تحریر میراث نیمه روز پنجم شنبه از روز گذشته از شوال ۸۰۳ است (۱۰۵۵۵).

کاغذ سمر قندی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوا بی.

۰۲۱/۵×۱۸۵۲۸۹ - ۲۶/۵×۱۸۵۳۴ - ۱۲/۵×۱۶۵۲۹۳

بِحَارُ الْأَنْوَارِ الْجَامِعَةِ لِدُرُرِ اخْبَارِ الْأَئْمَةِ الْأَطْهَارِ

از مجلسی دوم است و در فهرستها شناخته شده است (ف ۱۱۳۳).

[ج-۴۵۰]

این نسخه جلد ۱۷ و بنام «الروضة فی الموعظ و الحكم و الخطب» خوانده میشود و درست مانند نسخة شماره ۱۳۶۰ دانشگاه است (ف ۱۱۶۳) بنسخ است باعنوانها و نشانهای شنگرف و در روز سه شنبه ۱۳ ذی قعده ۱۳۹۶ نوشته شده است ، فهرست مطالب در آغاز هست (۵۳۰۰۷) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ مقواوی .
۱۵/۵×۱۵/۵ س۲۱ - ۲۱×۱۵/۵ س۲۹

بُشري الـصـول إلـى أسرـار عـالم الـاصـول

از محمد حسن بن عبدالله مامقانی است (ف ۱۶۶۱ و ۲۶۲۲) .

[ج ۱۰۴]

این نسخه جزء پنجم است و بر ابراست با نسخه شماره ۱۳۹۷۵ دانشگاه ، بخط نسخ با عنوانهای شنگرف در معن و هامش و بناشنهای شنگرف از سده ۱۴ و بخط مهدی قمی است ، حاج محمد حسین نسخه را از سید حسن استرابادی ببهای ۱۴ فران در ۲۴ شعبان ۱۳۰۶ خریده است .
کاغذ فرنگی - جلد فهوده ای ضربی مقواوی .
۱۵/۵×۱۵/۵ س۲۳ - ۲۳×۱۵/۵ س۲۵

بُغـية الـأـلـيـاء مـن مـعـجم الـأـدـبـاء

گزیده ایست از معجم الادباء یاقوت حموی و بتیر تیب حروف تهیی سرگذشت دانشمندان در آن آمده است .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم مبدىء الخلق ومعيده ومعطى الرشد ومفيده ...
و بعد فاني تاملت كتاب معجم الادباء الذى الله ابو عبدالله یاقوت بن عبدالله الرومي نسبة الحموي مولداً البغدادي منشاء الحال وفاة . . .
فآثرت ان اختار مما يشتمل عليه . . . وقصدت ان يكون مدخلاً الى الكتاب المذكور . . . وقد اختصرت هذا الكتاب . . . وجعلته كالتدكّرة
لي ارجعه . . . وسميتها بغية الاباء من معجم الادباء .
انجام : واشكوهوما منك كنت لقيتها . هذا آخر الجزء الاول من

كتاب بغية الالباء المختصر من معجم الادباء و يتلوه الثنائى احمد بن
يعيى بن على فى شهر ربیع الآخر سنة ۱۲۸۵.

[۱۲۷ - ج]

نسخ مسيح کمر های درع ۱۲۸۵/۳، عنوانها شنگرف است، اعتقاد السلطنه در ۱۲۸۵ مالک آن بوده
است (49437).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج زرد ضربی مقوایی.
۰۱۴/۵×۰۷/۵ س ۱۸ - ۳۲×۱۴/۵

بُغْيَةُ الطَّالِبِ فِي عِرْفَةِ الْمُفْرُوضِ وَ الْوَاجِبِ

در دو مطلب است : اصول دین ، فروع دین ؛ رسالت عملی است از شیخ جعفر بن
شیخ خضر جناحی نجفی (۱۲۲۷م) و شیخ حسن پسر شیخ اکبر برای آن تکمله‌ای در
روزه و اعتکاف نوشته است (ذریعه ۱۳۳:۳).

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم .
و بعد فقد سالني جمع من الاتقیاء ... ان اكتب لهم رسالة محتوية
على اصول الواجبات ... و سميتها بغية الطالب في معرفة المفروض و
الواجب وقدرتتها على مطلبین .

انجام : قبل التسبیح او بعده والله ولی التوفیق.

[۱۲۸ - ج]

شماره یکم دفتر است ، بخط نسخ حسین بن احمد بن سلیمان حسینی حلی مالک نسخه در چاشت
روز پنجشنبه جمادی یکم ۱۳۳۵ ، شیخ موسی پسر مؤلف باین نسخه تکریسته و در هر کجا در فتوای بدرا
مخالفت داشت نشان داد و در پایان بخط خود این تکفه را نوشت ، ۳۱ پ - ۱۶۰ (۵۳۰۰۱).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوایی.
۰۱۴×۰۹ س ۱۴ - ۳۱×۱۵

[۱۲۹ - ۵]

شماره یکم دفتر است ، بخط نسخ مدة ۱۳، ۳۱ پ - ۵۹ پ ، حواشی دارد ، با نسخه شیخ اسد الله
مقابله شده است (۵۳۰۳۸).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای .
۰۱۳/۵×۰۷ س ۱۷ - ۱۶×۱۱

بناء المقالة الفاطمية في نقض الرسالة العثمانية (كتاب...)

از ابو عثمان عمر و بن بحر جاحظ (۱۵۰ - ۲۵۵) دانشمند معترفی کتابی بنام «كتاب العثمانية» بیاد گار مانده که در آن از سخنان شیعیان خرد گرفته است. مسعودی در مروج الذهب (۲۵۳) و ابن نديم در فهرست بهمین نام (بخش چاپ نشده آن از نسخه چستر بیتی) و ابن ابی الحدید در شرح نهج البلاغه (۲۵۳:۳) ازان یاد کرده‌اند، همین کتاب در مصر بسال ۱۹۵۵/۱۳۷۴ بچاپ رسیده است.

ابو جعفر محمد بن عبدالله اسکافی سمرقندی (م ۲۴۰) در زمان زندگی جاحظ در بر این آن کتاب نقض العثمانیه نوشته است و بندھائی از این نقض را ابن ابی الحدید آورده است. ابن نديم در سرگذشت اسکافی ازین کتاب یاد ننمود ولی از کتاب «فضائل على» او یاد کرده است. سید مرتضی در امالی (۱۹۴:۱) از عثمانیه یاد نکرده است و در شافعی او و تلخیص طوسی از آن هم یادی از آن ندیده ام که شده باشد. خود جاحظ در حیوان (۱۱:۱) و در کتاب المعرفة (ص ۲۶۱) از آن یاد کرده است. این هم گفته شود که ابن نديم گذشته از «كتاب العثمانية» از «كتاب الردعلى العثمانية» همو نیز یاد نمود. پس میتوان گفت که جاحظ بن وشی که در تأییفات خود داشته و برای خوشایند هر گروهی کتاب می‌نوشته است بسود افضلیان از همین کتاب در آن کتاب دوم خود خرد گرفته است با اینکه از نقضی که اسکافی بر عثمانیه او نوشته چندان خوش نیامده است. شیخ مفید بغدادی شیعی «كتاب الره على العثمانية للمحاجظ» دارد (نجاشی ص ۲۸۴ - ذریعه ۱۹۲:۱۰ - فوائد رضویه) ابی احوص مصری متکلم (معالم ص ۱۲۷ - ذریعه ۲۱۱:۱۰) هم «الردعلى العثمانية» دارد.

ابن طاوس جمال الدین ابوالفضائل احمد بن موسی بن جعفر بن الطاوی فاطمی حسنی حلی فقیه اصولی ادیب (م ۶۷۳) در نقض همین کتاب عثمانیه جاحظ «كتاب بناء المقالة الفاطمية في نقض الرسالة العثمانية» نوشته و حسن بن علی بن داود آنرا نزدش خوانده و او بدوجازه قرائت داده است. ابن داود نسخه‌ای از آن برای خود در شوال ۶۶۵ نوشته است. همین نسخه است که در کتابخانه مشهد نجف بوده و اکنون

در مکتبة الاوقاف بغداد ش ۶۷۷۷ (فهرست سعد اطلس ص ۱۲۵) هست و یک صفحه از آغاز و سه صفحه از پایان آن افتاده و خط حاجی نوری مورخ ۱۳۰۸ در صفحه عنوان آن هست (فیلم ش ۹۷۶ دانشگاه). حسین خادم کتابدار آنجا در محرم ۱۰۹۱ نسخه‌ای از روی آن نوشته است. ابن طاوس آنرا «رساله عثمانیه» و «كتاب عثمانیه» خوانده است. او پاره‌هایی از کتاب جا حظ آنهم کاهی با عبارتی دیگر پس از «قال» و «زعم» آورده ورد نموده و بدو دشنام داده است.

ابن داود در رجال خود (ش ۳/۱۰۴۴ دانشگاه گ ۴۷ پ) سر گذشت استاد را چنین آورده است:

احمد بن موسی بن جعفر بن محمد بن احمد بن محمد بن احمد بن محمد بن محمد الطاوس العلوی الحسنی سیدنا الطاهر الامام معظم فقيه اهل البيت جمال الدین ابو الفضائل مات سنة ثلث و سبعين و ستمائه مصنف مجتهد کان اورع فضلاء زمانه قرأت عليه اکثر البشری والملاذ وغير ذلك من تصانیفه و اجازلی جمیع تصانیفه و روایاته و کان شاعرً مصقعاً بليغاً منشياً مجیداً. من تصانیفه کتاب بشری المحققین فی الفقه سنت مجلدات، کتاب الملاذ فی الفقه اربع مجلدات، کتاب الکرم مجلد، کتاب السهم السريع فی تحلیل المبایعة مع القرض مجلد، کتاب الفوائد العدة فی اصول الفقه مجلد، کتاب الثاقب المسخر علی نقض المشجر^(۱) فی اصول الدین، کتاب الروح نقضاعلی ابن ابی الحدید، کتاب شواهد القرآن مجلدان، کتاب بناء المقالة العلمیة فی نقض الرسالة العثمانیة مجلد، کتاب المسائل فی اصول الدین مجلد، کتاب عین العبرة فی غبن العترة مجلد، کتاب زهرة الریاض فی المواقف مجلد، کتاب الاختیار فی ادعیة اللیل والنہار مجلد، کتاب الازھار فی شرح لامیة مهیار مجلدان، کتاب عمل الیوم والملیلة مجلد، وله کتب غیر ذلك تمام اثنین و ثمانین مجلداً من احسن التصانیف و احقها ، و حقق الرجال والرواية والتفسیر تحقیقاً لامزيد عليه . رباني و علمی و احسن الی . واکثر فوائد هذا الكتاب ونکته من اشاراته وتحقيقه ، جزاً لله عنی افضل جراء المحسنين . در امل الامل عاملی (ص ۴۲۱) ولؤلؤتی البحرین بحرانی (چاپ سنگی) ومنهج المقال

۱ - المشجر فی اصول الدین لابی علی الجبائی علی ما بیالی (مامقانی)

استرا ابادی (ص ۴۸) و منهج المقال ابوعلی کربلائی (چاپ سنگی) و تنقیح المقال مامقانی درس گذشت او همه از ابن داود گرفتند و از این کتاب بهمین یاد گردند.
 نوری در مستدرک الوسائل (۳: ۶۶) سر گشته است اور آورد و گفت که نسخه اصل خط ابن داود نزد من است درست همان نسخه ای که از آن خزانه غری (نجف) باشد. این نسخه را بنوشهتہ تهرانی در ذریعه (۱۵۰: ۳) فرزندش بنهران آورده بود. تهرانی از نسخه دیگری هم یاد می‌کند که در ۱۳۳۶ نوشته شده و از آغاز افتتاح گی داشت و در مکتبه سماوی در مسجد مرجان بغداد بوده است. قمی چنانکه در فوائد رضویه (ص ۳۹) نوشته است نسخه اصل نوری را نزدش دیده است. او در کنی و القاب رضویه (۳۲۹: ۱) هم بنقل از مستدرک نوری ازین کتاب نام برده و در هدایة الاحباب (ص ۲۲) از آن بنام نقش عثمانیه یاد کرده است.

کنتوری در کشف الحجب (ص ۸۸) از این کتاب نامبرده ولی گویا آن را ندیده است. عاملی در اعيان الشیعه (۱۰ - ۲۲۶: ۲۸۵) از این کتاب بهمین نام معروف یاد کرده و از نسخه محمد رضای شبیبی و از نسخه دیگری که در کرمانشاه بوده و از روی نسخه اصل ابن داود نوشته شده است (گویا همین نسخه ما) نام برده است. پاره‌ای از آغاز و انجام کتاب در مستدرک و اعيان الشیعه آمده است. اردبیلی در جامع الرواۃ (۷۲: ۱) و شوشتري در مقابس (۱۶) و خوانساری در روضات (ص ۱۹) و شفیعی در روضه بهیه (چاپ سنگی) درس گذشت ابن طاوس از این کتاب یاد نکرده‌اند. مجلسی در بحار (۱۳: ۱) می‌گوید که کتاب‌های پسران طاوس همه آنها معروف است و از یکی‌یک آنها نام نبرده است.

ابن طاوس در آغاز این کتاب می‌نویسد: «انه عرض لی مع صاحب الرسالة نوع كلفة قد لا يحصل مثلها لنقض نقش كتاب المشجر مع عظاماء المعزلة كالجبائی واعيان من جماعته وابی الحسين البصری فی الرد علی السید المرتضی وهو الحاذق المبرز فی صناعته»، چنانکه در نوشته ابن داود دیده‌ایم اور اکتابی است بنام «الثاقب المسحر علی نقش المشجر فی اصول الدین» (نیز ذریعه ۵: ۵) و این مشجر گویا از ابی علی محمد بن عبد الوهاب جبائی (م ۳۰۳) باشد چنانکه مامقانی احتمال داده است.

آغاز: وجدت على ظهر «كتاب البناء» مكتوبا بخط ابن داود رحمة الله تعالى ماصورته: صورة ما وجدته مسطورة في نسخة مولانا الإمام المصنف النافذ ادام الله علاه : كتاب بناء المقالة الفاطمية في نقش الرسالة العثمانية لابي عثمان عمرو بن يحيى الجاحظ نقضها العبد الفقير الى الله احمد بن طاوس رحمة الله بعد العمر الطويل والعيش الرغيد بمحمد وآلها الطاهرين . وقد غاله من حادث الدهر غائل

يهدم من شم الرواسى القواعد
تباعد ايام الشباب و حسبها

عقلا و احداث تحد المقاددا
ولكن افلام الوفاء و طرسه

يبثان من سر الشفاء الفرایدا
فرائد اطراها الكتاب و نصها

تقلد اجياد الوضى المحامدا
فمن سامها من بعد بيغى مدحها

اقامت لمن بيغى مداها المراددا
على انه المصدر لا بدنا نقاشا

وان لم يشد ركنا ولم بين هامدا
ابي الفلك الا على الاشر نبالة

ولو بالغ المنطيق للمدح ناصدا
و كم غيرها من اسهم قدفت بها

يعين ابن موسى ابحر او طرائدا
فلا وادج ياسوه طب مهذب

ولو فتن الطب الخبيث المكايضا
عوايد منافي اللقاء نعدها

لمن ضل عن سمت المراجحة حائدا

وطورا باطراف الرماح سديدة
وان لم تكن اصمى اليه اع المعجسدا

كتاب بناء المقالة في نقاش الرسالة العثمانية نقضها السيد الإمام العالمة الفاضل الورع شيخ فقهاء الإسلام شمس علماء الانعام انموذج السلف الصالح عين اعيان الافاضل فخر السادة علم الهدى رَكِن الطائفة الحسيني النسيب ذي الحسبين و النسيبيين نور العراق ابو الفضائل جمال الدين فخر الملة احمد بن موسى بن جعفر بن الطاووس ضاعف الله اجلاته.

بسم الله الرحمن الرحيم

النازل على الخواطف باكف الشوارق ، و اشهد ان لا اله الا الله شهادة يفتح بناها ابواب المغالق ، و يشرح ببناها نجاة المصدق المواقف ، و اشهد ان محمد بن عبد الله رسوله انبيل الخالق . و ان امير المؤمنين على ابن ابي طالب تلوه في السوابق ، و شرف الخالق ، و ان حبه برهان الانساب المواحق ، و ان اولئك من طينته مما جده السواعق، و ان اعداءه خلفاء مذاهض المزالق ، اخذان البوائق ، بالاذن الصادق ، عن اشرف ناطق ، صلى الله عليه وعلى آله صلوة يسفر فجرها عن الدوام المترادف المتتابع المتلاحم .

وبعد فان ابا عثمان الجاحظ صنف كتابه المسمى بالرسالة العثمانية ، ابتدأه غير حامد لآل البرية ، ولا معرف له بالبرانية ، ولا شاهد لنفيه بالرسالة الجلية ، ولا اهلها واصحابه بالمرتبة العلمية ، شارد افي بياده هواه ، ساماها في ظلمها عماء . زعم مخاصمها شرف امير المؤمنين ، صلوات الله عليه بكلمات سردها ، ولفظات زعم انه شيدها ، راداً على نفسه في تقريرات مناقب مولاها امير المؤمنين صلوات الله عليه، سددها ومجدها هازلافي مقام جاد جاهلا في نظام استعداد ، مادا في الاول باعه القصرين الى اعناق الكوكاكب ، وذراعه الكسيرين الى النجوم الثوابي

ولا غالب وقد بذلت مفاخرنا
 سوابق الجرد للعلیاء تستباق
 اواصر حلقت في الجواхم صها
 و بعد هاشم الشہب تعتنق
 ابت مفاخرة الامثال لامثل
 لنا مدان له روح العلی خلق
 فكيف يهضمنا فرع الغیر على
 ولا فروع لها مجد سماورق
 بیری زخارفه خططاً لممتنع
 کظامی عاله في ظمه غرق
 فشام منها بروقا لا يخالفها
 نصر و يكشف عن ديجورها الفلق
 كيما بعد بلينا حد مالسن
 والشمس في الجولايغتالها الغسق
 فتنا بسود دنا الغایات وايتلمنت
 بدورنا في سماء الفخر تتسق
 فلا بلیغ له في هنمنا طمع
 ولا فصیح بحلی جیده الملاق
 وقد كانت هذه الرسالة وصلت الى قبل هذه الاوقات، وصدقته عن الايراد
 عليها حواجز المعارضات، وانشدت بلسان المعترض عن دحضها
 ونقضها صورة هذه الابيات بعد كلمات .
 وبعد فلو نصت كتابی محرب
 وبی رمق نصت اليه الكتائب
 ولكن رمى عن قوسه مترا فها
 وقد قيدته بالفتوح التواب

على انه عار على البدر كاما
 بهجته تخفي النجوم الثوائب
 اذا احتاج يبغى رفعه عن مدى الدجى
 وقد سترت وجه النجوم الغياب
 وعارض على مجد اليراع اذا ابتلى
 يدافع عن تفحيمه و يحارب
 تبيان سيف جلو الدهر نجمي مشرقا
 اذا صافحت كف التراب الترائب
 وقال لسان حارفي القول من لها
 وتطرى اذا جن الظلام الكواكب
 وبعد ذلك احضر الولد عبد الكرييم ابقاء الله النسخة بعينها وشرع يقرأ
 على شيئا منها فاجج مني نارا احمدتها الحوايل ، وعيون قول احمدتها
 القواطع . العوازل
 ، عزائم من لا يبوح اضطر امها
 اذا البغي سلت للقاء مضاربه
 نجلى بها من كل خطب ظلامه
 ويشقى بها نجد نجيب نحاربه
 فكيف اذا لم نلق خصما تهزه
 عن ائم في اقصى الحضين كواكبه
 هذاؤن كانت جدود المزاج منوطبة بالكلال ، وفجاج الفراغ من بوطة
 بحرج المجال ، لكن الصانع اذا اهتم كان يجعل آثاره في اعضاء بهجته ،
 وزايل الاغضاء عن رحمة نقيبته ، وبتكلك المواد الضعينة قد عزمت على
 رمي عمرو بنباب الصواب ، وان كان بناؤه ملتحفا لذاته بالخراب ،
 فليس للمراد عليه فضيلة استنباط عيون الالباب ، بل العاجز مشكور على
 النهوض الى مبارزة ضعيف الذباب .

فأقول انه عرض لي مع صاحب الرسالة نوع كلفة قد لا يحصل منها
لنقض نقض كتاب المشجر مع عظامه المعترضة كالجبائى واعيان من
جماعته و ابى الحسين البصرى في الرد على السيد المرتضى وهو
الحادق المبرز في صناعته ، اذهاتيك المباحث يجتمع بها العقل ،
فيصادها صدام الكتاب ، ويصارحها صرام فوارس المقائب ، وهذه
المباحث مهينة ، فان احملها الباحث استظهرت عليه ، و ان صمد لها
راهادون العزم الناهض ، فيما يقصد اليه تهويمن منع من الحكم
والاعتبار ، واستعدادي بالطه التصغير والاحتقار ، فالقريبة معه اذن بين
متياذ بين خدين ، و متداugin بين حربين ، وذلك مادة العناء ، وجادة
الشقاء .

وليس العلي في منهل لذشر به

ولكن بتتوبيح الجباء المتابعا

مزاياها في الهاشميين منزل

يجاوز معناها النجوم الثوابها

اذاما امتطى بطن اليراع كفهم

كفى غرب سمر القنا والقواضيا

و اقول اذ اتأملت تقرير قواعد كتاب الباحظ ، رايته مبنيا على

الباطل ، اذسمى فرقه بالعثمانية ، ثم جعل ينطلق بغیر الصواب عنها ،

ملقحا الفتنة بينها وبين الفرقه الامامية ، متعديا قواعد الحروريه ،

شرع يقرر اسلام ابى بكر و تقديمها على اسلام امير المؤمنين صلوات الله

عليه ، اذ كان اسلام على عليه السلم لا عبرة به لصغره ، و ان كان اول

هذا ظاهر في كلامه ، وسوف انازله انشاء الله في ورده وصدره ، مقدما على

ذلك ابياتا تليق بهذه المقامات ، وتتحقق بها التحقق النجوم بالسموات

فأقول :

ابو نافتي لا يرب الموت مقبلا
 تعارضه منه الخطوب الرواصد
 وطيس وغى الهيجاء سجره القنا
 ليوقف حقن الحق والحق راقد
 اذ اظمئت بيض بكف مدجج
 سقاها وحلت بعد ذلك السواعد
 فقفز ربي الدفعاء ريان قايس
 يظلله ثوب من الارض صاعد
 فاعجب بنور فوقه الترب سائز
 بكف قتى تهدى اليه الفرائد
 كما يتجلاله الحسود نغاشة
 وتد نواليه بالغرام المحامد
 كما اعدت الاخلاق منه دعابة
 وفي الحرب عباس له الموت ساجد
 كما يتغشاها المنون اذا غدا
 يخاطب عز الله والمليل هامد
 وبعشق البيض الرفاق فكاهة
 كان شفار المشرفي الخرايد
 وكم لامير المؤمنين مناقبا
 علت وغلت لا يطبيها المكاييد

كتبت هذه الكتاب المعروف بكتاب «بناء المقالة الفاطمية في نقض
 الرسالة العثمانية» لابن عثمان عمر وبن بحر الباحث من نسخة صحيحة
 جيدة مقررة على المصنف حمد الله تعالى وفي ظهرها اجازة من در حمد الله
 بخطه للقارئ ما صورتها :

قر أعلى هذا «كتاب البناء» من تصنيفي، الولد العالم الأديب المتقي

رمیت ابا عثمان نفسک ضلة

بِسْمِ مَنِي يَرْشُقُ بِذِكْرِ الْمُتَالْفَا

تَرِيدُ اِنْتِقَاصًا لِلْجِوْمِ تَرْفَعْتِ

بِعْرَمِ تَخُومِ تَبْتَغِي النَّجْمِ خَاطِفًا

ذَلِكُتْ وَغَرْنَكُ الدُّنْيَ غَيْرُ نَاصِحٍ

لِنَفْسِكَ لِلْكَأْسِ الْوَبِيَّةِ رَاشِفًا

بَكْفٌ لَهَا مِنْ هَاشِمٍ أَىْ مَعْصِمٍ

يَفْلُ بِهَا يَوْمُ الزَّرْحَامِ الْمَزَاحِفَا

إِذَا قَصَدْتَ مِنْهَا الْبَنَانِ مَغَاوِرًا

غَدَاعِزْمَهُ عَنْ مَازِمِ الْحَرْبِ صَادِفًا

فَلَارْفَةٌ يَحْمِي الشَّرِيدَ وَقَدْ جَرَى

طَرِيدًا يَضْمِنُ الْجَتْفَ مِنْهُ الْمَعَاطِفَا

مَوْاقِفَ لَمْ يَدْرِسْ عَلَى الْدَّهْرِ رَسْمَهَا

هَزَمْنَا بِهَا يَوْمَ الْلَّقَاءِ الْمَوْاقِفَا

انْجَامٌ : وَشَرْعٌ فِي الطَّعْنِ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ ، وَقَدْ كَرِتَ عِنْدَ ذَالِكَ مَا يَلِيقُ

مِنَ الْأَنْبِيَاءِ ، وَلَوْ أَنْ هَذَا الشَّيْخُ ذَكَرَ مَمَادِحَ خَيَارَ الْأَصْحَابِ ، مِنْ دُونِ

الْتَّحْرِصِ بِالْقُرْبَاءِ الْلَّبِيبَ ، حَرَمَ الطَّعْنِ عَلَى تَقْرِيرِ أَتَهُ ، وَالْقَصْدِ بِالْتَّهْوِيشِ

لِتَعْلِقَاتِهِ ، فَلَيَعْتَبِرُ الْعَاقِلُ مَا قَلَنَاهُ ، وَلِيَعْرِفُ أَنَّا بِمَا حَرَرْنَاهُ ، وَحَكَيْنَاهُ

عَنْ لِسَانِ الْجَارِ وَدِيَةً وَسَطْرَنَاهُ .

نَصَرْنَا فَتَى اِنْصَارِهِ فِي حَيَاةِ

مِنَ الرَّيْخِ قَوْلُ الْمَرْسَلِ الْحَقُّ شَاهِدٌ

فَتَى قَلْدِ الْاسْلَامِ سَمْطِ فِخارِهِ

وَلَوْلَاهُ أَضْحَى رَكْنَهُ وَهُوَ مَا يَدِ

فَلَا مَهْتَدٌ إِلَّا عَلَيْهِ مَعَاجِهِ

وَلَا رَاشِدٌ إِلَّا لِمَسْعَاهِ حَامِدٌ

حسن بن علي بن داود احسن الله عاقبته وشرف خاتمته واذنت له في روایته عنی، وكتب العبد الفقير الى الله تعالى احمد بن طاوس حامداً لله ومصلياً على رسوله والطاهرين من عترته والمهديين من ذريته».

هذا آخر الاجازه ، وهذه النسخة المذكورة هي من جملة الكتب الموقوفة على الحضرة الشريفة الغروية ، صلوات الله على مشرفها وهي بخط ابن داود المذكور وهو ، رحمة الله ، قد كتب في آخر هذا الكتاب ما صورته :

«نجزت الرسالة والحمد لله على نعمه وصلوته على سيدنا محمد النبي وآلـهـ الطـاهـرـينـ،ـ كـتبـهـ العـبـدـ الفـقـيرـ إـلـيـ اللهـ تـعـالـيـ حـسـنـ بـنـ دـاـودـ رـبـيـبـ صـدـقـاتـ مـوـلـانـاـ الـمـصـنـفـ ضـاعـفـ اللـهـ مـجـدـهـ وـامـتـعـهـ اللـهـ بـطـولـ حـيـوـتـهـ وـصـلـوـتـهـ عـلـيـ سـيـدـنـاـ مـحـمـدـ النـبـيـ وـآلـهـ وـسـلـامـهـ،ـ وـكـانـ نـسـخـ الـكـتـابـ فـيـ شـوـالـ مـنـ سـنـةـ خـمـسـ وـسـتـيـنـ وـسـتـمـائـةـ».

هذا آخر خط ابن داود رحمة الله تعالى ورضي عنه ، وانا الفقير الى الله الدائم الغفار الغنى حسين الخادم الكتابدار في الغربى في شهر محرم الحرام سنة ١٠٩١ حاماً ومصلياً ، والحمد لله وحده .

ووجدت في آخر هذه النسخة المذكورة التي هي بخط ابن داود رحمة الله مكتوبًا بخط دقیق ما صورته :

هذه الآيات كتبها الصغر عباد الله تعالى محمد بن الحسن بن محمد بن عليجة إلى سيده ومولاه والده عن الدين عز نصره وجعلت فداء لما وصلت من الاردو المعظم في خدمة سيدى ومولاى وأخى شرف الدين جعلنى من كل سوء فداء على يد قاصدي بشر سيدى وأخوتى بالوصول إلى منزل السلام والعافية في شعبان المبارك سنة اربع وثمانين وستمائة حاماً لله تعالى ومصلياً على رسوله والطاهرين من عترته ، غفر الله له ولوالديه ولا سلاحه من المسلمين والمسلمات والمؤمنين والمؤمنات برحمته ومنه ، والآيات هذه :

لله الاما الاقي
و عظيم وجد ينقضى
شت عن الزوراء بي
فارقتها بقضى الزمان
لو لم اعدها مسرعا
لما وصلنا ارضها
وشهمت من ارض العراق
ايقنت لي ولمن احب
فضحكت من طيب المقا
ووجدت ايضاً في آخر النسخة المذكورة التي هي بخط ابن داود رحمه الله
تعالى مكتوباً ما صورته :

ووجدت على نسخة مولاي المصنف جمال الدنيا والدين اعز الله الاسلام
وال المسلمين ببقائه صورة هذا النشر والنظام :
أقول وقد رأيت ان انشد في مقابلة شيء مما تضمنته مقاصد أبي عثمان
ما يبره عليه ورود السيل الرفيع الغيطان.
ومن عجب ان يهزء الليل بالضحى

ويهزاً بالاسد العصاب الفراعل
ويسطو على البيض الرفاق ثماهة

ويعلو على الرأس الرفيع الاسفل
ويسمو على حال من المجد عاطل
ويبغى المدى الاسمي العلمي الراذل
وينوى نزال الاضبط النجد صاف

ويزري بسحبان البالغة باقل
ويبغى هز ايا غاية السبق مقعد
وقد قيدته بالصغار السلاسل

فرائب لاينفك للدهر شيمه
 فسيان فيها آخر و اوائل
 وللشهب الشم الزواهر مجدها
 و أن جهلت تبغى مداها الجنادل
 عدقك امير المؤمنين نقابص
 وجزت المدى تنحط عنك الكوامل
 غلافيك غال و انزوی منك ساقط
 فسمتها عن منهج الحق مايل
 فاعحب فعال سارقى تيدغيه
 وقال رمته بالضلال المجاهل
 ويغنيك مدح الاي عن كل مدحة
 مناقب يتلوها خبيث و جاهم
 ومقت لمن يكسو القلائد مقته
 اذا العرش لاتدنو اليه النوازل
 و يغري بارباب الکمال مقلد
 حلی المجد لاحال من المجد عاطل
 ووجدت ايضا في آخر الكتاب المشار إليه مكتوباب خط ابن داود ره مكتوب با
 ما هذا صورته :
 ورأيت في اواخر الكتاب المشار إليه بخط مولانا الامام المصنف ضاعف
 الله اجلاله و ادام ايامه ما صورته :
 وسطرت خلف جزارة جعلتها من زمن في مطاوى كتاب الجاحظ معتمدرا
 عن الایراد عليه والقصد بالرد عليه
 ولم يخدنا التوفيق بعد ولم تحم (۱)
 وصلينا باطراح...الميزان المقوطع

۱- الظاهر ان في هذا الموضع اول الآيات ساقط لأن الكلام بلا ربط (هامش)

فلم نبقي رسمـا للغـوى يؤمه
 خـيال غـبـى او بصـير مـخـادـع
 و من رـام كـسف الشـمـس اعـيـامـه
 بهـاءـ بـهـ يـخـفـى ضـيـاءـ السـوـاطـعـ
 و لـما قـابـلـناـهـ بـيـنـ يـدـاهـ اـدـامـ اللهـ عـلـوهـ ، سـطـرـ هـذـهـ الـأـبـيـاتـ عـلـىـ آـخـرـ
 نـسـخـتـهـ :

بلغـنا قـبـالـاـ لـلـبـنـاءـ وـلـمـ نـدـعـ
 لـشـائـنـاـ فـيـ القـوـولـ جـداـوـلاـ هـزـلاـ
 وـلـاـ غـلـبـتـنـاـ الـمـعـضـلـاتـ وـلـمـ يـخـمـ
 يـرـاعـ يـفـلـ المـشـرـفـيـ اـذـ اـسـلاـ
 وـلـمـ تـنـقـمـ التـضـجـيـعـ مـنـاـ مـلـاـ مـحـ
 وـلـمـ تـرـضـهـ عـلـاـ وـلـمـ تـرـضـهـ نـهـلاـ
 وـلـيـسـ بـهـ دـعـ اـنـ تـشـنـ كـتـابـ
 مـنـ الـدـهـرـ بـيـغـيـ مـجـدـسـودـدـ نـاذـ حـلاـ
 فـيـقـذـفـنـاـ عـنـ قـوـسـ نـيـجـ وـ خـائـمـ
 وـيـهـدـيـ لـنـاـ مـنـ كـفـعـصـمـهـ بـلـاـ
 نـزـعـنـاـ بـفـرـسـانـ الـفـخـارـ فـؤـادـ
 وـمـقـلـتـهـوـ السـمـعـ وـالـشـكـلـ وـالـدـلاـ
 فـفـارـضـنـاـ فـاـسـتـنـجـدـتـ نـهـضـاتـنـاـ
 عـرـائـمـ تـعلـوـ الـفـرـقـدـينـ وـلـاـ تـعـلاـ
 فـفـتـنـاـغـلـابـ الـدـهـرـ اـذـاـكـ وـاـنـبـرـىـ
 يـخـالـصـ فـيـ لـقـيـاـ مـنـاقـبـنـاـ الـذـلاـ
 خـطـفـنـاـ بـهـاءـ الشـمـسـ نـعـمـيـ بـنـورـنـاـ
 جـداـقـيـ اـذـاـمـ الـقـرـبـيـ فـيـ بـنـ جـهـ حـلاـ

و يحفظه حان و قال مباهث
 ومظر يحمل جيده المجد والفضلا
 ولو صدق من العزائم مدحة
 لقلنا ومانخشى ملاما ولا عدلا
 باشيهختنا ان تنفس الشهب مجده
 ولم يرها شكلا ولم يرها مثلا
 اذا احالتنا الروح جلت حباها
 مناسب لاستردف النسب الفسلا
 وفازت اذا ما النار شب ضرامها
 بهامهجرات الشائين لها نصلا
 بنجم امير المؤمنين اهتداؤنا
 اذا راغم عن سمت المرشد من ضلا
 وكم راغم اتفاً تسامي و هو مه
 مقامالنا من دونه الفلك الاعلى
 تصادمنا والبدر لا يلمح السها
 ولو طرفت كف السهام عليه النجلا
 ولو لمج البدر السها عند غمضه
 لظلت معانى اللوم فى لمحة تتلا
 وقال مولانا المصنف عند عزمه على التوجه الى مشهد امير المؤمنين صلوات الله
 عليه ، لعرض الكتاب الميمون عليه مستحبذيا سيب يديه :
 ابينا تبارى الريح منا عزائم
 الى ملك يستمر الغوث آمله
 كريم المحييا ما اظل سجا به
 فاقشع حتى يعقب المخصب هاطله

اذا امل اشت على الموت روحه
 اعادت عليه الروح فاقت شمائه
 من الغرر الصيد الاماجد سنخه
 نجوم اذا ما الجو غابت او افلته
 اذا استنجدوا للحادث الضخم سدوا
 سهام حتي تصاب مقاتلته
 وها نحن من ذاك الفريق يهزنا
 رجاء تهز الاريحي وسائله
 وانت الكمي الاريحي قتي الورى
 فرو سحاباً تتعش الجدب هامله
 والافمن يجلو الحوادث شمسه
 وتكلفى به من كل خطب نوازله
 وقال وقد تأخر حصول سفينه يتوجه فيها الى الحضر المقدسه الغروية
 صلى الله علي مشرفها :
 لئن عاقتي عن قصر بعك عائق
 فوجدي لا يقاسى اليك طريق (١)
 تصاحب ارواح الشمال اذا سرت
 فلا عائق اذا لك عنك يعوق
 ولو سكنت ربيع الشمال لحر كت
 سوا كنهها نفس اليك تشوق
 اذا نهضت روح الغرام وخلفت
 جسوماً بحيل الومقين وميق
 وليس سواء جوهر متآيد
 له نسب في الغابرين غريق

١- هكذا في النسخة الأصلية (هامش)

وجسم تباریه الحوادث ناحل

بیحرالحتوف الفاتحات غریق

اسیر بکف الروح بحری بحکمها

ولیس سواء موئق و طلیق

ومما سطره اجل الله به او لیاه عند قرائتنا هذا الكتاب ، لدى الضريح
المقدس عند الراس الشريف ، صلی الله علیه ، لما قصدنا مشهد مولانا
امیر المؤمنین ، صلوات الله علیه ، ابان الزيارة الرجبية النبوية، عرضنا
علیه هذا الكتاب ، فارئین له بخدمته ، لائذین بحرم رافته ، هسته طلین
سیحاب اغاثته ، فی خلوة من الجماعات المتکائرات الشاغلات، وانشد
مجده بعض من كان معنا ماتافق من مخاطباتنا ومتنا فثاتنا ، وغير ذلك
من کلام له يناسب حالنا في مقام ، حاذین عزائمہ على میرتنا، واجابة
دعواتنا ، و لجأنا اليه التجاء الجدب الداير الى السیحاب ، و المسافر
المبعد الى الاقتراب ، والمریض الى زوال الاوصاب ، و ذی الجریص
الى اماتة مخاطر الفتنه والذهب . ومن فعل ذلك مع بعض اتباع مولانا
صلوات الله علیه ، خلیق باقطراف ثمرات البغية من دوح یدیه ، فكيف
وهو الاصل الباذخ ، والملك العدل السامق الشامخ ، غير مستغش في
خیبة سائلیه ، وارجاء رجاء آملیه، بل للبناء على ان المسائل ناجحة و
وان تأخرت ، والفواضل سانحة لدیه وان تبعدت .

يلوح بأفاق المناجح سعدها

وان قدفت بالبعد عنها العوائق

کما الغیث یرجی فی زمان و تارة

تخاف غرالیه الدواني الدوافق

وسطر زفع الله درجه رقعة في اول كتابه الى مولانا على صلوات الله علیه،

صورتها :

العبد الم المملوك احمد بن طاوس يقبل محال الشرف بشغور العبودية، ويقبل

على جناب الجلال الارعف بمبرور النية ، ويقيل في اندية الكمال الالطف
بالمخالفات الصافية ، ويستعرض اهداف المراحم بجملة مخالفته
الرضية . ويستعرض اسعاف المكارم العلية ، ويستردد منال المواهب
العلوية ، فيسترد عياب احسان السواكب العادية السريعة لروية ،
كما يستقدم ذمام الغرائز العربية ، ويستلزم زمام النحائز الباشمية ،
ويستوري زند المناقب الوضية ، ويستروى برد المشارب الهنية الغروية ،
بوسائل الا واصر الفاطمية ، ورسائل سجايا المفاخر السخية ،
ومن وعد استجلت بدور وعده

حذاق لامال الرجاء المحلق

وبخدماته الشاعرة بين البرية،الداعية بعيين المشاهدة الجلية، وسبحه في تيار
بحار المزاولات العميقية القصية، ولمحه بانوار التوفيقات لطائف المنافات
السحرية الخفية :

فكم صرف كف اليراع مجالدا
يصادم فخر المجد قد ملا القطر
تراء يزيد النصر و النصر حاذل
فكأن له مجد ابن فاطمة قبرا
تنوره هنا العروم سوامي
ولوغارت الجوزاء و اختفت الشعري
 بكل شناة من يراع غروبـه
تفل بحديهـا المشحدة البترا
ولولم يكن فالبدر لا بد واضح
وأوقضـت كـف الـوجودـله ستـرا
على اـنـنا لـانـعدـمـ الفـخرـ شـامـخـا
بـمدـحـتناـ نـعلـوـ بـمنـقبـهاـ النـسـراـ
اتـيـناـ إـلـىـ الشـمـسـ المـنـيـرـةـ فـىـ الضـحـىـ
فـرـيدـ لـهـ عـزـآـ وـ نـبـنـىـ لـهـ انـصـراـ

ومن رام کشف الواضحت مو کدا
 و فاز بهنی حد منصبه قدراء
 اليك امير المؤمنین اعتذارنا
 ابیت بیان القول ینتظم الدرا
 و حلیت اجیاد العزائم حلیة
 من العجزان همت بمدح کم ترا
 لک الراحة العلیاء بالفضل اذ سخی
 فخارک بیرضی النظم بعثتب النثراء
 و لكننا عدناء بربع مروض
 ومن شام روضاً ضم شائمه الزهراء
 والحمد لله وحده ، و صلوته على سیدنا محمد النبي الامی ، و على آله
 الاطهار الاخیار وسلامه – هذا آخر ما وجدته في ظهر الكتاب.

[۷۰ - د]

این نسخه بخط نسخ است باعنوان و نشان شنگرف و حسین خادم کذا بدآر مشهد نجف در محرم ۱۰۹۱
 آنرا نوشته است، وصف این نسخه از آنچه در آغاز و انجام آمده است بدست هماید، مقبل بن حسن در کربلا
 در ۸ شعبان ۱۱۸۹ و محمد علی بن محمد باقر سپاهانی بهبهانی در ۱۲۱۱ و محمد جعفر بن محمد علی در ۱۳۱۸
 و غلام رضا بن محمد صادق سمیعی کرمانشاهی در ع ۱۳۵۶/۲ مالک نسخه بوده اند و خط و مهر آنها در
 آغاز نسخه دیده میشود، این نسخه نقص نسخه اصل بقداد را ندارد
 کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی .
 ۰۱۳۵×۱۲۵-۱۹×۱۲۵۳۶۱

البيان المرصوص

از سیف الدین علی بن محمد جعفر استرابادی که مطالب آنرا از پدر خود شنیده و
 آنها را در زمانی که زنده بود در این کتاب آورده است . در آن پنج مطلب است (ذریعه
 ۱۵۲:۳) .

آغاز: بسم الله . الحمد لله علی بذل نعمته ... فيقول ... سیف الدین علی بن

محمد جعفر الاستر ابادی ... ان هذه رسالة سمعت مطالبها عن والدى
العلامة دام ظله ... وسميتها البنيان المرصوص فى بيان مقدمات الشروع فى
علم الاصول بالخصوص .

[۴۳ - ب]

شماره دوم نسخه است وبهمان خط شماره پیشین آن و تانیمة مطلب یکم پیشتر نوشته نشده و
چنین است انجام آن : « وضعی و تکلیفی وكل منها » (۳۳۶ پ - ۳۳۷ ر) .

بهجة الاسر او و معدن الانوار

سر گذشت شیخ علم الهدی محبی الدین ابی محمد عبدالقادر بن ابن صالح جیلی
وسخنان اور این کتاب آمده است و از ابن جهضم نور الدین ابی الحسن علی بن یوسف بن
حریز بن معضاد بن فضل شافعی همدانی است که در تردیک ۶۶۰ نوشته و چهل و یک فصل
در آن گذارده و در پایان آن از سر گذشت احمد بن حنبل یاد کرده است چلبی (۲۰۴: ۱) .
در نسخه ما همان سر گذشت جیلی است که فصل نخستین آن باید باشد .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم وبالله التفتح، باب العون بابداء محامد الله كلها ...
وبعد سئلت ان اجمع مأوقيع لى من قول شيخنا شیخ الاسلام...عبدالقادر
الجیلی ... وسمیته بهجة الاسر او و معدن الانوار

انجام : و هو كتاب بهجة الاسرار و معدن الانوار في مناقب سیدی
الابرار ... محبی عبدالقادر الجیلی ... جمع ... علی بن حریز بن معضاد
بن فضل الشافعی ... ولهم اجمعین . تم الكتاب بعون الوهاب ... آمين .

[۴۳ - ج]

نسخ سده ۱۱، عنوانها شنگرف ، در جدول سبز ، با سر لوحی تاره بر انگل سبز وزرا و آرایشها
بهمین رنگ (۳۶۶۰۸) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقواطی با برگردان .

۱۷×۹/۵ س - ۴۵×۱۵۵۲۲۵

البهجة المرضية في شرح الألفية

شرحی است از جلال الدین عبدالرحمن سیوطی بر الخلاصۃ الالفیۃ ابن مالک.

[۲۸۶ - ج]

نسخ باعنوانها ونها نهای شنگرف محمد رضا بن ابی القاسم گلپایگانی در سپاهان در ۱۳۶۶/۲

(44803)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی مقوایی.

۱۴۳×۲۱ - ۸×۱۳ سایز

پاسخ ابن سینا بهیهی

ابن سینا بیچندین پرسش ابوسعید ابی العییر میهنه پاسخ داده است . در این

کتابخانه پاسخ بسه پرسش او هست:

- درباره گفتار صوفیان « من عرف سرف القدر فقد الحد » (ف ۱۷۲ ش ۴) .
فهرست د کتر مهدوی ش ۴ ج) .
- درباره دعا و زیارت (ف ۱۷۴ ش ۷ - فهرست د کتر مهدوی ش ۴ د) .
- درباره « حصول علم و حکمت » (ف ۱۷۶ ش ۱۱ - فهرست د کتر مهدوی
ش ۴ و) .

[۶۲ - ب]

این سه نسخه شماره سوم و هفتم و نهم دفتر است و بخط نستعلیق بالشانه شنگرف، ۱۶۹-۱۷۰ ر. و ۱۷۸ ب - ۱۸۰ ر و ۱۸۱ ب - ۱۸۳ ب .

تبصرة المتعلمين في أحكام الدين

از علامه حلی است و فتاوی فقهی خویش را در آن آورده و شروح و حواشی بر آن

نوشته اند و بارها بچاپ رسیده است (ذریعه ۳۲۱:۳ و ۳۱:۶) .

[۴۷ - ۵]

نسخه از آغاز افتاده (طهاره) و بنسخ است با عنوانها و نشانهای شنگرف که حسین بن علی بن اسماعیل سپاهانی در ۵ صفر ۹۳۷ نوشته است ، بلاغ دارد (۵۲۹).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ زرگوب مقوایی با برگردان .
۱۱×۷/۵ س ۹۹ - ۱۸×۱۲/۵ س ۱۵ .

التبييان في أعراب القرآن

التبييان في أعراب القرآن يا أملاء مامن به الرحمن من وجوه الأعراب والقرآن
في جميع القرآن از ابوالبقاء عبد الله بن الحسين عکبری بغدادی حنبلي (۶۱۶ - ۵۳۸)
است (چلبی ۲۴۶:۱ - معجم المطبوعات ۲۹۴ - فهرست سپاه ۹۶:۱) دردیباچه چاپ تهران
بسال ۱۲۷۶ (هامش تفسیر جلالین) از ابوالبقاء یعیش بن علی موصلى حلبی (۶۴۳ - ۵۵۳)
دانسته شده است .

[۴۵ - ج]

بنسخ با عنوانهای شنگرف سده ۸ ، آغاز و انجام افتاده وازنیمة اعراب استعماذه است (الضمة
على الواو و نقلت الى العين) تأییمه های سوره انعام (قوله تعالى من كذب) (48373).
کاغذ سمر قمی - جلد تیماج مشکی مقوایی .
۱۹×۱۲/۵ س ۱۶۴ - ۳۶×۱۸/۵ س ۳۴ .

التبييان في بيان القرآن

از حسن بن شیحاج بن محمد بن حسن حافظ تونی است و اور اکتاب دیگری است
بنام «المفید فی التجوید» (منزوی ۱: ۲۲۲).

آغاز: بسمله . وبه نستعین . الحمد لله الذي نزل احسن الحديث كتابا
متشاربه مثاني ... فيقول ... الحسن بن شیحاج بن محمد الحافظ تونی ...
لما اتفق وصول العبد الى هرة رأيت نجوما زاهرات ... فرقه فاقفة يعلمون
معالم التنزيل ويتعلمون ... ويحرصهم ... جناب الامير ... جلال الدولة
والدين فيروزشاه ... وهو معدلك خائن في هذا الفن الجليل فائض

با شاعر التجوید والترتیل فتحررت فی هذا الفن کتاب بالجنابه... وسمیته
التبیان فی بیان القرآن و جعلته مشتملاً علی مقدمة و ستة فصول و
خاتمة .

انجام : فبسطتها فی جداول بهذا العدد بسطا ... و الجدول سید کر
(جای جدول در نسخه ما باشد از ایک صفحه است سپس دو صفحه و نیمی
استناد قرائت فاریان است)

[۵ - ۵۶]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ با نشانهای شنگرف سده دهم، صیغه تکاچی از ع ل علی بن
عبدالعالی) در صفحه عنوان هست، در ۴۳ پ - ۴۸ ر.

تجوید الفاتحة (رساله فی ..)

این رساله از شیخ شهید است.

آغاز: باب تجوید فاتحة الكتاب للشيخ الشهید رحمه الله تعالى .
بسمله . حمدله . فی بیان واجبات فاتحة الكتاب اما الواجبات فمائة
الاول یجب علی القاری بعد الاستعازة ان یتلطف بالباء فی البسملة
خفیفا .

انجام : ق اخراج النون من مخرجها فی الوقف (تم و کمل والحمد لله
وحده)

[۳۰۴ - ج]

شماره نهم دفتر است و در ۹۷ ر ۱۰۰ دار.

تحمیل الشیسیر

شیسیر از ابی عمر عثمان دانی (م ۴۴) است و تحمیل که مکمل آنست از شمس الدین

فهرست نسخه‌های خطی

ابیالخیر محمدبن محمدبن محمد جزری (م ۸۳۳) میباشد (چلپی ۱ : ۳۵۴ - منزوی (۷۵ و ۲۶:۱)

آغاز: بسمله . قال الشیخ الفاضل . . . ابوالخیر محمد . . . الجرزی
الشافعی ابدالله طلال جلاله علی کافة المسلمين : الحمد لله علی تحمیل
التیسیر (مانند نسخه دانشگاه).

انجام : فاعلم ذلك موافقاً بطريق الحق ومنهاج الصواب وبالله التوفيق

[۳۴۴ - ج]

بخط نسخ خوش معرف سده ۱۱۰، باعنوانها و نشانهای شنگرف و با حواشی نستعلیق با نشانه «شرح الشاطیبه»، عشر، شعله، جامع، در پایان چند بندی است بعریبی و فارسی در قران، نسخه بهای سه هزار دینار در ۱۱۱۰ (۴) خریده شده (یادداشت بخط نستعلیق ریز در پایان که باک شده) مهر مورخ ۱۱۳۶ هم در آنجا هست، یادداشت تملک رجب ۱۱۱۴ در صفحه عنوان هست (۴8649).

کاغذ سمر قندی - جلد تیماج فهودای مقوائی.

۱۵ س ۸ × ۱۴۵ م ۹۶ - ۴۲۵ م ۹۶ × ۱۴۵ س ۸ .

تحویل القواعد المنطقیة

تحویل القواعد المنطقیة از قطب رازی و شرحی است بر الرسالة الشمسیه دبیران
کاتبی (ف ۲۴ - ذریعه ۳۸۸:۳).

[۱۱۳ - ج]

شماره یک دفتر و بخط نستعلیق باعنوانها و نشانهای شنگرف از پایان افراوه، ۱۱۴ پ ۱۱۴،
صادق بن محمد شماره دوم آن را در سپاهان در ۱۱۳۶/۱۱۳۶ نوشته است، وقف مهد علیا است (۹۳۷).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوائی.

۱۹۰ م ۱۴۵ × ۱۴۵ س ۱۵ - ۱۵ م ۷/۵ × ۷/۵ س ۱۵ .

[۵ - ۶۸]

نسخ سده ۱۴۵، عنوانها درشت تر، برخی از برگها تازه تراست (۱۹۵۴:۱۵).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی ضربی.

۹۱ م ۱۱۵ × ۱۷ س ۷ - ۱۷ س ۷ × ۱۱۵ .

تحریر الهمسٹری

مجسٹری یا مگیستی سونتا کسیس از دلاودیوس پتو لمایوس یا بطل میوس فلوزی است و خواجه طوسي در الموت این تحریر را از آن کرده است (ف. ۸۵۰).

[۴۳ - ۵]

بخاط نسخه علیق سده ۱۱، با عنوان و نشان و جدول و رقم شنگرف، ازانجام افتاده و با غارشکل ۱
فصل ۱۴ میرسد، صفحه نخستین بنسخه تازه، دارای سر لوحی بزر و لا جور و شنگرف، وقف
مهدعلیها برای مدرسه سازارگ در ۱۹۸۱/۱۳۷۲ (۹۳۸) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای مقوائی .
۱۷/۵×۹/۵ س.۴۰ - ۱۰/۵×۴/۵ ۲۲۳

تحریر طلاق العائض العامل الحاضر زوجها عندها المدخول بها (رسالة فی...)

این رساله از شهید ثانی است و در ۱۹۷ - ۲۱۹ مجموعه ده رسالت او بسال ۱۳

۱۳۱۲ بچاپ سنگی رسید.

[ج - ۳۲۸]

شماره هفتم دفتر است و در ۹۰ پ - ۱۰۸ ر.

التحصیل

از بهمنیار شاگرد ابن سینا است و یکدوره از فلسفه بجز ریاضی در آن گذارده شده است (ف. ۱۹۵)

[۵ - ۷۱]

بخاط نسخه علیق ملا غازی پسر مولانا بدیع الزمان انصاری در روز چهارشنبه ۱۰۸۴/۲/۱۰، عنوانها
شنگرف است، حاشیه‌های دارد با نشانه «س»، لاھیجی سلم ۴ الله «» .
کاغذ سپاهانی سفید - جلد تیماج زرد گرد آن سرخ وزر کوب با برگردان .
۱۴×۶ س.۳۵ - ۱۸/۵×۱۱/۵ ۱۹۹

تحفة الاریب فی الرد علی اهل الصلیب

این رساله در نه باب و از عبدالله بن عبد الله ترجمان است که بدین اسلام گرفته است و میخواهد در آن دین ترسایان و یهودان را رد کند آنهم بروش نقل نه بروش عقل که ابن حزم پیش گرفته است (دیباچه) مؤلف در دیباچه سرگذشت خود و ابی العباس احمد و امیر المؤمنین ابی فارس عبدالعزیز را میآورد و میگوید که من در این سال ۸۲۳ است که بنگارش ابن کتاب میپردازم . در آن از نمسا و انگلیزیه و جنویز و فرانسیس یاد شده است .

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم . الحمد لله وحده واليه يرجع الامر كله ... وبعد يقول ...

عبد الله بن عبد الله الترجمان ... لامان الله على بالهدایة .

انجام : وانا راجو ... ان اجمع لبيانات جميع الانبياء كتاباً فرد اعلى وجه التفصيل وحسبنا الله ونعم الوكيل ... والحمد لله رب العالمين .

[۱۴۳ - ج]

بخاط نسخه، عنوان و نشان شنگرف، در جدول سرخ و آبی ، آقامیرزا زکی منشی در تبریز در صفر ۱۴۰۸ آنرا برای محمدحسن طباطبائی نوشته است، در صفحه ۱۱۱ صفحه است، در صفحه عنوان آمده که اینکتاب در ۸۴۳ تألیف شده است .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ مقوایی .
۵۷ × ۳۲ - ۱۴ × ۱۴ س/۵ × ۱۶ .

تحقيق معنى الالف واللام (رسالة في ...)

این رساله از محمد تقی بن حسینعلی هروی است و در آغاز دو مقدمه است سپس در باره انواع لام تعریف در آن بحث میشود و بهترین کتابی است که من در این موضوع دیده ام .

آغاز: الرسالة في تحقيق معنى الالف واللام . بسم الله . وبه نستعين
الحمد لله رب العالمين ... اما بعد فيقول ... محمد تقی بن ابن حسینعلی

الهروى ... ان هذه رسالة في تحقيق معنى الالف واللام وما يتعلّق بها .
انجام : او مجموعه ما . هذا تمام ما اردنا بيانه في هذه الرسالة حررناها
على العجلة وحنيئذ فلنختتمها بحمد الله ... والصلوة على نبيه ... وعتنّه
الائمة البررة الكرام .

[٩٥ - ج]

شماره سوم دفتر است و ي خط نستعليق شب چهارشنبه ۳۴ محرم ۱۳۸۹، با عنوانها شنگرف و مشتکی
در متن و هامش نوشته عبد الجواد بن عبدالرحيم باي مادرانى لنجانى از روی نسخه‌اي که باید مقابله شده
با نسخه اصل خط مصنف بوده باشد ، ۳۲ پ - ۴۴ پ .

التحقيق والتنوير في بيان ما يتعلق بالمقادير

این رسالت درباره مقادیر و اوزان شرعی است و از شیخ اکبر شیخ جعفر بن خضر
جناحی نجفی کاشف الغطاء است و بچاپ رسید (ذریعه ۳ : ۴۸۴) .
آغاز : بسم الله . الحمد لله بارى النسم المشتق لنور الوجود من ظلمة العدم
وبعد فهذه رسالت التحقيق والتنوير في بيان ما يتعلق بالمقادير .

[٦١ - د]

شماره سوم دفتر است و بهما تحوّل خط شماره پیشین آن، ۳۱۱ ر - ۱۳۳، گویا کامل نبست .
انجام نسخه : والنصاب في الفلات الأربع ... وثلاثة أربع اوقية .

تذكرة الفقهاء في تاريخ من فتاوى العلماء

علامة حلی بدرخواست پسر خود فخر المحققین محمد شالوده کتابی در فقه
استدلالی با اشاره باراپیرون و آن سنت و نقد آنها ریخته و میخواست آن را در چهار قاعده
(عبادات - عقود - ایقاعات - احکام) بنویسد ، ۱۵ جزء آن را نوشته و همه آنها در
ایران بی تاریخ پیش از ۱۲۹۷ باندازه رحلی از روی نسخه ۱۷ ربیع ۱۰۷۴ (پایان
حج) در دو جلد بزر گ بچاپ سنگی رسیده است . از گفتار فخر المحققین در ایضاح الفوائد
در مسئله « حرمان زوجة غير ذات ولد » بن میاًید که او تامیر اث را هم نوشته است .

فهرست نسخه‌های خصی

(کشف الحجب ص ۱۱۰ - ذریعه ۴ : ۴۳ - سپه ۳۷۱:۱ - طوس ۱۶:۲ - ۱۸ و ۵:۳ - ۳۸۲).

این کتاب در فقه استدلالی متاخران بی مانند است افسوس که همه اجزاء آن در دست نیست. چنین است فهرست اجزاء موجود آن و تاریخ آنها:

جزء ۱ طهارة ۲۴ صفر ۷۰۳.

جزء ۲ صلوات یومیه ۱۸ شعبان ۷۰۳ (ش ۵۹۱ سپه).

جزء ۳ آخر صلوة.

جزء ۴ زکوٰة - خمس - صوم - اعتکاف ۱۴ محرم ۷۱۶

جزء ۵ مبحث تقسیر حج ۶ رمضان ۷۱۸ در حلمه.

جزء ۶ بقیه حج - جهاد ۷۱۹ در حلمه.

جزء ۷ بیع شفعه (پایان ع ۷۱۴/۱ در سلطانیه ش ۵۹۱ سپه).

جزء ۸ دین.

جزء ۹ رهن (سلطانیه ۷۱۴/۱) - حجر - تفلیس.

جزء ۱۰ ضمان (۱۱۱/۱) - کفاله - حواله - اقرار - صلح ۱۸ صفر ۷۱۵ در سلطانیه.

جزء ۱۱ امانت - ودیعه - عاریه - شرکت - قرض - لقطه - جماله. ۷۱۵/۱ ج

در سلطانیه.

جزء ۱۲ اجازه مزارعه - مساقات - سبق - رمایه ۵ شوال ۷۱۵

جزء ۱۳ غصب - احیاء موات - هبہ - وقف ۷۱۶/۱ ج ۲۶ در سلطانیه.

جزء ۱۴ وصایا ۱۹ شوال ۷۱۹

جزء ۱۵ نکاح (میراث زوجین) چهارشنبه ۱۶ ذیحجه ۷۲۰ (ش ۵۹۱ سپه).

از این فهرست بر می‌آید که حلی این اجزاء را نه بتر تیب بلکه جسته گریخته پیش از ۲۴ صفر ۷۰۳ آغاز نموده و تا ۱۶ ذیحجه ۷۲۰ نزدیک ۱۸ سال بدان می‌پرد اخته است.

حلی در اجازه بمنها مورخ محرم ۷۲۰ می نویسد که ۱۴ جلد ازین کتاب تا نکاح بیرون آمده است (اجازات بحارص ۵۲۰ و ۴۳۰ - ف ۲۱ و ۲۰)، او در خلاصه (ص ۲۴)

هم از آن یاد کرده است . پس او در ع ۶۹۳/۲ بدان میپرداخته و تا محرم ۷۲۰ چهارده
جلد آن بیرون آمده بود .

[ج - ۴]

این نسخه جزء ۱۳ و از مقصد ۷ در اجراه است تا پایان رایه هورخ ۵ شوال ۷۱۵ ، بخط نسخ
هرب با عنوانهای درشت ، علی بن سمروح در روز یکشنبه ۱۱ رمضان ۷۳۵ نوشن آن را با نجام رساند ،
ولی نمیدانم چرا در ایاره عالمه که در ۷۲۶ درگذشت می‌نویسد «الی هنا بخط مصفف طاب ثراه» نسخه
در رجب ۱۳۰۸ از آن لطفعلی بن محمد کاظم تبریزی امین السفرا بوده است ، نسخه دارای ۱۴ کراسه ۸
برگی است با ۴ برگ از کراسه ۱۵ ، در هاشم تصحیح شده و در برخی ارجاها در کنار صفحات «بخطه» دارد
(۱۰۷۴۱) .

کاغذ سمرقندی - جلد مقوای آراسته .

۱۰۷۴۱ - ۴۵×۱۶۵ - ۱۰×۱۸۵ .

[ج - ۴]

این نسخه از آغاز وصایا (جزء ۱۶) است تا پایان جزء ۱۵ (برابر با آنچه که بچاپ رسیده است)
و تاریخ ۱۶ ذی حجه ۷۲۰ (در جلد) هم دارد . علی بن محمد بن یونس در چاشت روز یکشنبه ده روزه مانده
از ع ۸۷۷ نوشن آن را پایان رساند ، در آن دارد «نسخت هذه النسخة من نسخة بلغت عرض بالمسودة»
او جزء ۱۴ را در چاشت روز یکشنبه پنج روز گذشته از ذی قعده ۸۶۶ با نجام رساند ، بنسخ کم اقطعه
است با عنوانهای درشت و شنگرف آورد ، تصحیحات در کنار صفحه‌ها هست (۱۰۷۴۶) .
کاغذ سمرقندی - جلد تیهاج تریاکی ضرایی مقوایی فرسوده .

۱۰۷۴۶ - ۴۵×۱۸۵ - ۲۷×۱۴۵ .

(التسبيحات القلبية في معرفة الربانية

صدرای شیرازی این رساله فلسفی را ساخته و عنوانهای آن «فینس» است ، بنام
الواردات القلبیة هم خوانده میشود و بچاپ رسیده است (ف ۳۹۷ - مجلس ش ۵۹۲/۳) .
آنغاز : بسم الله . و به نستعین . بعد الحمد لمبدع النفس و العقل ...
يقول ... محمد الشهير بصدر الدين ... ايها الطالب للسعادة ... اني هاتف
بات ببعض ما القى الى في روعي من وارد ... فاوردته في كلمات عقلية
غيرية عن نعمات روعية عجيبة مودعة في عدة فصول ... و سميتها
بالتسبيحات القلبية في معرفة الربانية .

انجام : واستغفر الله لى ولک ولمن سعی ودعی وقبل الوصية واتقى .

[۴۰۲ - ج]

شماره پنجم دفتر است و در ص ۳۴۳ پ - ۳۵۳ پ .

قصيدة القواعد في شرح تجريد العقائد

شرح شمس الدین محمود اصفهانی است بر تجريد العقائد طوسی (ف ۵۶۶).

[۴۴۲ - ج]

نسخ با عنوانهای شنگرف از سده ۱۱ه، حواشی دارد از میر سید شریف و بی‌نام، صفحه نخستین قاره است، از بایان افتاده و بدینجا هیرسد « قال ومعجزاته قبل النبوة تعطی الارهاص اقوال اختلافاً فی ظهور المعجزة ... وتسليم الاحجار » (۵۳۰۶۲)،
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی .
۳۴۳ - ۲۱ × ۱۴ / ۵ س ۱۹ - ۱۴ س ۸ .

تشريح الأفلاك

از شیخ بهائی است و در فهرست دانشگاه (ف ۸۵۸ و ۲۱۶۳) شناخته شده است.

[۴۱۷ - ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ باعنوانها و اشکال شنگرف مورخ رمضان ۱۰۴۰، ص ۱ پ - ۱۰ ر .
نسخه در ۱۴۴۴ ازان سردار حیدرقلی بن سعد محمدخان کابلی بوده است (۴۲۳۶۴).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی
۱۹۴ - ۲۰ / ۵ × ۱۲ س ۱۳ - ۱۵ س ۸ .

[۴۲۹ - ج]

بخلط نسخ با حواشی « منه » مورخ رمضان ۱۴۰۵ (۴۴۵۳۹).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز مقواهی .
۱۴۸ - ۱۹ / ۵ × ۱۴ س ۱۷ - ۱۲ / ۵ × ۷ س ۵ .

تشريح العين (رسالة في ...)

از نجیب الدین سمرقندی است . در فهرستها چنین کتابی ازاو ندیده ام .

آغاز: رسالتی در تشریح العین لنجیب الدین السمرقندی . ان العین
در کتابه من سبع طبقات و ثلث رطوبات.
انجام : و العصبة الجائیه من الدفاع (زین صفحه شکل چشم است
 بشنگرف) .

[۹۰ - ج]

شماره دوم دفتر است و در ۹۷ رو ب .

﴿الْتَّفَسِير﴾

این تفسیر در نسخه ما از علامه حلی دانسته شده است مگر اینکه در تفسیر آیه «وان کنتم علی سفر ولم تجدوا کاتبا فرهان مقبوضة» (گ ۱۴۷ ار) آمده: «واعلم ان الجمہور على اعتبار القبض في الرهن و انه شرط لقوله رهان مقبوضة وهو قول المفید و ابن الجنید و سلار و الشیخ الطوسی في النهاية و الشیخ نجم الدین بن سعید و قال الشیخ في الخلاف ليس شرطا وهو مذهب المالک و اختاره ابن ادريس و شیخنا جمال الدین ابن المطهر قدس الله روحه قال والآیة غير دالة على مطلوبهم لأنها سیقت للارشاد» از اینجا بر می آید که این تفسیر از یکی از شاگردان حلی باید باشد . این تفسیر بروش متکلمان شیعی نوشته شده و در آن از طبری و شیخ طوسی و زمخشری و ابوعلی جبائی و ابوالقاسم کعبی بلخی بسیار یاد میگردد . در نسخه ما حواشی فراوانی هست و در میان آنها گاهی دارد: «قال ع» و در یکجا دارد: «قال ع قدیبیزافی کتابنا المنصف و هو تفسیر تصریف ابی عثمان» در برخی جاها دارد . «حاشیة بخطه» یا «بخطه» . در بالای بر گ یکم نسخه ما دارد: «تفسير سورة الفاتحة و البقرة من تفسیر سر الوجيز للعلامة قدس سره و جدنا الاصل ...» این عبارت سائیده شده و درست خوانده نمیشود و این اندازه را هم بگمان خوانده ام .

علامه در خلاصه (ص ۲۴) از دو تفسیر خود بدینگونه یاد میکند: «القول الوجيز في تفسير الكتاب العزيز» و «نهج الایمان فی تفسیر القرآن ذکر نافیه مخلص الكشاف والتبیان وغیرهما» در ذریعه (۴: ۲۹۳) از السر الوجيز بالقول الوجيز و نهج الایمان

و تلخیص الکشاف حملی یاد شده است . در کشف الحجج (ص ۳۰۸ و ۵۹۵) از السر الوجین و نهج الایمان او بیاد گشت .

دراینکه این نسخه ما از علامه نیست گویا شکی نباشد مگر اینکه باید دید که از کدامیک از شاگردان او است .

آغاز نسخه ما : عاصم والكسائی و دعقوب و خلف و قرأ الباقون ملک وهو المختار لانه قرائة اهل البحرین ... والدين هو الجزاء والمراد يوم جزاء الاعمال ... (صراط الذين انعمت عليهم) بدل من الاول بدل الكل وهو في حکم تکرار العامل من حيث انه المقصود بالنسبة و فایدته التوكید والتخصيص على ان طريق المسلمين هو المستقيم على آکدوچه .

آغاز تفسیر سوره بقره : سورة البقرة وهي مایتان و ست و ثمانون و آیة کوفی و سبع بصری . بسمله . الـ . و سایر الحروف المعجمة التي يفتتح بها السوراختلف فيها فقیل انها من المتشابهات التي استأثر الله بعلمه ولا يعلم تاویلها الا هو وهذا هو المروى عن اهل البيت عليهم السلام وقیل هي اسماء المسور و قیل المراد بها الدلالة على اسماء الله تعالى فقوله الـ اى ان الله اعلم .

انجام : لها ما کسب من خیر و عليها ما اکتب من شر لا ينفع بها ... و قوله انما يقال في الخير و قوله .

[۱۱۶ - ج]

نسخه بسیار پاکیزه و بنسخ خوش روش‌گاهی معرب و با مرکب کم رنگ ، عنوانها ، شنگرف ، جواشی ریزتر بخط متن و بخط دیگر سیاه‌تر ، درهایش بسیاری از جاهای « بلغت قرائة ایده الله » دارد و ساختگی نیست از جواشی که بخط متن است و در بسیاری از جاهای نشانه « بخطه » دارد بر می‌آید که از روی نسخه اصل نوشته شده است .

نشانه کراسهای ده برگی آن از « ثالث الاول » است تا « سادس عشر الاول » نسخه از سده ۹ و میباشد ، از آغاز و انجام افتاده .

کاغذ سمر قندی - جلد مقوا عطف میشون .

۱۵۵×۱۵۵ - ۳۱×۳۰ - ۱۵۵×۱۵۵ .

تفسیر الاربع مقالات

ابن رضوان ابوالحسن علی بن رضوان مصری (۳۷۷ - ۴۵۳) اربع مقالات بسطمیوس قلوذی را تفسیر کرده است (ف ۸۶۲).

[۵-ب]

این نسخه با دیباچه ایست از مترجم فارسی آن که میگوید من این کتاب را بدمتر محمد ولی میرزا پیارسی درآوردم .
 آغاز دیباچه : بسم الله . وبه نستعین . حمدالله من جعل في السماء بروجا .
 ترجمه همین دیباچه که فهرست را هم دارد و ترجمه خود کتاب در میان سطور بخط نستعلیق هست ، کتاب بنسخ باعنوانهای شنگرف ، نوشتن اصل و ترجمه در ۱۴ شوال ۱۳۳۱ با نجام رسیده است ،
 حواشی پاشان : «عبدالوهاب عفی عنده» و «ابوالقاسم» ، درصفحة عنوان آمده که در ۱۴۱۷ قوی ایل ۱۳۵۱
 ترجمه این کتاب نویسانده شد ، عنوانهای مطالب درهایمش هست (۴۲۳۷۰) .
 کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج مشکی ضربی مقواei .
 ۰۳۸۰×۰۵۱۶×۰۴۳۱ - ۰۵۱۶×۰۵۳۱ - ۰۳۱۶×۰۵۰۵ : ۰۳۶/۰۵

[۶-ج]

این نسخه بنسخه باعنوانهای شنگرف و بانسخه درستی متنابه شده و از مسدۀ ۱۱ است ، مالک میرابوالقاسم فندرسکی (تاریخ تملک او را پاک کرده‌اند) و میرزا جمال در ۱۰۴۱ (مهر) (۵۰۵۹۸) .
 کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی ضربی مقواei .
 ۰۴۰۳×۰۵۱۷ - ۰۵۱۷×۰۵۱۱ - ۰۵۱۱×۰۵۱۷

تفسیر البحرین

نظم الدین حسن قمی نیشاپوری دانشمند سده هشتم تحریری را که خواجه طوسی از مجسطی بسطمیوس کرده بود تفسیر نموده است (ف ۸۶۴).

[۵-ج]

این نسخه بخط نستعلیق سده ۱۱ ، جای شکل و عنوان سفید هاند ، از بایان هم کمدار و ندوشند و تا پدینجا میرسد «کمال القصور عن استكمال الاذوار» (۴۸۲۷۶) .
 کاغذ سپاهانی - جلد مقوا از بکسوی .
 ۰۱۱۷×۰۵۱۲ - ۰۵۱۲×۰۵۲۴ - ۰۵۲۴×۰۵۱۲

تفسیر سوره الاحلام

جلال الدین محمد دوانی این شرح را بر سوره اخلاص نوشت و در آن عبارتهای تفسیر ابن سینا بر همین سوره را هم آورده و روشن کرده است. او این شرح را بنام ابو الفتح عبدالقادر سلطان ساخته است. دوانی در آن از تفسیر کبیر پدر خود بنام «السود الاعظم» یاد کرده و می نویسد: «و هذه الشبهة مما عرض لي في أوائل اشتغالى بهذه المطالب و اوردتها في الرسالة التمهيلية التي عملتها قبل ذلك بتاريخ شهر سنة اثنين و سنتين و ثمانمائة ثم رأيت في الشرح الجديد للتجرید الذي صنف في السنين المتأخرة عن هذا التاريخ» (ف ٤٢٤ - منزوی ١: ٤٧).

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم اللهم إلهي إلهي إلهي لا إله إلا أنت لا يحيط به أحد سوا ملائكتك ... فهذا تفسير سوره الاحلام على ما فتح الله تعالى على مؤلفه ... محمد بن اسعد الصديقي الدوانی وقد اشتمل على زبدة ما قاله اهل التفسير مع تتميمات و تحقیقات.

اجمام : وعلى هذاقیاس ما ورد في سایر سور من انها تعذر ربع القرآن والله اعلم بحقائق الامور و صلى الله على سيدنا محمد ... واصحابه معاذن الخیور (تمت الرسالة بتاريخ يوم الاثنين الخامس والعشرين من شهر جمادی الثانية سنة ١٢٢٧).

[١٥٥ - ج]

شماره هشتم دفتر است و بخط نستعلیق با نشانهای شنگرف مورخ روز دوشنبه ٢٥/٣/١٤٢٧ پ - ١٢٠

تفسیر سوره الجمعة

صدرای شیرازی این تفسیر فلسفی را بر سوره جمعه دردوازده مطلع نوشتند. (ذربعد ٤: ٣٣٧ - ادبیات ١٣٦).

آغاز: بسم الله . وبه نستعين . الحمد لواهب النفس والعلم والعقل ...

وبعد فيقول ... محمد المشتهر بصدر الدين بن ابراهيم الشيرازي اعلم

ايهـ الطالب السالك ... ان الموجود امام موجود بذاته قيوم بنفسه واما

موجود بغيره فائم بما عداه .

اجام : ان تقول بسم الله تحقق الاشياء بقولك بسم الله كما يتحقق

بقوله كن .

[۴۳ - ۵]

شماره یکم دفترست و بخط نستعلیق با عنوان ونشان شنگرف که محمد باقر کاشانی در کاشان

برای خودش درچاشت روز آدینه ۱۴۹۸ شعبان ۱۴۹۸ آزانوشه است ، ۲۴ پ - ۷۷ ر (42362)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز ضربی .

۱۱۹/۵۵×۷/۵ س ۱۳ - ۱۷/۵

تفسیر سوره الفلق

ابن سينا بر سوره فلق اين تفسير را نوشته است (منزوی ۱:۵۵ - ف ۲۳۹۹).

[۱۵۵ - ج]

شماره پنجم دفتر است و بهمان خط شماره پيشين آن، ۲۵ پ - ۱۰۶ ر.

تفسیر سوره الناس

ابن سينا بر سوره ناس اين تفسير را نوشته است (منزوی ۱:۵۷ - ف ۲۴۰۰).

[۱۵۵]

شماره ششم دفتر است و بخط نستعلیق ، ۲۵ ۱۷۶ پ - ۱۷۷ ر .

تفصیل وسائل الشیعه

شيخ حر عاملی تفصیل وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعة نوشته است

(ف ۱۲۳۲).

[۱۳/۱ - ب]

این نسخه جلد نخستین است (طهاره) و بنسخ کاظم بن صفر علی سپاهانی نجفی که درده نخستین ماه هفتم ۱۴۴۲ نوشته است، مالک عباس بن شیخ علی در ۱۴۹۸ و حاج حسن کبه، آغاز افتاده است (۵۲۹۳۸).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقواei.

۴۰×۴۰۵۴۰۵ - ۳۰×۱۰ س۴۳

[۱۳/۲ - ب]

این نسخه در زکوه است تا زیارات و همان سپاهانی در روز چهارشنبه ۷/۴/۱۴۳۴ آزرا نوشته است (۵۲۹۴۰).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقواei.

۴۰×۴۰۵۴۲۱ - ۳۰×۱۱ س۴۳

[۱۳/۳ - ب]

این نسخه از جهاد است تاوصیه (جزء ۴) و همان سپاهانی در شب ۴/۱/۱۴۴۲ آزرا نوشته است (۵۲۹۳۷).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقواei.

۴۰×۴۰۵۴۰۶ - ۳۰×۱۱ س۴۳

[۱۳/۴ - ب]

این نسخه از تکاچ است تا مشیخه و بنسخ باعنوانها و نشانهای شنگرف از سده ۱۴ و تاریخ تالیف رجب ۱۰۸۳ دارد، از آغاز افتاده است (۵۲۹۳۹).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقواei.

۴۰×۴۰۵۴۳۶ - ۳۰×۱۱ س۴۳

[۱۳/۵ - ب]

این نسخه صلوة است بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف سده ۱۱، آغاز و انجام افتاده است.

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ مقواei.

۴۰×۴۰۵۱۷۸ - ۳۰×۱۱ س۴۳

أبوالحسن يزدي

ابوالحسن يزدي این تقریرات را درباره صلوة نوشته است.

آغاز: بسم الله . كتاب الصلوة . وفيه مقاصد . المقصد الأول في مقدماتها
وهي تشتمل على فصول الاول في اعداد الصلوة اليومية ونواتلها وهي
احدي وخمسون .

انجام : الا انه يكفى للعدم احراز الموجب . والله العالم . الحمد لله
اولاً وآخر . كتبه ... ابوالحسن اليزدي قدم في يوم ۲۸ شهر محرم الحرام
سنة ۱۳۳۵ .

[۲۹۱ - ج]

بخليق نسخ مؤلف باعنوان ونشان شنگرف (۱۹۵۴).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .
۰۱۵۶۵×۰۲۱ - ۰۲۵×۰۹۵

التقريرات

از شیخ عبدالکریم بن محمد جعفر مهرجردی یزدی قیمه اصولی (۱۲۷۶-۱۳۰۵) است . سر گذشت او در ریحانة الادب (۱: ۳۲) دیده میشود .

در این تقریرات او سخنان دو استاد خود سید محمد فشار کی سپاهانی و شیخ محمد کاظم خراسانی را آورده و از آنده بد « سیدنا الاستاد » و « شیخنا الاستاد » تعبیین کرده است . از « شیخنا المرتضی قه » و « سید مشایخنا المیرزا الشیرازی قه » و « المحقق القمی قه » نیز یاد نمود .

آغاز: بسم الله . الحمد لله رب العالمين ... فيقول ... عبدالکریم یزدی النجفی ... لما فرق من مسائل القطع والظن التي علقتها على فرائد الشیخ ... المرتضی الانصاری ... هممت ان افرد رسالة مستقلة في مسائل الشک من البرائة والاستغلال والتخيير والاستصحاب ...

انجام : على مزية خاصة موجبة للترجيح هذا والحمد لله على ما تيسّر لي من تحرير هذه المسائل ... ماتنافت الاصدارات والأمائل .

[ج - ۱۰۰]

نسخ سده ۱۴۵ است، در پایان دارد « حرره الاقل» و همه تقریرات در آن هست (۵۲۹۵) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ مقواهی.

۷۹ - ۷۸ - ۷۷ - ۷۶ - ۷۵ - ۷۴ - ۷۳ - ۷۲ - ۷۱ - ۷۰

[ج - ۱۰۱]

نسخ، عنوان شنگرف، در ۱۸ شوال ۱۳۴۶ نوشته شده، ۱۵۹ ص.

آغاز : بسم الله المسئلہ الرا بعده الاستصحاب وقد عرفت بمعاريف غير خالية عن المناقحة
وامتنها تعريفه بابقاء مكان .

انجام : ماتفاق الاضداد والاماٹل . حرره الاقل ابوالحسن ابن محمد جعفر اليزدي
وكان الفراغ منه في الاحد الثامن عشر من شوال المكرم سنة ۱۳۴۶ .

نسخه بخش استصحاب را که در ۱۳ شوال نوشته شده و بخش تعارض را که در روز یکشنبه ۱۸۴ شوال
۱۳۴۶ نوشته شده است دارد.

کاغذ فرنگی - جلد تیماج زرد مقوا .

۸۲ - ۸۳ - ۸۴ - ۸۵ - ۸۶ - ۸۷ - ۸۸ - ۸۹ - ۹۰

التقریرات

تقریرات فقهی است بالاستدلال وبسیار منظم و دارای مبحث حیض است و رهن.

[ج - ۴۲۵]

بنسخ است باعنوان و نشان شنگرف از سده ۱۳ و باید نسخه اصل باشد .

آغاز : بسم الله . المقول في الجيض وهو لغة الدم السائل أو ميلان الدم أو مطلق السيلان
على خلاف لا يجدى التخوض فيه .

انجام : في وقت الفريضة بخلاف ما إذا تعلق بالفرد المقيد فانه (افتاده) .

آغاز : كتاب الرهن واعلم ان تمام النظر في هذا المقام يستدعى رسم فصول
الفصل الاول في الرهن .

انجام : وبينهما بون بعيد. الى هنا انهى كلام الاستاذ مدببة العالى .

(۵۳۰۱۰)

کاغذ فرنگی - جلد مقوا .

۱۲۸ - ۱۲۷ - ۱۲۶ - ۱۲۵ - ۱۲۴ - ۱۲۳ - ۱۲۲ - ۱۲۱

التحقیرات

این تقریرات مستدل فقهی در مبحث وضعه است و ناظر بمدارک عاملی میباشد.
حوالشی در نسخه‌ها بر آن دیده میشود که نشانه «منه دام ظله العالی» و «لمحرره عفی
عنه» دارد.

آغاز: فائدة . اعلم ان اكثرا الصحاب ذهبوا في الوضوء الى الوجوب
الغيري .

انجام : فالمعنى يثبت بقوله باضمام شیء آخر كما هو ظاهر.

[۱۳۶ - ج]

بنخط نستعليق خوش باعنوانها ونشانهای شنگرف از سده ۱۳ (۵۳۰۱)

ساغد فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوا

۱۷۴×۱۵۵×۲۳ - س۱۵ / ۵×۹ / ۵

التحقیرات

از سید محمد صادق بن محمد باقر طباطبائی آل صاحب الریاض چند تقریرات فقهی
در این کتابخانه هست که اکنون میشناسیم:
۱- در ادله عقلیه که در نسخه ما زاویه انسنته شده ولی از خود کتاب چیزی بدست
نیامده که از او باشد.

آغاز: في الأدلة العقلية وتحقيق الكلام فيها يقتضى رسم مقامات الأول
في ادراك العقل الحسن والقبح.

انجام در نسخه ما: «القول في الاجتهاد والتقليد» فان ملکه الاقتدار
ملزوم لتحمل المشقة وكيف وكان .

[۱۰۴ - ج]

نسخ سده ۱۳ است و از انجام افتادگی دارد و برخی جاها نستعليق میباشد، در برخی از برگها
سفید گذاشده شده و شاید نسخه اصل باشد (۵۳۰۶۵).

۱۹۵×۱۵۵×۲۳ - س۱۵ / ۵×۸ / ۵

۲- رساله‌ای در حجت قطع.

آغاز: رساله شریفة فی حجیة القطع بسمله . الحمد لله على نواله ...
وبعد فالكلام فيما يتعلق بالقطع من الأحكام وهو وان كان عادم المساس
والارتباط بمسائل الأصول التي تقع نتيجتها في صراط الاستنباط .

انجام : هذا تمام الكلام فيما هو المهم في المقام من بيان القطع من
الاقسام والاحكام وقد وقع الفراغ عن تسويد هذه الورقات على بد
مصنفها ... محمد صادق آل العلامة صاحب الرياض في التربية الغروية ...
في شهر ربيع الاول من سنة ١٣٢٩ وقد وقع الانتهاء بنقل السواد الى
الرياض في شهر رجب المرجب سنة ١٣٣٠ .

[٣٦١/١-ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ باعنوانهای شنگرف سده ١٤، ١٥، ٣ پ - ٢٨، همه شماره‌ها
یک خط است و باید اصل باشد (٥٣٠٢٦) .
کاغذ فرنگی - جلد مقوی .
١٦٣١٦٥ - ١٩١٦٥ .

۳- تقریراتی است در استصحاب .

آغاز: حمد لله على نواله والصلة على محمد وآلہ القول في الاستصحاب
وال مهم فيه اولاً بيان معناه المتداول بين الصحابة .

انجام نسخه : او المخالفة لاطلاق قوله .

[٣٦١/١-ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نستعلیق باعنوان ونشان شنگرف سده ١٤، ١٥، ٣ پ - ١١٢ .

۴- تقریراتی است در تعادل و تراجیح .

آغاز: رساله شریفة و مقاله منیفة في مسائل التعادل والتراجیح بسمله .
الحمد لله على نواله ... اما بعد فالقول فيما يتعلق بتعارض الدلیلین .

انجام : مع اغتشاش البال واختلال الخيال و الحمد لله على افضاله و
الصلة على محمد وآلہ . وقد وقع الفراغ من هذه الرساله لناظم عقودها ..

محمد صادق بن محمد باقر في الروضة الغروية ... في سنة ١٣٢١ . . .
ونقل من السواد الى البياض في شهر صفر المظفر في سنة ١٣٢٥ وقد
تيسّر واتفاق الانتقال من النقل في سلخ شهر رمضان المبارك سنة ١٣٣٠ .

[ج-٣٦١/١]

شماره سوم دفتر است و بخط نسخه علی باعنوانها و نشان شنگرف سده ١٤، گ ١١٣ پ - ١٦٣ ر .
۵- تقریر اتی است در اجاره .

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم العالمين ... كتاب الاجازة وهي ثابتة كتابا
وسنة واجماعا من المسلمين كما اعترف به غير واحد من الاساطين وفيه
مقدمة وفصل .

انجام نسخه : الفصل السابع في التنازع وفيه مسائل .

[ج-٣٦١/٢]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف سده ١٤ گ ٢ پ - ٥٥٤ همه
شماره ها یک خط نسخ و یا نسخه علی است و هر دوازیک نویسنده و باید اصل باشد (٥٢٩٧٥) .
کاغذ فرنگی - چلمقوا .
١٥×١٥/٥٥١٠٠ - ٣١×١٥/٥٥١٩ - ١٥×١٥/٥٥١٠٠
۶- تقریر اتی است در رضاع .

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم العالمين ... الرضاع كالنسب في أنه يجب
تحريم النكاح كتابا وسنة .

انجام : وقد نفي الضرر في الاسلام منته على الانام هذا آخر ما رددنا
ایراده الحمد لله اولا و آخرا و ظاهر و باطننا . تمت بعون الله و حسن
توفيقه .

[ج-٣٦١/٣]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ با عنوان شنگرف سده ١٤، گ ٥٦٧ پ - ٧٠ ر .
٧- تقریر اتی است در تقبیه .

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم على آلاه الجزيلة ونعمه الجمة ... وبعد في قول ...
محمد صادق بن محمد باقر الطباطبائی آل العلامة صاحب الرياض ان

هذه فوائد رشيقه و افكار دقيقه في مسئله التقىه تلقيناها من المولى
الامام ... شيخنا العلامه .

انجام : لالى عنوان عام كما فى المقام والحمد لله اولا وآخر اوظاهرها
وباطنا .

[٣٦١/٢ - ج]

شماره سوم دفتر است وبهمن خط شماره پيش آن، ص ٧٣ ب - ٨٤ ر .
٨- تقرير اتي است در قاعدة نفي ضرر .

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم... اما بعد فيقول... محمد صادق بن
محمد باقر الطباطبائي آل العلامه صاحب الریاض ان هذه تحفة وجيزة
ونخبة عزيزة في قاعدة نفي الضرر... وقد وفقني الله لتحريرها عند حضورى
على المولى الامام ... شيخنا العلامه .

انجام : ككل من العنوانين المذكورين بالقياس الى الآخر.

[٣٦١/٣ - ج]

شماره چهارم دفتر است وبهمن خط شماره پيش آن، ص ٨٤ ب - ٩٩ ر .

التقريرات

سید زین العابدین بن سید محمد مجاهد طباطبائی این تقریرات فقهی و اصولی را
نوشته است .

آغاز: بسم الله . حمدله . اما بعد فالكلام في علم الرجال يقتضي رسم
مقدمه ومقامات .

انجام : وهذه قرينة على ارادة الاستخدام المذكور سابقا .

[٣٦٥ - ج]

بخط نسخ ونسخه اصل است وخط خوردي وحاشيه دارد ، بضم مؤلف در آغاز نسخه نوشته که
تأليف پدر من است (١٩٦٥).

گاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی فرسوده .
۱۶۵×۱۰۵س۴۵ - ۴۲×۱۶۵س۴۹

الثغیرات

آقا زاده محمد بن محمد کاظم خراسانی (۱۲۹۴ - ۱۳۵۶) مؤلف این تقریرات است که تنها در قضاۓ میباشد (ف ۱۸۳۲).

[۲۷۳ - ج]

بنسخ با عنوانها و نشانهای شناور سده ۱۳ است . یادداشت ع ۱۲۵۰ در صفحه عنوان هست . (۵۳۱۹)

گاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ مقوایی .
۱۵×۱۶۵س۱۹ - ۲۱×۱۶۵س۹

تفوییم شرع النبی

در این رساله بر وایت از پیامبر اسلام آنچه در سی روز ماه شده و شایسته است بشود آمده است .

آغاز : بسم الله . هذا تقويم شرع النبی ص عمل به جميع النجباء .
انجام : ومن ولد فيه يكون صالحًا رفيعاً مرضياً ومن مرض فيه يمرأ
سريراً انشاء الله تعالى .

[۷۰ - ج]

شماره شانزدهم دفتر است و بخط نسخه‌ی چلیپا با عنوانهای شناور که در روز پنجشنبه چهارم رمضان ۱۴۵۳ نوشته شده است ، گ ۷۶ - ۷۷ ر .

اللَّكِملَةُ فِيهَا تَلْخُنٌ فِيهَا الْعَاهَةُ

ابو منصور موهوب بن ابی طاهر احمد بن محمد بن الخضر جوالیقی لغوی بغدادی مؤلف این کتاب است و آن در آلمان بچاپ رسید (معجم المطبوعات ۴۶۶ - ۵۳۹) . (۷۱۹)

آغاز: بسم الله . قال الشيخ الأجل الإمام أبو منصور موهوب بن احمد بن محمد بن الخضر الجواليقي ادام الله عزه و تاييده هذه حروف الفيت العامة تخطي فيها فاحبب التنبية عليه الانى لم اره او اكثرا هافى الكتب المؤلفة فيما تلحن فيه العامة .

انجام : ولا تقل زرته وقد افاق من علمته فهو ذاما تيسرا اثباته من مغفل خطءهم.

[۶۶ - ۵]

بخاط نسخ معرب با عنوانها و نشانهای شنگرف که خلف بن یوسف نجفی در روز سه شنبه ۱۵ روز گذشته از ماه ذی الحجه سال ۱۱۰۴ نوشته است .
محمد باقر بن محمد تقي مجلسی این نسخه را که از مجل در آمد گرما به زمینهای نقشجهان سپاهان که سلطان سليمان صفوی وقف کرده بود نوشته شده بود و قفس کرده و تولیت را بخودش و سپس بدانشمندان شایسته سپاهان برگزار کرده است ، این وقف بخط و مهر مجلسی است و تاریخ ندارد (۱۲۹۲).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج زرد .
۱۰۵×۱۰۵ - ۱۲ س ۴×۱۰۵ .

تلخیص المقال فی تحقیق احوال الرجال

مولی سید میرزا محمد بن علی بن ابی اهیم حسینی فارسی استرابادی (۱۰۲۸م)
سه کتاب در رجال دارد :

یکی بزر گی یا کبیر بنام « منهج المقال » که جزو یکم آن را در ۱۲ ع ۹۸۴ / ۲ نوشته و جزو دوم آن را در روز هفتم شوال ۹۸۵ و جزو سوم را در بیان صفر ۹۸۶ در نجف بازجام رساند (ص ۱۵۴ و ۲۷۱ چاپ سنگی آن) .

دیگری میانین یا وسیط بنام « تلخیص الاقوال » یا « تلخیص المقال » که در ۱۰ ج ۹۸۸ / ۲ آنرا نوشته است (فهرست منزوى ۵۴۹:۲ ش ۹۹۱ - فهرست طوس ۳۵۶:۲ - ذریعه ۴۲۸ و ۴۲۰:۴) .

سومی کوچک یا صغیر بنام وجیز که در مکه ۱۲ شوال سال ۱۰۱۶ آنرا بایجام رساند (طوس ۳۵۹:۲ - ذریعه ۱۴۵:۱۰ - منزوى ۴۹۲:۲ - معارف ۵۹:۲ - مصفي المقال ص ۴۳۰ - مجلس ۴:۴) .

آغاز: بسم الله . و به ثقتي . الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى
اما بعد فهذا كتاب تلخيص المقال في احوال الرجال قد اثبتت فيه الاسماء
على ترتيب الحروف المعجم مراعيا لالاول فالاول ثم الثاني وهكذا و
للاصل من عدم الزيادة حرفأ و حرف كة.

انجام : على ما ذكر المشايخ رضي الله عنهم وجزاهم عن الاسلام و
اهله خير الجزء بمحمد وآلهم الطيبين الطاهرين فرغ منه مؤلفه الراجي
محمد بن علي الاسترابادي عاشر شهر جمادي الآخر سنة ٩٨٨ حامداً
للله ... مستغفراً إلى الله والحمد لله رب العالمين (وقع الفراغ من سطر هذا
الكتاب على يده الكه ... جعفر بن علي بن سليمان البحرياني... بتاريخ
اليوم الخامس من شهر رجب الصب احد شهور سنة السبعين و الالف
والحمد لله حق حمده وصلى الله على محمد عبده وعلى آلهم الطاهرين).

[٣١١ - ج]

این نسخه بنسخ است باعنوان و نشان شنگرف که جعفر بن علی بن سلیمان بحرانی در روز پنجم رجب
۱۰۷۰ آن را نوشته است ، حواشی دارد ، نسخه درج ۱۲۴۳/۲ از آن زین العابدین بن محمد مهدی بوده
است (۱۸۸۰ م).

کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی با برگردان .
۱۵×۸×۱۲/۵۳۷۷ - ۱۹ س۳۰

التنيبات العلية على وظائف الصلاة القلبية

از شهید ثانی است و بچاپ هم رسیده است (ذریعه ۴۵۲: ۴) شهید آن را در روز
شنبه ۹ ذی حجه پیايان رسانده است.

[۵۰ - د]

شماره سوم دفتر است بنسخ و عنوان شنگرف مانند شماره های پیشین همین دفتر و از همان نویسنده
(علی بن علی فقیه شامی عاملی فرزانی) که در طوس در پایان روز ۲۴ ع ۹۸۳ نوشته است ، گ ۹۹ پ ۱۵۳ - ر ۱۵۳ -
ازین شعرهای است بعربی و پاره ای از نama صادق (ع) و نجاشی از رساله شیخ زین الدین ، در گ ۱۵۳ -

تفصیل المرا م

از مولی علی اصغر بن محمد یوسف قزوینی و حاشیه ایست بر حاشیه ملا خلیل قزوینی بر عده اصول شیخ طوسی . او شاگرد همین قزوینی هم بوده است (ذریعه ۴ : ۴۶۴ و ۷۹:۶) این حاشیه را او چنانکه از نسخه ما برمیآید در ۲۴ ع ۱۱۰۳/۲ با نجام رسانده است . روش فلسفی او در این رساله پیدا است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم رب العالمين ... فيقول ... ابن محمد یوسف اصغر الززوینی ... لمارایت توفر دواعی المحصلین الى تعلم الجوashi المعلقة على عدة اصول للمولی ... خلیل ... فتعرضت لتوضیح مطالبہ... وسمیته تتفصیل المرا م .

انجام : فالحاجة ماسة الى اثباتها ليترقب عليها قطعیته . تم بعون الله... في الرابع والعشرين من ربیع الثانی سنة ۱۱۰۳ .

[ج ۴۴۹]

(خط نسخ با عنوان و نشان شنی عرف و خط خورده‌گی دارد و نسخه اصل است (48375) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی زر کوب مقوا نی با مرگردان .
۰۱۴/۵×۱۴/۵ س ۹۴۱ - ۰۱۴/۵×۱۴/۵ س ۹۴۱

التوحید (كتاب ...)

ابن بابویه قمی رازی این کتاب را در توحید و نفی تشبیه و جبر نگاشته است و آن چندبار بچاپ رسید و چهار شرح برای آن یاد کرده‌اند (ذریعه ۴-۴۸۲:۴) در این کتاب آراء فلسفی و کلامی وادبی خود ابن بابویه هم آمده است (ص ۷۲ و ۱۳۲) و ۲۱۷ و ۲۱۹ و ۲۳۴ و ۲۵۱ و ۲۶۶ و ۲۵۱ و ۲۷۶ و ۲۷۹ و ۲۸۵ چاپ ۱۳۷۵ تهران) و از آن برمی‌آید که او بکوفه و همدان و نیشابور و سرخس و بلخ رفته بود و در آن از سالهای ۳۵۲ و ۳۵۴ و از عیون و خصال و کتاب النبوة خود او یاد می‌گردد (ص ۱۶۴ و ۳۹ و ۱۷۴ و ۱۹۴ و ۲۷۲ و ۲۹۳ و ۲۸۷ و ۵۵ و ۲۹۵) ریشه و اصل تعلیم صباحی را در این کتاب (ص ۲۰۸ و ۲۱۱) و

در معانی الاخبار همو میتوان یافت گذشته از همه اینها این کتاب برای تاریخ فلسفه و کلام اسلامی خودم در کی ارزش داشت.

[۱۶ - ۵]

بخط نسخ باعنوان نشان شنگرف از سده ۱۱ است (۱۹۰۵).
کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقاوی.
۱۴۰۵×۱۹ - ۱۹۱۶س۶۲۵۶

الثورات

تورات در آغاز ترقی کار ترجمه در تمدن اسلامی بعربی در آمده بود و گذشته از آن سوره های از تورات در کتابهای اخبار و احادیث بنقل علی ع بعربی یا باستخراج کعب الاحباد بده میشود و باید در کیفیت آن بررسی نمود که کی بعربی در آمده و مترجم آنها کیست و از کدامیک از سوره صحیح و منحول عهد عتیق و جدید میباشد.

[۱۱۱ - ب]

شماره ۲۵ دفتر است و بخط نسخعلیق چلپا باعنوانها و نشانهای شنگرف، از سده ۱۱-۳۴۵-۳۴۶، پ،
و بنام چهل سوره تورات است که علی ع بعربی در آورد.
آغاز : الاولی عجبت لمن این بالموت کیف يفرج
انجام : الاربعون ، یابن آدم احکم السفينة فان البحر عميق... و كان اشد الناس عذابا
یوم القیمة زد ناهم عذابا فوق العذاب (و الحمد لله و صلی الله علی محمد و آله
الطاهرين) .

[۷۰ - ج]

شماره سوم دفتر (۱۰-۱۹) بنام اربعون سوره منتخبین التوراة و چهارم دفتر (۱۱ ب) بنام ائم
عشر کلمه استخر جه کعب الاخبار

[۳۱ - ۵]

در این نسخه از همان چهل سوره تورات است با ترجمة فارسی میان سطور و بخط نسخعلیق است
که در روز شنبه ۱۸ ذی قعده ۱۳۸۱ نوشته شده و نام نویسنده ذور محمد پسر ملام محمد پسر ملا محمد تقی
میباشد، ۳۶۴-۹۱ ر، پیش از این و پس از این مطابق پراکنده نظام و نثر فارسی است و بیشتر آن حدیث
است و نسخه گویا از آن روضه خوانی بوده است (۴۲۲۲۵).

کاغذ فرنگی - جلد مقوا.

۱۹۴-۱۱۷×۱۱۷ - ۱۰۱۴س۷

[۵ - ۶۵]

شماره نخستین این دفتر همانست که در شماره ۲۵ دفتر ۱۱ ب دیده ایم ولی بترتیب شماره ۴ دفتر ۷۰ ج و در این هم ندارد که علی ع آن را ترجمه نموده است؛ بخط نستعلیق سده ۱۳ است، ^گ ۱ پ - ۱۷ - پ، این دفتر جنگی است بنظام و ثغر و بخط نسخ و نستعلیق محمد بن حاج محمد حسن است در سال ۱۴۷۱ (گر) ۱۸۸۹ (ج) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج خاکستری ضربی.

۱۱×۱۰ - ۱۵×۱۰ - ۱۴×۱۵ سس ۱۰۵ ۳۷

[۵ - ۷۶]

در این نسخه سوره‌های چهل گانه تورات است با ترجمة فارسی زیر سطور بشترک بخط نستعلیق و در سال ۱۳۵۹ نوشته شده است، ^گ ۱ پ - ۱۳ پ، پس از این اخبار است بنفارسی و افسون و طالع یعنی از روی بروج و پراکنده‌های احکام نجومی دیگر همه بنفارسی و نسخه‌گویا از آن افسونگر و دعا نویسی بوده است، همه اینها بخط نستعلیق است در همان تاریخ (۲۹۲۷).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سیز مقوائی تازه .

۱۰×۱۴ - ۱۶×۱۸ - ۱۵×۱۴ ۳۷

قوصیح التذکرة

نظام الدین حسن بن محمد قمی نیشابوری این شرح را بر تذکره خواجه طوسی برای نظام الدین علی رئیس یزدی در ۱/۱۱/۷۱۱ ساخته است (ف ۹۰۷) در پایان نسخه ما آمده: «وقد اتفاق فراغی من تأليف هذا الكتاب غرة ربیع الاول من شهرور سنة احدی عشر وسبعمائه .. وانا افقر خلق الله ... الحسن بن محمد یعرف بنظام النیشابوری نظم الله احواله في الدارين» .

[۱۳ - ح]

شماره یکم دفتر است و بخط نستعلیق و حواشی دارد با شانه «دروس ، قاضی،...» عنوان و نشان و شکل شنگرف است، غیاث الدین بن فرج زاد در سین روز چهارم ربیع دوم ۱۰۳۳ نوشتن آنرا بیان برده است، ^گ ۱ پ - ۱۹۷ - ر (۹۳۴۴).

کاغذ میاهانی نخودی - جلد تیماج تریاکی زرگوب مقوائی با برگردان .

۱۷×۶/۶ - ۳۶×۵/۳۵ ۳۰۰

نهذیب الاحکام

شیخ طوسی مؤلف تهذیب الاحکام است و این کتاب در فهرست دانشگاه از نگارنده (ص ۱۲۴) شناخته شده است.

[۱۷ - ب]

این نسخه از زیارات است تا دیات و آغاز و انجام افتاده است، بنسخ باشانه های شنگرف از سده ۱۴، نسخه بدلاها در هامش است بهای آن در پایان نسخه ۲۵ قران نوشته شده است، کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه ای مقوایی با برگدان. ۰۴۰۳×۱۸۵ - ۳۱×۱۱۲ س.

[۵۶ / ۱ - ب]

این نسخه از آغاز است تا جزو ۳ وزکوہ بنسخ روشن با عنوان و نشان شنگرف یازرد در دو جدول زر و لاجورد، سرلوحی در آغاز بزر و لاجورد و شنگرف و همچنین در پایان بهمین رکھا آراسته است نویسنده که گویا نامش قاضی است آنرا در آغاز ذی حجه ۱۰۸۷ نوشته است، حواشی بنتعلیق با نشانه «شم سلمه» و «ع آه» و «نعمه» است، در آغاز و انجام فوائدی است از سید نعمۃ اللہ و جزا. کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی زر کوب آراسته مقوایی درون سرخ آراسته زر کوب. ۰۳۹۱×۱۱/۵ - ۳۴×۲۱ ۰۴۰۳

[۵۶ / ۳ - ج]

این نسخه از جهاد است تا پایان مشیخه و نور الدین محمد حافظ در بقعة اشرفیه در روز آذینه ۱۰۷۳/۲ هجری میرزا آقاییکا وزیر گیلان لاھیجان نوشته است، بخط نسخه ای، متن زیر خط زرین و شنگرف نشانها و عنوانها شنگرف، دریلک جدول زر و لاجورد، حواشی «مقدام ظله» و جزآن دارد، سرلوحی بزر و سبز و سرخ در آغاز هست. کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی زر کوب درون حنائی زر کوب. ۰۵۲۱×۱۲ س - ۳۴×۲۱

[۸۷ - ب]

این نسخه از آغاز است تا پایان جزو نجاشیین (صیام) و بنسخ با عنوان و نشان شنگرف و متن زیر خط سرخ و محمد مهدی نوشت آن روز یتیم شنبه ۱۸۴/۱۰/۹۴ بپایان رسانده است، «محمد بن الحسن البصری

فهرست نسخه‌های خطی

بخط خود در بایان نسخه بکسی که گویا همان محمد مؤمن مشهدی باشد اجازة قرائت و روایت میدهد، همو بخط خود در آغاز نسخه اجازة قرائت همین کتاب و جز آن و اجازة روایت کتابهای حدیث باسنادی که در تفصیل وسائل الشیعه نوشته است برای مولی محمد مؤمن بن حاجی محمد شریف مشهدی در بایان ح ۱۰۹۴/۱ نوشته است، نسخه در ۱۲۴۵ از آن محمد بن سیف الدین محمد مختاری بوده است، بلاغ قرائت در میانه نسخه هم هست، اجازة قرائت محمدسر بخط خود او مورخ ۱۰۹۳/۳ ج در پایان صلوٰه است.

حوالی دارد بانشانه « ادره، ع اهره، م ق ره سلمه‌الله، م د ح سلمه‌الله تعالیٰ » (۵۱۱۶۰).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی درون سرخ .
۰۷/۵×۱۹۵۷۸۶ - ۳۰×۱۰۹۳/۳

[۹۴ - ب]

این نسخه از کتاب الصید است تازدیك بپایان وصیت و افتادگی دارد، بنسخ است با عنوان و نشان شنگرف از عبدالمجید بن مظفر بن حسن بن محمد بحرانی در مکه وارسد است، خط چند مالک در صفحه عنوان دیده میشود و بیداست که از مردم بحران هستند، حاشیه نستعلیق بانشان « ام ن سلمه » (۵۳۰۴۶).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای گرد آن سرخ و مقوایی .
۰۷/۵×۱۹۵۷۸۶ - ۳۷×۱۱/۵ س۴۱

[۳۴ - ج]

این نسخه از زکوه است تاجی و بنسخ است و متن زیر خط مشکی و مصطفی بن عبدالواحد حوزی جزو سوم (زکوه) را در روز ۱۹ ذی قعده و صوم را در ۱۲۴ (گویا ۱۴۰۳) نوشته است، برگ پایان کتاب تازه تراست، همین تاریخ (۱۴۰۳) باز در صفحه بازبین دیده میشود، بگواهی سیف بن عبدالله بن محمد بحرانی دارندۀ نسخه خواجه محمد باقر بن باقر بیده است (۹۳۴۶).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی .
۰۵×۱۷/۵ س۴۸۱ - ۴۵×۱۱/۵ س۱۸

[۶۹ - ج]

این نسخه از آغاز است با افتادگی تازیارات که آنهم افتاده دارد، بخط نستعلیق است با عنوانهای نشانهای شنگرف، نویسنده صلوٰه محمد تقی بن حاجی ملک محمود قوژدی میباشد و تاریخ آن ح ۱۰۴۴/۱ است، نویسنده زکوه تازیارات عبدالباقي بن بدیع الزمان است و تاریخ صوم ع ۱۰۵۶/۱ میباشد، بلاغ قرائت در سراسر نسخه هست و از محمد تقی بن مجلسی است و تاریخ آن در پایان زکوه نیمه های ج ۱۰۵۶/۱ و در پایان صوم ذی قعده ۱۰۵۶ و در پایان حج نیمه های ج ۱۰۵۸/۱ است، در میانه چند برگی تازه است (۵۲۹۴۶).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی .
۰۷/۵×۱۹/۵ س۴۴۴ - ۴۵×۱۶/۵ س۲۵

تہذیب الوصول الی علم الاحوال

علامه حلى مؤلف تہذیب الوصول است و آن را در فهرست دانشگاه از نگارنده
 (ص ۱۶۶۵) شناخته ایم.

[ج - ۳۴۰]

این نسخه از آغاز و انجام افتاده و بخط نسخ سده ۱۱ با عنوانهای شنگرف و حواشی نستعلیق
 دارد با نشانه «سر»، نشانه کراسه هشت برگی بر قم از ۲۱۸ تا ۱۸۲ را دارد (۴۴۸۲۸).
 کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز مقوائی تازه
 ۱۳۱۲-۱۳۱۳ م / ۱۴۵۷-۱۴۵۸ س ۲۰ × ۲۰ × ۱۱/۵

تیقون الطهارة والحدث والشك في المباق ونها (رسالة فی ...)

این رساله از شهید ثانی است و در ص ۲۶-۴۴ مجموعه ده رساله او بسال ۱۳۱۲-۱۳۱۳
 بچاپ رسیده است.

[ج - ۴۲۸]

شماره دوم دفتر است، در ۲۳ پ - ۴۲ ر، در کربلا نوشته شده است.

جامع الاخبار

جامع الاخبار از مجموعه های حدیث شیعی است که بسیار متدائل بود و از آن بهره
 میبردند ولی هنوز روشن نشد که گردآورنده آن کیست (ف ۱۲۶۸).

[ج - ۷۰]

شماره دهم ایندفتر بخشی است از جامع الاخبار بدینگونه: « من جامع الاخبار فصل في الخصائص
 التي أورث الفقر أولها القيام من الفراش للبول عريانا - تكبيرة الاحرام فرض وكما في سنة » ۵۰-۵۱
 دوازده فصل در آن هست.

جامع الفوائد فی شرح خطبة القواعد

فخر المحققین محمد حلی بر خطبه قواعد الاحکام پدر خود علامه حلی این شرح را نوشته است . از آن سه نکته برمیآید: یکی تفسیر تحمید بقوای علمی و عملی نفس ناطقه که در دیباچه لوامع الانوار قلب رازی هم دیده میشود ، دوم استدلالی که خواجه طوسی بر حفایت آئین شیعی آورده و از وجه دین ناصر خسرو گرفته است ، سوم توجیه اختلاف فتاوی علامه حلی .

آغاز: بسم الله . وصلواته على رسوله محمد واله (ف ۲۱۹۹).

انجام : وقد جعل لها الفصول (تم والحمد لله رب العالمين).

[۴۶ - ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ با نشان شنگرف و عنوان قوله زیر خط سرخ و بهمان خط مورخ شماره دوم آن، ۵۲-۴ پ، نسخه وقف حاجی سید محمد باقر است بوصیت حاجی میرزا صادق مکتبه ای در ۱۴۳۶ محرم، مالک محمد تقی بن محمد کاظم در ۱۱۳۸ (۵۸۰۷۸) .
کاغذ سپاهانی سبز - جلد تیماج تریاکی مقوایی.
۰۱۸۴۴۴×۱۰۴۲۴ - ۰۳۶/۵×۱۸۴۴۴

جامع المقاصد

از خاتم المجتهدین شیخ محقق نورالدین ابیالحسن علی کرکی (در گذشته ۹۴۰ میباشد (ف ۱۸۳۹) .

[۴۶ - ج]

این نسخه از «المطلب الثاني الاحکام» از کتاب سبق و رمایه است تا پایان جزء سوم (شفعه) و بنسخ است با عنوانهای شنگرف از حسن بن محمد هوسوی حسینی مغازه‌ای در روز پنجشنبه ۵ رمضان ۹۷۵ و حواشی «مهن رحمة الله» دارد ، در صفحه عنوان آمده که سید علی طباطبائی و پسرش سید محمد مجاهد نسخه را تصحیح کرد (۵۳۰۲۵) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ مقوایی.

۰۱۹×۱۳۴۵ - ۰۴۵×۱۸۴۶۸

[۶۱ - ج]

این نسخه از متعارف است تا احیاء موات و بخط نسخ باعنوانهای شنگرف از سده ۱۱ و با نسخه‌ای که شیخ علی بن احمد بن هلال منتشر از روی نسخه اصل خط کر کی نوشته و بر او هم خوانده بود در ۱ محرم ۱۰۴۱ مقابله شده است، محمد طاهر طباطبائی هم آنرا مقابله کرده و در ۱۰۴۱ مالک آن بوده است، نسخه وقف شده وتولیت آن به متولی موقوفات مدرسه جدید سلطانی چهار باغ سپاهان برگزار شده است، خواشی دار با نشانه «ع بن عبدالعال» و «کذا بخطه و جدت» و «بخطه رحیمه لله تعالی» (۴۱۵۶۷).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج زرد ضربی مقوایی.

۱۸/۵×۱۲/۵ - ۳۶×۴۵ س۴۵ - ۳۶×۴۰۰

الجبر والاختیار (رسالة في ...)

در این رساله بروشن متكلمان شیعی از روی آیات قرآنی اثبات اختیار شده

است.

آغاز: بسم الله . قال الله تعالى في محكم كتابه آيات بينات دالة على
صدور الأفعال من العبيد و من كابر في ذلك فقد كابر في ابطال الحق
و اظهار الباطل .

انجام : لاعتقادهم بعدل الله تعالى وصدق الله العظيم ورسوله الكريم
والحمد لله رب العالمين .

[۷۰ - ج]

شماره هشتم دفتر است و در ۳-۴۷-۴۳ دیر .

جتو امتحان الجامع

امین الاسلام ابوعلی فضل بن الحسن بن الفضل تفسیری (طبعی) طوسی از
دانشمندان بنام شیعی در سده ششم بدراخواست پسر خود ابونصر الحسن این کتاب را
پس از نوشتن از مجمع البيان والكافی الشافی و دیدن کشاف زمخشیر ساخته و تفسیر
میانین او است بر قرآن در چهار جلد که از روز شنبه ۱۸ صفر ۵۴۲ تا ۲۴ محرم ۵۴۳
بدان میپرداخته و در این هنگام بیش از ۷۰ سال داشته است. این تفسیری بسیار ساده و
ادبی است و گزینه از دو تفسیر دیگر او (۱۳۹۸) .

[۹۳ - ب]

این نسخه از آغاز سوره مریم است تا پایان قران و از آغاز افتادگی دارد و بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف عنایت الله بن محمد شهر ازی است در روز دوشنبه ۵/۱۰۹۲ (۹۳۴۲).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی.

۱۹×۷/۵ س.م ۳۴۸ - ۳۲×۱۴/۵ س.م ۳۴۶

[۷ - ج]

این نسخه از آغاز است و اندکی از دیباچه افتاده است، تا پایان سوره کهفرد نیمی بخط نسخ و در نیمه دوم نستعلیق و با عنوان و نشان شنگرف و با حواشی نستعلیق، محمد نبی من حاجی علی رضای رازی در ۱۱۳۶/۱۴ آذر ۱ نوشته است، نیمة نخستین کهنه ترمی نماید (۹۳۴۳).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی با برگردان.

۱۷/۵×۷/۵ س.م ۳۶۰ - ۳۶×۱۳/۵ س.م ۳۴۰

[۴۲ - ج]

این نسخه از آغاز است تا پایان کهف و بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف و حسن بن احمد بن علی بن شفیع عاملی در روز سه شنبه ۳۵ شوال ۱۰۰۹ آذر ۱۳۴۱ پایان رساند، مالک محمد رضا با مهر ۱۳۲۸ و محمد باقر بن محمد تقی بن محمد باقر سپاهانی در ۱۳۴۱ درع ۱۳۲۴، یادداشتهای ۱۳۱۲ و ۱۳۱۰ در آغاز هست.

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی عطف حنائی مقوایی.

۱۶/۵×۱۸/۵ س.م ۳۴۹ - ۴۴/۵×۱۱ س.م ۱۹

جو اهر الکلام

از شیخ محمد حسن اصفهانی است و در فقه استدلالی (ف ۱۸۴۵).

[۴۶ - ب]

این نسخه از عرق است تا نقطه و بخط نسخ و متن زیر خط مشکی و صیدوی باحث آن در ۴۰ صفحه ۱۳۶۶ نوشته شده است (۵۳۰۳).

کاغذ فرنگی سفید - جلد تیماج سرخ زرکوب ضربی مقوایی.

۰۶×۱۱ س.م ۳۰۶ - ۳۰/۵×۲۰ س.م ۳۰۶

جواهر الفرائض (الفرائض النصيرية)

از خواجه طوسی است و در دو بخش و در آن از مواريث و فرائض گفتگو شده است (ذریعه ۵ : ۲۷۴ - کشف الحجج ۲۹۸ - ف ۱۹۳۶).

[۳۱۷ - ج]

شماره پنجم دفتر است و بخط نسخ با عنوانهای شنگرف و در بیان آن دارد «و بالله التوفيق وهو حسبنا ونعم الوكيل - تمت الرسالة الشريفة في اثنى عشر شهر شوال المكرم سنة ثمانين واربعون والـف» ۳۴۹ ب - ۶۹.

حاشیة أثبات الواجب القديم

چنان‌که در فهرست صفحه عنوان نسخه ما آمده قراباغی مؤلف این حاشیه است ولی در کشف الطالبون (۱:۵۳۸) حاشیه‌ای از مولی حنفی یاد شده با آغازی که در نسخه ما دیده می‌شود در ذریعه (۱۰:۶) از چنین حاشیه‌ای یاد نگشت. این قراباغی باید همان باشد که چلبی از او شرحی بر همین اثبات الواجب یاد کرده و او را هم مولی عز الدین محمد بن علی فره باغی خوانده است. در طوس (۶۵:۴) از همان حاشیه محمد حنفی تبریزی (در گذشته نزدیک ۹۰۰) یاد شده و درست مانند نسخه ما است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله من تقدس جنابه عن ان يكون شريعة لكل وارد ... وبعد فهذه فوائد شريفة ونكات لطيفة في حل رسالة اثبات الواجب ... للمولى ... جلال الملة والمدين محمد الدواني ... وجعلتها هدية لمتحفل... نظام مباني الدولة الرفيعة قوام مدارج الحسبة المنيعة... الملقب ... بمحب الله.

انجام: ليس بتمام عقلا لا بالدليل ولا بالبديهه . هذا آخر ما قصدنا ايراده في شرح رساله اثبات الواجب . وقع الفراغ من تأليفه يوم الاربعاء التاسع من شعبان سنة ست وعشرين وتسعمائة .

[۳۰۱ - ج]

شماره پنجم دفتر است و بخط نسخه‌ی ریز باعنوانهای شنگرف و حواشی «منه مدظله» دارد و از نویسنده شماره‌های پیش باید باشد، هر صفحه در دو جدول مشکی و سرخ است، س. ۳۴، ۹۵×۷۵.

حاشیه‌ی اصو لیة

این حاشیه در نسخه ما گویا یکی از حواشی قوانین باشد.

آغاز: بسم الله خير الاسماء و اشرفها . قوله وظاهر مقاله كثیر آه اراد بالتطابق بين المعنین انحصر مفهوم الاضافي بحسب الخارج .

انجام : قوله هذا اذا بان حضورية علم المئكة ... في صحة الاحتراز عن علم (افتاده) .

[۱۸۱ - ج]

شماره سوم دفتر است و بخط نسخه‌ی سده ۱۳، گ ۶۳ پ ۸۵ .

حاشیه‌ی انو ارتقیل

این حاشیه در نسخه ما از آغاز افتاد کی دارد و دانسته نشد از کیست آغاز سوره مومنوں : ما يتعلّق من الكلام بتفسیر سورة المؤمنين وهي مكية . بسم الله . قوله : قد ثبت التوقع ، كلمة قد سواء دخلت على الماضي او المضارع تدل على معنین .

انجام : سوره ناس . قوله تعالى ملك الناس ، لم يقرء في المشهور هنا بالالف كمامقريء به ... ليست بتملك المثبتة في الاهتمام والمطلوبية . اللهم ثبت قلوبنا على دينك ... وصحبه اجمعين آمين .

[۳ - ب]

این نسخه از نیمة باز پسین سوره حج است بدینگونه : «خلق احقر خلق الله قدر اوجلة لها... قوله : او جعل الله ، مثل وروی عن الاخفش» .

بحث نسخ باعنوان ونشان شنگرف ومرتضی فلی بن محمد یوسف افشار در روز شنبه ۱۱۱۰/۵/۴ آنرا نوشته است (49743).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی درون سرخ گلی مقوایی فرسوده.

۴۸×۱۵ س-۶۳-۳۷/۵×۳۳ س-۵۶۱

حاشیة انوار التنزيل

این یکی حاشیه دیگری است و از سوره عم است تا پایان قرآن و داشته نشد از کیست.

آغاز: بسم الله . عم تیسائلون . اصله عن ما محفوظ الالف حذفاً كثيراً
إلى أن قل الأصل وهو ثباتات الالف .

انجام : قوله : وفيه تعسف الخ لا يخرج بذلك عن التعسف ... الانتقال
إلى الناس منه في هذا المقام . الحمد لله الذي وفقنا بشرح هذا التفسير .

[۳۹۵ - ج]

شماره یکم دفتر و بخط نسخه علیق باعنوان شنگرف لطف الله رازی در سپاهان در ۱۳ ذی حجه ۹۹۷
س ۱ ب - ۳۹ .
کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج زرد گردمشکی .
۰-۱۳/۵×۱۱ س-۴۳ - ۴۱×۱۱ س-۴۹

حاشیة انوار التنزيل

عاصم الدين اسفرایینی چنانکه در صفحه عنوان نسخه ما آمده محشی این تفسیر است از آغاز تا پایان سوره بقره .

آغاز: قوله : وساير الالفاظ التي تهجى بها ، في القاموس الهجاء تقطيع الكلمة بحروفها وفي الاساس الهجاء تعديد الحروف .

انجام : وسخر المتسلل بها والمتلجم بتلاوتها اللهم كما وفقنا التأمل فيه وثبت ما الهمتنا وفقنا لشكرك بالعمل به والاطلاع على بطوفها وارزقنا التوفيق للتبع جميع كلامك واجعله ذخر المناشف يعاشرنا وصلی

علی من انزلت الیه کتابک و ارسلته الینا بخطابک و علی آله و صحبه
الفائزین بقربک.

[۱۱۵ - ج]

بخط نسخ باعنوانهای شنگرف از سده ۱۴، حواشی دارد با نشانه «شیخ، شیخزاده، شواهد،
عن، خسرو، مجتبی الدین، منه» یادداشت‌های ۱۳۴۶ و ۱۳۴۴ در آغاز هست، شعرهای بنارسی از هلا مهر
علی خوئی در پایان دیده میشود (۴۸۳۵۵).

حاشیة تحریر القواعد المنطقية

این حاشیه از میر سید شریف گرانی است بر تحریر القواعد المنطقیه که شرحی
است از قطب رازی بر رساله الشمسیه دیبان کاتبی (طوس ۳۷۶:۵)

[۱۱۳ - ج]

این نسخه شماره دوم دفتر است و بخط نستعلیق صادق بن محمد در سپاهان در ۱۳۳۶/۱۱ع، ۱۱۶ پ - ۱۸۹ پ، پیش از این نظم و نثر فارسی است.

حاشیة تهذیب المنطق

این حاشیه از جلال الدین محمد دوانی است بر تهذیب المنطق تفتازانی (۴۵)

[۳۰۳ - ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ ضیاء الدین بن محمد صادق در روز ۱۱ ج ۹۷۳/۲، ص ۷۲ پ - ۱۱۲

حاشیة تهذیب المنطق

مولی نجم الدین عبدالله یزدی شهابادی (۹۸۱م) این حاشیه را بر تهذیب المنطق
تفتازانی نوشته است

[۵۴ - ۵]

بخط نسخ است باجدول و عنوان شنگرف، حسینقلی در ۱۴۰۱/۱۳۶۲ آن را نوشته است، در پایان نام محسن «شمس الدین محمد عبدالله» آمده است، متن در بالای صفحات است، بیش و پیش از این بر اکنده های ادبی و منطقی است (۴۴۷۷۶).
کاغذ فرنگی کبوه و آبی - جلد تیماج تریاکی .
۱۱×۸×۱۷ س.م - ۱۴۷ س.م × ۱۳ س.م × ۱۲ س.م

حاشیة حاشیة المعلم

این حاشیه بر حاشیه ملامیرزا محمد بن حسن شیر وانی (م ۱۰۹۸) است بر معالم شیخ حسن عاملی و گویا از محمد تقی بن حسینعلی هروی نیاشد و شاید از محمد کاظم هزار جریبی باشد (دریعه ۷۹:۶ و ۸۰ و ۲۱:۶).

آغاز: بسم الله وبه نستعين. (قوله): كما هو المعروف ، اى تعریف اصول الفقه لا تعریف الفقه. (قوله): لأن وضع الكتاب ، اى كانت قاعدة علماء

السلف ذكر مباحث الاصول فى اول الفقه لا بتناهى عليهما.

انجام : قوله : ولعله اجمل اعتمادا ، اى المصنف قد سره لم يذكر ذلك التفصيل من جواز النسخ قبل حضور وقت العمل وعدمه بل اجمل وذلك لكونه مذكورا في موضعه فتامل في المقام (تمت).

[۴۹۵ - ج]

بخط نسخ و نستعلیق سده ۱۳۶۲ است (۵۲۹۶۲).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقواطی .
۱۴×۸×۱۴/۵ س.م - ۲۱ س.م - ۱۴×۸/۵ س.م

حاشیة ریاض المسائل

محمد تقی بن حسینعلی بن رضا بن اسماعیل هروی سپاهانی (م ۱۲۹۹) این حاشیه را بر ریاض المسائل طباطبائی در دو مبحث طهارة و میراث نوشته است (ذریعه ۹۹:۶).
آغاز طهارة : قد غير فی مشهد الحسين من حواشی الریاض فی اوائله

هذه الموضع التي ينبغي تطبيق نسخة الأصل وغيرها عليه ادش في قوله وعلى الأول في آخره بعد قوله وثمانية تسلبه الاطلاق او يحصل له بامتراجه بنجس شديد الحموضة ... قوله ره مع ان في المعتبر آه كذا عن المعتبر يجوز للحائض والجنب ان يقر آماشاء (بيش از اين دو صفحه عبارتی است در باره تطهیر مضاف از حدائق).

انجام : قوله ره كما صرح به . وفي الحدائق ان العامة هنا متفقون على استحباب وضع الحنوط ... او استحباب هذا . وقد جفت القلم هنا لأن الداعي الى رسم هذه التعليقات كان اجاية جمع من از کیاء الطلاق المشغليين لدى بقراءة هذا الكتاب ولما وصلوا الى هذا المقام ارادوا التجاوز عنه و التمسوا الفراغة من موضع آخر كالميراث فاجبتهم في ذلك ... ولما انتهی ما كتبته من اول الطهارة الى التفصیل والتکفین اعجبني ان اختتمه بهذا البيت الحصین ... وهو هذا .

ولایتی لاهیں النحل تکفینی

عند الممات وتغسيلی و تکفینی

وطینتی عجنت من قبل تکوینی

في حب حیدر کیف النار تکوینی

وقد وقع الفراغ من هذه التعليقات ... في مشهد الحسين ... على يدمؤ لها العاصي محمد تقى الھروی في يوم الاحد الحادی و العشرين من شهر حرم الحرام سنة قصع وثمانین ومائین بعدالالف ... باطننا و ظاهرنا (إلى هنا عبارة المؤلف).

آغاز میراث : بسم الله الرحمن الرحيم ... وبعد فيقول ... محمد تقى بن حسين على الھروی ... ان هذه تعليقات علقتها على ما فيه نوع اجمال او اشكال من كتاب میراث الریاض حين الاشتغال بالبحث عنه ... قوله المفروض بالتفصیل الظاهر ان المراد بالتفصیل والاجمال هناما كان كذلك في كتاب الله

انجام : في هذا المقام . والله ولی الانعام ... وعترته مصابيح الظلام . وقد وقع الفراغ من تأليف هذه التعليقات المتعلقة بالمبينات وتحریرها وتصحیحها فی السابع من شهر جمادی الثانیة سنة ۱۲۹۰ وقد وقع الفراغ من كتابتها ايضاً فی التاریخ المذکور على يد مؤلفها العاصی محمد تقی الهرمی ختم الله له بالخيرين ... وسلامه عليهم اجمعین .

[۱۱۲ - ج]

این نسخه بخط نستعلیق خود هروی و اصل است، خط خود را دارد و بحاشیه رفته است، حواشی منه دارد ، همیا همان باشد که تکارنده ذریعه دیده است ، چه این نسخه از آن سید عبدالحسین حجت طباطبائی بوده است ، عباراتی فقهی و رجالی در آغاز و میان نسخه از هروی بخط او هاست ، طهاره^گ ۵ ر - ۹۸، میراث^گ ۹۹ پ - ۱۵۳ ر (۵۲۹۸۲) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی .
۱۶×۹/۵ × ۱۵۵ - ۴۰/۵ × ۱۵۵ ۱۵۴

حواشیه شرح التجوید

مولی عبدالرازاق لاهیجی این حاشیه را بر مباحث جواهر شرح تجوید قوشچی نوشتہ است و جز حاشیه‌ایست که در ف ۲۳۰ و ۲۳۶ و ۲۴۶ شناخته‌ایم . او این حواشی را چنانکه در دیباچه می‌گوید نخست بسیار دراز و مفصل نوشتہ و سپس آنها کوتاه ساخته است (طوس ۴: ۸۷) .

آغاز: بسم الله . يامن تقدس عن مشابهة الجوهر والعرض و تنزه فعله عن مقابلة العرض... فيقول ... عبد الرزاق بن علي بن الحسين اللاهجي ... انى كنت شرعت فيما مضى في تعليم حواشی على مباحث الشرح الجديد للتجوید .

انجام نسخه: يحصل من المجموع كيفية مشاهدة.

[۱۰۹ - ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نستعلیق سده ۱۳، ۱ پ - ۶۲ پ ، در صفحه عنوان و پس از آن شماره و شماره دوم مطالب برآمدۀ نظم و نثر فارسی و عربی است ، در ۶۳ پ - دارد: « من کلام

صاحب لب‌لباب نهر ثالث در بیان قضاو قدر و جبر و اختیار...» (۹۲۹۷۰).
کاغذ فرنگی سفید و کبوط - جلد تیماج مشکی.
۱۶×۱۱ س.م - ۲۰/۵×۱۵/۵ س.م.

حاشیه شرح النجرید

از شمس الدین محمد گیلانی است و حاشیه‌ای است بر الہیات شرح تجزیه و قوشچی
(ف ۲۳۵ و ۲۲۶۴).

[۴۳ - ۵]

شماره سوم دفتر است و بخط نسخه‌علیق و نسخ صدۀ ۱۱، چنین است انجام آن: «لایکون لازماً لفرض
الایجاب المذکور» و کامل نیست، س. ۴۷ پ - ۸۰ پ، حواشی دارد با نشانه «منه ادام الله تعالیٰ، منه
دام ظله». .

حاشیه شرح تلخیص المفتاح

میر سید شریف گر کانی این حاشیه را بر شرح مطول تقاضانی بر تلخیص
المفتاح نوشته است (سپه ۲: ۴۱۴ - منزوی ۳۷۵: ۲ - ذریعه ۲۰۲: ۶).

[۵ - ۳۶]

بخاط نسخه‌علیق سده ۱۴۹۱، جای عنوان شنگرف و در برخی جاها سفید مانده است و کامل هم
نیست، وقف مهدعلیا در ۱۴۷۳، در پایان بندی است بفارسی و پسندیدت فارسی از محمد علی نوری بخط خود
او (۹۳۸۲).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقوایی.
۱۲/۵×۹/۵ س.م - ۱۸×۹/۵ س.م

حاشیه شرح مختصر المنهی

این حاشیه از سیف الدین احمد ابهری (نردیک ۸۰۰) بر شرح قاضی عضد ایجی
بر مختصر اصول ابن حاچب است (چلبی ۵۳۸: ۲ - طلس ص ۱۰۰ - ف ۵۹۴ و ۱۷۴۷) برو کلمن
(پیوست ۱: ۵۳۸) از همین حاشیه یاد کرده.

آغاز: بسم الله رب اعني. الحمد لله الذي شرع الاحكام وربطها بدلائل كلية وعلل تفصيلية للاحكم وانار معالم الدين بانوار الكتاب والخبر واضحك رياضتها بازهار القياس والاثر ... وبعد فان شرح المختصر في علم الاصول الذي اعتنى بتصنيفه استاذنا العلامة ... عضد الحق والدين عبد الرحمن بن احمد الایجى قدس الله روحه العزيز ... مطامح انظار الفضلاء الاذكياء .

انجام : وفي القدر الذي ذكره المص فى الترجيح البسيط ارشاد للتعمدية هداية اليه والله ولى المعونة للرشاد ... انه مجتب الدعوات و مفيض الخيرات هذا آخر ما قصدنا بانشائه و الحمد لله على نعمائه و صلى الله على رسوله محمد خير انبيائه وعلى آله وصحبه خير اصحابه .

[٣٠ - ٥]

بخط نسخ تركى باعنوانهاى شنگرف وبرخى جاها سفید مانده است ، در پايان آن بخط تازه ترى دارد : « نجز التحرير والسواد بعنایة الهادى للسداد ، وقع الاتمام لقراءة كتاب شرح المختصر للمولى عضد الدين وهذه الحاشية لها ايضا بحمد الله ومنه يوم السبت المبارك الثامن والعشرين من شهر ربیع الاول اليمون من شهر سنتها تسع وتسعين وتسعماه من الهجرة المصطفوية صلى الله عليه وسلم » نسخه از سده ١٠٩ است ، عبدالله بن شیخ عثمان مدنی و محمد بن ابراهیم مالک آن بوده اند ، نسخه ٣٠ جزء است ،

ص ٣ ب - ١٤٥ (٤٨٥٥)

کاغذ سمر قندی - جلد مقوی بالولاکنار همیشن .

١٤٥×١٣٥ - ١٨ س ٣٤ - ١٣٥×١٣٥

حاشیة شرح المنهاج

این کتاب از منصور سبط الشیخ نصیر الدین شیخ الاسلام طبلاؤی شافعی (١٠١٤) است . برو کلمن (١: ٣٢١ و ٤٤٣: ٢) ازاو کتابهای السر القدسی فی آیات الكرسى و منظومة فی الاستعارات و رسالتہ فی التقسيم و القسم و القاسم و بداية الفاری فی ختم البخاری و حاشیة علی شرح المنهاج و جز اینهارا یاد کرده است . او زاین شرح یسکی از شروح منهاج الطالبین محبی الدین ابی زکریا یحییی بن شرف نووی شافعی (٦٧٦) را

که در فروع شافعی است خواسته است (جلبی ۵۵:۲) این نسخه مامربوط بهمین شرح میباشد و فوائدی که بر لسی (سده ۱۰) و عبادی (۹۹۲م) درباره شروح منهاج دارند را آن گردآمده است. چلبی از فوائد آن دو و این حاشیه یاد نکرده است. از فهرست قاهره (۲۱۷:۳) و (۲۲۱) بر میآید که طبلاؤ تحفه (شرح) ابن حجر احمد هیتمی مکی بر منهاج را گردد آورده و گزین نموده است و نسخه ما گویا همان باشد که در چهار جلد است. بر لسی نیز حاشیه ای بر شرح جلال الدین محمد محلی بر منهاج دارد. در نسخه ما بهره و نظر است.

نسخه ما از آغاز بیع است تا پایان جماله.

آغاز نسخه افتاده: زاده في التعريف لاعلى وجه القربة ... قوله: كقوله تعالى: واحل الله البيع من العام المخصوص لامن المجمل على الاصح .
 انجام: خاتمة قال في شرح الروض قال الزركشي لو تولى وظيفته ...
 وهو لم يباشر. انتهى . وهذا آخر ما تيسر جمعه مما عثرنا عليه من فواید الشیخین ... الشیخ احمد شهاب الدین عمیر البرلسی وتلميذه الشیخ احمد شهاب الدین ابن قاسم العبادی ... وافق ذلك في مدة آخرها ثالث عشر جمادی الثاني على يد جامعه ... منصور سبط الشیخ الطبلاؤ الشافعی ... وسلم على من لانبه بعده وسلم تسليماً كثیراً آمين - نقلت غالب هذا الجزء من نسخة بخط شیخنا ... الشیخ منصور الطبلاؤ ... و كان الفراغ منه ليلة الخميس ... سابع عشر شهر رمضان ... اربع عشر بعد الفعلی يد کاتبه ... محمد سبط مولانا الشیخ الرفاعی ... الى يوم الدين يتلوه في اول الجزء الثالث كتاب الفرائض .

[۴۴۶ - ح]

بخط نسخ عربی مورخ شب پنجشنبه ۱۷ رمضان ۱۰۱۴ (۵۰۶۰).

کاغذ فرنگی - جلد مقوایی .

۳۳۸ - ۱۶۳ × ۱۱۹ - ۱۰۵ × ۱۱۱ .

حاشیة الشواهد الربوبية

از حاج ملاهادی بن مهدی سبزواری است بر الشواهد الربوبية صدرای شیرازی و در هامش آن بچاپ رسیده است (طوس ۴، ۸۸).

آغاز: بسمله . وبه نستعين . الحمد لله الذي اعيان عالم الامكان مشاهد تجليات ذاته ... فهذه حواشی من ... الہادی ابن المهدی السبزواری ... على ... الشواهد الربوبية.

[۱۰۵ - ج]

شماره سوم دفتر است و در ۴۸ پ - ۹۵ پ . چنین است انجام نسخه: «... وعدمه ناقص ... كالفصل الاخير البسيطة او الاجناس العالية» و افاده‌گی دارد:

حاشیة القوانین المحکمة

سیدعلی قزوینی پسر سید اسماعیل موسوی (۱۲۹۸م) حاشیه‌ای بر القوانین المحکمة میرزای قمی بسال ۱۲۹۷ نوشته است و آن در هامش چاپ ۱۳۰۳ تهران دیده میشود و در ۱۲۹۹ هم جدا گانه بچاپ رسید .
 (ریحانة الادب ۲۵۹:۳ - ذریعه ۶:۱۷۷)

[۱۰۶ - ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نستعلیق سده ۱۳۰۴، ۳۹ پ - ۶۲ پ ، چنین است :

آغاز : بسمله . قوله اصول الفقه علم لهذا العلم الح . الظاهر انه يزيد بالعلمية .
 انجام : قوله كيف يتصور صدق جميع الحقائق على حقيقته اشارة الى مخدور آخر غير محدود الدور يوجه .

حاشیة المعة الدمشقية

این حاشیه بر متن لمعه دمشقیه شهید است و نسخه ما ز آغاز صلوٰۃ است تا پایان فصل ششم آن . محشی از فاضل شارح وروضه ومعالم وحدائق یاد میکند .
 آغاز: بسمله . الحمد لله رب العالمين ... قوله قدس سره کتاب الصلوٰۃ

تطلق الصلة لغة على عدة معانٍ كالدعاء والرحمة والاستغفار والمتابعة وحسن الثناء.

اجام: ومن شاء استكثر كما سلف بيانه في أول الكتاب.

[۱۹ - ب]

بسخ باعنوان ونشان شنگرف از علی بن شیعه حسن شرارۃ نجفی عاملی در روز پنجم شهریور ۱۳۹۳/۲/۲۱ (۵۳۰۴۴).

کاغذ فرنگی - تیماج سرخ ضربی مقواهی.
۳۱ س ۲۵ × ۲۰ م ۳۰ × ۱۳ م ۵ -

حاشیة المختصر النافع

این حاشیه گویا از محقق کر کی باشد و نسخه مادر آغاز درست برای برانسخه ایست که در فهرست طوس (۴۱۳:۵۰۵-۵۲:۵) شناسانده شده و تابع است و چنین است انجام آن :

قوله : ولا يجوز بيع سمك الآجام لجهالته وإن ضم إليه القصب على الاصح وكذا اللبن في الضرع الح، المعتمد انه لا يصح فيه ولا في بيع اللبن في الضرع ... فاذفات العقد لم يفت ما تم اضيئنا عليه .

[۶۳ - ۵]

شماره دوم دفتر است وبخط نستعلیق باعنوان ونشان شنگرف مورخ آغاز ع ۱۰۳۱/۲/۳۶، ص ۳۶ پ - ۱۴۳، چهار یادداشت تملک در صفحه عنوان بوده و روی آن کاغذ چسباندند و درست خوانده نمیشود یکی از آنها از محمد حسن نجفی است در نجف در ۱۰۶۶.

حاشیة المعلم

از سلطان العلماء خلیفه سلطان علاء الدین حسین آملی سپاهانی (۱۰۶۴م) است (ذريعه ۲۰۶:۶) وباحاشیه ملا صالح بھاپ رسیده است.

[۳۱۰ - ج]

بخاط نسخ سده ۱۳، دیباچه را ندارد، در پایان عینیه حمیری است (۱۴۶۸).

کاغذ فرنگی - جلد مقوای.

۱۴/۵×۱۵/۵ س۹ - ۲۱×۱۵/۵ س۷

حاشیة المعالم

ازمولی حسام الدین محمد صالح بن احمد مازندرانی سپاهانی (م ۱۰۸۱) است
 (ف ۱۶۷۴ - ذریعه ۲۰۷:۶).

[۴۹۴-ج]

نسخ سده ۱۳ و کامل است، در بیان چند مطلب برآکنده است (۵۲۹۷۴).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی.

۱۵/۵×۱۵/۵ س۹ - ۲۱×۱۵/۵ س۷

حاوى المرام فى شرح شرائع الإسلام

محمد باقر گلپایگانی حاوی المرام فى شرح شرائع الإسلام نوشته است. نسخه ما
 تنها وصیت را دارد.

آغاز: كتاب الوصايا . جمع وصية من وصى يوصى او اوصى يوصى .

انجام : واشرنا اليه فى المسئلة السابقة والله العالم هذا آخر الكلام
 فى كتاب الوصايا ويتلوه ... الكلام فى كتاب النكاح وقد وقع الفراغ ...
 فى ٤ شهر رجب المرجب من شهر سنة ١٢١٨ فى جوار سيد الاوصياء ...
 على يد مصنفه ... محمد باقر گلپایگانی ... وقع الفراغ من هذا
 الشرح المسمى بحاوى المرام فى شرح شرائع الإسلام آمين ... يا
 رب العالمين .

[۱۱۷-ج]

بخط نسخ واصل و خط خوردي دارد و بحاشيه رفته است، حاشية «مفه» دارد (۴۸۳۷I).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی ضربی مقوایی .

۱۷×۱۵/۵ س۱۰۲ - ۴۲×۱۵/۵ س۴۳

الْعَبْلُ الْمُتَّيِّنُ فِي الْحُكُمَ الْحَكَامُ الدِّينِ

شیخ بهائی مؤلف این کتاب است (ف ۱۲۷۹).

[۴۹ - ج]

این نسخه بخش یکم (طهارة و صلوٰة) است و بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف ، شرف الدین بن عبدالواحد بن الشیخ علی انصاری در روز پنجشنبه ۲۵ ذی‌حجہ ۱۰۹۹ هجری خزانه وزیر شمس الدین محمدعلی پیکانوشه و تذهیب و تجلید کرده است، سر لوحی در زمینه زربر نگارنگ آراسته در آغاز هاست ، جدولها بلاجور و شنگرف است (۱۰۷۵۰).

کاغذ سپاهانی - جلدیماج قهوه‌ای روغنی آراسته زرکوب درون سرخ با لولا .
۰۷×۸ س ۴۱ - ۲۵×۵ ۳۸۶

[۴۷ - ج]

این نسخه فرانش و شماره چهارم دفتر است ، ۴۶ پ - ۴۶ ر ، بخط نسخ سده ۱۱ باعنوانهای شنگرف .

الْحَجَوَةُ (رِسَالَةُ فِي ...)

این رساله از شهید ثانی است و در ص ۲۲۰ - ۲۵۳ مجموعه ده رساله او بسال ۱۳۱۲-۱۳۱۳ بچاپ رسیده است (ف ۱۸۶۹).

[۴۸ - ج]

شماره هشتم دفتر است و در ۱۳۶ پ - ۱۰۹ ر .

حججیۃ الشہرۃ (رسالۃ فی بیان ...)

از سید علی طباطبائی است (ذریعه ۲۷۲:۶) و او در این کتاب مانند شهید شهرت را حجت میداند . پسر او سید محمد مجاهد آنرا در مفاتیح الاصول خود گنجانده است .
آغاز: الرسالۃ فی بیان حججۃ الشہرۃ للسید الجلیل آقا میر سید علی طاب ثراه صاحب شرح کبیر . بسم الله الرحمن الرحيم آقا میر سید علی بعد فیقول ... علی بن محمد بن علی ان هذہ رسالۃ مقررۃ فی بیان حججیۃ

الشهرة وجواز الاعتماد عليها في اثبات الأحكام الشرعية .
الإنجام : وتفويته لمسطرنا وإن كان في موضع مما ذكره اشتباكات
ليس بهذه محل نشرها هذا آخر ما انتهى إليه .

[٩٥ - ج]

شماره یکم دفتر وبخط نسخه‌یق با عنوانهای شناخته از عبدالجواد بن عبد الرحيم با مادرانی
لنجانی در ١٤٩٥/١، ١٢٨٥ گ ٦ - ٦ (١٠٧٤٩).
کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج قهوه‌ای .
١٨٣٥ × ١٨٥٤ ٩ س ٤٥ - ٤٣/٥ × ٤٣/٥ ٩ س ٤٥

الحدائق الناضرة في أحكام العترة الطاهرة

شیخ یوسف بن احمد درازی بحرانی (١١٠٧ - ١١٨٨) مؤلف این کتاب فقهی
استدلالی است و اوروش اخباریان متوسط شیعی دارد (سپه ٩٩: ١ - ذریعه ٢٨٩ : ٦
طوس ٥ : ٥٦٢ و ٤١٢).

[٣٦٣ - ج]

این نسخه مکاسب و جلد پنجم حدائق است (چاپ ١٣١٧) تا پایان صلح، وقف و اندکی از هبه‌های
دارد ، پنخط نسخ است و جعفر آل امیر سید علی طباطبائی هی نویسنده این کتاب پنخط صاحب ریاض است
و بن رسید و بنوشته اwoo حسن بن جعفر طباطبائی او این کتاب و جلد دیگر آن از صلوة جمیع تا پایان اعتماد
را پنخط خود نوشته در حوالشی در آنچه باصاحب حدائق اختلاف داشته است یادداشت نموده است، محمد
خلیل قزوینی در ١٣٦٨ مائلت این نسخه بوده است (٥٢٩٤).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج زرد ضربی مقوایی .
١٥/٥ × ١٦٣٤ ٣٠٧ - ٣١ × ١٦٣٤ ٣٠٧

سرز الامانی و وجہ النهانی

ابو محمد قاسم شاطبی (م ٥٩٠) ناظم قصیده‌ای است در تجوید و قراءت قرآن بنام
یادشده و شاطبیه هم خوانده میشود . (منزوی ١٨: ١ - چلبی ٤٢٨: ١ - سپه ١٨٨: ١).

آغاز:

بدأت ببسم الله في النظم اولا
تبارك رحمنا رحيمها و مولانا

انجام :

و آخر دعوا نا بتوفيق ربنا
ان الحمد لله الذي وحده علا

[۴۷ - ج]

شماره دوم دفتر است و بنسخ باعنوانهای شنگرف که محمدعلی بن محمدزمان جیرانی در نیمه های
ج ۱۰۷۷/۲ آنرا پیايان رساند، حواشی میان سطور و کتار صفحه بخط نستعلیق است، گ ۷ پ - ب ۱۴۳
س ۵۶×۱۶، تاریخ مرگ حاجی محمدعلی هراتی در ۴۰ رمضان ۱۳۶۱ در پایان یارداشت شده است.

حرمان الزوجة من بعض المواريث (رساله فی...)

این رساله از شهید ثانی است و در ۲۵۴-۲۸۲ مجموعه ده رساله او بسال ۱۳۱۲-۱۳۱۳
بچاپ سنگی رسیده است (ف ۱۸۷۴).

[۴۲۸ - ج]

شماره نهم دفتر است و در گ ۱۳۷ پ - ب ۱۶۰، در پایان آمده «حرمه فی سنة ۱۳ پنج هزار و پانصد
بیت تمام نسخه».

حقائق التأويل في هشائش التنزيل

از رسیده شریف رضی موسوی (۴۰۶م) است (مجلس ۱۳:۴ - کنکوری ۱۹۶ - ذریعه ۷:۷۵)
و جزو پنجم آنرا که در دست هست انجمن منتدى النشر عراق در بغداد بسال ۱۳۵۵
۱۹۳۶ از روی نسخه مورخ ۲۱ ربیع ۵۳۳ طوس (۱:۳۸-۱۱۷) و نسخه دیگر مورخ
۷ شوال ۱۰۹۷ نوشته شده از روی نسخه مورخ ۱۰۳۹ و دونسخه تازه دیگر با دیباچه‌ای
درسر گذشت رضی بچاپ رسانده است. جز این جزو دیگر چیزی از این کتاب تا کنون
بدست نیامده است.

[۳۰۷ - ج]

این نسخه همین جزء پنجم است از سوره آل عمران تا پایان ثلت نخستین سوره نساء و بخط
نسخ باعنوانها و نهانهای شنگرف و حاجی بن منصور لحسائی صایغ در روز سه شنبه ۳۴ شهریور ۱۰۲۸/۲ نوشتن آن را

پایان رساند، نسخه از آن مظفرعلی بن حسین (؟) وزدائی قمی بوده و خط او هست و اندکی از خط با بریدگی کاغذ رفته است، خط مالک دیگری هم هست در پایان و پاک شده و تاریخ رجب ۹۰۳ و نام او گویا «رجب برسی» بادقتی خوانده میشود، علی بن شیخ جعفر بن شیخ حضر آنرا از حاجی اسماعیل عاریه کرد و بود، خط یامهر : محسن حسینی طلقانی و محمدها دی و محمدقاری و عبدالفتی و میرزا شریعتی حازن تبریزی و محمدحسین (یامهر ۱۱۱۲) و ملاحسین شوشتری و حاجی علی نقی در صفحه عنوان دیده میشود، هشت برگ آغاز برآکنده ها است بخط نسخ و نستعلیق و برخی از آنها درباره سرگذشت رضی است، حواشی «منه رحمه الله دارد، در یکجا (۱۱) آمده» وجدت هنا حاشیه بخط السید المرضی ابی الحسن قدس سر «برخی از حواشی نشانه مظفرعلی دارد (۵۵۸۴۳).

کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج حنائی مقوانی.

۱۳۳۴-۱۳۵۷-۱۳۵۷-۱۳۵۷

الحكمة الفرعية

صدرای شیرازی مؤلف این رساله است که در ۱۳۱۵ بچاپ رسیده است (ف

. ۳۰۰)

[۵-۴۰]

شماره ششم دفتر است و بخط نستعلیق با عنوانهای شنگرف ، محمدبن محمد بالفر کاشانی در چاشت روز آدینه ۱۳۹۴ فتحه نوشتن آنرا بانجام رسانده است، ۳۹۶ پ - ۱۴۴.

الحكمة المتعالية في الافتخار الاربعه العقلية

صدرای شیرازی (۹۷۹-۱۰۵۰) مؤلف این کتاب است که از بهترین آثارهای انسمندان

فیلسوف روزگار صفویان میباشد (ف ۲۵۲) و او در ۵۸ سالگی در روز آدینه ۱۰۳۷/۱۰۳۷ با این کتاب می پرداخته است (حاشیه خود او برفصل ۷ طرف ۱ مرحله ۱۱۳ ص ۲۷۸ چاپ سنگی در مبحث اتحاد عاقل و معقول که در نسخه ش ۱۱۳ ب ماگ ۲۶۲ ر همین حاشیه دیده میشود - دیباچه موجحة البيضاء چاپ عکسی ۱۳۳۹ تهران ص ۱۳).

[۱۱۳ - ب]

این نسخه سفر نجعین این کتاب است و از آغاز و انجام افتادگی دارد ، بخط نستعلیق سده ۱۱

فهرست نسخه‌های خطی

است، عنوان و نشان شنگرف، حواشی دارد با نشانه «نوری» و «بخطه» و «بخطه ره» (۹۳۴۰).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز مقوائی تازه.

۱۸×۹ س۴۵ - ۳۷×۱۵/۵ س۴۰۷

[۶ - ج]

این نسخه سفر سوم اسفار است و بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف از سده ۱۴ و ۱۳ میباشد.

(۵۳۰۵۳)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوائی.

۱۷/۵×۸/۵ س۴۳ - ۳۶×۱۵ س۴۲۱

[۷ - ج]

این نسخه شماره سوم دفتر است، ۱۶ پ - ۴۲۹ (برگشماری جداگانه دارد) سفر نخستین اسفار است و بخط نسخعلیق با عنوان و نشان شنگرف، عبدالصمد بن شکر علی خطابی خوبی در ۱۳۴۴ آذر نوشته است، فهرست مطالب در آغاز دفتر هست با اشاره بشماره برگها.

حل هشکلات الاشارات

خواجہ طوسی بر اشارات ابن سینا این شرح را نوشته و نام بالارا بدان داده است. (ف)

(۲۰۵)

[۷ - ح]

این نسخه طبیعی والهی را دارد و بخط نسخعلیق خوش سده ۱۱ است، عنوانها شنگرف و در بسیاری از جاها سفید مانده است، ۱۶ برگ آغاز تازه است، حواشی بنام مهدی دارد، نسخه در ۹۴۱ خریده شده (پایان) و در ۱۳۸۲ از آن محمدبن عبدالله نوری تبریزی تهرانی «رئیس دفتر خانه وزارت خارجه دولت علیه ایران» بوده است (خط و مهر او)، یادداشتی از علی بن محمد بن حسن بن موسی شیرازی خفر کی طوسی مورخ ایت آیل ۱۳۲۲ در آن هست (آغاز) (۵۵۸۴۴).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوائی.

۱۷/۵×۶/۵ س۴۰۹ - ۴۵×۱۲/۵ س۴۳

[۹ - ح]

این نسخه بخش منطق است و آغاز و انجام افتاده و بخط نسخ سده ۱۳ با عنوان و نشان شنگرف است، در ۱۳۷۷ از آن عطاء الله بوده است (۴۸۳۰۴).

کاغذ فرنگی آهار مهره - جلد تیماج حنلی ضربی.

۱۴/۵×۹/۵ س۴۰۹ - ۱۹/۵×۱۳/۵ س۴۴

خبر الشهادة عن الخلافة والامامة (رسالة في ۰۰۰)

دراین خبر از کسانی که بر حقانیت علی درخلافت گواهی داده اند باید شده است سپس خبرهای است درباره مواتاکات و مناشده و جزای نهایها، از آنها است خبری مانند خطبة البيان ولی از زبان پیامبر از کتاب «مااتفاق فیه من الاخبار ففضل الائمه الاطهار» از فقیه محمد بن جعفر مشهدی که خبری نبوی مانند خطبة البيان در آن آمده از تاریخ بلاذری و از اربعین صدر الائمه اخطب خوارزم از کتاب ابو بکر احمد بن موسی بن مردویه هم خبرهای آورده شده است.

آغاز: بسم الله . خبر الشهادة . قال الله تعالى : و اقيموا الشهادة لله ذلك يوعظ به ... وقد روی شهادة الاثنى عشر رجلا الذي هم اجل المهاجرين والانصار الفرقة المحققة و ذلك بينهم معروف ... والنقل من كتاب جدي ابی عبدالله الحسین بن جبیر رحمة الله الموسوم بكتاب الاعتبار في ابطال الاختیار .

اجام : فتفکر في حالك وحال قلبك يا مسکین .
الاعتبار في ابطال الاختیار از شیخ ابی عبدالله الحسین بن جبیر نگارنده نخب المناقب و شاگرد ابن شهر اشوب است (ذریعه ۲ : ۲۶۱) و دخترزاده او شیخ زین الدین علی بن یوسف بن جبیر در نهیج الایمان خود از آن آورده است . دور نیست که این رساله ماهم ازاو بلکه بخشی از همین کتاب باشد .

[۲۴۷ - ح]

شماره سوم دفتر است وبهمن خط شماره پیشین آن، ۳۵۴ پ - ۱۳۷ .

الخلاص (گتاب ۰۰۰) یادستور اللغة

یدیع الزمان ابو عبدالله حسین بن ابراهیم نظری (م ۴۹۷) مؤلف این کتاب لغت

۱ - در نسخه ما که بسیار مغلوط است آمده : الحسین عليه السلام من جبیر .

فهرست نسخه‌های خطی

تازی بپارسی است که برای نظام‌الملک در ۸۲ کتاب هر یک در ۱۲ باب در ۶۸ ساخته است (سیه: ۲۵ - مقرن‌وی: ۲ - ۳۸۸: ۵ - ادبیات ۲۳۵ - ش ۱۳۴۳ / دانشگاه).

[۴۳۰ - ج]

از آغاز و انجام افتاده بدینگونه است :

آغاز : افردت الاسماء الى لا يدخلها العرفان (دیباچه) .

انجام : على حدة تنها اذا قبل (باب اعراب الفعل)

بخاط نسخ است باعنوان ونشان جدول شنگرف از سده ۱۴ ، خریداری از هدیه آفای دکتر

صدق است (۴۹۷۶۲) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز ضربی مقوائی.

۱۴۴۳م ۱۴۳۷م - ۲۰×۲۷ - ۱۷س ۲۵×۱۶ .

خلاصة الأصول

در ذریعه (۲۱۲:۷) از خلاصه الأصول شیخ عبدالله بن شیخ محمد علی کرمانی رایین در گذشته در نجف در ۱۶ رمضان ۱۳۲۷ شاگرد شیخ منتضی انصاری یاد شده است . این نسخه ما که در روز ۲۹/۲/۱۲۹۴ در نجف تالیف شده هم بایدهمین کتاب باشد گرچه در صفحه عنوان کسی نوشته که از شیخ منتضی و بخط او است با اینکه شیخ در ۱۲۸۱ در گذشته پس از اونمی تو اند باشد . عنوانها در این کتاب «خلاصه» است و «تذنیب» و تام بحث تقلید را دارد .

آغاز نسخه ما: هذا المجلد الثاني من خلاصه الأصول . بسم الله . وبه
نستعين . الباب الثالث : في البحث عن الأدلة الدالة على كيفية عمل
المكلف في مرحلة الاطاعة والامتثال عند العلم بالحكم و عند الجهل
به و التحيز من أجله . خلاصه : استقل العقل المعتمض بالنقل بلزوم
تعرض المكلف العالم بالاحكام حقيقة او حكمًا والمتتمكن بالعلم بها
كذلك لامثالها وادئها على وجه يطابق غرض المولى .

انجام : الا بحكم الشرع ظاهر تکلیفه ولا ضرر ولا ضرار في الدين
والحمد لله رب العالمين ... قد وقع الفراغ من جمع هذه الكلمات و

تخلیصها عن الزیارات فی المشهد المقدس العلوی الغروی فی الیوم التاسع و العشرين من ربیع الثانی من شهور سنہ اربع و تسعین بعد المائین بعدالالف ... والحمد لله رب العالمین .

[۱۲۸ - ج]

بخاط نسخ خود مؤلف و بخط حوردمی دارد و بحاشیه نیر رفته است، عنوان و نشان شنگرف و عنوانهای مطالب در بالای صفحه و گوشة آن هم آمده است .
نسخه از آقای مجید الدین خریداری شده است (۱۹۷۵) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقواںی .
۱۴×۸ س ۱۷ - ۳۲/۵ × ۱۵/۵ س ۱۵۸

الخلاصة الالافية

از ابن مالک است و متن منظومی است در نحو که شرحها بر آن نوشتهند (منزوی)
(۳۸۶:۲)

[۱۶۱ - ج]

شماره پنجم و فهرست و بخط نسخ با ترکیب عبارات زیر سطور بسته ملیق ندویك ۱۴۵، ۱۴۵ شماره پنجم و فهرست و بخط نسخ با ترکیب عبارات زیر سطور بسته ملیق ندویك ۱۴۵، ۱۴۵ پ - ۳۶۹ پ .

خلاصة الحساب

از شیخ بهائی است و بارها بچاپ رسیده است (ف ۸۸۴ - ذریعه ۷:۲۲۴).

[۲۱۷ - ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ ۱۰۴۸ با عنوان ورق و جدول شنگرف، ۱۰۵ پ - ۳۴ .

خلق الاعمال (رسالة في ...)

جلال الدین محمد دوانی این رساله را نوشته است (ف ۲۲۴۳) در مجلس المؤمنین
(مجلس ۷) آمده: « بالتماس یکی از طلبیه از کاشانه کاشان نوشته ». .

فهرست نسخه‌های خطی

[ج - ۱۵۵]

شماره هفتم دفتر است و بخط نستعلیق با عنوان‌های شنگرف روز ۴۰ ج ۱۳۴۷/۲ دارد و حاشیه با نشانه «منه»، مکار ۱۰۸ - ۱۱۰ .

الخلل في الصلوة (رسالة فی...)

این رساله از یکی از دانشمندان شیعی گویا محقق کر کی است و در تهران بسال ۱۳۲۲ ص ۲۲۸ - ۲۴۸ با بیان شهید بیچاپ رسیده است (ذریعه ۲۴۸:۷).

[۵ - ۵۶]

شماره سوم دفتر است و بخط نسخ سده دهم و یادداشت شب چهارشنبه ۱۴ شوال ۱۰۲۵ و شب آدینه ۳۷ محرم ۱۰۴۶ در پایان هست، مکار ۵۸-۳۹ ر.

الخمیس فی أحوال انس فیض

قاضی حسین بن محمد بن الحسن دیار بکری مکی مالکی (م ۹۶۶ یا ۹۸۲) این کتاب را که بتاریخ الخمیس هم نامبردار است در یک مقدمه و سهر کن و یک خاتمه نوشته است و آن در ۱۲۸۳ و ۱۳۰۲ بیچاپ رسیده است. سرگذشت و سیرت پیامبر در آنست و در ۸ شعبان ۹۴۰ با نجام رسیده است. (چلبی ۴۷۵:۱ - معجم المطبوعات ۸۹۷).

[۸ - ب]

نسخه کامل است و بخط نسخ با عنوان شنگرف و جدول شنگرف و لاجورد و عبد الله بن ملا ابراهیم در ۴ رمضان ۱۲۸۵ از روی نسخه مورخ روز چهارشنبه ۱۰۹۲/۲ نوشتن آنرا با نجام رساند، فهرست کاغذ فرنگی - جلد تیماج کبود ضربی مقواei .

۱۴۲۳/۲ ج ۳۴۵ - ۴۲۷ س ۳۵ × ۲۱۵ - ۴۲۷ س ۳۵ × ۱۲۴۶۵

[۶۵ - ب]

این نسخه پاره‌ای از کتاب خمیس است برابر با س ۳ از پائین ص ۳۴۵ ج ۱ تا ۴ ص ۱۴۲ ج ۲ بیچاپ تملک چند ترکی با تاریخهای ۱۱۳۷ و ۱۱۳۶ و ۱۱۳۱ و ۱۱۵۱ در آغاز و انجام هست، نسخه را در ۱۲۸۵

آقاشاهزاده لطفعلی خان پسر مؤید الدوّله بنادر قاجار پسر بدیع‌الزمان بخشیده است، مالکی در صفحه توی جلد نوشته که این نسخه برای براست با ص ۴۰۸ ج ۱ تا ص ۳۶۲ ج ۲ نسخه سرگار والا، خط مؤید الدوّله طهماسب میرزا پسر محمدعلی میرزا پسر فتحعلی‌شاه مورخ ۱۳۶۰ در صفحه عنوان هست (۳۶۵۶۵).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی مقوایی .

۲۱/۵×۲۱۳-۳۰×۲۱۳-۳۰×۲۱۳

الدرر النجفیة من الملاطفات الیو علیه

شیخ یوسف بن احمد بن ابراهیم درازی بحرانی در این کتاب با عنوان‌های «دره» که به ۶۲ میرسد بسیاری از مسائل فقهی و اصولی و کلامی را آورده و آنرا در روز ۲۰ ذی قعده ۱۰۷۷ با جام رساند و آن در ایران بسال ۱۳۰۷ به پاپ سنگی رسیده است (ذریعه ۸: ۱۴۰).

[ج-۳۰۳]

بخاط نسخ با عنوان‌های شنگرف و ابراهیم بن محمد نجف‌آبادی سپاهانی در روز ۳۰ ذی حجه ۱۲۴۶ آن را نوشته است، در پایان تاریخ تالیف آمده ولی در چابی نیامده است، محمد ابراهیم در صفحه عنوان می‌نویسد که آن را برای خودم نویساندم، فهرست مطالب در آغاز هست.

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی

۱۴/۵×۲۱-۳۰-۳۰×۸/۵

الدروس الشیعیة فی فقه الائمه

از شهید اول است و در فهرست دانشگاه از نگارنده (ص ۱۸۷۷) شناخته شده است.

[ج-۳۳]

بخاط نسخ با عنوان و نشان شنگرف مورخ شوال ۱۰۴۹ و در پایان بخط نسخ ریزتری دارد: «هذا آخر کلامه ... فی هذا الكتاب ثم استشهد قبل التمامه ... وانا ... ابن شمس الدین محمد القاری عبد الکریم عفی عنہما انشاء الله» درز بر آن بخط شکسته نستعلیق دارد: «هو ... وفقنی الله بالتمام استکتاب هذالكتاب الشريف وانا ... ابن تقی الدین محمد الجسنسی الحسینی محمد یوسف الانجواری عفی عنہما و تجاوز لهما» (باعهر: تقی الدین الحسینی ابوالفضل بن غیاث الدین منصور بن محمد یوسف حسنه حسینی النجواری مالک نسخه بوره (خط و چهار او)، نیزدارد: «صورة النسخة المتقول منها: آخر ما وجدته من هذا الكتاب بخط مصنفه والدی علیه منی السلام و انتظام اندراجه ثالث مرتبه تعلیقها لنفسه في سلسلة التحریر بعون الملك الشدیر بالقاعة المیدانیة تحریر ایوم الاثنین ... والشهر العری المحرم کادان ینطوى سره

موافقاً شهر الرؤوم کانون الثاني کادان بطفی ذکر و عام ... مع احدهاً ثمانين عشرة ... اطرافه نوع اصنافه العبد المحتاج ... ولده الاکیر محمد سهل الله مأربه وحصل مطالبته بـمحمد وآلـالـمـنـتـجـيـنـ لـلـشـرـیـعـةـ وـالـدـینـ المـنـتـجـيـنـ بـعـهـدـهـ الـاـکـرـمـینـ صـلـوـاتـ اللهـ عـلـيـهـ وـعـلـيـهـمـ اـجـمـعـيـنـ آـمـيـنـ آـمـيـنـ ربـ الـعـالـمـيـنـ وـالـحـمـدـ لـهـ وـالـكـرـمـ وـالـكـرـمـ وـالـجـوـدـ (آـلـچـهـ نـقـطـهـ گـزـارـیـ شـدـهـ روـیـ پـارـهـ شـدـنـ کـاغـذـ استـ).

فهرست مطالب در آغاز نسخه هست ، حواشی دارد بخط نسخ ریز تر (۵۹۶۰) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی زرگوب مقاوی .
۱۷۲×۳۶۳ - ۲۶/۵×۱۶/۵ س۳۱ .

دعاء (القدیس) (خطبۃ فی الخمر)

نیایشی است از ابن سینا . (ف۱۳ ش ۴ - فهرست دکتر مهدوی ش ۷۱) .

[۶۲ - ب]

شماره پنجم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن ولی شکسته است، ص ۱۷۶ پ .

دلائل الاعکام فی شرح شرایع الاسلام

از شیخ علی بن حاج حسن علی خیزی قطیفی از دانشمندان سده ۱۳ و ۱۴ و حاج مولی علی بن عبدالله علیاری تبریزی (۱۳۲۷م) هردو شرحی بر شرایع بدین نام یاد شده است (ذریعه ۲۴۱:۸) این دو نسخه ما گویا از یکی از ایندو نباشد و از سید محمد ابراهیم بن محمد باقر موسوی قزوینی (۱۲۶۲-۱۲۱۴) باشد که با عنوان «قوله» است نه گزارش آمیخته واودر ۱۲۴۶ بدان میپرداخته است (ذریعه ۲۳۹:۸) .

[۱۸۹ - ح]

شماره نخستین دفتر است و بخط نسخ سده ۱۳ ، عنوان و نشان شنگرف است.

آغاز : وبه نستم و نستعن و عليه الشکان . بسم الله . الحمد لله . والصلوة على نبيه وآلـالـمـنـتـجـيـنـ بـعـهـدـهـ الـاـکـرـمـینـ صـلـوـاتـ اللهـ عـلـيـهـ وـعـلـيـهـمـ اـجـمـعـيـنـ آـمـيـنـ آـمـيـنـ ربـ الـعـالـمـيـنـ وـالـحـمـدـ لـهـ وـالـکـرـمـ وـالـکـرـمـ وـالـجـوـدـ (آـلـچـهـ نـقـطـهـ گـزـارـیـ شـدـهـ روـیـ پـارـهـ شـدـنـ کـاغـذـ استـ).

انجام : لم يجز له القطع لمعارف . الثالث في بقية الصلوة وفيه فحول (حرره العبد سعد بن محمد حسن الجنابي) (۱۲۵۱) (۹۳۶).

کاغذ فرنگی آهارمهه - جلد تیماج حنابی .
۱۴×۸/۵ س۱۹ - ۳۱/۵×۱۵/۵ گ۱۸۶ .

[۱۹۰ - ج]

بهمن نسخ سده ۱۳ شماره بیش باعنوان و نشان شنگرف است و نیمة باز پسین صلوٰه وز کوٰه و خمس و صوم در آن است.

آغاز : بسم الله . وبه نستعین . قوله (ا) اركن الرابع في التوابع وفيه فصول الاول في الخلل الواقع في الصلوٰه ...) اذاً المكمل بالصلوة المامر بها على وجهها الواقعى الاختيارى فقد امثال وسقط الامر بالاجماع وقطع العقل وطريقة العقلاع .

انجام : ويدفعه الاصل والسيره وانه لحرم لشاع . تم والحمد لله على الاتمام ...

وآل البررة الكرام .

در پایان سه صفحه قواعد فقه است بعربی بخط نستعلیق . نام کتاب در پایان صلوٰه که جلد نخستین است دیده میشود (9366).

کاغذ فرنگی آهارمهره - جلد تیماج حنائی مقواei .

۱۴×۸/۵×۴۱/۵ - س ۱۵۷۳۱۰

ذخیره النبوة

شیخ هادی تهرانی (در گذشتہ در نجف ۱۰ شوال ۱۳۲۱) مؤلف این کتاب فقه استدلالی است (ف ۱۸۸۰).

[۱۹۱ - ج]

بنخط نسخ حسین گروسى در ۱۳۴۵، آغازمانند چاپ ۱۳۴۵ ق و الاجام آن در مت همان است که نگارنده

در فهرست دانشگاه بنام انعام چاپی آورده ام ولی انعام این چاپ چیزی بگرایست (24887).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقواei .

۱۶/۵×۱۱/۵×۴۱/۵ - س ۳۰۷

ذخیرة المعاد في شرح الارشاد

محقق محمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری (۱۰۱۷ - ۱۰۹۰) بسالهای ۱۰۵۰

و ۱۰۵۳ و ۱۰۵۵ این شرح بر ارشاد علامه حلی را نوشته و آن بچاپ رسیده است .

(ذریعه ۱۰ : ۱۹ - سپه ۴۰۷: ۴۲۲: ۵ - طوس ۵۷۰ و ۴۰۷) .

[۳۴۴/۱ - ج]

این نسخه دو جزو نخستین کتاب است و در ۱۰۵ آذر رسانده است درست ما نندشمار ۶۳۹۵

طوس، محمد هاشم بن محمد رضای سپاهانی در پنجشنبه ۱۱۲۳ آذر نوشته است، عنوان و آبات

فهرست نسخه‌های خطی

و نشان شنگرف است، مالک محمد حسن بن حاجی محمد قاسم خراسانی که درج ۱۹۹/۲ آنرا وقف کرده است (۵۸۰۸۱).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوائی .
۱۸×۱۲ س ۳۴۹ - ۲۴/۵×۱۷/۵ گ ۳۶۹

[ج- ۳۴۴/۲]

این نسخه جزء دوم است تا بایان صلوٰه و بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف و جلال بن ملا ابراهیم گیلانی خوشبختی در ۲۵ ذی حجه ۱۱۲۵ نوشتمن آن را آغاز و در روز آدینه ۹ ع ۱۱۲۷/۱ با نجام رساند (۵۸۰۸۲).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی درون سرخ مقوائی .
۱۸/۵×۱۱ س ۳۶ - ۲۵×۱۸ گ ۳۲۳

ذکری الشیعۃ فی الحکام (الشیرین)

شهید اول مؤلف این کتاب است (ف ۱۸۸۲).

[۸۱ - ب]

بنسخ باعنوان و نشان شنگرف در جدول زر ولاجورد، دو صفحه آغاز با زر حاشیه سازی شده است، نیمه بالای بزرگ نخستین پاره شده و افاده است، نسخه وقت مدرسه بیرون دروازه حسن آباد شده بود و نیمة وقت نامه آن در صفحه عنوان دیده میشود، نسخه از سده ۱۱ و ۱۲ است (۱۰۷۴۰).

کاغذ سپاهانی - جلد مقوائی .
۱۹ س ۱۹ - ۲۸/۵×۱۶/۵ گ ۵۸۸

الرثیة (القصيدة ..)

ابو محمد قاسم بن فیره بن خلف بن احمد شاطبی سراینده این قصيدة رائی است
که در تجوید و در ۲۹۸ بیت میباشد .

آغاز:

الحمد لله موصولاً كما امرا

مبار كاطيباً يستنزل الدرر

ذو الفضل والمن والاحسان خالقنا
رب العباد هو الله الذي قهرنا

انجام :

تمت عقيله اتراب القصائد في
اسنى المقاصد للنظم الذي بهرا
تسعون مع مائتين مع ثمانية
ابياتها ينتظمن السدر والدررا
تضاحك الزهر مسرورا اسرتها
معروفا عن فها الاصال والبكرى

[٣٠٤ - ج]

شماره يکم دفتر است و بخط نسخ مغرب باعنوان نشان شنگرف بهمان خط مورخ ١٠٥٨ شماره
دوم و حواشی دارد، ٢٣ پ - ١٣ پ .
نسخه در ذی قعده ١٠٧٨ از آن اسماعیل بن ابراهیم بوده است (٣٦٥٦٩) .
کاغذ فرنگی - جلد مقووا .
١٤٠٩ - ٣١٥ × ١٣٥ × ٨ س .

الراهنزة

منظومه ايست در عروض و قافية از ضياء الدين ابي محمد عبد الله بن محمد الخزرجي
مالکی اندلسی و در مجموعه المتنون الكبير (ص ٥٩٣ - ٥٨٣) بچاپ رسیده است .
آغاز: هذا نظم الخزرجية الموسومة بالرأنة في علمي العروض والقافية
نظم العالم العالمة الصالح الورع الزاهد الفهامة الشيّخ ضياء الدين ابي
محمد عبد الله بن محمد الخزرجي المالكي الاندلسي تغمده الله برحمته
واسكنته فسيح جنته بمنه و كرمه آمين .
آغاز: بسم الله .

للشعر ميزان تسمى عروضه
به النقص والرجحان يدرى بما الفتى

انجام :

وقد كملت ستاو تسعين فالذى
 توسيط فى ذا العلم توسيعه حبا
 ويسأل عبدالله ذا الخزرجي من
 مطالعها اتحافه منه بالدعا

[٣٥٦ - ج]

شماره چهارم دفتر است و بهمان خط شماره پیش مورخ ۱۵ شوال ۱۱۷۹، می ۴۳-۴۴، در صفحه عنوان عبارتی است از عبدالله بن محمد بن عبدالله الطیف شافعی در باره عروض و ضرب مذیل، نیردو بیتی بعری و دو بیت دیگر در باره بحور بعری، در هامش حواشی دارد بمناسن «هـ، شرح، شیخ الاسلام».

ربيع الابرار و نصوص الاخبار (المنتخب من منتخب من ...)

اصل از زمخشری دانشمند معترلی مفسر است و در محاضرات (جلیلی ۱: ۵۳۳) و برخی آنرا بود و باب کردند و بحیی الدین محمد بن خطیب قاسم (م ۹۴۰) از آن گزین نموده و چیزهایی بر آن افزود و عرض الاخبار منتخب من ربيع الابرار نمایده و پسجهه روضه در آن گذارده و در ۹۲۲ (جاء بفضلله) پیاپانش رساند (ادبیات ۱۶۳ و ۲۹۷) دیگری هم آنرا بنام انوار الربيع گزیده ساخت. بروکلمن (پیوست ۱: ۱۹۳ و ۵۱۲) از نسخه‌های آن واشرح آن بنام نفحات از هار ربيع الابرار یاد کرده است. این کتاب بفارسی ترجمه شده و فیلم نسخه‌ای از آن در دانشگاه هست.
 نسخه‌ها گزیده ایست از گزیده‌ای از این کتاب.

آغاز: هذه نکات انتخبتها من منتخب كتاب ربيع الابرار لجار الله
 العادمة الزمخشری . قيل لبعضهم الربيع اطيب ام الخريف قال الربيع
 للعيون والخريف للفم.

انجام : فلا يبقى عقرب الابتعته (تمت اختيارات نکات منتخب من
 منتخب كتاب ربيع الابرار في ۱۴ شهر صفر سنة ۱۰۷۷).

[٦٢ - ب]

شماره بیستم دفتر است و بخط نسخ ۱۴ صفر ۱۰۷۷، ۲۶۷ پ - ۳۰۳.

(الحلية)

ابوالقاسم بن احمد جناب قندھاری این سفر نامه را نوشته و آنچه در بیت المقدس

و شام دیده در آن آورده است . نکات جغرافیائی و تاریخ دینی در آن هست .

آغاز : بسم الله . قال ... ابوالقاسم بن احمد المشتهر بجناب القندھاری

واعلم ان المشهور فی دمشق الشام بین الناس ان السفر الی بیت المقدس

برید السفر الی الحجج .

انجام : ماخوذ من ذلك . تمت . من اراد الاطلاع ... فليرجع الى

الكتب المترجم بالعربي من اليوناني و كتاب تاريخ جودت باشا ...

المطبوع فی بيروت سنہ ۱۳۵۸ هجری .

[۱۳۱ - ج]

بخط نسخ با عنوان شنگرف سده ۱۳ و حسین بن محمد تقی نوری در ۷ ذی قعده ۱۳۹۴ در آغاز از

این کتاب و قندھاری سقوط است (49442).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی مقوایی .

۱۵×۹ سس - ۱۵۳۱۷

(حسائی)

از شیخ احمد احسائی رهبر شیخیان چند رسالت اکنون میشناسیم :

۱ - الا جماعیة که در ۱۲۱۵ در باره اجماع نوشته و در آن یک مقدمه و هفت فصل

و یک خاتمه گزارده است (ذریعه ۶ : ۲۶۷ - فهرست احسائی ۲: ۳۷ - ش ۷ جلد دوم

جوامع الكلم).

آغاز : بسم الله . رب . الحمد لله رب العالمين ... فيقول ... احمد بن

زین الدين احسائی انى لما رأيت كثرة الاختلاف بين علمائنا .

انجام : والاغیارغیرمخاطبین بها والسلام على من اتبع الهدى وفرغ منها مؤلفها ... احمد بن زین الدین الاحسانی قبل الزوال من السادس عشر من شهر رمضان سنة خمس عشرة بعد المائتين والالف .. والحمد لله رب العالمين .

[٤٤١ - ج]

اين نسخه شماره ۳ دفتر است وبخط نسخه ۱۲۴۱ در نجف از مهدی بن احمد، گ ۱۳۸ پ - ۱۸۵ پ، پس از اين در ۱۸۶ ر - ۱۹۲ ر فائد است بعربي در باره امر که کاتب در همین تاريخ در نجف یافته و نوشته است بدرو واسطه از روی خط احسانی، وسپس در ۱۹۳ پ خبری است در حرمت آن از گفته سید کاظم رشتی و سخنی از هیرزا محمد اخباری در همین باره .

۲- رسالت فی العلم که در آن از علم و لغت و وضع گفتگو شده و گویا از احسانی باشد .

آغاز : بسم الله . اختلاف الحکماء والعلماء في العلم هل يحدا م لا .

انجام : واما ماطرء عليه وصف وجودی کطرء الاسلام على من اسلم فلا نزاع فيه .

[٤٤١ - ج]

شماره دوم دفتر است وبخط نسخه سده ۳۱۳ گ ۹۷ پ - ۱۳۸ ر .

۳- رسالت فی العصمة والرجعة که بدرخواست محمدعلی شاه قاجار این رسالت را نوشته و در یک مقدمه و چند فصل و یک خاتمه از عصمت و رجوع گفتگو نمود ، و آن در ص ۱۱۱-۱۱۴ جوامع الكلم بچاپ رسیده است (فهرست احسانی ۳۳۳:۲) .

آغاز : بسم الله (و عليه توکلی و به ثقیتی) الحمد لله على جزيل النعم و الآلاء و جميل الأفضال والعطاء ... اما بعد فيقول ... احمد بن زین الدین الاحسانی .

انجام : والحمد لله رب العالمين و كتب مؤلفه العبد احمد بن زین الدین ... الاحسانی في الحادی والعشرين من شهر ربیع المولود سنة ۱۱۲۳ حدی و ثلثین بعد المائتين والالف ... الف صلوة وسلام و تحيية حامدا مصلیا مستغفارا .

[۱۶۵ - ج]

شماره یک دفتر است و بخط نسخ باعنوان ونشان شنگرف سده ۱۴۰۳، گی ۲ پ - ۸۸ ور (۴۲۲۱۵) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز ضربی مقوایی .
۱۹۸×۱۴۰ س ۴۲ - ۲۱×۱۴۰ ۱۹۸ .

[۲۴۱ - ج]

این نسخه شماره یکم دفتر است و بخط نسخ است و در ۱۴۰۲/۱۴۲ ع شده است ، در میان
سفیدگذارده شده است، گی ۱ پ - ۹۲ ور (۵۳۰۲۳) .
کاغذ فرنگی جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی .
۱۹۸×۱۴۰ س ۴۵ - ۲۱×۱۴۰ ۱۹۸ .

۴- رساله‌ای که در پاسخ ملاحسین واعظ کرمانی نوشته است (فهرست احسائی

. (۵۲:۲)

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم رب العالمين ... اما بعد فيقول ... احمد بن
زين الدين الاحسائي انه قد ارسل الى ... الملاحسين الكرماني المعروف
بالواعظ بعض المسائل .

انجام: وكان عشرين مسئلة وقد انتبه لها هذه وهذه كفاية ل الاولى
الاباب ... ولا فورة الا بالله .

[۱۸۴ - ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ باعنوان شنگرف از سده ۱۴۰۳، گی ۴۵ - ب، پیش از این در چهار
صفحه فهرست کشف الاسرار است که ۴۵ مسئله در پنج رساله دارد (۴۲۲۱۶) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .
۱۹۸×۱۴۰ س ۴۳ - ۲۱×۱۴۰ ۱۹۸ .

۵- رساله‌ای که شیخ احمد احسائی در آن پرسش شیخ محمد مهدی در باره
پاره‌ای از مسائل فقهی و کلامی و عرفانی پاسخ داده است .

آغاز: بسم الله ... حمد له ... اما بعد فيقول ... احمد بن زین الاحسائي انه
قد ارسل الى جناب ... الشیخ محمد مهدی مسائل .

انجام: فلم يكن بين الآية والرواية هنافة والله سبحانه وولي التوفيق
والحمد لله رب العالمين ... وآلله الظاهرين .

[۴۳ - ج]

شماره سوم دفتر است و بخط نسخه‌علیق شماره پیش از آن که احمد بن علی محمد رشتی از نسخه اصل خط احسانی در ۱۴۴/۱۳۰ در کرمانشاه نوشته است، ۲۹۵ پ - ۳۰۸ ر.

۶- رسالت عرفانی که شیخ احسانی در پاسخ ملام محمد بن محمد نصیر گیلانی که پاره‌ای از اشتباهات هنگام درس او را یادآوری کرده است آن را نوشت.
آغاز: بسم الله . حمدله ... اما بعد فيقول ... احمد بن زین الدين ان ...
 الشیخ ملام محمد حمدونه عوایقه ... قد عرضت لی بعض الاشتباهات فی بعض المسائل العرفانیة حال الدرس علی فکتبها وارادمنی جوابها.
انجام: ليس فيه ما يراد منه الجواب و الحمد لله ... الطاهرين.

[۴۳ - ج]

شماره چهارم دفتر است و بهمان گونه خط شماره پیش که احمد بن علی رشتی در ذی قعده ۱۲۵۲ از روی نسخه اصل نوشته است، ۲۹۱-۳۰۸ ر.

رسائل بهبهانی

از آقا محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی چندین رسالت اصولی و فقهی در دست است هست. اینک چند رسالت ای از آنها را می‌شناسیم:
 ۱- رسالت فی الاجتہاد والاخبار که در آن از اجتہاد و اخبار پیش کرده و هفت فصل در آن گذارده و در ۱۳ رجب ۱۱۵۵ آنرا بیان رسانده است (روضات ص ۱۲۴) او در آغاز تعلیقۀ خود از آن یاد کرده است.

آغاز: بسم الله . وبه نستعين . الحمد لله رب العالمين . . . فهذه رسالة الاجتہاد والاخبار و رتبها علی سبع فصول . اعلم ان الله لم یخلق الخلق عبثا ولا اهملهم سدى (در خطبه با چاپ سنگی ۱۳۱۳ ق در تهران باudedde الاصول شیخ یکی نیست).

انجام: من التوجیه و التفتیح . وفرغ من تسویید الرسائل مؤلفها ...
 محمد باقر بن محمد اکمل ... فی ثالث عشر شهر رجب المرجب سنة

خمس و خمسين ومائة بعد الالف والحمد لله حمد بالغاً كاماً.

[ج - ۴۳۵]

این نسخه شماره ۴ دفتر است و بنستعلیق تاریخ شوال ۱۲۲۴، گ ۸۲ پ - ۱۲۳۰.

۲- رسالتی الاستصحاب که در آن از استصحاب بحث شده است و گویا از همین

بهبهانی باشد. (روضات ص ۱۲۵)

آغاز بسم الله . و به شفتي . الحمد لله رب العالمين ... مسئلة الاستصحاب

عبارة عن الحكم باستئناف امر كان يقيمه الحصول في وقت او حال

و مشكوك البقاء بعد زوال الوقت او الحال .

انجام : ولابد للمجتهد من ملاحظة ذلك والله تعالى هو العالم بحقائق

احكامه و رسوله و الائمة القائمون مقامه عليهم السلام .

[ج - ۴۴۷]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ روز پنجشنبه ۱۱۷۹ و همه دفتر بیک خط و بگواهی حسن

طباطبائی دار آزاده نسخه بخط محمد مجاهد است، گ ۳ پ - ۱۰ پ (۵۲۹۵).

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .

۱۴۱×۱۵/۵ ۳۰×۹/۵ - س ۱۴۱

۳- رسالتی اصالة البراءة (ص ۱۲۴ روضات) .

آغاز: مسئلة في اصالة البراءة وتكلمت فيها بالقياس الى موضع الاول

فيما لانص فيه .

انجام : ولا يتفطن بدارا به لقوه . . . (افتاد گی دارد و چهار بر گی

سفید گذارده شده) يحتمل التحرير مما اشتباه حكمه الشرعي . . . و

الاحتياط مسلك النجاة و مطلوب من الائمة ان امر الفرج شديد ومنه

يكون الولد ونحن نحتاط .

[ج - ۴۴۷]

شماره ۷۶ دفتر است ، در گ ۵۹ ر - ۱۳۰ پ و پ ، در روز سه شنبه ۹ شعبان ۱۱۷۹ نوشته

شده است .

۴- رسالت فی اصاله الصحة فی المعاملات (ف ۱۷۷۷ - روضات الجنات ص ۱۲۴).

آغاز: بسم الله . حمدله . اما بعد فاعلم يا اخي ان المهم و المقصود
الاصلی فی المعاملات هو الصحة .

انجام : وكذا الحال بالوفاء بما تضمنه عقد و اقتضاء و قس عليهـا
حال غيرها .

[ج - ۴۴۷]

شماره سوم دفتر است و مورخ ۱۱۷۹، ۱۵۵۳ پ - ۱۷.

۵- التعلیقیة یا حاشیة منهج المقال فی تحقیق احوال الرجال از میرزا محمد استرا باذی
از همین بهبهانی که در آغاز آن پنج فائده گذارده است و آن با همین منهج المقال بسال
۱۳۰۶ در ایران بچاپ سنگی رسیده است .

[ج - ۴۴۷]

شماره پنجم دفتر است و در ۳۵ ر - ۵۲ پ و برای است با س ۱۱ ص ۲ چاپی و ۱۱ سطری کم
دارد تا بایان فائده ه مقدمه تعلیقیه (ص ۱۳ چاپی) آنکه سه بند است که حاشیه ها ایست بر سه بند از فائده
۴ (ص ۴۰۹) منهج المقال) و فائده ۸ (ص ۴۰۷) و فائده ۹ (ص ۴۱۷) همین منهج المقال در باره مذاهب که
در چاپی نذیده ام و بگواهی خود او در آغاز تعلیقیه (ص ۸ چاپی ۳۹ پ) اینها باید از همین تعلیقیه باشد،
حوالی دارد بخط نسخه علیق ریز .

۶- رسالت فی تقلید المیت که بهبهانی در این رسالت روشن نمود که گفتار مجتهد
در گذشته را باید پیروی نمود و تقلید از میت درست نیست و آن مانند حاشیه ایست
بر مفاتیح فیض .

آغاز: بسم الله . وبه نستعین الحمد لله رب العالمين حمد ایرضی ربنا عننا
افول و انا ... محمد باقر بن محمد اکمل منی (؟) عدم القول للمجتهد
المیت ان قوله ليس بحجۃ .

انجام : و بین الاجتهاد والتقلید والاحتیاط فرق واضح الحمد لله .

[ج - ۴۴۵]

شماره دوم دفتر است، در ۳ ۷۴ پ - ۷۹ ر، بخط نسخه علیق سده ۱۳ است، با شماره های ۳ و ۴
بیک خط میباشد.

۷- رسالت فی الجبر والاختیار که در آن از جبر و اختیار بحث شده است (روضات ص ۱۲۴) این رسالت در کلمات المحققین (ص ۱۳۱ - ۱۳۹) بچاپ رسیده است.

آغاز: بسم الله . الحمد لله رب العالمين ... هذه شبهة مشكلة و مغالطة معضلة اوردها الاشاعرة على المعتزلة و الامامية تلجزه الى القول بالاضطرار و الاجبار .

انجام : نقول مجرد الاستبعاد ولا يضرنا على ما عرفت.

[۴۴۷ - ج]

شماره ششم دفتر است ، درس ۵۳ پ - ۵۸ پ ، مورخ روز یکشنبه یا یان رجب ۱۱۷۹

۸- رسالت فی عبادة الجاهل که بهبهانی در آن از صحت عبادت جاهل گفتگو نموده است .

آغاز: بسم الله . وبه ثقتي . الحمد لله رب العالمين ... فيقول ... محمد باقر بن محمد اکمل ... ياخى ان من يقول بصححة عبادة الجاهل ان كان يقول انه مكلف بما حصل به ظنه باى وجه حصل و هذا هو تكليفه لاغير يلزمء الحکم بصححة عبادته و ان كانت مخالفة لما أمر الله .

انجام : لوعلم انه احتیاط والله هو العالم باحكامه و رسوله صلی الله عليه وآلہ (و خلفائه ... والحمد لله رب العالمين) .

[۴۴۵ - ج]

شماره سوم دفتر است ، درس ۷۹ ر - ۸۳ ر ، بخط نستعلیق سده ۱۳ است .

[۴۴۷ - ج]

شماره دوم دفتر است و درس ۱۰ پ - ۱۵ پ .

۹- سؤال وجواب که بهبهانی در آن پرسش‌های دانشمندان شیعی پاسخ داده است .

آغاز: بسم الله . وبه نستعين . مسایلی که بزرگان و علمایان و دانایان شیعه اثنا عشریه که نام بعضی از آنها در اول سؤال مسئله درج است تحقیق آن را از خدمت ... مولانا محمد باقر ابن ... مولانا محمد

اکمل اصفهانی ... بهبهانی ادام اللہ ایام افاداتہ نمودند و آن جناب فتوی
دادند و این حقیر ... محمد بن عبداللہ الحسینی القمی از روی بیاض
شاگرد رشید آن جناب ملام محمد حسین بن ملا عبدالوهاب خراسانی
جمع نموده و از نظر ... ان جناب گذرانیده . س ملا ابراهیم کزازی:
س عدالتی که در شهود و امام جماعت معتبر است کدام معنی ازاو است
ج عدالت نزد حقیر حسن ظاهر است .

انجام : ج : ظاهر ا طریقہ فقہا آنسست که بگفته عمر و عمل نماید .
والله یعلم .

[ج-۱۰۸]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ و نسخه‌ی با عنوانهای شنگرف در ص ۶۴-۱ متن و هامش و
دبیله آن باید همان باشد که در متن و هامش ص ۳۹۵ و ۳۹۶ آمده است ، تاریخ آن درس ۳۹۵ چنین
است : ۲۰ صفر ۱۲۷۰، ولی باشماره دوم بیکخط است، بس یا این تاریخ درست نیست یا این دبیله بخط
دیگر است (48354) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی مقوایی .

۱۹۸×۱۳/۵۷ - ۱۳۵×۶/۵

۱۰- الفوائد الحائرية که بهبهانی در کربلا آن را نوشته و در آن ۳۶ فائدہ و
یک خاتمه گذاره و مبادی و مبانی اجتہاد شیعی را در آن روشن نمود . و خود او آنرا
در دیباچه چنین نامیده است . آنرا در برابر «الفوائد الملحقۃ بها» که «الفوائد الجديدة»
مینامند «الفوائد العتيقة» و «الفوائد القديمة» میخواهند (روضات ص ۱۲۴) این دو فوائد
در ۱۲۶۹ و ۱۲۷۰ با فصل غروریه شیخ محمد حسن سپاهانی باندازه رحلی بی صفحه
شماری بخط نسخ بچاپ سنگی رسید .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم رب العالمين حمدالا يقوى على احصائه الا هو .

اما بعد فانه لما بعده عن زمان الائمه وخفى امارات الفقه .

انجام : مع ان تهذیب الاخلاق من اوجب الاشياء كما لا يخفى والله
هو الهدای الى طریق ولا یحصل الهدایة الا بارشاده و توفیقه (تمت
الرسالة) .

[۴۳۵-ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف سده ۱۳ و در سی ۱ پ - ۲۳ ر (۴۸۳۶۰).

کاغذ فرنگی- جلد تیماج مشکی.

۰۹۵/۵×۱۵/۵ سیم ۱۳ - ۱۵ س/۵×۹/۵×۱۵

۱۱- رسالت فی القرض بشرط المعاملة المحاباتية.

در این رساله از قرض بشرط معامله محاباتی بحث شده و جز آن رساله ایست که در «ف ۱۸۹۰» یاد شده است و گویا از محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی و همان که در روضات (ص ۱۲۴) بنام «رسالت فی بیان الحیل الشرعیة المتعلقة بالربا و ما یظن انها شرعیة ولیست بشرعیة» باشد.

آغاز: بسم الله . حمدله ... ان جمعا من علماء الزمان ... اعتقادو القرض

بشرط المعاملة المحاباتیة .

انجام در نسخه ناقص .

[۴۴۷-ج]

شماره چهارم دفتر است، سی ۱۸ ر - ۴۰ پ ، از پایان افتادگی دارد و چهار برگ سفید گذاشته شده است چنین است انجام آن : «والفرض وان كانت نادرة» .

رسائل و نتیجه

از سید کاظم رشتی شاگرد احسائی چند رساله اکنون میشناسیم:

۱- رساله ای که در پاسخ عبدالله بیک پسر نصر الله بیک در روز شنبه ۱۵ مهر ۱۲۳۷ پرداخته است.

(فهرست احسائی ۹۴:۲ - ص ۲۰۸-۲۳۹).

[۱۸۴-ج]

شماره دوم دفتر است و بتصویر با عنوان و نشان شنگرف از سده ۱۳، سی ۸ رب - ۴۰ پ .

۲- رساله‌ای دیگر که او در پاسخ عبدالله بیک نوشته است .
 (فهرست احسائی ۹۶:۲ - ص ۲۴۲ - ۲۳۹)

[۱۸۴ - ج]

شماره سوم دفتر است و بهمان خط شماره پیش که مهدی بن زین العابدین آنرا نوشته است .
 ۳- گزیده‌ایست از اثني عشریه ابن ام قاسم عاملی (ذریعه ۱۱۹:۱) و باید از سید کاظم رشتی باشد .

آغاز : بسم الله . حمد له ... اما بعد فهذه كلمات جامعه . . . مستخرج من منتخب كتاب الاثني عشرية في المواقع العددية من قوم محمد بن حسن الشهرين بين ام قاسم الحسيني .
 انجام : ولو مثل رأس الذباب و صلى الله على محمد وآلله الظاهرين .

[۱۸۴ - ج]

شماره چهارم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن، گ ۴۳ ر - ۵۴ پ .
 ۴- گزیده‌ایست از پاسخهای سید کاظم رشتی .

آغاز : بسم الله . حمد له ... اما بعد فهذه خمسة مسائل انتخبتها من اجوبة مسائل ... السيد کاظم الرشتی سلم الله تعالى .
 انجام : مع انى ما تركت شيئاً منها والسلام .

[۱۸۴ - ج]

شماره ۵ دفتر است و بهمان خط شماره پیشین، گ ۴۵-۵۶ پ .
 ۵- رساله‌ای که در آن پاسخهایست از سید کاظم رشتی که بمحمد رحیم خان داده است .

آغاز : بسم الله . حمد له ... اما بعد فيقول ... کاظم بن قاسم الحسيني الرشتی ان ... محمد رحیم خان ... قد اتى بخمس مسائل .
 انجام : يكون غذاء لآدمي آخر وذلك معلوم انشاء الله تعالى .

[۱۸۴ - ج]

شماره ششم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن از مهدی بن ملا زین العابدین نجف آبادی در صفر ۱۶۶۴، گ ۵۹ پ - ۸۵ .

۶- این رساله که او بپرسشهای پاسخ میدهد و میگوید که از استاد دام ظله گرفتم.

آغاز: بسمله . حمدله ... فيقول ... كاظم بن قاسم الحسيني الرشتى ان بعض العلماء الاعلام ... قد ارسل الى مسائل .

انجام : ولا يسعني الا ان ذلك لكمال الاختلال الحصول فى البال!!

[۱۸۴ - ج]

شماره ۷ دفتر است وبهمن خط شماره پیشین آن از همان نجف آبادی در ۱۸ شعبان ۱۳۶۰ ،

ص ۷۷ پ ۱۱۲-۱۱۳.

۷- این رساله که گویا همین رشتی از شیخ احسائی پرسشی کرده و او پاسخ داده و آنها در این رساله دیده میشود .

آغاز: سؤال سئل من الشیخ رفع اللہ مقامه و اسکنه بمحبوحة جنانه .
قال سلمه اللہ وقد روی عن الامام جعفر ... انه قال لقد تجلی اللہ لعباده فی کلامه .

انجام : وقد اختصرنا ... لضيق الوقت والاستعجال الجواب والحمد لله رب العالمين . وقد فرغ من تسويدها ... احمد بن زین الدين السابعة عشر من شهر ربيع الثاني سنة ۱۲۲۴ .

[۱۸۴ - ج]

شماره ۸ دفتر است وبهمن خط نجف آبادی در ۱۸ شعبان ۱۳۶۰ ، ص ۱۱۲ پ ۱۱۳-۱۱۴.

این رساله که سید کاظم رشتی بپرسی یکی از دوستان در آن پاسخ میدهد .
آغاز: بسمله . حمدله ... فيقول ... كاظم بن قاسم الحسيني الموسوي

الرشتی ان بعض الاخوان ... قد سئلني عن مسئلة .

انجام فان ما ذكرنا كفاية لمن اراد الصواب والحمد لله رب العالمين
في المبدء والمأب فد فرغ من تسويد هذه العجالة مؤلفها يوم الجمعة
من العشر الآخر من شهر رجب المرجب سنة ۱۲۳۴ .

[۱۸۴ - ج]

شماره ۹ دفتر است و بهمان خط شماره بیشین آن از نجف‌آبادی در ۱۸ شوال ۱۳۶۰، مص ۱۱۵ پ - ۱۲۳ پ .

رساله أصولية

این رساله بجای مقدمه‌ایست برای استدلال در هر علمی و بیشتر برای فقیه‌سودمند می‌باشد و مانند منطق و آداب بحث و مناظره برای فقه است. شاید از سیدا بر اهیم قزوینی یا علی‌اصغر بن محمد حسین بفروئی یزدی یا یوسف بن محمد حسن خراسانی گونابادی باشد و بسیار رساله سودمندی است.

چنین است فهرست آن:

المقدمة الاولى في اقسام المسائل في اربعة اقسام .

المقدمة الثانية في الدلائل في خمسة مراتب .

المقدمة الثالثة في بيان كيفية الاستدلال في خمسة موافق .

المقدمة الخامسة في مواضع ينبغي على المستدل ملاحظتها وهي خمسة .

آغاز: بسم الله . اعلم انه لا بد للمستدل بل الناظر في كل علم من العلوم

و مسئلة من المسائل اذا اراد لتحقيق الحق ان يعرف قبل الشروع
مقالات خمسة .

انجام: و اعلم ان المجتهد لا بد ان يكون اثنا عشر يا بمعرفة اثنى
عشر علما وقد نظمها الاستاد دام ظله :

شرط است در اجتهاد عالم

تحصیل دوازده معالم

چهار علم ادب على الكفاية

میزان، رجال، هم درایة

فقه است، اصول فقه، اخبار

تفسیر، کلام، علم اخبار

(سپس بنده است در تراجیح گویاد نباله همین رساله باشد:) اعلم ان المرجحات المعتبره على القسمين ... من المرجحات الاجتهادية التي ليست فایتة عن الاشكال .

[۱۸ - ب]

شماره سوم دفتر است و بهمان خط شماره پیش و حواشی دارد و گویا نسخه اصل باشد ، گر ر-۲۱۸ پ، در درون جلد هم پراکنده های اصولی است مانند دو برق آغاز.

رساله الرضا الى المامون

این رساله را می گویند که امام رضا برای مامون نوشته است (ف) ۱۳۲۷.

[۱۰ - د]

شماره یکم دفتر است و بخط نستعلیق سده ۱۱ ، پیش و پس از این مطالب پراکنده عرفانی است و خبر و شعر فارسی (۵۲۹۹۶).

کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج تربیاتی مقواطی .
۱۴۳-۱۶/۵×۸/۵ س-۲۱

الرسالة الرضوية

آقامیر زارضای تبریزی مؤلف این رساله استدلالی است و آن مانند شرحی بر شرایع میباشد .

آغاز: كتاب الطهارة وهى لغة النزاهة من الارجاس المعنوية والرذائل
الخلقية والنظافة عن القذارة الحسية .

انجام : فلا يلاحظ كتابه المسند حتى يتضح لك حقيقه الامر . هذا آخر ما ساعدنی التوفيق في تحرير المباحث المتعلقة باحكام المياه مع غاية الإيجاز والاختصار ويتلوه الكلام في الطهارات الثلاث وما يتعلق بهامن البحث عن النواقن ... مستمدًا من الله التوفيق لاتمام ما يتلوه من ابواب انه هو الهدى والموفق للصواب .

[ج - ٥٣]

بخط نسخعلیق سده ١٤ ، در بالای صفحه یکم نام کتاب و مؤلف آمده است (٣٩٨٣٩).
کاغذ فرنگی - جلد یهادج سرخ مقواًی تازه .
٢٣/٥ × ١٧/٥ سـ ٣٠ - ٢٣/٥ × ١٧/٥ ٧٧

رسالۃ المغلوظة المشهورة فی قوس النهار والجواب عنها

قاضی بن کاشف الدین مؤلف این رساله است.

آغاز: بسم الله . وبك اعتمادی يا کریم . بعد حمد الله ولی الفضل ومظہر
الجمیل ... يقول . . . قاضی بن کاشف الدین . . . هذه رسالة وجيزة فی
المغلوظة المشهورة فی قوس النهار والجواب عنها ما يخطر بالبال . . .
فاقول قوس النهار يزيد على المشهوری .

انجام : وقد فصلنا بما لا يمكن المزید عليه فی رسالتنا الكبیرة
المعمولۃ فی هذه الاعضال فمن اراد فليرجع اليها .

[ج - ١٤]

شماره دوم دفتر است و بهمان خط شماره یکم آن ، ۳۵ ر - ۱۹۹ .

الرسالة النحوية

این رساله کوچک از محمد بن عمر بن عثمان غشتائی است.

آغاز: بسم الله . قال الشیخ الفقیه النحوی محمد بن عمر بن عثمان
الغشتائی رضی الله عنه ونفعنا به . الحمد لله رب العالمین ... اقسام الكلام
ثلاثه اسم و فعل و حرفاً جاء لمعنى .

انجام : من تبا مجدد امن کلام الشیوخ و تو الیف الائمه اجمعهم الله تعالى
ورضی عنهم والحمد لله رب العالمین تم بحمد الله وتوفیقه .

[ج - ٣٥٦]

شماره هفتم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن ، ۳۵ پ - ۸۰ .

الرشاد فی شرح الارشاد

سید محمد بن سید شریف حسینی گرانی بن مختصر الارشاد الہادی نحو الرشاد سعد تفتازانی که در ۷۷۸ خوارزم برای پسر خود ساخته این شرح آمیخته را نوشته است. متن در یک مقدمه و سه قسم است. محتشی فرزند سید شریف گرانی است و این شرح را در قبه و خاکجای پدر خود در شیراز در ۱۰ ج/۸۲۳ با نجام رسانده است و او شرح دیگری هم بر همین کتاب بنام «المرشد» دارد. (چلبی ۱: ۸۵ - طوس ۲: ۳) اور دیباچه از تفتازانی میستاید. در ذریعه (۱۱: ۲۳۴) از همین نسخه مایاد شده است.

انجام : بسم الله وبه نستعین. نحوك تصریف النواظر الناظر و شطرک توجیه الوجه الناضر... اما بعد فيقول ... محمد بن شریف الحسینی...

ان مختصر الارشاد الہادی نحو الرشاد المنسوب الى ... المدعو بسعد التفتازانی .. قد فصل فيه لباب الاعراب له ... فحدانی ذلك الى ان شرحه ... وسمیته بالرشاد فی شرح الارشاد.

انجام : نحو لیتک تخرجن . ولیکن هذا ما اردنا ایراده فی شرح مختصر الارشاد وقد تیسر فی الفراغ من تسوییده فی العاشر من جمادی الاول سنة ثلاث و عشرين وثمانين مائة من الهجرة النبویة ... بشیر از المحفوظ فی القبة الشریفة الشریفیة الوالدیة سلام الله علی من حل

فیها .

[ج - ۳۰۳]

این نسخه شماره یکم دفتر است و بخط نستعلیق ضیاء الدین بن محمد صادقی در روز ۲۹ ج/۱۴۷۲ میباشد . سی ۳ پ - ۷۱ ر (۵۲۹۵۰)

کاغذ سپاهانی - جلد مقوای آن میشون سرخ .
۰۱۴×۸/۵۱۷ - ۲۰×۱۳۵۱۱۳

الرضا (رساله ...)

چنان که در صفحه عنوان نسخه ما آمده این رساله از سید علی طباطبائی میباشد

ولی در ذریعه (۱۱: ۱۹۲) از او چنین رساله‌ای یاد نگشت.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم .
 في كونه من الأسباب الموجبة لتجريم النكاح في الجملة .
 إنعام : ولو كان الامر كما ذكر لاتجه التزامه فيما نحن فيه والله
 العالم بحقائق الامور و عليه التكالان انه حسيبي و نعم الوكيل نعم
 المولى ونعم النصير قد وقع الفراغ في يوم الاثنين من شهر جمادى الاولى
 في ارض الغربى على ساكنها الاف التجية والسلام ... في سنة (١٣٢٧)

[۴۳۴ - ج]

شماره نخستین دفتر است و بخط نسخ روز دوشنبه ۱۳۲۷/۱، عنوانها درشت تر، سی ۱ پ-۲۱ ر

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .
 ۱۵×۹۵ س ۱۸-۲۱ × ۱۵/۵۶

الرواية في دراية الحديث

شرحی است از شهید ثانی بن البدایه فی درایة المحدث خود او (ف ۴۶۰ و
 ۲۶۷۸).

[۱۳۶ - ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نستعلیق با عنوانهای شنگرف که محمد صالح در روز دوشنبه
 ۱۳۸۷/۱ آنرا نوشته است، مهر اوهم هست، سی ۳ پ - ۵۵ ب ، در هاشم ۵۵ ب و در متن ۶۵ م طالب
 رجالی است (۴۳۰۳۴) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی .
 ۱۶/۵×۶/۵ س ۲۳ - ۱۳/۵۶

الواضح الشهادیة في شرح الاحادیث الامامية

محمد باقر داماد استرابادی سپاهانی فیلسوف زمان صفویان مؤلف این رساله
 است که با نجام نرسانده است (ف ۱۳۳۲ - ذریعه ۱۱: ۲۵۷).

[۴ - د]

این نسخه بخط نسخه‌ی علیق است با حواشی «منه‌دام ظله» و «سمع منه» و «منه‌دام ظله العالمی» و برای است با س۴ ص۳ تا س۸ ص۲۱ چاپی (۵۲۹۷) .
 کاغذ سپاهانی - جلد مقوای ۱۷ - ۳۰×۱۳۵ س۵×۱۱ .

الروحة الابهية في شرح المحمدية

شهید ثانی این شرح را در دو سال ۹۵۶ و ۹۵۷ پرداخته است (ف ۱۹۰۳-ذریعه ۲۹۰:۱۱) .

[۴ - ب]

این نسخه از آغاز است تا پایان شرح و صدقه‌ی بن ناصر بن سلطان بن راشدین راجح بن احمد بن محمد بن احمد بن علی بن رومی بن ابی جیلی (۹) آنرا بخط ریز خود در روز ۹۸۹/۱ ع۸۹ با نجام رسانده است، از کتاب الشهادات یک صفحه‌ی بیش در نسخه‌ی لمانده سپس نیمه دوم سبق و رمایه می‌آید و افتادگی دارد. چند مهری در آغاز و پایان هست . نسخه در شوال ۱۹۰۳ از آن محمد بن عنایت الله نائینی بوده است و از دیگری در ۱۰۵۵/۱، عنوانها مشترک است و متن زیر خط سرخ و حواشی دارد (۵۲۹۹۷) .
 کاغذ سمر قندی - جلد مقوای ۱۲/۵×۳۰ س۵×۳۰ - ۳۹/۵×۴۰ س۱۲×۳۰ .

[۴ - ج]

در این نسخه یک برق از پایان جلد نسخه‌ی است که در روز سه شنبه ۶/۲ ۹۵۶ ش ۱۰۵۵ تأییف شده و از آن بر می‌آید که نسخه در زمان شارح نوشته شده سپس اجاره است تا پایان و پنج صفحه‌ی پایان تازه نوشته شده و خاتمه شرح راه ندارد . بخط نسخه ریز است و متن زیر خط سیاه، حواشی دارد با نشان «المحرر» و «منه‌ره» و «شیخ جعفر زید فضل» و «حاج» (۵۳۰۳۰) .
 کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی .

۱۵×۱۹۵ س۵×۱۱۵ - ۱۸×۱۹۵ س۵×۱۱۵ .

[۴ - ج]

این نسخه جلد دوم (اجاره تا پایان) و احمد بن مهدی بن محمد ابراهیم جدلی آنرا در روز ۴ شعبان ۱۴۶۰ نوشته است ، بنسخ است و متن زیر خط سیاه (۳۸۰۷۲) .
 کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی .

۱۶/۵×۸/۵ س۱۲×۱۴۵ س۱۲ .

ریاض المسائل فی تحقیق الاحکام بالدلائل

از سید علی طباطبائی سپاهانی کربلایی (۱۱۶۱ - ۱۲۳۱) است و شرحی است بزرگ بر مختصر نافع محقق حلی (۱۹۳۹).

[ج- ۱۶۰]

این نسخه از طهارت است تا خمس و بخط نستعلیق باعنوان شنگرف و متن زیر خط سرخ و مشکی ، شیخ رفیع بن شیخ حسین گیلانی درروز چهارشنبه ۸ شوال ۱۲۱۴ جلد نحسین (صلوة) و خمس را در ۱۲۱۴ نوشته است.

اجازه روایت شارح بخط و مهر او مورخ ۱۲۱۵ در صفحه عنوان هست و نام مجاز را پاک کرد ^(۹۵۷۳)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوایی.

۱۵/۵×۱۵/۵ س.م - ۲۱×۱۵/۵ گ.م۴۰۹

[ج- ۳۶۴/۱]

این نسخه طهارة است و صلوة و جلد یکم تأثیر نزدیک پایان دهه دوم ماه دوم ۱۱۹۴
نسخ است و محمد تقی بن ابوطالب دامغانی در کربلا در روز ۱۸ محرم ۱۲۳۷ آنرا با نجام رسانده است ،
برگهای آغاز آب دیده و بهم چسبیده و برخی هم پاره شده است ، متن زیر خط سرخ یا مشکی است
^(۵۵۸۵۵)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضرایی مقوایی .

۱۴/۵×۹/۵ س.م۴۲۷ - ۲۱×۱۵/۵ گ.م۴۲۷

[ج- ۳۶۴/۲]

این نسخه بخط نسخ ما نند دونسخه پس از این و از رکوہ است تا اعتکاف و تاریخ تمدن ۱۲۶۰
دارد .

نسخه را آقامیرزا زین العابدین به محمد کاظم مراغی عاریه داده است (صفحة عنوان) در پایان
آن در هامش بخط نستعلیق دارد که من در تاریخ ۱۱۹۶ آنرا نوشته ام ، در صفحه عنوان نوشته شده که
نسخه بخط مؤلف است (۵۲۹۸۹))

کاغذ فرنگی - جلد مقوایه میشن .

۱۵/۵×۱۵/۵ گ.م۱۰۱ - س.م۹×۹/۵ .

[ج- ۳۶۴/۳]

این نسخه بخط نسخ ما نند شماره پیش و از عقی است تا نقطه و بارهای از آغاز مواریث ، جعفر

طباطبائی بخط خود مورخ ۱۳۹۸ در صفحه عنوان می‌نویسد که بخط شارح است، حواشی دارد بخط نستعلیق بخط صالح موسوی، تاریخ تالیف بخط مؤلف در پایان آمده ولی سال آن از بریدگی کاغذ رفته است (۵۲۹۸۸) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی.

۱۵×۱۵۵-۲۱×۲۴-۹س۴۲ .

[ج - ۴۶۴/۴]

این نسخه بخط نسخ شماره پیش و از تکاچ است تا لعان، در صفحه عنوان نوشته شده: «ریاض نسخه اصل» اضافات و تصحیحات در هامش آمده است (۵۲۹۸۷) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .
۱۵/۵×۹-۲۱×۱۶۵-۹س۴۲ .

زبدة الأصول

از شیخ بهائی است و بچاپ رسیده است (ف ۱۷۰۱) .

[ج - ۱۴۴]

شماره یکم دفتر است و بنسخ با عنوان شنگرف با حواشی «منه» و «منه دام ظله» ریزتر و خط سده ۱۱ است، ۳۲ پ - ۱۶ ر ، مالک عبدالاحد بن محمد تقی با خط و مهر، از هدیه آقای دکتر مصدق خریده شده است (۴۹۴۹۱) .
کاغذ سپاهانی - جلد مقوایی .
۱۶×۱۶۵-۳۲-۹س۴۰ .

[۵ - ۱۵]

شماره دوم دفتر است، بخط نسخ درشت با عنوان شنگرف، با حواشی «منه ره» ریزتر در کتاب صفحات و برگهای کوچکتر جدا شده چسبیده برگهای نسخه، عبدالله بن محمد جعفر اصفهانی در سده ۱۱ آزاد نوشته است، نسخه در ۱۳۹۶ از آن محمد تقی بن محمدحسین هروی بوده است (پشت برگ بازیسین)
۳۲ پ - ۱۴۰ ر - .
کاغذ سپاهانی .
۱۱/۵×۶-۷س۶ .

زبدة البيان

محقق مولی احمد اردبیلی در تفسیر آیات احکام فقهی قرآن این کتاب را نوشته است (منزوی ۱۲۴:۱ - طوس ۴:۲۰ - ذریعه ۲۱:۱۲۴) .

[۶۲ - ج]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف ، نسخه بدلها در هامش است ، صدرالدین محمدبن اسفندیار حسینی طباطبائی بهبهانی شیرازی در نیمة روز چهارشنبه ۲ شعبان ۱۰۶۷ آفری نوشته است، نشان کراسه ۸ برگی در آن دیده میشود رویهم ۵۱ کراسه و یک برگ است (۱۹۶۰) .
کاغذ سپاهانی نجودی - جلد نیماج سرخ قهوه‌ای زرگوب مقواei .
۴۰۹ - ۱۹۶۰ س/۱۵×۱۵/۵ ۴۰۹ - ۱۷×۸/۱۵

زوايد الاصول على منهاج الاصول

اين كتاب گويا از همان شارح منهاج در نسخه ما (ش/۱۰/۴ ب) باشد وتاريخ و چگونگي آن از آغاز و انجام آن كه در زير مى بینيم برميايد .

آغاز: كتاب الزوابع . بسم الله رب قدانعمت فردواختم بخير في عافية لنا وللمسلمين . الحمد لله حمداً يليق بجلاله و صلواته و سلامه على محمد و آله و بعد فلما يسر الله الفراغ من شرح منهاج الامام ...
ناصر الدين البيضاوي رضي الله عنه شرعت في شفعه بجميع ما خلا عنها منهاج المذكور مسائل الاصولية المذكورة في الاصول الثالث المعتمدة في فن الاصول وهي المحصول للامام والاحكام للامدي والمحضر لابن الحاجب ... سميتها زوايد الاصول على منهاج الاصول ورتبتها على مقدمة و سبعة كتب .

انجام : وان كان بينهما فرق يجوز ان يذهب الله ذاهب فلا . و هذا آخر الرزيادات . الحمد لله رب العالمين . قال مؤلفه رضي الله عنه فرغت من تحريره صبيحة يوم السبت الرابع والعشرين من ربیع الاول احد شهور اثنين و اربعين و سبعمائة و ذلك بالمدرسة الشريفية الفخرية رحم الله و اقفها من القاهرة المعزية حماها الله تعالى وساير بلاد الاسلام
بمنه وكرمه .

چنین است فهرست مطالب آن :

المقدمة في الأحكام و متعلقاتها .

الكتاب الأول في الكتاب اى القرآن وفيه .

مقدمة و خمسة أبواب .

الكتاب الثاني في السنة وفيه مسائل .

الكتاب الثالث في الاجماع وفيه مسائل .

الكتاب الرابع في القياس وفيه مسائل .

الكتاب الخامس في دلائل اختلاف فيها وفيه مسلمتان .

الكتاب السادس في التعادل والترابط وفيه ثلاثة أبواب .

الكتاب السابع في الاجتهاد والافتاء وفيه بابان .

[۱۰۴ - ب]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ سده ۹۰۸ مانند پیش،^{۳۵} پ - ۱۳۶ پ - ۱۳۶ دارد

«طالعه الى آخره عمر بن حبیر» .

زواهر الجو اهر في نوادر الزواجر

از بهاءالدين محمدبن محمدباقر حسینی نائینی مختاری است و آن را در ۱۲

ذی قعده ۱۱۰۹ با نجام رسانده است (ف ۲۲۷۱ - روضات ص ۶۵۱ - ذریعه ۶۱:۱۲) .

[۲۵۵ - ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف و برخی جاها اعراب دارد و حواشی

آن نشان « منهره » دارد و محمد علی فیروز کوهی در مدرسه صدر سپاهان در روز شنبه ۱۳۶۵/۱/۲۵

نوشتن آن را پیام رسانده،^{۳۶} ۱ پ - ۵۱ ر (48655) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی .

۱۴۶ - ۱۵۵×۷/۵ - ۲۱۵×۱۵/۵ .

زواهر الحكم الزاهر نجومها في غياب الظل

حسن بن عبد الرزاق لاہیجی قمی در گذشتہ ۱۱۲۱ مؤلف این رساله است و آن

یک متده و سه باب دارد (ف ۵۸۰ - ذریعه ۱۲: ۶۲ و ۱۲: ۵۲) نام
کتاب در دیباچه آمده است .

[۵ - ۶۹]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف از سده ۱۲ و نسخه تا پاره‌ای از فصل ۳ مطلب ۶ باب ۴ را
دارد بدینگونه « و يلحق بالمرجفين قوم من أهل العقول و حدوالله » و گویا اندکی افتاده است .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز ضربی .
۹۱×۱۳ - ۱۹س۶ / ۵×۶ - ۹۱س۱۳

زيارة العاشوراء (كيفية ...)

در این رساله از زیارت عاشورا بحث شده و در آن چند مطلب است . این رساله
جز نسخه شماره ۲۵۲۷/۳ سپهسالار است و چنین است فهرست آن :

۱- مستند هذه الزيارة .

۲- ما يستفاد من هذه الاخبار .

۳- ذكر بعض كلمات العلماء في بيان كيفية هذه الزيارة .

۴- في بيان أمور ينبغي التنبيه عليها .

ختم الكلام ببيان أمور .

آغاز: بسم الله . حمدله ... وبعد فقد طال شوقى الى معرفة كيفية زيارة
خامس اهل الكسae ... يوم عاشورا .

انجام : فربما فعلت ذلك في شهر اكثرا من عشرين مرة

[۵ - ۶۳]

بخط شکسته نسخه علیق سده ۱۳ و گویا نسخه اصل باشد و خط خورده و بحاشیه رفته است
(۱۸۸۸) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ .

۹۰×۱۱ - ۱۱س۶ .

سرالعائین

این کتاب از امام حجه الاسلام محمد غزالی دانسته شده با اینکه بگواهی محتويات کتاب پس از ای ساخته شده (ف ۲۲۳ - غزالی نامه همایی ص ۲۳۸ - فهرست بوئیر ۲۱۴) و شاید یکی از باطنیان آن را ساخته باشد. این کتاب چندبار بچاپ رسیده است.

[۵۱ - ۵]

بخط نسخ با عنوانهای شنگرف مورخ ۱۳۹۲ ، در ۳ شعبان ۱۳۹۲ از آن فرهاد میرزا بوده

است (۱۰۵۹۰) ۰

کاغذ فرنگی - جلد تیماج کبود ضربی ۰

۱۷×۱۰۵۶۵ - ۱۳×۶۱۳ ۰

تیف السایین

این رساله در نکوهش از آئین شیعی است و در زمان ارشاد خواجه خاوند م Hammond در کشمیر و پادشاهی سلطان شهاب الدین محمد صاحب قران ثانی شاهجهان پادشاه عالی ساخته شده آنگاه که گروهی از شیعیان «کرسو»ی کشمیر در هنگام نماز پسین سنیان بصحابه دشنام داده بودند و سنیان راه را بر آنها بسته بودند و ظفرخان حاکم شیعی نیز بداد آنها نرسید و آنها ناگزیر با آن شیعی مرشد پناه بردند و بانگیزه او بحکومت رفتند. دانشمندان سنی نیز مانند مولانا حیدر چرخی و شاگردانش بکشتن دشنام دهندگان فتوی دادند و گواهان نزد داور رفتند و بهمین کار گواه دادند. مؤلف روایاتی که در کتابهای جامع خطیب و شرح مشکوکه قاری و شرح عقائد حافظی و تمہید ابی شکور و تاتاخانیه و فصل الخطاب و تحفة السالکین و شرح صحائف و بستان ابیاللیث سمرقندی و شرح مختصر شمس الدین سمرقندی و شفای قاضی عیاض و صواعق محرقه و فتاوی سراج و شرح مختصر شمونی و شرح کنز و خزانة المقتین و منیه و شرح سنین و وقایه آمده است آورده و نیز سخن سبکی را در باره مردی شیعی که در جامع اموی دمشق در نیمه روز دوشنبه ۶/۱۵۵ برصحابه نفرین کرده و بدستور او شکنجه و کشته شده است واواز اینکار خود شاد شده بود یاد کرده است.

فهرست نسخه های خطی

در این رساله یک مقدمه است (فی ما یوجب للعالم اظهار علمه) و دو باب (قتل السابین وتکفیرهم واحکام المرتد - نفوذ القضاۓ علی الغائب فی حق الله و خاتمه (ذکر القصة المناسبة لتملک الحادثة) .

نام کتاب در دیباچه یاد شده است .

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم . الحمد لله الذي حكم بقتل من سبب الشیخین بلسان نبیه ... اما بعد لما ظهرت الفتنة و شاع اهل الاهواء والرفة فوقع في اهل السنة والجماعة هم كثیر .

انجام : من اکفیک . فبعث الله تعالى النبی صلی الله علیه وسلم فقتله .

[۴۵۱ - ج]

شماره نهم دفتر است وبخط نسخ باعنوان ونشان شنگرف عبد الله کشمیری بخاری مقبول مخدوم در ۴۲ ج ۱۳۶۳ در بخارا، گ ۴۸ پ - ۶۵ ر .

الشافی

علم الهدی سید مرتضی موسوی بغدادی در این کتاب از المغنی فی الامامة قاضی عبد العجیار معترلی خرد گرفته است (ف ۵۸۵) .

[۱۱ - ج]

بخط نسخ غضنفر حسینی رودباری در روز ینچشمین ۴ شوال ۱۰۷۶، عنوانها شنگرف و درشت است (۱۰۶۴۷) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی گرد آن زرد و مقوایی .
۳۴۸ - ۳۹۰×۳۰۵ - ۱۳۴۱ س

الشافی

خلیل فزوینی شرحی بعریبی بر کافی کلینی نوشته است (ف ۱۳۵۷) .

[۴۸ - ج]

این نسخه درست مانند نسخه شماره ۹۱۶ دانشگاه است ولی تاریخ انجام تالیف را ندارد ، بخط

نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف و محمد تقی بن عبد الله در ۶ صفر ۱۱۱۱ آذرا نوشته است، مالک آن محمد حسین در روز ۱۱ صفر ۱۱۱ در بیان بلاع سماع نوشته است (۵۰۵۹۷) .
کاغذ سپاهانی موریانه خورده - جلد تیماج مشکی .
۱۷×۱۰ سمس ۱۹۸۶ - ۴۴×۱۹ سمس ۱۹۸۶ .

(الشافیة)

ابن حاجب پس از مقدمه اعراب که کافیه خوانده میشود مقدمه‌ای در تصریف
نوشته است و دانشمندان آن را شرح کرده اند (چلبی ۲ : ۴۴ - منزوی ۲ : ۴۰۵ -
۴۰۷) .

[۱۶۱ - ج]

شماره چهارم دفتر است و بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف، ۳۸ پ - ۱۴۴ ر ، اسماعیل بن
جمشیدیک ارمی در تهران بسال ۱۴۴۰ آذرا نوشته است.

[۳۷۰ - ج]

بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف ، محمد بن مرتضی حسینی در شب ۱۷ شهر الهماسال ۱۴۸۶ آذرا
نوشته است (۱۴۸۵) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز تیره ضربی مقوایی .
۱۴/۵×۶/۵ سمس ۱۴۵۰ - ۱۴/۵×۶/۵ سمس ۱۴۵۱ .

شرایع الاسلام فی مسائل الحلال والمعرام

محقق حلی مؤلف این متن فقهی شیعی است (ف ۱۹۲۴) از حاشیه نسخه های
۳۳ ج ۴۴ ج و ۳۶ ب بر می آید که شرایع را محقق برای محمود بن محمد (یا محمد بن
محمون) خیاط حلی یا علی بن رضوان عابد حلی نوشته است و بگواهی نسخه ش ۷۰۲
دانشگاه باید درست همان محمد بن محمود زاهدی خیاط حلی و علی بن رضوان عابد
حلی بشد .

[۳۶ - ب]

بخط نستعلیق است با عنوان شنگرف و باحواشی ، محمد زمان بن احمد حسینی آلان براغوشی در

فهرست نسخه‌های خطی

ج ۱۰۵۵ آذر نوشته است، یادداشت مورخ ۱۲۴۱/۲ ع ۴۵ و ۱۲۴۲ و ۱۲۷۲ در پایان هست (۹۳۳۰).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی.
۳۹×۱۹۵-۲۵۳ - ۱۸ س ۱۲ × ۲۰.

[۴۰ - ب]

بخط نسخ با عنوان شنگرف، با فریان محمدشیرازی در روز پنجشنبه ۱۷ شعبان ۱۳۴۵ آفرانوشته است (۴۹۵۰۹).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.
۳۱×۲۱۵-۳۵ س ۲۰۹ × ۲۱.

[۴۱ - ب]

بخط نستعلیق با عنوان و نشان و جدول شنگرف و حواشی دارد، ابراهیم بن احمد اسکافی کرکی در پایان روز شنبه ۶ صفر ۱۰۵۱ آذر با نجام رساند، از آغاز افتاده است (۵۳۰۲۸).
کاغذ سپاهانی خودی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی.
۳۷×۱۸۵-۴۳ س ۱۱/۵ × ۱۱.

[۴۲ - ج]

بخط نسخ با عنوان شنگرف و با حواشی و تاواصایا است.
ابو جعفر بن بهاء الدین بن ابراهیم مظاہری اسدی تالاری ای بارفروشده در چاشت روز یکشنبه ۱۳۱۶ ماه دوم هزار دوم آذر با نجام رساند، وقف مهدعلیا برای مدرسه نوبنیاد خود در ۱۳۷۱ (۹۳۵۶).

کاغذ فرنگی - جلد مشکی ضربی مقوایی:
۱۵/۵×۱۸۵-۴۵ س ۱۷ × ۱۸۵.

[۴۳ - ج]

بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف و با حواشی و تاواصایا و تاپایان قسم دوم را دارد و افتاده است و بخط سده ۱۲ است، یادداشت ۱۳۳۶ دارد در آغاز، وقف شده است.
کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی مقوایی بالولایا.
۳۶×۲۰۵-۳۰ س ۱۰/۵ × ۱۰.

[۴۴ - ج]

بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف و با حواشی، نیمة نخستین آن در روز شنبه پایان صفر ۱۰۷۸ و نیمة دوم آن دو روز سه شنبه ذی قعده ۱۰۷۹ نوشته شده و اجازه قرائت به محمد مؤمن بن استاد رجب

جهنمی فویسنده نسخه از استاد او در بایان دیده میشود، نام او در آغاز نسخه هم آمده و دارد که من آنرا در نزد استاد درس میخواندم و مینوشتم ، ابوتراب بن مقصود علی آصفی دارندۀ آن بود و محمد معصوم بن محمد ابراهیم حسینی منصوری دشتکی در ۷۶ سالگی در ۱۰ رمضان ۱۱۴۸ ، شیخ یحیی بن ابوتراب بن شیخ محمد مفید بن شیخ عبدالنبي جزائری شیرازی امام جمیع و جماعت زمان محمد کریم خان و کیل در روز آذینه ۱۹ ذی حجه ۱۳۳۰ آنرا به محمد مهدی قلیخان مخبر السلطنه فرمایی فارس بخشیده است (۴۹۷۵۴) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ مقوایی .
۱۶×۹/۵ - ۴۵×۱۸/۵۵۴۵۸ .

[۷۶ - ج]

بخط نسخ معرب باعنوان و باحوالی از سده ۱۰ ، بلاغ قرائت دارد، از بایان افکاره و صفحه یکم نویس است و باره‌ای از برگها و صافی شده (۴۸۳۴۷) .
کاغذ سمرقندی - جلد تیماج حنائی رنگ پریده مقوایی .
۱۷۴۲۶×۱۲/۵ - ۴۵×۱۸/۵ .

شرح اثبات الواجب

این کتاب شرحی است بررساله اثبات واجب قدیم (ص ۲۳۰) محقق دوانی و چلبی (۱: ۵۳۸) از آن یاد ننموده است .

آغازه: بسم الله . وبهذنستعين . يأنورنور قلوبنا بانوارههدايتك ويسر لنا
الوصول الى كمال معرفتك انت ربنا ورب مبارينا ... وبعد فهذا شرح
لاثبات الواجب المنسوب الي ... ، جلال الملة و الدين محمد بن اسعد
الدواني نور الله من قده جمعته على سبيل الارتجال .

[۷۸ - د]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ، متن شنگرفتار یا زیر خط سرخ یا مشکی، عنوان و نشان شنگرفت،
خاشیه «منه» دارد، بهمان خط شماره پیشین دفتر است ، از بایان افکاره و متن تا آنجائی شرح شده که در
س ۱۶۲ پ ش ۱/۱۳۰۱ ج (ص ۲۳۰) دیده میشود (نیمه طریق نخستین مسلک دوم مقصد دوم در برهان تطبیقی)
و شرح برهان تضاییف (طریق دوم) و خاتمه را ندارد و چنین است :
«على الحادث في اليوم والحادث» س ۴۱ پ ۱۲۱ ب .

شرح الاعتقادات

ابن بابویه صدوق رازی قمی ایلافی رساله‌ای در اعتقادات شیعی امامی دارد شیخ مفید بر آن شرحی نوشته است که دوبار در ایران بچاپ رسیده است . مفید در این شرح از ابن بابویه خردگیری نموده است .

[۱۸۱ - ج]

شماره نخستین دفتر است و بخط روز پنجشنبه ۶ ذی قعده ۱۴۰۱، ۱۵۳ پ - ۴۵ پ (۱۰۵۵۴) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز .
۱۴/۵×۸/۵ س ۱۱۳ - ۲۲×۱۶ س ۱۸۱

شرح الباب الحادی عشر

ابوالفتح بن مخدوم خادم حسینی عربشاهی بر باب حادی عشر علامه حلی این شرح را نوشته است (ف ۵۸۷ - طوس ۵۵:۴ ش ۱۸۰). خود او آنرا بفارسی ترجمه نموده و نسخه این فارسی نزد آقای شهرهانی هست .

[۳۴۸ - ج]

بخسط نسخه‌ی ع ۱۴۳۵/۱۴۰، متن زیر خط سرخ ، تاریخ تالیف را ندارد ، حواشی فارسی دارد (۵۳۰۶۰) .
کاغذ فرنگی نخودی وسفید - جلد تیماج سبز مقوایی تازه .
۱۴/۵×۸/۵ س ۷۹ - ۲۲×۱۴۵ س ۳۱

شرح التجربه

مولی علاء الدین علی بن محمد قوشچی این شرح را بر تجربه العقاید یا تجربه الکلام فی تحریر عقاید الاسلام خواجه طوسی که خود او آن را تحریر العقاید نامیده است (ذریعه ۳۵۲:۳ و ۳۸۷) نوشته است (چلبی ۱: ۲۴۹) و آن در ایران و هند بچاپ رسیده است (معجم المطبوعات ص ۱۲۵۰ و ۱۵۳۰ - مدرسی ص ۲۴۳) .

[۱۸ - ج]

این نسخه دیباچه را ندارد و مقصد یکم است، بخط نستعلیق و متن زیر خط سرخ و عنوان شترف، از سده ۱۱ است، یارداشت شب ۱۶ رمضان ۱۱۰۶ در آغاز هست، حواشی منه دارد (۴۹۷۸۲) کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ زرگوب مقوایی.
 ۰۱۸×۷/۵ - ۴۶/۵×۱۵۳۱۴۹

[۱۹ - ج]

این نسخه مقصد دوم (جواهر و اعراض) است و بخط نستعلیق، متن زیر خط، مورخ شب چهارشنبه ۱۵ ذی قعده از صالح ابهری، حاشیه «منه» دارد ریزتر، مالک ایوزر محمد محتشم عدوی و خلیل بن ابراهیم (۵۲۹۵۳) کاغذ سپاهانی - جلد مقوایی.

۰۱۶/۵×۱۳۵۳۲۱ - ۴۵×۱۳۵۳۲۱

شرح الحکمة العرشیة

شیخ احمد احسائی بن الحکمة العرشیة صدرای شیرازی این گزارش را بخواهش آخوند ملا مشهد بن ملا حسینعلی شبستری در سه جلد نوشته و بچاپ رسیده است (فهرست احسائی ۳۲:۲) احسائی آن را در کرمانشاه در ساعت ۷/۵ شب چهارشنبه ۲۷/۱۲۳۶ با نجام رسانده و در آن از صدر اخربه گیریها کرده است.

[۱۶۵ - ج]

شماره دوم دفتر است و جزء سوم، بشرح باعنوان و نشان شترف از محمد رضای قانع بن محمد صالح خوانساری در ع ۱۳۶۱/۱ و محمد طاهر آن را در رجب ۱۳۷۵ مقابله و تدریس و بحث کرده است، ۳ پ - ۱۹۷۰.

[۲۸۴ - ج]

این نسخه بخط نستعلیق سده ۱۳ است، از آغاز افتاده و از مسئله ایصار است.
 کاغذ فرنگی - جلد ندارد.
 ۰۱۵×۸/۵ - ۴۰×۱۴۵۳۲۷

شرح حکمة العین

شمس الدین محمد بن مبارکشاه بخاری (میرلکبخاری) بر حکمة العین دبیران کاتبی قزوینی این شرح را نوشته است (۴۷۸) و نیمی ازان در قازان در ۱۸۹۳ بچاپ رسیده است.

[ج - ۴۵۶]

بخاط نسخ، متن شنگرف، حواشی دارد با نشانه «س»، از سده دهم است، از انجام افتاده و برابر است با س ۱۵۵۲ ب ش ۴۹۶ ج ۴۶ در مبحث سمع (48358).
کاغذ سمر قندی - جلد تیماج زرد مقواهی فرسوده.
۱۸×۱۲۵ - ۲۲×۱۶۵ ۱۲۸

[ج - ۴۳۶]

بخاط نسخ با عنوان و نشان و متن شنگرف از عباس بن عبدالکریم در روز شنبه ۹ شعبان سده ۱۳۵ در بیان هست و خطی از «نوری مد ظله العالی» حواشی دارد با نشانه «س»، رفیع، میرزا رفیع الدین (آفارفیعا م ۱۰۸۱)، میرزا جان (باغنوی)، منه، شاه ناصر الدین، استادی مدظلمه، وقف مهدعلیا و ستر کبری برای مدرسه نوبنیاد خود در روز ۱۲۷۲/۱۸ (۹۳۵).
کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج مشکی ضربی مقواهی.
۱۵×۶/۵ - ۲۲/۵×۱۴/۵ ۳۶۳

شرح الخلاصۃ الالفیة

ابن الناظم بدر الدین محمد (۶۸۶م) بر خلاصه الفیه پدر خود این شرح را نوشته است و آن بچاپ رسید (متزوی ۳۸۷:۲ - سپه ۳۳۵:۲ - طوس ۱۸:۳).

[ج - ۴۳۹]

از این نسخه از آغاز اندکی افتاده، بخط نسخ عربی و متن شنگرف، مورخ چاشت روز آدینه ۱۱۸، سید محمود بن سید صباح عبدالله حلبي خالی ۱۱۶۲ در آن لکر است (۹۳۶۴).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز مقواهی تازه.
۱۷×۱۰/۵ - ۲۳×۱۶/۵ ۱۹۷

شرح خبر کمیل

علامه حلی بر خبر کمیل این شرح را نوشته است (ف ۴۶۱ و ص ۷۱ بازبینی سخن آن) این شرح در کلمات المحققین (جنگ بیست رساله) ص ۱۶۰ - ۱۶۴ بسال ۱۳۱۵ بچاپ رسید.

[۵-۴۰]

شماره چهارم دفتر است، بخط نستعلیق با عنوان شترنگ از همان نویسنده شماره های دیگر آن، ۵۵-۵۶ ر، این رساله در آغاز مانند نسخه دانشگاه و چاپی و در انجام با آن یکنیست و چنین است: «و اشاراتها و دقائیقها والصلوة والسلام علی محمد و آله» و کم دارد.

شرح خبر کمیل

عبدالرزاق کاشانی بر خبر کمیل این شرح را نوشته است (ف ۴۶۲- طوس ۵: ۱۰۲).

[ج- ۸۷]

این نسخه شماره یکم دفتر است و بخط نستعلیق چلیپا از سده ۱۴۵۵، گ ۵ پ ۶-۶، بیش از این و پس از این مطالب برآکنده فارسی و عربی است بنظر و نظم (از نوری دام ظله، میرداماد، ابوالفضل المبارک) در برگ ۵ «شیه الاستازم» میرزا رفیعاً است مورخ ۱۳۲۳ (۱۳۰۵).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقواei
۰۹۰×۱۰۰ ۵×۱۷/۵ - ۴۳/۵×۱۰۰

شرح رساله العلم

شیخ احمد احسائی در این شرح از آراء فیض مؤلف رساله خرد گرفته و آنرا در ۱۲۳۰/۲ در کرمانشاه با انجام رسانده و آن در جوامع الحکم بچاپ رسیده است (فهرست احسائی ۱۷: ۲ - ص ۱۶۶ - ۲۰۰ جوامع الكلم).

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم... اما بعد فيقول... احمد بن زین الدين احسائي ان علم الله تعالى قد تكلم فيه العلماء والحكماء والمتكلمين.

انجام : والیه انبی و لاحول ولا قوّة الا بالله العلي العظيم وصلی الله علی
محمد و آلہ الطاھرین (وقوع الفراغ من هذه الكلمات ضحی یوم
الجمعة من شهر ربیع الثانی سنة الشیشین و المائتین و الالف ... بید
مؤلفها .. احمد بن زین الدین الاحسائی ... فی ... کرمانشاهان ...
مستغفار اتابئا) .

[۴۳ - ج]

شماره دوم دفتر است ، بخط نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف که احمد بن علی محمد رشتی گیلانی
در کرمانشاه در ۱۲۳۰/۱ آذر نوشته است ، گ ۳۵۵ پ - ۲۹۴ پ .

شرح زبدۃ الاصول

مولی محمد صالح بن احمد مازندرانی شارح زبدۃ الاصول شیخ بهائی است .
(ف ۲۴۵۵)

[۱۴۴ - ج]

شماره سوم دفتر است و بهمان گونه خط شیخ شماره بیشین آن ، حواشی «منه» دارد ریز تر و
صفحة پایان تازه تر است ، گ ۱۷ پ - ۱۸۳ ر .

شرح الزیارة

شیخ احمد احسائی شارح زیارت جامعه است (منزوی ۱۴۰:۱) .

[۴۳ - ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف ، عنوان مطالب در هامش بنسخ
و درشت تر ، نوشته احمد بن علی محمد رشتی گیلانی خوشنویس از روی اصل خط احسائی در کرمانشاه در
۱۲۳۰/۲ چهارم سوم و جزء سوم و چهارم است و در دربار آن شرح احسائی است بر « وداع » که او بر شرح
زیارت جامعه افروزده است و بخط همین رشتی است از روی نسخه اصل در روز پنجشنبه ۱۲۳۰/۲ چهارم
او جزء سوم را در ۱۲۳۰/۲ چهارم نوشته است .

گ ۲۲ پ ۴۵۳ پ ، فهرست مطالب این جزء در آغاز هاست با اشاره بیرگشماری این شماره که
۱۵۹۹ و ۱۲۰ بیرگ ۴۲۲۱۹ دارد .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوایی
۱۷/۵×۱۰ سیم - ۲۵/۵×۱۷ سیم

شرح الشفافیة

شیخ امام فخر الدین ابوالملکارم احمد بن حسن تبریزی جابریلی (۷۴۶م) شارح شفافیه ابن حاجب است و آنرا بنام دستور صاحب دیوان سعد الدین ابوالملکارم محمد بن تاج الدین علی ساوی ساخته است . در آغاز میگوید که این کتاب املاء ابن حاجب است برشا گردن نه تصنیف او . این کتاب دوبار در ایران و آستانه بچاپ رسیده است (سیمه ۳۴۸:۲ - طوس ۱۷:۳ - بغية الوعاة ص ۱۳۱ - روضات ۹۱ و ۴۳۷) . معجم المطبوعات ص ۶۷۰ - رزن فهرست بولنی ش ۳۱۸ و ۳۲۳ - ش ۲۲۳۶ (دانشگاه) .

آغاز : بسم الله . ربنا افرغ علينا صبر او ثبت اغدا منا ... نحمدك يا من بيده التغیر والتجوه وليس في الحقيقة غيره بموجوده ... اما بعد في قول

احمد بن الحسن الجابری .

انجام : لانها بمعناها في الغاية والانتهاء والله اعلم بالصواب واليه المرجع والآب .

[۱۱۱-ج]

شمارة یکم دفتر است، بنیخ باشان شنگرف و متن زیر خط سرخ ، حواشی دارد ریزتر، از سده ۱۳، مالک محمد بامهر ۱۱۷۰ و میرزا محمد مؤذن و محمد بن سید علی بحرانی در ۱۴۸۵، ۱۵ پ - ۳۱۵ پ - ۵۵۹۵ (۵۵۹۵) .

کاغذ سیاهانی - جلد تیماج سرخ فرسوده از یکسوی .

۱۴×۸/۵ سیم - ۲۱×۱۴ سیم

شرح شرح مختصر المنهجی

تفتازانی بر شرح ایجی بن مختص منتهی ابن حاجب این شرح را نوشته است (ف ۲۲۹۰) .

[۳۴۳ - ج]

بخاطر مستعملیق ریز، عنوان «قوله» و مطالب و نشانه‌اشنگرف، با حواشی «منه» و «مل» و «حل» و «سید قدس سر» و «شیخ حسین مدظلله العالمی»، نوشته نور الدین ابوالحسن محمد بن صفائی الدین محمد بن علی در روز دو شنبه ۲ ذی فعده ۱۰۰۰ در روستای سلامه حجاز، پس از این یک صفحه تفسیر آیه الکرسی است از عطاء الله بن محمود حسینی بهمین خط، در پایان وصفحه عنوان پراکنده‌ها نظام فارسی و نثر عربی است. نشانه جزو ۸ برگی تا جزو ۱۷ دارد (۴۸۳۶۳).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز مقواهی تازه.

۰۱۴×۰۵۵×۰۲۲
۰۱۰/۰۵۵×۰۲۳

[۱۹ - ۵]

بخاطر نسخ و عنوان «قوله» و مطالب و نشانه‌ها شنگرف، مورخ ۷۸۳/۲۴/۱۶ اگر ساختگی نباشد ولی نسخه کهنه است، دیباچه و تاریخ تألیف ندارد، حواشی دارد، مهر علی در پایان هست، خط قطب الدین محمد بن شیخعلی شریف لاہیجی دارندۀ نسخه با مهر او «اغثیٰ یا قطب الاقطبان» در صفحه عنوان هشت، نیز خط و مهر محمد یوسف بن عبد الوحید و خط و مهر اتفاعلی (۱۰۷۴۳). کاغذ سمر قندی - جلد تیماج زرد درون سرخ و مقواهی بالولا.

۰۱۳×۰۵۵×۰۲۱
۰۱۸/۰۵×۰۱۳/۰۵۵×۰۲۱

شرح العقائد العضدية

جلال الدین محمد دوانی بن العقائد العضدية تالیف قاضی عضد الدین ایجی این شرح را نوشته و در نیمه روز چهارشنبه ۱۸/۱۰/۹۰۵ در چیرون آنرا با نجام رساند (پایان نسخه ما - چلبی: ۱۱۸:۲) این شرح در لکهنه بسال ۱۹۱۰/۱۳۲۸ با حاشیه آخوند شیخ عنایت الله بخاری در ۴۰۸ + ۱۱۸ ص بچاپ سنگی رسید و با حاشیه ملامیرزا جان و خالی و کلنبوی نیز در آستانه و پترزبورگ بچاپ رسیده است (معجم المطبوعات ص ۸۹۲) دوانی در آغاز این شرح دلیلی را که علامه حلی بر حقانیت شیعه از خواجه طوسی می‌آورد یاد کرده و خرده گرفته است.

[۴۰۱ - ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ با نشان شنگرف، ابوالحسن علی بن طاهر استرابادی در کاشان در ۹۳۷ نوشتن آنرا با نجام رسانده است، ۵۱ پ - ۱۱۹.

شرح العقائد (المسيحية)

تفتازانی بر عقائد نسفی این شرح را نوشته است و آن با انگلیسی هم ترجمه شده است (ف ۵۹۳ و ۷۵ بازیسین سخن آن).

[ج - ۴۱۷]

شماره ششم دفتر است، بخط نسخ شماره پیش، ۲۰ پ- ۱۵۳، حواشی دارد، تاریخ تولد محمد کاظم مورخ ۱۰۴۷/۱/۲۰ در صفحه عنوان هست.

شرح الفصوص

داود بن محمود بن محمد قیصری (۷۵۱م) شاگرد کمال الدین عبدالرزاق کاشی شارح فصوص الحکم محیی الدین اعرابی است (چلبی ۲: ۱۹۰- ۱۷۹) معجم المطبوعات چاپ ۱۲۹۹ (ایران) او نام استاد خود را در دیباچه یاد کرده است.

[ج - ۴۰۳]

شماره چهارم دفتر است و بخط نستعلیق مانند شماره پیشین آن و مورخ روز دوشنبه ذی حجه ۱۲۴۰ نوشته مهرعلی، متن زیر خط سرخ و عنوانها شنگرف، ۲۷ پ- ۴۴۲.

شرح الفقه الگبر

ابوالمنتھی احمد بن محمد مغنیساوی حنفی شارح فقه اکبر ابوحنیفہ نعمان بن ثابت امام حنفیان است. ابو مطیع بلخی این رساله کلامی اعتقادی را ازا و روایت کرده است و شروح بسیار بر آن نوشته اند (چلبی ۲: ۲۰۲) این شرح دره کن بسال ۱۳۲۱ بچاپ رسیده است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم . الحمد لله الذي هدانا إلى طريق السنة والجماعة بفضله العظيم ... فيقول ... ابوالمنتھی ... ان كتاب الفقه الگبر الذي صنفه الامام الاعظم ... ابی حنیفه النعمان ثابت ... كتاب صحيح مقبول ...

فاردت ان اجمع کلمات من الكتاب والسنّة ... حتی یکون شرح‌الهذا الكتاب .

انجام : فما علينا الالبلغ المبين والله ... یهدی من یشاء الى صراط مستقیم اللهم ... اهدنا الصراط المستقیم بحرمة هذه الرسالة الاعتقادیة الحمد لله وحده ... والله ... احکم فی كل الامور :

[۲۵۱ - ج]

شماره دوازدهم در فهرست و بهمابنگو نه خط شماره پیش نوشته عبد الله کشمیری در بخارا در چاشت روز ۱۴۷۹/۱ س ۷۲ پ ۱۳۴ - ۱۳۵

شرح الفوائد

شیخ احمد احسائی بر فوائد خود این شرح را بخواهش آخوند ملا مشهد بن حسینعلی نوشتہ است و آن بی تاریخ بچاپ سنگی رسیده است (فهرست احسائی ۱۷:۲ ۱۹:۲) شرح فائدہ ۱۲ آن مورخ شب ۹ شوال ۱۲۳۳ است . و خود فواید رویهم فائدہ است و هفت فائدہ دیگر که بر آنها افزود . خود او سیزده فائدہ را شرح کرده است.

[۱۱۰ - ج]

بخط نستعلیق سده ۱۳ با عنوان شنگرف ، از دیباچه چند سطیر افتاده است و تا شرح فائدہ ۱۲ را دارد با هفت فایده دیگر ، شرح فائدہ ۱۳ که بس از این افروده و شرح کرده و در چاپی آمده است در این نسخه دیده نمیشود (۵۶۶۶- ۵۶۶۷) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوائی .

۱۳/۵×۶ - ۳۱×۱۱/۵ ۴۴۴

شرح القصيدة العينية

قصيدة عینیه از ابن سینا است و شرحها بر آن نوشته‌اند ، این شرح از شمس الدین محمد بن اشرف بن مشرف حسینی سمرقندی در گذشته ۶۸۰ است (ادبیات ۳۴۰) .

آغاز: بسم الله . الحمد لله حق حمده . . . و بعد فهذه حاشية للقصيدة
المنسوبة إلى الشيخ الرئيس أبي على بن عبد الله بن سينا وهي هذه: هبطت
إليك من المجل الارفع . ورقا ذات تعز و تمنع . هبطت اى نزلت وإنما
لم يقل نزلت لأن الخطاب للنفوس الناطقة .

انجام : لما علم من بطalan التناصح وفي بعض النسخ وجد بعد هذه
الآيات بيت آخر هكذا :

نعم برد جواب ما أنا فاخص
عنه فنار العلم ذات تشعشع

[٦٣ - ب]

شماره هفدهم دفتر است وبهمان خط شماره بیشین آن از سده ۱۱، س ۳۴۱-۳۴۶ ب .

شرح القصيدة الفايحة في تجويد الفايحة

محمد بن محمود بن محمد سمرقندی پس از شرح بر منظومه العقد الفريد بنام
روح المرید این منظومه را سروده و بر آن این شرح را نوشته است .
(چلبی ۲: ۲۳۲ و ۱۲۳ - موزه بیت‌الایمیش ۹۵/۲) روح المرید فی شرح العقد
الفردی .

آغاز: بسم الله . قال الفقير الى الله الغنى محمد بن محمود بن محمد
السمرقندی ... قد شرعت بنظام التجويد بعد ان نظمت قصيدة في التجويد
موسومة بالعقد الفريد في التجويد و شرحتها شرح اسافیا مسمى بروح
المرید فی شرح العقد الفردی ... فشارعت و شرعت بقصيدة لطيفة و
سميتها القصيدة الفايحة في تجويد الفايحة نظمها مختصر اکافیا و شرحتها
شرح مفیداً و افیا ... وهذا اول القصيدة والله المعین .

بحمد الله المستعان توسل

و بالصلوات الزاكیات توصلا

انجام :

و ضامد عدل هدلین لعارض

فهذا هو التجويد فاعلم لتعمل

... واعلم ان انواع المدات ستة عشر وقد ذكرناها في روح المرید فى
شرح العقد الفريد فى نظم التجويد بياناً كافياً شافياً والحمد لله وحده.

[۲۰۴ - ج]

شماره پنجم دفتر است وبهمناقونه خط شماره پیش و مورخ ۱۰۷۶/۲ از احمد بن شعبان ، متن
ونشانها سرخ است و حواشی دارد .
گ ۶۸ ب - ۷۳ ر، پس ازین درگ ۷۳ ب - ۷۷ ر روایاتی است از نافع و قالون و ورش و حمزه و
دیگران .

شرح الكافي

مولی حسام الدین ابوالفضائل محمد صالح احمد مازندرانی (۱۰۸۱م) این شرح
را بر کافی کلینی نوشته است . او از حجت تا پایان عشرت بکوتاهی پرداخته و بطریق
حاشیه نوشته .

(سپه ۲۵۸:۱ - طوس ۱۰۹:۵ و ۱۰۹:۴) .

[۲۱۱ - ج]

این نسخه شرح آغاز کافی است تا پایان توحید و آنرا در روز پنجشنبه ۱ رمضان ۱۰۶۴ با نجام
رساند .

آغاز : نحمدك يام و عقول المعارفين بظاهركم لا نهاراً ... فيقول ...
حسام الدین محمد صالح بن احمد المازندرانی ائم قدرسamt علی جميع ابواب الكافي
تعليقات ... فلما اردت جمعها و تدوينها خطر بیالی ان اشرح جميع احادیث هذا
الكتاب شرعاً متوسطاً ،

انجام : یبلغ حد الجبران الجبر عندنا منفي . کمل کتاب العقل و التوحید من کتاب
الکافی یتلوه کتاب الجبهة البارزة الثاني من کتاب الكافی تصنیف ... الکلینی ره اتفاق
الفraig من شرحه فی ایام الخمیس وهو اول یوم من شهر رمضان المبارک من شهور سنة
اربع وستین بعد الف من الهجرة النبوية صلی الله علیه و آله الطاهرین .
بخاط نسخ و متن زیر خط سرخ ، از سده ۱۲۰ است ، فهرست در آغاز است ، مالک محمد باقر رضوی
در شوال ۱۳۴۹ و دیگری در ۱۳۴۴ (۱۰۶۹۲) .

کاغذ فرنگی آهارمهه - جلد تیماج سرخ مقوا می .
۱۷۵×۴۱۳ - ۴۳×۱۰ س - ۱۶/۵

[۳۱/۳-ج]

این نسخه از آغاز حجه است تا پایان ایمان و کفر.
 آغاز : بسمه . یا عالم الدافتق والسرائر و بالهم الحقائق و الصمایر ... فيقول ...
 محمد صالح الطبری انى بعد ما شرحت ما تقدم من الكافی شرعا اقبل عليه العالموں
 ورکن الیه العارفوں و عکف علیه الناظروں و لم یرمثه المتقدموں والمعاخروں ...
 سالنی بعض اخوانی فی الدین ... اکتب فيما بقی حاشیة مبینة لغواض الكتاب معللا
 باش الشرح علی ذلك المفہول موجب لغاية الاطناب فاجبته ... و شرعت فی كتاب
 الحجه علی تلك المحجة .

انجام : و عدم القبول هذا آخرما اردنا شرحه من كتاب الایمان و الكفر ويطلوه
 كتاب الدعاء ... والحمد لله ... الظاهرين .

نسخ، عنوان و نشان شنگرف، شرح حجه مورخ ۲۰ ع ۱۱۵/۴، و ایمان و کفر مورخ روز پنجشنبه
 تزدیک پایان شوال ۱۱۱۵، از کتابخانه شیخ قضل الله نوری بوده است (مهر) (۱۰۵۵۱).
 کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج سبز درون سرخ ضربی مقوائی.

۱۷۵۳-۳۷۵ - ۹۳۵ × ۱۷۵۳-۳۷۶

[۳۱/۳-ج]

این نسخه از ایمان و کفر است تا پایان عشرة .
 آغاز : قوله كتاب الایمان والکفر . قدم الایمان لانه الاصل .
 انجام : او وجد شیئه آخره اسباب المحوالى ذكرنا بعضها . تم كتاب العشره ..
 ويطلوه كتاب الطهارة انشاعالله تعالی .

بخطر نسخ، عنوان و نشان شنگرف، ایمان کفر مورخ ۱۰۸۵/۴ ع، از محمد هاشم بن ابراهیم حسینی
 سمنانی که پیسر شایسته خود میر محمد ابراهیم بخشیده است ، محمد ابراهیم حسینی در ۱۱۴۳
 و ضبط و تصحیح نمود ، عشره مورخ ۱۰۸۵/۴ ج ۱۰ باخطر هموکه بهمان یکی بخشیده است و او هم در ۱۱۴۳ از
 آغاز شرح اصول تا اینجا رامقابله و ضبط و تصحیح کرده است ، مهر محمد ابراهیم و احمد حسینی در آغاز

هشت (۱۰۵۹۳) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ مقوائی بالولا .
 ۱۸×۹/۵-۳۷۱ - ۳۵/۵×۱۸۵۳-۳۷۶

شرح الكافیة

نجم الائمه رضی الدین محمد بن حسن استرابادی (م ۶۸۷) شارح کافیة ابن حاجب
 است (ف ۱۲۰ - منزوی ۴۲:۲ - سپه ۳۶۱:۲).

[۱۰۵ - ج]

بخاطر نستعلیق، متن شنگرفت، حواشی بانشانه «س» دارد، احمد بن یوسف ییضاوی در روز دوشنبه ۱۴۹۷/۱ آفری نوشته و بادونسخه مقابله شده است، در جدول سرخ و لاجورد است، باداشتهای خرید نسخه مورخ ۱۴۴۹ وی تاریخ در آغاز و انجام هست با چندمهر (۴۸۳۷۲).

کاغذ سمر قندی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی درون آراسهه بزرگ آبی.
۰۱۷×۱۸۳۰۸ - س ۱۱×۲۵

شرح کلمة التوحید

شمس الدین استرابادی مؤلف این رساله است و در آن از کلمة توحید بحث کرده است. در آن پنج بحث است. در عنوان نسخه ما دارد «فی تحقیق کلمة لا اله الا الله لشمس الدین الاسترابادی» (طوس ۴۰: ۴۲۰).

آغاز: بسم الله . الحمد لله من تفرد و تعالى ان يوحد ... وبعد هذه مباحث متعلقة بكلمة التوحید موردة على وجه فيه اشاره الى المنقول و المعقول والى ما عليه ارباب المکاشفة في الاصول .
انجام : ولا تجعلنا في سلك الغاوين والحمد لله اولا وآخرا ... ومن تمسك به نجا.

[۱۰۶ - ج]

شماره نهم دفتر است و بخط نستعلیق شماره پیشین آن، نشانه‌ها شنگرفت است ، حاشیه «منه» دارد .

کلمة توحید مورخ ۱۴۴۷/۲ ج - ۱۳۱ پ - ۱۴۳ پ، پیش از این ۱۳۰ ر - ۱۳۱ پ بندی است از تفسیر امام رازی در باره همین

شرح لامیة الافعال

منظومه‌ای از ابن مالک نحوی نامور عرب بنام لامیة الافعال یا المقتاح ببنیة الافعال در پترسبور گشمال ۱۸۶۴ (معجم المطبوعات ۲۳۴) و در مجموعه المتون الكبير در مصر بسال ۱۳۶۸ (ص ۳۵۰ - ۳۶۱) بچاپ رسیده است . همین را بدرالدین ابن مالک

پیسر او شرح کرده است این شرح در هلسینگفوس Helsingfors فنلاند بسال ۱۸۵۱
و ۱۸۶۶ به ترتیب مکالمه های رسید (معجم ۲۳۵).

و در بیرون بسیان ۱۱۱۱ و در ایران این شرح در آغاز از ابو عبد الله محمد بن ابن یحیی بجایی و در پایان از شمس الدین ابو عبد الله محمد بن عبد الدائم بر ماوی شافعی (۸۳۱ - ۷۶۳) (زر کلی ۹۱۳:۳) داشته شد. است. زن اند آغاز: «اب المفعول والمفعولة ومعانیهما» آمده:

شده است زیرا در آخر باب «الراجح» و «الراجحة» مكتوب في الأصل الذي نسخت منه على هذا
 «قال كاتبه عفی الله عنه وجدت مكتوبا في الأصل الذي نسخت منه على هذا
 الموضع مانعه: هنا انتهى ما وجد من شرح البجاءى على لامية الافعال و اعتاد الطلبة
 تكميله اما بكلام ابن عباس او بكلام البرماوى كما هنأنا ، و الصواب ترك التكمليل و
 الاقتصر على ما وجد من كلام الشیخ لما لا يخفى والله أعلم»

آغاز: بسم الله . وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم قال

الشيخ الامام العلامه ابو عبدالله محمد بن الشيخ الفقيه الشهير بابن ابي

دیکھیں، السیحائی، رحمہم اللہ تعالیٰ ورضی عنہ فہلے قال ابن مالک :

الحمد لله لا يغى به بدلا

حمدًا يبلغ من رضوانه الاملا

قام له «الحمد لله» النز، الحمد هو الثناء بالمسان على الجميل من الفضائل

كذلك الشجاعة وغيرهما من الصفات الحميدة.

النَّاسُمُ . كَذَلِكَ مُسْتَشِرٌ أَمْنَاءِ مُحَمَّدٍ ... وَالْحَمْدُ لِلَّهِ أَوْلًا وَآخِرًا وَبِاطِنًا

نیاز این اماعلانیة علی نعمه علی، کل حال . قد انتهی شرح باب

وَظَاهِرٌ وَسُرُورٌ يَرِيَّ إِلَيْهِ آخِرُ لَامِيَّةِ الْأَفْعَالِ مِنْ شَرِحِ الْإِمَامِ

الشافعی رحمة الله عليه

۱۰۷-۱۱- منفعتنا به وصل الله عليه سيدنا محمد وسلام.

دستگاهی و مکانیکی برای تولید

ج-٤٦١ | سلفی بن جامع عبده بن از عثمان بن سلمہ نسبت علمی ترکی کی

که همه این دفعات بخط او است و این شماره را در روز ۲۶ شوال ۱۳۷۹ نوشته است، متن مفظومه و نشان

و عنوان آن (دسته همه شماره ها) شفگرف است (۵۸۰۹).

[ج-۳۷]

فهرست نسخه‌های خطی

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی ضربی عطف سرخ و مقوایی.
۰۹۶×۱۶/۵۶۸۶ - ۰۹۶×۱۰ س۵۵

شرح اللمعة الدمشقية

سید محمد رضای طباطبائی آل بحر العلوم چنانکه در نسخه‌ما آمده است این
شرح را بر لمعة دمشقیہ شهید یکم نوشته است.

آغاز صلوا: بسمله . حمدله ... قال المصنف ره کتاب الصلوه وفصوله

احد عشر ... الكلام في شرح ما يتعلق بهذه العبارة يقع في موضع .

انجام : ويذكر من خلفه كلام طال قنوت الامام وفيه تأمل .

آغاز تکاح: بسمله . حمدله . کتاب التکاح وفيه فصول ... الكلام
في شرح ما يتعلق بالمقام بذکر مقدمة وسائل .

انجام در نسخه : عن اصل الدلیل بقوله وضعفه (افتاده) .

[۲۱ - ب]

نسخ سده ۱۳، عنوان شنگرف، جای عنوانها در متن سفید ولی در راه مشکل آمده است (۵۳۰۶۶).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکل ضربی مقوایی .
۰۹۶×۲۲/۵۶۲۴۵ - ۰۹۶×۱۳ س۵۵

شرح همجمع البحرين و ملتقى النهرين

ابن ملک عبداللطیف بن عبدالعزیز بن امین الدین فرشته از دانشمندان سده نهم
بر مجمع البحرين و ملتقی النهرين ابن الساعاتی مظفر الدین احمد حنفی بغدادی (۶۹۴م)
که در فروع فقه حنفی است این گزارش آمیخته را نوشته است که میان دانشمندان
اعتباری دارد (چلبی ۲:۳۸۳ - فهرست خدیوی ۳:۶۵ و ۶۶ و ۹۰:۱۰۹) .

آغاز: بسمله . وبه نستعین . يا من لا يحوط بكماله كمال نطاق وصف

الفضياء ولا ينوط بادراته ادراكه افكار فحول الفضياء نحمداك امثلا

لامرك بالقصور والمحصور والاعباء .

از جام نسخه: لازه کفیل بكل المال عنه باخره كتاب الحواله .

[ب] - ۹۹

نسخه ترکی، متن زیر خط از سده ۱۱، عنوانها درشت تر، فهرست در آغاز بخط و کاغذ تازه تر، در پایان چهار برگ مطالب پراکنده فقهی و ادبی است (۵۳۰۲۸).
کاغذ سمر قندی - جلد تیماج سبز مقواوی .
۰۳۱/۵ × ۰۴۷ × ۱۸۷۴۱۸۶ - س ۱۳

شرح المختصر النافع

سید علی طباطبائی سپاهانی کربلایی (۱۱۶۱ - ۱۲۳۱) بن مختصر نافع محقق حلی این گزارش کوچک را که در بر این ریاض المسائل او بشرح صغیر نامبردار است پس از همین ریاض نوشته (۱۹۳۹) و آنرا در شب چهارشنبه ۲۶/۲/۱۲۰۴ بازجام رسانده است (نسخه ج - ۲۲۴/۲).

[ج] - ۲۲۴/۱

این نسخه تا وصایا است مانند نسخه انشگاه و بخط نسخ باعنوان شنگرف و متن سرخ بازیر خط مشکی یاسرخ، زین العابدین بن مشهدی الله یار خلخالی طهارمی در کربلا که در آنجا درس میخواند در ۱۲۲۶ رو آردینه ۲۹ شعبان ۱۲۲۵ آنرا نوشته و مهر او هم هست، تاریخ تغیر ارزش ریال در ۱۵ شوال ۱۲۳۶ در پایان و تاریخ ۳۰ شدن مهر ثبت حاجی عسکر بیک در روز دوشنبه ۱۲۳۶/۱/۱ در آغاز یادداشت شده در آغاز و از جام نسخه پراکنده ها است و تاریخ ۱۲۲۵ و ۱۲۲۴ و ۱۲۴۱ و ۱۲۴۰ و ۱۲۴۳ و ۱۲۴۵ و ۱۲۴۶ و ۱۲۴۷ در آن دیده می شود (۵۳۰۲۱).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقواوی .

۰۹×۰۵×۰۱ - س ۲۳ × ۱۵۵۳۹۷

[ج] - ۲۲۴/۳

این نسخه از تجارت است تا پایان کتاب و بخط نستعلیق و نسخ باعنوان شنگرف و متن زیر خط مشکی، رضا بن صالح گیلانی کربلایی در روز پنجم شنبه ۱۶ صفر ۱۲۲۸ آنرا نوشته است، یارداشتیهای ۱۲۲۴ و ۱۲۲۷ و ۱۲۴۵ و ۱۲۴۸ و ۱۲۴۳ و ۱۲۴۵ و ۱۲۴۳ و ۱۲۴۰ در پایان هست، در آغاز دارد که در ۱۷ ربیوب نوشته کتاب آغاز شده و جلد یکم در ۳۴ ربیوب نوشته شده است.

آغاز: بسم الله وبه نسبتين كتاب التجارة وهي لغة الكتاب و شرعا عقد المعاوضة بقصد

فهرست نسخه‌های خطی

الاکتساب عند التملک علی ما ذکرہ جماعة والمراد به هنا (هذا) الاعم منه و من الخالي
من القصد كالمعاوضة للقوت والازخار.

انجام : (على الادمی فحسب) بالخلاف فی شيء اجده . وحيث انهی الكلام فی الكتاب ...
قال الماتن ... (فهذا ما اردناه و قد صدنا حصره) وضبطه (مختصرین مطولة... وغفر)

بغضله و سعة رحمة (زلم) ويقول اقل الخلقة ... احمد الله سبحانه على توفيقه ... و
فرغ من تسویده مؤلفه ... على بن محمد على الطباطبائی ليلة الاربعاء وهي السادسة
عشرون شهر جمادی الثاني سنة الف و مائتين و اربعه من الهجرة النبویة على صاحبها
الف صلوة واسلام وتحية (۵۳۰۰۸).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوائی.
۱۶×۹/۵ س۲۰ - ۱۴/۵۳۶۱

[۳۱۸ - ج]

این نسخه از تجارت است تامیحث اقرار بحسب کتاب اقرار و افتاده دارد و چنین است انجام آن
«و اختص بالمیراث دونها ولو لم يكُن نافع ضيئون لم يثبت»، بخط نسخ است و متن زیر خط مشکی، از سده ۱۳ است
(۵۲۹۹۰).

کاغذ نخودی - جلد تیماج سریع .

۱۵/۵×۹/۵ س۲۳ - ۱۵/۵×۹/۵ س۴۱۸

شرح المشاعر

شیخ احمد احسائی بر مشاعر صدرای شیرازی این گزارش را نوشته و از آراء او
خرده گرفته و آنرا در شب ۲۷ صفر ۱۲۳۴ با نیام رسانده است (فهرست احسائی
۱۷:۲) این شرح در ایران بی تاریخ بچاپ سنگی رسیده است. تاریخ تالیف در آن نیامده
و در نسخه ما دیده میشود.

[۱۹۱ - ج]

این بخط نستعلیق و عنوانها درشت تراز احمدین علی مجید رشتی خوش نویس مدرس مدرسه حاجی
اسمعیل خان شهر رشت در گوی زاهدان نزدیک بازار زرگشان در پایان شب ۸ ذی قعده ۱۲۵۳ و خواشی
دارد از خود او (۳۶۵۰۴).

کاغذ فرنگی سفید - جلد تیماج مشکی ضربی .
۱۴×۹/۵ س۲۲ - ۱۵/۵×۹/۵ س۱۹۱

شرح المعلقات السبع

امام قاضی سید ابو عبد الله حسین بن احمد بن حسین زورنی بر معلقات هفتگانه
عرب این شرح را نوشته است . این شرح در ایران بچاپ رسید .

[۳۱۴ - ج]

بخط نسخ و اشعار شنگرف و مغرب مورخ ۱۴۴۳ از شرح معلقه امر عالیقیس تا قصیده حرث بن حازم

يشکری .

مالك فرهاده بیرزا ۱۳۰۴ در (۳۹۳۷) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج فهودی ضربی مقوایی .

۱۵×۷/۵ س ۱۷ - ۲۱×۱۴۵۱۱۸

شرح المفاصیح

علی بن محمد دلی طباطبائی بر مفاتیح الشرایع فیض کاشانی این شرح آمیخته را نوشته و پس از نیمه روز سه شنبه ۱۱۸۵ مهر ۱۴ تا مبحث قضاء صلوٰۃ آن را با نجاح رساند .

[۱۱ - ب]

بخط نسخ و متن زیر خط مشکی و باید نسخه اصل باشد و دارنده نسخه جعفر طباطبائی گواهی میدهد که بخط نیای من است و خط خویدگی دارد و بحاشیه رفته است .

آغاز : مفتاح تکبیرة الاحرام نسبت الیه لان بها يحصل الدخول في الصلوة .

اجام : وما اتفق لى فيه من الزلات ما ابرىء نفسى ان النفس لاما رة بالسوء الامر حرم ربى والحمد لله رب العالمين .

نام شایرج و تاریخ تالیف در بیان نسخه آمده است (۵۳۰۶۸) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .

۱۵×۲۲۵ ۳۵ - ۲۴/۵ س ۱۵۰۲۴

شرح مفتاح العلوم

سید شریف گرانی بر بخش سوم مفتاح العلوم سکاکی این شرح را نوشته و در نیمه های شوال ۸۰۳ آن را بیان رسانده است (منزوی ۲:۱۶ - طوس ۳:۶۲) .

[۱۰۷ - ب]

بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف و حواشی «منهره» از سده ده ، یازده برسی از آغاز و ۱۳ برسی

در انجام بخط تازه سده ۱۴ است ، از کتابهای احتشام الدوله بوده است (۳۶۵۲۶) .

کاغذ سپاهانی و فرنگی - جلد تیماج مشکلی مقوایی.

۱۷/۵×۷/۵ س۴۴ - ۲۷/۵×۱۴۵ س۴۴

شرح مقاصد

سعد الدین تفتازانی در گذشته ۷۹۳ کتابی در کلام بنام مقاصد الطالبین فی علم اصول الدین در شش مقصود نوشته و در سمر قند بسال ۷۸۴ آنرا با زبان همراه سانده و خود آن را شرح کرده است. این شرح دو بار به چاپ رسید. (جلبی ۴۹۲:۲ - معجم المطبوعات ۶۳۵ - مجلس ۴۶:۲).

[۶۳ - ج]

این نسخه درست برای برچاپ دو جلدی ۱۴۰۵ آستانه است و بخط نستعلیق ترکی با عنوان و نشان شنگرف و تاریخ ۸۷۳ دارد اگر ساختگی نباشد (۴۲۲۴۸).

کاغذ سمر قندی - جلد تیماج آبی زرکوب مقوایی.

۱۹/۵×۹/۵ س۴۷ - ۲۵/۵×۱۷/۵ س۴۵

شرح المنظومه

این منظومه بنام استاد نظام احمد بن عبدالله بن محمد انصاری خزر جی احسایی سروده شده و خود نظام آنرا در ۱۱۹۸ شرح کرده است. در آن از «احرف معانی» بحث شده است در آن پنج باب است نیخست در ۱۴ کلمه یک حرفی دوم دو حرفی سوم سه حرفی چهارم چهار حرفی پنجم پنجم حرفی.

آغاز:

احمد ربی حالة الضراء

حمدی له في حالة السراء

حالة ظرف لمستقر المقدر بتقدير في اي حالة الضراء ...

لا حمد من يعبد ربها على

حرف فان وان كما قد انزل لا

انجام :

ممن لهم حسنى الاله عمت
و فيهم كل المزايا تمت
ممن بيان لمن غدا ... من براعة الختام وقال مؤلفه قدانته‌ی الکلام ...
من توضیح هذه المنظومة ... وذلک ضحوة يوم الجمعة خامس عشر
ذی الحجۃ الحرام سنة ثمان و تسعین بعد مائة والف ... انك سمیع
الدعوات آمين .

[۵-۱۷]

بخاط نسخ و نظم درشت تر ، از سده ۱۳ است ، ۴۴ پ - ۴۵ پ ، از ۴۷ پ باره ایست از
نهدیب نقازانی ، در صفحه عنوان نام ناصر الدین و ناصرزاده شوقی آلوسی دیده میشود (۴۸۳۷۷) .
کاغذ فرنگی - جلد مقوا .
۰۱۶/۵×۱۰/۵۰×۱۸۵ - ۴۳ س ۵۰/۱۱/۵۵۵۱

شرح منهاج الوصول الى علم الاصول

برهان الدین عبید الله بن محمد فرغانی (م ۷۴۳) برای وزیر شمس الدین صاحب
دیوان محمد حسینی یزدی این گزارش بقول را بر منهاج بیضاوی نگاشته است (چلبی
۵۵۴.۲ - طلس ص ۱۰۴ - طوس ش ۲۰۱:۲ ش ۵۳ - دیباچه همین شرح) .

[۳-ج]

بخاط نسخ با عنوان شنگرف از سده ۹ ، از بایان افخاره و تابنیه مبحث اجتها دمیرسد ، دو برقی
در آخر (۱۳۶ و ۱۳۷) از شرحی است بر طوالع بیضاوی و خود کتاب از برگ ۱ پ است تا برگ ۱۴۳ پ و
۱۳۵ رو پ .
کاغذ سمرقندی - جلد تیماج تریاکی تیره ضربی مقوا .
۰۱۹/۵×۱۳/۵۰×۳۶ - ۴۳ س ۱۹/۵۰×۱۹/۵۵۱۳۶

شرح منهاج الوصول الى علم الاصول

چلبی در کشف الظموں (۵۵۳:۲) از دوشرح بقول برای منهاج الوصول الى علم

الاصول بیضاوی یاد کرده است : یکی از شیعیح امام فخر الدین ابوالمکارم احمد بن حسن ثبیریزی جاربردی (۷۴۶م) بنام «السراج الوهاج» که همه متن در آن آمده است (۱) و دیگری از شمس الدین ابوالثناه محمود اصفهانی (۷۴۹م) (۲).

این شرح نسخه‌ما گویا یکی از این دو باشد و شارح گویا همان باشد که زوائد الاصول علی منهج الاصول (۱۰۴/۲) بـ از شرح برمنهاج در ۷۴۲ نوشته است چون هردو در یک مجلد گذارده شده است.

[۱۰۴ - ب]

شماره یکم دفتر است و بنسخ سده ۱۰۹۶، نشان کراسه‌های ده برگی در پیشتر جاها هست، کهوانها درشت ترمیباشد، هجدهم ر - ۱۳۶ ر - ۱۳۶ ر از آغاز افتاده است و چنین است :

آغاز : فان الاية الاولى دلت على انه يسمى عاصيا ... قال الباب الثاني في الاوامر والمواهی ... اقول الامر والنهي وزنهما فعل والقياس في جمعه افعل لافواعل .

انجام : بخلاف مذهب غيرهم فرضي الله وارضاهم وحشرنا في زهرتهم انهم ائمهم وذود تم الكتاب والله الموفق للصواب واليه المرجع والمأتاب والله الحمد ظاهر او باطن او هو حسبنا ونعم الوكيل . وغفر الله المؤلفة وكابته ولقاريء ... ورضي الله عن اصحاب رسول الله اجمعين (۱۰۷۵۴) .

کاغذ سمرقندی - جلد مقوی .

۱۳۷ × ۲۷ × ۱۴ - ۳۵ × ۱۳ - ۴۰ × ۱۳ .

شرح الوفیة

سید صدر الدین محمد بن سید محمد باقر بن محمد بن محمد مهدی قمی همدانی نجفی (۲) بروافیه مولی عبدالله تونی (در گذشتہ ۱۰۷۱) این شرح را نوشته و در هر جا پس از آوردن

۱ - سر گذشت جاربردی درشدالازار (ص ۵۴۸ و ۳۶۳) و ریحانة الادب ۱: ۲۴۴ و ریاض العلماء ص ۹۹۳ ش ۵۰ دانشگاه ومعجم المطبوعات ص ۶۷ هست نیز کشکول بهائی ص ۲۳۵ درباره بحث از آیه «فاتو بسورة من مثله» و یادداشت‌های قزوینی در جاربردی و فهرست ادبیات ص ۴۸۳ .

۲ - در فهرست طوس آمده که سید صدر در ۱۲۱۸ در همدان در گذشت و در قم بخاک سپرده شد بالینکه در جاهای دیگر سال مرگش را میان ۱۱۵۰ و ۱۱۶۰ در ۶۵ سالگی یاد کرده‌اند.

پاره‌ای از متن پس از عنوان قوله بتحقیق مطلب پرداخته است (طوس ۲: ۲۰۰-۱۷۴) - ذریعه ۶: ۲۳۰ - ریحانة‌الادب ۲: ۴۶۷ - فوائد رضویه ۳: ۲۱۳)

آغاز: هذا شرح السيد صدر الدين على الوافية . بسم الله . وبه نستعين قوله: قلت انكار التبادر الملح - معنى كون التبادر من اراده الحقيقة هو اق يتبادر المعنى من اللفظ المجرد عن جميع القرائن حتى عن ملاحظة الشهرة (در نسخه ما ستایش و نیایش دیباچه نیامده است).

انجام : فقال لي كنت أصوب منهم فعلا إنما يعيد من لا يدرى ماصلى هذا آخر ما أورثناه والحمد لله أولا وآخرا ... والمرجو من نظر إلى هذا التعليق أن يمن على هذا الضعيف ... باصلاح الفاسد و تزويج الكاذب زفعنا الله تعالى به كما زفع باصله وغفر لنا ولوالدنيا ولمن علمنا ولمن تعلم منا ولجميع المؤمنين والمؤمنات انه غفور رحيم (تمت في

شهر سنتها ۱۲۲۸)

[۴۳۱ - ج]

بخط نسخ با عنوانهای قوله و نشانها بشیگرف و در ۱۲۳۸ نوشته شده است ، در ۱۲۳۵ از آن محمد تقی بوده و امامت نزد محمد مهدی (۱۰۵۵) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوائی .
۱۵۶ - ۴۰/۵ × ۸/۵ - ۴۳ میلیمتر

شرح الهدایة الاشیریه

حسین بن الحسین میبدی (۹۱۱م) بر هدایة اثیر الدین ابهری این شرح را نوشته و در شوال ۸۸۰ آنرا بیان رسانده است (ف ۲۸۴) .

[۱۴۵ - ج]

بخط نسخ با عنوان و نشان شیگرف و با حواشی از سده ۱۰ ، مهدعلیا آنرا برای مدرسه نواب در ۱۲۷۲/۱ وقف کرده است ، مالک هادی در ۱۶ ذی الحجه ۱۳۶۴ (۹۳۶) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز ضربی مقوائی .
۱۵۹ - ۲۲ × ۷ سانتیمتر

شرح الهدایة الاقریب

این شرح در فهرست برلین (۵۰۷۳) و پاریس (۲۳۶۲ و ۲۵۰۰/۷) شناخته نشده است که از کیست. در صفحه عنوان نسخه ما از میرک دانسته شده است. بنوشهتہ چلبی (۶۴۶:۲) میرک شمس الدین محمد بن مبارک شاه بخاری جنگی شرحی بر دو بخش طبیعی والهی هدایة اثیر الدین ابهری نوشته است ولی آغازی که نشان داده است در نسخه ما نیست.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم ... وبعد فقد سالني بعض اخوانى وأحبابى ان اكتب لقسمى الطبيعى والالهى من كتاب الهدایة للمولى اثير الملة والدين مفضل الا بهرى ... شرعا يذلل من المفطض صعابه .
انجام : بحسب الاختلاف . ول يكن هذا آخر لان يكتب على سبيل الازتجال من غير ايجاز محل وتطويل ممل في شرح هذا المختصر والحمد لله واهب العقل والصور والصلوة على افضل البشر وعلى الله علیهم السلام (تمت بعون الله وحسن توفيقه يوم الخميس وقت الضحى خامس جمادى الاولى سنة ۸۸۵).

[۳ - ۵]

بخطر نسخ چاشت روز پنجشنبه ۱۷/۸۸۵، عنوان شفگرف و متن زیر خط سرخ (۲۹۷۱) .
 کاغذ سمر قندی - جلد مقوای .
 ۱۲۶×۱۲۵ - ۱۵/۶ س

شعب الایمان

در این رساله هفتاد و هفت شعبه ایمان بر و ش محدثان یاد شده است . در فهرست فارسی بهار (۹۷:۱) از ترجمه شعب الایمان یاد گردید .

آغاز: بسم الله . شعب الایمان على الترتیب الذي ذكره المحدثون سبع وسبعين شعبة :

۱- الايمان بالله تعالى .

۲- الايمان بالرسل ...

اجام : ۷۷ ان يحب لأخيه المسلم ما يحب لنفسه ويدخل فيه اماطة
الاذى من الطريق .

[۴۵۱ - ج]

شماره پنجم دفتر است و بخط نسخ با عنوان ورق شنگرف عبد الله کشمیری بخاری در بخارا در روز

آیینه ۷۴ صفر ۱۳۷۹، ۶۰ ر. ۳۷

الحساب

نظام الدين حسن بن محمد قمي نيشابوري مؤلف اين رساله است (ف ۲۳۰۶) .

[۲ - ۵]

بخط نسخ با عنوان وجدول اعمال بشنگرف، از سده ۱۱، مولانا حبيب الله بن ملاحسن على آنراوچ
کرده و تولیت آنرا به امیر محمد حسین فرزند امیر محمد صالح حسینی خاتون آبادی داده است، در صفحه
عنوان دارد «از اجزای حاجی مؤمن صوفی جلد شد» هدیه آقای زین الدین است (۵۲۹۲۳) .
کاغذ سپاهانی نخودی - جلد تیماج سرخ
۱۳۴۳×۶/۵ س ۱۸-۱۹/۵×۶/۵

شوارع الاعلام الى شرائع الامم

حاج میرزا محمد حسین بن میر محمد علی بن محمد حسین بن محمد علی بن
محمد اسماعیل حسینی حائری شهرستانی بر شرایع محقق حلی این شرح را
نوشته و در دیباچه میگوید که پدرم بیست سال پیش از این اجازه ای بمن داد و از خدا
خواست که من شرایع احکام را از شواع آن استخراج کنم . من هم این شرح را نوشتم
ومیخواستم آن را ذخایر بنامم ولی در دلم گذشت که آن را شوارع بنامم سپس بنوشت
پدرم نگریستم و چنین دیدم دریافت که این کار از کرامات پدرم است . در ریحانة الادب
وعلماء معاصرین س ۱۷۹ من گک او در شب پنجشنبه سیم شوال
۲۶۲:۲

۱۳۱۵ و در فوائد رضویه بنقل از تکمیله مرگ او در رجب ۱۳۱۶ داشته شد.

آغاز: هذا كتاب شوارع الاعلام . كتاب الطهارة . بسم الله . الحمد لله
الذى سهل شوارع الاعلام الى شرائع الاسلام وسير مسالك الافهام الى
مدارك قواعد الاحكام .

انجام نسخه : واطلاق النصوص بانماجرى علية الماء فقد ظهر (مبحث
غسل) .

[۲۴۸ - ح]

بخط نسخ عنوان و نشان شنگرف ، نوشته شاگرد شارح میرزا احمد تبریزی که در روز ۱۲ / ۲ / ۱۳۱۶ نوشته آن را آغاز کرده است (۵۲۹۵۵)
کاغذ فرنگی - جلد مقوای .
۰۹۵×۱۰۳ س ۳۰ - ۲۱×۱۶۵ ۱۴۴

شوارق الالام

مولی عبدالرزاق بن علی بن حسین فیاض لاهیجی بر تحرید العقادید خواجه طوسی
این شرح را نوشته و شرح او تا مبحث کلام باری میباشد (مجلس ۲ : ۴۷ - طوس
۱۳۰۳ و ۲۰۲: ۴ و ۳۲۶ - ۳۲۶: ۲۰۲) امور عامه آن در ۱۲۹۹ و جواهر و اعراض آن در ۱۳۰۳
بچاپ رسیده است .

[۳۱ - ب]

بخط نتعلیق با عنوان و نشان شنگرف ، تنها شرح همان امور عامه است و در رمضان ۱۳۴۱ نوشته
شده است ، مالک رضابن زین العابدین طباطبائی در ۱۳۸۹ (۵۲۹۶۱).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوای .
۰۴۹×۰۵×۱۸۵ ۱۳۹ س ۳۴-۳۰ / ۰۵×۰۹×۱۸۵

[۱۰۱ - ب]

این نسخه جواهر و اعراض است و جواشی دارد ، بخط نسخ و عنوان و نشان شنگرف از سده ۱۴۰۰ ،
مالك همان رضای طباطبائی در ۱۳۸۹ و سید علی بن سید عبدالحسین حجه طباطبائی در ۱۳۶۱ (۵۲۹۶۲).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوای .
۰۹۸×۰۹×۱۷۵ ۱۳۹ س ۳۶-۲۸ / ۰۵×۰۹

شوائل الحور فی شرح هیا کل النور

جلال الدین محمد دوانی بر هیا کل النور شیخ اشرافی این شرح را نوشته است
 ف ۲۹۰ - چلبی ۶۵۷:۲) این شرح با دیباچه‌ای عربی و انگلیسی در مدراس بسال
 ۱۳۷۳ (۱۹۵۳) بچاپ رسیده است .

[۲۰۳ - ج]

شماره ۹۰م دفتر است و بخط نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف، مهر علی در رجب ۱۴۳۰ در مراغه
 آذربایجان آنرا نوشته است، س ۸۳ پ - ۱۱۵، حاشیه «منه» دارد .

[۳۰۱ - ج]

شماره نهمین دفتر است و بخط نسخ با نشان شنگرف، ابوالحسن علی بن طاهر استرابادی در
 کاشان در ۹۳۷/۲۰ ج آن را نوشته است، س ۴ پ - ۶۹، فهرست شماره‌های دفتر در آغاز هست .
 نسخه از آن صدرالدین محمد تبریزی بوده است (۱۰۵۸۸) .
 کاغذ سمر قندی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی .
 ۰۹/۵×۱۳۵ س ۶۱۸۳ - ۱۳×۶۱۸۳

الصافی

فیض کاشانی مؤلف این تفسیر است که در آن بروش اخباریان رفت و آنرا بسال
 ۱۰۷۵ بیان رسانده است .

(منزوی ۱۵۰:۱ - سیه ۱۳۴:۱ - طوس ۴:۴۴۱) .

[۱۰ - ج]

این نسخه نیمه نهمین است و محمد تقی بن محمد صالح زیشا بوری آنرا نوشته و از دختر او بشادردش
 محمد رضا بن محمد محسن بن محمد رضا شریف بسال ۱۱۸۴ رسیده است، مهدعلیا آنرا برای مدرسه تازه‌ساز
 خود بسال ۱۳۷۲ وقف نمود (۹۳۴۸) .
 کاغذ سپاهانی - جلد تیماج حنائی ضربی مقوایی .
 ۰۱۷×۱۱/۵×۱۸۴ س ۳۵۴ - ۱۷×۱۱/۵

صحاح اللہ

ابونصر اسماعیل جوهری (در گذشته ۳۹۳) مؤلف این کتاب میباشد (سیه ۲:۲۵)

[۶۰/۱ - ج]

این نسخه دو دفتر نخستین است ، بخط نسخ معرب با عنوان و نشان شنگرف در جدول زر و لاجورد از زین العابدین فکر ارد که در روز سه شنبه ذی حجه ۸۸۱ آنرا نوشته است ، تاریخ نملک ۱۱۸۶ و ۱۱۹۹ در صفحه عنوان هست ، برگ یکم تازه است ، یک سرلوح دارد (۵۰۶۰۰) .
کاغذ سمر قندی - جلد تیماج مشکی ضربی مقواei .
۰۱۷/۵×۱۷۵۳۴ - ۲۵×۱۱۸۵ - ۰۱۷/۵×۱۱۸۵

[۶۰/۲ - ج]

این نسخه نیمه دوم است و بهمانگونه خط شماره پیش است (۵۰۶۰۷) .
کاغذ سمر قندی - جلد تیماج مشکی ضربی مقواei .
۰۱۷/۵×۱۱۸۵ - ۲۵×۱۷۵۳۸۸

الصحیفۃ السجحانیة

مجموعه دعا های است که از امام زین العابدین دانسته شده است (منزوی) . (۱۵۲:۱)

[۵ - ۵]

بخط نسخ معرب با عنوان شنگرف ، دو صفحه نخستین زر انداز ، سرلوح در آغاز هست ، در جدول زر و لاجورد ، از سده ۱۳۰، از بایان افتاده (۲۶۶۴۵) .
کاغذ سیاهانی - جلد تیماج حنائی ضربی مقواei .
۰۱۴×۷/۵×۱۲ - ۱۹×۱۲/۵۶۱۲۱

[۵ - ۷۴]

بخط نسخ معرب و عنوان شنگرف مورخ ۲۹ رمضان ۱۰۶۳ از محمد خان طباطبائی ، مطلبهای برآکنده ای در بایان آمده است (۹۲۹۲۸) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سیز مقواei تازه .
۰۱۱×۵/۵×۱۰/۵۱۴ - ۱۸×۱۰/۵۱۳۵

الصحیفۃ العلویة و التحفۃ المنْتَصرویة

عبدالله بن صالح سماهیجی (در گذشته ۱۱۳۵) در این کتاب دعا های را که از

روی روایت درست و اجازه صحیح از علی (ع) بدور سیده است آورد . فهرست دعا هادر دیباچه هست و ۱۵۷ دعا در آن آمده و آن را در ۱۱۱۸ بیان رسانده است .
 (کشف الحجب ص ۳۶۹ - سپه ۴۲: ۱).

آغاز: بسم الله . الحمد لله جعل الدعاء مفتاح الفلاح و مصباح النجاح
 وجنة واقية وجنة باقية وعدة الاقبال وذخيرة الاعمال ومهج الخيرات
 ومنهج الكرامات ... وبعد فيقول ... عبد الله بن صالح السماهيجي ... انى
 ذاكر في هذه الصحيفة ما صحت عندي روایته وثبتت لدى اجازته من
 الدعوات الواردة عن ... على بن ابي طالب ... بحذف الاسناد ... منقوله
 من الكتب المعتمدة المشهورة والاصول المنسددة ... وسميتها بالصحيفة
 العلمية والتحفة المرتضوية .

انجام : انك قريب مجتب واسع البر کات و ذلك عليك يسيرا يا
 ارحم الراحمين وصلی الله على محمد النبي وآلہ وسلم تسلیما و الحمد لله
 او لا آخر (تاریخ تأثیف در نسخه ما و در چاپ سنگی که دیده ام نیست) .

[۱۰۰ - ب]

بخاط نسخ باعنوان شنگرف ، در جدول زر و لاجورد از سده ۱۳و ۱۱ ، در آغاز سرلوح است .
 وصفحة آغاز حاشیه سازی شده است (۵۲۰۶۳).
 کاغذ سپاهانی - جلد پارچه ای مقوائی .
 ۰۹/۵۵۴۷ - ۲۷×۱۶/۵۵۴۷

الصراط المستقيم الى مستحقى التقديم

زین(نور)الدين ابی محمد علی بن محمد بن یونس عنفجوری بیاضی عاملی نبطی
 (در گذشتہ ۸۷۷) مؤلف این کتاب است (ف ۵۹۵ - کشف الحجب ۳۷۰ - طوس ۵: ۲۱)
 - سپه ۱: ۲۷۵ - بخار ۱: ۱۳۸ - فوائد رضویه ۳۴۱ - کنی و القاب ۲: ۹۹ - هدیۃ الاحباب
 ۱۲۵ - روضات (۳۸۸).

بیاضی در ۱۱ شعبان ۸۵۲ بنناصر بن ابراهیم بویهی لحساوی اجازه داده و مجلسی
 از این کتاب او یاد نموده است (اجازات بخار ۴۳ و ۶ - ذریعه ۱: ۲۲۱).

[۱۵ - ج]

بخط نسخ باعنوان ونشان شنگرف که فاصله بن حاجی حسین بن حاجی تاج الدین نجفی در ۱۷۰۱/۱/۱۷
نوشته است، و در پایان چندیقی است بعربی درستایش این کتاب :

هذا الكتاب مبشر برشار من
يسمل طرایقه بغير خلاف
في آخر الاديان بالانصاف
لدمين کسوره الاعراف
بعيارة تغنى و قول شاف
و كانها ممزوجة بسلام
رواك من عنذب فرات صاف
بن القوييم لسلكية كاف
بكماله في سائر الاوصاف
رب المكارم عبد آل مناف
وابار من هو للتصوص منافي
أهل السماحة معدن الاشراف
و يخصه باريه بالاطلاق
فكانه المبعوث احمد اذاتي
و كانه من بين كتب الشيعة المسنة
ينبئك عن كتب الرجال وماروا
سهيل الطرايق عذبة الفاظه
فازا قرأت اصوله و فروعه
 فهو الصراط المستقيم و منهج الد
تاليف من شهدت له آراؤه
للسید زین الدین قطب زمانه
فلقد انار منار شيعة حيدر
فجزاؤه من احمد و وصيه
ان يمنحاه شفاعة مقبولة
نسخه از آن شیخ سلمان عاملي و سید محمد بوده است (۱۰۵۸۵).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی زر کوب درون سرخ مقوائی.
۱۷۱۲۵×۱۸/۴۵ - ۴۵×۱۱/۳۶ .

صلوة الجمعة واحکامها فی زمان الغيبة (رسالة فی ...)

در این رساله وجوب نماز آدینه در هنگام غیبت امام بحث شده است و مؤلف آن
این نماز را واجب میداند. در آن از شهید ثانی و شیخ حسین بن حسین بن عبدالصمد
حارثی یاد شده است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم . الحمد لله الذي لم يجعل لمرفق افدام الاوهام و هرمى
سهام الافهام على حمى غظمه حجري ... وبعد فهذه نبذة من الآيات و
الروايات من طرق اصحابنا ... ومن صحاح العامة مع بعض الادلة الدالة
على وجوب صلوة الجمعة واحکامها فی زمان الغيبة .
انجام : والقايل من الاصحاب موجود و دعوى الاجماع على عدمه
ممنوعة (تمت) .

[۵۵ - ۵]

بخط نسخ باعنوان وشنگرف از سده ۱۳، حاشیه «منه» دارد، بخط نستعلیق، اهدای آفای زین الدین است (۱۴۹۲).

کاغذ فرنگی کبوتو - جلد تیماج تریاکی.
۰۱۴×۰۱۰/۰۵۳ - ۰۱۷×۰۱۰/۰۵۳

الصيام والاعتكاف (رسالة في...)

این رسالت گویا از شیخ جعفر کاشف الغطا باشد.
آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي خلق الانام و اوضح لهم مهمات
الاحكام.
انجام: وقد مرت الاشارة اليه بالتفصيل وهو حسبى و نعم الوكيل.

[۶۱ - ۵]

شماره دوم دفتر است و بهمان تاریخ خط شماره پیشین آن، ۳۰ پ - ۱۴۰ ر، پس از این بندی است در نیم صفحه در باره صاع مورخ ۱ شعبان ۱۴۳۸.

ضوء المصباح

تاج الدین محمد فاضل اسفرایینی (م ۱۸۴) بر مصباح ناصر الدین عبدالسید مطرزی (م ۱۱۰) شرحی بنام مفتاح نوشه سپس از آن بنام «الصوّة» گزین کرده است.
(ف ۲۲۰ و ۲۵۹۳ - سپه ۲: ۳۷۲).

[۳۳۶ - ج]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف از سده ۱۱، حواشی دارد، از آغاز افتاده و چنین است:
«بان اراب ما ... من صدوعه و انظر» (از بیان) شعرهای عربی و فارسی از ابوحنیفه و شافعی و دیگران در آغاز و پایان نسخه هست (۴۸۶۱).
کاغذ سمر غندی - جلد تیماج سبز مقوائی تازه.
۰۱۴×۰۱۰/۰۵۳ - ۰۲۲×۰۱۳/۰۵۳

ضوابط الاصول

سید محمد ابراهیم فروینی (۱۲۱۴ - ۱۲۶۲) مؤلف ضوابط الاصول است که از بهترین کتب دقیق اصولی شیوه‌ی است و بچاپ رسیده است (ف ۱۷۴۰).

[۱۸ - ب]

شماره یکم دفتر است و بخط نستعلیق گویا از یوسف بن محمد حسن خراسانی گو نابادی نویسنده شماره دوم دفتر، حواشی دارد، نسخه جلد نخستین کتاب است، هـ ۴ پ ۱۸۲ - پ (۹۳۲۳).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی مقوایی .
۳۱×۲۱ - ۳۱×۲۱ س ۵۲۰ - ۴۲×۱۲ س ۵۲۱

[۴۳ - ب]

بخط نسخ سده ۱۳ با نشانه‌های شنگرف، تأثیر نخستین مبحث دلالت نهی بر فساد در عبادات و معاملات میباشد، در پایان شعرهای فارسی است (۵۳۰۳۷) .

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج تریاکی .
۳۰/۵×۲۱ ۱۸۶ - ۳۰/۵×۲۱ س ۱۳۰

ضياء العوالم في شرح المعالم

علی اصغر بن محمد حسین بفر وئی یزدی کربلای (سده ۱۳) مؤلف این کتاب است دو نسخه‌ای که ما داریم اصل و تحریر نشده است و مطالب بترتیب در آنها ماده است.

آغاز: هدایة فی تعریف علم الاصول و موضوعه و ذکر نبذة من مبادیه
اللغوية .

انجام : واما نفی الاحتمال والله وقوع فلکونه عالمابعوائب الامور.

[۲۵۸ / ۱ - ج]

این نسخه سی و سه جزو جلد نخستین است و بخط نسخ نام کتاب در درون جلد آمده، نسخه اصل و مسوده است و برخی جاها سفید گذاشده است، خط محمد صادق بن محمد حائری که در صحن در روز ۱۸ ربیع نوشت است در ۱ پ هست، از آغاز علم اصول است و مبحث تقلید راهنمدارد، نام کتاب در لبه کتاب دیده میشود (۵۲۹۶۰).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی .

۳۳×۹۵ س ۱۹۹ - ۳۳×۹۵ س ۱۶۰

[ج - ۲۵۸ / ۳]

این نسخه جلد دوم و ۳۶ جزو است، بخط نسخ واصل و مسوده است و در روز شنبه دهه سوم ماه دوم آغاز و در روز شنبه دهه سوم ماه سوم دهه سوم مسده سوم هزاره دوم در شش هفته نوشته شده است، از مطلع دوم درادله شرعیه است و میرسد بمبحث شرط قبول خبر، نام کتاب و مؤلف در درون جلد و لب نسخه نوشته شده است (۵۲۹۸۵) .
 کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوایی.
 ۰۱۶×۹۷ س ۴۲ - ۰۱۵×۱۵۵ س ۱۹۳

طب الائمه

در این رساله دستورهای پزشکی و بهداشتی بر روایت از امامان شیعی آمده است
 ف ۷۸۷ - ره آورده ص ۳۱۷) .

[ج - ۲۴۰]

شماره دوم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن، سید حسین حلیبی حسینی در روز آدینه رجب آنرا نوشته است، س ۶۴ پ - ۱۳۱ پ .

عدم نجاست البیش به مجرد الملاقاۃ (رساله فی ۰۰۰)

این رساله از شهید ثانی است و در ص ۲۴-۲۴ مجموعه ده رساله او بسال ۱۳۱۲-۱۳۱۲ بچاپ سنگی رسیده است.

[ج - ۲۴۸]

شماره یکم دفتر است، در س ۳ پ - ۲۳ ر ، همه شماره ها بخط نسخ یک نویسنده است، این شماره در کربلا بسال ۱۳۷۹ نوشته شده است، نسخه در ۷۸۴ از آن محمد حسن بن سید عبدالله رضوی قمی کشمیری حائری بوده است.
 کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه ای ضربی مقوایی .
 ۰۱۶×۹۷ س ۱۵ - ۰۱۵×۱۳۴ س ۱۶

العن و مصن

این رساله منسوب بابن سینا بن امہای العرش والعرشیة و سلسلة الفلاسفه و کیفیة الموجودات خوانده شده است .

(۸۹) - فهرست دکتر مهدوی ۳۰۱ و ۷۸۱

[۶۲-ب]

شماره ششم فقراست و بهما نخست شماره پیشین آن، ۱۷۷-۱۷۸ را دارد.

علل الشرایع والاحکام والاسباب

ابن بابویه رازی قمی ایلاقی رهبر دانشمند شیعی در این کتاب علل بسیاری از احکام و قواعد اسلامی را آورده و آن از رهگذر بررسی ریشه تاریخی بسیاری از مسائل اسلامی سودمند است. ابن بابویه در آغاز این کتاب از خود نام میپیرد. نجاشی در رجال (ع ۲۲۶) و طوسی در فهرست (ش ۶۹۵) از آن بنام کتاب علل الشرایع و ابن شهرآشوب در معالم العلما (ش ۷۴۰) بنام علل الشرایع والاحکام والاسباب و مجلسی در بخار (۵:۱) و بحرانی در تفصیل وسائل الشیعه (۳:۵۲۱ فائدة ۴ خاتمه) بنام کتاب علل الشرایع و الاحکام یاد کرده‌اند. خود او در معانی الاخبار (باب ۲۶) که پس از ۳۵۲ نوشته شده (باب ۸۶) از «علل الشرایع والاحکام والاسباب» که همین کتاب باشد یاد کرده است.

او در همین علل (باب ۱۸-۱۳۰-۱۷۹) از عيون اخبار الرضا که پس از رجب ۳۵۲ ساخته است (فهرست دانشگاه ۱۴۲۷:۳) و از الغيبة (کمال الدین گویا تألیف پس از ۳۵۲ که از طویل بنیشابور آمده بود - فهرست دانشگاه از نگارنده ص ۱۵۰۷) و از کتاب المعرفة خود یاد نمود.

در باب ۹ همین علل آمده که او در بلخ بوده است.

ابن بابویه در این کتاب (باب ۱۸۲) پاره‌ای از «علل احکام» ابو محمد فضل بن شاذان نیشابوری را بنوایت از امام رضا آورده ولی از آن خرد گرفته است.

در باب ۳۸ آن درباره ماههای فارسی خبری برایت از ابوالصلت عبدالسلام بن صالح هروی آمده و در آن از واژه «ستبند» که در ترجمه شعر ارسسطوازمی بن یونس قنائی و محاسن اصفهان مافروختی (ص ۵۹) و ترجمه آوی از آن (ص ۳۴ و ۱۶۲) و شعر

اسدی آمده است یا در گردید (۱).

این کتاب سه بار در ایران بسالهای ۱۳۱۱ و ۱۲۸۹ و ۱۲۸۶ به چاپ سنگی و در ۱۳۷۹ به چاپ

سری رسمیه است.

[۱۱۵ - ب]

بخاط نسخ باعنوان و نشان شنگرف، از آغاز و انجام افتاده است و نیمه دوم بند ۵۴ را دارد تائیمه
نخستین بند اخیر (ش ۳۸۵) (۹۳۴۷).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مبزر مقواطی تازه .

۱۸×۹/۵ س ۴۰۳ - ۳۶/۵×۱۵/۵ س ۳۵

العلم (رساله ...)

علی نقی بن احمد احسائی میگوید چون پدرم در بنابر صوفیان گرانیده باعیان ثابت و اشعریان فائل بقدم معانی و معتبر لیمان مثبت احوال، علم از لی تعلقی خدارا نفی میکرده برخی گمان برداشته او خدا را دانا نمیداند ازین رو من این رسالت علم را نوشتم و مذهب معصومان را در آن آوردم .

آغاز: بسم الله رب العالمين و الصلوة على الہادی الى النهیج
القویم ... فيقول ... علی نقی بن احمد بن زین الدين الاحسائی انه كان
في هذه الاوقات قد اندرس الحق .

انجام : و الله يهدی من يشاء الى صراط مستقیم والحمد لله رب العالمين
وصلى الله على محمد وآلہ الطاهرين .

- ۱ - در محاسن اصفهان «یوم دستبند» آمده است و آن رقصی منهبوی برای ایرانیان قدیم بود و دست همدیگر را میگرفتند و گرد یکدیگر میگشتند. پس از اسلام درسو گواری حسین بن علی (ع) در عاشورا چنین رفتاری با آواز مرثیه خوانان یا با تکرار کلمات «علی، حسن، حسین» میکردند و هنوز هم طبرستان بویژه لاریجان دیده میشود .

[۵ - ۴۱]

بخط نسخه‌یق محمد حسین بجهت اسر نظر کرمانشاهی که در شب چهارشنبه ۳۹ شوال ۱۲۴۱ آن را نوشته و در روز آذینه ۳۷ ج ۱۲۴۵ وقف نموده است (۳۹۸۱۵).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی.

۱۱/۵×۶/۵ س ۲۳ - ۱۷×۱۱ س ۶۳

عوازل الایام فی قواعد الاحکام و مهمات مسائل الحلال والحرام

مولی احمد بن محمد مهدی بن ابی ذر نراقی (م ۱۲۴۴) در این کتاب از فواعد کلی فقه و اصول و درایه بحث نمود و آن آخرین تألیف او است.

این کتاب در ایران بسال ۱۲۶۶ و ۱۳۲۱ (صفحهٔ وزیری) بچاپ رسیده است (طوس ۲۱۸:۲ - سپه: ۵۹۳).

[ج - ۴۸۸]

بخط نسخ و عنوانها شنگرف از مهدی بن ملازمین العابدین که در روز نوروز صفر ۱۳۵۸ برای سید عبدالله بوشهری فرزند سیدعلی بوشهری در نجف بدستور عباس بن محمد طباطبائی نوشته است، و خطمه بر همین عباس طباطبائی در صفحهٔ عنوان بعضی مالک‌همه است (۴۸۳۵۲).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوایی از یکسوی.

۰۱۳/۵×۹/۵ س ۲۴۸ - ۲۱×۱۵ س ۲۴۸

[ج - ۴۳۱]

بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف از سد ۱۳۵۵ ، تا «عائدة اعلم انه يشتبه كثير او ظيفة الحكم في الحكم بين المتنازعين» وبرابر است با چاپ ۱۳۲۱ ص ۴۸۶ و پس از آن چند قاعدة دیگر هست که در چاپی نیست و در فهرست آخر این نسخه خطی هم از آنها یاد نگردید ، این قاعده‌ها برخی گویا کامل نیست و در پایان چند برگ سفید‌گذاشته شده ، قائدۀ اخیر چاپی در این نسخه دیده نمیشود (۵۲۹۷۸).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی.

۰۱۵/۵×۱۵ س ۲۶۴ - ۲۱/۵×۹ س ۱۹

عنوان الحساب

ملا محمد باقر بن زین العابدین یزدی دانشمند سده ۱۱ مؤلف این کتاب است (۹۲۱ ف).

[ج- ۴۰۴]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخه علی زنوی نویسنده همه شماره های دهگانه باعنوان و نشان شترک، گ ۲ پ - ۷۵ ر، فهرست رساله ها و یادداشت تملک و تولد مورخ ۱۳۷۴ و ۱۳۵۷ و ۱۳۷۳ در صفحه عنوان هست (۳۹۸).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سیز.
۰۶۴۵×۰۹۶۴×۱۴۳۹۶

غاية المأمول في شرح زبدة الأصول

شیخ محمد جواد کاظمی بربذیده الاصول استاد خود شیخ بهائی در زمانی که هزار نده بود این شرح را نوشته است.

٥٨ - ف ١٧٠٢ . - احوال شيخ بهائى اربعيسى ص ١٠٢-١١١ .

آغاز: بسم الله . نحمدك يا من وفقنا سلوك طريقة العمل بكتابه المبين
ونشكرك يا من هدانا للوصول الى معرفة اصول السنة التي نزل بها الروح
الامين ... اما بعد فيقول ... محمد المشتهر بالجواب الكاظمى... لا يخفي
على احد شرف علم الاصول .

اجام : نجانا اللہو ایا کم من عقوبته و ابغیع علینا من عمیم فضله و شامل رحمته و حسنه (وان يجعل ما آتينا في هذا الكتاب حجة لنا لا علينا وان يجازينا بافضل الجزاء ويجعله زاد النايم اللقاء و صلى الله على محمد وآلہ الطیین الطاهرین والحمد لله رب العالمین - سپہ).

[८ - २७०]

این خط نسخه با عنوان و نشان شنگرف از محمدحسن شرachi در روز یکشنبه صفر ۱۳۹۵، ۴۳۵ صفحه

شماره ارد (۵۳۰۲۲)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوائی.
۰۱۴×۹۳۰ - ۰۱۴/۵×۹۳۱

غُررالحُكْم و دررالكلم

قاضی ناصح الدین ابوالفتح عبدالواحد تمیمی آمدی (در گذشتہ ۵۱۰) سیخنان کوتاه علی (ع) را در این کتاب گردآورده است.

ابن شهر اشوب در معالم العلماء (ش ۵۳۳) از آمدی و همین کتاب اویاد کرده و در آغاز مناقب (دوچاپ هند و ایران) میگوید که «وقد اذن لی الامدی فی روایة غررالحكم» مجلسی در بخار (۱۴:۱) و نوری در مستدرک (۴۹۱-۳۷۳:۳) از آن یاد کرده‌اند. چلبی (۱۵۴:۲) از آن نام برده است. این کتاب چندبار در هند و مصربچاپ رسیده است. یکی از چاپ‌های آن که در معرض شده مورخ ۱۹۳۱ (۱۳۴۹) میباشد.

همین کتاب را آفاقجمال خوانساری و عبدالکریم قزوینی بنام نظام الغرر و نضد الدرر بهارسی در آورده‌اند. کتابی دیگر هم بنام غررالحكم و جواهرالكلم درست مانند همین کتاب هست.

(روضات درس گذشت آمدی و خوانساری - منزوی ۲:۱۶۰ - طوس ۵: ۱۳۳ و ۱۳۵ و ۲۹۴ و ۱۰۱ و ۲۹۱ اخبار - معجم المطبوعات ۹).

[۶۶ - ب]

بخاط نسخه عرب با ترجمه فارسی میان سطور بخط نستعلیق باعنوان و نشان شنگرف ، نویسنده که از خود نام نمیبرد میگوید که من آن را از روی یک نسخه نادرست نوشتم و در ساعت نخستین روز ۱۰۶۴/۹/۲۳ آزادی انجام رساندم . برگ نخستین تازه است (۱۰۵۹۴).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی زرکوب آراسته درون سرخ .
۰۴۳×۳۰۵ س ۱۱ - ۳۱×۳۰۵ س ۴۹۴

الفدک (رسالة فی حقیقته...)

این رساله از جعفر بن بکیر بن جعفر خیاط است که در آن داستان فدک و خطابه خواندن فاطمه (ع) را آورده است . در رجال امامقانی ازین راوی یاد نشده و مجلسی هم در بخار

(۱۰۸:۸) روایات گونی در باره این خطبه آورده ولی از این روایت خیاط یاد نکرده است.

او از رشیدالدین محمد بن عبدالعزیز بن ابی طالب قمی از منتجب الدین مشرف الحفاظ ابوالحسن علی بن عبد الله بن حسن بن بابویه از صفوی مقدم الدین ابوتراب مرتضی بن داعی بن قاسم حسینی از مقید ابوعبد الله جعفر بن محمد بن احمد دوریستی از پدرش از مقید عماد الدین ابوجعفر محمد بن علی بن حسین بن بابویه قمی رازی بچندین سند این داستان را می‌ورد.

در پایان از کتاب فاطمیات از ولید بن شہام هشام فخذمی و نامه علی (ع) با بیکر

در باره همین فدائی آمده است :

آغاز : بسم الله . الحمد لله رب العالمين ... قال العبد... جعفر بن بكير بن

جعفر الخياط .

انجام : ونفاسها الاعظم والصلوة والسلام على سيدنا محمد... وأوردننا

حوضهم آمين آمين يارب العالمين .

[ج - ۲۲۷]

شماره چهارم دفتر است وبهمان خط شماره پیشین آن، ۳۸۱۵۱، ۱۳۸۰.

فرائد الأصول

شیخ مرتضی انصاری شوستری دزفولی (۱۲۱۴ - ۱۲۸۱) مؤلف این رساله است

. (۱۷۰۸) ف

[ج - ۲۳۳]

این نسخه از آغازاند کی افتاده دارد و بخط نسخ است با عنوان شنگرف ، عبدالجواد خراسانی در رمضان سال ۱۲۸۰ در سپاهان آنرا نوشته است ، حواشی دارد (۵۳۰۱۴).
کاغذ فرنگی - جلدندارد .
۱۵×۸/۵ س ۳۱ - ۲۹×۱۵ س ۲۳۴

فرائد القلائد في مختصر شرح الشواهد

بدرالدین ابومحمد محمود بن احمد عینی (در گذشته ٨٥٥) بر شواهد شعری شروح خلاصه الفیه ابن مالک شرحی بنام المقاصد النحویة فی شرح شواهد شروح الخلاصه الالفیه در دو جلد نوشته است که بنام الشواهد الکبری خوانده میشود سپس شرح کوچکتری بن آنها بنام فرائد القلائد فی مختصر شرح الشواهد ساخته و در آن از شروح بارمزیاہ کرده است . شروحی که او بدانه ایگریسته از ابن الناظم و ابن ام قاسم و ابن هشام و ابن عقیل است . این شرح کوچک که بنام الشواهد الصغری خوانده میشود در مصر بسال ١٢٩٧ بچاپ رسیده است .

(چلبی ٧١:٢ - معجم المطبوعات ١٤٠٤ - ادبیات ٤٣٦)

عینی آنرا در مدرسه بدریه مصر در ٢ ذی حجه ٨١٧ با نجام رسانده است .

آغاز: بسم الله . وبه نستعين . حمدًا ناصعا ضافيا شرجاعا شرعا وشكرا
هاميا سامياما مكيا شبدعا لمن اطمئ رباع المحبرين رفعه وترفعا بكل
كابع ليس ضعضا ولا فعضا وبهيج بديهم بسريرهم ذي معمع لا وعوا ولا
ضو كعا... وبعد... فان ابا محمد محمود بن احمد العیني... يقول ان جلة
الاذكى واخلة من الالباء قد احملها .

انجام :

الحمد لله العلي الجليل

المفضل الوهوب المجزل

قال ابوالنجم العجلى ... اذا اعطي عطاءً كثيرا وهذا آخر ما اختصر ناه
من الشواهد (وفرغت يمين مؤلفه عنه في الثاني من ذي الحجة الحرام
سنة سبعين وعشرين وثمانمائة بمدرسة البدرية بحارة كنامة بالقرب من الجامع
الازهر عمره الله بذكره والحمد لله اولا وآخر) .

[ج - ۲۸]

بخاط نسخ پاغنوان ورموز واعشار پشتگرف، در دوجدول سرخ ولاجورد، محمدزمان بن مصطفی فاری در روز ۱۳ شوال ۱۰۷۶ آنرا نوشته است، یادداشت ۱۴۵۹۱۳۱۷ در بایان هست، چهارصفحه آغاز آراسته شده است، تاریخ تالیف در این نسخه نیست (۵۳۰۲۰).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سفید ضربی گرد آن سرخ و درون فهودای و مقوائی.

۱۶×۸ س.م ۲۱ - ۲۱ س.م ۲۱

[ج - ۳۵۰]

بخاط نسخ، عنوانها سفید مانده، هشت صفحه‌ای کم دارد ولی نویسنده‌گویا نمیدانست که کم نوشته است و تاریخ تالیف را در دنبال آورده.

محمد تقی ان محمد حسن چهرمی در مدرسه صالحیه شیراز در روز یکشنبه ۳ ج ۱۱۰۷/۱ نوشتن آنرا با نجام رساند، چند حاشیه‌ای در آغاز هست، یادداشت‌های مرگ میر سید علی گویا صاحب شرح کمیتر پیش از سحر شب دوشنبه محرم ۱۳۳۱ و امور دیگر مرورخ ۱۳۵۳ در بایان هست (۵۸۰۷۷).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی مقوائی.

۱۵×۸ س.م ۱۶۳ - ۲۱ س.م ۱۵۵

الفرائض والواجبات

در این رساله فرائض و واجبات شرعی درسی فصل بر شمرده شده است:

- ۱ - فرائض اعتقادی و اعمال و اخلاق و ترویج و علوم در پنج دسیله ۲ - ترتیب و محل وقت فرائض ۳ - فرائض کفایی.

آغاز: بسم الله . اعلم ان الاحوال التي هي مواريث الاعمال و نتایجهها لا يتحقق الا بعد تصحیح الاعمال .

از جام: واداء الشهادة كلها فروض كفاية والناس عنها غافلون فهذا هو تمام الفرائض والواجبات اجمالا والله اعلم واحكم .

[ج - ۳۵۱]

شماره چهارم دفتر است و بخط نسخ پاغنوان و نشان شنگرف نوشته عمده الله کشمیری بخاری در روز چهارشنبه ۵ صفر ۱۳۷۹، ۱۹ پ - ۴۷

الفصول الفروعية في الأصول الفقهية

شیخ محمد حسین بن محمد رحیم ایوان کیفی و رامینی تهرانی سپاهانی کربلائی (در گذشته در کربلا در ۲۲۵۴ یا ۱۲۶۱) مؤلف این کتاب است که ترددیک چهل و چهار هزار بیت است و در روز آیینه ۱۹ ذیحجه ۱۲۳۲ در نجف آنرا پیام رسانده است. در اعلام الشیعه آمده که فصول در ۱۲۵۳ بازیام رسیده و درست نباید باشد. یکی از کتابهای درسی مدرسه عالی دینی شیعی ایران است و دارای یک مقدمه و چند مقاله و یک خاتمه میباشد و او در آن بر سخنان میرزا قمی در قوائیم تاخته و روش فلسفی دارد. این کتاب در ۱۲۸۶ و ۱۳۰۵ به چاپ سنبگی رسیده است.

(هدیة الاحباب ص ۱۹۷ - فوائد رضویه ۵۰۱ - روضات دره نبال سر گذشت شیخ محمد تقی - کشف الحجب ۴۰۱ - اعلام الشیعه ۳۹۰:۲ - تنکابنی در سر گذشت برادرش ص ۸۳ - جنة النعيم کجوری ص ۵۲۶ - سپه ۵۹۷:۱ - طوس ۲۱۹:۲ - ف ۱۱۷) .

[۱۰۵-ج]

بخاط نسخ ، جلد نخستین کتاب است ، در روز دوم ربیع سوم ماه نخستین سال ۱۳۶۶ نوشته شده است (۵۲۹۴۲) ،

کاغذ فرنگی - جلد تیماج فهوده ای مقواهی .
۰.۱۵/۵×۱۵/۵ ۳۱/۵ - ۱۹ س ۰۱۵/۵×۱۵/۵ ۴۳۰

[۱۰۵-ج]

بخاط نتعلیق شیخ اسدالله قروینی سالی در شب یکشنبه رجب ۱۳۶۴ در مدرسه صالحیه قروین از روی نوشته حسین بن عبدالرسول در روز چهارشنبه رجب ۱۳۵۷ در کربلا . تاریخ تالیف در این نسخه هست (۵۲۹۴۳) .

کاغذ فرنگی جلد تیماج حنائی ضربی مقواهی .
۰.۱۵/۵×۹ ۲۲×۱۵/۵ ۴۴۰

الفصول المختارة

از علم الهدی سید مرتضی موسوی بغدادی است و گزیده‌ای از دو کتاب مفید (ف ۵۶۴ و ۲۳۲۶) .

[۲۵۷ - ج]

شماره دوم دفتر است و جزء دوم کتاب برابر با ۱۳۸:۱۳۸-۱۴۸:۲۵۱ شناختن چاپ نخستین نجف و بهمان سیونه خط شماره یکم آن، ۴۸۵ پ - ۱۱۱ ر، نسخه ما در تجزیه باچایی یکی نیست.

الف) اند المکملية

شیخ بهائی این کتاب را برای برادر خود عبدالصمد و بنام او در پنج حدیقه نوشت و در چاشت روز دوشنبه ۷ شوال ۹۷۵ پیایان رسانده است (ف ۲۳۲).

[۲۸ - ۵]

نسخ با عنوان شنگرف، از آغاز و انجام افقار است، پس از این سه برق از کبری است هر دو بخط محمد جعفر بن محمد قاسم گلپایگانی در روز پنجم شنبه ذی قعده ۱۴۸۶ (۵۳۳۳).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سیز مقوا ای تازه.
۱۴×۱۱۵/۱۵ - ۱۴×۱۱۵/۱۱

الف) اند الصیاییة

عبدالرحمن جامی برای پسر خود یوسف شرحبی بر کافیه ابن حاجب بنام الفوائد الصیاییه نوشت و آن را در چاشت روز شنبه ۱۱ رمضان ۸۹۷ با انجام رسانده است.
(سپه ۲: ۳۵۷ - جامی حکمت ص ۲۱۲ - چلبی ۲: ۵۰۰ - معجم المطبوعات)
(۶۷۲)

[۹۴ - ج]

بخاط نسخ و متن زیر خط سرخ و عنوان و نشان شنگرف، حواشی دارد با نشان «عصام الدین»، مولانا سیف الدین، «منه»، نسخه از سده ۱۱ است (۵۳۰۶).
کاغذ سمر قندی - جلد تیماج تریاکی ضرایی مقوا ای
۱۴×۱۱۵/۱۵ - ۱۴×۱۱۵/۱۵ - ۱۴×۸/۵

[۳۱۲ - ج]

بخاط نسخه با عنوان و نشان شنگرف، حواشی «منه» دارد، محمد باقر بن محمد حسینا در رجب آذر ۱۴۲۱ آنرا پیایان رسانده است (۹۳۷۲).

کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج مشکی مقوائی.
۰۴۶۸×۳۱۵×۱۵۶۷۰۷ - ۱۶ س اس ۰۷

الشواهد والفراء

شیخ محمد کاظم خراسانی (۱۲۵۵ - ۱۳۲۹) مؤلف این کتاب است که پا نزد
فائده فقهی و اصولی دارد (احسن الودیعه ۱۸۰: ۱۸۸ - ۱۸۸).

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم ... وبعد فهذه فوائد جليلة كالدر
المنظوم وفرائد جميلة تكشف القناع عن السر المكتوم لشيخنا... محمد
کاظم الطوسي النجفی ادام الله افاداته ... فائدة الظاهر ان صيغة الامر
والنهی ... تكون مستعملة مطلقاً في الجزئيات الانشائية لهذه المفاهيم.
انجام: هذا آخر ما اردنا ايراده في هذه المسألة والحمد لله ... وقد
تمت على يد مؤلفه الاثم محمد کاظم الخراسانی شهر رجب المرجب من
شهر رمضان ۱۳۰۱.

[۳۶۷-ج]

بخط نسخ با عنوان شنگرف سده ۱۳۵ ، مالک جواد بن محمد علی موسوی (خط و مهر) (۱۸۸۳:۵۱).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی .
۰۱۴ س اس ۱۱۲ - ۰۱۵×۱۵/۵۵ ۳۱۵×۶/۵

قبس الافتداء و نجم الاهداء

این کتاب در نسخه ما از ابوالعباس قسطلانی دانسته شده ولی چلبی (۲۱۸:۲)
آن را بنام قبس الافتداء الى وفق السعادة و نجم الاهداء الى شرف السيادة یاد نموده واز
ابی العباس محیی الدین احمد بن علی قرشی بونی (م ۶۲۲) دانسته است . برو کلمن چند
نسخه‌ای ازان یاد کرد (۶۹۷:۱ پیوست ۹۱۰:۲ و ۹۱۰:۱) این کتاب در باره نامهای
خدای بروش حروفیان است و ده جمله در آنست .

آغاز: اعلموا و فکرتم الله ... ان اسماء الحسنی العظیم ... ینقسم الى خمسة
اقسام .

انجام : فان المحك بها قبل الغسل يورث البهق .

[۶۲ - ب]

شماره هیجدهم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن، از سده ۱۹۵، گذ ۳۶۶ پ - ۴۵۱ ب .

بقرة العيون في اعز الفنون

از فیض کاشانی است در ۶۰ کلمه در ۱۲ مقاله و او آنرا « مکنونه الكلمات » هم نامیده است و از این نام تاریخ نگارش او هم بدست میاید که سال ۱۰۸۸ باشد . شعرهای فارسی نیز در آن دیده میشود . این کتاب با حقایق و مصباح الانظار فیض در تهران بسال ۱۳۷۸ بچاپ رسیده است .

(طوس ۴ : ۲۱۶ - کشف الحجب ۴۱۲ - مجلس ۴۲۲:۲ - سپهسالارش ۶۵۴۲).

آغاز: بسم الله . يا مبدع الاركان و الاصول وواهب المنفوس والعقول يا مفیض القلوب والارواح و جاعل الصور والاشباح ... و بعد فيقول ... محسن بن مرتضى ... قد جئتم من معدن العلم بحق اليقين ... تسمى بقرة العيون في اعز الفنون وهي ستون كلمة في اثنتا عشر مقالة في كل مقالة خمس كلمات بلسان عربي مزاجه من عجمي منشور و ابيات .

انجام :

قدم بروون منه از جهل ويار خاصان شو

که گرمیانه گزینی سراب تشنہ لبی است

ولنختم الكلام حامداً لله مصلين على خاتم النبيين ... وملائكة الأرض
والسماء اجمعين لما كان ينبغي ان تكون الكلمات المشتمل عليها
مقالات هذا الكتاب المسمى بقرة العيون مصوناً بها على غير اهلها
ناسب ان تلقب المقالات بمکنونه الكلمات الذي هو تاريخ تأليفها والله
الحمد والصلوة لنبينا وآلله عليهم السلام ورحمةه .

[٨٦ - ٥]

بخاط نستعلیق محمد هبة الله در قم در شب آدینه ١٢٧٨/٣/٣٦ و می‌نویسد که نسخه‌ای از کلمات مکنونه فیضی‌کاشی را هم نوشتم . عنوانها سفید مانده است .
از هدیه دکتر محمد مصدق خریداری شده است (44779).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنایی ضربی .
۰۱۷×۰۵×۰۶ - ۰۱۳×۰۵×۰۴

فُضیلَةُ فِي قِرَاءَةِ وَرْشِ مِنْ طَرِيقِ الْأَصْفَهَانِ

شیخ احمد بن احمد طیبی دمشقی این منظومه را در تجوید سروده است .
آغاز : من مصنفات الشیخ احمد بن احمد طیبی دمشقی فی قراءة ورش
من طریق الاصفهانی .
بسم الله الرحمن الرحيم

هادی من اختار طریق الرشد
ثم الصلوة والسلام سر مدا

علی النبی الہاشمی احمد

انجام :

وافعَلْ كَذَا إِيضاً بِكُلِّ مُسْلِمٍ
يَا مِنَ الْيَهُ كُلُّ فَضْلٍ يَنْتَمِي
(تمت ١٠٦٨)

[٣٠٤ - ج]

شماره سوم دفترامت و بهمان گونه خط شماره پیشین آن مورخ ١٠٦٨، ١٤٥ پ - ٣٧، در بررسی ٣٧ پ فصلی است درباره «یا آت» بعرابی .

قواعد الاحکام فی معروفة العلال والحرام

علامه حلی مؤلف این متن فقهی است که چندین شرح و حاشیه دارد و بچاپ هم رسیده است (ف ١٩٦٩) .

[ج - ۸]

بخاط نسخ باعنوان و نشان شنگرف و حواشی دارد و از سده ۱۰۰ است، چند برق در آخر تازه است، صفحه آخر تازه‌تر و گویا مالک آن حیدر بن ابراهیم حسینی که نسخه در ۵ صفر ۱۲۳۶ بدرو رسیده آن را کامل کرده است. جدولی در بایان هست درباره طهر و حیض در صوم، فهرست در آخر هست، در حواشی مطالب پراکنده از تفییح والمؤلف فی المختلف بین السلف منتخب از مسائل البخلاف شیخ طوسی از ابوعلی فضل بن الحسن طبرسی هست، یادداشت تمک رفیع الدین بن بهاء الدین حیدر حسینی در ۱۸ ربیع‌الثانی ۱۴۰۳ که بریده شده و کاغذ روی آن چسبیده است دارد، یادداشت تمک محمد کریم بن محمد شریف مراغی در ۱۴۳۶ در آغاز هست و از شیخ ابوطالب لاهیجی با مهر (۵۰۶۰۲) .

کاغذ سمر قندی - جلد تیماج زرد ضربی مقوا ای .

۰۱۷/۵×۱۲/۵ س ۳۵ - ۳۶ × ۱۷/۵ س ۳۱۴

[ج - ۹]

بخاط نسخ باعنوان شنگرف، جزء یکم است، عین القضاۃ پسر ملافضل الله بن ملاعین القضاۃ غیلانی لوسنی در روز یکشنبه ۱۰۶۵/۲/۲۱ آنرا نوشته است .
وقف مهدعلیا برای مدرسه تازه ساز خود (۹۳۵) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوا ای .
۰۱۱/۵×۱۵ س ۴۵ - ۴۶ × ۱۹/۵ س ۴۷۵

[ج - ۶۴]

بخاط نسخ باعنوان شنگرف سده ۱۲، حواشی دارد با نشانه «عل» فخر الدین از آغاز و انجام افتاده است، اهدای آقای فریدریش لاتکا هر رصحاف است (۴۸۶۴۶) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی مقوا ای تازه .
۰۱۷/۵×۱۱ س ۳۱ - ۳۵ × ۲۰/۵ س ۳۶۸

[ج - ۳۴۶]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ باعنوان شنگرف، حواشی «عل» دارد، نیمة نخستین در ۱۰۴۹
و نیمه دوم در ۱۰۴۹/۷/۱۴ نوشته شده و نویسنده آن مسیح الله اردبیلی است، وقف ۱۲۳۶، در
۱۱۴۸ نزد محمد تقی عاریه بوده است، ۵۰ ر - ۴۲۳ .

(القواعدو الفتوائد)

شهید اول در این کتاب قواعد کلی فقه و اصول را گردآورده است (ف ۱۹۷۸) .

[۹۳ - ج]

بخاط نسخ سده ۱۱ ، در سده ۱۳ افتادگی‌های آن کامل شده است .
نسخه از آن یکی از داشمندان بحرانی بوده است (۵۰۲۴).
کاغذ‌سپاهانی و فرنگی - جلد مقوای .
۱۷۰×۲۳×۲۱ - ۱۰×۱۷۰×۱۵/۵

قوائین قرکیب الادوية القلبية

از نجیب‌الدین محمد بن علی سمرقندی در گذشته ۶۱۹ است و در آن از «ادویه قلبیه» و مفرحات و ترکیب آنها یاد شده است (مجله معهد المخطوطات العربية مجلد ۵ جزء ۲ ص ۴۰۰).

آغاز : فی قوائین قرکیب الادوية القلبية من کلام مولانا نجیب‌الدین السمرقندی رحمة الله عليه الادوية القلبية المستعملة فى المفرحات تستعمل على انجاء من الترکیب .

انجام : وذلك الفعل المطلوب والكيفية المطلوبة والحمد لله رب العالمين .

[۹۰ - ح]

شماره چهارم دفتر است ، ص ۱۱۳ ب - ۱۱۴ ب .

القوائين المحكمة

میرزا ابوالقاسم بن محمد حسن گیلانی فمی (۱۱۵۰ - ۱۲۳۱) این کتاب را در اصول فقه ساخته و در قم در پایان ربيع دوم سال ۱۲۰۵ آنرا با نجام رسانده است .
(سپه ۶۰۳:۱ - طوس ۲۰۵:۲ - ذریعه ۱۷۳:۶).

[۴۲ - ب]

بخاط نسخ وحواشی دارد با نشانه « منه دام مجده العالی ، منه دام ظله العالی » محمد باقر بن محمد تقی گودرزی در نیمه روز سه شنبه رمضان ۱۳۴۱ نوشتن آنرا بیان رسانده است (۵۰۴۱).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.

۰ ۲۲×۱۳/۵ س۴۵ - ۴۰/۵×۲۱/۵ س۱۴۷

[۳۹] - ب

شماره یکم رفتر و بخط نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف، حواشی «منه رحمه الله» دارد، در ۱۳۰۱ نوشته شده است، یادداشت ۱۷ حج ۱۳۰۹ در صفحه عنوان هست، ۱۳۰ س ۱ پ - ۲۲۷ ر (۶۳۰۳۵).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای مقوایی.
۰ ۲۱×۱۱/۵ س۲۴۹ - ۲۹/۵×۱۹/۵ س۲۴۹

[۴۰] - ب

نسخ، عنوان و نشان شنگرف از سده ۱۳ و در جدول زر و شنگرف ولاجوره، حاشیه «منه ره» و «لمحرره» دارد، نسخه نا نیمه‌های مبحث ظن است و افتاده دارد.
وقف مدرسه سلیمان خان در ۱۳۶۴ (۹۳۲۱).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی ضربی.
۰ ۲۰×۱۷/۵ س۱۸۷ - ۱۰/۵×۱۰/۵ س۱۸۷

[۴۰] - ج

بخط نسخ با عنوانهای شنگرف، محمد بن محمد علی کدکنی در روز ۷ صفر ۱۲۲۸ آذر نوشته است
حواشی «منه» دارد (۵۱۹۴۵).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.
۰ ۱۵/۵×۸/۵ س۲۵ - ۲۱/۵×۱۵/۵ س۳۴۰

[۴۳] - ج

بخط نسخ محمد حسن بن محمد ابراهیم در ماه ۴ سال ۱۳۶۳، جلد یکم است، وقف حاجی حسن
با فقی بزرگی (۵۲۹۷۳).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی.
۰ ۱۵/۵×۹/۵ س۲۴ - ۲۱/۵×۱۵/۵ س۱۸۰

الگافی

از ابو جعفر محمد بن یعقوب کلینی است و در فهرست دانشگاه (۱۴۵۹: ۳) شناخته شده است در نجف و تهران باز بچاپ تازه‌ای از آن می‌پردازند و دو سه جلدی در نجف و هشت جلدی در تهران نشر شده است.

سر گذشت کلینی در دیباچه این دوچاپ آمده است.

ابوالفتح شهرستانی نگارنده الملل والنحل در تفسیر مفاتیح الاسرار ومصابیح الابرار خود (ش ۷۸ مجلس گ ۳ پ) در آغاز فصل یکم دیباچه از کافی یاد نمود و حدیثی ازان آورده.

سید مرتضی علم‌الهدی در مسئله سیندهم مسائل طرابلسیه ثالثه از توحید کافی حدیثی آورده و از این کتاب خرد گیری نموده است (نیز بنگرید به ادب المرتضی ص ۱۴۵ - ادبیات ۳۸۷).

[۲/۱ - ب]

این نسخه از آغاز است تا «باب الماء الذي فيه فلة» از فروع، بخط نسخ است با عنوان و نشان شنگرف، حواشی نستعلیق دارد برخی با نشانه «ق»، محمد محسن بن محمد مؤمن ابهری سپاهانی در روز ۱۰۶۲/۲ آذرا نوشته است، در پایان عقل و توحید و حجت بالغ و اجازة محمد تقی بن میلسی به مولانا محمد صالح مورخ نیمه‌های محرم ۱۰۶۳ و نیمة صفر ۱۰۶۴ دارد، در پایان حجت بندی است از مسائل سرویه مذید در پاسخ سید شریف فاضل بخط نستعلیق، نشانه صحت و سقمه احادیث هم در کنار صفحه‌ها دیده می‌شود بشنگرف (۴1265).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تربیاتی مقوایی فرسوده، ۱۴۵×۳۵۵ - ۳۸×۳۵۵ س ۲۸ - ۰/۵۱۵×۱۵ س ۲۷.

[۲/۲ - ب]

این نسخه از کتاب المعيشه است تا پایان کتاب و بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف محمد بن حاج حسن بن حاج محمد بن ابی صعب خیامی که در روز سه شنبه ۴۵ ذی قعده ۱۱۳۶ آذرا نوشته است، معيشه آن هورخ روز سه شنبه ۲۳ شعبان ۱۱۳۵ است، دو بار داشت ۱۱۷۹ و ۱۶۹۶ در آن هست، با چند مهر در آغاز و انجام (۵۳۰۴۳).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج فهeweای مقوایی . ۲۴۱×۱۳ س ۲۹ - ۳۰۵×۴۰ س ۲۴۱

[۲/۳ - ب]

این نسخه از آغاز است تا جهاد و بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف، محمد بن حسین بن محمد معلم در شیراز در ۹ رمضان ۱۰۱۹ از روی نسخه مصحح خوانده شده بر استاد آن را نوشته، شیرازی نسخه با نسخه هیرزا محمدعلی بن ابراهیم استرابادی مکی و دو مین بار در برابر کعبه در کوه ابو قیس در خانه‌ای بالای صفا با چند نسخه که یکی نسخه «زی قدس الله سره» بود و سومین بار در حیدرآباد در رمضان ۱۰۳۰ و چهارمین بار در رهمانجا در شوال ۱۰۴۳ مقابله آن را کرده است (پایان نسخه) فصل الله بن محب الله

دست غیب حسنه حسینی شیرازی همه اینها را گواهی داده در آغاز نسخه و پایان ایمان و کفر و خط او در پایان ایمان و کفر مورخ روز دوشنبه ۹۶/۱۰/۲۱ هـ است، فهرست و شماره احادیث در آغاز هست، حواشی دارد، بالغهم در آن دیده میشود.

وقشده با تولیت حاج محمد ابراهیم در تاریخ رمضان ۱۳۳۴، نشانه های نسخه بسم الله كاتب دارد ان قدیم در پایان هست و میرساند که از آن کتاب بخانه ای بوده و در ذی قعده ۱۴۰۵ صفر ۱۱۰۸ عرض شده است و مهر نجف مورخ ۱۰۹۸ دارد.

زین الدین بن علی بن احمد شامی عاملی در روز آذینه ۱۷ صفر ۹۵۴ و در روز آذینه ۱۳ صفر ۹۵۴ نسخه خود را مقابله و تصحیح کرده بود، محمد بن علی بن ابراهیم گیل استرابادی در روز یکشنبه ۱۵ بهمن ۹۷۰ گواهی داده که نسخه او باهه مین نسخه شهید و نسخه دیگر خوانده شده بر او مقابله شده و صورت خط شهید را هم آورده است، دست غیب صورت خط همین استرابادی را آورد و با این گواهی را نوشته است (پایان ایمان و کفر).

نسخه باز هم در مخصوص دست غیب در خانه او در شیراز با بود گروهی از دانشمندان خوانده شده است (همانجا).

باره دیگر هم خوانده شده و حواشی نوشته شده از روی نسخه معقبه در حیدر آباد در ذی قعده ۱۰۹۱ (۱۰۷۵۸).

کاغذ کشمیری - جلد مقوا.

۰۴۱×۱۲ س۴۹ - ۳۵×۲۱ ۵۵۱۹۱

الگامل

مبند ابی العباس محمد بن یزید نحوی بغدادی (۲۱۰ - ۲۸۵) مؤلف این کتاب ادبی است (چلبی ۲۵۷:۲ - معجم المطبوعات ص ۱۶۱۲).

[۵۶ - ب]

بنخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف در دو جدول شنگرف ولاجور و مورخ ۱۲۷۴ ربیع اول نوشته محمد مهدی تبریزی معلم پسر محمد تقی بن اسماعیل که با دست چ نوشته و بگواهی همین محمد تقی در ۱۲۷۵/۲ تندهم مینوشته است، این نسخه نوشته شده از روی نسخه نوشته مصطفی علوانی در ۱ ربیع اول ۱۱۶۴ و نیمه محرم ۱۱۷۳ برای سیدعلی افندی مرادی هفتادمشق که آنهم نوشته شده بود از روی نسخه ع ۵۷/۲ ع ابی حیان که آنرا از داستادان خود خوانده بود تاریخ روز آذینه ۲۰ شوال ۷۱۸ و یکی از استادانش حبیر گیل بن عبد الله محمد بوده است (۱۰۷۵۷).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضری مقوائی.

۰۴۱×۱۰ س۴۱ - ۳۵×۲۱ ۵۵۳۱۳

الگتاب الجامع للشرايع

ازه انشمند یحیی بن سعید حلی (۶۰۱-۶۹۰ یا ۶۹۵) است (ف ۱۹۸۱).

[۳۱۶ - ج]

این نسخه شماره سوم دفتر وازبیع است تاباره‌ای از آغاز کتاب الحدود و ندوشته‌گذاشته شده و بهما نگونه خط شماره پیشمن است، ۳۵ ۹۷ ر - ۱۸۴ ر.

کتاب سلیم بن قیس

کتاب سلیم بن قیس هلالی در فهرست دانشگاه از زگارند (ص ۱۴۸۳) شناخته شده است.

[۱۷۸ - ج]

شماره دوم دفتر است و در آغاز مانند نسخه شماره ۵۷۵/۶ و در انجام مانند نسخه شماره ۶۶۹ دانشگاه میباشد، در حاشیه آغاز آن آمده که از روی نسخه حاج میرزا حسین نوری اوشته شده و سندر وایت آن از دیباچه بحارت مجلسی (فصل ۵) آمده است.

بخاطر نسخ است با نشانه‌ای شنگرف و پیش از این در دو صفحه در باره مسند این کتاب بحث شده است ۳۵ ۶۹ پ - ۱۳۱ ر.

[۳۹ - ۵]

در این نسخه دور وایت از این کتاب سلیم است و خوب است که در چا بهای دیگر این کتاب این نسخه‌هم دیده شود.

آغاز : بسم الله : هذا ما وجد من فضائل كتاب سليم بن قيس الهلالى رحمة الله من كتاب مختصر البصائر قال رواه عنه ابان بن ابي عياش و قرأ جميعه على سيدنا علي بن الحسين ع بحضور جماعة ... لكل واحد بخمسة ألف (تم كتاب سليم بن قيس الهلالى بحمد الله وعونه) ... وجدت نسخة اخرى تعزى الى سليم رحمة الله عليه بسم الله . قال سليم وکنا جلوسا حول امير المؤمنين .

انجام : ولكل حمد مطلع وان الله

بخاطر نسخ سده ۱۱ و محمد باقر بن محمد تقی مجلسی از درآمدگر ما به نقشه‌گران سپاهان و قسطلطان سلیمان در ع ۱۱۰۷/۱ آذرا وقف کرده است ، اهدای آقای زین الدین است (۲۹۲۲).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج زرد درون سرخ مقواei .

۱۲/۵/۱۱۰۵ × ۱۱/۵/۱۲ - ۱۵ س ۶

کتاب هن لا يحضره الفقيه

ابن بابویه قمی رازی ایلاقی ابو جعفر محمد بن علی بن حسین بن موسی بن بابویه

مؤلف این کتاب است (۱۵۴۶) در پایان آن آمده «تمت اسانید کتاب من لا يحضره الفقيه ... يقول محمد بن علی بن موسی بن بابویه القمی مصنف هذا الكتاب قد سمع السید الشريف الفاضل ابو عبد الله محمد بن المحسن العلوی الموسوی المدني المعروف بنعمة ادام الله تاییده و توفیقه و تسدیده هذا الكتاب من اوله الى آخره بقراتی عليه و رویته له عن مشايخنا المذکورین وذلك بارض بلخ من ناحیة ایلاقی و کتبت بخطی ... وذلك فی ذی القعده من سنة اثنتين و سبعین و ثلثائة» (شماره‌ای ۱ ب - ۷۳ - ج - ۷۹). پایان چاپ تهران بسال (۳۷۶).

[۵ - ب]

بخاطر نسخ با عنوان و نشان شنگرف از ابی تراب صالح الدین بن شیخ اهون الدین بن شیخ محمود طبری‌ی
نجفی مسلمی عزیزی غروی که برای خود نوشته و جزء نخستین را در ۱۰ شوال ۱۱۳۳ و دومی را در ۱۷
ذی قعده ۱۴۳۳ و سومی را در نیمه رجب ۱۱۳۴ و چهارمی را در روز آدینه ۱۷ شعبان ۱۱۳۴ در مدرسه
مریم بیکم در سپاهان پایان رسانده است (تاریخ تحریر مشیخه پاره شده و روی آن کاغذ چسبانند و
درست خوانده نمیشود).

این نسخه از روی نسخه خط شیخ محمد که برادر خود شیخ حسن خوانده و همین شیخ حسن پسر
شهید ثانی در رمضان ۹۸۴ و پسران او تا شیخ زین الدین بن شیخ علی استاد فویسندۀ نسخه‌ما آنرا مقابله
کرده‌اند نوشته شده است .
۵۶۰ محمد بن عبدالله نوری صدیق‌الملک رئیس امور دول و رئیس دفترخانه وزارت خارجه دولت
علیه ایران مورخ ۱۲۸۲ و ۱۲۸۴ و ۱۲۹۵ و خط اومورخ ۱۳۸۵ در چندجای نسخه هست. حواشی نسخه‌ای
دارد (۵۵۸۶۸) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقوای.
۰ ۴۴×۱۴/۵ - ۳۹/۵×۲۴/۵۴۳۷

[۴۱ - ب]

بخاطر نسخ با نشانهای شنگرف، حواشی دارد با نشانه «ت و ی، خ توی، م ق مدظلله، سلطه،
م، ق» فهرست مشیخه در هاشم آن‌آمده است، شمسا (شمس الدین) این اسماعیل طالش جزء دوم را
در مدرسه فاطمیه سپاهان در رمضان ۱۰۶۷ و چهارم را در یکم رمضان ۱۰۷۰ و مشیخه را در بامداد روز
یکشنبه ۴۳ رجب ۱۰۹۳ نوشته است.
مالك محمد سمیع خراسانی و محمد قاسم بن محمد حسین اردبیلی و شاهزاده علی قلی میرزاده ۱۳۷۱،
وقف مهدعلیا برای مدرسه نوساز خود در ۱۳۷۲ (۹۳۳) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقوای.
۰ ۴۴×۱۳/۵ - ۴۹×۲۰/۵۴۳۷

[۷۳ - ب]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف ، حواشی بانشانه « ف خ ، م ح ف ، ام ن ، محق ، سلطان ره » محمد بن اسماعیل بن احمد عاملی حروفی استاد محمد باقر مجلسی در چاشت روز آذینه آغاز شعبان ۱۰۴۷ جزو چهارم آن را نوشته است و مشیخه همدارد ، فهرست مطالب و رجال سند بترتیب تهیی در آغاز هست ، رموز رجالی حواشی نسخه‌ها در آغاز شرح داده شده با بیان القاب امامان ، مالک محمد رفیع فراهانی (۴۸۳۶۵) .

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ در درون و بیرون و مقوائی .
۱۵س۴۷ - ۳۰×۲۱۵۳۹۸ . ۴۲

[۷۶ - ب]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف ، تکار را دارد و مکاسب و تجارات ، از سده ۱۱ است ، نسخه در ۱۱۸۷ از نویسنده آن خردیده شده است ، مالک شیخ صالح بن شیخ محمد داود کربلای (۳۸۰۷۵) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای .
۱۴۰ - ۳۱/۵×۱۹/۵س۴۳ . ۴۲×۱۱/۵

[۷۷ - ج]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف ، حواشی دارد ، شمس الدین محمد برهان بن احمد بارفروشده مازندرانی در ۱۰۵۸ جزو نویسنده و در دهه دوم محرم ۱۰۶۷ جزو سوم و در روز سده شنبه ۱۰۶۷/۱ جزو چهارم و در پایان ج ۱۰۶۷ مشيخه آن را نوشته است ، نام او را در روایات آخربای سیاه کرده‌اند ، دو یادداشت ۱۱۷۸ و ۱۱۸۴ در آغاز هست (۹۳۳۹) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوائی .
۱۴۰ - ۳۵×۱۹/۵س۴۹ . ۱۷/۵×۱۱/۵

[۷۸ - ج]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف از سده ۱۱ ، با حواشی « سلطان ره ، حل ، س ، م ح ی » و مشیخه را ندارد .

از آغاز افتاده و نیمه باب بیش از « باب علة النهي عن السجود على الماكول » را دارد .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی زرگوب از یکسوی .
۱۵/۵×۹/۵س۴۰ - ۲۴/۵×۱۸۵۴۹۵

[۷۹ - ج]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف ، حواشی بانشانه‌های « سلط ، م ت ق ره ، م ق ر سلمه الله ، م ت ق مدظلله » بالغ قرائت بخط مجلسی یکم بسیار دارد « از آغاز افتاده و نیمة دوم باب بیش از « باب المیاه و طهرها و نجاستها » در آن هست .

جزو یکم در روز پنجمینه ۱۱ رمضان ۱۰۵۷ و دومی در روز چهارشنبه ۷ اع ۱۰۵۸ و سومی در پسین روز سه شنبه ۱۰۵۸/۳ ج ۳۹ و چهارمی در روز آدینه ۴۰ شوال ۱۰۵۸ و مشیخه در روز سه شنبه نزدیک پیايان شوال ۱۰۵۸ نوشته شده است، نویسنده آن محمد رضا بن محمد صادق بن مجلسی سپاهانی میباشد، اجازه قرائت محمد تقی بن مجلسی در ع ۱۰۵۸/۲ پیسر خود عبدالله و اجازه قرائت محمد باقر بن محمد تقی بن مجلسی به مولانا محمد تقی برادرزاده خود در ع ۱۰۵۷ در پیايان جزو یکم و نیز اجازه قرائت محمد تقی بن مجلسی بهمان عبدالله در پیايان جزو دوم بتأریخ آغاز شهر الله الاعظم ۱۰۵۸ و در پیايان جزو سوم بتأریخ نزدیک پیايان ج ۳/۱۰۵۹ و در پیايان مشیخه بتأریخ نزدیک پیايان شهر الله الاعظم ۱۰۵۹ هست، عبدالله بن محمد تقی مجلسی در پیايان جزو چهارم گواهی میدهد که من این نسخه دوم را با نسخه ای که پدرم دیده است مقابله کردم و نزد او خواندم و سوده از او بردم، مشیخه را با حروف همین نویسنده نسخه برگشماری کرده است، صحت و سقم روات در هامش هست با فهرست مشیخه در پیايان آن که همین نویسنده از خطوط محمد تقی مجلسی آورده است.

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج آربیاکی مقواٹی از یکسوی.
۰۱۰/۵×۱۱/۵ ۳۴۵ - ۳۶۱ س ۱۱/۵

[ج - ۸۰]

بخاط نسخ باعنوان و نشان شترف، حواشی دارد، سید قاسم بن میر علی آزاد منجیری سبز و ارى جزو یکم را در روز آدینه ۴۹ ذی قعده ۱۰۷۸ و دومی را در روز آدینه ۶ رمضان ۱۰۷۹ نوشته است، در نسخه همین دو جزو است و بس.

وقف مهدعلیا برای مدرسه نازه ساز خود در ع ۱۱۸۴/۱ (۹۳۴۵).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ ضریعی مقواٹی.
۰۱۵/۵×۱۱/۵ ۳۴۱ - ۳۶۱ س

الکشاف عن حقائق غواصي التنزيل و عيون الاقاويل في وجوه الناوي

امام محمود بن عمر زمخشری هفسوس ادیب معترلی نامور ایرانی (۴۶۷ - ۵۲۸) مؤلف این نسخه است.

[ب - ۱۶/۱]

بخاط نسخ و آيات شترف و حواشی «سعده» دارد، از فاتحه است تا کهف واژدیاچه افتاده و در چاشت روز دوشنبه ۴ شوال ۱۰۵۹ نوشته شده و در شعبان ۱۰۷۳ مقابله گردید، در پیايان چند بیتی است بعربي از عبدالله بن حسين بن قاسم صنوالهادی و عماد الدین یحیی (بتأریخ ۱۱۱۸) و منصور بالله عبدالله بن حمزه از بزرگان یمن و نسخه یمنی است (۹۳۲۲).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی ضربی مقوایی .
۰۴۳×۱۳/۵ س۴۳ - ۳۱×۳۱ س۴۰۹

[۱۶/۳] - ب

بخط نسخ باعنوان شنگرف از مریم تا ص نوشته یوسف بن محمود بن هزار سف در ۱۴ رمضان ۷۳۳ مه
برگ نخستین و چند برگ در میان نو نویس است ، حواشی دارد ، مالک محمد هادی در ۱۰۷۰ با خط و مهر
در آغاز نسخه ، وقف مهد علیا برای مدرسه تازه ساز خود در ۱۸/۱ ع ۱۳۷۲ (۹۳۲۶).
کاغذ سمر قندی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی .
۰۲۱×۱۲ س۲۷ - ۲۸×۱۸/۵ س۱۷۶

[۱۶/۳] - ب

بخط نسخ باعنوان شنگرف از سوره زمر تا تغابن و با قلم پایه گشایی در تهران بسال ۱۳۴۸ نوشته
است ، شعری که به رای در باره ازویجی مورخ ۱۳۴۸ سروده شده در آغاز است ، وقف مهد علیا برای مدرسه
تازه ساز خود در ۱۸/۱ ع ۱۳۷۲ (۹۳۲۵).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی .
۰۲۱/۵×۱۱ س۲۵ - ۴۹×۱۹ س۱۱۷

[۸۱] - ج

بخط نسخ، عنوانها درشت تر ، حواشی دارد ، از سوره مریم است تا سوره نصر، از آغاز و
انجام افتاده، از سده ۹۰۸ است و در سده ۱۳ و ۱۴ کامل شده است (۹۳۲۴) .
کاغذ سمر قندی - جلد مقوایی .
۰۴۰×۱۳ س۲۷ - ۳۵×۱۷ س۴۹۵

گشیف ال آیات

ملامحمد رضا بن عبد الحسین نصیری طوسی سپاهانی گویا برادر مؤلف لب الالباب
در ۱۰۶۷ این کتاب را در باره فهرست کلمات قرآن ساخته است ، سر گذشت او در فهرست
منزوی (۱:۴۵-۴۷) و ذریعه (۴:۲۳۶) و فهرست طوس (۴:۴۴۸) و مجلس (۴:۱۷) آمده است.
او در نسخه خود چنان که در در دیباچه میگوید نام سوره هارا بسرخی نوشته و سپس دور قلم
گذاشته یکی برای شماره آیات و یکی دیگر برای شماره عشر ها و کتابه ای را که مقدمه
است در شماره آیات سوره ها و ۲۸ باب برای هر یکی از حروف تهیجی. کلمات را نخست پلاشبازی

اصل دیگر برد و پرسنخی نوشته و مشتقات را بسیاهی آورده است. نام سوردر نسخه‌ها بلا جورد است. در هامش نسخه‌ما حاشیه‌ای است بفارسی با اشاره «منه سلمه الله» بفارسی در حل رمز کتاب و مانندتر جمهای برای دیباچه است. نسخه‌ای از آن بخط پسر شیخ‌الدین طوسی در ۳ رمضان ۱۱۲۳ در مجلس هست (۱۷:۴).

آغاز : افتاده فذرها و جتنیوار جزه‌ها... فوضعت هذالكتاب ... وسمیةه

بکشف الآیات و انا ... محمد رضا بن عبدالحسین النصیری الطوسي فی

سنة من الهجرة بینها تاریخنا الذی قلناه بالفارسیة :

نام این نسخه و سال تاریخ

کشف آیات کلام قدس است

. (۱۰۶۷)

انجام : یدی ... صف ۶ من ۱ (تمت بالخیر).

[۶۸ - ج]

بخط نسخ سده ۱۱ و درست بدستوری که مؤلف در دیباچه دارد نوشته شده است . در پایان نیمة نخستین فهرست با بها است با شماره برگها و افتادگی دارد (۳۹۸۵۴) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج حنائی ضرای مقوانی .
۰۹۵×۱۵/۵ س۲۸۲ - ۰۹۵×۱۵/۵ س۲۸۳

گشیف لله وز

ابن ربیب آبی عز الدین حسن یوسفی بر مختصر نافع استاد خود محقق حلی این
شرح را نوشته است (ف ۱۹۸۴) .

[۶۹ - ج]

بخط نسخ با عنوان شنگرف از عبدالله بن حسن بن محمد بن حسن در ۵ شوال ۷۶۱، چند برگی از آغاز افتاده و برای امت باس ۹۶۳ پ شماره دیگرما، تاریخ تالیف در پایان نیامده است (۱۰۷۵۵) .
کاغذ سمر قندی - جلد تیماج مشکی مقوانی .
۰۹۶×۱۵/۵ س۱۹۶ - ۰۹۶×۱۵/۵ س۲۹۱

[۷۰ - ج]

بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف از سده ۱۳، وقف حاج محمد ابراهیم درج ۳/۱۴۳۵، در پایان تاریخ
تألیف «شعبان ۶۷۳» آمده است (۵۰۶۰۸) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ درون مشکی مقوایی .
۱۹۷×۱۴۵ - ۳۰×۹۶ س.م.

گشیف الغمة فی معرفة الامامة

ابن الفخر بهاء الدين ابوالحسن علي بن فخر الدين عيسى بن ابي الفتح اربلي
دراین کتاب سرگذشت معصومان و امامان شیعی اثنا عشری را آورده
و در ۶۸۷ آنرا با نجام رسانده است (طوس ۱۵۶:۵ - سپه ۲۹۷:۱ - ف ۱۲۱۸) .

[۱۴۰ - ج]

بخاط نسخ با عنوان و نشان شنگرف و تأثیریه نحسین «فصل فی ذکر مناقب شتی و احادیث متفرقه
اوردها الرواة والمحدثون» وازدده ۱۳۹۱ است ، بلاغ سماع دارد و حواشی (۵۳۰۰۹) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج ضربی مقوایی .
۱۴۲×۱۴۵ - ۲۳×۸/۵ س.م.

گشیف اللثام عن شرح قواعد الاحکام

فاضل هندی بهاء الدين محمد بن تاج الدين حسن بن محمد سپاهانی (۱۰۶۲ -
۱۱۳۷) این شرح را نوشته و پیش از ۱۰۹۶ تا ۱۱۱۰ بدان میپرداخته است .
(طوس ۵ - سپه ۴۶۳۰) تاریخ انجام حدود در روز شنبه ۲ رمضان ۱۱۱۰ میباشد
و تاریخ انجام شرح پایان قواعد ۱۰ رمضان است (نسخه‌ها) .

[۳۹ - ب]

بخاط نسخ با نشانهای شنگرف از ابوالقاسم بن محمد رضای در فولی در ۳۴ محرم ۱۳۵۵، نسخه
از میانه شرکت است تا شرح پایان کتاب قواعد، شرح حدود آن در روز دوم ذی قعده ۱۴۵۴ نوشته شده
است (۵۳۰۳۴) .

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج مشکی مقوایی .
۱۴۲×۲۱ - ۳۰×۲۱ س.م.

گفاره الصوم (رسالة في ...)

سیدعلی طباطبائی از تخيیری یا عینی بودن کفاره صوم در این رساله بحث نموده
است .

آغاز: بسم الله . حمدله ... وبعد فانه بعد الفراغ عن بيان حقيقة الواجب العيني والكافئ والواجب التعميئي والتخييرى لا بد من تحقيق ان الواجب في الخصال الثالث في كفارة الصوم تخييرى او تعميئى ترتيبى انجام : فما دل على استحباب الصوم يدل على استحباب كيفيته ايضا.

[٣٣٤ - ج]

شماره دوم وفتر است و بهمانگونه خط شماره یکم آن که در ۱۳۴۷ نوشته شده است ، ۳۵ پ -

٦٥ ب .

الكلم الطيب والغيث الصيب

میرزا صدر الدین علی خان حسینی مدنی شیرازی در این کتاب دعاها را که از امامان شیعی روایت شده است آورد (سپه ۱: ۴۵) .

آغاز: الحمد لله الذي ا إليه يصعد الكلم الطيب ... و بعد فيقول ... على صدر الدين الحسيني ... هذا مجموع جامع وزبور ضور لامع ... وسميته بالكلم الطيب والغيث الصيب .

انجام :

و انت يا سیدی اولا هم کرما
قد شبست في الرق فاعتقنی من النار

[١٥٥ - ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ با عنوانهای شنگرف از محمد حسینی در سده ۱۳، ۳۵ پ -

٤٧ ر .

الكلمات المكنونة

فیض کاشانی این رساله عرفانی را بعربی آمیخته با فارسی ساخته است (ف) ۳۳۴ .

[ج - ۴۵۵]

شماره دوم دفتر است و بخط نستعلیق باعنوان و نشان شنگرف بخط محمد علی فیروزکوهی در مدرسه صدرسپاهان بسال ۱۳۷۵، پس از آن دو بند است باعنوان کلمه و بایدار همین کتاب باشد و یک بند است درباره انواع نقوص انسانی، گ ۵۴ پ ۱۶۴ - ۱۶۵ س ۱۸.

گنز العرفان فی فقه القرآن

شیخ مقداد سیوری در این کتاب آیات فقهی قرآن را تفسیر نموده است (سیه: ۸۶ - ف) (۲۷۷۸).

[ب - ۴۷]

بخط نسخ و عنوان و نشان شنگرف از سده ۱۴، چند برگ در پایان و یک برگ در میان و دو برگ در آغاز تازه تر است، حواشی «ع ن»، ع ص رساله الله دارد (۵۳۰۴۵). کاغذ فرنگی - جلد مقوای عطف میشون. ۴۰×۴۰ س ۲۳ - ۲۱×۹/۵ گ ۲۱۴.

[ج - ۵]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف در جدول زر و لاجورد، علی اکبر بن محمد شفیع در روز چهارشنبه نزد یک پیایان شوال ۱۰۷۶ آذرا نوشته است، نسخه مهر کتابخانه شیخ فضل الله نوری دارد. از محل هدایه دکتر مصدق خریداری گردید (۳۴۷۸۱). ۱۷×۸ س ۲۱ - ۲۵/۵×۱۴/۵ گ ۲۵۱.

[ج - ۸۹]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف و حواشی نستعلیق و محمد بن نظام الدین محمود انصاری در روز آدینه ۳۱ رمضان ۹۷۸ آن را نوشته و در طوس در مدرسه افضلیه آن را خوانده است، در قزوین پایان شعبان ۱۰۰۶ مقابله گردید، نقشه کعبه و فهرست مطالب در پایان نسخه هست و مطالب بر اکنده‌ای در آغاز آن (۵۰۶۰۴).

کاغذ سمر قندی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی بالولا. ۰۱۴/۵×۱۳/۵ س ۳۰۸ - ۰۱۴/۵×۱۳/۵ س ۳۰۱.

كُوَاشَفُ الْحَجَبِ عَنْ مِشَكَلَاتِ الْكِتَابِ

محمد صالح بن محمد حسن اصفهانی مازندرانی مؤلف این رساله اصولی است، نسخه ما جلد دوم است و فهرست مطالب در آغاز هست و درباره اصول عملی است.

آغاز: بسم الله وبه ثقتي . الحمد لله رب العالمين ... يقول العبد... محمد صالح بن محمد حسن الاصفهانی المازندرانی ... ان هذا هو المجلد الثاني من كتابي المسمى بكتواف الشجاع عن مشكلات الكتب .. مشتمل على مائة وخمسين حججاً ومائة وخمسين كشف .

انجام: ورب مقام يكون المرجع الى اصل الحرمة ففي كل مقام دحسنه كمالاً يخفى قتدين .

[ج- ۱۹۴]

- بخط نسخ سده ۱۳، جای عنوانها سفیدمانده است (۴۲۱۸).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوایی.

$۱۴ \times ۵۵\text{میلیمتر} \times ۲۱ \times ۱۴ \times ۱۴\text{میلیمتر} \times ۱۰\text{سانتیمتر} \times ۱۰\text{سانتیمتر}$.

لادة الافعال

منظومه ایست از ابن مالک که المفتاح با بنیة الافعال نین خوانده میشود و در
مجموعه المتون الكبير چاپ مصر بسال ١٣٦٨ ص ٣٥٠-٣٦١ دیده میشود .
آغاز: بسمله .

الحمد لله لا ابغى به بدلا
حمدًا يبلغ من رضوانه الاملا

• • • • •

وَبَعْدَ فَالْفَعْلِ مَنْ يَحْكُمُ تَصْرِيفَهُ
دِيْنُ مِنْ لِغَةِ الْأَبْوَابِ وَالسِّبْلَا

فهارک نظم‌ام محیط بالمهمن و قدیحو
ی التفاصل من یستحضر الجمالا
انجام :
و ان ییسر لی سعیا اکون به
مستبشر ا جذلاً با سرا وجلا

[۴۵۶-ج]

شماره پنجم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن مورخ چاشتگاه پنجشنبه ۱۱ رمضان ۱۴۷۹ در احساء، گ ۴۹ - ۵۵ پ، حواشی دارد در هامش و میان سطرها، در ۵۵ ر شعرهای است از این مالک در باره نوشتن اعداد تاریخی و شعرهای عربی دیگر و بنده عربی به نثر، در ۵۵ پ نیز شعری است از سیوطی و شعری بهری در باره عود ضمیر بمتأخر.

لب الالباب

محمد تقی بن عبد الحسین بن محمد زمان نصیری طوسی سپاهانی گویا برادر مؤلف کشف الآیات از خاندان خواجه طوسی و شاگرد فیض کاشانی و از دانشمندان شیعی اخباری و مؤلف میده و معاد بعضی در ۱۰۷۹-۱۰۵۷ در سپاهان (فهرست منزوی ۲: ۳۶۸-۳۶۳) - فهرست طوس ۲۳۶: ۴ ش ۹۸۱) شالوده کتابی بنام «لب الالباب» ریخته و میخواسته است که از علوم مربوط با خلاق و سیاست و فقه که از آنها به «ناموس» تعبیر میکند در آن بیاورد. او این کتاب را میخواست که بچند مجلد و چند اصل و چند فن و چند جزء بخش کند و از کتابهای دانشمندان در آن بیاورد. این بود که او این نسخه را که بنام «مجموعه» و «دفعه» نیز میخواند فراهم آورد و بدان نام «لب الالباب» یا «لب اللباب» داده و پاره‌ای از اجزای آن را بنامهای دیگری که خواهیم دید خوانده است. بگواهی نسخه ما که اصل خط او است نتوانست همه آن را بیایان رساند. اور سالهای ۱۰۷۰ تا ۱۰۷۴ بگرد آوردن این کتاب می‌پرداخته است.

در این کتاب چنانکه می‌بینیم ۲۳ کتاب و رساله از خود او و دیگران هست و

اوپیش از بسیاری از آنها دیباچه‌ای از خود گذارده و غرض خویش از آوردن و یا ساختن هر یکی از آنها روش‌ساخته است.

اینک هر یکی از این کتابها و رساله‌های مندرج در این کتاب را یک‌ایک می‌شناسیم:

۱- التقاط طلیعه العلوم ابوالخیر تقی الدین محمد بن محمد فارسی شیرازی شاکرد غیاث الدین منصور . نسخه‌ای از اصل طلیعه در مجلس (۴۱۷:۴) و طوس (۱۸۲:۳) ش ۷۵ هست. چلبی (۱۰۱:۲) از اختصار خود ابوالخیر فارسی از طلیعه آگاه بوده است . در صفحه عنوان نسخه ما چنین آمده است :

«هو. هذه الدفة التي هي الاصل الاول من هذه المجموعة في الناموس الاصغر والاكبر وقلب الاول بل قلب العالم ولبه سرسر الاسرار و قلب الثاني في هذا المجلد النخبة وصنفنا في علم الاخلاق رسالات متعددة لفوائد منها درجات الفهوم فكل يفهم من واحد مالا يفهم من الآخر فالبعض باصطلاح الحكمة وفهم الحكماء كالناموس الاصغر والبعض باصطلاح الولاية وفهم الاولياء (كالناموس الاكبر) واعظم منه كسر سر الاسرار » نيز : «هذا هو الاصل الاول و المجلد الاول من كتاب لب الالباب (اللباب . ل) في الناموس الذي هو الاصل الشرف الخير و غيره من العلوم و الاعمال آلات و مواد و منافع يظهر كمال فعل الناموس» .

از دیباچه‌ای که خواهیم دید بر می‌آید که ابوالخیر محمد بن محمد فارسی در این التقاط از طلیعه العلوم خود گزین نموده و نصیری طوسی آن را در آغاز این جنگ گذارده است . عنوانها «لمعه» است و چنین است فهرست مطالب آن :

چند لمعه در آغاز است - القسم الاول في الاخلاق - القسم الثاني في المعارف الرياضية - لمعة في اجزاء العلوم - لمعة في مصطلحات علم القوافي - سپس چند لمعه است در عیوب قافیه و قواعد معما (مجلس ۴:۴۱۷)

آغاز: هذا كتاب التقاط طلیعه العلوم . بسمه . الحمد لله على آلاته ...
وبعد يقول ... ابوالخیر محمد بن محمد الفارسی انا عملنا في سالف الزمان
كتاب طلیعه العلوم و اوردنا فيه اسمى العلوم المدونة و رسومها

ومصطلحاتها و موضوعاتها و اجزائهما و اعداد العلوم الاصلية والفرعية و الفرق بينهما و غایيتها و فوائدها واشرنا الى جمل من مسائل الاخلاق ونبذ من المعارف الرياضية التي انفق الاقدمنون انه يجب تقديمها في تعلم العلوم والآن التققنا عنه مارأيتاه افيد واهم واففع واتم واحضنا اليه ما استحسن عندنا تقديمها في استفادته وابتداها بذكر فضيلة العلم وآداب العلم و التعليم .

انجام : تحصيل الاسم من قلب ستم وجور ومن حذف جو من جور ستم والسلام . تم كتاب طبعة العلوم في سادس وعشرين من شعبان معظم سنة سبعين والـ (١٠٧٠) في اصفهان كتبه محمد تقى النصيرى عفى عنه . (كـ ١ پ - ١١).

٢- رسالة في العلوم كه نصيرى دران از علوم بحث نموده است و در آن هفت فصل

و يك خاتمه است :

١- فصل في تحقيق هيبة العلم وطبعه واقسامه بالنظر الكلى .

٢- فصل في تحقيق العقل والنفس والطبع والمادة .

٣- فصل في ان العدل و الاعتدال و التعديل يتفرع على جهة الوحدانية و التشابه والملائمة .

٤- فصل في اقسام علومنا واصناف علمائنا .

٥- فصل في ان حق العلم ماهو حق الانسان في تحصيل العلم ماهو .

٦- فصل في بيان ان الناموس اనفع العلوم وتعريفه واقسامه وكونه .

٧- فصل في العلوم النافعة والصناعات الضرورية .

٨- خاتمة في انجع العلوم .

او دردیباچه نیخستین این رساله آن را لب المباب نامیده و سپس روی آن خط کشیده است .

آغاز : بسم الله وبه نسبتين وعليه نتوكل . الحمد لله الذي سبب الاسباب ونظم الامور . . . وبعد فيقول . . . محمد تقى بن عبد الحسين النصيرى

الطوسي ... هذه مجموعة جمعت فيها من الكتب في العلوم « فسميتها بلب اللباب » (روى ابن عبارت خط كشیده شده) تذكرة لى و تبصرة للاحباب مشتملا على رسائل و فصول و ابواب و اخذت موضع الحاجة من كل تدوين و كتاب ... و الاوصياء المحترم . هذه رسالة لنا يجب النظر فيها قبل كل نظر لعلم نافع العلوم من ضارها و فاسد ها من صالحها و هذه الرسالة كالمقدمة في هذا الكتاب والله تعالى اعلم بالصواب .

انجام : بسم الله . الحمد لله رب العالمين ... اما بعد فيقول ... محمد تقى بن عبد الحسين النصيري الطوسي ... هذه رسالة و جزءة كثيرة المعنى في بيان العلم وما به كمال العلم والفضل فيه وما يكتب فيه العلم و ما يتميز به طرائف العلوم وفي بيان اشرف العلوم .

انجام : فلملکل درجة التساوى فى انه ينفع نفعاً ذاتياً فاما مرجح للترتيب من جهة الاصلية والفرعية وان كان مر جح فليس الا من جهة الشرف و اليخسة (هذا) آخر العلوم و السلام اولا و آخرها و ظاهرا و باطننا . تم تصنيفه بتاريخ يوم السبت ٢٢ شهر شوال ١٠٥٢ بدار السلطنة اصفهان (گ ۱۲ پ - ۱۷ پ بخط نسخة علیق با عنوان ونشان شنگرف وبسیاری از جاها بحاشیه رفته و خط خورد گی و خط زد گی دارد و نسخه اصل است) .

۳- فهرس العلوم از مولی محمد محسنای فیض کاشانی که در آن علوم گونا گون زمان خود را بر شمرده است و هفت باب در آن است .

محمد تقى نصيري آن را در جنگ رسائل خود درج کرده است (۱۱۱ پ) .

آغاز: رسالة مسماة بفهرس العلوم لمولانا و مقتدا نا ملام محمد محسننا دام فيه ادرجناها ههنا لتحقیل (التصیر) العلوم حاضرة عند الذهن معا بسم الله الحمد لله وسلامه على الذين اصطفى من عباده اما بعد فهذه رسالة في فهرس العلوم الدينية و الدینیویة العقلیة منها و النقلیة الاصولیة

منها والفرعية مع الاشارة الى النافع منها و الضار و ما ليس بنافع ولا ضار .

انجام : انه جواد كريم. هذاما ردننا ذكره في هذه الرسالة الموسومة بـ **فهرست العلوم والحمد لله اولاً وآخراً (تمت الرسالة)** (گ ۱۷ پ ۲۰ پ با همانگونه خط مانند شماره پیش محمد تقی نصیری)

۴- فهرس لب الالباب که نصیری نوشتہ و چنین است :
الاصل الاول والمجلد الاول فی الناموس ... مقدمة فی معنی الدين تمیم فی معنی الدين و حقه و باطله ، الفن الاول من الاصل الاول فی الناموس الاصغر المسمی بعلم الاخلاق وفيه مقدمتان و تمثیل للتوضیح : المقدمة الاولی فی ان الناموس الاصغر علم السلطنة العامة ، المقدمة الثانية فی بيان ان امر السلطنة عند استحکام دین لا يتم بالناموس الاصغر بل لابد من تقلید ولادة الدين المحکم الى ان یقوى السلطنة ، المقدمة الثالثة فی ان السلطان الاعظم یجب ان یكون واحدا .

آغاز : فهرس اجمالی لهذا الكتاب لما فرغنا من تحریر الرسالة السابقة فالآن وقت الشروع فی ترتیب هذا الكتاب الذي نذكر فيه من كل علم نافع بقدر منفعته و بناء على اصلین و كل اصل مشتمل على فنون و كل فن على اجزاء : الاصل الاول فی الناموس والاصل الثاني فی منافع الناموس .

انجام : والفتیلة ما ینفذ فیه الزیت ويقوم به النور وهي هننا الانسان و اشخاصه او تارها (گ ۲۰ پ - ۲۳ پ بخط نصیری) .

۵- نیزین که خود نصیری ساخته و در آن از اخلاق و سیاست گفتگو کرده است .

فهرست پاره‌ای از مطالب رساله چنین است :
مقاله اولی در مبادی (کلیات فلسفی) .
مقاله ثانیه در اخلاق .
مقاله ثالثه در تدابیر و سیاست .

نیمه بسیاری از برگهای این رساله از درازا بریده و بکاغذ دیگری چسبانده شده و درست فهرست آن روشن نیست

آغاز: کتاب نیرین . بسمله وبه نستعین . الحمد لله رب العالمين ...
اما بعد این کتابی است موسوم به «نیرین» بجهت اشتمال آن بر رسالتین:
رساله ناموس اصغر بجهت صغر حجم آن ، و رساله اسرار . و چون هر یک را منفعتی خاص ولیکن قریب بیکدیگر در حکم یک کتاب بشمار آمد . والسلام . رساله ناموس اصغر . بسمله . فاتحه کتاب که خاتمه معارف اولو الالباب است جز محمد عتبه الهی چه توائد بود .. اما بعد .. امروز که نیف و عشرين سادس و مائة حادی عشر هجری است بنده ... محمد تقی بن عبدالحسین النصیری الطوسي ... این رساله را که موسوم است بناموس اصغر و ممکنی به «خلاصة الاسرار» درسلک تحریر می آورده ... مشتمل است بر مقالات و مقالات محتوى برآباب و ابواب بر فصول و تنبیه .

انجام : ختم و تنبیه و توصیف . تمام شد این حکمت الهی و مبادی آگهی و اصول دین ... بتاریخ غرة شهر ذی حجه الحرام سنه احدی و سبعین و الف بدار السلطنه اصفهان ... و درسلک اشرارش منظم نماید . هذه افاضة من الله على ومني عليك تم کتابة التاریخ (گ ۲۳ پ - ۷۳ ر) .

۶- گزینه‌ای از اخلاق ناصری خواجه طوسي

آغاز: فی منتخبات الاخلاق الناصرية لجذبنا نصیر الملء والدین ذکرناها تبر کابها تیمنا . بسمله . بعد الحمد و الثناء و الصلوة والسلام بوقت مقام قهستان در خدمت حاکم آن بقعه مجلس عالی ناصر الدین عبدالرحیم بن ابی منصور .

انجام : و بر طلب مرضا خود حریص گرداند انه اللطیف المجبی والحمد لله رب العالمین و صلواته علی ارواح الکاملین ... الطاهرین تم علی ید الفقیر محمد تقی بن عبدالحسین النصیری بدار السلطنه اصفهان

۲۲ صفر سنه ۱۰۷۳ فی بارس ئیل التر کی (۷۳-۱۱۴ پ).

۷- سرالسرار که خود نصیری ساخته و رساله ایست اخلاقی مورخ ۱۰۷۳ و نیمة آن در نسخه (۱۱۱ پ) رفته و کاغذ چسباندند و نیمة نخستین سطور مانده است و نام آن در دیباچه دیده نمی‌شود ولی در فهرست آغاز نسخه این یکی سرالسرار نامیده شده است و رویهم هشت بند دارد.

آغاز: بسمله ... هذه رسالة لناموسوم ... تفصیل حقوق که بعضی ازان اصل است وبعضی فرع ... مقدمه.

انجام: خادم طبیعت مدبر آفاقیه... فی ۲۵ شهر صفر ۱۰۷۳ بدارالسلطنة

اصفهان بارس ئیل التر کی ... شهر ربیع الاول ۱۰۷۶ - در طریق تحصیل

سلطنت و عاقبت آن ... نه دنیا و نه امید رستگاری هر چند عادل ...

۱۰۷۳/۲ ع ۱۱۵ ر - ۱۲۰ پ، بالای صفحه آغاز تاریخ (۱۰۷۳) دارد).

۸- سرالسرار که رساله ایست اخلاقی از خود نصیری و آن را در شوال ۱۰۷۴ تأثیف کرده و در آن دو مقدمه: سابقه و لاحقه و یک مطلب دارای دو باب و خاتمه است.

آغاز: هذه رسالة سرساله سرالسرار وهى نهاية السير من الشر الى الخير وهى الكافى مماسواه (سوهاه) (صنفه) (صفهاه) المحرر. بسم الله الرحمن الرحيم رب العالمين ... اما بعد این رساله ایست در اصول علم اخلاق که بیانش بپرهاست نه بتتمیل ... و این رساله موسوم است به سرالسرار بندۀ بی بضاعت محمد تقی بن عبدالحسین النصیری در عام هزار و هفتاد و چهار هجری بتاریخ شهر شوال بجهت تذکره نفس خویش تصنیف نموده.

انجام: و باید که همواره سخنی ازو کند و در فکر او باشد تا خود را از عیوب عربی کند. هذا افاضة من الله الى ومني اليك والسلام على من

اتبع الهدی حرر مصنفه العبد محمد تقی بن عبدالحسین النصیری الطویل
عفی عنہما فی عام اربع وستین بعدالالف من الهجرة فی شهرین شهر
یعنی بلدة اصفهان حماها اللہ عن الحدثان و شهر ذی قعده الحرام من
لوی ئیل الترکی (گ ۱۲۱-۱۳۶) بخط نستعلیق باعنوانها ونشان
زرین از خود مؤلف و باحواشی خود او . در گ ۱۳۶ رو پ دو بنداست
بفارسی از همو) .

۹- رسالت الصناعة ساخته میر ابوالقاسم فندرسکی (ف ۲۹۵) که محمد تقی نصیری
طوسی در کتاب خود گنجانده است .

آغاز : «ذه رسالت موسومه بالصناعة للسيد الجليل المرحوم . . .
میر ابوالقاسم الفندرسکی فی فنون طوایف الناس من جهة الصناعة
الكلية والجزئية والحقة والباطلة كلية و فی حد الصناعة ، والصناعة
اصل قریب للتمدن . و كان هذه الرسالة رشیحة من جزء اخیر كتابنا
الناموسی ، واما تفصیل الملل والادیان یظهر فی خاتمة الناموس ان
شاء الله تعالى .

انجام : تمت الرسالة بعون الله تعالى فی دارالسلطنة اصفهان کتبه
ابراهیم (گ ۱۳۷ پ - ۱۴۸ پ بخط نستعلیق باعنوان ونشان شنگرف
از خود نصیری که آن را جزء اخیر کتاب ناموس اصغر خود بشمار
آورده و درپایان آن نوشته «قد تم الناموس العلمی الاصغر الحکمی
البرهانی ...» این بند که ۱۲ سطر میشود حک و اصلاح شده و خط
خورده است از خود نصیری طوسی) .

۱۰- قابوستامه که نصیری پس از آوردن «ناموس اصغر حکمی» در کتاب خود
به «علم عملی» پرداخته و قابوستامه را با اینکه دارای «فتوى باعمال غیرمشروع»
است در این کتاب خود گذارد و پیش از آن دیباچه‌ای بعربي نوشته و از توأم بودن دین
و مملک یاد کرده است .

آغاز دیباچه : کتاب المجریین العالمین بالناموس الاصغر على النهج

الصحيح او الفاسد و اعظمهم الملوك عادلين او ظالمين مؤمنين او فاسقين مسلمين او كافرين . بسم الله . الحمد لله رب العالمين . . . وبعد فاعلم ايها الاخ ان في التنزلات الامرية بعد الناموس الأصغر الحكمى وهو علم عملى في تعديل الذات والغير بالقياس ، امر السياسة والرياسة والسلطنة بالفعل و العمل بالعدل لا بمحض القياس في العلم العملى المتعلق به .

انجام : ولابد من التجربة والملوك هم المجربون . فهذا كتابنا صار مشتملا على كلام الحكماء والملوك وارباب الناموس واصحاب السياسة و اندرج هذه الرسالة وفيها فتوبي باعمال غير مشروعة ليعلم اشقياء الملوك من سعدائهم وخيراً لهم من ضارها (كـ ١٤٩ ب - ١٨٧ ب) نوشته نصيري در ١٤ رمضان ١٠٧٣ توشقان ئیل در سپاهان) .

١١- ترجمة اوصاف الاشراف . محمد تقى نصيري طوسى ترجمة عن بي اوصاف الاشراف خواجه طوسى نبای خود را در کتاب خود گذارده است . این ترجمة عربی از رکن الدین محمد بن علی گرگانی است و نسخه دیگری از آن مورخ ١٠٨٨ در کتابخانه آستان رضوی هست (طوس ٤ : ٢١٥ - سرگذشت طوسی از مدرس رضوی ص ٢٦٠) .

آغاز: الفن الثاني من الاصل الاول في الناموس الاكبر . لما فرغنا من بيان الناموس الأصغر بقسميه اي ناموس الحكمة وناموس السلطنة و السياسة بالعدل وهو جزء احسن من الحكمة العملية الاليمية فاردنا الان بيان الجزء الاشرف منها وهو الناموس الاكبر وهو ينقسم الى اصل اصل بالمادية و ما يتفرع عليه من اصل و الفرع الشرعي و اصل الاصل بالمادية ناموس الولاية وما يترتب عليه ناموس النبوة باصله وفرعه ... ولما كانت رسالته جدنا الفاضل المتبحر الكامل نصير الملة و الدين جعله الله تعالى في بحبوحة جنانه الموسومة باوصاف الاشراف في هذا الباب تماما مع قلة حجمها المطلوبة فينظم هذا الكتاب ادرجناها

قال رحمة الله : بسمه . يقول العبد الملتجى الى الحرم العلوى محمد بن على الجرجانى حمد الله تعالى على آلاته وشكرا على جزيل نعمائه ... انى تصفحت اكثـر كتب من سبقتى زمانا فى فنون العلم فلم اجد كلاما تسكن اليه نفسى لمزيدة التحقيق مثل كلام المولى المعظم و الشیخ الاعظم ... نصیر الملة والحق والدین محمد بن محمد بن الحسن الطوسي الا ان اكثـر رسائله وكتبه باللسان الفارسی صنفها لولاة زمانه بحسب ... الالتماس ولذلك لم يعم نفعها في الافق ولم تشهر عند طلبة اهل العراق فدعنتى الغيرة على ضياع عقایل الكلام ... الى ان اعرب ما اجد من كتبه و رسائله في فنون علومه وفضائله فعربت ... الاخلاق الناصرية وكتاب اساس الافتباـس في المنطق ورسالتـه في الجبر والقدر ورسالتـه المسماة بالفصلـ في الاصـول و شـرح كتاب الشـمرة لـبـطـلـمـيـوس في النجـوم وهذه الرسـالة في السـلـوك . قال تغمـدـه الله بـرـحمـته ... بعد حـمدـ الله تعالى ... انى بعد تحرـيرـ الكتاب المـوسـوم بالاخـلاقـ النـاصـرـيةـ انجـامـ : وـ اليـهـ يـرجعـ الـامرـ كـلـهـ . وهذا آخرـ ماـ اـرـدـناـ ايـرادـهـ فيـ هـذـاـ المـختـصـ فـلـنـقـطـ عـالـكـلامـ حـامـدـيـنـ للـهـ تـعـالـىـ مـصـلـيـنـ عـلـىـ نـبـيـهـ مـحـمـدـ وـ آـلـهـ وـ صـحـبـهـ وـ الـحمدـلـهـ وـ حـدـهـ . تم تحرـيرـهـ فيـ ٢٣ـ شـهـرـ رـمـضـانـ المـبارـكـ سـنةـ ١٠٥٣ـ تـوـشـقـانـ عـيـلـ فـيـ بـلـدـةـ اـصـفـهـانـ (١٨٩ـ پـ - ١٩٥ـ پـ بـ خـطـ نـصـيـرـيـ) ١٢ـ اـسـرـارـ الـصـلـوةـ . نـصـيـرـيـ پـسـ اـزـ بـحـثـ اـخـلـاقـيـ وـ سـيـاسـيـ وـ سـلـوكـ صـوـفـيـانـهـ بـعـلـومـ عـلـىـ شـرـعـیـ پـرـدـاخـتـهـ وـ نـخـسـتـ اـزـ نـمـازـ وـ اـسـرـارـ آـغـازـ کـرـدـهـ اـسـتـ . در اـيـنـ رسـالـهـ يـكـ مـقـدـمـهـ وـ پـيـنـجـ فـصـلـ وـ يـكـ تمـثـيلـ اـسـتـ .

آـغـازـ: بـسـمـهـ . الـجـزـءـ الثـانـىـ منـ الـفـنـ الثـانـىـ منـ الـاـصـلـ الـاـوـلـ فـيـ النـامـوسـ الـاـكـبـرـ فـيـ الـحـقـيقـةـ وـهـوـ نـامـوسـ النـبـوـةـ منـ شـرـعـيـاتـنـاـ وـ نـقـدمـ فـيـ هـذـاـ الفـنـ فـرـعـ الـفـرـوعـ الـمـصـطـلـحـ بـالـفـقـهـ وـ نـؤـخـرـ اـصـلـ الـفـرـوعـ اـىـ الـرـوـاـيـاتـ وـ الـاحـادـيـثـ الـاـمـامـيـةـ الـتـىـ هـىـ السـنـةـ وـ اـصـلـهـ الـكـتـابـ وـ ماـ يـصـدـرـ مـنـ النـبـيـ صـفـىـ السـنـنـ وـ نـذـكـرـ بـيـنـهـمـاـ مـنـ الـعـلـومـ الـتـىـ يـحـتـاجـ

اخذ هذا الفرع من هذا الاصول علوما ينتهي امرها ايضا الى الروايات والاحاديث ... ونقدم الانفع في العمل من هذه العلوم على غيرها ... ثم لا نذكر في هذا الكتاب الكلام لأن اصول الاخبار والعلم الالهي من الفلسفه مغني عنه وهذا ... ثلاثة اجزاء : اجزاء في الفقه واجزاء في الاسباب الشرعيه لاخذ الفقه من الاصول واجزاء في الاصول بسممه . الاجزاء الاولى من الجزء الثاني من الفن الثاني من الاصول الاول في الفقه ... رسالة موسومة باسرار الصلوة في فضل الصلوة وهي كالمقدمة لما سياتي . بسممه . الحمد لله رب العالمين ... اما بعد فهذه رسالة في شرح العبادة وبيان اسرار الصلوة وفوائدها وكونها خير العبادات ... صنفها ... محمد تقى بن عبدالحسين النصيري .

انجام : تمثيل القلب ينبوع الحكمه ... وكلما ينقى العين يزداد الماء . والسلم .

(١٩٦ پ - ٢٠١ ر بخط خود نصيري و در گ ١٩٦ ر بندیست ازاو بعربی در باره اجزاء اجزاء ناموس اکبر یا شرع که در باره ناموس اصغر یا سیاست همیباشد) .

١٣- جامع عباسی شیخ بهائی (س ٦٩) که نصیری . پاره ازان را آورده است .
آغاز: الجزء الاول في فقه المجتهدين المستنبطين للاحكم الفرعية بدلايل و الاصول الموضوعة بارائهم و المتبين لها بها ... فنبادر هذا الجزء بذكر العبارات و مقدماتها ... ولا نجد كتابا في هذا الباب اجود من كتاب الجامع العباسی لشیخ الطائفه بهاء الملہ و الدین رحمة الله فنذر کره بلا تغيير ساقطا عنہ الذب والمکروه لفائدة ظهرت فـ هـذا . بسممه . باب اول در بیان مسائلی که تعلق به طهارت دارد .

انجام : وجه اجراء است بوارث او میرسد . تمت هذه النسخة الشرعية

(٢٠١ ر - ٢٢٥ ب)

١٤- نخبة وجيزة فيض كاشاني (طوس ٥ : ٥٢٦).

آغاز: الجزء الثاني في فقه الاخباريين الماخوذ من محكمات الكتاب
و السنة باصل ينتهي اليهما لا لى الرأى او شىء آخر و نذكره هنا
الرسالة الموسومة بالنخبة للعلامة النحرير الفاضل البارع الكامل
ملا محمد محسن دام فيضه في الأفعال الباطنية والظاهرة على حسب
الأخذ من الروايات . قال دام فيضه بسمه . الحمد لله الذي أوضح بأئمة
الهدى من اهل بيته عن دينه القويم .

انجام : شعر :

لخمسين تمت سوى الالف عام

فختتمي لتاريخ ختمي تمام .

قد حرر هذا الكتاب على ... محمد تقى بن عبد الحسين النصيري ...
في ٢٢ شهر ذى حجة الحرام سنة اثنى و مائتين بعد الالف من الهجرة
النبوية . قوبيل هذا الكتاب مع اصله الذى كان بخط المصنف دام ظله في
عام ١٠٧٤ .

(٢٢٥ ب - ٢٥٦ باحواشى خود نصيري) .

١٥- فرائض نصيري ياجواهر الفرائض ساختة طوسى (ادبيات ١٩١).

آغاز: سطر من الكلام في متممات الفقه . اعلم ان النافع الناموسى
الشرعى في الفقه قسمان اما اسباب لأخذه من الاصول اى الاحاديث
الامامية ... و امامات متممات للفقه وهى استقصاءات و اجتهادات بعد التفقه
وأخذ الحكم ... و نذكر هذه المتممات في صحف و رقيمات الصحيفه
الاولى في المحاسبات و تصحیح السهام في التحصیص كما في فرضها ...
ونذكر اولا رسالة الفرائض التي صنفها جدنا ... نصیر الملة والدين ...
هذه رسالة في الفرائض للنحرير ... نصیر الملة والدين ... بسمه . ويه
نستعين . لله الحمد اهل الحمد ووليه ومنتهاه وبديه ... هذه اصول و

جمل من علم الفرائض وما يتعلّق بها ... مقدمة بحساب الابواب ... وهي من تبة على قسمين الاول في فقه المواريث ... والثاني في كيفية التحصيص مع تصحيح السهام .

انجام : ولعمتها واحدة وهذا هو الجواب عنه و بالله التوفيق و عليه التكلال و الاستعانة تم بتاريخ ١٠ شهر جمادى الاول سنة ١٠٧١ بدار السلطنة اصفهان حميت عن الحدثان (٢٥٦ ر - ٢٦١ پ باحوashi باشانه ل . شرح) .

١٦- الحبل المتيّن يا فرأض بهائيه .

آغاز: هذه كلامات في الفرائض من الشيخ البهائي رحمه الله . بسمه .
الباب الثالث من المنهج الرابع من الحبل المتيّن في المواريث وفيه
مقدمة وخمسة مطالب .

انجام : وهذه صورة العمل في الصورة الأخيرة (يك جدول دارد) تم
بتاريخ ٦ شهر ذي حجة الحرام سنة ١٠٧٢ .
(٢٦١ پ - ٢٦٣ پ) .

١٧- اوزان و مقادير و اختيارات ساخته خود نصيري که در آن عنوانه ای
«رقيمه ، وصل ، فصل» هست .

آغاز: الصحيفة الثانية في تقدير الأوزان والثقال وتعيين المقادير
القاراء في الطول كالمسافة والذراع وتحديد الجهات و اختيار الساعات
وطلب خير الاوقات في المهمات على نحو حذوه المتشرون ... وهي
المقادير والاختيارات الشرعية لاحكميه وغيرها .

انجام : اي وقت اردت . والسلم . تم هنا خلاصة الناموس بجزئها
وذكر في طيه مجمل الناموس الاكبر برمتها بالتفصيل وذكر سند
للمحقق في الناموس يكفي ما ذكر للتدبر ولا يحتاج الى مasisاتي و
الحمد لله اولا وآخرا وظاهرا وباطنا . تم في ٢٤ شهر ذي حجة الحرام
سنة ١٠٧٢ بدار السلطنة اصفهان في بارس نیل . (٢٦٤ ر - ٢٦٥ پ)

حاشیه‌ای در پایان مورخ ۲۹ رمضان ۱۲۶۰ نوشته تهران هست).

۱۸- حاشیة المختص النافع که حاشیه ایست بن بحث میراث مختص نافع و باید از شیخ نور الدین علی بن عبدالعالی کر کی (م ۹۴۰) باشد که برای امیر سید عمام نوشته است (ذریعه ۱۹۳:۶).

آغاز: بسم الله. هذه الحواشى للشيخ [علی] كتاب الميراث من المختص
النافع للمحقق . قوله : المقدمة الثالثة في السهام وهى ستة المراده هنا
بالسهام المذكورة في القرآن فانها منحصرة في ستة .

انجام : قوله : اولا والاولاد يرثون بمنزلة ابائهم فلا بن البنت نصيب
امه ... والاول اشهر فتوى والله اعلم بالصواب (حرره العبد محمد تقى
النصيرى يوم الاحد من شوال و كان مقدار كتابته بتمامه من الصبح
الى الضحى) .

(گ ۲۶۶ ر- ۲۶۹ ربیع نستعلیق محمد تقی نصیری گویا در سپاهان
در ۱۰۷۲) .

۱۹- زبدة الاصول از شیخ بهائی که نصیری در آغاز آن دنبیاچه‌ای گذارد و ترتیب
کتاب و غرض او از آن دانسته میشود .

آغاز: بسم الله. الاجراء الثانية من الجزء والفن الثاني من الاصل الاول
في الاسباب الشرعية لأخذ الفقه من الاصل اي الاحاديث والروايات
الامامية ع وهى علوم متوسطة بين الفقه و اصله فى اخذه منه .
مقدمة فى تعيين ما يثبت ويدرج منها فى هذا الكتاب باحثه التثبت
والدرج ورفض بعضها من الاصل وقد مر اقسام العلوم الشرعية فى فهرس
العلوم فلا تثبت من علم التصوف فى هذا الكتاب شيئا مطلقا لان غرضنا
منه بيان الناموس بحسب الظاهر و سلوك طريق الظاهر لتحصيل
السلطنة والرياسة الظاهرة و التصوف علم الباطن و بيان السلوك فى
طريق الباطن (مع ان فى الخاتمة يظهر بعض افواهم) و اما اصول
الكلام من الاصل لا اعتبار له ... و اما اصول الفقه للجمهورين في بعضه

باطل ومحال هو القول بالعقل والرأي والظن اصلا... فهو مع فرعه
 اي علم الاجتهاد به وفقه المجتهدین مرفوض من الاصل ولا نكتب من
 فقههم واصول فقههم الالاطلاع باقاو لهم الباطلة واما علم المعاشرة
 فان كان بالعقل فمرفوض وان كان بالسند فلا نطول و المعاشرة بنحو
 الجدل اثم وبالجادل لا يحتاج الى آلة منطقية بل امراه واضح واما علم
 الطب النبوى فلا نشتبه في هذا الكتاب ... واما علم الرجال فلا نشتبه
 على يحده لأن لنا صولا اربعة ... فالروايات اصل الاصول وان كان كتاب
 الله اصل الاصول في الحقيقة فيرجع علومنا الشرعية الى ثلاثة علوم: علم
 باحوال الرواية وهو علم الرجال وعلم باحوال الرواية من حيث انهما
 روایة وهو علم الدرایة وعلم يفهم من الروایة اما العلم الاول فلا نشتبه
 في هذا الكتاب على يحده ... اما العلم الثاني فنشتبه على حدة ... واما
 العلم الثالث اي ما يفهم من الروایة ففنون متفرقة في الروایات الإمامية
 بلا فصل و باب بعضها في متعلقات القرآن من التفسير والتاویل و
 التنزيل ونحوها وبعضها في الأحكام وبعضها في الأخلاق ونحوها ...
 فلا نشتبه في هذا الفن الا الفقه واصوله وعلم الدرایة وعلم الروایة ثم
 الروایات الخاصة في التفسير وفي عمل الشرایع ونحوها وكل ذلك
 نشتبه في المتن من هذا الفن ... فنكتب نحو علم التنزيل والتاویل و
 اسباب النزول والنسخ والمنسوخ وعلم خواص السور و الآيات في
 ذيل التفسير متنا او حاشية ونكتب تعديل الرجال وجرحهم وعلم
 المحکم والمتشابه من الحديث وعلم المخاص و العام وعلم المبین و
 المبهم ونحوها في طی الاحادیث ... ونكتب الاذکار والاوراد والحرز
 والدعوات والعودات والتذکیر و الموعظ في طی الفقه ... ونكتب علم
 اعجاز القرآن في باب البلاغة والطب النبوی في باب الطب وعلم التجوید
 و القراءة في باب الصرف ... الجزء الاول من الاجزاء والجزء الثاني في اصول الفقه

للمجتهدین المحرفین بالرأی ولافائدة فی ذکرہ الا ان یرفن فان الرفن
بعد العلم. هذه رسالة موسومة بالزبدة لشيخ الطائفة بهاء الملة والدين
طاب ثراه . یسمیه : ابھی اصل یبتبئی علیه الخطاب .

انجام : ما هو اقرب للقوى والحمد لله على نعمائه .. الطاھرین . تم
تحریر هذه الرسالة بيد ... محمد تقی النصیری فی ٤ شهر محرم سنة
ثلث وسبعين بعد الالف (١٠٧٣) بدار السلطنة اصفهانی فی بارس ئیل
الترکی .

خود نصیری حاشیه ای بر زبدہ نوشتہ که چنین آغاز میگردد : «بسم الله
حمدله ... وبعد فهذه فوایدو كالتعليقات على الزبدة سمحتم لي وانا العبد
محمد تقی النصیری عند النظر فيها وهي مرتبة على منهجه منهج
الاول في المقدمات والمبادى ، المنهج الثاني في المسائل والمطالب
الاصولية والاحکام الاصولية في الدليل والمستدل» .

(٢٧٩- ر- ٢٧٩) - نه بر گـ جدا گـانه بـاندازه گـذارـه شـدـه و حـواشـی نـصـیرـی در اـین
رـیـزـتـرـدرـمـیـانـ برـ گـهـایـ زـبـدـهـ گـذـارـهـ شـدـهـ وـ حـواـشـیـ نـصـیرـیـ درـ اـینـ
برـ گـهـاـوـدـرـهـاـمـشـ زـبـدـهـ آـمـدـهـ استـ) .

٢٠ - آداب مناظره . نصیری پس از بحث اصولی متعارف بآداب مناظره و قواعد
کلی اصولی و کلامی بروش اخبار یان پرداخته و این مباحث را در دوشطر گذارد است .
نخستین آن آداب مناظره است که ساخته خود اوست و سپس سخن شریف گـرانـیـ وـ آـدـابـ
بحث عضدی .

آغاز : استطراد فی بعض ما ینفع لاریاب النظر فی الناموس وهو یشتمل
علی شطرين: الشطر الاول فی طریق المـنـاظـرـةـ وـ آـدـابـ النـظـرـ وـ الـبـحـثـ.
انجام : والآن فصل وقت بیان طریق المـنـاظـرـةـ بالحقـ وـ الـاـنـصـافـ (٢٧٩- ر- ٢٨٠) .

پس از این عبارتی از سید شریف گـرانـیـ درـ حـاشـیـهـ شـرـحـ شـمـسـیـهـ

در باره مناظره آمده و سپس رساله آداب بحث عضدی آورده شده و
نصیری حواشی بر آن هم نوشته است .
(۲۸۱ ر - ۲۸۰) .

٢١- الاقتصاد للإرشاد الى طریق الاجتہاد فی معرفة المبدء و المعاد که دارای
دو قسم است: ونخستین دارای ٧ باب دوم دارای ١١ باب میباشد و کلیات کلام واصول
فقه در آن آمده و در باب ٧ قسم یکم آن از منطق خردگیری شده و سودمند دانسته
نشده است (۲۸۳ پ) .

آغاز: الشطر الثاني فی جملة من الاصول الكلامية وايضا الاصول الفقهية
وهذه رسالة الاقتصاد مشتملة عليهم . بسم الله . وبه نستعين سهل ويسر
ولاتعسر يا كريم . يا من يوجد بالجود ويالله المحمود . . . و بعد فان
العمر قصير والعلم كثير . . . وهذه رسالة موسومة بالاقتصاد للإرشاد الى
طريق الاجتہاد فی معرفة المبدأ و المعاد و احكام افعال العباد . . . وهي
على قسمين اذللدين اصول وفروع : القسم الاول في الاصول وفيه ابواب
القسم الثاني في الفروع وفيه ابواب .

انجام : وفقناواياكم للتقوی فانه اهل للتقوی فانه خير موفق ومعين
والسلام على افضل المرسلین وآلہ الطیبین الطاهرین صلی الله علیه و
آله اجمعین . تمت في شهر ذی قعده سنة ١٠٧١

(۲۸۱ پ - ۵۸۸ پ پس ازین بنديست از افاضة الانوار) .

٢٢- سفينة النجاة . نصیری این کتاب استاد خود فیض کاشانی را جزئی از
لب الاباب ساخته است .

آغاز: الجزء الثاني من الاجراء الثانية في اصول الاخباريين . . . ونقترض
فيه على رسالة سفينة النجاة من مصنفات استادی ملا محمد محسن
الکاشی ادام الله تعالی فیضه قال دام بقاء : بسم الله الحمد لله الذي نجانا
بسفينة اهل بيت نبیه من امواج الفتنة . اما بعد فهذه رسالة من محمد بن

المرتضى المدعو بمحسن... ن McNاهافى تحقيق ان مأخذ الاحكام الشرعية ليس الا محكمات الكتاب والسنة و احاديث اهل العصمة و ان الاجتهد فيها و الاخذ باتفاق الاراء ابتداع في الدين و اختراع من المخالفين و سميها سفينه النجاة و لها فصول اثنى عشر.

انجام : ثم على من اتفق بمواعظ الله و تمت سفينه النجاة و صار اسمها تاريخها اذا بدل عشراتها بالآحاد و آحادها بالعشرات بدل الله سيفاتنا حسنت و جعل حسنتنا درجات و تم تحريره يوم الاثنين ثالث شهر ربيع الاول من شهور سنة ثلاث وسبعين بعد الف من الهجرة النبوية (٢٨٩) ر - ٣٠٤ پ تصحیح شده و نسخه بدلها در هامش آمده و بخط نسخ است)

پس از این آمده «الجزء الثالث من الاجزاء الثانية في علم الدراسة و الرسالة المنسوبة الى الشيخ المرحوم زین الدين جيد في هذا الباب فاطلبها» سپس دربر گی ۳۰۵ ر دارد «الاجزاء الثالثة من الفن والجزء الثاني من الاصل الاول في اصل الاصول من الكتاب والسنة و عمل الشرائع وغاياتها والكتب المؤلفة في التفاسير والسنن مشهورة معروفة ولما كان كل منها اعظم جثة من هذه المجموعة وخصوصا هذه الدفة منها فلا يسعها فاطلبها في دفاترها والسلام على من اتبع الهدى (دراین بر گی سه سطر بیشتر نوشته نشده است)

٢٣- منتخب كتاب الملل والنحل لمحمد شهرستانی نصیری بند هایی گزیده از ملل و نحل شهرستانی را در خاتمه اصل نوشتین این كتاب گذارده و هواشی هم بر آن نوشته و این حاشیه باید از خود كتاب شهرستانی باشد

آغاز: لاصل الاول الذي في الناموس من كتاب لب الباب في الملل و النحل التي لا يدخل من الخلل. مقدمة اعلم ان الناس يتفرقون على فرق ولما كان كتاب الملل والنحل في هذا الباب فادر جناه منتخبها بعد ذكر

ما فی شرح المقاصد... (در اینجا شش سطیری از خاتمه شرح مقاصد آمده است) هذا منتخب کتاب الملل والنحل المنسوب الى محمد الشهربستانی بسمله. حمد... وبعد فهذا فهرست کتاب الملل والنحل التقى محمد تقی بن عبدالحسین النصیری ورتبه وحاشیته وهو يشتمل على مقالتين: المقالة الاولی في الملل اي من لهم كتاب او شبهه كتاب المقالة الثانية في اهل الاهواء والنحل...اما المقالة الاولی . فهذا تشتمل على بابین (المقالة الثانية يشتمل على اربعة ابواب)

انجام : بجوايز نفيسة و هدايا كريمة تم انموذج الملل والنحل لمحمد الشهربستانی على يد... محمد تقی بن عبدالحسین النصیری ... بتاريخ ٩ شهر جمادی الثاني ١٠٧٣ بارس ئیل التر کی ببلدة اصفهان حمیت عن الجدّان تم الاصل الاهم الاعظم والمجلد الاقدم من کتاب لب الالباب فی ذی قعده سنة ١٠٧٤ بدار السلطنة اصفهان (٣٠٦ پ - ٣٢١) در آغاز این خاتمه در هامش یادداشتی است بنستعلیق و زن مورخ روزه شنبه ۲۲ صفر ۱۲۶۳ در تبریز پس از این ترجمه ایست از یک بند در فرق صوفیان از کتاب حدیقه الشیعه که نصیری در انتساب آن بارد بیلی شک میکند آغاز: نقل من کتاب فارسی ینسب الى الشیخ المرحوم ملا احمد الازديلی، ولم نعلم صحته، فى فرق الصوفیة و طوایفهم ورد الكل سوى الواحد. قال ١ الجیبیة

انجام : تمت خلاصة الرسالة و اقول لا يخفى : ان هذه الاقسام بعضها من جملة بعض وبعضها لا ، و ان من العجب ذم الناس باللباس و حصر معنى الصوفی بالصوفی ، ولم لا یجوز ان يكون من الصفاء ، فالصوفی ليس بمذموم بل خلاف الشرع ورذالة الاخلاق مذموم ، سواء سمیته صوفیا او حکیما او فقیها منتشرعا بالظاهر . وهذه الطوائف ان كانوا مردودین فلان هذه المذاهب و الاخلاق مردودة ، كما ان النصرانية

والمجوسيه مردوده . و كما يجوز ان يكون الصوفي نصراً نيا او مجوسياً
يجوز ان يكون شيعياً . فالصوفي ليس بمذموم الا من جهة مذهبة . و
التصوف ليس المذهب بل التخلق بالاخلاق الجيدة العقلية ، و الخلق
غير المذهب ، مع ان تفرقه الفرق باربعة اقسام حكماء مشائياً و اشرافياً
و المتكلمين و الصوفية مشهور . و عقيدتنا ان هذه الرسالة ليست من
الشيخ الاراد بيلي الذي هون من كبار مشائخنا ، لأنها عارية من التحقيق و
عيارته ليست كما يليق . حرر بتاريخ ۱۰ شهر ذي الحرام سنة
۱۰۷۳ في اصفهان (۳۲۱ پ ، پس ازین در ۳۲۲- ۳۲۳ پ مطالب
پراکنده عنی و فارسی و شعر است .

پس از این دراین نسخه بجز مطالب و یادداشت‌های پراکنده سه رسالت است که
جدا گانه در این فهرست آنها می‌شناسیم :
۱- نشر اللئالی طبرسی (گ ۴۲۴ ر - ۳۲۵) .
۲- چهل سوره « تورات » (۳۳۴ ر - ۳۳۵ پ) .
۳- پندهای لقمان (۳۴۱ ر - ۳۴۲) .

این سه بخط دیگریست و گویا مالکان بعدی مجتمعه آنها را بر آن افزوده‌اند .
بر گی در پایان نسخه گذارده شده و در روی آن چنین آمده است :

بسم الله الرحمن الرحيم
الجزء الثالث من الفن الثاني من الأصل الأول في أصل الأصول وهو
الروايات والآحاديث الإمامية ... وفيه أصول أربعة مشهورة: الكافي والفقير والتهديب
والاستبصار، و الوافي من هصنفات مولانا و مقتدانا و استادنا ... ملام محمد الكاشي ادام
الله بر كات انفاسه القدسية و اطال فيضه على البرية حاوي على هذه الكتب الاربعة
فسكنتني بذكره ولكن لعزم قدره وجسم حجمه ... فافتقدت الله دفة اخرى ثم ذكر في
هذه الدفة من الروايات بعضها ورد في تفسير الآيات المتشابهة وبعضاً من منتخبات
علم الشرائع والأمثال وغيرها مما ليس في الوافي ... وقد ألف خدمة مولانا هذا في
تفسير الأئمة كتاباً ... كثير المعنى قليل اللفظ فسنورد في هذه الأجزاء . الجزء الأول من

الجزء الثالثة فی تفسیر الائمه من تدوینات مجلس مولینا و مقتدانا و استادنا . بسمله .
(پس از این سفید گذارده شده و هشت سطری در این صفحه بیش نیست) .

[۱۱ - ب]

این نسخه بخط نستعلیق و شکسته و ناسخ است و بیشتر آن از خود نصیری است که در تاریخهای گوناگون نوشته و نسخه اصل است و ۳۶۵ برگشمار دارد ، و بیش از آن هفت برگ است بخط همو و فهرست رساله‌ها و کتابهای در آن آمده (گ ۴ پ) و یادداشتهای ادبی لغوی بعربي در آنهاست باعنوانهای «وصل» و «فصل» و «گویا شالوده کتابی است درلغت از خود نصیری چند، یادداشت تاریخی و بیتهاي بفارسی هم در آنها دیده میشود ، دربرگ ۱۲ مکرر «خدمات الحاقیه» است در باره خیروش و عات وائز و غایت و کمال و غرض و عبث بفارسی دارای شش مقدمه ، مطالب پراکنده دیگری هم درمیان نسخه دیده میشود و بیشتر آنها از خود نصیری است، رویه هر فته ۲۳۶ کتاب و رساله در این جنگ دیده میشود، مهر «هوالمالک بالاستحقاق ، ادخله بطنه الجسم بنویه ای القاسم ۱۳۴۱» در آغاز نسخه و چند جای دیگر دیده میشود.

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقوایی .

۳۶۵ - ۳۷۵ × ۱۰۵ - ۱۹۵ × ۱۶۵ .

لنز الازمیه

شيخ بهائي لغزى برای کتاب زبدۃالاصول خود ساخته که بچاپ رسیده است .
در پایان نسخه طوس (۱۹۲:۳ ش ۱۰۵) دارد: «سنح لنا هذه اللغزى المشهد المقدس
الرضوى ... سنة الف واحدى وعشرين وتاريخ ذلك : رضوى» (منزوی ۴۴۱:۲) .

آغاز: بسمله . اما بعد الحمد و الصلوة فيقول ... محمد المشتهر
ببهاء الدين العاملی ... انه قد يعرض للبال في بعض المجال ملال يمنع
من مطالعة العلوم الدينية ... قال ... اخبروني عن اسم كتاب بعضه من
الحراف النورانية واکثره من حروف الزيادة .

انجام : والعاقل يکفيه الاشارة و الباجهل لا ينتفع بالف عباره (سوده
فى عام تسعة عشر بعد المائة والالف) .

[۱۴۴ - ج]

شماره دوم دفتر است و مورخ ۱۱۱۹ ، حاشیه «منهجه» پاره ، گ ۱۴ پ - ۱۶ .

لوامع الأسرار فی شرح مطالع الأنوار

قطب رازی بر لوامع الانوار ارمومی این شرح را نوشته است.

[۳۷ - ب]

بخاطر نستعلیق روز نجاشیه ۲۷ ع ۱۰۹۷/۱ در سپاهان نوشته محمد مخصوص شریف، وقف مهد علیا
برای مدرسه تازه ساز خود در ۱۹ شعبان ۱۳۷۴ (۹۳۳۸).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی مقواei بالولا.
۰۹×۱۷/۰۵×۳۶۸ - ۱۹س۹

باب

این رساله از ارسسطو دانسته شده و گویا از کتاب مسائل او گرفته باشند (ف
(۳۳۵ .)

[ب - ۷۲]

شماره دوازدهم دفتر است و بهمان نستعلیق شماره های پیش و مورخ پایان ج ۱۳۹۴/۱ ۱۵۶۵
پ ۱۵۹ .

ما تلحظ في العوام (رسالة في ...)

ابوالحسن علی بن حمزه کسائی در گذشتہ ۱۸۹ برای هرون رشید این رساله را
نوشته و در آن اغلاط عوام را روشن بداشت و بروکلمن آنرا بچاپ رسانده است
(معجم المطبوعات ۱۵۵۹).

آغاز: بسم الله . نصليه . هذا كتاب ما تلحظ فيه العوام مما وضعه على بن
حمزة الكسائي للرشيد هرون ولا بد لاهل الفصاحة من معرفته . يقول
حرصنت بفلان بفتح الراء .
انجام : كما ينهمي الخضاب في اليد .

[٧٦] - ب

شماره ششم دفتر است و بهما نگوشه خط شماره پیشین آن ، همه این شماره‌ها از ۳ تا ۶ حواشی لغوی دارد، گ ۴۹ پ - ۵۴ پ .

مبادی الوصول الى علم الاصول

علامه حلی مؤلف این رساله کوچک اصولی است که بچاپ رسیده و شرح هم شده است .

(ف) ۱۷۲۲ و ۱۷۲۸ و ۱۷۴۴ .

[۲۱۷] - ج

شماره هفتم دفتر است و بخط نسخ شماره پیشین آن با عنوانهای شنگرف مورخ ۱۰۴۸/۱۳۷ ج ل « ح ل » دارد ، گ ۱۵۴ پ - ۱۸۷ پ .

[۵۶] - د

شماره بیکم دفتر است و بخط نسخ مورخ روز ۲۲/۳/۹۵۱ با عنوانهای شنگرف، گ ۱ پ - ۴۰ پ ، مالک حسن ظهیر دیباچی ، یادداشت ۱۴ شوال ۱۰۳۵ و ۱۰۳۶ در پایان دفتر هست (۱۰۷۴۴) کاغذ سمر قندی - جلد مقوا .
۰۹۲×۷/۵۵۵۸ - ۱۷×۱۳/۵۵۵۸

بِرَزَ الْقُوَّاتُ الْأَعْرَابِيَّةُ مِنْ الْقُصْيَدَةِ الْمُجْرَادِيَّةِ

شرحی است بر قصيدة مجرادیه درباره حکم جمله و نظر .

آغاز: بسمله . وبه نستعين . يقول عبدالله تعالى أسيير ذنبه ... على بن احمد بن محمد الجزوی الرسمو کی کان الله له معيناً آمين . الحمد لله رب العالمين وصلواته وسلامه على سيدنا محمد . . . وبعد فلما كانت قصيدة الشیخ... ابی عبد الله محمد بن عمر ان المشهور بال مجرادي السلوی رحمة الله ... من اجل ما الف في قواعد الاعراب . . . ولم اقف على شرح لها ... طلب مني بعض الاخوان تقييضاً يقرب غامض معناها

انجام : والعلامة معطوف على المجد قال مؤلفه ... هذا آخر ما يسر الله تعالى من تاليفه هذا التقسيم وفرغت من تسويفه عاشر جمادى الآخرة عام خاتم عشرة مائة من الهجرة النبوية صلى الله على مهاجرها وسلم .

[ج-۴۷۶]

شماره ششم دفتر است و بهمن خط شماره پیشین آن مورخ روز ۲۷ شعبان ۱۳۷۹، گ ۵۶ ر -

• ۱۸۰

المثلث في اللغة

ابوعلى محمدبن المستنير قطرب نحوی لغوی در گذشته ۲۰۶ این رساله را ساخته است. در آن معانی کلماتی که در عربی سه گونه خوانده میشود آمده و چندنوع از آنها یاد گردید و آن بچاپ هم رسیده است (معجم المطبوعات ۱۵۱۶).

آغاز: کتاب مثلث عن قطرب . وهو الحرف تراء فى الكتابة واحداً ويتصرف على ثلاثة اوجه . النوع الاول منه النمر والغمرو الغمر.

انجام : صل لجامها .

[۷-۲۹]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ با عنوان شنگرف از سده ۱۳، ۴۸، ۴۲-۴۳ ر.

المثلث في اللغة

این رساله در نسخه‌ها به ابوحبيب تمام بن عبدالله بن سلام لیخمی نسبت داده شده و در آن آنچه که قطرب نیاورده است یاد گردید.
آغاز: هذاما زاده ابوحبيب تمام بن عبدالله السلام اللخمي مما لم يذكره
قطرب . الا الا الا . فاما الا بالفتح فالبريق .

انجام : والجنة بالضم الواقية وهو الترس (تم کتاب المثلث).

[۷۵] - ب

شماره سوم دفتر است و بهما تکونه خط شماره بیشین آن، ۴۲۳۵ ر. ۴۵ پ.

مجمع البحرين و مطبع الزيرين

شیخ فخر الدین بن طریح نجفی طربی حی مؤلف این فرهنگ عربی است و در آن لغات غریب قرآن و حدیث را شرح داده است (کشف الحجب ۸۸).

[۱۴] - ب

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف از سده ۱۴ (۴۴۷۸).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سیز آرامته بگل و بوته و مقواهی.
۳۰×۴۰×۱۲/۵ س ۳۴ - ۳۰×۴۰×۵ ۳۷۸

مجمع البيان

طبرسی امین الاسلام ابی علی فضل بن حسن طبرسی طوسی دانشمند شیعی سده ششم این تفسیر را در ده جلد بنام ابی منصور محمد بن یحیی حسینی نقیب در شصت سالگی ساخته و در سالهای ۵۳۶ و ۵۳۹ بدان می پرداخته است (ف ۱۳۹۸) این تفسیر پنج بار در ایران و صیدا و مصر بچاپ رسیده است (منزوب ۱۹۵: سپه ۱۶۷ - طوس ۶۰: ۱).

[۳۳] - ب

این نسخه از سوره عنکبوت است تا فلق است (جزء دهم) که در روز پنجشنبه لیمه ذی قعده ۵۳۶ با نجام رسیده است ، بخط نسخ است باعنوان و نشان شنگرف از ابوالقاسم بن ابوالمعصوم از «محال اربعه» در روز سه شنبه ۶ ذی قعده ۱۴۳۰ (۵۳۰۳۶).

کاغذ فرنگی نخودی - جلد تیماج مشکی مقواهی.
۳۰×۴۰×۱۴ س ۳۱ - ۳۰×۴۱ ۳۷۷

المحاكم بين شراح الاشارات

قطب رازی در این کتاب میان دو شراح اشارات ابن سینا : امام رازی و خواجه طوسی، او ری میکند (فهرست د کتر مهدوی ص ۳۶ - ف ۳۴۷).

[۴۰ - ج]

بخاطر نسخه رفیع الدین محمد بن قاسم رشتی کوچسفهانی در مدرسه آقا مبارک سپاهان در روز چهارشنبه ۶ صفر ۱۱۰۵، نسخه ملک محمد کاظم بن حاج محمد صادق سپاهانی در ۱۲۸/۱ بوده و آن را بهشت «روفیه نقره» خریده بود، در ۱۱۶۱/۱ داخل کتابخانه ای شده بود، در ملک حسن بن اسماعیل رشتی کوچسفهانی در ۱۲۳۵ و علیقلی میرزا در ۱۲۷۰ و علی بن شیخ احمد بن زین الدین بوده است، وقف مهد غلیبا برای مدرسه تازه ساز خود در ارجح تهران در ۱۸۷۴/۱۴۸۱، حواشی دارد باشانه «س» شامل طبیعی والی است (۹۳۵).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی مقوایی عطف قهوه‌ای .
۰۹۷×۱۲۳۹ - ۱۲۳۹×۰۹۷ - س ۱۲۴۰

المحصول

امام فخر رازی مؤلف این کتاب اصولی است (ف ۱۷۰۳) نسخه‌های ازان در طوس (۲۱۰:۲) و دانشگاه (ش ۱۲۴۰ و ۱۹۰۸) هست.

[۱۴ - ج]

بخاطر نسخ باعنوان و نشان شنگرف از سده ۱۱ و دو برق در آغاز و دو برق در میانه و شش برق در انجام تازه و نو نویس است، نسخه نیمه نخستین کتاب است تا بایان مبحث نسخ، حواشی اراده آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم رب العالمين ... قال مولانا الصدر الامام ... ابو عبد الله محمد بن عمر بن الحسين الرازی ... الكلام في المقدمات وفيه فصول الفصل الاول في تفسير اصول الفقه .

انجام : المسئلة الثانية اذ اقال الصحابي كان هذا الحكم ثم نسخ ... و ان كان قد اخطأه فيه ... والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمأب (تم النصف الاول من كتاب

المحصل) (۳۶۵).

کاغذ سپاهانی آهارمهره - جلد مقوای .

۰۹۰×۱۲۳۹ - ۱۲۳۹×۰۹۷ - س ۱۲۴۰

المختصر

سعدالدین مسعود تفتازانی (م ۷۹۲) بر تلخیص المفتاح این شرح مختصر را نوشته و آن دوبار بچاپ رسیده است (ف ۲۱۹۸).

[۳۸۹ - ج]

بخط نسخ با نشانهای شنگرف و متن و اشعار بشنگرف و حواشی دارد، در روز آذینه نیمة رجب ۱۰۴۶ نوشته شده است، تاریخ رایاک کردند و آشکار اخوانه نمیشود (۱۸۸۲).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوائی.
۱۷×۱۲ س ۱۲ - ۲۱×۱۴ س ۲۰۵.

المختصر (الفاتح)

محقق حلی مؤلف این کتاب مختصر فقهی است که آن را از شرایع خود گزین کرده است. این کتاب چندین شرح دارد و یکبار در ایران بسال ۱۳۲۴ ق و یکبار دیگر در مصر بچاپ رسیده است (ف ۲۰۰۲).

[۶۰ - ج]

بخط نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف و حواشی دارد و در روز شنبه ۱۴۶ ذیحجه ۱۰۸۰ نوشته شده است، یادداشت عبدالعظیم بن محمد باقر حسینی در بایان و تملک محمود بن ملا عبد‌الله ملقب به لاجاجی با بافوشانی سپاهانی ۱۲۷۵/۲ در آغاز هست (۱۵۰۶).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوائی.
۱۸×۱۲ س ۱۸ - ۲۵×۱۳ س ۲۷۴.

[۱۷۳ - ج]

بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف محمد علی بن ملامحمد رضی دماؤندی در ۶ ذیحجه (سده ۱۴۵) وقف مدرسه نازه ساز مهد علیا در ۱۳۷۴ (۹۳۷۴).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی.
۱۴/۵×۹/۵ س ۱۲ - ۲۰/۵×۱۵/۵ س ۱۴۳.

[۳۰۷ - ج]

بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف از سده ۱۳ و یک صفحه‌ای کم دارد (۹۴۲۷).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی .
۱۳۲×۱۵۶×۸/۵ س ۱۶ - ۳۰/۵ × ۱۵۶×۸/۵ س .

[۵ - ۵]

بخط نسخه ملیق با عنوان و نشان شنگرف از سده ۱۳ و اندکی افتاده دارد و حواشی دارد
(۵۳۰۵۱) .

کاغذ سپاهانی - تیماج سرخ ضربی مقوایی .
۱۶۰×۱۳۷×۷/۵ س ۱۵ - ۱۸/۵ × ۱۳۷×۷/۵ س .

هدارك الأحكام في شرح شرائع الإسلام

سید شمس الدین محمد عاملی جبعی (۹۴۶ - ۱۰۰۹) شرحی بدین نام برش ایع
محقق حلی نوشته و در سالهای ۹۸۹ تا ۹۹۸ بدان می پرداخته است .
(سپه ۱ : ۴۰۰ - طوس ۴۹۵:۵ و ۶۱۱) .

[۱۵ - ب]

بخط نسخ باعنوانهای شنگرف از سده ۱۳ ، از نیمه های ز کوہ است تا پایان حج که در روز
پنجشنبه ۴۵ ذی حجه ۹۹۸ تالیف آن بانجام رسیده است .
وقف حاجی ملاحسن بسطامی در ۱۳۹۰ (۹۳۲۹) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی ضربی مقوایی .
۱۳۰×۳۱×۴۰/۵ س ۳۱ - ۳۱×۴۰/۵ س ۳۰۵ .

[۹۳ - ب]

بخط نسخ با عنوانهای شنگرف از سده ۱۳ ، در ۱۴۳۵ ع/۱۴۹۰ از آن شیخ حمود بن شیخ سلمان
رکابی بوده و مالک دیگر آن سید عیسی بن سید هاشم بجزائی و عالی بن مبارک بن علی خطی احسانی بوده اند ،
نسخه از آغاز است تامیانه صلوة و افتاده دارد (۴۸۳۴۸) .

کاغذ فرنگی - جلد مقوایی .
۱۹۰×۱۲/۵ س ۴۳ - ۲۸×۱۸/۵ س ۴۳ .

[۱۵۰ - ج]

بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف از جعفر طریحی در سده ۱۳ ، جزء نخستین است و از آغاز
افتاده (۹۳۶۸) .

کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوائی .
۱۵/۵۷۱۰ - ۳۱ سس ۹×۱۶

الْمَذْكُورُ وَالْمَوْنَثُ (المختصر في ...)

رساله‌ایست که از کلمات مذکور و مؤنث عربی در آن گفته‌گشده است .
آغاز : اصل الاسماء و الصفات كلها التذکیر حتی يدخل علیه‌ها علامه
تؤذن الثانيث وینبئ عنہ .
انجام : نحو قوله قطعه الشیاب اقطعهها .

[۷۵ - ب]

شماره چهارم دفتر است و بهمان گونه خط شماره پیشین آن، ۳۵ پ - ۴۶ پ .

هـ آة الآخرة

از فیض کاشانی است و بچاپ رسیده است (ف ۶۸۱) در باره تاریخ دریابیان آمده:
«مصنوع تاریخ شداین تعمیمه رفت گذر ز اینه آخرت»

[۴۰۳ - ج]

شماره هشتم دفتر است و بهمان گونه خط شماره پیشین آن، ۳۶۴ پ - ۳۷۴ ر .

مسائل الخلاف

از شیخ طوسی است و بهترین کتاب فقه تطبیقی است که دانشمندی شیعی نوشته است (ف ۲۰۱۸) .

[۴۸ - ب]

بنخط نسخ باعنوان شنگرف از سده ۱۳، در صفحه عنوان دارد که ۴۹ جزو است و چهار جزو آن شش برگی است و هر جزوی شمشاد و نود و نیم بیت و بیتها کتاب سی و سه هزار است (۱۰۵۴۶) .
کاغذ فرنگی آهار مهره - جلد تیماج سبز ضربی مقوائی .
۱۱/۵۷۱۰ - ۳۶ سس ۱۱×۲۱ - ۴۰/۵۷۲۸۵

المسائل المذهبیات

پرسشها ایست که سید نجم الدین مهندی مدنی از علامه حلی کرده و پاسخ گرفته است (ف ۲۰۲۱)، نسخه‌های آن یکسان نیست.

[۱۰ - ۵]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ و عنوانهای درشت‌تر و چلیپا نوشته شده و از سده ۱۱ است،

ص ۷ ب - ۳۶ ر - ۹/۵ × ۱۸

بخش نخستین :

آغاز : بسم الله . وبه نستعین . هذه مسائل و رسائل لمهنابن سنان بن عبد الوهاب الحسيني الى الشیخ الامام ... الحسن ... الحلی قدس الله روحه و نور ضریحه فاجاب عنها رحمة الله بخط يده و قرأه على رحمة الله عند الاجتماع به في الحلقة المحرورة سنة سبع عشر وسبعينه وكتب السؤال والجواب والرسائل من غير زيادة ولا نقصان وبالله المستعان . مسألة المؤمن هل يجوز ان يكفر.

انجام : ومثل هذه المسائل الاصولية قل ان يخلوا احد من العقلاط منها باسرها وقد يحتاج كثير منها الى التنبیه والتثیل (۷ ب - ۳۶ ر ، فردیک به نسخه دانشگاه ،

بخش دوم :

آغاز : صورة ما كتب مهنا بن سنان يقبل أبواب الحضرة العالية المولوية .
انجام : عن محمد بن يعقوب الكليني عن رجاله المذكورة فيه في كل حديث عن الآئمه (ع) وكتب حسن بن يوسف المظہر الحلی في ذی الحجه سنة تسع عشره وسبعينه حامداً وصلیاً (۳۶ ر - ۳۶ ب ، فردیک به آنچه که در دنبال بخش یکم نسخه دانشگاه است در آغاز وانجام در این یکی است که سلسلة روایت علامه یاد شده است و کامل است) .

بخش سوم :

آغاز : مسألة في من طلق زوجته ثم راجعها باللفظ .

انجام : وان طال السفر وعظمت المشقة (۳۶ ب - ۳۶ ر) .

بخش دوم دانشگاه .

المسائل الناصریات

از علم الهدی سید مرتضی موسوی بغدادی است (ف ۲۰۲۵).

[ج - ۴۱۶]

شماره چهارم دفتر است و به ماتگو نه خط شماره پیشین آن از سده ۱۳، ص ۱۸۳ پ - ۴۵۵.

المسائل النصيحة

علاءالدین ابی الحسن علی بن زهره حسینی از علامه حلی و پسرش فخر المحققین
پر سشهائی در کلام و فقه کرده و پاسخ گرفته است. پرسنده همان است که علامه حلی
در ۲۵ شعبان ۷۲۳ با اجازه روایت داده است و همین است که به «اجازه کبیر» نام بردار
است (اجازات بحار مجلسی ص ۲۱ - ۲۸).

نیمة دوم رساله پاسخهای پسر علامه است پرسنده (گ ۳۰ پ).

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم . الحمد لله على سوابع نعمته التوان و صلواته على سيدنا
المبعوث إلى كافة الخاص والعام ... و بعد فهذه مسائل نقلتها من خط
السائل عنها وهو مولانا القيم الشیخ السعید علاء الدین ابی الحسن
علی بن زهرة الحسینی ... و من خط المحبوب عنها و هما سیدنا و
مولانا ... جمال الملة و الحق و الدین ابی منصور الحسن ... و ولده
سیدنا ... فخر الملة و الحق والدین ابوطالب محمد ... مسئله قال بعض
ان قول كل واحداً فعلت كذا عبارة عن امر زبانی .

انجام : مسئله ما يقال سیدنا فیتیم مات والده و خلف ارض ... الجواب
لازکوة علی مال الیتیم ... ما يظن به برائة ذمته به (تم ذلك والحمد لله
رب العالمین).

[ج - ۱۷۸]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ با عنوانهای شناخته از سده ۱۳، ص ۲۴ پ - ۶۸ ر(69) ۲۵۷
کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقواei .
۱۳۲ × ۱۵۵ - ۲۱ × ۸/۵ س ۵/۱۵

المساحة (مختصر في أصول ...)

این رساله در مساحت اشکال است در چند فصل .

آغاز: بسم الله . هذا مختصر في اصول المساحة . المساحة تقع على ستة اشكال المربعات والمتلثات والمدورات والمقوسات والمطلبات وذوات الأضلاع الكثيرة .

انجام : اذا ماست الدايره جميع الاضلاع والاقطاع مثلثات ومسح (تم الكتاب بعون الله اعلم) .

[۳۹۷ - ج]

شماره نهم دفتر است وبهمان نسخ شماره پیشین آن، گر ۱۹۱۲ - ۱۹۲۰پ، پس ازین شعرهایی است بفارسی و در ریاضی با یک جدول و یک صفحه از رساله‌ای در معرفت تقویم در بنج فصل که از روی معرفت تقویم طوی ساخته شده است و بفارسی .

مسالك الأحكام

شهید ثانی شرحی باین نام بر شرایع محقق حلی نوشته است (ف ۲۰۳۵).

[۴۷ - ب]

بخاط نسخ باعدها شنگرف از سده ۱۲ و حاشیه «س م د قدس سره ، م ق رحمه الله» دارد ، نسخه از وقوف و صدقات است تا پایان لمان ، ملک محمد هادی حسینی ووف ۱۱۵۸ (۱۹۴۹). کاغذ سپاهانی نخدی - جلد تیماج فهودای مقوائی گردان مشکی . ۳۱×۱۹۵۳ - ۳۲×۱۲ س ۴۲۸ .

[ج - ۴۵]

بخاط نستعلیق از سده ۱۲ و عنوانها سفید مانده ، نسخه از نیمه های خلخ است تا نیمه های فرائض و بارهای از حج نیز در پایان گذارده شده است (۹۳۵۴). کاغذ سپاهانی - جلد تیماج حنائی ضربی مقوائی . ۱۸×۱۲ س ۴۳۰ - ۳۴/۵×۱۸ س ۴۳۵ .

مسالك البغية إلى مدارك المنية

این کتاب چنانکه از دیباچه آن پیداست از عز الملة والدین کشی است و او باید همان شمس الدین کیشی باشد که استاد قطب رازی بود در آموختن قانون . در این کتاب از بیماریها (از سر سام تاسیموم) و درمان آنها هر یک در چند «مسالک» یاد شده است .

چلبی و برو کلمن از آن یاد نکرده اند و در مجله معهد المخطوطات مجلد ٥ جزء ٢ هم نیامده است .

آغاز بسم الله . رب يسر ولا تعسر . قال مولانا الصدر الامام والجبر الهمام بقية السلف استاد الخلف افضل المتأخرین عز الملة و الدین الكشی رحمة الله : اما بعد حمد الله على سابق آلاء والصلوة على افضل رسلي و اکمل انبیائے و على آله واصحابه و اولیائے فقد ندبني بعض الخلص من اخذانی واحبهم الى من اخوانی الى تجرید مختصر فی المعالجات سجلت على صحة مضمونه تجربی المتواالية و قضت بصدقه ممارستی المتالية ابتدرت الى ملتمسه مت Hwyia في علاج كل علة الاقتصاد على اخصر الكلام و اقربه الى الافهام ... و سمیت الكتاب بمسالك البغية الى مدارك المنية ... فی السر سام هو ورم في احد حجابي الدماغ وفيهما اوفي الدماغ نفسه او فيهما جمیعا .

انجام : عرف انه من السموم المضادة لمزاج (از : فی دفع مضره السموم و بتلخیص المقصود نذکر مقدمة و مسالك اما المقدمة ...) اینجا گویا نزدیک بیان کتاب و چندان اقتاد گی نباید داشته باشد .

[ج - ٥٩]

شماره پنجم دفتر است و در ۱۱۸ پ - ۲۰۹ پ .

مستقemi الاجتهاد في شرح الارشاد و ذخيرة المعاد

سیدحسین بن امیر محمد ابراهیم فزوینی (۱۱۲۶ - ۱۲۰۸) بر ذخیرة المعاد فی

شرح الارشاد محمد باقر محقق سبزواری این شرح را هنگامی که برای برادر خود سید حسن درس میگفته است نوشت. در دیباچه سند روایت و سلسله استادان شارح بدیده میشود و از آن بر میآید که او شاگرد برادر خود سید مهدی و سید نصرالله حائری و محمد علی خوینی بوده است و کتاب معراج الاحکام فی شرح مسالک الافهام دارد (ف ۲۰۵).

نام کتاب در دیباچه هست.

آغاز: بسم الله . نستعين . الحمد لله ذي الجود والانعام الهاي عباده الى
سرائر الفرائض و الاحکام ... اما بعد فيقول . . . ابن محمد ابن اهيم
حسين الحسيني .

انجام : يطلب من المباحث السالفة بعون الرب الجليل . تم ماتيسن
من الكلام في شرح شطر من الارشاد والله تعالى نسئل ان يوفقنا للسداد
... ويتلوه في المجلد الثالث ... احكام الطهارات والنجرات.

[۱۱۹ - ب]

بخاط نسخ باعنوان وثان شترف از سده ۱۳، نسخه از آغاز است تا مبحث تیم ، وقف حاجی سید عبدالجواد بوصیت سید حسین قروینی در ۱۴۴۹ (۵۰۸۳).
کاغذ فرنگی آهارمهره - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.
۳۱۹×۳۱۹ - ۳۵×۱۳ س.م.

هستینگ الشیعیة فی احکام الشریعه

مولی احمد بن محمد مهدی بن ابی ذر نراقی کاشانی (در گذشته ۱۲۴۴) این
کتاب مبسوط استدلالی را در فقه نوشته است (سیه ۵۲۰: ۵ طوس ۶۱۳).

[۷۹ - ب]

بخاط نسخ باعنوانهای شترف که رمضانعلی بن دوست محمد کاشانی از روی نسخه اصل نراقی
در روز پنجشنبه ۳۶ شعبان ۱۲۳۵ نوشته است ، نسخه از صلوة است تا بایان جلدوم که نراقی آنرا در
کاشان در روز آدینه ۱۰ شعبان ۱۲۳۴ با نجام رسانده است (۳۸۰۶۹)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی با دو جدول زرد و مقوایی.

۳۹/۵×۴۰/۵ ۳۵۵ - ۱۳ سس ۴۵۹

الشاعر

صدرای شیمر ازی مؤلف این کتاب است و آن در ۱۳۱۵ بچاپ رسید (ف ۳۵۵).

[۳۰ - ۵]

شماره پنجم دفتر است و بخط نستعلیق باعنوانهای شفتگرف و محمد بن محمد باقر کاشانی در ۳۸
شوال ۱۳۹۴ آنرا نوشته است، ۳۵۸ ر - ۹۶ پ.

المشتق (رسالات فی ۰۰۰)

حجۃ الاسلام سید محمد باقر بن محمد نقی موسوی شفتی رشتی سپاهانی در گذشته ۱۲۶۰ (ریحانة الادب ۳۱۲:۱) مؤلف این رساله است و در آن مباحث منبوط به مشتق رآورده و درباره آنها موشکافی کرده است.

آغاز: الحمد لله الذي ارشد ناطريقه بهداية انبیائه و اوضح لنا نحوه
بعناية او لیائه... فيقول.. محمد باقر بن محمد نقی ... اعلموا ايها الاخوان
ان الاسرار محتاجة تحت الاستار ولا سبيل الى اخذها الا من افواه
الرجال ... فشققت الى نفسي حين الاشتغال بمبحث المشتق الذي هو
جامع لاسرار النحو والاصول و المعانی ... ان اقيم بوظيفتی من الضبط
لمسمو عاتی ... ورتبتها على مقدمة وابواب و خاتمة . اما المقدمة ففي
بيان الفرق بين الاسم والفعل والحرف .

انجام : فالاستمرار المستفاد من المضارع نظير الانصراف المستفاد
من الماضي على مasicق التحقيق فيه . والحمد لله اولا و آخرأ . في سنة
۱۳۱۶ .

[۴۰۶ - ج]

بخط نسخ ۱۳۱۶ ، برخی از تصحیحات در هامش آمده است (48947) .

کاغذ فرنگی کبود - جلد تیماج سرخ
۰۱۶/۵×۱۳/۵ سایز - ۲۱/۵×۸ سایز ۷۲

مشکوٰة الانوار

از غزالی است و بچاپ رسیده است (ف ۴۹۳).

[۴۳ - ۵]

شماره دوم دفتر است و بهمن گونه خط شماره یکم آن مینباشد، محمدبن محمد باقر کاشانی در پسین روز سه شنبه ۱۳۹۸ محرم آنرا نوشته است، گ پ - ۸۰ پ - ۱۱۷.

صایح الاصول

این کتاب مبسوط استدلالی گویا همان باشد که در فهرست سپهسالار (۶۱۶:۱) از احمدبن عبدالله خوانساری دانسته شده و یاد شده که او شاگرد بهبهانی است. از نسخه ما بر میآید که در ۱۲۷۶ و ۱۲۷۷ بدان میپرداخته است.

در تردیک پیایان جلد دوم (۳۴۹/۲-ج) آمده است «ولنعم ما قال الوالد المحقق العلامة طاب ثراه فی المناهج . . وقال المحقق القمي طاب ثراه».

میدانیم که مناهج الاحکام از ملا احمد نراقی است (سپه ۶۱۷:۱) - کشف الحجب (۵۵۶) و گویا مراد منهاج الهدایة کلباسی باشد که در فقه است (کشف الحجب ۵۶۷) چه استشہادی که مؤلف میکند در مورد مسئله فقهی است و پس از این هم عبارتی از بیان شهید میاورد و سپس بازمیگوید که «وفی المنهاج» پیداست که اولی سه و قلم است. در آن باز آمده «السید العلامہ السمعی النجفی فی فوائدہ و والدی العلامہ ادام اللہ سبیحانہ ظلاله فی الاشارات» (تردیک پیایان نسخه ۳-۳۴۹/۲-ج) نیز «وفاق الاستاد هما العلامہ البهبانی فی الفوائد» (کمی پس از آنجا). از «شیخنا المحقق القمي طاب ثراه» و قوانین او بسیار یاد میشود. عبارت «السید العلامہ السمعی النجفی طاب ثراه فی فوائدہ» در جاهای دیگر هم دیده میشود.

در میانه جلد دوم (۳۴۹/۲-ج) دارد «الوالد المحقق العلامہ فی الاشارات» و

« حکم فی الاشارات والدنا المحقق العلامة طاب ثراه » و مانند اینها در جاهای دیگر این نسخه و نسخه شماره ۳۴۹/۳ -ج از ریاض هم در آن یاد شده و نیز آمده: « شیخنا العلامة النجفی طاب ثراه » و « السيد المحقق الطباطبائی فی الوسائل والمفاتیح » .

پس این کتاب از ملام محمد مهدی کرباسی (همنام سید مهدی بحر العلوم نویسنده فوائد) پسر حاجی کرباسی و در ۱۲۹۲ میلادی باشد و این کتاب در ذریعه (۲۷۳:۱) و ریحانة الادب (۳۵۵:۳) آمده و در روضات (ص ۱۰) درباره بزرگترین فرزند کرباسی که گویا همین محمد مهدی باشد دارد « الاکبر منهما المشتهر مصنفاته فی الاطراف ». پسر دیگر کرباسی ابوالمعالی محمد است که در ۱۳۱۵ در گذشت (ریحانة الادب ۱۷۵:۵) . این محمد مهدی رسالت اجتماع امر و نهی دارد و کتابی دیگر در اصول که در ۱۲۵۶ در زاویه عبدالعظیم ساخته است و من آن را دیده ام .

باری این کتاب را یکی از بهترین کتابهای اصولی متاخر اندیده ام و مؤلف بسیاری از آثار انشمندان اسلامی را خوانده و در هر مسئله ای هر چه بهتر بررسی کرده است .

[ج- ۳۴۹/۳]

این نسخه جلد دوم و از مبحث امر است .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم . الحمد لله و كفى والصلوة على نبيه المصطفى . . . . و بعد فهذا هو المجلد الثانی من مجلدات مصابیح الاصول فی مباحث الامر وفيه فصول الفصل الاول فی تحقیق مادة الامر و صیغته وما يتعلق بهما وفيه مصابیح انجام نسخه : وعلى تقدیر صحة الدعوى يكون الفرض المذكور ثابت الداخلي فيه من دلیل (از «الامر الثالث فی بیان نیة الصیبان فی عباداته» پس از دو صفحه و نیم) . بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف ، تصحیحات در هامش ، خط خورده‌گی دارد ، حاشیه «منه» دارد ، تاریخ شروع شب دوشنبه دوم برات ۱۳۷۷ در نسخه دیده میشود نیز دوشنبه ۷ شعبان ۱۳۷۷ و سه شنبه ۸ صفر ۱۳۷۶ (در آغاز نسخه) و تاریخهای دیگر و پیداست که اصل است (۵۸۰۷۶) . کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی ضربی مقواei .

۰۱۴×۱۵/۵۳۲۸۴ - ۲۲×۸/۵ س۳۹

[ج- ۳۴۹/۳]

این نسخه از مباحث عام و خاص است .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم رب العالمين . . . . و بعد فهذا هو العقد الخامس من عقود المصایح فی العام و الخاص وفيه مقدمة و سموط . المقدمة فی تعریفی العام و الخاص .

انجام نسخه : فى جميع الاحكام مع القساوى و فى الشائع المتعارف مع الاختلاف .
ال السادس . (اى «الخامس ان ممادز کرنا يظهر بعض الغفلات الصادرة عن بعض الاعلام»
پس از هفت سطر) .

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف از سده ۱۳ ، تصحيحات در هامش دیده میشود ، حاشیه «منه»
دارد ، خط این نسخه با نسخه پیش یکی است و این هم اصل است (۵۸۰۷۵).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقواei .
۱۴×۲۰ - ۱۵۴۳۶۰ × ۲۱ .

المصایب

سیدمهبدی طباطبائی در گذشته ۱۲۶۰ پسر سیدعلی نگارنده ریاض است (ذریعه
۲۷۵:۶ - ریحانة الادب ۱۴:۳) و این کتاب ما که فقه استدلالی و شرح مانندی است بر
مفایع فیض کاشانی ولی نه بترتیب آن بگواهی نویسنده نسخه ازاو باید باشد گرچه
در فهرست طوس (۵۰۵:۵) مصابیح در فقه از سید محمد مجاهد دانسته شد .

آغاز : بسم الله . کتاب التجارة و المعاملات . والله الموفق . الحمد لله
رب العالمين ... کتاب التجارة مصدر ثان لتجرب من التجرب .

انجام : وان کان الرابع هو الأقرب . (الى هنا جف قلمه الشیف . وقد
تم کتاب ... سیدمهبدی الطباطبائی و کان التاریخ يوم الاربعاء آخر
جمادی الاول من اوائل شهر جمادی الثاني سنة الف وماتین و سبعة و
ثلاثین فی قلم ... جعفر الطریح) .

[ج-۴۴]

بخط نسخ جعفر طریح درج ۱۲۳۷/۲ ، حاشیه «منه قنس سره» دارد ، نسخه تجارت و تکاچ و صید و
ذباحة را دارد وارت (۵۳۰۶۹).
کاغذ فرنگی - جلد مقوایی در آن تیماج مشکی .
۱۵×۲۳ - ۱۵۴۳۱۲ × ۲۱ .

المصایب فی شرح المفاتیح

محمد جعفر بن آقامحمدعلی بن محمد باقر سیاهانی بهبهانی این گزارش را بر

مفاتیح الشرایع فیض کاشانی نوشته است . سرگذشت او در فوائد رضویه (ص ٤٤٩) دیده میشود و از شرح مفاتیح او هم در آن یاد شده است .

[١٠٧ - ج]

بخاط نسخ و متن زیر خط سرخ از سده ١٣ و چنین است :
آغاز : بسم الله . وبه نسمعين . الحمد لله رب العالمين . . . اما بعد فيقول . . . محمد
جعفر بن محمد على بن محمد باقر الاصفهانی البهبهانی الحایری القرمیسی . . . ان
هذا هو الجزء الآخر من المصابیح شرح المفاتیح فی شرح کتاب مفاتیح العطایا و
المروات .

انجام : فلاشی علی ابنه . الحديث . قد تم کتاب العطایا و المروات من المصابیح
شرح المفاتیح تالیف العبد الجانی محمد جعفر بن محمد علی بن محمد باقر الاصفهانی
البهبهانی فی شهر شوال ... سنة الرابعة عشر بعد المائتين و الالف . . . والصلوة
والسلام علی سید الاولین والاخرين محمد وآلہ الطاهرين . (٥٣٦٧)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج زرد .
١٥٩٩٣ - ٣١×١٥٣٩٣ .

وصیاح النقیہ

حاج آقا محمد رضا بن محمد هادی همدانی در گذشته ١٣٢٢ بن شرایع محقق
حلی این شرح را نوشته و کتاب طهارت آن را که جلد نخستین است در شب آدینه شوال
۱۲۹۴ با نجام رسانده است . این کتاب بچاپ رسیده است (احسن الودیعه ١٧٩: ١). علماء
معاصرین ص ٧٥ .

[١٤١ - ج]

این نسخه تنها طهارت است و بخط نستعلیق و متن نسخ و باید نسخه اصل باشد (٥٣٠١٣) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقواطی .
١٥٥٣٥ - ٣١×١٦٣٥٢ .

المطالب المظفریة فی شرح الرسالة الجعفریة

مولانا محمد بن ابی طالب استرابادی (سده ١٠) شاگرد محقق کر کی این گزارش

آمیخته با متن را بررساله جعفریه استاد خود در زمان او نوشته و بنام امیر سیف الدین
مظفر بتکچی گرگانی ساخته است.

در دو نسخه ماما نزد نسخه شماره ۹۳۱/۲ دانشگاه نام کتاب و نام امیر یاد نشده
است (۱).

[۳۴۰ - ج]

این نسخه بخط نسخ سده ۱۴ است، با عنوانهای شنگرف، مورخ چاشت روز چهارشنبه ۱۵ ارمضان ۹۴۶
آغاز افتاده است، از نیمة مبحث نفس است تا سه سطوح از صلوة آیات (۵۲۹۷۶).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقواهی فرسوده.
۰۱۵/۵×۹/۵ س ۱۹ - ۰۲۰/۵×۱۴/۵ س ۲۱۷

[۳۱ - ۵]

این نسخه کامل و بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف، مورخ چاشت روز چهارشنبه ۱۵ ارمضان ۹۴۶
است، نیمة نسخه کتاب پنسخ درشت تازه تراست (۴۲۲۲۹).
کاغذ سپاهانی - جلد روغنی مقواهی رنگ پریده.
۰۱۴×۸/۵ س ۲۸۳ - ۰۱۸×۱۱/۵ س ۲۱ - ۰۱۷/۵ س ۲۱۳ × ۷/۵ س ۲۱۶

مطالع الانظار في شرح طوالع الانوار

شمس الدین محمود اصفهانی (۷۴۹-۷۷۴) بر طوالع الانوار بیضاوی این شرح را
نوشته است. این کتاب در آستانه بسال ۱۳۰۵ بچاپ رسیده است.
(چلبی ۱:۱۰ - معجم المطبوعات ۴۵۴ - طوس ۱:۷۳-۷۶ و ۵:۲۴۵ - مجلس
۰۵۰:۲ - ۰۵۱)

[۳۱۷ - ج]

بخاط نسخه ریز با عنوانهای شنگرف و باحواشی «سید» مورخ ۸۵۰ دو برق آغاز نونویس است،
نسخه دیباچه را ندارد، در پایان دو بند است یکی از شرح مقاصد (۵۲۹۹۲).
کاغذ سمرقندی - جلد تیماج زرد ضربی مقواهی.
۰۱۶×۹/۵ س ۱۴۴ - ۰۱۶×۱۳/۵ س ۱۴۴

---

۱ - طوس ۵:۵۰۶ ش ۲۰۸۳۲ و ۸۳:۲۰ و ۱۲۶ و ۱۲۷ و ۱۲۸ و ۴۱۲ و ۴۱۳ و ۴۱۴ - فهرست
دانشگاه ۳: ۲۰۴۶

المعارف الالهیة

پیرزاده محمد رفیع زاهدی از دانشمندان سده ۱۱ مؤلف این کتاب است (ف ۳۶۱) چنین است فهرست آن :

المقدمة في بيان مائية الحكمة وانيتها ودرجاتها في العلوم واقسامها وفضل بعضها على بعض وفيها معرفتان .

المقالة الاولى في الشيء والوجود وانقسام الموجود الى الواجب والممکن و في اثبات وجوب الوجود وفيها سبع معارف .

المقالة الثانية في الوحدة والكثرة و ما يتعلق بها و فيها اثننتي عشر معارف .

المقالة الثالثة في الكلي والجزئي وفيها عشرة معارف .

المقالة الرابعة في العلم والمعلم و فيها سبعة معارف .

[٥٨ - ٥]

بخاط نسخ باشانه‌های شنگرف از سده ۱۲، از پایان افتاده و بدینجا «کما بینته‌ها سابقاً فهم لولها» از «المعرفة السابعة» از «المقالة الرابعة» میرسد (۲۵۷۷۲).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .
۱۶×۱۱۵۳۱۴ - ۱۳×۷ س۱۵ .

المعالم

جمال الدین ابو منصور حسن عاملی (۹۰۹ - ۱۰۱۱) مؤلف این کتاب است (ف ۱۷۲۲).

[۱۰۶ - ج]

بخاط نسخ باعنوان و نشان شنگرف و باحواشی «سلطان» بخط نستعلیق از سده ۱۳، وقف شوال ۱۳۶۹ (۵۲۹۲۴).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوایی .
۱۴۵×۲۱ - ۱۴۵×۱۱۵ س۱۴۷ .

[۱۷۷ - ج]

بخط نسخ باعنوان شنگرف باحوالی «سلطان ، آقامحمد باقر» بخط نستعلیق مورخ روز پنجشنبه

۱۲۲۸ (49432) .

کاغذ فرنگی - تیماج حنایی ضربی مقوائی .

۱۳×۸ س ۹ - ۲۱×۱۵/۵ س ۵۸

[۳۳۱ - ج]

بخط نسخ باعنوان ونشان شنگرف باحوالی «سلطان ، صالح ، منه» بخط نستعلیق از مولانا

خواجه این خواجه شاه علی قاینی در طوس در ۱۰۶۶/۴/۱۰ (9379).

کاغذ سپاهانی فرودی - جلد تیماج سبز .

۱۱×۶ س ۱۶ - ۲۰×۱۲/۵ س ۱۵۳

[۳۴۰ - ج]

بخط نسخ بانشان شنگرف و عنوانها سعیده اند، و میرخ بایان رمضان ۱۲۲۴ نوشته محمد مهدی حسینی

فرزند محمد صفائی و امشهای ، حوالی «صالح» دارد بخط نستعلیق (1951).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سبز مقوائی تازه .

۱۳×۱۵/۵ س ۱۲ - ۲۳×۱۵/۵ س ۷۵

المعجزة (ظہورہا عن الائمه)

در این گفتار که گویا بابی از کتابی باشد در چند پرسش و پاسخ ویک فصل از معجزه گفتگوشده است .

آغاز: بسم الله رب يسر و وفق لمرضاتك يا كريم . باب من الكلام في ظہور المعجزات على الائمه من الله تعالى لا ولیائه الذين ليسوا بانبیاء تکرمة لهم .

انجام: وهذا ممافضل فيه .

[۷۰ - ج]

شماره نهم دفتر است و بهما تکونه خط شماره پیشین آن، ۳۷ ب - ۴۹ .

المغني فی أصول الفقه

جلال الدین عمر بن محمد خبازی خجندی حنفی (۶۸۱م) المغني فی أصول الفقه را در چند مقصود نوشته است (چلبی ۴۷۲:۲).

[۳۴ - ۵]

بخاط نسخه سده ۱۰، آغاز و انجام افتاده و چنین است :

آغاز : هذا المقال حديث صوم الوصال و تخلع النعال (بحث امر).

انجام : لان السكرادالم يجعل عذرالم يجعل دليل عدمه (فصل في العوارض المكتسبة)

نام کتاب و مؤلف در بالای صفحه یکم نسخه ما بخط دیگر آمده است، حواشی دارد

بخاط دیگر (48359) .

کاغذ سمر قندی - جلد مقوا .

۱۰س×۱۵م×۱۴/۵م - ۱۷/۵م

المغني فی شرح الموجز

شرحی است بر موجز علاء الدین علی فرشی از سدید الدین کازرونی (زنده نزدیک ۷۵۰) و او در آن از شروح قانون بویژه شرح قطب شیرازی کازرونی و شرح فرشی و از سخنان استاد خود بر هان الدین حسینی عربی و از سخنان میروسی و مسیحی و ابن ابی صادق و ابن هبل و ابن بیطار و زهر بن زهر (در تیسیر) بهره برده است. نام کتاب در دیباچه دیده میشود.

[۱۱۶ - ب]

این نسخه شرح فن ۳۹۱ است و عبدالجکیم حسینی تفرشی در مدرسه جده آزاد نوشته است، بخط نستعلیق است و متن زیر خط مشکی از سده ۱۱۰، از آغاز و انجام افتاده و برگها آشناه صحافی شده است، یادداشت ۱۰۹۲ در بایان هست بهمین خط (9352).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز مقوا نی تازه.

۱۳۸س×۱۹م×۲۵م - ۲۷س×۱۲م

مفاهیح الاصول

سید مجاهد محمد بن علی طباطبائی کربلائی در گذشته ۱۲۴۲ این کتاب اصولی مبسوط را تالیف کرده و آن در تهران بچاپ سنتگی رسید. او مبحث نسخ را که پایان جلد نخستین است در روز ۲۷/۳/۱۲۰۳ در تعارض و تراجیح را در روز آدینه ۲۶ صفر ۱۲۲۶ با نجام رسانده است. در کشف الحجب (ص ۵۳۷) تاریخ تالیف روز ۲۶ صفر ۱۲۴۲ آمده است ولی در نسخه ما چنین چیزی دیده نمیشود.

(ریحانة الادب ۴۴۷:۲ - مجلس ۱۱۷:۴).

آغاز: بسم الله . وبه نستعين . الحمد لله رب العالمين . . . باب مفاهیح اللغات قال الله ... ما أرسلنا من رسول إلا لسان قومه . القول في الدلالة مفتاح : اختلف العلماء في أن اللفظ هل يدل على معناه بالذات أو بوضع الواضع على قولين .

انجام : ولكن الاحتمال الأول لا يخلوا من قوة وقد فرغ من كتابة هذه الأسطر مؤلفها ... محمد بن علی الباشمی العلوی الطباطبائی نسباً والکربلائی مولدا و موطننا و اسئل الله العظیم ان يجعل تالیف هذا الكتاب خالصا لوجهه الکریم . . ويقوى به الدين المبین انه اکرم الاکرمین وارحم الراحمین وكان الفراغ من التأليف في يوم الجمعة وهو السادس والعشرين من شهر صفر المظفر سنة الف و مائتين وستة وعشرين بعد الف ... على هاجرها آلاف سلام وتحية .

[- ۳۳ - ب]

۴۴ ماره یکم دفتر است و يحيط نسخ حسین بن ملا گلام بن محمد علی رضا ارانی در مدرسه سلطانیه در روز دوشنبه ۳۸ ربیع اول ۱۳۶۶ و مبحث نسخ را در ۱۳۶۵/۱۴۲۷ نوشته است (ص ۱ ب - ۳۱۷ پ) بس ازین در ۳۵ پ - ۴۲۱ - ۴۱۸ پ نهاده است در حجتی ظن که دانسته نشان از کیست (۵۳۰۴۰) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوا ای .
۰۴۲/۵×۱۳/۵ س ۳۹×۳۱ س ۳۴۹

[۱۰۹ - ب]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف سده ۱۳۶، در پایان جلد نخستین تاریخ روز بینجشن ۲۹۵/۱ ج ۲۹۴ میشود، حاشیه «ه م ت» دارد و یادداشت تملک ۱۳۱۴ (۱۰۷۵۶) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج تریاکی مشکی مقوایی .
۲۱×۱۱ س ۳۴ - ۳۷×۱۷ م ۲۸۱

[۱۱۸ - ب]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف سده ۱۳۷، وقف ۱۳۷ با تولیت حاج محمد ابراهیم (۵۸۰۸۰) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوایی .
۲۳×۱۳ س ۳۱۸ - ۳۱×۲۰ م ۳۱۸

مفایح الشیرائع

فیض کاشانی مؤلف این کتاب فقهی است و آن متنی است بنوش اخباریان (ف ۲۰۶۱) .

[۸۹ - ب]

بخط نسخعلیق با عنوان و نشان شنگرف، از آغاز است تا نیمه‌های فرانش، عنوانها در نیمة دوم
نسخه سفید مانده، حاشیه «منه» دارد و از سده ۱۳ است، عبدالمحمد بن حاجی میرزا عابد حسینی در
روز سه شنبه ۸ محرم جلد یکم را نوشته است، مالک سردار کابلی در ۱۳۴۸ (۵۰۶۱) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .
۲۳×۱۶ س ۳۱ - ۳۹×۲۱ م ۱۴۲

[۴۳۷ - ج]

بخط نسخ با عنوان شنگرف مورخ ۱۲۱۸، از آغاز است، تا پایان فن عبادات و سیاست
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوایی .
۱۴/۵×۸۱۷ - ۲۱×۱۵ م ۲۱۶

[۳۱۹ - ج]

بخط نسخعلیق باحواشی و باعنوان و نشان شنگرف، از فن العادات و المعاملات است تا پایان
کتاب که تاریخ تالیف ۱۰۴۳ دارد، نسخه از سده ۱۳ است (۵۰۶۱) .
کاغذ فرنگی آهارمehr - جلد تیماج تریاکی درون مشکی مقوایی .
۱۴/۵×۶۱۵ - ۲۱×۱۲ م ۲۲۳

[ج- ۳۴۱]

بخط نسخ باعنوان شنگرف از سده ۱۱، از میانه مقایع و مشارب است تاخاتمه‌فی الحیل
الشرعیة، از آغاز و انجام اتفاقده است (۱۹۴۶).
کاغذ سپاهانی موریانه خورده - جلد تیماج سبز مقواهی.
۱۰۱-۵۷/۵-۳۳×۱۲/۵۶۳-۳۶۱-۵/۱۶

دُنْيَةِ الْغَيْبِ

از امام فخرالدین ابوعبدالله محمدبن ضیاءالدین عمر بن حسین بن علی قبرستانی رازی در گذشته ۶۰۶ دانشمند متکلم و فیلسوف و تفسیریست بر قرآن کریم (جلیلی ۴۷۶:۲ - سپه ۱۵۵:۱ - طوس ۴۹۹:۴ - دانشگاه ش ۱۹۹۲).

[۱۰۳]

بخاط نسخ باعنوان و نشان شنگرف از سده ۹، محمد مقیم شجاعی بن صفی الدین محمود بن قاسم بن شرف الدین بمان (۶) شریف شیرازی در آغاز صفر ۱۰۱۱ دارندۀ نسخه بوده است . نسخه جزء دوم است از آیه ۳۴ تا ۱۶۹ سوره بقرة (۲۵۷۶۸).

کاغذ سمر قندی - جلد تیماح مشکی ضربی مقوایی .

۱۷۴ - ۴۰/۵×۱۵/۳×۳۲ - ۳۰/۵×۲۰/۵

دفتار الأصول

گزارشی است بر المختب فی اصول المذهب یا مختب حسامی از ابن ابی المناقب حسام الدین ابوالوفاء محمد بن محمد بن عمر اخسیکشی (۶۴۴م)، چلیعی (۵۳۵-۲) از شروح این کتاب یاد کرد و این شرح را نام نبرد و شارح نیزدانسته نیست. (rijhanatul-ādūb: ۵: ۲۳۹).

آغاز: بسم الله . و بك نستعين يا كريم رب تمم بالخير والبركة .

فسبحان من اشرقت بنور قدسه مصابيح قلوب العلماء وانشر حب بشرقة
انسه مقاديس صدور الاولى... وبعد فان اصول الفقه الذى صنفه... حسام
الملة والدین ... محمد بن محمد بن عمر الاخسمكي ... اصول على

المرتبة . . . فاستخرت الله تعالى و استعننته في شرح دقائقه و كشف
حقائقه . . . و سميتها مفتاح الأصول . . . قال المصنف . . . : اما بعد حمد الله
علي نواله والصلوة على رسوله محمد و آله . شرح : الكلمة امامن حروف
الشرط .

انجام : وفي كل معنى الشرط ايضا . . . ليس معه غيره . شرح : الكلمة
كل ليست للشرط حقيقة . . . خلو وقت عن الطلاق على ما مر وقد وجد
يقع . والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمأب .

[۳۸ - ۵]

بخاط نسخ ترکی باعنوان شنگرف از مصطفی بن خضر حیدری در روز چهارشنبه ۲۲ شهریور ۱۴۴۳ ع در شهر
فالی در مدرسه جواد العادی (۱۰۷۴) .
کاغذ سمرقندی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوایی با لولا .
۱۴۴۳×۱۳۷۳ - ۱۲×۱۸ - ۹×۱۲ .

المفردات

ابوالقاسم حسين بن محمد راغب سپاهانی (سده ۴) فرنگی بزبان عربی دارد
که به « المفردات فی غریب القرآن » یا « مفردات الفاظ القرآن » نام برداراست و آن
در مصر بسال ۱۳۲۴ در ۵۷۷ قصص بچاپ رسیده و در تهران از روی آن بسال ۱۳۷۳
چاپ عکسی شده است، در هامش نهایه ابن اثیرهم چاپ شده است .
(چلبی ۴۸۷:۲ - معجم المطبوعات ۹۲۱) .

[۱۹۷ - ج]

بخاط نسخ باعنوان وجدول شنگرف ، از نیمة تفسیر کلمه « ضعف » است تا پایان و از آغاز افتاده
در روز شنبه ۱۶/۱۱۰ نوشته شده است ، تصحیحات در هامش بخط نستعلیق دیده میشود (۳۶۵:۲۹) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج حنائی ضربی مقوایی .
۱۳۷۳×۱۳۵ - ۱۹×۱۳×۷ س ۱۹ .

المفید فی علم النحویہ

حسن بن شجاع تونی مؤلف این رساله است .

(منزوی ۱: ۲۲۲).

آغاز: کتاب المفید فی علم التجوید . بسم الله الرحمن الرحيم .
 اما بعد في قول... الحسن بن شباع بن محمد بن الحسن التونى رحمه الله
 قد ثبت في البراهين المعقولة والدلائل المنشورة أن أفضل الطاعات ...
 تلاوة كلام مبدع الكائنات ... و من حيث أنه لا بد لقارئ القرآن من
 رعاية الفاظه و آدابه و تجويده و ترتيله كتبت في هذا الكتاب مما سمعته
 من الاستاذين ... ومطالعته من كتبهم و سمعيته بالمفید فی علم التجوید
 مبوغاً على سبعه أبواب .

انجام : و الخلاف بين ورش و القراء كثير لا يحتمله هذا المختصر
 (نمث) .

[۳۰۴ - ج]

شماره هشتم دفتر است و بهما نگونه خط شماره پیشین آن از سده ۱۱۵۰، ۳۵ ۸۶ پ - ۹۶ .

الْمُهَجَّرُ هُنْ شُرَحُ الْمُهَجَّرِ

ابن فهد أبي العباس احمد حلی از «المهذب البارع فی شرح المختصر النافع»
 خود این کتاب را گزین کرده است (ف ۲۰۶۷) .

[۶۳ - ۵]

شماره یکم دفتر و بخط نسخه‌ی ما نند شماره دوم که در روز یکشنبه آغاز رسیح دوم ۱۰۴۱ نوشته شده است ، باعنوان و نشان شنگرف ، یادداشت ۱۳۴۰ و ۱۳۴۴ در صفحه عنوان دیده میشود، خط امیر عبدالقاهر حسینی در ۳۵ پ هست ، نسخه در اصفهان خربده شده بود ۳۵ ۱ پ - ۳۵ .
 نسخه تنها تفسیر خطبه است و بدینگونه می‌انجامد : فخرج كلام المصنف على هذا الفقسيروانا
 خرجنا في تفسير الخطبة عن مناسبة الكتاب لوقوع ذلك باقتراح بعض الاصحاب وبالله استعين و عليه
 اتوكل ... على محمد وآلـهـ اجمعـينـ ...» (برـدـهـ شـدـهـ زـيـرـ كـاغـذـ دـيـگـرـ رـفـقـهـ (48351)).
 آغاز سپاهانی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی و مهر «یاسلطان ابوالحسن علی بن موسی الرضا» در
 روی جلد در میان ترنج هست .

۱۱۱×۴۵ س ۱۶×۹/۵ - ۱۱۱۵ س ۱۶۶

المقدمةالجزرية

ابن الجزری شمس الدین محمد بن محمد عمری دمشقی (٧٥١-٨٣٣) سرایندۀ این منظومه تجوید است (سپه ١٩١- منزوی ٢٣٤) و آن بچاپ رسیده است (معجم المطبوعات ٦٣).

آغاز: بسم الله.

يقول راجى عفورب سامع

محمد ابن الجزری الشافعی

انجام:

و الحمد لله لها ختم

ثم الصلاة بعد و السلام

على النبي المصطفى و آلها

و صحبه و تابعى متواله

[٣٠٤ - ج]

شماره دوم دفتر است و بهمان‌گونه خط شماره پیشین آن، احمدبن شعبان در روز ٤٥ شعبان ١٠٥٨ آذرا نوشته است، حواشی دارد، گ ١٤ پ ٤٥ ر یادداشت تملک اسماعیل بن ابراهیم مورخ آغاز ذی قعده ١٠٨٧ در گ ١٤ ر هست.

المقنيع

این رساله‌ای صدوق ابن بابویه را زی قمی است و خود او آن را در دیباچه چنین نامیده و شیخ در فهرست (ش ٦٩٥) و نجاشی در رجال (ص ٢٧٦) و ابن شهر اشوب در معالم العلماء (ش ٧٤٠) از آن یاد کرده‌اند و در الجوامع الفقهیه بچاپ رسیده است (مستدر ٣٢٧: ٣٢٧).

[٣١٦ - ج]

شماره یکم دفتر است، بخط نسخ با عنوانهای شنگرف مورخ ٧ ذی قعده ١٣١٧، گ ٣ پ ٧٠.

.(42228)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ
۰۱۶×۹ س۳۱ - ۲۰/۵×۱۵ س۳۵۹

دکارم الاخلاق

رضی الدین ابونصر حسن بن امین الاسلام ابوعلی فضل طبرسی گرد آورنده این کتاب است که دوازده بابدار و چند بادر رمصر و ایران بچاپ رسیده است.
(طوس ۱۷۵:۵ - سپه ۳۱۱:۱) .

[۵ - ۷۵]

بخط نسخ باعنوان و نشان وجدول شنگرف از سده ۱۱، از نیمه های فهرست مطالب است (فصل ۳
باب ۶) تا نیمة فصل ۳ باب ۱۳ همن (۵۲۹۳۰) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز مقوا ای قازه
۰۱۲/۵×۱۳/۵ س۳۸۵ - ۱۸/۵×۷/۵ س۱۵

الملل والنحل

شهرستانی مؤلف این کتاب است که بارها در اروپا و مصر و ایران بچاپ رسیده است (ف ۶۲۲) گفتار جیهانی درباره آئین زرتشتی که در پارهای از چاپهای نیامده است در نسخه ما نیده همیشود .

[ج - ۷۴]

بخط نسخعلیق باعنوان شنگرف از سده ۱۱، در ذیحجه ۱۲۴۱ وقف شده است با تو لیت حاج محمد ابراهیم (۵۳۰۵) .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج زرد مقوا ای
۰۱۷×۸ س۳۱ - ۲۵×۱۴/۵ س۳۲

المناجاة

این نیایش از ابن سیناست .
(ف ۵۱۲ ش ۲) .

[۶۲ - ب]

شماره هشتم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن ۱۸۰، ص ۳ ر و پ.

(المناجاة)

این نیایش از ابن سینا است.

آغاز: مناجات للشيخ الرئيس ابی علی بن سینا رحمه الله ، الہی واله
الموجودات، المعقولات و المحسوسات يا واهب النفوس و العقول و
مختصر ماهیات الارکان والاصول .

انجام : والیک الجود والبقاء فسبحان الذی بیده ملکوت کل شییء
والیه ترجعون وصلی اللہ علی خیر خلقه محمد وآلہ اجمعین .

[۶۳ - ب]

شماره دهم دفتر است و بخط نسخ سده ۱۱، ص ۱۸۲، پ.

مناهج اليقين في اصول الدين

این کتاب کلامی که از علامه حلی است در دیباچه آن و در یک نسخه از اجازة
همو بمهنا (ص ۳۰ اجازات بحار) بنام «مناهج اليقين في اصول الدين» یاد شده ولی در
خلاصه همو (ص ۲۴) و نسخه دیگر همان اجازه (ص ۵۲ اجازات بحار) بنام «مناهج
اليقين في اصول الدين» یاد گردید . در کشف الحجب (ص ۵۵۷) و فهرست طوس (۸۰:۱)
هم «مناهج اليقين» خوانده شده است .

کتاب دارای یک مقدمه است و دوازده منهج هر یک در چند مسئله و بحث .

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم . الحمد لله منشى الفطر و خالق البشر و
مميزهم بقوى العمل والنظر ... وبعد فان للعلوم منارا وقدرا فاعظهم
بها شرفا وفخرا ... ولاشك ان اشرف الاشياء واجب الوجود... فالعلم
به يمكن اعلى و انفس والعلم المتکفل به هو علم الكلام ... فدعانا

ذلك الى انشاء مجدوعة تحتوى على مباحثه الشريفة ودقائقه اللطيفة مع تلخيص المذاهب المنقولة عن القوم الذين سبقونا من المتكلمين والآوائل من الحكماء المدققين والاشارة الى قواعد الفريقيين وحجج القبيلين ... وقد وسمناه بمناهج اليقين في اصول الدين .

انجام : لازم لا فرق بين حدوث الدعاء وحدوث زيد في ذلك . واذ قد وفقنا الله تعالى لاتمام ما اردناه وانهاء ما قصدناه فلنحمد الله ... ونسئل اخواننا الصالحين الفارين لهذا الكتاب ان لا يخلونا من دعاء مستجاب وان يصلحوا ما فيه من خلل ونقصان وخطاء ونسيان وان يترحموا علينا عقيب صلواتهم ويدركونا في خلواتهم والحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وعتنّته الاطهرين آمين .

[۱۴۶ - ج]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخعلیق باعنوان وشنان شنگرف از سده ۱۱۵، گ ۳ پ - ۱۳۱ پ، در برگهای پیش و پس ازین شماره و در پایان نسخه عباراتی است از مشارق الانوار بررسی بخط نسخ ریز تو ۱۰۷۴۵).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سبز مقوا ای تازه .

۰۱۴/۵×۱۳/۵۵۴۳۱۴ - ۰۱۴/۵×۷ س ۱۹

الْمَاهِيَّةُ الْحَمَارِيَّةُ

علی اصغر بن محمد حسین بفروئی یزدی که بلاعی زنده در سده ۱۳ مؤلف این کتاب اصولی است و مبحث تعارض را در کربلا در شب چهارشنبه ۱۰ ذی قعده ۱۲۵۰ را پیایان رسانده است .

[۱۸ - ب]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخعلیق یوسف بن محمد حسن خراسانی گونابادی در کربلا در محرم ۱۳۵۱ ، نسخه خاتمه است در تعارض وتعادل وترابیج، یک منهج در پایان افروده شده و بنوشهة مؤلف پاید پس از منهج دوم گزارده شود ، حیاشی دارد ، گ ۱۸۳ ر ۲۱۷ پ .

آغاز : خاتمه فی القمارض والتعادل والتراجح وقبل المخوض فی المطلب لابد من
تمهید مقدستین .

انجام : وارشد الی جادة النجاة عند الشكوى والشهبات بحق محمد ... وعترته قد
فرغ من تاليف هذا المجلد من الكتاب المسمى بالمناهج الحائرية مؤلفها ... على
اصغر بن محمد حسين البقرwearی الیزدی الاصل والکربلای المسكن ... فی ... الاول
ليلة الاربعاء وهی ليلة العاشر من شهر ذی القعده من شهور ١٣٥٠ خمسين بعد الالاف
والمائتين فی بلدة کربلا على مجاوريها الف تجیه وثناء .

المناهل

از سید محمد مجاهد سپاهانی کریمی (١١٨٠ - ١٢٤٢) است (ف ٢٠٦٩) واو
بخش خمس و انفال را در نجف ١٢٣٨ بانجام رسانده است (صفحة عنوان و پایان
نسخه ما).

[ج - ٣٢٥]

این نسخه از آغاز خمس است تا پایان انفال وچنین است :

آغاز : بسم الله . وبه ثقی . حمدله ... منهال الخمس والانفال . التول فی الخمس
صرح فی المدروس بان الخمس حق ثبت فی الغنائم لبني هاشم بالاصالة عوضا عن
الركوة .

انجام : وبالجمله الشواهد علی الاباحة كثیرة . قد فرغ من تسویدهذه الاسطار ... فی
يوم الاربعاء فی اواسط شهر رمضان المبارك مؤلفه ... محمد بن علی الطباطبائی
نسیل الله تعالیی ان يجعله خاصا لوجهه وان ينفعی به يوم الدين سنة ١٢٣٨
نسخه بخط نسخ خود مجاهد است چنانکه در صفحه عنوان و پایان آن دیده میشود . حواشی
«منه» دارد و خط خورده است (٥٢٩٩٤).

کاغذ فرنگی - جلد مقوای گرد آن تیماج زرد .
١٦٩٥×٩٤٣ - ٩٥٥×٤٣ .

المنتزع المختار من النيث المدرار المفتح لكمائيم الأزهار

في فقه الأئمة الأطهار

الأزهار في فقه الأئمة الأطهار بروش فقه زيدی نوشته شده و ازالمه مدی لدین الله

احمد بن يحيى بن مرتبى يمنى امام شيعى زيدى (٧٧٥ - ٨٦٠) است و خود بن آن بنام الغيث المدار شرح دارد (چلبی ١: ٨٩) - اتحاف المحتدین ابی زباره چاپ یمن در ١٣٤٣ ص ٦٨ - دیباچه البحر الزخار چاپ مصر).

كتاب ما شرحی است برهمین از هارا ذخیر الدین ابوالحسن عبدالله بن ابی القسم محمد بن مفتاح زیدی (م ٨٧٧) و در چهار جزء در ١٣٣٢ در مصر چاپ رسیده است. این شرح گزیده ایست از شرح خود ابن مرتضی وازیه ترین کتابهای فقهی زیدی است (معجم المطبوعات ص ٢٤٧ - بروکلمن ١٨٧: ٢ و ذیل ٢: ٤٤ - فهرست بر لین ش ٤٩٢٢ - فهرست موزه برتانیا ش ٣٧٧ - ٣٨١ - ذریعه ٥٣٢: ١) در صفحه عنوان نسخه ما آمده:

«كتاب شرح الازهار المنتظر المختار من الغيث المدار المفتح لكمام الازهار في فقه الائمة الاطهار تاليف سیدنا الفقیه العلامہ الجبر الصمصم عبد الله ابن مفتاح نفع الله به».

آغاز: بسم الله . (مقدمة لا يسع المقلد جهلها) بمعنى انه لا يجوز له الاخلاص بمعنفتها . فصل ذكر فيه مولانا . . . من يجوزله التقليد و من يحرم عليه و ما يجوز فيه التقليد من الاحكام و ما لا يجوز فحال (التقليد) هو قبول قول الغير من ان يطالبه بحجة .

انجام : (فللمشترى) اى فالقول فى ذلك كله للمشتري ... وان كان فى المقدار فقولان الاول مع الهدى والثانى التحالف و المواجهة . نسخه ما مبحث تقليد است و طهارة تابيع و فتاوى سنیان و زیدیان در آن آمده است .

[٧٠ - ب]

بخط نسخ و متن شنگرف و عنوانها درشت تر نوشته عبدالله العزیز بن محمد بن احمد مساوی ینبعی زیدی در چاشت روز ١١ شوال ١٠٥٧ واو ما لک نسخه هم بوده است ، در صفحه عنوان اشعاری است درستایش از از هارو ذکر و در نسب این المرتضی ، در پایان چند خطبه است از علی و روایتی از کعب الاجبار . (٥٤٩٨٥)

کاغذ فرنگی - جلد مقوای آراسته در درون و بیرون .
۰۳۵×۱۴ سس ۳۵ - ۳۰×۲۰/۵۷۳۸۴

هندی المقال فی احوال الرجال

ابوعلی محمد بن اسمعیل بن عبدالجبار بن سعد الدین بخاری گیلانی طبری سینایی
حاییری از خاندان ابن سینا (۱۱۵۹ - ۱۲۱۵) در این کتاب که بدستور سید محسن
بغدادی نوشته است از راویان شیعی بحث نموده و از مجاهیل بگمان اینکه نیازی
بدانستن آنها نیست یاد نکرده است . او در این کتاب سخنان میرزا محمد استرابادی
در منهج المقال و استاد خود محمد باقر بهبهانی در تعلیقه و امین کاظمی در مشترکات را
آورده است . این کتاب با توضیح المقال فی علم الرجال حاج ملاعلی کنی در ۱۲۶۷
بچاپ سنگی رسیده است چاپ دوم آن در ۱۳۰۲ شده است . (ربیانه‌الادب ۱۳۷:۵ -
مستدرک ۴۰:۳ - هدیة الاحباب ص ۳۶ - فوائد رضویه ۲۹۴ - کنی والقاب ۱۱۹:۱ -
روضات ص ۴۰۱ - مقباس الهدایة ۱۲۰ - تفتیح المقال ۸۱:۲ - مصیفی المقال ص ۳۹۴) .

[ج - ۳۱۴]

بخاطر نسخ سده ۱۳ ، یادداشت ۱۲۸۹ در صفحه عنوان هست ، ازانجام افتاده و تائیمه سرگذشت
«حسن بن زیاد الصقیل» است ، عنوانها در تائیمه دوم سفیدمانده است .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی .
۰۱۵/۵×۱۵ سس ۱۲۱ - ۲۰/۵×۸/۵

منظمه فیما ورد من الأفعال بالروا و الیاه

این منظمه از ابن مالک است و در مجموعه المتون الكبير چاپ مصر بسال ۱۳۶۸
ص ۳۶۶ - ۳۶۲ دیده میشود .

آغاز : بسم الله

حمدًا لربى والصلوة لاحمد

من قدّعوت الى الهدى ودعيمته

و الال والاصحاب ارباب التقى
 ثم السلام تلدوته و تلميته
 اعما بان الواو و الياء قدات
 في بعض الفاظ كنحو هنيته
 قل ان نسبت عزوه و عزبته
 و كنيت احمد كنيته و كنوتة

إنجام :

يكنو و يكىنى اي تكلم طالبا
 غير المراد و مثل ذاك سليمته
 ثم الصلوة مع السلام لمن به
 كل الضارل نفوته و نفيته
 هو احمد المختار ثم لله
 بهم حزوت الكفر ثم حزيته

[ج - ۳۵۶]

شماره هشتم دفتر است و بهمان گونه خط شماره های پیشین آن، ۳۵ پ - ۸۶ پ، سه بیت در آغاز و شانزده بیت در بیان کم دارد و چنین است :
 آغار : للاما جمال الدين بن مالك فی الفعل الواوى واليائى : قل ان نسبت عزوه
 و عزبته - و كنوت احمد .
 انجم : عيني همت يهم و يهمي دمعها - و حموته الماکول مثل حميته
 پس از این چهار بیت است بعربي از امام يافعي در فرق ميان دوضدود و نقیض و سه بیت در باره
 چهار گونه «لولا» و دو بیت از ابو حیان در باره اغراض حذف فاعل و دو بیت در باره کسر و ضم با در «کبرت»
 همه اينها بعربي است .

نهاج الکرامه فی معرفه الاما

علامه حلی در این کتاب از امامت گفتگو نمود (ف ۶۳۱) ترجمه فارسي اين
 کتاب در سپهسالار (ش ۶۴۵۶) و دانشگاه (ش ۲۶۰۹) هست . حلی در خلاصه (ص ۲۴) از

آن یاد کرده ولی در اجازه بمへنا (ع۳۰۵۲ اجازات بحار) از آن نام نبرده است.

[ج - ۴۴۷]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ باعنوانهای شنگرف از سده ۱۴: ۲۴۳ پ - ۸۶ پ، یادداشت تملک ۱۰۹۰ و ۱۰۹۱ و یادداشت‌های دیگر مورخ ۱۱۹۵ و ۱۱۹۷ و ۱۱۸۱ و ۱۱۸۳ در نسخه هست (۵۲۰۱۰).

کاغذ فرنگی - جلد کالینتکور عطف تیماج مشکی و مقوائی،
۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ × ۹/۵ ۳۰/۵ - ۱۷ س ۹/۵ ۱۴/۵

[د - ۱۵]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ نستعلیق ریز، عنوان درشت تر و نشانها شنگرف، برای میرزا عبدالباقی در ۱۲۹۳ افتاده‌های آن نوشته شده است، نسخه از آن فخر الدین محمد بوده است و محمد تقی بن محمد حسین هروی در ۱۲۹۶ (بایان شماره دوم) ۴۵ پ - ۵۴ پ (۴۸۵۵۰).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج حنائی.
۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ × ۱۲/۵ ۱۸ س ۷/۵ - ۲۱

منهج الشیعه فی فضائل و صی خاتم الشیعه

از جلال الدین شرفشاه علوی است (ف ۱۵۸۱) در پایان نسخه ما گردآورنده آن سید جلال الدین نامیده شده است.

[ج - ۴۴۶]

شماره دوم دفتر است و بهمان تغونه خط شماره یکم آن باهمان نشانها و همان محمد حسین بن ابی طالب حسینی سپاهانی درده نخستین ریبع یکم سال ۱۳۶۱ در سپاهان آزاد نوشته است، از دیباچه اندکی در نسخه نیامده است، چنین است: «هوا البحر من ای النواحی ائمه ... السلطان شیخ اویس بهادرخان، وسمیتها بمنهج الشیعه» ۹۸ پ - ۱۲۱ ر.

منهج العمال فی سین الاقوال

المتقی علی بن حسام الدین عبدالملک بن قاضی خان قادری شاذلی مدنی چشتی مکی در گذشته ۹۷۷ در این کتاب احادیث جامع صغیر وزوائد آن تالیف سیوطی را هر تب نموده است (چلبی ۳۷۷:۱ - فهرست خدیوی ۱: ۴۳۳) نام کتاب و مؤلف در دیباچه دیده میشود. شماره حدیثهای آن ۱۵۷۵۸ است (بایان نسخه ما).

آغاز: بسم الله . الحمد لله الذي ميز الإنسان بقريحة مستقيمة عن سائر المخلوقات و علمه من علمه المكنة ون تفصيل المجمالات و تبيين المبهمات

انجام : عن ابن عمر . هذا آخر كتاب منهج العمال في سنن الأقوال و الحمد لله أولاً و آخرها و صلى الله على سيدنا محمد و آله . . . و سلم تسلیما .

[۱۰۶-ب]

بخاط نسخ باعنوان و نشان شنگرف ارسدۀ ۱۱، در بایان يك صفحه احاديشه است که در جامع صغیر وذيل آمده و در این کتاب نياerde است، فهرست مطالع در آغاز هست ، حواشى دارد (39823) .
کاغذ هندی موريانه خورده - جلد هقوای پارچه دار .
۳۷/۵×۹/۵ س۴۵×۱۶۵ - ۴۲۶

النهايات («قاۃ» فی ...)

در این رساله مناهی بر شمرده شده و از ضیاء القلوب ابو محمد سهل بن عبد الله تستری گرفته شده است .

آغاز: بسم الله . قال سيد المحققين ابو محمد سهل بن عبد الله التستري رضي الله تعالى عنه في كتاب ضياء القلوب : اعلموا ان ما حرم الله ... و رسول الله ... من الحرام والأخلاق الروية التي تفسد الایمان بالله و تفسد الاعمال الشك والعجب والرياء .

انجام : فقال له عصم . نسأل الله العصمة والتوفيق برحمتك يا ارحم الراحمين .

[۲۵۱ - ج]

شماره سوم وفتر است وبهمن خط شماره پیشین آن وعبدالله عمد المذهب کشمیری در بخارا در آن را نوشته است، س ۱۹-۱۲، ۱۳۷۹.

هَذِهِ الْبَيْبَ فِي شُرْحِ الْبَيْبَ

این شرح از عمیدالدین ابی عبدالله عبدالمطلب یا برادرش خیاءالدین عبدالله از دانشمندان سده هشتم دانسته شده است (ف ۱۷۲۷).

[۴۵ - ب]

بخاط نسخ باعنوان و نشان شنگرف ، تاریخ تالیف ندارد ، حسین بن حیدر بن حسن بن حاجی غلام چنگانی سپاهانی در ۱۳۲۸ آذرا نوشته است (۵۳۰۴۷).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی مقوائی .
۰۳۰×۲۱۵۵ - ۳۰۳×۱۴۰۷

[۱۴۹ - ج]

بخاط نسخ باعنوان و نشان شنگرف ، تاریخ تالیف ندارد ، عباس بن شیخ یاسین بن شیخ ابراهیم بن شیخ ابراهیم بن شیخ حسن بن شیخ بونس نجفی در روز آدیمه ۳ رجب ۱۳۲۴ آفرانوشه است (۱۰۷۵۳).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقوائی .
۰۳۱۵×۱۶۵۵ - ۳۲۵×۹۰۵

الْمَوْلَى أَقْفَ

قاضی عضددالدین عبدالرحمن ایگی (ایجی) دانشمند سده هشتم ایران مؤلف این کتاب کلامی است .

[۳۰۶ - ج]

بخاط نسخ باعنوانهای درشت تر و بانشانه‌های شنگرف و در هنگام پسین روز باز پسین ماه شوال ۷۵۲ نوشتن آن با نجات رسیده است ، صفحه یکم تازه تر و میان برگ ۱ و ۲ افتاده است . در پایان نسخه شعرهای است بشارسی (۵۲۹۹۳).

کاغذ سمر قندی - جلد کالینگور عطف تیماج مشکی و مقوائی .
۰۱۳×۱۰۵ - ۱۹۳×۱۵۵۱۴۵

الْمَوْلَى حِزْ

ابن ذفیس ابوالحسن علاء الدین علی بن ابی الحزم فرشی (م ۶۷۷) مؤلف این رساله است .

(ف) ۸۱ - فهرست ره آورده س. (۹۰).

[۱۳ - ۵]

شماره یکم دفتر است و بخط نسخ با عنوان و نشار شنگرف و با حواشی «شرح ق»، خلیل الله گو نابادی در هرات در ع ۱۱۱۲/۲ آذر انوشه است، گ ۱۷ پ - ۱۷۶ ر، در آغاز نسخه مطالب پر اکنده است بخط دیگر (۴۲۲۱۴).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج تریاکی ضربی.
۰۱۲/۵×۶/۵ س. ۱۸ - ۱۹×۱۲/۵

مہیج الدّوّات و مہیج العنايات

ابن طاوس سید رضی الدین ابو القاسم علی حسینی حلی (۶۶۴ - ۵۸۹) این کتاب دعا را در روز آدینه ۱/۷ ج ۶۶۲ با نجام رسانده است.
منزوی ۱: ۲۲۶ - سپه ۱: ۷۶ (۷۶).

[۴۳۸ - ج]

بخط نسخ با عنوان شنگرف با سر لوحی بزرگواره در آغاز و مانند نسخه دانشگاه گفتار شاگرد راوی کتاب در آغاز هست، محمد حسین بن محمد علی عباسی آذر در روز چهارشنبه ۱۱۶/۲ نوشته است، خط فرهاد میرزا مورخ ۱۲۸۸ در آغاز و بایان هست (۵۳۰۴۹).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج روغنی مقوائی درون مشکی.
۰۱۳×۷ س. ۲۱ - ۲۱×۱۲۴۳۴۸۳

اللہی اک

از مولیٰ محمد تقی بن حسین علی هروی سپاهانی (۱۲۱۷ - ۱۲۹۹) است (ف)
(۲۰۸۰) چنانکه از دونسخه ما بر می‌آید هروی در ذی قعده ۱۲۶۶ نسخه‌ای از آن را نوشته و در روز ۱۷ ع ۱۲۶۷ در نسخه دیگری از آن نگریسته است.

[۹۵ - ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخه‌لیق با عنوانهای شنگرف و مشکی در متن و هامش از نویسنده دو شماره دیگر این دفتر در تاریخ ۱۵ محرم ۱۲۸۹ از روی نسخه متابله شده با نسخه خطی مصنف، در پایان

دارد «وقد فرغ من كتابة هذه النسخة مؤلفها الجانی محمد تقی بن حسینعلی الھروی رحمة الله فی شهر ذی قعده ۱۳۶۶م ۶ پ - ۴۷۰ر.

[۱۳۶ - ج]

شماره دوم دفتر است و يخط نسخ باعم و انهاي شنگرف ز بالحاشية «منه» ، در بایان دارد «هذه النسخة مما وقفت النظر فيها بجميع اجزئها من المتن و الحواشی والاشکال و صحت ما فيها من الاشغال فهى نسخة صحیحة مطابقة لما سمع به نظرى القاصر بعد تجدید النظر الیه واصلاحه وانا مؤلفها الجانی محمد تقی ابن حسینعلی الھروی عفی الله عنهمما وقد كتبت هذه الاحرق فى اليوم السابع من شهر ربیع الثانی سنة ۱۳۶۷ الم و مأتین وسبعين وستین والحمد لله رب العالمین» ، محمد کرم بن حاج محمد ابراهیم قمی در سپاهان در مدرسه جدہ کوچک در ۱۱ج ۱۳۷۶ آذرا نوشته است، گ ۵۹ پ - ۹۲ر.

هیر آثیه (حسیناً قول ۰۰۰)

رساله کوتاهی است در میراث و موارد مشکلی در آن روشن میشود.

آغاز: بسمله . شرح میراث مثلا لوفات شخص و خلف احدا ابوبین و بنتا و نصیب احد ابوبین السدس و نصیب البنت النصف.

انجام : لكن الوارث مختلف لأن الوارث الأول هو الميت والوارث الثاني وهو ولد الميت وهو غير أبيه .

[۴۴-د]

شماره چهارم دفتر است وبهمان خط شماره بیشین آن، گ ۸۱ پ - ۹۹ر .

هیز ان القیمه

فیض کاشانی در این رساله شش باب گذارده و در آن از میزان قیامت بحث کرده و آن را در درج سال ۱۰۴ با نجام رسانده است .

آغاز: بسمله . الحمد لله الذي رفع السماء وضع الميزان . . . و بعد فيقول محمد بن مرتضی المدعو بمحسن ... هذا ما ھمت به في تحقيق میزان یوم القيمة .

انجام : وفاز بتحقيق میزان القيمة المسمی به محسن بن مرتضی فی

شهر رجب المرجب من شهور سنة اربعين والفق الهرجية واتفق تاريشه
«عرف ميزان القيمة» وهو من احسن ما يتفق والحمد لله .

[۳۰۳ - ج]

شماره هفتم دفتر است وبهمانگونه خط شماره پیشین آن، گ ۴۵۸ پ - ۳۶۴ ر.

الناسخ والمنسوخ (رسالة في...)

ابوالقاسم هبة الله بغدادی در گذشتہ ۴۱۰ دراین رسالہ که چند باب دارد آیات
ناسخ و منسوخ قرآن را بترتیب سور آورده است (منزوی ۲۲۷: ۱) .

آغاز: بسم الله . وبه نستعين . الحمد لله الذي هداينا لدینه وجعلنا من
اھله ... فاعلم انه اول ما ينبغي لمن احب ان يتعلم شيئاً من علم هذا
الكتاب لابد له معرفة في علم الناسخ و المنسوخ ... قال الشیخ هبة الله
رضي الله عنه لمماریت المفسرين قدس لهم طریق هذا العلم ولم يأتوا به
على وجه الحفظ وخلطوا بعضه ببعض الفت في ذلك كتاباً يقرب على من
اراد تعليمه وتذکار المن علمه .

انجام : واما النهي فالشريعة مبنية فيه على الحصر لاعلى الاباحة فهذا
جمل من الناسخ والمنسوخ .

[۳۰۴ - ج]

شماره چهارم دفتر است وبهمانگونه خط شماره پیش نوشته احمد بن شعبان در بغداد در مرقد شیخ
برهان در کوی رویگران در روز بیست و سه پایان ذی حجه ۱۰۷۴، گ ۴۸ پ - ۸۵ ر، مالک احمد بن شعبان و
اسماعیل بن ابراهیم در ذی قعده ۱۰۷۸ ، از ۹۹ ر تا ۶۸ ر فوائد ورواياتی است درباره تجوید و قرآن
عربی بهمین خط .

النافع يوم الحشر في شرح الباب الحادى عشر

شیخ مقداد سیوری بر باب حادی عشر علامه حلی این شرح را نوشته است

(ف ۵۸۶) متن و شرح را Elwee Miller با انگلیسی ترجمه کرده و دوبار در لندن بسال ۱۹۲۸ و ۱۹۵۸ بچاپ رسید.

[۳۰۱ - ج]

بخاط نسخ باعنوان وشنان شنگرف از سده ۱۴ و آذبایان افتاده است (۹۶۶).
کاغذ فرنگی - چلدمقوا.

۰۱۴×۰۷۵ - ۰۱۱×۰۷۵

[۳۰۴ - ج]

شماره یکم دفتر و بخط نسخ با اشاره شنگرف از شمسابن شیخ جمال الدین احمد ایشکایی در روز ۱۵ صفر ۱۰۷۷، ۱۱ پ - ۶۷، حواشی دارد.

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقوایی
۰۱۰/۵×۰۴/۵ - ۰۱۶×۰۵/۵

نتاوح الأفكار في بيان حكم المقيمين في الأسفار

از شهید ثانی است و در ص ۱۶۸-۱۹۶ مجموعه رسائل او بسال ۱۳۱۲-۱۳۱۳ بچاپ
سنگی رسیده است. شهید آن را در روز دوشنبه ۱۷ رمضان ۹۵۰ با نجام رساند.

[۴۲۸ - ج]

شماره ششم دفتر است و در ۷۷ پ - ۸۹ پ.

ذئر اللهم

گویا امین الاسلام طبرسی مفسر شیعی کلمات قصاریا سخنان کوتاه امیر مؤمنان
علی را بدین نام گردآورده است و بگفته برخی از سید علی بن فضل الله راوندی است.
(منزوی ۲۹۰:۲ و ۷۳۳).

[۱۱۱ - ب]

شماره ۴۶ دفتر است و بخط نسخ باعنوان شنگرف و رمضان شیرازی بدستور «میرزا ای میرزا محمد
نقی» گویا همان محمد نقی نصیری در «اصفهان» نوشته است، ۱۳۴۰:۲ و ۳۴۵-۳۴۵.

[ج - ۷۰]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ باعنوان شنگرف از سده ۱۱، ج ۷ پ - ۱۰۰.

النخبة الوجهية

فیض کاشانی این کتاب فقهی را بسال ۱۰۵۰ ساخته است (ف ۲۰۸۴).

[۱۱ - د]

بخاط نسخ باعنوان و نشان شنگرف، در جدول زر ولاجورد، از جلال بن محمد حسین طائفی در ۱۰۶۴
فهرست در آغاز هست و حواشی دارد با نشانه « س ع ره ، علم الهدی ، منه رحمه الله ، منه دام ظله
العالی » (I0747).

کاغذ سپاهانی موریانه خورده - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی فرسوده .

۱۵/۶ س ۱۵ - ۱۵/۵ ۱۱۱/۵۵

فرهنگ الغری

محمد بن عبود مجفی کربلائی پس از مناقب السبعین و کنز الحفاظ این رساله را
در باره غری (نجف) نوشتہ است . در آن از بحار مجلسی و فرحة الغری ابن طاووس (ف
۱۳۰۶) و مجالس المؤمنین شوشتیری و کامل ابن اثیر و بحر الانساب و ریاض العلماء و
وفیات الاعیان و مقدمة ابن خلدون و از سید حسین عراقی و شیخ محمد کعبه یاد شده است
نسخه ما از فصل دهم است و گویا از رساله سید حسین عراقی گرفته شده است .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم ... اما بعد فيقول ... محمد بن
المرحوم الحاج عبود ... احبت ان اجمع احوالات الغری ... و سمتیه

بنزحة الغری .

انجام : واللهم اية والف انتہی . قال ... محمد بن المرحوم الحاج
عبد الشهیر بالکوفی ... هذا ما وجدته فی رساله السيد حسین العراقي
سلمه الله مشوش او ذکر ته من تبا فکان به ختام هذالفصل انتہی (کتبه
محمد التبریزی) .

[۴۹۹ - ج]

بخاطر نسخ باعنوان شنگرف نوشته محمد تبریزی در سده ۱۳ (۵۲۹۸) .
کاغذ فرنگی - جلد مقوا .
۱۵۵۴۱ - ۲۰×۱۵۵۴۱ - ۱۴/۲ س اس

نَزْهَةُ النَّاظِرِ وَتَبَيِّنُهُ الْخَاطِرِ

شیخ ابوالحسن ورام بن ابی فراس عیسی حلبی (در گذشتہ ۶۰۵ یا ۶۰۶) مؤلف
این مجموعه احادیث است و بچاپ هم رسید (طوس ۱۶۲:۵ و ۳۱۷ - ذریعه ۴: ۴۴۲ -
کشف الحجب ۵۸۰ - سپه ۱:۱۰).

[۴۴۳ - ج]

بخاطر نسخ باعنوان و نشان شنگرف نوشته عبدالله بن نورالله در روز چهارشنبه ۱۰۹۳ شعبان ،
حوالی دارد ، خط مالکی بنام محمد بامهر مورخ ۱۰۹۳ در آن هست (۴۸۳۷۴) .
کاغذ فرنگی - جلد مقوا عطف میش مسکی .
۱۵۴۸۲ - ۲۰×۱۴/۵ س اس ۱۸ - ۱۵×۹

نَسِيمُ السُّحْرِ

در این رساله با عنوانهای فصل مباحث لغوی آمده است .

آغاز : بسم الله . اما بعد حمد الله الذي هو اول القرآن و آخر دعوى
أهل الجنان ... وبعد فان لقاء الشیخ نسیم السحر على كبد المکروب ...
حتى رأيته واقتبس من نوره ... وحين کاد غراب البین ينبع ... احببت
ان نصبه تذكرة مني ... فالفت له واختصرت هذا الكتاب الصغیر ...
في خصائص اللغة .

النَّجَامُ : واقية من حجر . تم كتاب نسیم السحر .

[۷۵ - ب]

شماره پنجم دفتر است و بهمنگونه شماره پیشین آن، گ ۴۷ ر - ۴۹ ر.

(النفس (رساله فی))

از ابویوسف یعقوب بن اسحق کندی است و ابوریده آنرا در « رسائل الکندی »
بچاپ رسانده است (مصر ۱۳۶۹ ص ۲۷۲ - ۲۸۰) (نیز ف ۳۹۲).

آغاز: رسالت ابی یوسف یعقوب بن اسحق الکندی فی القول فی النفس
المختصر من کتاب ارسسطو و افلاطون و سایر الفلاسفه . سدیك الله المدرک
للحق واعانك على نيل مستوع راته . سأله اسعدك الله بطاعتنه ان أختصر
قولا في النفس و آتى على الغاية التي اجرى الفلاسفة في ذلك مع اختصار
لکتاب ارسسطو فی النفس ولست آلو جهداً في استعمال البلوغ الى
محابك و المبادرة الى مسائلت بتلخيص كاف و محض ان شاء الله وبه
القوه اقول ان النفس بسيطة ذات شرف .

انجام : فيفهم منه ما كتبته به اليك تكون به سعيدها اسعدك الله تعالى
في دنياك و آخرتك والحمد لله رب العالمين وصلواته على محمد وآلـه
الظاهرين .

[۶۳ - ب]

شماره چهارم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن، گ ۱۷۰ ب - ۱۷۳ ر.

(النفس (رساله فی))

این رساله دارای ده فصل واژشیخ رئیس است (ف ۳۹۲ - فهرست کترمهندوی
ش ۱۲۰) .

[۶۲ - ب]

شماره سیزدهم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین، م ۳۰۶ پ - ۶۴۳.

فنس الام (رساله فی...)

خواجہ طوسی مؤلف این رساله است (ف ۲۶۷۰).

[۷۰ - ج]

شماره سیزدهم دفتر است و بهمانگونه خط شماره پیشین آن، م ۶۱ و ب، بس از این خبر است علوی و گفتگوی سید مرتضی با مری و چند حدیث دیگر تا ۳۴۶.

النهاية

رساله ایست عنوانی درباره دوستی دنیا و فقر و رزق.

آغاز: بسم الله . اعلم ان الناموس فی حب الدنيا و الآخرة على خمسة اقسام

انجام: لوان لی مالا لعملت بعمل فلان فهو بنیته و وزرهما سواه.

[۲۵۱ - ج]

شماره دهم دفتر است و بخط نستعلیق با عنوان و نشان شنگرف از عبدالله مقبول کشمیری بنخاری در زمان امیر نصر الله بن امیر حیدر در روز ۸ ذی القعده ۱۳۶۳ م ۶۵ پ - ۶۷.

نهایة المرام فی شرح مفاتیح الأحكام

سید محمد مجاهد فرزند سید علی بن محمد علی طباطبائی (در گذشته ۱۲۴۲) بر مفاتیح الشرایع فیض کاشانی این شرح را نوشته است . در پایان مبحث وضوء او از خود پاد می‌کند .

(ریحانة الادب ۴۴:۲ - فوائد رضویه ۵۷۹).

[۳۶۶ - ج]

بخاط نسخ باعنوان و نشان شنگرف و بگواهی خود شارح در بایان مبحث وضوی و بگواهی یکی از نوادگان شارح (حسن طباطبائی) خط خود او است و خط او هم در صفحه عنوان هست و می‌نویسد که من در شوال ۱۲۰۵ باین شرح پرداختم، مالک جعفر طباطبائی که می‌گوید این شرح از نیای من است (صفحة عنوان)

چمن است نسخه :

آغاز : مفناخ. وجوب الوضوء بمعنى استحقاق الذم على تركه .

انجام : ترك ما ذكر مع ما يترتب عليه من (مبحث استجاضة) (۵۲۹۹).

کاغذ فرنگی - جلد ایماج سرخ ضربی مقابی .

۱۵۰×۱۵۰ - ۳۴۰ سیمی .

نهج البیان علی گشیف معانی القرآن

سید صدراین تفسیر راز محمد بن حسن شیعیانی مصری استاد شیخ مفید (۴۱۳م) دانسته و گفته که او آن را برای مستنصر فاطمی (۴۲۷ - ۴۸۷) ساخته است و در بیان آن شصت نوع از علوم قرآن آورده و سید مرتضی در رساله محکم و مقتبا به وسید رضی از آن سودبرده اند (تأسیس الشیعیة لعلوم الاسلام ص ۳۳۵) در ذریعه (۴: ۲۷۸) نیز این کتاب «تفسیر شیعیانی» خوانده شده است .

آقای متزوی در فهرست دانشگاه (۱: ۲۳۷) پاره‌ای از این مطالب را آورد و در

صحت انتساب این کتاب شک نموده است .

در بیان این کتاب آمده است «قال الشیخ الامام العالم الصدوق المفید محمد بن محمد بن النعمان رحمه الله» (گیرش ۵۸ دانشگاه) و در چندین جا در متن دارد «قال

الطوسي رحمه الله» و در یکجا دارد :

«قال شیخنا الامام ابو جعفر محمد بن الحسن الطوسي رحمه الله» (۷۹ب) و «قال السيد المرتضی علم الهدی ابو القاسم علی بن الحسین الموسوی قدس الله روحه» (۴۸ب) و «قال ابو القاسم الحسین بن علی المغربی رحمه الله» (۵۲ب) و در آن یاد شده از کلینی (۱۹۲) و رمانی (۳۴۱۹۷) و جایی (۴۰) و طبری (۵۱، ۷۹، ۲۳۲، ر) وزجاج (۱۹۲) و صاحب النظم (۱۹۷) و عبد الغنی (۱۶، ۱۹۷) و (حلبی ۱۶) و قبیلی (۱۵ب)

۱۷ ب، ۱۹ ب) و فراء (۲۳۸) و جعدي (۱۹۷) و ابراهيم بن محلز (۵۲) و ابن انباري و كتاب الزاهر او (۲۹۸ ب) و كتاب التلخيص (۲۷۱ ب) گذشته از لغويان و نحويان و مفسران باستانى که بسيار از سخنان آنها در اين تفسير آمده است مؤلف در اين تفسير از ابن عباس ميستايد و بسيار از تفسير او مياورde و گويا ميخواهد از مستنصردلي بدست بياورد چنانکه در باره عباسيان ميگويد «الخلفاء الراشدين من بنى العباس سقى الله ضريحه وضر ايجهم صوب الرضوان» (۴ ب) و در همینجا است که از «مؤيد بن المتوكل» ياد ميکند.

چنین گمان ميرود که اين تفسير برای مستنصر خليفه عباسي (۶۲۳ - ۶۴۰) نوشته شده است نه مستنصر فاطمي زيرا کسی که برای چنین خليفه‌اي تفسير مي‌نويسد هر گز از عباسيان نمي‌ستايد. رویه‌مرفته اين تفسير پس از تبيان و مجمع البayan بهترین تفسير شيعي است که من ديده‌ام و روش مؤلف بسيار معقول است و ابامر اعات از پير وان سنت آراء شيعي را بابيانی روش آورده است.

نسخه‌اي ديكرجز شماره ۵۸ دانشگاه از آن سراغ ندارم در آن نسخه که پاکيزه و كامل است يك حاشيه از عوارف المعارف و چندين حاشيه از تفسير طبرسي در هامش ديده ميشود. از نامه‌اي که نگارنده ذريعه نوشته است بر ميايد که در كتاب بخانه رضوي هم نسخه‌اي از آن هست.

آغاز كتاب در فهرست هنزوی ياد شده است.

انجام : لا ياتيه الباطل من بين يديه ولا من خلفه تنزيل من حكيم
حمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد . . . وسلم
كثيرا . تم كتاب نهج البيان عن كشف معانى القرآن و الحمد لله على
تمام الأجل وبلغ السؤال والامل على اتمامه و كشف معانى آياته
واحكامه . . . برحمتك يا ارحم الراحمين .

[۲۱۸ - ج]

بخط نسخ و آيات و عنوان شنگرف نوشته عبد الله بن على بن ايوب بن ابراهيم بن عليشاه در بسين روز ۹۵۳ شوال (بابيان جزء يكم) نسخه چند سطري پيش از تفسير آية «فسواهن سبع سموات . و
اذ قال ربكم للملائكة اني جاعل في الأرض خليفه » است تا اندکي از سوره « ق » .

آغاز : قال الطوسي رحمة الله ظاهر الآية تدل على أن الله تعالى خلق الأرض قبل السماء
(س ۱۱۵ ش ۲۰۵ داشتاه)

انجام : في جهنم كل كفار عنيد اى معاند ... وقيل القيا امر الملائكة (س ۱۱۵ ش ۲۶۴)
همان شماره در نسخه ما آیات پس از قوله نیست چنانکه در نسخه داشتاه دیده میشود
پس از این دو برق است از تفسیری دیگر.

آغاز جزء دوم : بسم الله . ومن سورة الكهف ... الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب
هذا تعليم لнациصية الاخبار وتحته امرای قولوا الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب
الذى فيه مصالحة

مالك محمد حسين واحمد بن علي بن هرون اسدی مظاہری . نسخه از بحرین یاعربستان است
(۱۰۵۱۰)

کاغذ فرنگی جلد مقوایی فرسوده ۰
۰۱۴۵×۱۰۵۳۴۰ - ۳۰×۱۷ س ۱۷

الواحد لا يصدر عن الواحد (رسالة في أن ...)

ابراهیم حسینی همدانی از این مسئله یاد کرد و در آن از شیخ رئیس و بهمنیار و
امام رازی و کاتبی و دوانی یاد نموده و در پیان خود گفتة ابن سینا را توجیه نموده است .

آغاز : بسم الله . يقول الفقير الفانی ابراهیم الحسینی ... نقل ان بهمنیار
لما طلب البرهان عن الشیخ على ان الواحد الحقيقی لا يصدر عنه الا
الواحد كتب الشیخ له ان الواحد الحقيقی لو كان مصدر الامرین کاوب
مثلًا كان مصدر الاول والمالیس الان بليس افیلزم اجتماع النقيضین .
انجام : ولا يتضح حقيقة الحال البتراك اليجادل ... و مساعدة التوفيق
من ذی الافضال .

[۱۵۵ - ج]

شماره دهم دفتر است و بهمان تکونه خط شماره پیشین آن بسال ۱۳۳۷ ش ۱۳۳ پ - ۱۴۴، پس از
این مطالب برآنکه است بعربي و فارسي و ييشتر آنها مجالس روضه فارسي است .

الرواية

مولی عبدالله بن حاجی محمد بشروی تونی خراسانی (در گذشته ۱۰۷۱) مؤلف

فهرست نسخه‌های خطی

این رساله اصولی است که بر ان شرحهای شنیده‌اند و او آنرا در روز دوشنبه ۱۲/۱/۱۰۵۹ پی‌ایان برده است (ف ۱۷۴۶).

[۱۷۵ - ج]

بخط نسخ با عنوان و نشان شنگرف ، محمدحسین خلیفه بن حاجی عبدالکریم در ۱۸/۱/۱۳۵۷ قمری
آنرا بدستور استاد خود نوشته است ، مالک عبدالله بن نجم الدین بامهر ۱۳۰۴ (۱۰۵۹) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقواهی .
۱۶/۵/۵۵۵۸ - ۲۲×۱۵/۵/۵۴۸

الوجود (رساله فی...)

صدرای شیرازی در این گفتار از وجود بحث نموده است
آغاز : من افادات صدرالدین قدس سره . بسم الله . ولیعلم ان في الوجود
ثلثة مذاهب .

انجام : من الباحصل بالادلة . فافهم والله اعلم بالصواب (تمت) .

[۳۰۳ - ج]

شماره دهم دفتر است وبهمان خط شماره پیش و چلبیا، ۳۹۱ پ - ۳۹۳ .

الوجود (رساله فی...)

عبدالغفار بن محمد بن یحیی رشتی زنده در ۱۰۳۰ در این رساله از معقول ثانی
بودن وجود گفتگو داشته و در آن از سخنان میبدی و سیدسماکی و دوانی و قوشجی
و معلم ثالث دام ظله (سید داماد) آورده و آن را در زمان استاد خود سید داماد برای
شاگرد خود که نزدش درس میخوانده است نوشتهد است .

آغاز : بسم الله . الحمد لله الذي على سوابع نعمته السموات والارضين ..
اما بعد فيقول عبد الغفار بن محمد الرشتی .. لمaries ان الحكم بان
الوجود معقول ثان ... وانه ليس منه مقيسا الى بعض آخر تحکم ساذج

مخالف لتصريحات آثار القدماء والمحدثين اردت ان انقل طائفه من عباراتهم مزيلًا لما هو تحكم .
ازجام : عارضا و معقولا ثانيا . قد تمت هذا التاليف ... في حال اشتغال بعض من له توقد في الذكاء .

[۴۳ - ۵]

شماره دوم است و بخط نسخه علیق خود مؤلف ، خط خورده‌ی دارد و بحاشیه رفته است، گل ۴۰ پ- ۴۵ پ، همه شماره‌های ایندیفیر بخط مؤلف است.

الوجه في تفسير القرآن العزيز

علی بن حسین بن ابی جامع عاملی (سده ۱۱ و ۱۲) مؤلف این تفسیر است (منزوی ۲۴۱:۱).

در کنی و اقام (۱۸۳:۱) و ریحانة الادب (۲۱۳:۵) و اعيان الشیعه (۲۸۷:۱۰) آن را از احمد بن محمد بن ابی جامع دانسته‌اند با اینکه در دیباچه این تفسیر در نسخه ما و نسخه دانشگاه چنین یاد نشده بلکه بهمان نامی که در بالا آمده است یاد گردید.

[۱۹۵/۱]

بخط نسخ با نشانه‌های شترق و جلد نخستین است و بخط حسین بن محمد باصی کربلائی در ۲۸ ج/۲، مالک ملاحسینعلی در ۱۳۶۵ و دیگری در ۱۳۶۱ (49741).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.
۱۴×۹ س ۱۹ - ۲۱×۱۵/۵ س ۴۲۱

[۱۹۵/۲]

جلد دوم است و بهما تکونه خط از همو در روز شنبه ۱۸ ربیع دو مالک (49741).
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوایی.
۱۴×۹ س ۱۹ - ۲۱×۱۵/۵ س ۴۵۵

ودائع الأحكام في شرح شرائع الإسلام

در نسخه ما از این شرح که گویا از زین العابدین بن حسین طباطبائی است تنها

فهرست نسخه‌های خطی

و کالت واجاره است و آن بیشتر به تقریر درس استاد میماند. در آن از «سید استاد دام ظله العالی» یاد شده است و از ریاض.

آغاز: بسم الله . و به ثقتي . نحمدك يا من و كلني الله فاكر مني ولم يكلني الى الناس فيهينوني ... وبعد فهذا كتاب الوکالة .

انجام: لان يد الوکيل يد الموکل لكن (پایان اجارة و کامل نیست).

[۱۴۳ - ج]

بخط نسخ واصل است و خط خورده‌گی دارد ، در صفحه عنوان اجازه ایست از زین العابدین طباطبائی بمیرزا حسین و در همینجا آمده که و کالت ۲۳ جزو واجاره ۱۴ جزو و رویهم ۳۴ جزو است ، حواشی «منه عقی عنه» دارد، عنوانهای مطالع در هامش دیده میشود. کاغذ فرنگی - جلد تیماج زرد ضربی مقوایی عطف تریاکی. $۳۷۰ \times ۱۶/۵ \times ۲۲/۵ - ۲۳ \times ۹/۵ \times ۱۷/۵$.

الوسائل العائرية

سید محمد بن علی طباطبائی معروف به مجاهد مؤلف این کتاب اصولی است که بیشتر تقریرات درس میماند. در ریحانة الادب (۴۴۸:۲) بنام الوسائل الى النجاة یاد شده و دارد که مجاهد آنرا در جوانی نوشته است.

[۱۰۳/۲ - ج]

این نسخه بخط نسخ است با عنوان و نشان شنگرف نوشته محمد باقر بن محمد سمیع گو نابادی خراسانی در زمان مؤلف ، مالک علی نقی بن حسن بن محمد بن محمد بن علی طباطبائی حائری و جعفر پسر او ، در ۱۳۶۸ خریده شده است.

آغاز: بسم الله . حمدله ... و سیلة ذهب الاکثرون الى وقوع الاشتراك في الله. **انجام:** لاحتمال الحقيقة . قد فرغ من اتمام هذا المجلد وهو المجلد الثاني من کتاب الوسائل العائرية مؤلفه... محمد بن علی الطباطبائی ... سائلان الرّب... کشف الکروب (۵۲۹۴۵).

کاغذ فرنگی - جلد تیماج قهوه‌ای ضربی مقوایی. $۱۶/۵ \times ۱۵/۵ \times ۲۱ - ۲۳ \times ۹/۵$

[ج- ۱۰۳/۳]

بخاط نسخ واصل است و خط خوردنگی و حاشیه رفته و سفید دارد ، نسخه رامولف بشامگردش محمد بن الحسن بخشیده است ، مالک دیگر ملامحمد شوشتاری ، درصفحة عنوان آمده که جلد سوم وسائل است .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم . اعلم ان الاصل فيما يسمى بيعا حقيقة عرفا و لغة الصحة .

انجام : فمعظم الاحكام الشرعية لم يتمكن من العلم به فطعا .

در نسخه پاره‌ای از مباحث الفاظ است و تقلید اعلم و عدالت، حاشیه «منه» دارد (۵۲۹۴۵) .

کاغذ فرنگی - جلد تماج حنائی .

۱۶×۹/۵×۱۵/۵ - ۴۱/۵ - ۴۱/۵ × ۱۵/۵ × ۱۶/۵ .

[ج- ۱۰۳/۴]

بخاط نسخ و درست مانند شماره پیش اصل است و بگواهی همان جعفر بن علی نقی طباطبائی در صفحه عنوان و پشت جلد در ۲۵ ج ۱۳۷۸ از مسائل برآکنده ملحق بجلد سوم وسائل محمد مجاهد است .

آغاز : اذا كان الامر الوارد من الشرع موقتا بوقت خاص .

انجام : لانه غير مخالف للمعاذه اننه .

در نسخه پاره‌ای از مباحث الفاظ است و میرسد بمبحث خبر و حدیث (۵۲۹۸۳) .

کاغذ فرنگی - جلد هقوی .

۱۶/۵ × ۹/۵ × ۱۵/۵ - ۴۲×۱۸/۵ - ۴۲/۵ × ۹/۵ × ۱۵/۵ .

الوصيّة

از شهاب الدین عمر بن محمد شهروردی است . همان است که در فهرست دانشگاه (ص ۴۵۰ ش ۲) یاد کرده‌ام . در آغاز نسخه ما از همین شهروردی دانسته شده است .

(دانشکده ادبیات ۵۲۰ - فهرست مونیخ ص ۴۱۱ ش ۸۹۵ - کویا ره آورده ص ۴۶۸) .

آغاز : يابنى او صييك بتقوى الله وخشيته ولزوم حق الله تعالى وحق رسوله .

انجام : فانك لا تدرى ما اسمك غدا في القيمة . وفق لنا اللهم بهذه

الوصايا ... الى منازل المقربين .

[ج- ۴۵۱]

شماره دوم دفتر است و بهما نگتو نه خط شماره پیشین آن و بیک واسطه از روی خط شهروردی

نوشته شده است در بخارا در چهارشنبه ۱۸ محرم ۱۴۵۹ هـ ۳۷۸ پ ۱۲- پ ۱۲ .

الوصيّة

از امام ابی حنیفه (۱۵۰-۸۰) است و سیزده فصل در آنست و آراء کلامی او در آن آمده و رساله اعتقادیه را می‌ماند. چلبی (۶۳۷:۱) از آن و شروح آن یاد کرده است و بچاپ هم رسید و برخی در نسبت این رساله با امام شک کرده‌اند (معجم المطبوعات ۳۰۳) شرح ملا حسین بن اسکندر حنفی بر آن در د کن بسال ۱۳۲۱ بچاپ رسیده است.

آغاز: بسم الله . هذا كتاب الوصية من الامام ... ابى حنیفة ... لما مرض ابو حنیفة ... مرض الموت اجتمع عنده اصحابه واستوصوا منه وصيّة بامر خادمه فامر خادمه حتى اجلسه في مجلس خلف ظهره حتى اسنده اليه ثم قال : اعلموا اصحابي و اخوانى ... ان فى مذهب اهل السنّة والجماعّة اثنتى عشر نوعا من الخصال ... اولها الايمان . الايمان افرار باللسان و تصدق بالجنان ومعرفة بالقلب .
نهاية : هم فيها خالدون .

[ج - ۲۵۱]

شماره هشتم دفتر است و بهما نتوونه خط شماره پیشین آن از عبد الله کشمیری بخاری در ۱۵ صفر ۱۲۵۲، ربیع اول ۴۶۱ ر. - ۴۷ ر.

الوقف (رسالة في ...)

سید محمد باقر بن محمد نقی شفتی رشتی در این رساله که نزدیک بنیمی از آن بفارسی است از وقف بحث نموده است . در آن از سید استاد و شرح صغیر او و ازعواد الایام خود یاد کرده است .

آغاز: بسم الله . الحمد لله الواقف على سراير عباده و جاعل الصدقات الجاريات موصلة للمفروز بجزيل مشوباته ... وبعد بقول ... ابن محمد نقی

الموسی محمد باقر... اذا وقف واقف بعض املاكه .
انجام : کالوقف على مصلحة كبناء مدرسة مثلا فلأوجه لذلك اصلا
 وله الحمد والشكر والمنة دائمًا ابداً كثيرةً اكثروا وصلواته . . .
 متواлиا .

[ج - ۳۰۹]

بخط نسخ بانشانها وعنوانهای شنگرف ، نوشته چهارشنبه ۱۸ شوال ۱۴۳۴ ، حاشیه «منه» دارد

(36524)

کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی .

۱۵۴۵۳ - ۳۱×۹ س - ۱۲×۱۵۴۵۳

الوقف

از شمس الدین ابو جعفر محمد بن ابی بن یید طیفور سجاوندی غزنوی (م ۵۶۰) است .
 در دو نسخهٔ ما دیباچه‌ای است که در نسخه‌های دانشگاه و سپهسالار نیست . دو نسخهٔ ما
 هم یکسان نیستند .

(سیه ۱: ۱۹۳ - منزوی ۱: ۲۴۱)

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم (وليه) حمد ایکافی نعمه و یتمری هزیده ...
 وبعد فاعلم ان الامم لقاری القرآن علم الوقف والوصل لان فهم المعنى
 یفتقر اليه .

انجام : فی صدور الناس والناس .

[ج - ۳۰۴]

شماره دهم دفتر است و بهمان گونه خط شماره پیشین آن مورخ روز آذینه ۱۸/۳/۱۴۷۰، در بیان
 آن شکل مخارج حروف و جدول نامهای قاریان و بندهای درباره حروف هجای سوره فاتحه دیده میشود ،
 ۳۰۴-۱۰۴

[ج - ۳۰۵]

بخط نسخ باغونان و نشان شنگرف از سده ۱۱، در بیان آن بنده است بفارسی درباره رموزی که

فهرست نسخه‌های خطی

متاخران درباره وقف افروده‌اند و یک بند بفارسی درباره سوره فاتحه از یک شیعی (۲۵۷۷۰).
 کاغذ سپاهانی - جلد تیماج سرخ .
 ۱۴۵/۵۵۷۱ - ۳۱ س ۱۳/۱۳×۱۳ -

الله‌آیه (گتاب ۰۰۰)

از ابو جعفر ابن بابویه صدوق فمی است و در الجوامع الفقیهه بچاپ رسیده است
 (مستدر ک ۳۲۷:۳).

در فهرست ابن ندیم (ص ۲۷۸) و رجال نجاشی (ص ۲۷۷) از آن یاد شده ولی در
 فهرست طوسی (ش ۶۹۵) و معالم العلماء ابن شهر اشوب (ش ۷۴۰) از آن یاد نگردید.

[۳۱۶ - ج]

شماره دوم دفتر است و بخط نسخ با عنوان شنگرف مانند شماره پیش از سده ۱۴، گ ۷۳ ب - ۹۶ .

هدایة الامم الی احکام الافمه

از شیخ محمد حرمعلی است (ف ۱۶۴۳).

[۵۶ - ج]

این نسخه از آغاز است تا پایان اعکاف و بخط نسخ با عنوان شنگرف از سده ۱۱، حواشی دارد،
 وقف دوست محمد در ۱۳۷ شوال ۱۳۹۴ (۱۵۱۴).

کاغذ سپاهانی - جلد تیماج مشکی مقوانی .

۱۸/۵×۱۷/۵ ۵۲۸۸ - ۳۴/۵×۱۷/۵ س ۱۹ -

الہندباء (مقاله فی ...)

از شیخ رئیس است درباره کاسنی (ف ۸۱۳ - فهرست د کتب مهدوی ش ۱۳۱).

[۶۲ - ب]

شماره چهاردهم دفتر است و بهمان خط شماره پیشین آن از سده ۱۱/۵، گ ۲۳۲ ب - ۲۴۵ .

پنایع الحکمة فی شرح فنظم المعرفة

شریعتمدار حاج ملام محمد جعفر استر ابادی در گذشتہ ۱۲۶۳ بر نظمی کدمیرزا قوام الدین محمد قروینی از لمعه دمشقیه شهید اول بنام «التحفة القوامية» (ف ۱۸۲۱) کردہ است این شرح را نوشته است (ریحانۃ الادب ۲: ۳۱۸ - فوائد رضویه ۶۱) چنانکه در روضات (ص ۱۵۴) آمده او تا وقف پیوسته نوشته و پس ازان شرح او پراکنده است.

آغاز: الحمد لله الذي أيسنا بجوده لباس الوجود فآخر جنا عن كتم
العدم.

انجام : وان كان الترتيب احوط بلاشببه والله العالم ولله الحمد الدائم
والصلوة والسلام على رسوله وآلـه الى القائم (اعتكاف).

[۱۱۴ - ج]

بخط نسخ باعنوان و نشان شنگرف و تابعه کاف است و از سده ۱۳، پس ازین بندی در اثر بزرگ
در هبرگ گویا از همین استر ابادی (۹۳۶۷) .
کاغذ فرنگی - جلد تیماج مشکی ضربی مقوا می.
۰۱۵/۵×۹/۵×۱۵۳۴۵

ذيل

چند نسخه که از قم افتاده است اینک شناخته میشود

اسمه الله وأجوهه

از بطلمیوس است و نزدیک به «مابال» ارسسطو.

آغاز: اسئله و اجوبة من تصانیف بطلمیوس . سؤال . لم صار من
کانت رویته(؟) کان الجهل عليه غالباً ؟ جواب لأن حسن الخلق يتبع شدة
القوة من النفس .

اجام : يحل به السبب المحدث له . تمت والله الحمد .

[۱۱۲ - ب]

ش ۸ دفتر ، گ ۸۵ پ - ۸۷ ب .

اموذح العلوم

از دواني است (ص ۲۵۵) .

[۱۱۲ - ب]

س ۱۰ دفتر ، گ ۱۰۵ پ - ۱۳۱ ر .

حاشیة حاشیة التهذیب

حاشیه ایست از ملاعبدالله یزدی بریحث موضوع علم از حاشیه دواني بر تهذیب
المنطق تفتازانی .

آغاز: هو حاشیة ملاعبدالله بن حاشیة موضوع ملاجلال . بسمله . وبه
شقى الله المحمد والصلوة على عباده الذين اصطفى فهذه كلمات منتشرة
ومعرفات ميسرة متعلقة بتحقيق مبحث الموضوع من حاشية منطق

التهذيب للإسناط المحقق ... الدوازى من جملة ماعلقها ... عبدالله اليزدى
تذكرة لبعض الأحباء ... قوله اى يرجع البحث الخ افول ... لما كان
بناء المعنى فى هذا التعريف .
إنجام : والتفضي عن مفارقة الأصحاب انه الموفق للمصواب واليه المرجع
والنماذج والصلوة على من هو اطيب من طاب واطهر من طاب .

[۱۱۲ - ب]

شماره يکم دفتر ، ۳ ۱ پ- ۱۲ ر ، حاشیه «منه» دارد، بخط نستعلیق چلپا از سده ۱۱ ، جای
عنوان «قوله» در شماره ۱ سفیدمانده ، همه شماره های یک خط، عنوان شنگرف .
فهرست رساله ها در صفحه عنوان هست، یادداشت ۱۳۴۵ دارد (۴۲۴۳۷).
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج زرد مقوایی بالولا .
سطر چلپا ۸×۱۶؛ ۱۴۱×۱۷ .

الحكمة العروضية

از ابن سينا است (ف ۲۵۰) .

[۱۱۲ - ب]

ش ۱۱ دفتر ۳ ۱۴۱ پ - ۱۴۰

حل مشبهة الجذر الاصم

از دوازى است در فاتحه وواسطه وخاتمه (طوس ۴ : ۳۸۰ و ۳۷۹) .

[۱۱۲ - ب]

ش ۹ دفتر ۳ ۸۸ ر ۱۰۵ هجری .

الشجرة الالهية

از شمس الدين محمد شهر زوري است . نسخه ما بخشى است از اين رساله در اين
کد اجرام سماوي را نقوس ناطقه مجرد است .

[۱۱۲ - ب]

ش ۵ دفتر، ۳۶ پ - ۴۱ ر.

شرح رساله زینون

از فارابی است همان‌که در کن بچاپ رسیده است.

[۱۱۳ - ب]

ش ۴ دفتر، ۴۴ پ - ۳۶ ر

شرح ضابطه الاشکال

شرحی است بر مبحث ضابطه اشکال منطق تهذیب تفتازانی از مولی عبدالهیزدی و در دیباچه آن از استاد خود گویا دوانی یاد می‌کند. در آن یک مقدمه است و در مقدمه (طوس ۳۷۱:۴).

آغاز: هو . بسمله . وبه شفیع حمدًا لاله هو بالحمد حقيق اذ ارشدنا الى رموز التحقيق (این دیباچه در نسخه دانشگاه (ف ۴۶۴) نیامده است).

النجام : و يبعدنا من الزيف والزلل الى الصدق والصواب ربنا لا تر غفلوبنا... وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب (تم و آلاهه عم).

[۱۱۲ - ب]

ش ۴ دفتر، ۱۴ پ - ۴۳ ر

طهارة الاعراق

از مشکویه رازی است. نسخه ما بخشی است ازان.

[۱۱۲ - ب]

ش ۷ دفتر، ۳۷ ر - ۸۵ پ

فائدان فلسفیه‌ان

۱- فائدة فى ثبوت الشيء للشهيء .

آغاز: هو . قال الشارح و ذلك حكم الى قوله على تقدير عدم قسوة

مدركة يمكن دفعه بوجه فلسفته مقدمات .

انجام : عند من له صدق التأمل فتأمل . مدعى عنه .

۲- فائدة فى عدم احتمال التصديق للكلذب بخلاف التصديق .

آغاز: فائدة اعلم ان قولهم ان التصورات لا يتحمل عدم المطابقة بخلاف

التصديقات كلام حق .

انجام : مما يحتاج الى لطف فريحة .

[۱۱۲-ب]

شماره ۲ دفتر، ۳۲ پ - ۱۳ ب .

قانون نشانها

رساله ايست از حاجی میرزا آفاسی چنانکه در صفحه عنوان و عطف جلد بدینگونه آمد، «كتاب قانون دولتی از حاجی میرزا آفاسی» و برای این نوشته شده که قانون دادن نشانهای دولتی دانسته باشد و مانند بخششانه بشهرها بفرستند و کار گذاران دولت احکام نشانها را بدانند . بنام محمد شاه قاجار در ۲۰ محرم ۱۲۵۲ تا ۱۲۶۴ نوشته شده است . دوسوم کتاب درباره کسانی است که از دولت نشان گرفته اند . رویه مرقته بسیار سودمند است و شکلهای نشانهای دولتی در آن هست .

آغاز: بسم الله . حكما و متكلمين علم حكمت زا بر حسب حصر عقلی

بر دو قسم منقسم داشته اند: على و عملی .

انجام : ثبت نمایند پیچی قیل ۱۲۶۴ .

[۱۱۶ - ب]

نستعلیق سده ۱۳۰، عنوان شنگرف، در کتابخانه صنیع الدوله بوده است.
کاغذ فرنگی - جلد تیماج سرخ ضربی مقواوی .
۱۴۹۸ س ۱۳×۲۱/۵۵۶۶

قصص انبیا

داستان آفرینش جهان و سرگذشت پیامبر ان عربی و پیامبر اسلام و امیر المؤمنان
است بفارسی .

پس از دیباچه و فهرست ترتیب نزول سوره های قرآن است و قصه کافران و
منافقان و جهودان مدینه و سوال کردن ایشان و یاد کردن مسئله ها و جوابها سپس
قصه آفرینش عرش و کرسی بر وايت از محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بن آذربخاری از امام
صادق تا بر سد بعلی همان سندیکه در آغاز قصص انبیای چاپ ۱۳۲۳ ق بمیئی دیده
میشود:

آغاز: کتاب قصص الانبیا . بسم الله . وبه نستعلیق الحمد لله رب العالمین
اما بعد این کتاب قصص الانبیا نوشته شد تا خوانند گان و هستم عمان
را عرب تها باشد و فایده ها بخشد و مصنف و نویسنده را بدعای خیر یاد
کنند . فهرست قصتها بدلیل آیات قرآن : قصه آفرینش عرشی و کرسی
قصه خلافت امیر المؤمنین . اما بعد بدانکه قرآن متفرق بوده است .

[۴۵ - ح]

نستعلیق سده ۱۱۸، عنوان و نشان شنگرف .
نسخه از آغاز است تاختلاف على و افتاده دارد در یادان .
کاغذ سپاهانی - جلد تیماج آبی مقواوی .
۱۵۴۰ س ۱۲/۵×۱۹/۵

گشف الاسرار

این رساله عرفانی فارسی چنانکه می بینیم در پنج فصل است و شاید از قو نوی یا

سيدعى همدانى ياشاه نعمة الله كرمانى باشد (ف ٤٤) .
آغاز: بسم الله . ومنه التوفيق . الحمد لله الذي تجلى ذاته لذاته باحدية
 جمعية ... أما بعد فهذه رسالة في بيان علم التوحيد وسميتها بكشف-
 الاسرار والفتها على خمسة أبواب : الباب الأول في الوجود من حيث
 الاحدية ، الباب الثاني في بيان المرتبة الجمعية الالهية ، الباب الثالث
 في الواحدية الجمعية الرحامية ، الباب الرابع في عالم الارواح ، الباب
 الخامس في الشهادة المطلقة . بدانكه هر بابي از أبواب خمسه اشارتست
 از حضرت الهیه من الانبساط و اليقین .
انجام : در حقیقت شاهد وصلش همو است هو الاول ... والیه یعود و عنہ
 الحمد والمنة .

[٥٥٧-٥]

شماره دوم دفتر است وبه ما نگونه خط شماره یکم آن، س ٣٣ ب ٤١ ب .

المبدأ والمعاد

از ابن سينا است.

[١١٢ - ج]

ش ٦ دفتر، س ٤٣ ب ٨٣-

فهرست نسخه‌ها از روی شماره آنها در کتابخانه

۱- اندازه رحلی (ب) از ۱۳۶۱

۱- ذخیره خوارزم مشاهی ۲- الكافی ۳- حاشیة انوار التنزیل ۴- عرفات الفقة (فقه الائمه) ۵- عرفات الفقه (فقه الائمه) ۶- کتاب من لا يحضره الفقيه ۷- جلاء الاذهان وجلاء الاحزان ۸- جوامع الحکایات ولوامع الروایات ۹- الخمیس فی احوال انس نفس نفیس ۱۰- تفسیر اربع مقاالت ۱۱- نفائس الفنون وغرائب العيون ۱۲- شرح المفاتیح ۱۳- ترجمة الخواص ۱۴- تفصیل وسائل الشیعة ۱۵- مجمع البحرين ومطلع النیرین ۱۶- مدارك الاحکام ۱۷- الكشاف ۱۸- ضوابط الاصول ۱۹- حاشیة لللمعة الدمشقية ۲۰- مثنوي ۲۱- شرح اللمعة الدمشقية ۲۲- القوانین المحکمة ۲۳- مفاتیح الاصول ۲۴- بنیان مرصوص ۲۵- جواهر الكلام ۲۶- منیة اللبیب فی شرح التهذیب ۲۷- خلاصة منهج ۲۸- کنز العرفان ۲۹- محرق القلوب ۳۰- کشف اللثام ۳۱- سرور المؤمنین فی مناقب امیر المؤمنین ۳۲- الروضۃ البهیۃ فی شرح اللمعة الدمشقية ۳۳- مجمع البیان	۱- الكشاف ۲- الكافی ۳- حاشیة انوار التنزیل ۴- عرفات الفقة (فقه الائمه) ۵- کتاب من لا يحضره الفقيه ۶- جلاء الاذهان وجلاء الاحزان ۷- جوامع الحکایات ولوامع الروایات ۸- الخمیس فی احوال انس نفس نفیس ۹- تفسیر اربع مقاالت ۱۰- نفائس الفنون وغرائب العيون ۱۱- شرح المفاتیح ۱۲- ترجمة الخواص ۱۳- تفصیل وسائل الشیعة ۱۴- تفصیل وسائل الشیعة ۱۵- تفصیل وسائل الشیعة ۱۶- مجمع البحرين ومطلع النیرین ۱۷- الكشاف ۱۸- الكشاف ۱۹- تهذیب الاحکام ۲۰- رسالة اصولیة ۲۱- المناهج العاشریة ۲۲- القوانین المحکمة ۲۳- مفاتیح الاصول ۲۴- منیة اللبیب فی شرح التهذیب ۲۵- شرح اللمعة الدمشقية ۲۶- کنز العرفان ۲۷- محرق القلوب ۲۸- کشف اللثام ۲۹- سرور المؤمنین فی مناقب امیر المؤمنین ۳۰- شوارق الالهام ۳۱- مجمع البیان

- ٥٥ - نوادر الحكايات وغرائب الروايات
 ٥٦ - الكامل
 ٥٧ - الكافي
 ٥٨ - ثبت مطالب رعایا
 ٥٩ - جنگ شاهزاده بهاء الدوله
 ٦٠ - صدر التواریخ
 ٦١ - دستان المذاهب
 ٦٢ - جنگ
 ٦٢/١ - فرهنگ جهانگیری
 ٦٢/٢ - چارنام
 ٦٢/٣ - پاسخ ابن سینا بمیهنه
 ٦٢/٤ - النفس
 ٦٢/٥ - دعاء القديس
 ٦٢/٦ - العروس
 ٦٢/٧ - پاسخ ابن سینا بمیهنه
 ٦٢/٨ - المناجاة
 ٦٢/٩ - پاسخ ابن سینا بمیهنه
 ٦٢/١٠ - المناجاة
 ٦٢/١١ - رگشناسی
 ٦٢/١٢ - معراج نامه
 ٦٢/١٣ - النفس
 ٦٢/١٤ - الهندباء
 ٦٢/١٥ - استجابة الدعا
 ٦٢/١٦ - حفر
 ٦٢/١٧ - شرح القصيدة العينية
 ٦٢/١٨ - قبس الاقداء ونجم الاهداء
 ٦٢/١٩ - سير وسلوك
 ٦٢/٢٠ - ربيع الابرار ونصوص الاخيار
- ٣٤ - حدائق الشيمه
 ٣٥ - تحفة العالم
 ٣٦ - شرائع الاسلام
 ٣٧ - لوامع الاسرار في شرح مطالع الانوار
 ٣٨ - شرح ديوان حافظ
 ٣٩/١ - القوانين المحكمة
 ٣٩/٢ - الادلة الاربعة
 ٤٠ - القوانين المحكمة
 ٤١ - كتاب من لا يحضره الفقيه
 ٤٢ - ضوابط الاصول
 ٤٣ - مواهب عليه
 ٤٤/١ - كشف اللغات جوك
 ٤٤/٢ - جوك باشست
 ٤٤/٣ - رياض الفتوح
 ٤٤/٤ - گفتار خواجه انصاری
 ٤٥ - شرائع الاسلام
 ٤٦ - شاهد صادق
 ٤٧ - مسائل الاحکام
 ٤٨ - مسائل الخلاف
 ٤٩ - الاستبصار في ما اختلف من الاخبار
 ٥٠/١ - كشف اللغات جوك
 ٥٠/٢ - جوك باشست
 ٥١ - انوار التنزيل
 ٥٢ - ديوان انوري
 ٥٣ - حلية المتقيين
 ٥٤/١ - تهذيب الاحکام
 ٥٤/٢ - تهذيب الاحکام

- ٦٣ - مشتوى
- ٦٤ - دیوان منوچهري
- ٦٥ - الخميس في احوال نفس نفيس
- ٦٦ - غرالحكم ودر رالكلم
- ٦٧ - روضةالاذكار
- ٦٨ - مجالس الومين
- ٦٩ - اياض الفوائد في شرح مشكلات القواعد
- ٧٠ - المنتزع المختار من الغيث المدار
- المفتح لكمائم الاذهار في فقه الائمه الاطهار
- ٧١ - المعجم في تاريخ ملوك العجم
- ٧٢/١ - مدارح كمال
- ٧٢/٢ - ره انجم نامه
- ٧٢/٣ - سازوپیرا يه شایان پرمایه
- ٧٢/٤ - عرض نامه
- ٧٢/٥ - جاودان نامه
- ٧٢/٦ - نامه کاشانی
- ٧٢/٧ - ینبوع الحیات
- ٧٢/٨ - ایمنی از بطلان نفس در بناء خرد
- ٧٢/٩ - گفتار کاشانی
- ٧٢/١٠ - پاسخ کاشانی به راسکانی
- ٧٢/١١ - نفس
- ٧٢/١٢ - مابال
- ٧٣ - كتاب من لا يحضره الفقيه
- ٧٤ - انوار الرياض
- ٧٥/١ - صدباب اسطرلاب
- ٧٥/٢ - المثلث في اللغة
- ٧٥/٣ - المثلث في اللغة
- ٧٥/٤ - المذكر والموئذن
- ٧٥/٥ - نسيم السحر
- ٧٥/٦ - ماتلعن فيه العوام
- ٧٦ - كتاب من لا يحضره الفقيه
- ٧٧ - خزان وبهار
- ٧٨ - انوار التنزيل
- ٧٩ - مستند الشيعة
- ٨٠ - مفتاح المفاتيح
- ٨١ - ذكرى الشيعة
- ٨٢ - شرح مشتوى
- ٨٣ - شرح دیوان على گنجینه
- ٨٤ - ترجمة شرایع
- ٨٥ - ذخیره خوارزمشاهی
- ٨٦ - تهذیب الاحکام
- ٨٧ - منتخب المناهج
- ٨٨ - مفاتیح الشرایع
- ٨٩ - بحر المعارف
- ٩٠ - جوامع الجامع
- ٩١ - مدارك الاحکام
- ٩٢ - تهذیب الاحکام
- ٩٣ - گوهر مراد
- ٩٤ - ابواب الجنان
- ٩٥ - صافی
- ٩٦ - صافی
- ٩٧ - شرایع الاسلام

١١١/١٦ - العجل المتن ١١١/١٧ - اوزان و مقادير و اختيارات ١١١/١٨ - حاشية المختصر النافع ١١١/١٩ - زبدة الاصول ١١١/٢٠ - آداب المناظرة ١١١/٢١ - الاقتصاد للارشاد الى طرق الاجتهداد ١١١/٢٢ - سفينة النجاة ١١١/٢٣ - منتخب كتاب الملل والنحل ١١١/٢٤ - نشر الثالثي ١١١/٢٥ - التورات ١١١/٢٦ - بند لقمان ١١٢/١ - حاشية حاشية التهذيب ١١٢/٢ - فائدتان فلسفيتان ١١٢/٣ - شرح ضابطة الاشكال ١١٢/٤ - شرح رسالة زينون ١١٢/٥ - الشجرة الالهية ١١٢/٦ - المبده والمعد ١١٢/٧ - طهارة الاعراق ١١٢/٨ - استولة واجوبة ١١٢/٩ - حل شبّه الجندر الاصم ١١٢/١٠ - انموذج العلوم ١١٢/١١ - الحکمة العرشية ١١٣ - الحکمة المتعالية في الاسفار الاربعة المقلية ١١٤ - المغنى في شرح الموجز ١١٥ - علل الشرائع والاحکام والاسباب ١١٦ - قانون نشانها	٩٩٠ - شرح مجمع البحرين وملقى النهرین ١٠٠ - الصحيفة العلوية ١٠١ - شوارق الالهام ١٠٢ - مفاتيح الغيب ١٠٣ - سياق التواريخ ١٠٤/١ - شرح المنهاج ١٠٤/٢ - زوابد الاصول ١٠٥ - مخزن الواقع ١٠٦ - منج العمال في سنن الاقوال ١٠٧ - شرح مفتاح العلوم ١٠٨ - تفسير شاهي ١٠٩ - مفاتيح الاصول ١١٠ - الاستبصار فيما اختلف من الاخبار ١١١ - لب الالباب ١١١/١ - التقاط طليعة العلوم ١١١/٢ - رسالة في العلوم ١١١/٣ - فهرس العلوم ١١١/٤ - فهرس لب الالباب ١١١/٥ - نيرين ١١١/٦ - اخلاق ناصری ١١١/٧ - سر الاسرار ١١١/٨ - سر سر الاسرار ١١١/٩ - الصناعة ١١١/١٠ - قابوسنامه ١١١/١١ - ترجمة اوصاف الاشراف ١١١/١٢ - اسرار الصلوة ١١١/١٣ - جامع عباسی ١١١/١٤ - النخبة الوجيبة ١١١/١٥ - جواهر الفرافض

-
۱۲۶ - مراسلات ۱۲۷ - مراسلات ۱۲۸ / - مراسلات ۱۲۹ - تلگرافات ۱۳۰ - جمع و خرج فارس ۱۳۱ / - تاریخ قاجار ۱۳۲ / - گلستان ۱۳۳ - اکسیر التواریخ ۱۳۴ - مراسلات ۱۳۵ - تحفۃ المؤمنین ۱۳۶ - دستورالاعقاب ۱۳۷ / - مرآت الکوثر	۱۱۷ / - درة نادره ۱۱۸ / - مفاتیح الاصول ۱۱۹ / - مستقصی الاجتهاد ۱۲۰ / - تحفة الاخبار ۱۲۱ / - تعليمات نظامی ۱۲۲ / ۱ / - تاریخ قاجار ۱۲۲ / ۲ / - تاریخ قاجار ۱۲۳ - تلگرافات و مراسلات ۱۲۴ - مراسلات ۱۲۵ / ۱ - مراسلات ۱۲۵ / ۲ - مراسلات

٢- اندازه وزیری (ج) از ٣٧٥ تا

٢١/٣- شرح الكافى	١- الاستبصار
٢٢/ - تنقیح مقاله	٢- شرح المنهاج
/٢٣- الدروس الشرعية	٣- ایضاح الفوائد
/٢٤- تذكرة الفقهاء	٤- تذكرة الفقهاء
/٢٥- التبيان فى اعراب القرآن	٥- كنز العرفان
٢٦/ - جامع المقاصد	٦- الحكمة المتعالية
٢٧/١- آداب المتعلمين	٧- جوامع الجامع
٢٧/٢- حرزا الامانى	٨- قواعد الاحكام
٢٨/ - فوائد القلائد	٩- قواعد الاحكام
٢٩/ - الجبل المتبين	١٠- صافى
٣٠/ - انوار التنزيل	١١- الشافى
٣١/ - تحفة المؤمنين	١٢- جلاء العيون
٣٢/ - تهذيب الاحكام	١٣/١- توضیح التذكرة
٣٣/ - شرائع الاسلام	١٣/٢- رسالة في المغلطة
٣٤/ - ارشاد الاذهان	١٤/ - المحصول
٣٥/ - مسالك الافهام	١٥- الصراط المستقيم
٣٦/ - تحفة الائمه العلية	١٦- منتخب اللغات شاه جهانى
٣٧/ - مصباح الهدایه	١٧- ترجمة قطب شاهی
٣٨/ - اخبار عليه	١٨- شرح التجريد
٣٩/ - شرائع الاسلام	١٩- جغرافيا
٤٠/ - فرهنگ سروری	٢٠- المحاكمات
/٤١- ارشاد الاذهان	٢١/١- شرح الكافى
/٤٢/١- شرح الزیارة	٢١/٢- شرح الكافى

- ٤٢/٢ - شرح رسالة العلم
 ٤٣/ - بهجة الاسرار
 ٤٤/ - شرائع الاسلام
 ٤٥/ - قصص انباء
 ٤٦/ - جنگ
 ٤٦/١٠ - ترجمة الصلوة
 ٤٦/٢١ - شرح خطبة البيان
 ٤٦/٣ - توضيح الاخلاق
 ٤٦/٤ - رندوز اهد
 ٤٦/٥ - نان و حلوا
 ٤٦/٦ - موسيقى
 ٤٦/٧ - کشاورز نامه
 ٤٦/٨ - اختيارات منظوم
 ٤٦/٩ - نامه بهائی بهمدانی
 ٤٦/١٠ - قافیه
 ٤٦/١١ - رساله عرفی
 ٤٦/١٢ - پاسخهای گرگانی بمیرزا اسکندر
 ٤٦/١٣ - ظفر نامه
 ٤٦/١٤ - گفتار انصاری
 ٤٦/١٥ - نزهه السرور
 ٤٦/١٦ - نامه از بکان و پاسخ رستمداری
 ٤٦/١٧ - شرح رسالة معما
 ٤٦/١٨ - قافیه (رساله ...)
 ٤٦/١٩ - شرح بیتی از حافظ
 ٤٧ - نگارستان
 ٤٨ - شافی
 ٤٩ - جوامع الجامع
 ٥٠ - صحیفة شاهی
- ٥١/ - تفسیر التحریر
 ٥٢/ - الاربعون حدیثا
 ٥٣/ - الرسالة الرضوية
 ٥٤/ - زبدة التواریخ
 ٥٥/ - شرح کافیه
 ٥٦/ - هدایۃ الامة الى احكام الائمة
 ٥٧/ - آیینه اسکندر
 ٥٨/ - زیج خاقانی
 ٥٩/ - اختیار مصباح السالکین لنهج البلاعه
 ٦٠/ - المختصر النافع
 ٦١/ - جامع المقاصد
 ٦٢/ - تفسیر اربع مقالات
 ٦٣/ - شرح المقاصد
 ٦٤/ - قواعد الاحکام
 ٦٥/١ - الصحاح
 ٦٥/٢ - الصحاح
 ٦٦/ - ابواب الجنان
 ٦٧/ - زبدة البيان
 ٦٨/ - کشف الآیات
 ٦٩/ - تهذیب الاحکام
 ٧٠/١ - الاحادیث القدسية
 ٧٠/٢ - شراللثالی
 ٧٠/٣ - التورات
 ٧٠/٤ - الاحادیث القدسية
 ٧٠/٥ - ظفر نامه
 ٧٠/٦ - الاربعون حدیثا
 ٧٠/٧ - الاربعون حدیثا
 ٧٠/٨ - الجبر والاختیار
 ٧٠/٩ - المعجزة (ظهورها عن الائمه)

- ٨٨/- ديوان ناصر خسرو
 ٨٩/- كنز العرفان في فقه القرآن
 ٩٠/١- اختصار القانون
 ٩٠/٢- تشريح العين
 ٩٠/٣- الأدوية المفردة
 ٩٠/٤- قوانين تركيب الأدوية القلبية
 ٩٠/٥- مسالك البغية إلى مدارك المنية
 ٩١- برهان الكفاية
 ٩٢- مجموعة دروس مدرسة علوم سياسي
 ٩٣- القواعد والفوائد
 ٩٤- الفوائد الضيائية
 ٩٥/١- جحية الشهرة
 ٩٥/٢- الميراث
 ٩٥/٣- تحقيق معنى الالف واللام
 ٩٦- تحفة العراقيين
 ٩٧- جنگ
 ٩٨- ترجمة سر الاسرار يا السياسة في
 تدبیر الریاسته
 ٩٩/١- تحفة الائمة العلية في الحكمة العملية
 ٩٩/٢- سراج منیر
 ٩٩/٣- زبور فارسي
 ٩٩/٤- رسالت رشديه در خصوص اصلاح
 القبای اسلامیه
 ١٠٠- التقریرات
 ١٠١- التقریرات
 ١٠٢/٢- الوسائل الحائرية
 ١٠٢/٣- الوسائل الحائرية
 ١٠٢/٤- الوسائل الحائرية
 ١٠٣- التقریرات
- ٧٠/١٠- جامع الاخبار
 ٧٠/١١- اسماء الله
 ٧٠/١٢- الاعتقادات
 ٧٠/١٣- نفس الامر
 ٧٠/١٤- فصول
 ٧٠/١٥- گفتار انصاری
 ٧٠/١٦- تقویم شرع النبی
 ٧٠/١٧- نفائس الفنون
 ٧١- شرح التجرید
 ٧٢- شرح نهج البلاغة
 ٧٣- حل مشکلات الاشارات
 ٧٤- الملل والنحل
 ٧٥- جامع عباسی
 ٧٦- شرائع الاسلام
 ٧٧- كتاب من لا يحضره الفقيه
 ٧٨- كتاب من لا يحضره الفقيه
 ٧٩- كتاب من لا يحضره الفقيه
 ٨٠- كتاب من لا يحضره الفقيه
 ٨١- الكشاف
 ٨٢- ترجمة كتاب من لا يحضره الفقيه
 ٨٣- الروضة البهية في شرح الدرمة
 الدمشقية
 ٨٤- تفصیل وسائل الشیعیة
 ٨٥- تفسیر شاهی (آیات الاحکام)
 ٨٦- مصایب القلوب
 ٨٧/١- شرح خبر کیل
 ٨٧/٢- شرح بیتی از دھلوی
 ٨٧/٣- الحکمة المتعالیة فی الاسفار
 الاربعة المقلية

۱۰۴/ بشری الوصول الى اسرار علم الاصول ۱۰۵/ الفصول الغرورية فى الاصول الفقهية ۱۰۵/ الفصول الغرورية فى الاصول الفقهية	۱۰۴/ عهندنامجات ۱۰۵/ شرح الهدایة الاثریہ ۱۰۶/ الرعایة ۱۰۶/ المیراث ۱۰۷/ بغیةالالباء ۱۰۸/ خلاصة الاصول ۱۰۹/ منیةاللّبیب ۱۱۰/ الانصاف ۱۱۱/ الرحّلة ۱۱۲/ اختناق ایران ۱۱۳/ دیوان حافظ ۱۱۴/ جواہر نامہ ۱۱۵/ تاریخ آل مظفر ۱۱۶/ دبستان سخن ۱۱۷/ ترجمة وقاریه ۱۱۸/ ترجمة قطب شاهی ۱۱۹/ التقریرات ۱۱۱/ کشف الغمة ۱۱۱/ مصباح الفقیه ۱۱۲/ ودایع الاحکام ۱۱۳/ مهیج الاشواق ۱۱۴/ زبدۃالاصلوں ۱۱۴/ لغز الزبدۃ ۱۱۴/ شرح زبدۃالاصلوں ۱۱۵/ مقامات حمیدی ۱۱۶/ مناهج اليقین ۱۱۶/ انوار الملکوت ۱۱۷/ حقوق مملک ۱۱۸/ اخلاق محسنی
۱۱۰/ معالم الاصول ۱۱۱/ المصایب في شرح المفاتیح ۱۱۱/ سؤال وجواب ۱۱۲/ مقام الفضل ۱۱۲/ حاشیة شرح التجربید ۱۱۳/ مشوّاق ۱۱۴/ شرح الفوائد ۱۱۵/ شرح الشافیة ۱۱۵/ تقویم (معرفت...) ۱۱۶/ صیغ مشکله ۱۱۷/ حاشیة ریاض المسائل ۱۱۷/ تحریر القواعد المنطقیة ۱۱۸/ حاشیة تحریر القواعد المنطقیة ۱۱۹/ بنایع الحکمہ ۱۱۹/ حاشیه انوار التنزیل ۱۱۱/ التفسیر ۱۱۱/ حاوی المرام ۱۱۲/ مواجب ومخارج تلگرافخانه‌ها ۱۱۲/ چار گلزار ۱۱۲/ مجتمع الادوار ۱۱۲/ مجتمع الادوار ۱۱۲/ فهرست کتابهای مدرسه شعاعیه ۱۱۲/ تحفة الاریب ۱۱۲/ درة الناج	

- ١٦٢/ - اصول عقاید
 ١٦٣/ - آتشفسانی کوه و زوو
 ١٦٤/ - تحفه عباسی
 ١٦٥/١ - العصمة والرجعة
 ١٦٥/٢ - شرح الحکمة العرشية
 ١٦٦/ - لسان العجم
 ١٦٧/ - صدخطابه
 ١٦٨/ - دیوان رودکی
 ١٦٩/ - تحفة الفقراء
 ١٧٠/ - سفرنامه
 ١٧١/ - شرح دیوان علی
 ١٧٢/ - جنک درتر کستان
 ١٧٣/ - المختصر النافع
 ١٧٤/ - نگارستان معینی
 ١٧٥/ - الوفیة
 ١٧٦/ - دیوان امیرمعزی
 ١٧٧/ - المعالم
 ١٧٨/١ - المسائل الفقهیة
 ١٧٨/٢ - کتاب سلیم بن فیس
 ١٧٩/ - لغت نوابی
 ١٨٠/ - لغت نوابی
 ١٨١/١ - شرح الاعتقادات
 ١٨١/٢ - حاشیة القوانین
 ١٨١/٣ - حاشیة اصولیة
 ١٨١/٤ - المظاہر المحمودیہ
 ١٨٢/ - الاصول الاربعمائة
 ١٨٣/ - ترجمه لایحه ترکی
 ١٨٤/ - رسائل احسانی و رشتی
 ١٨٥/ - اینس التجار
- ١٤٩/ - کشف الرموز
 ١٥٠/ - مدارک الاحکام
 ١٥١/١ - نصایح الملوك
 ١٥١/٢ - ترجمة دوہیث قیامت
 ١٥٢/ - تاریخ نادرشاہ
 ١٥٣/ - دستایر آسمانی
 ١٥٤/ - لغت نعمت الله
 ١٥٥/١ - مراسله وفائی
 ١٥٥/٢ - الكلم الطیب
 ١٥٥/٣ - حاشیة الشواهد الربویة
 ١٥٥/٤ - الا عتقدات
 ١٥٥/٥ - تفسیر سوره فلق
 ١٥٥/٦ - تفسیر سوره ناس
 ١٥٥/٧ - خلق الاعمال
 ١٥٥/٨ - تفسیر سوره اخلاص
 ١٥٥/٩ - شرح کلمة التوحید
 ١٥٥/١٠ - الواحد لا يصدر عنه الا الواحد
 ١٥٦/ - سالاریه
 ١٥٧/ - قابو سنامه
 ١٥٨/١ - دیوان مختاری
 ١٥٨/٢ - دیوان رودکی
 ١٥٩/ - سفرنامه
 ١٦٠/ - ریاض المسائل
 ١٦١/١ - نصاب صیبان
 ١٦١/٢ - امثله
 ١٦١/٣ - شرح امثله
 ١٦١/٤ - الشافیة
 ١٦١/٥ - العلاجۃ الالفیة
 ١٦١/٦ - اعراب قرآن

فهرست نسخه‌های خطی

- ١٨٦ - اقدامات روسیه
 ١٨٧ - تحفة سامي
 ١٨٨ - هادیة قطب شاهی
 ١٨٩/١ - دلائل الاحکام فی شرح شرایع
 الاسلام
 ١٨٩/٢ - رساله درهیت
 ١٩٠/١ - دلائل الاحکام فی شرح شرایع
 الاسلام
 ١٩١ - شرح المشاعر
 ١٩٢ - ترجمة امالی طوسی
 ١٩٣ - ذخائر النبوة (خيارات)
 ١٩٤ - کواشف العجب من مشكلات
 الکتب
 ١٩٥/١ - الوجيز فی تفسیر القرآن العزیز
 ١٩٥/٢ - الوجيز فی تفسیر القرآن الغریز
 ١٩٦ - خلاصه دستور الوزراء
 ١٩٧ - المفردات
 ١٩٨ - ترجمہ سرالاسرار
 ١٩٩/١ - اوصاف الاشراف
 ١٩٩/٢ - وجودیه
 ١٩٩/٣ - ائیس الموحدین
 ٢٠٠ - ترجمة خطوط قدیمه بیستون
 ٢٠١ - النافع يوم الحشر فی شرح الباب
 الحادی عشر
 ٢٠٢/١ - عیون الحساب
 ٢٠٢/٢ - شواکل العور فی شرح هیاکل النور
 ٢٠٢/٣ - نقد النصوص فی شرح نقش الفصوص
 ٢٠٢/٤ - شرح الفصوص
 ٢٠٢/٥ - التسبیحات القلبیة
٢٠٢/٦ - آداب السلوك	١٨٦ - اقدامات روسیه
٢٠٢/٧ - میزان القيمة	١٨٧ - تحفة سامي
٢٠٢/٨ - مرآة الآخرة	١٨٨ - هادیة قطب شاهی
٢٠٢/٩ - مقصد اقصى	١٨٩/١ - دلائل الاحکام فی شرح شرایع الاسلام
٢٠٢/١٠ - الوجود	
٢٠٣/١ - الدرر التجفیة	١٨٩/٢ - رساله درهیت
٢٠٤/١ - الرائیة	١٩٠/١ - دلائل الاحکام فی شرح شرایع الاسلام
٢٠٤/٢ - المقدمة الجزریة	
٢٠٤/٣ - قصیده فی قراءة ورش	١٩١ - شرح المشاعر
٢٠٤/٤ - الناسخ والمنسوخ	١٩٢ - ترجمة امالی طوسی
٢٠٤/٥ - القصيدة الفایحة	١٩٣ - ذخائر النبوة (خيارات)
٢٠٤/٦ - اصول قرائت ابن کثیر بروايتها	١٩٤ - کواشف العجب من مشكلات الکتب
البزی وقبل	
٢٠٤/٧ - اصول قراءة الكسائی	١٩٥/١ - الوجيز فی تفسیر القرآن العزیز
٢٠٤/٨ - المفید فی علم التجوید	١٩٥/٢ - الوجيز فی تفسیر القرآن الغریز
٢٠٤/٩ - تجوید الفاتحه	١٩٦ - خلاصه دستور الوزراء
٢٠٤/١٠ - الوقوف	١٩٧ - المفردات
٢٠٥/١ - الوقوف	١٩٨ - ترجمہ سرالاسرار
٢٠٦/١ - المشتق	١٩٩/١ - اوصاف الاشراف
٢٠٧/١ - المختصر النافع	١٩٩/٢ - وجودیه
٢٠٨/١ - الروضۃ البهیة	١٩٩/٣ - ائیس الموحدین
٢٠٩/١ - الوقف	٢٠٠ - ترجمة خطوط قدیمه بیستون
٢١٠/١ - طرائف الحکمة	٢٠١ - النافع يوم الحشر فی شرح الباب
٢١١/١ - مرشد العوام	الحادی عشر
٢١٢/١ - الفوائد الضیائیة	٢٠٢/١ - عیون الحساب
٢١٣/١ - مرصاد العباد	٢٠٢/٢ - شواکل العور فی شرح هیاکل النور
٢١٤/١ - منتهی المقال فی احوال الرجال	٢٠٢/٣ - نقد النصوص فی شرح نقش الفصوص
٢١٥/١ - اصول حکمت فلسفه	٢٠٢/٤ - شرح الفصوص
٢١٦/١ - المقنع	٢٠٢/٥ - التسبیحات القلبیة

- ٢٢٨/١ - عدم نجاسة البئر بمجرد الملاقة
 ٢٢٨/٢ - تيقن الطهارة والحدث والشك
 في السابق منها
 ٢٢٨/٣ - احداث المجنوب في اثناء غسل الجنابة
 ٢٢٨/٤ - اجوبة مسائل السماكي
 ٢٢٨/٥ - اجوبة مسائل المازحي
 ٢٢٨/٦ - نتایج الافکار فی بیان حکم
 المقيمين فی الاسفار
 ٢٢٨/٧ - تحریر طلاق العائض العامل
 العاشر زوجها عندها المدخول بها
 ٢٢٨/٨ - الحبوة
 ٢٢٨/٩ - حرمان الزوجة من بعض المواريث
 ٢٢٩/٠ - تنقیح المرام
 ٢٣٠/٠ - شرح دیوان انوری
 ٢٣١/٠ - مفتاح النجاة
 ٢٣٢/٠ - فرائد الاصول
 ٢٣٣/٠ - الاصلاح
 ٢٣٤/١ - الرضاع
 ٢٣٤/٢ - كفارۃ الصوم
 ٢٣٥/١ - الفوائد الحائریہ
 ٢٣٥/٢ - تقليد الميت
 ٢٣٥/٣ - رسالة فی عبادة الجاهل
 ٢٣٥/٤ - الاجتهاد والاخبار
 ٢٣٦/٠ - کشکول محمدی
 ٢٣٧/٠ - مفاتیح الشرایع
 ٢٣٨/٠ - مهج الدعوات ومنهج العنایات
 ٢٣٩/٠ - مرزبان نامه
 ٢٤٠/١ - بغية الطالب
 ٢٤٠/٢ - طب الائمه
- ٢١٦/٢ - الهدایة
 ٢١٦/٣ - الكتاب الجامع للشرایع
 ٢١٦/٤ - المسائل الناصریات
 ٢١٧/١ - تشریح الافلاک
 ٢١٧/٢ - خلاصة الحساب
 ٢١٧/٣ - الانعاشیة فی الحج
 ٢١٧/٤ - الحبل المتین
 ٢١٧/٥ - جواهر الفرائض
 ٢١٧/٦ - شرح العقاید النسفیة
 ٢١٧/٧ - مبادی الوصول الى علم الاصول
 ٢١٧/٨ - حساب
 ٢١٧/٩ - المساحة
 ٢١٨/٠ - نهج البيان من کشف معانی
 القرآن
 ٢١٩/١ - حیات نفس درحضرت قدس
 ٢١٩/٢ - هدایة العوام
 ٢٢٠/٠ - الخلاص
 ٢٢١/٠ - شرح الوافية
 ٢٢٢/٠ - اختیارات
 ٢٢٣/٠ - نزهۃ النظر وتنبیه الغاطر
 ٢٢٤/١ - شرح المختصر النافع
 ٢٢٤/٢ - شرح المختصر النافع
 ٢٢٥/٠ - التقریرات
 ٢٢٦/٠ - الاصلاح
 ٢٢٧/١ - منهاج الكرامة فی معرفة الامامة
 ٢٢٧/٢ - استقصاء النظر فی البحث عن
 القضاء والقدر
 ٢٢٧/٣ - خبر الشهاده عن الخلقة والامامة
 ٢٢٧/٤ - الفدك

فهرست نسخه‌های خطی

- ٢٤٠/٣ - الالفية
- ٢٤١/١ - العصمة والرجعة
- ٢٤١/٢ - العلم
- ٢٤١/٣ - الاجتماعية
- ٢٤٢ - تسدید القواعد
- ٢٤٣ - المصايب
- ٢٤٤ - حاشية شرح المنهاج
- ٢٤٥ - حدائق السحر
- ٢٤٦ - اختيارات
- ٢٤٧/١ - رسالة في الاستصحاب
- ٢٤٧/٢ - رسالة في عبادة الجاهل
- ٢٤٧/٣ - رساله في اصاله الصحة في العاملات
- ٢٤٧/٤ - رسالة في القرض
- ٢٤٧/٥ - التعليقة
- ٢٤٧/٦ - الجبر والاختيار
- ٢٤٧/٧ - اصالة البراءة
- ٢٤٨ - شوارع الاعلام
- ٢٤٩ - الاصول العملية
- ٢٥٠ - بحار الانوار
- ٢٥١/١ - آداب طریقت
- ٢٥١/٢ - الوصیة
- ٢٥١/٣ - المنهیات (رسالة ...)
- ٢٥١/٤ - الفرائض والواجبات
- ٢٥١/٥ - شعب الایمان
- ٢٥١/٦ - تحفة العوام
- ٢٥١/٧ - آداب السفرة
- ٢٥١/٨ - الوصیة
- ٢٥١/٩ - سيف السابقین
- ٢٥١/١٠ - النهاية
-
- ٢٥١/١١ - انوار الاسرار
- ٢٥١/١٢ - شرح الفقه الاكبر
- ٢٥١/١٣ - اصول الدين ومسائل السنة
- ٢٥١/١٤ - اصول الدين
- ٢٥١/١٥ - معرفة المذاهب
- ٢٥١/١٦ - نافع المسلمين
- ٢٥١/١٧ - الاذان
- ٢٥٢ - سرمایه ایمان
- ٢٥٣ - اسرار البراعة و انوار الفصاحة
- ٢٥٤/١ - عروض سیفی
- ٢٥٤/٢ - ریاض الصنایع قطب شاهی
- ٢٥٥/١ - زواهر الجوادر فی نوادر الزواجر
- ٢٥٥/٢ - الكلمات المکتوبه
- ٢٥٦ - شرح حکمة العین
- ٢٥٧/١ - الافصاح
- ٢٥٧/٢ - الفصول المختارة
- ٢٥٨/١ - ضیاء العوالم فی شرح المعامل
- ٢٥٨/٢ - ضیاء العوالم فی شرح المعامل
- ٢٥٩ - دیوان سبز واری
- ٢٦٠ - دیوان سبز واری
- ٢٦١/١ - التقریرات
- ٢٦١/٢ - التقریرات
- ٢٦٢ - الحدائق الناضرة فی احکام
- العترة الطاهره
- ٢٦٣ - رساله در احکام تجارت و مکاسب
- ٢٦٤/١ - ریاض المسائل
- ٢٦٤/٢ - ریاض المسائل
- ٢٦٤/٣ - ریاض المسائل
- ٢٦٤/٤ - ریاض المسائل

-٢٩٢- برهان الكفاية -٢٩٣- القوانين المحكمة -٢٩٤- حاشية المعالم -٢٩٥- حاشية حاشية المعالم -٢٩٦- رسالة اخلاقي -٢٩٧/١- روزنامه -٢٩٧/٢- شمسية -٢٩٨- كشف الرموز -٢٩٩- نزهة الغري -٣٠٠- مصايح القلوب -٣٠١/١- شواكل الحور -٣٠١/٢- شرح العقائد العضدية -٣٠١/٣- انوذج العلوم -٣٠١/٤- اثبات الواجب القديم -٣٠١/٥- حاشية اثبات الواجب القديم -٣٠٢/١- بیست باب -٣٠٢/٢- اختیارات -٣٠٢/٣- تقویم (مختصر در معرفت ...) -٣٠٢/٤- مدخل منظوم -٣٠٣/١- الرشادی شرح الارشاد -٣٠٣/٢- حاشية تهذیب المتنطق -٣٠٤/١- النافع يوم الحشرفی شرح الباب الحادی عشر -٣٠٤/٢- الاعتقادات -٣٠٥- تزادنامه پادشاهان ایرانی تزاد -٣٠٦- المواقف -٣٠٧- حقایق التنزیل فی متشابه التاویل -٣٠٨- کشف العقاویف -٣٠٩- حل مشکلات الاشارات	-٢٦٥- التقریرات -٢٦٦- نهاية المرام فی شرح مفاتیح الاحکام -٢٦٧- الفوائد والفراءد -٢٦٨- کبری -٢٦٩- اساس الاقتباس -٢٧٠- الشافية -٢٧١- تذكرة الخوانین -٢٧٢- تحفة الابرار -٢٧٣- التقریرات -٢٧٤- بحر الانساب -٢٧٥- غایة المامول فی شرح زبدۃ الاصول -٢٧٦- فوائد الترجمة وخریبة اللغات -٢٧٧- وصف کالسکه بخار -٢٧٨- گنجینه -٢٧٩- تلگرافات -٢٨٠- آثار ملکم -٢٨١- شرح دستور معما -٢٨٢- کفایه مجاهدیه -٢٨٣- شرح الحکمة العرشیة -٢٨٤- الاربعون حدیثا -٢٨٥- ائمـار واشجار -٢٨٦- البهجه المرضیة -٢٨٧- ارشاد الازهان -٢٨٨- العوائد -٢٨٩- المختصر (شرح تلخیص المفتاح) -٢٩٠- القوانین المحکمة -٢٩١- التقریرات

- ٣٣٢/ - شرح شرح مختصر المنتهى
 ٣٣٣/ - آینه سکندری
 ٣٣٤/١/ - ارشاد القلوب
 ٣٣٤/٢/ - منهاج الشيعة فی فضائل وصی خاتم الشریعه
 ٣٣٥/ - راپورت گردش در کوهستانات
 ما بین قزوین و گیلان بهجهت راه شوسه
 ٣٣٦/ - ضوء المصباح
 ٣٣٧/ - اصطلاحات صوفیان
 ٣٣٨/ - شرح الباب العادی عشر
 ٣٣٩/ - شرح الخلاصة الالفية
 ٣٤٠/ - المعالم
 ٣٤١/ - مفاتیح الشرایع
 ٣٤٢/ - کتاب قرائت
 ٣٤٣/ - رساله عرفانی
 ٣٤٤/١/ - ذخیرة المعاد فی شرح الارشاد
 ٣٤٤/٢/ - ارشاد الاذهان
 ٣٤٥/ - جامع الفوائد فی شرح خطبة
 القواعد
 ٣٤٦/٢/ - قواعد الاحکام
 ٣٤٧/ - تذكرة الاحباج
 ٣٤٨/ - تاریخ کلام الملوك
 ٣٤٩/٢/ - مصایب الاصول
 ٣٤٩/٣/ - مصایب الاصول
 ٣٥٠/ - فرائد القلائد
 ٣٥١/ - فرهنگ فرانسه بفارسی
 ٣٥٢/ - سوزو گداز
 ٣٥٣/ - ترجمة اخبار روز نامه تایمز و
 گرافیک واستاندارد
- ٣١٠/ - حاشیة المعالم
 ٣١١/ - تلخیص المقال فی تحقیق احوال الرجال
 ٣١٢/ - دیوان
 ٣١٣/ - دساتیر آسمانی
 ٣١٤/ - شرح المعلقات السبع
 ٣١٥/ - حاشیة انوار التنزيل
 ٣١٥/٢/ - انوار التنزيل
 ٣١٦/ - فهرست کتابخانه رضوی
 ٣١٧/ - مطالع الانظار فی شرح طوالع الانوار
 ٣١٨/ - شرح المختصر النافع
 ٣١٩/ - مفاتیح الشرایع
 ٣٢٠/ - المطالب المظفریة فی شرح الرسالة
 الجعفریة
 ٣٢١/ - العوائد
 ٣٢٢/ - صراط النجاة
 ٣٢٣/١ - دیوان منوچهري
 ٣٢٣/٢ - ده فصل
 ٣٢٣/٣ - اخلاق الاشراف
 ٣٢٤/ - تحیر التسیر
 ٣٢٥/ - المناهل
 ٣٢٦/ - شرح حکمة العین
 ٣٢٧/ - تاریخ معاصر ایران
 ٣٢٨/ - ترجمة النهاية فی مجرد الفتاوی
 ٣٢٩/ - تشریح الافلاک
 ٣٣٠/ - تهذیب الوصول الی علم الاصول
 ٣٣١/ - المعالم

۳۶۴ - کنجینه ۳۶۵ - خرقه ۳۶۶ - تاریخ کلام الملوك ۳۶۷ - سفر نامه ۳۶۸ - کتابچه اخبار خارجه ۳۶۹ - جنگ ۳۶۹۱ - سیاست (رساله در ...) ۳۶۹۲ - کتابچه مالیات و مداخل و مخارج دولت ۳۶۹۳ - اسکناس (رساله ...) ۳۶۹۴ - صنایع و معادن (رساله ...) ۳۷۰ - معاهدات و امتیازات ۳۷۱ - کتابچه جمع و خرج طهران ۳۷۲ - فرس نامه ۳۷۳ - جمع و خرج طهران ۳۷۴ - دیوان منوچهरی ۳۷۵ - جنگ ۳۷۶ - آباده (وصایا)	۳۵۴ - افسانه آفرینش ۳۵۵ - سیرت رسول و ائمه ۳۵۶ - شرح لامیة الافعال ۳۵۶۲ - اعراب الجمل ۳۵۶۳ - اعراب الاجوبة ۳۵۶۴ - الرامزة ۳۵۶۵ - لامیة الافعال ۳۵۶۶ - مبرز القواعد الاعرائية ۳۵۶۷ - الرسالة التحوية ۳۵۶۸ - منظومة فيما ورد من الافعال بالواو والياء ۳۵۷ - منتخب الحديقة ۳۵۸ - اشرف التواریخ ۳۵۹ - جنگ ۳۶۰ - تاریخ عضدی ۳۶۱ - سفر نامه ۳۶۲ - دیوان رومی ۳۶۳ - کتابچه جمع و خرج

٣- اندازهٔ ربیعی و بغلی (د) از ١ تا ٩٠

٢٢٥١ - تفسیر سوره الجمعة ٢٢٥٢ - مشکوكة الانوار ٢٣٠ - تحفة العالم ٢٤٠ - دیوان ادیب صابر ٢٥ - جام جهان نما ٢٦ - حاشیة شرح التلخیص ٢٧ - تبصرة المتعلین ٢٨ - الفوائد الصمدیة ٢٩ - کتاب سلیم بن قیس ٣٠ - شرح قصیدة میر فندرسکی . ٣٠٢ - ارشاد المسترشدین ٣٠٣ - تجوید ٣٠٤ - شرح خبر کمیل ٣٠٥ - المشاعر ٣٠٦ - الحکمة العرشیة ٣١٠ - المطالب المظفریة ٣٢٠ - المغنی ٣٣١ - احکام نجوم ٣٣٢ - رسالۃ فقہی ٣٤٠ - ترجمان لغات قران ٣٥٠ - گنجینه ٣٦٠ - الاربعون حدیثا ٣٧٠ - شرح نصاب ٣٨٠ - مفتاح الاصول ٣٩٠ - روایع گلشن قطبشہی ٤٠٠ - سبیل النجاة ٤١٠ - رسالۃ العلم	١ - اوصاف الاشراف ٢ - شمسیة الحساب ٣ - شرح الهدایہ الائیریة ٤ - الرواچح السماویة ٥ - المختصر النافع ٦ - شرح کافیه ٧ - کنز اللغات ٨١ - نماز جمعه ٨٢ - دانش نامه شاهی ٩ - الصحیفۃ السجاذیة ١٠١ - رسالۃ الرضا الی المؤمن ١٠٢ - المسائل المدنیات ١٠٣ - الائتمی عشریة ١١ - النخبة الوجیزة ١٢ - رسالۃ اخلاقی ١٣١ - الموجز ١٣٢ - الادویۃ المرکبة. ١٣٣ - مناقع افضلیه ١٤٠ - اخلاق ناصری ١٥١ - منهاج الكرامة ١٥٢ - زبدۃ الاصول ١٦٠ - التوحید ١٧٠ - شرح منظومه ١٨٠ - تحفة القراء ١٩١ - شرح شرح مختصر المتهی ٢٠٠ - حاشیة شرح مختصر المتهی ٢١٠ - التورات

- ٤٢١ - لواجع
 ٤٢٢ - رسالة الوجود
 ٤٢٣ - حاشية شرح التجريد
 ٤٢٤ - مسائل ميراثية
 ٤٢٥ - شرح تهذيب المنطق
 ٤٣٠ - تحرير المخططي
 ٤٤٠ - نخبه
 ٤٥٠ - تحفة المراد
 ٤٦٠ - احكام المدن
 ٤٧٠ - اصول علم تاكتيك
 ٤٨٠ - قانون وذارت انگليس
 ٤٩٠ - تزوک تيموري
 ٥٠١ - الأربعون حدثا
 ٥٠٢ - الأربعون حدثا
 ٥٠٣ - التنبهات العلية
 ٥٠٤ - سر العالمين
 ٥٠٥ - كلمات مخزونه
 ٥٣٠ - حاشية تهذيب المنطق
 ٥٤٠ - اخلاق ناصري
 ٥٥٠ - صلوة الجمعة
 ٥٦١ - مبادي الوصول الى علم الاصول
 ٥٦٢ - التبيان في بيان القرآن
 ٥٦٣ - الخلل في الصلوة
 ٥٧١ - تبصرة المبتدى و تذكرة المنتهى
 ٥٧٢ - كشف الاسرار
 ٥٧٣ - مشارب الاذواق
 ٥٧٤ - آغاز و انجام
 ٥٨٠ - المعارف الالهية
 ٥٩٠ - حديقة الشيعة
- ٦٠١ - رساله در هيئت
 ٦٠٢ - معرفت تقويم
 ٦١١ - بغية الطالب
 ٦١٢ - الصيام والاعتكاف
 ٦١٣ - التحقيق والتنقير
 ٦٢١ - المقتصر في شرح المختصر
 ٦٢٢ - حاشية المختصر النافع
 ٦٣٠ - كيفية زيارة العاشوراء
 ٦٤٠ - حلل مطرز
 ٦٥١ - التورات
 ٦٥٢ - صيغ العقود
 ٦٦٠ - التكملة فيما تلعن فيه العامة
 ٦٧٠ - ديوان فاريابي
 ٦٨٠ - تحرير القواعد المنطقية
 ٦٩٠ - زواهر الحكم
 ٧٠٠ - بناء المقالة الفاطية
 ٧١٠ - التحصليل
 ٧٢٠ - جنگ
 ٧٣٠ - رساله عمليه
 ٧٤٠ - الصحيفه السجاديه
 ٧٥٠ - مكارم الاخلاق
 ٧٦٠ - التورات
 ٧٧٠ - خارستان
 ٧٨١ - انموذج المعلوم
 ٧٨٢ - شرح اثبات الواجد
 ٧٩١ - افيونيه
 ٧٩٢ - ستة ضرورية
 ٨٠٠ - جمع مختصر

فهرست نسخه های خطی

۸۶/ - قرۃ العيون	۸۱/ - صرف
۸۷/ - رساله در علم خط	۸۲/ - تاریخ شعر ا
۸۸/ - منشآت	۸۳/ - تاریخ معاصر
۸۹/ - منشآت	۸۴/ - تاریخ جدید
۹۰/۱/ - دعا	۸۵/ - تاریخ قرون وسطی
۹۱/ - نعلیعه تا اینه ت سکرالانم خوی	

فهرست نام کتابها

٢٣٢	اختصار القانون	٣	آتشفسانی کوه وزوو :
١٠	اختناق ایران	٣	آثار ملکم
١٠	اختيارات (لوایح القمر)	٤	آداب السفرة
١١	اختيارات منظوم	٣٢٩	آداب السلوك
٢٣٦	اختيار مصباح السالكين لنهج البلاعه	٤	آداب طریقت
١١	اخلاق الاشراف	٢٢٩	آداب المتعلمين
١١	اخلاق محسني	٤٤٥	آداب مناظره
٤٣٥، ١٢	اخلاق ناصری	٥	آغاز و انجم
٢٣٦	الادلة الاربعة (رسالة في ...)	٦ و ٥	آیینه سکندری
٢٣٧	الادوية المركبة (رسالة في ...)	٧٦	ابواب الجنان
٢٣٨	الادوية المفردة	٢٣٠	اثبات الواجب القديم
٢٣٨	الاذان (رسالة في ...)	٧	انمار واشجار
٢٣٨ و ٢٣٩	الاربعون حديثا	٢٣٠	الائمه عشرية في الحج
٢٤١	ارشاد الاذهان الى احكام الایمان	٣٣٠	الائمه عشرية
٢٤٢	ارشاد المسترشدين وهدایة الطالبين	٣٤٦	الاجتہاد و الاخبار
٢٤٢	ارشاد القلوب	٣٤٣	الاجماعية
١٢	اساس الاقتباس	٢٣١	اجوبة مسائل السماكي
٥٠٨	اسئلة و اجوبة	٢٣١	اجوبة مسائل المازحي
٢٤٢	الاستبصار في ما اختلف من الاخبار	٢٣٢	احاديث قدسية
٢٤٣	استجابة الدعاء (رسالة في ...)	٢٣٢	احداث المجنب في اثناء غسل الجنابة
٣٤٧	الاستصحاب (رسالة في ...)	٨	أحكام المدن
	استقصاء النظر في البحث عن القضاء القدر	٨	أحكام نجوم
	٢٤٤	٧	اخبار خارجه (كتابچه ...)
٢٤٦	اسرار البراعة و انوار الفصاحة	٩	اخبار عليه در غزوات مرتضويه

٤٣١	التقاططليمة العلوم	٤٣٩	اسرار الصلوة
٢٥٤	الالفية	٨٠	اسكنناس (رسالة در ...)
٢٠	امثله	١٣	اسماء الله
الانصاف في الانتصاف لأهل الحق من الاسراف		١٣	اشرف التواريخ
	٢٥٥	٣٤٧	اصالة البراءة (رسالة في ...)
٥٠٨،٢٥٥	انموذج العلوم		اصالة الصحة في المعاملات (رسالة في ...)
٢٥٦	انوار الاسرار (تفسير)		٣٤٨
٢٥٦	انوار التنزيل	١٤	اصطلاحات صوفيان
٢٥٧	انوار الرياض	٢٤٦	الاصلاح
٢٥٧	انوار الملکوت في شرح الياقوت	٢٤٦	الاصول الاربعمائة
٢٠	انيس التجار	١٥	اصول حكمت فلسفة
٢٠	انيس الموحدين	٢٤٩	اصول الدين
٤٤٢	اوزان ومقادير و اختيارات	٢٤٩	اصول الدين و مسائل السنة
٢١	اوصاف الاشراف	١٥	اصول علم تأكيد
٢١	ايضاح الفوائد في شرح مشكلات القواعد	١٦	اصول العقائد
	٢٥٨	٢٥٠	الاصول العملية
٢١	ایمنی اذ بطلان نفس در پناه خرد	٢٥١	اصول قراءة ابن كثیر
٢٥٨	بحار الانوار	٢٠٣	اصول قراءة الكسائي
٢١	بحر انساب	٢٥٢	الاعتقادات يا النكت الاعتقادية
٢٢	بحر المعارف	٢٥٣	اعراب الاجوبة
٢٢	برهان الكفاية	٢٥٣	اعراب الجمل
	بشرى الوصول الى اسرار علم الاصول	١٧	اعراب قرآن
	٢٥٩	١٧	افسانه آفرینش
٢٥٩	بغية الالباء من معجم الادباء	٢٥٤	الاضاح
	بغية الطالب في معرفة المفروض الواجب	١٨	افيونيه
	٢٦٠	٤٤٦	الاقتصاد للارشاد الى طريق الاجتهاد
٢٦١	بناء المقالة الفاطمية	١٨	اقدامات روسیه در آسیای مرکزی
		١٩	اکسیر التواريخ

٢٨٥	تحریم طلاق العاشر الحامل	٢٧٩	البيان المرصوص
٢٨٥	التحصیل	٢٨٠	بهجه الاسرار و معدن الانوار
٣٦	تحفة الائمة العلية في الحكم العملية	٢٨١	البهجه المرضية
٣٧	تحفة الابرار	٢٣	بیست باب
٣٨	تحفة الاخیار	٢٨١	پاسخ ابن سینا بیهنه
	تحفة الاریب في الرد على اهل الصليب	٢٣	پاسخ کاشانی بهراسکانی
	٢٨٦	٢٤	پاسخ گرگانی بمیرزا اسکندر
٤٢	تحفة سامي	٢٤	پند لقمان
٤٢	تحفة العالم	٢٤	تاریخ آل مظفر
٤٣	تحفة عباسی	٢٥	تاریخ جدید
٤٤	تحفة العراقيین	٢٥	تاریخ شعرا
٤٤	تحفة العلوم	٢٦	تاریخ عضدی
٤٥	تحفة القراء	٢٧ و ٢٨	تاریخ قاجار
٤٦	تحفة القراء	٢٩	تاریخ قرون وسطی
٤٧	تحفة المراد	٢٩	تاریخ کلام الملوك
٨١	تحفة الملوك يا تحفة الوزراء	٣٢	تاریخ معاصر
٤٨	تحفة المؤمنین	٣٣	تاریخ نادر شاه
	تحقيق معنی الاف و اللام (رسالة في ...)	٣٤	تبصرة المبتدی و تذكرة المنتهی
	٢٨٦	٢٨١	تبصرة المتعلمين
٢٨٧	التحقیق والتنقیر	٢٨٢	التبیان فی اعراب القرآن
٤٨	تذکرة الاحباب	٢٨٢	التبیان فی بیان القرآن
٤٩	تذکرة الخوانین		تجارات و مکاسب (رساله در احکام ...)
٢٨٧	تذکرة الفقهاء		٣٤
٤٩	ترجمان لغات قران	٣٥	تجوید
٥٠	ترجمة اخبار روزنامه تایمز و گرافیک و استاندارد	٢٨٣	تجوید الفاتحة
٥٠	ترجمة امالی طوسی	٢٨٤	تحبیر التیسیر
٤٣٨	ترجمة اوصاف الاشراف	٢٨٤	تحریر القواعد المنطقیة
		٢٨٥	بحیر الماجسطی

٣٤٨	تقلید الميت	٥١	ترجمة خطوط قدية بیستون
٦٣،٦٢،٦١	تقويم	٥٢	ترجمة الخواص
٣٠٣	تقويم شرع النبي	٥١	ترجمة دو حديث قیامت
٣٠٤	التكلمة فيما تلحن في العامة	٥٢	ترجمة سر الاسرار
٣٠٤	تلخيص المقال	٥٣	ترجمة شرایع الاسلام
٦٤،٦٣	تلگرافات	٥٤	ترجمة الصلوة
٦٤	تلگرافات و مراسلات	٥٥	ترجمة قطب شاهی
٣٠٥	التبیهات العلیة	٥٥	ترجمة کتاب من لا يحضره الفقيه
٣٠٦	تنقیح المرام	٥٦	ترجمة لایحة تركی
٦٥	تنقیح مقاله در توضیح رساله	٥٧	ترجمة النهاية فی مجرد الفتاوى
٣٠٦	التوحید	٥٨	ترجمة وقاية الرواية فی مسائل الهدایة
٣٠٧	التورات	٥٩	تزروک تیموری
٦٨	توضیح الاخلاق	٢٨٩	التبیهات القلبیة
٣٠٨	توضیح التذكرة	٢٩٠	تسدید القواعدي شرح تجربه العقاید
٣٠٩	تهذیب الاحکام	٢٩٠	تشريع الافلاک
٣١١	تهذیب الوصول الى علم الاصول	٣٤٨	تشريع العین
٣١١	تیقن الطهارة و الحدث	٥٩	التعلیقة
٦٨	ثبت مطالب رعایا	٢٩١	تعليمات نظامی
٦٨	جام جهان نما	٢٩٣	التفسیر
٣١١	جامع الاخبار	٢٩٣	تفسير الاربع مقالات
٤٤٠،٦٩	جامع عباسي	٢٩٤	تفسير التحریر
٣١٢	جامع الفوائد فی شرح خطبة القواعد	٢٩٤	تفسير سورة الاخلاص
٣١٢	جامع المقاصد	٢٩٥	تفسير سورة الجمعة
٧٠	جاودان نامه	٢٩٥	تفسير سورة الفلق
٣٤٩،٣١٣	الجبر والاختیار	٢٩٦	تفسير سورة الناس
٧١	جفر	٢٩٧، ٢٩٦	تفسیر شاهی
٧٠	جفر افیا	٣٠٣، ٣٠٤، ٢٩٩، ٢٩٨	تفصیل وسائل الشیعة
			التقریرات

٣٢٥	حاشية القوانين المحكمة	٧١	جلاء الازمان و جلاء الاحزان
٣٢٥	حاشية اللمعة الدمشقة	٧٢	جلاء العيون
٤٤٣،٣٢٦	حاشية المختصر النافع	٧٢	جمع مختصر
٣٢٧،٣٢٦	حاشية المعالم	٧٣	جمع و خرج (كتابچه ...)
٣٢٧	حاوى المرام فى شرح شرائع الاسلام	٧٤	جمع و خرج طهران (كتابچه ...)
٣٢٨	الجبل المتنين فى احكام احکام الدين	٧٤	جمع و خرج فارس
٤٤٢	الجبل المتنين (الفراهن البهائية)	٨٨،٨٦:٨٥،٨٤،٨١،٧٩،٧٥	جنگ
٣٢٨	الجبوة	٩١	جنگ در ترکستان
٣٢٨	حجية الشهرة	٣١٣	جوامع الجامع
٩٤	حدائق السحر فى دقائق الشعر	٩٢	جوامع الحكايات و لوامع الروايات
٣٢٩	الحدائق الناضرة فى احكام العترة الطاهرة	٣١٤	جواهر الكلام
٩٥	حدود و دیات و قصاص	٤٤١،٣١٥	جواهر الفرائض
٩٥	حدیقة الشیعة	٩٢	جواهر نامه
٣٢٩	حرز الامانى	٩٣	جوك باشت
٣٢٠	حرمان الزوجة من بعض المواريث	٩٣	چار گلزار
٩٦	حساب (رسالة ...)	٩٤	چار نام
٣٣٠	حقائق التاویل فی متشابه التنزيل	٣١٥	حاشية اثبات الواجب القديم
٩٧	حقوق ملل	٣١٦	حاشية اصولية
٥٠٩،٣٣١	الحكمة العرشية	٣١٧،٣١٦	حاشية انوار التنزيل
٣٣١	الحكمة المتعالية فی الاسفار الاربعة العقلية	٣١٨	حاشية تحریر القواعد المنطقية
٥٠٩	حل شبهة الجندر الاضم	٣١٨	حاشية تهذیب المنطق
٣٣٢	حل مشكلات الاشارات	٥٠٨	حاشية حاشية التهذیب
٩٨	حلل مطرز	٣١٩	حاشية حاشية المعالم
٩٨	حلية المتقين	٣١٩	حاشية ریاض المسائل
٩٨	حيات نفس در حضرت قدس	٣٢٢،٣٢١	حاشية شرح التجزید
٩٩	خارستان (بعدی)	٣٢٢	حاشية شرح تلخیص المفتاح
		٣٢٢	حاشية شرح مختصر المنتهى
		٣٢٣	حاشية شرح المنهاج
		٣٢٥	حاشية الشواهد الربوبية

١١٠	ديوان ييكتاش قلى	٣٣٣	خبر الشهادة عن الخلافة و الامامة
١١٢	ديوان حافظ	١٠٠	خرقه
١١٢	ديوان رودكى	١٠٠	خزان و بهار
١١٣	ديوان فاريابى	٣٣٣	الخلاص (كتاب)
١١٢	ديوان قطران	٣٣٤	خلاصة الاصول
١١٣	ديوان مختارى	٣٣٥	الخلاصة الالفية
١١٤	ديوان معزى	٣٣٥	خلاصة الحساب
١١٤	ديوان منوچهرى	١٠١	خلاصة دستور الوزراء
١١٥	ديوان ناصر خسرو	١٠٢	خلاصة منهج
١١٥	ديوان هادى سبزوارى	٣٣٥	خلق الاعمال
٣٣٩	ذخائر النبوة	٣٣٦	الخلل في الصلة
٣٣٩	ذخيرة المعاد في شرح الارشاد	٣٣٦	الخميس في احوال انفس نفيس
١١٦	ذخيرة خوارزمشاهى	١٠٢	دانش نامه شاهى
٣٤٠	ذكرى الشيعة	١٠٣	دبستان سخن
٣٤١	الرائية (القصيدة ...)	١٠٤	دبستان المذاهب
٣٤١	راپورت گردش در کوهستانات قزوین و گilan	٣٣٧	الدرر النجفية من الملقطات اليوسفية
٣٤٢	الرامزة	٣٣٧	الدروس الشرعية في فقه الإمامية
٣٤٢	ربيع البار	١٠٥	درة التاج لغرة الدجاج
٣٤٣	الرحلة	١٠٦	درة نادره
٣٤٣	رسائل احسانى	١٠٦	دستاير آسماني
٣٤٦	رسائل بهبهانى	٣٣٣	دستور الاعداب
٣٥١	رسائل رشتى	١٠٨	دستور اللغة
١١٨، ١١٧	رسالة اخلاقي منهبي	٣٣٨	دعا
٣٥٤	رسالة اصولية	٣٣٨	دعا القديس
١١٩	رساله در علم خط	١٠٩	دلائل الاحكام في شرح شرائع الاسلام
١٢٠	رساله در هيئت	١٠٩	ده فصل
١٢١	رساله رسديه در خصوص اصلاح الفبای اسلاميه	١١٠	ديوان ابوالفرج رونى
			ديوان اديب صابر
			ديوان انورى

٣٦٣	زواهر الحكم	٣٥٥	رسالة الرضا الى المامون
٣٦٤	زيارة العاشراء (كيفية ...)	٣٥٥	الرسالة الرضوية
١٣٣	زيج خاقاني در تكميل زيج ايلخانی	١٢١	رسالة عرفاتی
٣٤٩	سؤال و جواب	١٢٢	رسالة عرفی (نفسیه)
١٣٣	ساز و پیرایه شاهان پر ماہ	١٢٣	رسالة عملیه
١٣٣	سalarie	١٢٣	رسالة فقهی
١٣٤	سبيل الرشاد	٣٥٦	رسالة في المغلطة
١٣٤	سبيل النجاة	٣٥٦	الرسالة النحوية
١٣٥	سته ضروريه	٣٥٧	الرشاد في شرح الارشاد
١٣٦	سراج منير	٣٥٧	الرضاع
٤٣٦	سر الاسرار	٣٥٨	الرعاية
٣٦٥	سر العالمين	١٢٦	رگشناسی
٤٣٦	سر سراسر	١٢٦	رنند و زاهد
١٢٦	سر ماية ايمان	٣٨٥	الرواشح السماوية
١٣٦	سرور المؤمنین في مناقب امير المؤمنین	١٢٧	روايج گلشن قطبشی
١٤١، ١٤٠، ١٣٩، ١٣٧	سفر نامه	١٢٨	روزنامه
٤٤٦	سفينة النجاة	١٣٠	روضة الاذكار
١٤٢	سوز و گذاز	٣٥٩	الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية
٨٠	سياست (رساله در ...)	١٣٠	ره انجم نامه
١٤٢	سياق التواریخ	١٣٠	رياض الصنائع قطب شاهی
١٤٣	سیرت رسول و ائمه	١٣١	رياض الفتوح
١٤٣	سیر و سلوك	٣٦٠	رياض المسائل
٣٦٥	سيف السایین	٤٤٣، ٣٦١	زبدة الاصول
٣٦٦	الشافی	٣٦١	زبدة البيان
٣٦٧	الشافیة	١٣١	زبدة التواریخ
١٤٤	شاهد صادق	١٣٢	ذبور
٥٠٩	الشجرة الالهیة	٣٦٢	زواائد الاصول على منهاج الاصول
٣٦٧	شرایع الاسلام	٣٦٣	زواهر الجوادر في نوادر الزواجر
٣٦٩	شرح اثبات الواجب		

فهرست نسخه‌های خطی

٣٧٨	شرح الفقه الـاکبر	٣٧٠	شرح الاعتقادات
٣٧٨	شرح الفوائد	١٤٤	شرح امثله
٣٧٨	شرح القصيدة العينية	٣٧٠	شرح الباب الحادى عشر
٣٨٠	شرح القصيدة الفاتحة فى تجويد الفاتحة	١٤٥	شرح بيته اذ حافظ
١٥٢	شرح قصيدة مير فندرسکی	١٤٥	شرح بيته اذ دھلوي
٣٨٠	شرح الكافى	٣٧٠	شرح التجريد
١٥٣	شرح كافيه	١٤٦	شرح تهذيب المنطق
٣٨١	شرح الكافية	٣٧١	شرح الحكمة العرشية
٣٨٢	شرح كلمة التوحيد	٣٧١	شرح حكمة العين
٣٨٢	شرح لامية الافعال	٣٧٣	شرح خبر كيل
٣٨٤	شرح الملمعة الدمشقية	١٤٦	شرح خطبة البيان
١٥٣	شرح منثوى	١٤٦	شرح الخلاصة الالفية
٣٨٤	شرح مجتمع البحرين	١٤٧	شرح دستور معماي نيشابوري
٣٨٥	شرح المختصر النافع	١٤٧	شرح ديوان انورى
٣٨٦	شرح المشاعر	١٤٨	شرح ديوان حافظ
٣٨٧	شرح المعلقات السبع	١٤٩	شرح ديوان على
٣٨٧	شرح المفاتيح	٥١٠	شرح رسالة زينون
٣٨٧	شرح مفتاح العلوم	٣٧٣	شرح رسالة العلم
٣٨٨	شرح المقاصد	١٥٠	شرح رسالة معما
٣٨٨	شرح المنظومة	٣٧٤	شرح زبدة الاصول
	شرح منهج الوصول الى علم الاصول	٣٧٤	شرح الزيارة
٣٨٩		٣٧٥	شرح الشافية
١٥٤ و ٨٦	شرح نصاب	٣٧٥	شرح شرح مختصر المنتهى
١٥٥	شرح نهج البلاغة	٣٧٥	شرح ضابطة الاشكال
٣٩١	شرح الوافية	٥١٠	شرح العقاید العضدية
٣٩٢:٣٩١	شرح الهدایة	٣٧٦	شرح العقاید التسفیة
٣٩٢	شعب الایمان	٣٧٧	شرح الفصوص
١٥٦	شمسیه	٣٧٧	

٣٤٩	عبدة الجاهل	٣٩٣	شمسيه الحساب
٤٠١	عدم نجاسة البئر	٣٩٤	شوارع الاعلام الى شرائع الاسلام
١٧٣	عرض نامه	٣٩٤	شوارق الالهام
١٧٢	عرفات الفقه	٣٩٥	شاوكل الحور في شرح هياكل النور
٤٠١	الروس	١٥٦	صافي
١٦٣	عروض سيفي	٣٩٥	الصافي
٣٤٤	العصمة والرجعة	٣٩٥	الصحاح
٤٠٢	علل الشرائع	٣٩٦	الصحيفة السجادية
٤٠٣	العلم (رسالة ...)	١٥٧	صحيفة شاهي
٣٤٤	العلم (رسالة في ...)	٣٩٦	الصحيفة العلوية
٤٣٢	العلوم (رسالة في ...)	١٥٧	صد باب اسطرلاب
٤٠٤	عوايد الايام	١٥٨	صد خطابه
١٦٤	عهد نامجات	١٥٨	صدر التواريخ
٤٠٥	عيون الحساب	٣٩٨	الصراط المستقيم الى مستحقى التقديم
٤٠٥	غاية المأمول في شرح زبدة الاصول	١٦٠	صرارة النجاة
٤٠٦	غرر الحكم و درر الكلم	١٦٠	صرف
٥١١	فائدةن فلسفيتان	٣٩٨	صلوة الجمعة واحكامها في زمان الغيبة
٤٠٦	الفدك	٤٣٧	الصناعة (رسالة في ...)
٤٠٧	فرائد الاصول	٨١	صناعي و معدن
٤٠٨	فرائد القلائد في مختصر شرح الشواهد	٣٩٩	الصوم و الاعتكاف
٤٠٩	الفرائض والواجبات	١٦٠	صيغ عقود
١٦٤	فرس نامه	١٦١	صيغ مشكله
١٦٥	فرهنج چهانگیری	٣٩٩	ضوء المصباح
١٦٥	فرهنج سروري	٤٠٠	ضوابط الاصول
١٦٦	فرهنج فرانسه بفارسي	٤٠٠	ضياء العالم في شرح المعالم
١٦٦	قصول	٤٠١	طبع الامة
٤١٠	الفصول الفروعية في الاصول الفقهية	١٦١	طرائف الحكمة
٤١٠	الفصول المختارة	٥١٠	طهارة الاعراق
		١٦٢	ظفر نامه

١٧١	كتاب قرائت	١٦٦	فوائد الترجمة و خزينة اللغات
٤٢٩	كتاب من لا يحضره الفقيه	٣٥٠	الفوائد الحائرية
٤٢٣	الكشاف	٤١١	الفوائد الصمدية
١٧٢	كتاورز نامه	٤١١	الفوائد الضيائية
٤٢٤	كتف الآيات	٤١٢	الفوائد و الفرائد
٥١٢	كتف الاسرار	٤٣٤	فهرس لب الالباب
١٧٢	كتف الحقائق	٤٣٣	فهرست العلوم
٤٢٥	كتف الرموز	١٦٧	فهرست کتابخانه رضوی
٤٢٦	كتف الفمه في معرفة الائمه	١٦٧	فهرست کتابهای مدرسه شعاعیه
٤٢٦	كتف اللثام	٤٣٧، ١٦٨	قابوسنامه
١٧٣	كتف اللغات	١٦٩	قاویه
١٧٣	کشكول محمدی	٥١١	قانون نشانها
٤٢٦	کفارۃ الصوم	١٧٠	قانون و وزارت انگلیس
١٧٤	کفاية مجاهدیه	٤١٢	قبس الاقداء و نجم الاهداء
٤٢٧	الكلم الطيب و الغيث الصيب	٤١٣	قرۃ العيون في اعز الفنون
١٧٥	كلمات مخزونه	٣٥١	الفرض
٤٢٨	الكلمات المكنونة	٤١٢	قصص انبیاء
٤٢٨	كنز العرفان	٣١٤	قصيدة في قراءة ورش
١٧٥	كنز اللغات	٤١٤	قواعد الاحکام
٤٢٩	کواشف الحجب عن مشكلات الكتب	٤١٥	القواعد والفوائد
١٧٦	كتار انصاري	٤١٦	قوانين تركيب الأدوية القلبية
١٧٧	كتار کاشانی	٤١٦	القوانين المحکمة
١٧٧	گلستان	٤١٧	الكافی
٨١	گمرک (كتابچه)	٤١٩	الکامل
١٧٨، ١٧٧	گنجینه	١٧٠	کبری
١٧٩	گوهر مراد	٤١٩	الكتاب الجامع للشرایع
٤٣٠	لامية الافعال	٨١	كتابچه گمرک
٤٣٠	لب الالباب	٤٢٠	كتاب سليم بن قيس الهمالی

٤٥٧	مدارك الاحكام	١٨٠	لسان العجم
١٨٦	مدخل منظوم	١٨٠	لغت نعمة الله
٤٥٨	المذكر و المؤنث	١٨١	لغت نوائي
٤٥٨	مرأة الآخرة	٤٥٠	لغز الزبدة
١٨٩١٨٨:١٨٧	دراسات	٤٥١	لوامع الانوار في شرح مطالع الانوار
١٩٠	دراساته	١٨٢	لوایح
١٩٠	مرزبان نامه	٤٥١	ما بال
١٩١	مرشد العوام	٤٥١	ما تلحن فيه العوام
١٩١	مرصاد العباد	٨٣،٨٠	ماليات و مداخل و مخارج دولت
٤٥٨	مسائل الخلاف	٤٥٢	مبادي الوصول الى علم الاصول
٤٦٠	المسائل الفقهية	٥١٣	الباء والمعاد
٤٥٩	المسائل المدنية		مبيرز القواعد الاعرائية من القصيدة الجردية
٤٦٠	المسائل الناصريات		٤٥٣
٤٦١	المساحة		المثلث في اللغة
١٩٢	مساحة البلاد	٤٥٣	مثنوي
٤٦١	مسالك الافهام	١٨٢	مثنوى (جنگ)
٤٦٢	مسالك البغية الى مدارك المنية	٧٥	مجالس المؤمنين
٤٦٢	مستقى الاجتهاد	١٨٢	مجمع الادوار
٤٦٣	مستند الشيعة	١٨٣	مجمع البحرين و مطبع النيرين
١٩٢	مشارب الاذواق	٤٥٤	مجمع البيان
٤٦٤	الشاعر	١٨٣	مجموعه دروس مدرسه علوم سياسی
٤٦٤	المشتق (رسالة في ...)	١٨٤	المحاكمات
٤٦٥	مشكوة الانوار	١٨٤	محرق القلوب
١٩٣	مشواق	٤٥٥	المحسول
٤٦٧	المصايح	٤٥٦	المختصر
٤٦٥	مصايح الاصول	٤٥٦	المختصر النافع
١٩٣	مصايح القلوب	١٨٤	مخزن الواقع
٤٦٧	المصايح في شرح المفاتيح	١٨٦	مدارج كمال

فهرست نسخه‌های خطی

٢٠٤	مقصد اقصى	٤٦٨	مصباح الفقيه (شرح شرایع)
٤٧٨	المعنى	١٩٤	مصابح الهدایة و مفتاح الكفاية
٤٧٩	مكارم الاخلاق		المطالب المظفرية في شرح الرسالة الجعفرية
٤٧٩،٤٤٧	الملل والنحل	٤٦٨	
٤٨٠،٤٧٩	المناجاة		مطالع الانظار في شرح طوالع الانوار
٢٠٤	منافع افضليه	٤٦٩	
٤٨١	المناهج الحائرية		المظاهر محمودية في التراتيل التجويدية
٤٨٠	مناهج اليقين في اصول الدين	١٩٥	
٤٨٢	المناهل	٤٧٠	المعارف الالهية
٨١	منتخب حدائق السحر	٤٧٠	المعالم
٢٠٥	منتخب الحديقة	١٩٥	معاهدات و امتيازات
٤٤٧	منتخب كتاب الملل والنحل	٤٧١	المعجزة
٢٠٦	منتخب اللغات شاهجهانی	١٩٨	المعجم في تاريخ ملوك العجم
٢٠٦	منتخب المناهج	١٩٩	معراجنامه
٤٨٢	المتنزع المختار من الغث المدرار	٢٠١	معرفة المذاهب
٤٨٤	منتهي المقال في احوال الرجال	٤٧٢	المغنى في اصول الفقه
٢٠٨،٢٠٧	منشآت	٤٧٢	المغنى في شرح الموجز
	منظومة فيما ورد من الاعمال بالوا و الياء	٤٧٣	مفاسيد الاصول
٤٨٤		٤٧٤	مفاسيد الشرایع
٤٨٥	منهج الكرامة في معرفة الامامة	٤٧٥	مفاسيد الغيب
	منهج الشيعة في فضائل وصي خاتم الشريعة	٤٧٥	مفتاح الاصول
٤٨٦		٢٠١	مفتاح المفاتيح
٤٨٦	منهج العمال في سنن الاقوال	٢٠٢	مفتاح النجاة
٤٨٧	المنهيات	٤٧٦	المفردات
٤٨٨	منية الليبب في شرح التهذيب	٤٧٦	المفید في علم التجوید
٢١١	مواجب و مخارج كل تلگرافیخانهها	٢٠٣	مقامات حمیدی
٤٨٨	الموافقات	٢٠٣	مقام الفضل
٢١١	موهاب عليه	٤٧٧	المقتصر من شرح المختصر
		٤٧٨	المقدمة الجزرية

٢١٩	نصاب الصبيان	٤٨٨	الموجز
٢١٩	نفایس الفنون و عرایس العيون	٤٨٩	منهج الدعوات و منهج العنايات
٢٢٠	نفس (رسالة في ...)	٢١٢	مهیج الاشراق
٤٩٥	النفس (رسالة في ...)	٢١٣	موسيقى
٤٩٦	نفس الامر	٤٨٩	المیراث
٢٢٠	نقد النصوص في شرح نقش الفصوص	٤٩٠	ميراثية (مسائل ...)
٢٢١	نگارستان جوینی	٤٩٠	میزان القيمة
٢٢١	نگارستان قروینی	٤٩١	الناسخ والمنسوخ
٢٢٢	نماز جمعه (بيان حكم ...)	٢١٤	نافع المسلمين
٢٢٢	نوادر الحکایات و غرائب الروایات	٢٢٢	النافع يوم العشر في شرح الباب الحادى عشر
٤٩٦	النهاية	٤٩١	
٤٩٦	نهاية المرام في شرح مفاتيح الاحکام	٢١٤	نامه اوزبکان
٤٩٧	نهج البيان عن کشف معانی القرآن	٢١٥	نامه بهائی بهمدانی
٤٣٤	نیرین	٢١٥	نامه های کاشانی
٤٩٩	الواحد لا يصدر عنه إلا الواحد	٢١٦	نان و حلوا
٤٩٩	الوافية	٢١٦	نتائج الافکار في بيان حکیم المقيمین فی
٥٠٠	الوجود(رسالة في ..)	٤٩٢	الاسفار
٢٢٣	وجودیه	٤٩٢	
٥٠١	الوجيز في تفسیر القرآن العزیز	٢١٦	نشر اللئالی
	ودایع الاحکام في شرح شرایع الاسلام	٤٩٣ و ٤٤١	نخبه
٥٠١		٤٩٣ و ٤٤١	النخبة الوجیزة
٥٠٢	الوسائل الحائزية	٢١٧	نزهه السرور
٢٢٤	وصف كالسلکه بخار	٤٩٣	نزهه الغری
٥٠٣ و ٥٠٤	الوصیة	٤٩٤	نزهه الناظر و تنبیه الخاطر
٥٠٤	الوقف (رسالة في ..)	٢١٧	نزاد نامه پادشاهان ایرانی نزاد
٥٠٥	الوقوف	٤٩٤	نسیم السحر
	هادیه قطب شاهی در استخراج آیات کلام	٢١٨	نصایح الملوك و آداب السلوك

٥٠٦	الهندباء	٢٢٦	الهي
٥٠٧	ينابيع الحكمة في شرح نظم اللمعة	٥٠٦	الهداية
٢٢٦	ينبوع الحياة	٥٠٦	هداية الأمة إلى أحكام الأئمة
		٢٢٦	هداية العوام

فهرست نام مؤلفان

۵۰	ابن خاتون (عاملی شمس الدین محمد بن علی)	۴۲۵	آبی (عزالدین حسن یوسفی ابن ریب)
۲۹۳	ابن رضوان	۱۵۸	آخوندزاده (آخوندوف)
۴۶۰	ابن زهرة حسینی (عزالدین ابی الحسن علی)	۱۵۸	آفاخان کرمانی (میرزا آفسی (حاجی میرزا))
۱۶۲ - ۱۲۶	ابن سینا (ابوعلی)	۶ - ۱۵۸	آمدی (قاضی ناصح الدین ابوالفتح عبد الواحد)
۴۷۹ - ۴۰۱	۲۸۱ - ۲۹۵ - ۳۳۸ - ۴۹۵	۴۰۶	آملی (عزالدین)
۵۱۳ - ۵۰۹	۵۰۶ - ۴۸۰	۱۰۵	آملی (شمس الدین محمد بن محمود)
۲۶۱	ابن طاووس (جمال الدین احمد)	۲۱۹	ابdal رومی (بیکتاش قلی)
۴۸۹	ابن طاووس (رضی الدین علی)	۱۱۰	ابراهیم حسینی همدانی
۴۷۷	ابن فهد (ابوالعباس احمد حلی)	۴۹۹	ابراهیم موسوی قزوینی
۳۸۲ - ۳۳۵	ابن مالک	۴۰۰	(سید محمد) ۳۳۸ - ۳۵۴ - ۴۰۰
۳۸۴	ابن ملک (عبداللطیف)	۵۰۱	ابن ابی جامع (علی بن حسین عاملی)
۵۱۰	ابن مسکویه (مشکویه رازی)	۳۶۷	ابن بابویه صدقوق قمی رازی
۲۳۶	ابن میثم	۲۵۲	ایلاقی (ابوجعفر محمد)
۳۷۲	ابن الناظم	۴۷۸	۴۰۲ - ۴۲۰ - ۳۰۶
۱۲۸	ابوالبقا	۲۴۹	ابن حاجب
۲۸۲	ابوالبقاء (عبدالله بن الحسین عکبری بغدادی-یا-یعیش بن علی حلبی)	۵۰۶	ابن حنبل

فهرست نسخه‌های خطی

			ابوالعباس احمد بونی
۳۷۸	مغنساوی	۴۱۲	ابوالعباس قسطلانی
۲۱۹	ابو نصر مسعود فراهی	۴۱۲	ابوالحسن حسینی فراهانی
۳۲۲	ابهربی (سیف الدین احمد)	۱۴۷	(میرزا)
۱۲۱	حراری (ابوالعلی)		ابوالحسن شریف عاملی
۳۴۳ - ۹۸	احسایی (شیخ احمد)	۲۱۸	سپاهانی
۳۷۸ - ۳۷۴ - ۳۷۳ - ۳۷۱ - ۳۴۴		۲۹۶	ابوالحسن یزدی
۳۸۶		۵۰۴	ابوحنفیه
۴۰۳	احسایی (علی نقی بن احمد)		ابوعلی (محمد بن اسماعیل طبری)
۳۲۲	احمد ابهربی (سیف الدین)	۴۸۴	سینایی کربلائی)
۳۴۳ - ۹۸	احمد احسایی (شیخ)	۱۲۱	ابوالعلی احراری
۳۷۸ - ۳۷۴ - ۳۷۳ - ۳۷۱ - ۳۴۴		۲۸۳	ابو عمر عثمان دانی
۳۸۶			ابوالفتح بن میر مخدوم خادم
۳۶۱ - ۹۵	احمد اردبیلی (محقق)		شریفی حسینی عربشاهی
۴۱۴	احمد بن احمد طبیبی دمشقی	۳۷۰ - ۶۰	(میرسید)
	احمد بن حسن جاربردی تبریزی	۱۰۹	ابوالفرج رونی
۳۸۹ - ۳۷۵	(فخر الدین ابوالملکارم)		ابوالقاسم بن احمد جناب
	احمد بن عمر (نجم الدین طامه)	۳۴۳	قندھاری
۳۲۹	کبری خیوقی)	۵۳	ابوالقاسم بن احمد یزدی
	احمد بن محمد جعفر غفاری		ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی
۲۲۱	قزوینی (قاضی)	۴۱۶ - ۱۹۱	(میرزا)
۱۳۶	احمد بن محمد حسینی		ابوالقاسم بن میرزا محمد منج
	احمد بن محمد مغنساوی	۴۹	شهریر بمعلم ثالث (میرزا)
۳۷۸	(ابوالمنتھی)		ابوالقاسم فندرسکی
	احمد بن محمد مهدی شریف	۴۳۷ - ۱۷۳	(میر)
۶۳	سپاهانی خاتون آبادی	۴۰۸	ابو محمد عینی

۱۰۰	مهدی خان بن محمد نصیر منشی)	۴۶۳ - ۴۰۴ - ۴۸	احمد بن محمد مهدی نراقی
۳۸۲	استرآبادی (نجم الائمه (رضی)	۴۱۲	احمد بونی (ابوالعباس)
۶۳	اسحق بن یوسف گیلانی	۱۳۳	احمد علیخان کرمانی
۲۰۰	اسدی (شیخ خلیل)	۲۸	احمد منشی رازی
	اسفارینی (تاج الدین)	۲۶	احمد میرزا عضدالدوله (سلطان)
۳۹۹	محمد فاضل)	۱۴۱	ادورد بر جیس
۳۱۷	اسفارینی (عصام الدین)	۹۹	ادیب کرمانی (میرزا حکیم قاسم)
۱۱۶	اسمعیل جرجانی (سید)		اربلی (ابن الفخر بهاء الدین
۱۶۰	اشتہاردی	۴۲۶	علی بن عیسی)
	اصفهانی (شمس الدین محمود)	۳۶۱ - ۹۵	اردبیلی (محقق احمد)
	۴۶۹ - ۳۸۹ - ۲۹۰	۴۵۱ - ۵۲	ارسطو
۳۱۴	اصفهانی (شیخ محمد حسن)	۲۷۹	استرآبادی (سیف الدین علی بن محمد جعفر)
	اصفهانی (محمد حسین بن محمد رحیم)	۳۸۲	استرآبادی (شمس الدین)
۴۱۰	اصفهانی (محمد صالح بن محمد حسن)	۲۵۱ - ۳۵	استرآبادی (عماد الدین علی شریف قاری)
۴۲۹	اعتماد السلطنه (محمد حسن)	۵۰۷	استرآبادی (محمد جعفر)
۱۵۸	(امین)	۱۰۲	استرآبادی (مولی محمد امین)
۱۸۳	افشار دکتر محمود		استرآبادی (مولانا محمد بن ابی طالب)
۲۱	فضل الدین کاشانی	۴۶۸	استرآبادی (میرزا)
	۱۳۳ - ۱۳۰ - ۷۰ - ۲۳		استرآبادی (میرزا محمد)
۲۱۵	۲۱۵ - ۱۸۶ - ۱۷۷ - ۱۷۳	۳۰۴	استرآبادی (میرزا محمد)
	۲۲۶ - ۲۲۰		استرآبادی (میرزا محمد)

۳۰۳ - ۱۹۲	بہبہانی (آقا محمد علی بن محمد باقر)	۱۳۳	الغ بیک
۴۶۷	بہبہانی (محمد جعفر بن محمد علی)	۱۰۲	الفقی بن حسین ساوحی
۱۴۳	بہبہانی (محمود بن محمد علی بن محمد باقر)	۱۷۶	امین استرابادی (مولی محمد)
۲۸۵	بہبہانی (یاضی علی بن محمد بن یونس)	۴۰۷	انصاری (خواجه عبدالله)
۳۹۸	بیرجندی (نظام الدین عبدالعلی بن محمد)	۱۱۰	انصاری شوشتاری ذرفولی (شیخ مرتضی)
۲۳	بیضاوی	۴۸۸	انوری حکیم (اوحد الدین علی بن اسحق ایپوردی)
۲۰۶	بیکناتاش قلی (ابدال رومی)	۱۶۵	ایجی (قاضی عضد)
۱۱۰	بیزقی سبزواری	۱۵	اینجوی شیرازی (جمال الدین بخارانی یوسف بن احمد بن ابراهیم (شیخ)
۱۹۳	پیرزاده محمد رفیع زاهدی	۳۲۹	حسین بن فخر الدین (حسن)
۴۷۰	تبریزی (آقا میرزا رضا)	۱۴۱	بارب (لابه ادوار)
۳۵۵	تنوی (عبدالرشید)	۵۰۸	بحرانی یوسف بن احمد بن
۲۰۶	تسنی (ابو محمد سهل بن عبد الله)	۴۹۱	ابراهیم (شیخ)
۴۸۷	تفتازانی (سعد الدین مسعود)	۶۹	بطلمیوس (ادورد)
۳۷۶	تفقی خان صاحب دیوان علی آبادی (میرزا)	-	بغدادی (ابو القاسم هبة الله)
۲۰۷	تمام بن عبدالله بن سلام الخمی	-	بهبہانی (شیخ)
۴۵۳	(ابو حبیب)	۳۵۱ تا ۳۴۶	۲۱۵ - ۲۱۶ - ۲۲۰ - ۲۲۸ - ۲۳۸ - ۲۳۹ - ۳۲۸ - ۳۲۹ - ۴۴۲ - ۴۴۰ - ۴۱۱ - ۳۶۱ - ۴۵۰ - ۴۴۳

۳۰۴	احمد بن خضر	۱۷۳	تنکابنی (محمد بن سلیمان)
۳۹۵	جوهری	۴۸	تنکابنی (میر محمد مؤمن)
	جوینی (مولانا معین الدین اسفرائیلی)		تونی (حسن بن شجاع بن محمد)
۲۲۱	یزدی آوه‌ای ( )	۴۷۷ - ۲۸۲	(حافظ)
۱۱۲	حافظ		تونی (ملا عیدالله بن حاجی محمد بشروی خراسانی)
۵۰۶ - ۲۹۵	حر عاملی (شیخ محمد حسن)	۴۹۹	تیمور گور کان (امیر)
	حسن بن شجاع بن محمد حافظ	۵۹	جار بردى تبریزی (فخر الدین ابوالمکارم احمد بن حسن)
۴۷۷ - ۲۸۲	تونی		جامی (عبدالرحمان)
۳۶۳	حسن بن عبدالرزاق لاھیجی	۳۸۹ - ۳۷۵	چهارمین کمال الدین فراتکینی
۵	حسن بن علی مترجم	۱۴۵	جزری (شمس الدین ابوالحیر محمد شافعی دمشقی)
۱۸۰	حسن بن محمد تقی طالقانی		چهارمین رسموکی (علی)
	حسن بن محمد قمی نیشا بو ری	۴۱۱ - ۱۸۲ - ۲۲۰ - ۱۶۹	جهفر بن خضر جناحی نجفی کاشف الغطاء (شیخ)
۲۹۳	(نظام الدین)	۲۳۸	جلال الدین شرفشاه علوی
	۳۹۳ - ۳۰۸		جلال الدین محمد دوانی
۲۴۱	حسن بن مطهر علامہ حلی	۴۷۸ - ۲۸۳	(ملا)
- ۲۸۷ - ۲۸۱ - ۲۵۷ - ۲۴۴		۴۰۳	جناب (محمد قاسم بن احمد)
۴۵۲ - ۴۱۴ ۳۷۳ - ۳۱۱ - ۲۹۱		۲۸۷ - ۲۶۰	جواد محقق کاظمی (شیخ)
	۴۸۰ - ۴۸۰	۴۸۶	جوادی ابراهیم نصتنزی (ابو عبدالله)
۲۴۲	حسن دیلمی (ابو محمد)		حسین بن ابراهیم نصتنزی (ابو منصور)
	حسن شیعی بیهقی سبزواری		
۱۹۳	(خواجہ ابی سعید)	۱۴۵	حسن طبرسی (رضی الدین ابو نصر)
	حسن طبرسی (رضی الدین ابو نصر)		حسن یوسفی آبی (ابن ریب)
۴۷۹			حسین بن ابراهیم نصتنزی (ابو عبدالله)
۴۷۰	حسن عاملی (شیخ ابو منصور)	۱۰۳	جناب (محمد قاسم بن احمد)
		۴۰۵	جواد محقق کاظمی (شیخ)
۲۳۳	حسین بن ابراهیم نصتنزی (ابو عبدالله)		جوالیقی ابو منصور موهوب بن

فهرست نسخ خطی

٤٧	دارابی (عباس شریف)	حسین بن امیر دفعیع الدین سپاهانی (سلطان العلماء)
٣٥٨-٢٣٠	داماد (محمد باقر)	حسین بن حسن گرگانی (ابی المحاسن)
٢٨٣	دانی (ابو عمر عثمان)	٢١
	ذفولی (صدرالدین محمد باقر موسوی)	حسین بن عبدالله سراابی تبریزی
	٢٠٢	حسین بن علی ییهقی کاشفی سبزواری (مولی کمال الدین)
٤٤	دشت بیاضی (فضیح)	حسین بن فخر الدین حسن اینجوی شیرازی (جمال الدین)
	دشتکی (امیر صدرالدین محمد بن منصور)	حسین بن محمد بن حسن دیار بکری
٩٢		٣٣٦
٦٨	دشتکی (غیاث الدین منصور)	حسین (قاضی کمال الدین میر)
٢٣٠-١٤٥	دوانی (ملا جلال الدین محمد)	٣٩١-١٤٩
-٣٧٦-٣٣٦-٣١٨-٢٩٤-٢٥٥		حسین قزوینی (سید)
٥٠٩-٥٠٨-٣٩٥		حلی (محقق)
	دیار بکری (حسین بن محمد بن حسن)	حلی (یحیی بن سعید)
	٣٣٦	حمیدی (محمد بن عمر بلخی)
٢٤٢	دلیمی (ابی محمد حسن)	حیدرقلی قاجار نهادنی
٢٨	رازی (احمد منشی)	خاتون آبادی احمد بن محمد مهدی شریف
٤٧٥-٤٥٥	رازی (امام فخر)	سپاهانی
٥٥٥-٤٥١-٢٨٤	رازی (قطب)	خاقانی شیروانی
١٩١	رازی (نجم الدین)	خاکسار (محمد فضیح)
٤٧٦	راغب اصفهانی (ابوالقاسم حسین)	خجندی جلال الدین عمر بن محمد خبازی
٣٢	رحیم بن حکیم الممالک	٤٧٢
٢١٤	رستمداری (محمد مشکل)	خراسانی (محمد بن محمد کاظم)
	(شتی) (سید محمد کاظم بن محمد قاسم حسینی)	خلخالی محمد صالح
	٣٥١-١٦	خلیل اسدی (شیخ)
٩٤	رشید و طباطب	خلیل الله بن حسن بیک گنابادی
٣٥٥	الرضا (علی بن موسی)	خلیل قزوینی (ملا)
٢١٧	رضا قلی هدایت مخبرالسلطنه	٣٦٦-١٥٦
١٢١	رضا (میرزا)	

			رضابن محمد هادی همدانی (حاج آقا محمد)
۵۰۰	طیفور	۴۶۸	
۴۷۲	سید الدین کازرونی	۳۵۵	رضابن تبریزی (آقا میرزا)
	سروری کاشانی (محمد قاسم بن حاجی محمد)	۳۸۲	رضی استرآبادی نجم الائمه
۱۶۵		۳۳۰	رضی موسوی (سید)
۳۷۶	سعد الدین مسعود تقیازانی	۶	رفیعاً قزوینی
	۴۵۶ - ۳۸۸ - ۳۷۷	۱۵۰	رکنی
۱۹۰	سعد الدین وراوینی	۱۲۲	رودکی
۱۷۷	سعدی		رومی (نعمة الله بن احمد بن مبارک)
	سلطان العلماء (سید امیر علاء الدین حسین بن امیر رفیع الدین سپاهانی)	۱۸۰	رویانی لاهیجی (عبدالقدار بن حسن)
۳۲۶ - ۶۵	سلمامی (عبدالمناف بن سپاهانی)	۶۱	زمخشانی
۲۰۶	محمود	۴۲۳ - ۳۴۲	زواری سپاهانی (علی بن حسن)
۴۲۰	سلیم بن قیس هلالی	۳۸۶	زوذنی (ابو عبدالله حسین)
۱۱۷	سلیمان مهندس	۵۰۱	ذین العابدین بن حسین طباطبائی
۳۹۶	سماهیجی (عبدالله بن صالح)		ذین العابدین بن سید محمد مجاهد طباطبائی
	سمرقندی (شمس الدین محمد بن سمرقندی)	۳۰۲	ذین العابدین (علی بن الحسین)
۳۷۸	اشرف	۳۹۶	سام میرزا ابن شاه اسماعیل حسینی
	سمرقندی (محمد بن محمود بن سمرقندی)		صفوی (ابوالنصر)
۳۸۰	محمد	۴۲	سبزواری (حاج ملا هادی بن سبزواری)
۲۳۸	سمرقندی (نجیب الدین)		(مهدی)
	۴۱۶ - ۳۹۰	۳۲۵ - ۱۱۵	سبزواری (فتح الله بن احمد بن محمود شهرستانی)
	شهرودی (شهاب الدین عمر بن محمد)		سبزواری (محمد باقر محقق)
۵۰۳		۱۱۹ - ۳۶	سباوندی غزنوی (شمس الدین سیف الدین احمد ابهری)
۴۸۷	سهول بن عبدالله تستری (ابو محمد)	۳۳۹	
۳۲۲			

۱۸۲	شوشتاری (قاضی نورالله)	۱۶۳	سیفی (مولانا)
۲۴۰	شوشتاری (مولی عبدالله)	۴۹۱ - ۴۲۸	سیوری (شیخ فاضل مقداد)
	شهاب الدین عمر بن محمد	۲۸۱	سیوطی
۵۰۳	شهرودی		شاطبی (ابومحمد قاسم بن فیرة بن خلف بن احمد)
	شهرزوری (شمس الدین محمد)	۳۲۹	۳۴۰
۵۰۹	شهرستانی (ابوالفتح محمد بن عبدالکریم)	۲۴۹	شافعی (محمد بن ادریس)
۴۷۹	شهرستانی (حاج میرزا محمد حسین)	۱۰۰	شاملو (مرتضی قلی)
۳۹۴	شهرستانی (علی یزدی شریف عاملی سپاهانی ابوالحسین)	۶۵	شاهمیر (هبة الله حسنی حسینی)
۱۱۹ - ۳۶	سبزواری	۹۸	
	شهشهانی (محمد بن عبد الصمد حسینی سپاهانی)	۲۱۸	شرفشاه (جلال الدین علوی)
۲۵۷	شهید اول	۴۸۶	شریف گرگانی (میر سید)
۲۴۰	۴۱۵ ۳۴۰ - ۳۳۷ - ۲۸۳ - ۲۵۴	۲۰	
۲۳۱	شهید ثانی		۳۱۸ - ۱۷۰ - ۱۵۳ - ۲۳
	۳۲۸ - ۳۱۱ - ۳۰۵ ۲۸۵ - ۲۳۲		۳۸۸ - ۳۲۲
	- ۴۰۱ - ۳۵۹ - ۳۵۸ - ۳۳۰ -		شفقی رشتی (محمد باقر بن محمد نقی موسوی حجۃ الاسلام)
۱۰۰	شیرازی (قطب)		۵۰۴ - ۴۶۴ - ۳۷
	شیرازی قمی (محمد طاهر بن محمد حسینی)	۳۸۲	شمس الدین استرابادی
۴۳ - ۳۸	شیرازی (میرزا محمد شریف کاشف)	۲۵	شمس العلماء
	شیروانی (فیروزبن ملا کاوس)	۳۲۲	شمس الدین محمد گیلانی (ملا)
۱۳۶ - ۱۰۰		۴۶۲ - ۲۳۲	شمس الدین کیشی
۱۰۶		۱۰	شوستر

۳۰۰ - ۲۹۹	محمد باقر ( )	۱۰۹	صاحب (ادیب)
۴۶۷	طباطبائی (سید مهدی)	۲۰۷	صاحب دیوان علی آبادی
۳۱۳	طبرسی (امین الاسلام ابو علی)	۱۴۱	(میرزا تقی خان) صادق (میرزا)
	۴۹۲ - ۴۵۴		صادق بن علی حسینی فاضل
	طبرسی (رضی الدین ابو نصر حسن)	۱۶۲	کاشانی
۱۷۵	طبری (محمد کاظم بن رضا) طبلوی شافعی منصور سبط	۱۴۴	صادقی (محمد صادق مینا) صالح بن احمد مازندرانی (مولی محمد)
	الشيخ نصیر الدین شیخ الاسلام	۳۲۷	۳۸۰ - ۳۷۴
۴۵۴	طربی (شیخ فخر الدین)	۲۰۵	صبای لواسانی (علی محمد)
۱۱	طوسی (خواجه نصیر الدین)	۲۸۹	صدرای شیرازی
	۱۶۶ - ۱۵۷ - ۱۴۳ - ۱۲		۵۰۰ - ۴۶۴ - ۳۳۱ - ۲۹۴
	۲۸۵ - ۲۲۹ - ۱۸۶		صدرالدین محمد قمی همدانی (سید)
	۴۹۶ - ۴۴۱ - ۳۳۲ - ۳۱۵		صدرالدین محمد قونوی
	طوسی (شیخ ابو جعفر)	۳۹۱	طالقانی حسن بن محمد تقی
۲۴۲	محمد	۳۴	طباطبائی (زین العابدین بن حسین)
	۴۵۸ - ۳۰۹	۱۸۰	طباطبائی (زین العابدین بن سید محمد مجاهد)
۴۱۴	طیبی (احمد بن احمد مشقی)	۵۰۱	طباطبائی (سید علی) ۳۴ - ۲۳۶
۱۱۳	ظہیر فاریابی		- ۳۲۸ - ۲۵۰
	عادل بن علی بن عادل حافظ	۳۰۲	- ۴۲۶ - ۳۸۷ - ۳۸۵
۴۹	شیرازی		طباطبائی (سید محمد رضا)
	عالی شیرازی (میرزا محمد)		طباطبائی (سید محمد صادق بن امیر عبادی مروزی)
۷۵	نعمت خان دانشمند خان)		
۴۵۷	عاملی (سید محمد)	۳۸۴	
	عبدی مروزی (قطب الدین امیر		

۱۷۶	عبدالله انصاری (خواجه)	۱۹۹	ابو منصور مظفر
	عبدالله بن ابی القسم محمد بن مقنح	۴۷	عباس شریف دارابی
۴۸۲	نجری (فخر الدین ابی الحسن)		عبدالحسین مملک المورخین
	عبدالله بن حاجی محمد بشروی	۱۳۹	کاشانی
۴۹۹	تونی خراسانی	۱۲۳	عبدالحی حسینی
	عبدالله بن حسین عکبری بغدادی		عبدالخالق بن عبدالجمیل غجدوانی
۲۸۲	(ابوالبقاء)	۴	(خواجه)
	عبدالله بن شیخ محمد علی کرمانی	۲۰۶	عبدالرشید تتوی
۳۳۴	راینی (شیخ)	۳۷۳	عبدالرزاک کاشی
۳۹۶	عبدالله بن صالح سماهیجی	۱۳۶	عبدالرزاک فیاض لاهیجی (ملا)
۳۸۶	عبدالله بن عبد الله ترجمان		۳۹۴ - ۳۲۱ - ۱۷۹
	عبدالله خزری اندلسی (ضیاء الدین		عبدالرحیم بن حسین علی هروی
۳۴۱	ابی محمد	۱۶۱	(ملا باشی)
۲۴۰	عبدالله شوشتاری (مولی)		عبدالسلام بن عبدالعزیز
۳۱۸	عبدالله یزدی (ملا)	۲۰۱	لاموری
	۵۱۰ - ۵۰۸	۲۲	عبدالصمد همدانی
۲۰۶	عبدالمناف بن محمود سلماسی		عبدالعلی بن محمد بیر جندی
۲۲۲	عبدالنبی بن خلف فخر الزمانی	۲۳	(نظام الدین)
	عبدالواحد (قاضی ناصح الدین		عبدالفقار بن محمد بن یحیی
۴۰۶	ابوالفتح آمدی)	۵۰۰	رشتی
۱۷۸	عبدالوهاب نشاط (میرزا)	۱۵	عبدالفقار نجم الملک
	عبدالله بن محمد فرغانی (برhan		عبدالقادر بن حسن رویانی
۳۸۹	الدین)	۶۱	لاهیجی
۱۰۹ - ۱۱	عییدزا کانی	۲۹۸	عبدالکریم یزدی
۱۲۲	عرفی		عبداللطیف شوشتاری جزائری
۱۰۵	عز الدین آملی	۴۲	(میر)

۲۲	علی بن محمد بن یحیی الشریف البکری الموصلی المنجم	۱۷۲ - ۲۰۴	عزیز بن محمد نسفی عصام الدین اسفراینی
۳۹۸	علی بن محمد بن یونس بیاضی	۳۱۷	عضد الدوّله (سلطان احمد میرزا)
	علی بن محمد جعفر استرابادی	۲۶	
۲۷۹	(سیف الدین)	۴۸۸	عضد الدین ایجی (قاضی)
۳۰۵	علی بن موسی الرضا	۲۶۱	علامہ حلی (حسن بن مطهر)
۴۰۳	علی جزوی رسموکی	۲۸۷ - ۲۸۱ - ۲۵۷	۲۴۴
۴۲۷	علی خان حسینی مدنی (صدرالدین) علیخان صفاء السلطنه مشتاقی نایینی	۴۱۴ - ۳۷۳ - ۳۱۱	۲۹۱
۴۵	فمعة الله (آقامیرزا)	۴۸۵ - ۴۸۰	علی اصغر بن محمد حسین بقویی
۵۰	علی رضای معلم چنگیز میرزا (ملا)	۴۰۰ - ۴۸۱	بزدی
۷	علیشاه بخاری		علی اصغر بن محمد یوسف قزوینی
	علی شریف قاری استرابادی	۳۰۶	(مولی)
۲۵۱ - ۳۵	(عمادالدین)	۲۰۴	علی افضل قاطع قزوینی
۲۲۶ - ۳۴	علی طباطبائی (سید)		علی بن جهضم همدانی (نورالدین ابوالحسن)
	۳۶۰ - ۳۵۷ - ۳۲۸ - ۲۵۰	۴۸۶	علی بن حسام الدین هندی (المتقی)
۳۲۵	علی قزوینی (سید)	۵۲	علی بن حسن زواری سپاهانی
۱۹	علیقلی میرزا	۵۰۱	علی بن حسین بن ابی جامع عاملی
۳۷۱ - ۱۲۰	علی قوشچی (مولی)	۳۹۶	علی بن الحسین (ذین العابدین)
۴۵۲	علی کسائی (ابوالحسن)		علی بن زهره حسینی (عز الدین ابوالحسن)
۲۴۶	علی گیلانی (نظام الدین)	۴۶۰	
۳۱۲	علی محقق کرکی (شیخ)		علی بن شهاب همدانی
	۴۴۳ - ۳۳۶ - ۳۲۶	۲۲۳ - ۱۹۲	(سید)
۲۰۵	علی محمد صبای لواسانی		علی بن عیسی اربلی (ابن الفخر
۴۰۳	علی نقی بن احمد احسانی	۴۲۶	بهاء الدین)

فهرست نسخه‌های خطی

۴۷۵ - ۴۰۰	فخر رازی (امام)	۹۸	علی یزدی (شرف الدین)
۱۴۷	فرهانی میرزا ابوالحسن حسینی	۴۷۲	عمر بن محمد مخبرازی خجندی، حنفی (جلال الدین)
۲۱۹	فراهی (ابونصر مسعود)	۴۸۸	عمید الدین ابی عبدالله عبدالمطلب
۲۵۲	فرج بن قاسم تغلبی	۹۲	عوفی (نور الدین محمد)
	فرغانی (برهان الدین عبید الله بن محمد)	۴۰۸	عینی (ابو محمد محمود)
۳۸۹		۴۶۵ - ۳۶۵	غزالی امام محمد
۳۲	فروغی	۲۰۱	غزالی (محمود طاهر)
۳۳	فریزر (جیمس)	۳۵۶	غشتالی (محمد)
۴۴	فصیح دشت بیاضی	۴	عبدالجیمیل (خواجه عبدالغالق بن غجدوانی)
۱۳۷	فضل الله الحسینی	۲۲۱	غفاری (قاضی احمد بن محمد جعفری قزوینی)
	فضل الله بن عبدالله حسینی قزوینی (میرزا شرف الدین)	۶۸	غیاث الدین منصور دشتکی
۱۹۸		۵۱۰	فارابی
۱۲۶	فضولی (محمد)	۴۳۱	فارسی ابوالخیر محمد بن محمد
	فقیه الیاس شیرازی (منصور بن محمد بن احمد بن یوسف)	۱۶۲	فاضل کاشانی صادق بن علی حسینی
۱۷۴		۴۲۶	فاضل هندی
۴۳۷ - ۱۷۳	فندرسکی (میرابوالقاسم)	۱۰۴	فانی کشمیری (شیخ محمد محسن)
۱۰۶	فیروز بن ملا کاؤس شیروانی	۱۳۱	فتح (آقامیر)
	فیض کاشانی (مولی محمد محسن)		فتح الله بن احمد بن محمود شهرستانی
۴ - ۵۴	۴۱۳ - ۳۹۵ - ۱۹۳ - ۴۲۸	۱۱۹ - ۳۶	سبزواری
۴۴۶ - ۴۴۱ - ۴۳۳ - ۴۲۸		۱۰۲	فتح الله کاشانی
۴۹۳ - ۴۹۰ - ۴۷۴ - ۴۵۸		۲۲۲	فخر الزمانی (عبدالنبی بن خلف)
	قاپویس بن و شمگیر (عنصرالمعالی)	۲۵۸ - ۲۴۲	فخر المحققین محمد حلی
۴۳۷ - ۱۶۸		۳۱۲	قراباغی (مولی عز الدین محمد بن علی)
۳۵۶	قاضی بن کاشف الدین		
۹۹	قاسم (ادیب کرمانی میرزا حکیم)		
	قاسم بن فیره بن خلف بن احمد شاطبی		
۳۴۰ - ۳۲۹	(ابومحمد)		
۳۱۵	قراباغی (مولی عز الدین محمد بن علی)		

قراتکینی (جامی بن کمال الدین)	۲۳۸	۱۷۷ - ۱۷۳ - ۱۳۰
قرشی	۴۸۸	۲۲۶ - ۲۲۰ - ۲۱۵ - ۱۸۶
قروینی (رفیعا)	۶	۳۷۳ کاشانی (عبدالرزاک)
قروینی (سید حسین)	۴۶۲	کاشانی (عزالدین محمود بن علی)
قروینی (سیدعلی)	۲۲۵	۱۹۴ نطنزی ( )
قروینی (سیدمحمد ابراهیم موسوی)	۴۰۰	۱۰۲ کاشانی (فتح الله)
قروینی (علی افضل قاطع)	۲۰۴	۱۷ کاشانی (محمد بن عبد الوهاب)
قروینی (محمد رفیع)	۷	۲۸۷ - ۲۶۰ جناحی نجفی ( )
قروینی (ملاخلیل)	۳۶۶ - ۱۵۶	کاشف شیرازی (میرزا محمد شریف)
قروینی (مولی علی اصغر بن محمد یوسف)	۳۰۶	۱۳۶ - ۱۰۰ کاشفی مولی کمال الدین حسین بن علی بیهقی سبزواری ۱۰ - ۱۱ - ۱۵۷
قرطسلانی (ابوالعباس)	۴۱۲	۲۱۱ کاظم بن محمد قاسم حسینی رشتی (سید محمد)
قططوس	۱۷۲	۳۵۱ - ۱۶ کاظم خراسانی (آخوند ملامحمد)
قططب رازی	۴۰۵ - ۴۵۱ - ۲۸۴	۴۰۰ کاظمی (شیخ جواد محقق)
قططب شیرازی	۱۰۵	۲۴ کتبی (محمدود)
قطرب (ابوعلی محمد بن مستیر)	۴۵۳	۲۲۵ کربلایی (محمدعلی)
قمی (میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی)	۴۱۶ - ۱۹۱	۳۳۶ - ۳۲۶ کرکی (شیخ علی محقق)
قوونوی (صدرالدین محمد)	۳۴	۴۴۳ - ۳۱۲ کرمانشاهی (آقا محمد علی بن محمد باقر)
قوشچی (مولی علی)	۳۷۰ - ۱۲۰	۳۰۳ - ۱۹۲ کرمانشاهی تهرانی (محمدعلی)
قیصری	۳۷۷	۸ کاشانی (بابا افضل)
کازرونی (سیدالدین)	۴۷۲	

۳۸۷ - ۳۲۲	گلیانی (محمد باقر)	۱۳۳	کرمانی (احمد علی خان)
۳۲۷	گنابادی (خلیل الله بن حسن بیک)	۲۲۶	کرمانی (حاج محمد کریم خان بن ابراهیم)
۲۲۷	گیلانی (اسحق بن یوسف)	۵۰۹	کرمانی (شاه نعمة الله)
۱۳۵	گیلانی (حکیم ولی)	۳۳۴	کرمانی عبدالله بن شیخ محمد علی راینی (شیخ)
۳۲۲	گیلانی (ملا شمس‌الدین محمد)	۱۵۸ - ۶	کرمانی (میرزا آفاخان)
۲۴۶	گیلانی (نظام الدین علی)	۹۹	کرمانی (میرزا حکیم قاسم ادیب)
۲۵۱	لاموری (عبدالسلام بن عبدالعزیز)	۲۲۶	کریم خان بن ابراهیم کرمانی (حاج محمد)
۳۶۳	لاهیجی (حسن بن عبد الرزاق)	۴۰۲	کسانی (ابوالحسن علی)
۳۱ - ۲۹	لاهیجی (محمد یوسف بن حسن)	۲۱۶	کلباسی (محمد ابراهیم بن محمدحسن خراسانی سپاهانی)
۱۳۶	لاهیجی (عبد الرزاق فیاض)	۴۶۶	کلباسی (مولی محمد محمدی)
۳۹۴ - ۳۲۱ - ۱۷۹		۴۱۷	کلینی ابو جعفر محمد بن یعقوب
۲۴	لقمان	۱۳۱	کمال خان بن جلال منجم
۳۲۷	مازندرانی (مولی محمد صالح)	۴۹۵ - ۲۴۳	کندی ابو یوسف یعقوب بن اسحق
	۳۸۰ - ۳۷۴	۴۶۲ - ۲۳۲	کیشی (شمس الدین)
۲۵۹	مامقانی (محمد حسن بن عبدالله)	۷۱	گرگانی (ابی المحاسن حسین بن حسن)
۴۱۹	مبرد	۴۳۸	گرگانی (رکن الدین محمد بن علی)
۴۸۶	المتقی علی بن حسام الدین هندی	۱۱۶	گرگانی (سید اسماعیل)
۲۴۶ - ۱۲۳	مجاهد محمد بن علی طباطبائی	۵۸	گرگانی (محمد صلاح بن بدرا الدین محمد)
۵۰۲ - ۴۹۶ - ۴۸۲ - ۴۷۳		۲۰	گرگانی (میر سید شریف علی)
۲۲۴	مجبدی	۳۱۸ - ۱۷۰ - ۱۵۳ - ۲۳	
۱۳۰	مجنوب (شرف الدین حاجی محمد بن محمد تبریزی)		
۲۵۳	مجرادی (ابو عبدالله محمد)		
۹۸ - ۷۲ - ۵۱	مجلسی (محمد باقر)		
	۲۵۸ - ۱۶۰		

۴۸۴	محمد بن اسماعيل طبرى سيناوى کربلايی (ابوالعلى)	۹۷ - ۵۶	مجمعلى يکانلو نظام الملک
۳۷۸	محمد بن اشرف سمرقندی (شمس الدین)	۴۵۶ - ۳۶۷	محقق حلی
۱۷۳	محمد بن سليمان تنکابنی	۲۱۶	محمد ابراهيم بن محمدحسن خراساني سپاهانی کلباسی
۳۵۷	محمد شریف حسینی	۴۰۰ - ۳۵۴	محمد ابراهيم موسوی قزوینی (سید)
۱۷۵	محمد بن عبدالخالق بن معروف	۳۰۴	محمد استرابادی (میرزا)
۲۵۷	محمد بن عبد الصمد حسینی شهشهانی سپاهانی (سید)	۱۰۲	محمد امین استرابادی (ملا)
۱۷	محمد بن عبدالوهاب یید گلی کاشانی	۵۰۴ - ۴۶۴	محمد باقر بن محمد نقی موسوی حجۃ الاسلام شفتی رشتی
۴۹۳	محمد بن عبود نجفی کربلايی	۳۵۱ - ۳۴۶	محمد باقر بهبهانی (آقا)
۵۵	محمد بن علی بن خاتون عاملی	۳۵۸ - ۲۳۰	محمد باقر داماد
	محمد بن علی طباطبائی (سید مجاهد)	۳۲۷	محمد باقر گلپایگانی
۴۸۲ - ۴۷۳ - ۲۴۶ - ۱۲۳		۱۶۰ - ۹۸ - ۷۲ - ۵۱	محمد باقر مجلسی
۵۰۲ - ۴۹۶		۲۰۸	
۳۱۵	محمد بن علی قراباغی (مولی عزالدین)	۳۳۹	محمد باقر محقق سبزواری
۴۳۸	محمد بن علی گرگانی (رکن الدین)		محمد باقر موسوی ذذفوی (صدر الدین)
۱۴۷	محمد بن علی نوندا کی	۲۰۲	
	محمد بن عمر حمیدی بلخی (حمید الدین)	۴۰۵	محمد باقر یزدی
۲۰۳	(ابی بکر)		محمد بلخی رومی (مولوی جلال الدین)
۳۹۷ - ۳۷۲	محمد بن مبارکشاه بخاری (سید شمس الدین)	۱۸۲	
	محمد بن محمد تبریزی مجذوب (شرف	۴۶۸	محمد بن ابی طالب استرابادی (مولانا)
۱۳۰	(الدین حاجی)		محمد بن ابی یزید طیفور سجاوندی غزنوی
	محمد بن محمد جزری دمشقی (شمس	۵۰۵	(شمس الدین ابو جعفر)
۴۷۸ - ۲۸۳	الدین ابوالخير)	۲۴۹	محمد بن ادریس شافعی

فهرست نسخه‌های خطی

۴۳۱	محمد بن محمد فارسی ابوالخیر
۳۰۳	محمد بن محمد کاظم خراسانی
۲۱۹ - ۲۱۰	محمد بن محمود آملی (مولی شمس الدین)
۳۸۰	محمد بن محمود بن محمد سمرقندی
۴۵۳	محمد بن المستیر قطری (ابوعلی)
۹۲	محمد بن منصور دشتکی (امیر صدر الدین)
۱۹۵	محمد بن مهدی حسینی حافظ
۱۰۱	محمد بن نعمان (شیخ مفید)
۳۷۰ - ۲۵۴	محمد بن یعقوب کلینی (ابوجعفر)
۴۱۷	محمد تقی بن حسینعلی هروی سپاهانی
۴۸۹ - ۳۱۹ - ۲۸۶	(مولی)
۴۴۷ - ۴۳۰	محمد تقی بن عبدالحسین نصیری طوسی سپاهانی
۵۰۷	محمد جعفر استرآبادی
۴۶۷	محمد جعفر بن محمد علی بهبهانی
۳۱۴	محمد حسن اصفهانی (شیخ)
۱۵۸	محمد حسن اعتمادالسلطنه
۲۵۹	محمد حسن بن عبدالله مامقانی
۵۰۶ - ۲۹۵	محمد حسن حر عاملی (شیخ)
۱۰۴	محمد حسن فانی کشمیری (شیخ)
۴۱۰	محمد حسین بن عبد الرحیم اصفهانی
۳۹۴	محمد حسین شهرستانی (حاج میرزا)
۳۶۳	محمد حسینی نایینی (بهاء الدین)
۲۶۲	محمد محلی (فخر المحققین)
۳۱۲ - ۲۵۸	محمد دوانی (ملا جلال الدین)
۲۹۴ - ۲۵۵ - ۲۳۰ - ۱۴۵	
۳۹۵ - ۳۷۶ - ۳۳۶ - ۳۱۸	
۵۰۹ - ۵۰۸	محمد رضا بن عبدالحسین نصیری
۴۲۴	طوسی
۱۴۲	محمد رضا بن محمد هادی همدانی
۴۶۸	(حاج آقا)
۳۸۴	محمد رضای طباطبائی (سید)
۱۴۲	محمد رضای نوعی خبوشانی (ملا)
۴۷۰	محمد رفیع زاهدی پیرزاده
۷	محمد رفیع قزوینی
	محمد شریف کاشف شیرازی (میرزا)
	۱۳۶ - ۱۰۰
۳۰۰ - ۲۹۹	محمد صادق بن محمد باقر طباطبائی (سید)
۱۴۸	محمد صادق علی رضوی حنفی لکهنوی
۱۴۴	محمد صادق مینای صادقی
۴۲۹	محمد صالح بن محمد حسن اصفهانی
۱۵۲	محمد صالح خلخالی
	محمد صالح مازندرانی (مولی)
۳۸۰ - ۳۷۴ - ۳۲۷	
۵۸	محمد صلاح بن بدرالدین محمد گرگانی
۴۳ - ۳۸	محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی قمی

۱۰۱	محمد محمد ظفر بن محمد حکیم یزدی	محمد عالی شیرازی (نعمت خان -
۲۱۴	محمد مشکن رستمداری	دانشمند خان) (میرزا)
۴۸	محمد مؤمن تنکابنی (میر)	محمد عاملی (سید)
	محمد محمد هدی خان بن محمد تصیر منشی	محمد علی بن محمد باقر بهبهانی (آقا)
۱۰۵	استرابادی (میرزا)	۳۰۳ - ۱۹۲
۴۶۶	محمد محمد هدی کرباسی (مولی)	محمد علی کربلای
۳۱ - ۲۹	محمد یوسف بن حسن لاھیجی	محمد علی کرمانشاهی تهرانی
	محمود اصفهانی (شمس الدین ابوالثنا)	محمد غشتالی
۴۶۹ - ۳۸۹ - ۲۹۰	محمود افشار (دکتر)	محمد فاضل اسفراینی (تاج الدین)
۱۸۳	محمود بن علی کاشانی (عزالدین)	محمد فضیح خاکسار
۱۹۴	محمود بن محمد علی	محمد قاسم بن احمد جناب
۱۳۴	محمود بن محمد علی بن محمد بهبهانی	محمد قاسم بن حاجی محمد کاشانی
۱۴۳	محمود بن مسعود طبیب	سروری
۱۸	محمود طاهر غزالی	محمد کاظم بن رضای طبری
۲۰۱	محمود عینی (ابو محمد)	محمد کاظم بن محمد قاسم حسینی رشتی
۴۰۸	محمود کتبی	۳۵۱ - ۱۶ (سید)
۲۴	مخبر السلطنه (مهدی قلی هدایت)	محمد کاظم خراسانی (شیخ)
۱۵	۱۵ - ۱۷۱ - ۱۷۷ - ۱۸۳	محمد کاظم هزار جریبی
۲۱۷	مخبر السلطنه هدایت (رضاقلی)	محمد کریم بن فضیح بن محمد دشتیاباضی
۱۱۳	مختاری	محمد کریم خان بن ابراهیم کرمانی
	مرتضی انصاری شوستری دزفولی	(حاج)
۴۰۷	(شیخ)	محمد مجرادی (ابو عبد الله)
۴۶۰ - ۴۱۰ - ۳۶۶	مرتضی (سید)	محمد محسن (فیض کاشانی مولی)
۱۰۰	مرتضی قلی شاملو	۴۱۳ - ۳۹۵ - ۱۹۳ - ۵۴
	مشتاقی نایینی نعمة اللہی (آقا میرزا)	۴۴۶ - ۴۴۱ - ۴۳۳ - ۴۲۸
		۴۹۳ - ۴۷۴ - ۴۵۰ - ۴۵۸

۴۵	مهنا بن سنان (سیدنجم الدین)	علی خان صفاء السلطنه (
۵۱۰	میبدی (قاضی کماز الدین میرحسین بزدی)	مشکوئر ازی
۴۶	۳۹۱ - ۱۴۹	مصطفی بن ابراهیم قاری
۱۹۹	میرک بخاری (شمس الدین محمد بن مبارکشاه)	مصطفی عبادی مروزی (قطب الدین امیر ابو منصور)
۱۱۴	۱۱۵ ناصر خسرو قبادیانی	معزی (امیر)
۲۲۱	۹۷-۵۶ نظام الملک محبعلی منشی یکانلو	معین الدین اسفراینی یزدی آوهای جوینی (مولانا)
۲۱۷	۳۶۳ تایینی (بهاء الدین محمد حسینی)	معین یزدی
۳۷۸	۹۳ شار على مولوی	مغنساوه ابوالمنتھی احمد بن محمد
۲۵۴	۳۸۲ نجم الائمه رضی استرابادی	مفید (شیخ محمد بن نعمان) ۱۵۱ - ۲۵۴
۳۷۰	۴۲۹ نجم الدین احمد بن عمر طامه کبری خیوقی	مقداد سیوری (شیخ)
۴۹۱	۱۹۱ نجم الدین دایئر ازی	ملا باشی عبدالرحیم بن حسینعلی هروی
۱۶۱	۱۵ نجم الملک (عبدالغفار)	ملک المورخین کاشانی (عبدالحسین)
۳	۴۱۶-۳۹۰-۲۳۸ نجیب الدین سمرقندی	ملکم خان
۱۷۴	۴۰۴ نراقی (احمد بن محمد مهدی) ۴۸ - ۴۶۳	منصور بن محمد بن احمد بن یوسف فقیه الیاس شیرازی
۱۱۴	۱۸۴ نراقی مهدی بن ابی ذر ۲۰ - ۲۰	منوچهری
۲۲	۲۰۴ - ۱۷۲ نسفی عزیز بن محمد	موصلی منجم (علی بن محمد بن یحی شریف بکری)
۱۸۲	۱۷۸ نشاط میرزا عبدالوهاب مولوی	مولوی جلال الدین محمد بلخی رومی
۳۰۴	۴۴۷-۴۳۰ نصیر الدین طوسی (خواجه)	موهوب بن احمد بن الخضر الجوالیقی (ابو منصور)
۱۸۴-۲۰	۴۲۴ نصیری طوسی (محمد رضا بن عبد الحسین)	مهدی بن ابی ذر نراقی
۴۶۷	۱۵ نطنزی (بدیع الزمان ابو عبد الله حسین بن عبد الحسین)	مهدی طباطبائی (سید)
۱۸۳		مهدی قلی (مخر السلطنه هدایت) ۱۵ - ۱۷۱ - ۱۷۷

۱۸۳ - ۱۷۷ - ۱۷۱ - ۱۰	۳۲۳	ابراهیم ( )
هروی (ملاباشی عبدالرحیم بن حسینعلی)	نطنزی (عزالدین محمود بن علی کاشانی)	
۱۶۱	۱۹۴	
هروی سپاهانی (مولی محمد تقی بن حسینعلی)	۲۴۶	نظام الدین علی گیلانی
۴۸۹ - ۳۱۹ - ۲۸۶	۱۸۰	نعمۃ اللہ بن احمد بن مبارک رومی
۳۱۹	۵۰۹	نعمۃ اللہ کرمانی (شاہ)
۴۹۹	۱۸۲	نور اللہ شوشتی (قاضی)
همدانی (ابراهیم حسینی)	۱۴۲	نوعی خبوشانی (ملام محمد رضا)
همدانی (حاج آقا محمد رضا بن محمد هادی)	۱۴۷	نونداکی (محمد بن علی)
۲۲۳ - ۱۹۲	۳۹۳ - ۳۰۸ - ۲۹۲	نیشابوری (نظام الدین حسین بن محمد قمی)
۲۲	۷۲	وحیدی تبریزی فقی
همدانی (عبدالصمد)		ورام بن ابی فراس عیسی حلى
۴۱۹		(شیخ ابوالحسن)
یزدی (ابوالحسن)	۴۹۴	وراوینی
۹۸	۱۹۰	وطواط (رشید)
یزدی (شرف الدین علی)	۹۴	وفایی
۲۹۸	۱۳۵	ولی گیلانی (حکیم)
یزدی (عبدالکریم)	۳۲۵ - ۱۱۵	هادی بن مهدی سبزواری (حاج ملا)
یزدی علی اصغر بن محمد حسین بفروی		
۴۸۱ - ۴۰۰		
۴۰۰	۳۳۹	هادی تهرانی (شیخ)
یزدی (محمد باقر)	۴۹۱	هبة اللہ بغدادی (ابو القاسم)
۱۰۱	۶۵	هبة اللہ حسینی (شاه میر)
یزدی (محمد مظفر بن محمد حکیم)	۱۷	هدایت (صادق)
۲۱۷	۲۱۷	هدایت رضاقلی مخبر السلطنه
یزدی (معین)		هدایت مهدی قلی (مخبر السلطنه)
۵۱۰ - ۵۰۸ - ۳۱۸		
یعقوب بن اسحاق کنی (ابویوسف)		
۴۹۵ - ۲۴۳		
یعيش بن علی موصی حلى (ابوالبقاء)		
یوسف بن احمد بن ابراهیم بحرانی		
۳۳۷ - ۳۲۹		

فهرست نام گسان و جایها و گروهها و کتابهای گه
در این دفتر هنگام آشنایی با کتابها و نسخه‌ها
از آنها یاد شده است.

۳۵۴	ابراهیم قزوینی ، سید	۱۱۶	آدم کلای هرازبی آمل مازندران
۲۱۵-۸۷	ابراهیم همدانی ، میرزا	۸۴	آزاد
۳۰	ابراهیمی	۱۸۷	آزاده محله
۴۷۲	ابن ابی صادق	۸۴	آصفی
۴۹۳	ابن اثیر	۳۰۹	آقاییکاوزیر گیلان ، میرزا
۲۹۱	ابن ادریس	۱۸۹-۱۵۸	آقاخان صدر اعظم نوری ، میرزا
۴۰۸-۳۵۲	ابن ام قاسم عاملی	۱۰۸-۱۰۷-۹۰	آقسی ، حاجی میرزا
۴۹۸	ابن انباری	۵۱۱-۱۵۸	آگانیاس
۳۷۰	ابن بایویه صدق رازی	۱۷۱	آل مظفر
۶۰	ابن بزار	۲۵۹۲۶	آهی
۱۲۰	ابن بواب	۹۴	آیات احکام فقهیه ، رسائل...
۴۷۲	ابن بیطار	۶۰	ابراهیم ، آقا
۲۰۵	ابن تیمیه	۲۰۸	ابراهیم بن احمد اسکافی کرکی
۲۶۱	ابن الجنید	۳۶۸	ابراهیم بن محلز
۳۸۱-۳۷۵۰-۳۲۲	ابن حجاج	۴۹۸	ابراهیم بن محمد نجف آبادی سپاهانی
۳۲۴	ابن حجر احمد هیتمی مکی	۳۳۷	ابراهیم پسر حاجی هاشم شیرازی ، حاجی
۲۴۸	ابن الحداد	۸۲	ابراهیم جامی ، سلطان

۱۰	ابوالحسن شوشتري ، سيد	۲۲۵	ابن خاتون عاملی
۳۹۹-۳۷۷	ابوحنفیه نعمان بن ثابت		ابن الساعاتی مظفر الدین احمد حنفی
۴۱۹	ابوحيان	۳۸۴	بغدادی
۳۷۱	ابوزر محمد محتشم عدوی	۳۷۸-۲۹۴-۲۸۵-۱۹۹-۱۷۲	ابن سينا
۱۷۱	ابوزکریا یحیی بن عدی	۴۰۵	
۲۸۱	ابوسعید ابی الخیر میهنه	۴۷۸	ابن شهر آشوب
۲۲۱	ابوسعید بهادرخان (سلطان)	۴۹۳	ابن طاووس
۸۷	ابوسعید ، سلطان	۴۹۸	ابن عباس
۴۰۲	ابوالصلت عبدالسلام بن صالح هروی	۴۰۸	ابن عقیل
۴۱۵	ابوطالب لاهیجی ، شیخ	۱۹۲	ابن فارض
۱۲۱	ابوالعلی اویسی	۲۸۱	ابن مالک
۸۷	ابوقفتح گیلانی ، حکیم	۴۸۳	ابن المرتضی
۸۴	ابوقفتح ، میر	۴۰۸	ابن الناظم
۳۷۳	ابوفضل المبارک	۴۷۲	ابن هبل
۴۴۸-۲۹۳	ابوقاسم	۴۰۸	ابن هشام
۴۵۴	ابوقاسم بن ابوالمعصوم	۸۸-۸۷	ابن یمین
۴۲۶	ابوقاسم بن محمد رضای ذرفولی	۱۹۹	ابی یکر شیروی
	ابوقاسم خان منشی فرزند نواب محمد		ابوتراب بن محمد علی آصفی
۱۸۵	علی سر کارات	۳۶۹	ابوتراب بن صلاح الدین بن شیخ امین
۱۰۷	ابوقاسم رشتی بازرگان ، حاجی		الدین بن شیخ محمود طریحی
۱۷۸	ابوقاسم ، میرزا		نجفی مسلمی عزیزی غروی
۴۱۸	ابوقیس	۴۲۱	ابو جعفر بن بهاء الدین بن ابراهیم
۱۹۹	ابومحمد شافعی ابن محمد الاستادی		مصطفاهی اسدی تالار بی ای
۳۷۷	ابومطیع بلخی		بارفروشدهی
۴۶۶	ابومعالی محمد	۳۶۸	
۱۵۴	ابونصر فراہی	۴۷	ابوالحسن بن عبدالله

		ابوالهادی الشریف فرزند محمد
۳۸۸	احمد بن عبدالله بن محمد انصاری خرجی احسانی	مهدی یزدی
۴۶۵	احمد بن عبدالله خوانساری	ابهاری
۴۹۹	احمد بن علی بن هارون اسدی مظاہری	اتابکان سلغانی
۴۱۲	احمد بن علی قرشی یونی، ابی العباس محیی الدین	اثبات الهداء
۳۸۶-۳۷۴-۳۴۶	احمد بن علی محمد رشتی کیلانی خوشنویس مدرس	الانتی عشرته فی المواقظ العددیة
۵۰۱	احمد بن محمد بن ابی جامع	اجتماع امر و نهی
۳۳۳	احمد بن موسی بن مردویه، ابوبکر	اجازه کبیره
۳۵۹	احمد بن مهدی بن محمد ابراهیم جدلی	احتیاشم الدوّله
۳۸۲	احمد بن یحییٰ بن مرتضی یمنی امام احمد بن یوسف بیضاوی	احتیاشم السلطنه
۳۹۴	احمد تبریزی، میرزا	احسائی، احمد
۲۴۵	احمد الجیلانی	احمد
۳۸۱	احمد حسینی	احمد آباد
۱۲۰	احمد السهروردی، شیخ	احمد آقا
۳۴۰-۳۳	احمد شاه	احمد، ابوالعباس
۱۷۸	احمد، شیخ	احمد اشرف شمسا مریخ شاه
۱۲۴	احمد صوفی اشرفی، بوعلی	احمد ایشکایی، شیخ جمال الدین
۲۳۱	احمد مازحی عاملی	احمد بن احمد معروف باقاضی
۱۴۷	احمد معماقی	طبری، ابی العباس
۴۶۵	احمد نراقی، ملا	احمد بن حسن تبریزی جار بردى
۳۲۳	اخطب خوارزم	شیخ امام فخر الدین ابوالکارام
۳۶	اخلاق سلطانی	احمد بن الحسین الطوسي، ابوسعید
		احمد بن شعبان، شیخ
		احمد بن عبدالله الاحساء ابطرامی،
		ابوبکر

١٧١	اسطات	٣٦	الأخلاق السلطانية المحمدية
	اسكافى سمرقندى محمد بن عبد الله	٣٦	اخلاق ظهيرى
٢٦١	ابو جعفر	٦٦-٣٦	اخلاق ناصرى
١١٤-٢٣	اسكندر ، ميرزا	١٥٦	ادریس پیغمبر
٩١	اسکوبلف	١٨٣	ادوار ارموى
٥٧	اسلامبول	٣٣٣-٣٨	اربعين
٤٧٨	اسماعيل بن ابراهيم	١٠٢	اربعين امام فخر رازى
٢١٩-١٤٤-٢٠	اسماعيل بن جمشيد بيك ارمنى	٨٨	اربعين قطب شاهى
٣٦٧		٤٤٩-٤٤٨	اردبیلی ، احمد
٢٤٣	اسماعيل بهبهاني ، سيد	٣٠	اردشير
٧٤	اسماعيل خان ، عاليجاه	٧	اردشير ، رکن الدوله
٨٧	اسماعيل دوم	١٥٦	ارستطاليس
١٢٤-٩٦-٨٧-٨٣-٤٢	اسماعيل صفوی ، شاه	٥٠٨-٢٢٠	ارسطو
٣٠	اسماعيليان مصر	٣٣٩	ارشاد
٨٤	ا-پیر ، ميرزا جلال		الارشاد الهدى نحو الرشاد سعد تقىازانى
٤٦٥-٤٥٥	اشارات	٣٥٧	ارگ تهران
٢١٨	اشتر	٤٥٥	استاندارد
٤٨	اشرف	٥٠	الاستبصار
٨٧	اشرف ، ميرزا	٤٤٨	استر اباد
٣٠٩	اشرفیه	١٢٤	استلپانوف
٢٤٤	اشعریان	٢١٠	اسحق بن عبدالله
٤-٣	اصول تمدن	١٨١	اسد الله خان
٨١	اطوز گنج	١٠٧	اسد الله ، شيخ
٣٣٣	الاعتبار فى ابطال الاختيار	٢٦٠	اسد الله قروینى ، شيخ
٢٦٠	اعتضاد السلطنه	٤١٠	اسد الله مداح
٦٠	اعتقاديه ابن بابويه	٧٣	

۴۸۴	امین‌کاظمی	۹	اعتمادالدرله
۲۳۹	انس بن مالک	۱۰۱	اعتمادالسلطنه
۵۶-۴۲-۳۳-۸	انگلیس	۱۵۹-۲۶	اعتمادالسلطنه ، محمدخان
۲۸۶	انگلیزیه	۱۶۶-۱۷	افشار ، ایرج
۳۴۲	انوارالربيع	۱۰۱	فضل الدین محمد کرمانی
۸۸-۸۲	انوری	۱۵۶	افلاطون
۱۶۲	انوشیروان	۱۸۴-۱۱۴-۱۰۹	اقبال ، عباس
۲۳۹-۸۷	اوحدی	۱۸۰	اقنوم عجم
۸۳	اوحدی سبزواری	۹۱	اکبرشاه
۲۱۴	اوزبکان	۳۰	الموت
۴	اویلای کلان ، خواجه	۱۴۱	الیس، مستر
	اویس بهادرخان جلایر ، شیخ‌سلطان	۴۴۸	الامالی
۴۸۶-۸۲		۱۴۷	امام قلیخان
۸۴	اهلی	۳۸۷-۸۲	امرعالقیس
	ایجی عضدالحق والدین عبدالرحمون		امر الله بن حسینعلی خان از ندریانی
۳۷۶-۳۷۵-۳۲۳	بن احمد	۱۶۰-۲۶	ملایری
۵۶-۵۷-۳۳	لیران		املاه مامن به الرحمن من وجوه الاعراب
۳۱-۳۰	ایرانیان	۲۸۲	والقراءات فی جمیع القرآن
۱۹۶	ایس‌ایلچی ، مستر	۵۱۲-۴۲	امیر مؤمنان
۲۸۷	ایضاح‌الغواہ	۸۱	امیر نظام ، حسینعلیخان
۸۲	ایدرم بايزيدخان	۸۸	امیری
ب		۸۲-۲۷	امین‌الدوله
۸۴	باباطاهر		امین‌السلطان میرزا علی اصغرخان
۴۹۱	الباب الحادی عشر	۱۰۹	وزیر اعظم
۲۳۹	باب‌الندوة	۱۸۰	امین‌الملک
۱۵	بارب ادوارد	۱۶۸	امین‌خاقان

۱۷	بزرگ علوی	۹۷	بارون اشلختا او طوقار
۱۶۲	بزرگ‌مهر	۳۸۶	بازار زرکشان
۳۶۵	بستان‌ابی‌اللیث‌سمرقندی	۸۷	باز نامه
۲۹۳-۲۸۰	بطلمیوس	۱۳۷	باستانی
۵۱۲	بعلی	۵۶	باغسانی
۴۵	بقائی صدای نایینی	۴۰	باپزید
۳۳	بلشارژ‌دافر	۴۱	باپزید سلطانی
۲۲	بلوچستان	۳۶۸	باقر بن محمد شیرازی
۳۰	بنی امیه	۴۹۳	بحار مجلسی
۳۰	بنی عباس	۴۹۳	بحر الانساب
۱۱۰-۸۱	بوستان	۴۹۹-۳۱۰	بحربین
۵۳	بوشهر	۳۸۷-۳۷۸-۲۱۴	بغارا
۱۱۳	بوعلی عبدالله، خواجه	۷۲	بدایع الصنایع در عروض و قوافی
۸۱	بومسیله	۳۲۳	بدایة القاری فی ختم البخاری
۱۰۷	بهاء الدین بیک دنبی	۳۵۸	البداية فی درایة الحديث
۴۹	بهاء‌الملک قراگُرلو	۱۱۱-۱۱۰	بدل حافظ
۳۷۴-۸۷	بهائی، شیخ	۲۸۵	بدیع الزمان انصاری
۸۲	بهارشیروانی	۸۲	بدیع الزمان همدانی
۴۸۴-۴۶۵	بهبهانی	۸۷	بغخش خان
۳۸	بهجه‌الدارین	۳۱	برار
۱۳۳	بهجت‌الملک	۷۲	برتلس
۱۲۵	بهشتیان داخل هرات ، محله ...	۴۷۲	برهان‌الدین حسینی عربی
۱۴۱	بهمن میرزا	۲۲۹	برهان‌الدین ذرنوچی
۴۹۹	بهمنیار	۳۹	البرهان الفاطع
۳۴۳	بیت المقدس	۱۲۲	برهان‌پادشاه نادری ، سید
۸۴	بیدل	۳۱	بربدشاهیان

۳۶۰-۳۹۴-۲۹۰	تجزید العقائد، الكلام	۳۹۰-۳۶۲	بیضاوی ناصرالدین
۸۵	تحفة البراد	۱۵	پلانیار
۳۹	تحفة الاخيار	۱۰۶	پندنامه اسکندر
۴۱-۳۹-۳۸	تحفة السالكين	۱۷۱	پولیتیانوس
۳۶۵	تحفة السعادات	۵۱۲	پیامبر اسلام
۳۸	تحفة العقلاء		ت
۵۰۷	التحفة القوامية	۳۶۵	تاتاخانیه
۱۰۲	تحفة المراد	۳۷۵	تاج الدین علی ساوی
۹۴	تحفة المؤمنین	۸۶	تاج الشیوخ
۴۸	تحفة رضویه	۶۰	تاج سعید حسینی
۳۸	تحفة عباسی	۳۱	تاریخ اسکندر
۴۹۸	التخلیص، کتاب ...	۳۲۳	تاریخ بلاذری
۵۹	تذاییر الملوك	۸۰	تاریخ حکماء شهر زوری
۱۷۴	تذکرة العلماء	۸۹	تاریخ طبری
۱۰۱-۸۹	تذکرة الملوك	۸۸	تاریخ غیاث الدین منصور
۱۱۴	تذکرة شکرستان فارس	۸۵	تاریخ قسطی
۶۸	ترجمة قطب شاهی	۲۵-۲۴	تاریخ گزیده
۴۰۲	ترجمة محسان اصفهان آوی	۲۰۵	تاریخ گیتی گشای
۲۶	ترکمان	۳۰	تاریخ گلشن
۸۳	ترمذی	۸۹	تاریخ ناپلئون بنا پارت
۵۹	تزکو امپراطور ناپلئون	۸۹	تاریخ فرشته
۸۴	تسليم	۸۵	تاریخ هرات
۲۲۹	تعليم المتعلم طریق التعلم	۵۰	تایمس
۵۱۰-۳۲۲	تفتازانی	۳۸	تبصرة المؤمنین
۶۰	تفسیر قطب شاهی	۴۹۸	تبیان

۴۸۷-۴۸۶	جامع صفیر	۸۸	تفسیر منهاج
۱۵۰-۸۸-۸۷-۸۲	جامی	۸۵	تفہیم بیرونی
۸۸	جاوید، آخوند مولاعلی	۳۲۳	التقییم والقسم والقاسم ، رسالت فی
۴۹۷	جبائی	۸۷	تقویم القبلة
۲۹۱	جبائی، ابو علی	۴۶۱	تقویم ، معرفت ...
۴۱۹	جریل بن عبدالله بن محمد		تقی آقای علی آبادی صاحب دیوان ،
۷۸	جبلک، قصہ	۲۰۷	میرزا
۳۹۸-۸۲	جعده		تقی خان امیر کبیر اتابک اعظم امیر
۱۱۶	جعفر آقای اصفهانی ، حاجی میرزا	۱۵۸	نظام ، میرزا
۳۲۹	جعفر آل امیر سید علی طباطبائی	۸۲	تقی کدخداء ، حاجی میرزا
۳۰۵	جعفر بن علی بن سلیمان بحرانی	۲۹۲	تلعیص الکشاف
۵۰۳	جعفر بن علی نقی طباطبائی	۴۵۶-۳۲۲	تلعیص المفتاح
	جعفر بن محمد بن احمد دوریستی ،		تمہیدابی شکور
۴۰۷	مفید ابو عبد بن الله	۳۶۵	تنقیح
۲۴۷	جعفر حضرمی	۴۱۵	
۹۱	جعفر خان مشیر الدوّله ، میرزا	۶۶	توضیح الاخلاق عبدالله شاهی
۳۵۹	جعفر ، شیخ	۴۸۴	توضیح المقال
۱۵۶-۵۶	جعفر صادق ، امام	۱۸۷	تولی ، دیه ...
۴۹۷-۳۸۷-۳۶۰	جعفر طباطبائی	۳۶۷-۱۴۴-۴۵-۲۹	تهران
	جعفر قلی خان سردار سرتیپ دوم توپخانه		تهذیب
۸۳-۸۰		۵۱۰-۴۴۸	
۱۰۷-۱۰۸	جعفر قلیخان کردشادلو	۲۹۴	التلہلیۃ، الرسالۃ
۷۱	جلاء الاذهان فی علوم القرآن	۸۸-۸۷	تیمور گور کان ، امیر
۳۴۰	جلابن محمد ابراهیم گیلانی خرشتمی	۲۶۱	جاحظ ابو عثمان عمرو بن بھر
۸۸	جلال الدین محمد اکبر	۲۰۶	جاگر
۳۲۴	جلال الدین محمد محلی	۱۹۶	جالس ، مستر
		۳۶۵	جامع اموی دمشق
		۳۶۵	جامع خطیب

فهرست نسخه‌های خطی

۴۵۶	حاجی بابا فروشانی سپاهانی ، ملا	جلال الدین میرزا پسر شاهرخ میرزا
۳۹۳	حبیب‌الله بن ملا حسنعلی ، مولانا	پسر حسینعلی میرزا ای فرمانفرما
۸۸	حبیب‌الله ، میرزا	جلال بن محمد حسینی طالقانی
۸۳	حجابی	جمال الدین ابوالحامد محمد بن نور الدین احمد
۳۸	حجۃ‌الاسلام	جمال‌الملة والدین
۳۲۹	حدائق	جندق
۸۱	حدائق السحر	جنویز
۸۹	حدیقة‌الاقالیم	الجوامع الفقهیة
۲۰۱	حدیقة الشیعه	جواہر النصوص فی حل کلمات الفصوص
۳۰۹-۲۴۸	حرعاملی ، شیخ محمد بن حسن	۲۲۱
۲۳۹	الحرش بن اخت سعید بن جبیر	جویا
۳۸۷	حرش بن حزله بشکری	جهان
۴-۳	حرف غریب	جهانگیرخان شیرازی ، آقامیرزا
۴۷	حسام‌السلطنه	جی آبری مکی ، مستر
	حسام الدین فرزند حاج میرزا محمد	جیهانی
۴۷.	شهریر بحکیم باشی	چ
۸۴	حسن	چالمیدان
۳۴۰	حسن آباد	چهار باغ سپاهان
۳۱۳	الحسن ، ابو نصر	چ
۴۱۷	حسن بافقی یزدی ، حاجی	حاجب‌الدوله ، عالی‌جاه
۴۵۷	حسن بسطامی حاجی ملا	حاجب‌الدوله محمد تقی خان افشار
۸۱	حسن بصری	حارث بن حزله
۳۱۴	حسن بن احمد بن علی بن شفیع عاملی	حافظ
۳۲۹-۳۴	حسن بن جعفر طباطبائی	حافظ الشافعی
۴۲۱	حسن بن شهید ثانی ، شیخ	الحاشیة علی شرح المنهاج
۲۶۰	حسن بن شیخ اکبر ، شیخ	حاشیة‌المعالم

٧١	حسین بن حاجی محمد ، ملا	٤١٠	حسن بن عبدالرسول
	حسین بن حسین بن عبد الصمد حارثی ،	٢٦١	حسن بن علی بن داود
٣٩٨	شیخ	٢٤٣	حسن بن علی بن علی بزدی کشتوی
	حسین بن حیدر بن حسن بن حاجی غلام	١٥٧	حسن بن محمد کاظم الحسینی
٤٨٨	جنگالی سپاهانی	٣١٢	حسن بن محمد موسوی حسینی
٢٤٨	حسین بن عثمان	٢٥٧	حسن بن یوسف بن احمد بحرانی
٤٩٧	الحسین بن علی المغربی ، ابو القاسم	١٤	حسن جاجر می
٢٨٢	حسین بن علی بن اسماعیل سپاهانی	١٧٣	حسن حسینی
٢٥	حسین بن علی بن عبد الجلیل	٨٦	حسن خان
٥٠١	حسین بن محمد باصی کربلاوی	٨٧	حسن خواجه اوzbek
	حسین بن محمد بن الحسن الجبوائی	٤٦٣	حسن ، سید
٢٥٨	العاملی	٤٢١	حسن ، شیخ
	حسین بن محمد تقی نوری طبرسی ،	٨٢	حسن صباح
٤٢٠-٣٤٣-٢٤٣	حاج میرزا	٤٩٧	حسن طباطبائی
	حسین بن محمد حسینی معماقی شیرازی	٨٧	حسن علی حراس ، مولانا
١٥٠	نیشاپوری ، میر	١٥٨	حسنعلی خان نصیرالملک ، میرزا
١٤٧	حسین بن محمد نیشاپوری ، میر	٧٩	حسن کاشی ، ملا
٤٧٣	حسین بن ملا غلام بن محمد علی رضازارانی	٢٩٦	حسن کبه
٢٢٢	حسین پدر شیخ بهایی	٨٤	حسن ، میرزا
١١١	حسین پسر مشهدی صادق ، میرزا	٨٧	حسن واهب ، میرزا
٢١٨	حسین حسینی موسوی ، شاه سلطان	١٥٥	حسن و کیل السلطنه ، آقا
٤٠١	حسین حلبی حسینی ، سید	٢٦٠	حسین بن احمد بن سلیمان حسینی حلبی
	حسین خادم کتابدار مشهد نجف	١٩١	حسین بن اسکندر
١٠٧	حسین خان اصفهانی ، حاجی	٥٠٤	حسین بن اسکندر حنفی ، ملا
٢٩	حسین خان بن علی بن عبد الجلیل ، میرزا	٤٥٥	حسین بن اسماعیل رشتی کوچسپهانی
٣٢	حسین خان محاسب	٣٣٣	الحسین بن جبیر ، ابی عبدالله

فهرست نسخه‌های خطی

۴۵۷	حمدود بن شیخ سلمان رکابی ، شیخ	۱۰۷	حسین خان مراغه‌ای
۲۴۷	حمید بن زیاد		حسینخان مشیرالدوله سپهسالار
۲۳۹	حنارة بن مروان الحمیصی	۱۰۹	صدراعظم
۱۲۴	حوالشی بر شرح شمسیه	۹۱-۸۶-۳۶	حسین ، سلطان
۸۴	حیدر	۲۵۴	حسین سید احمد حلبی حسینی
۴۱۸	حیدر آباد	۳۷۶	حسین ، شیخ
۴۱۵	حیدر بن ابراهیم حسینی	۴۹۳	حسین عراقی ، سید
۳۶۰	حیدر چرخی ، مولانا	۵۰۱	حسینعلی ، ملا
۲۹۰	حیدرقلی بن سعد محمدخان کابلی	۹۰	حسینعلی میرزا فرمانفرما فارس
۸۹	حیوۃ القلوب	۹۰	حسینعلی ، نواب
خ			حسینقلی بن مصطفی دیوان بیگی
۱۲	خاتون آبادی	۱۰۳	کلهر کرمانشاهی
۹۹	خارستان	۴۶۳	حسین قزوینی
۱۶۴	خاقان مغفور	۳۳۹	حسین گروسی
۸۲	خالد بن سعدان	۸۳	حسین مشرف اصفهانی ، میرزا
۸۴	خالص	۱۲۴	حسین میرزای بایقراء ، سلطان
۳۶۵	خاوند محمود ، خواجه	۳۴۵	حسین واعظ کرمانی ، ملا
۸۴	خراب ، میرزا جعفر	۱۹۱	حشمه الدوله
۳۶۵	خزانة المفتین	۸۹-۳۸	الحق الیقین
۸۴	خسرو ، امیر	۳۸	حکمة العارفین
۸۲	خسرو قراچه داغی ، میرزا	۴۰	حلاج
۱۹۹	خششامی ، ابوعلی نصر الله	۴۹۷	حلبی
۳۰	حضر بن عطاء الله موصلى	۲۰۹	حلیمی ابراهیم پاشا
۳۳۳	خطبة البيان	۲۴۳	حله
۲۴۸	خلادسندي	۳۸۰	حمزه
۲۸۱	الخلاصة الالفية	۸۷	حمزه ، سلطان

۱۴۷	دستور معماى	۳۷۶	خلالی
۷۸	دشت ارژنه ، قصيدة...	۴۸۹-۲۰۵	خليل الله گنابادي
۵۰۸-۵۰۰-۴۹۹-۳۶۹	دواني ، محقق ۱۲	۸۱	خليل الله ، ميرزا
۵۱۰-۵۰۹		۳۷۱	خليل ابن ابراهيم
۲۴۸	ديات	۷	خليل بن حاج محمد
۸۸	ديباجه نورس	۳۰۶-۱۲۹	خليل قزويني ، ملا
۳۰	ديلميان	۸۳	خمسة نظامي
۸۴	ديهكى	۴۷۱	خواجه بن خواجه شاه على قايني
ذ		۶۲	خواجه شمس الدين
۸۲	ذبيانى	۳۵۷	خوارزم
۴۶۳	ذخيرة المعادفى شرح الارشاد	۸۶	خواص حيوان
۸۷	ذخيرة الملوك	۵	
۴۳	ذكاء ، يحيى	۱۲۵	دار السلطنه هرات
ر		۱۲۵	دارالقضای مشهد
۴۹۹-۴۵۵	رازى ، امام	۸۴	دانش ، رضى
۵۲	رانس صاحب	۱۳	دانشکده ادبیات
۱۶۷	رئيس ، حاجى شيخ	۵۰۰	داماد ، سید
۴۹۹	رئيس ، شيخ	۱۴۴	دانى ، امام ابو عمر
۴۵	رباطات	۳۷	داود طبیب ، میرزا
۵۰۶-۴۷۸	رجال نجاشی	۳۷۲	دييران کاتبی قزوینی
۳۶۸	رجب جهرمی	۱۸۹	ديبر الملك
۱۰۷	رحمخان	۱۸۱	درويش عثمان مولوي
۳۳	رحيم بن حكيم الملك	۱۸۳	درة الناج
۲۶۱	الردى على العثمانية للباحث	۸۰	درة نجفیه
۴۹۵	رسائل الكندي	۴۱۹	دست غیب
۲۳۹	رسول الله	۱۰۱	دستور الوزراء

٤٦٧-٣٨٥-٣٢٩-٢٥٧-٣٤	ریاض المسائل	٣٨٦	رشت
ز		٣٩٤	رضابن ذین العابدین طباطبائی
٣٨٦	زاهدان	٣٨٥	رضابن صالح گیلانی کربلاوی
١٩٩	زاهر شمامی	٢٥٨	رضاقلی بن حسن
٤٩٨	الراہر ، کتاب ...	٢١٨	رضاقلی هدایث
٤٤٨	زبدۃ الاصول	٣٩٤	رضای طباطبائی
٨٩	زبدۃ المعارف	١٨٥	رضای مترجم ، میرزا
٤٩٧	زجاج	٨٤	رضای مغفور ، میرزا
٣٠	زردشت	٤٩٧-٢٣٦	رضی ، سید
١٧١	الزرع ، کتاب ...	٤١٥	رفیع الدین بن بهاء الدین حیدر حسینی حسینی
٨٢	زرگر اصفهانی	٣٧٢	رفیع الدین ، میرزا
٨٨	زلالی	٣٦٠	رفیع بن شیخ حسین گیلانی ، شیخ
١٨٩-١٨٧	زمان خان غفاری ، حاجی میرزا	٣٧٣	رفیعا ، میرزا
٣١٣-٢٩١	زمخشی	٤٩٧	رمانی
٣٩٠	زوائد الاصول علی منهاج الاصول	٤٩٢	رمضان شیرازی
٤٧٢	زهر بن زهر	٤٦٣	رمضانعلی بن روست محمد کاشانی
٨٢	زهیر	٣٧٩	روح المرید
٢٤٨	زیدزاد	٨٩	روزنامه ملا جلال منجم
٢٤٧	زیدنرسی	٥٦-٣٣	روس
٣٩٩	زین الدین	٨٢	روشن اصفهانی ، میرزا
٤٢١	زین الدین بن علی ، شیخ	٨٢	روشن تهرانی ، میرزا
٤١٩	زین الدین بن علی بن احمد شامی عاملی	٣٤٢	روض الاخبار المتنخب من ریبع الابرار
٢٤٠	زین الدین بن محسن	٨٩	روضة الاحباب
٣٨٥	زین الدین بن مشهدی الله یار خلخالی	٨٩	روضة الصفا
٣٠٥	طهارمی	٢٥٩	الروضة فی الموعظ والحكم والخطب
	زین الدین ، شیخ	٤٩٣	ریاض العلماء

۴۷۴	سردار کابلی	۳۶۰	زین العابدین، آقامیرزا
۱۰۷	سعد الدوّلہ	۳۰۵	زین العابدین بن محمد مهدی
	سعد الدین ابوالمسکارم، دستور صاحب	۱۸۴	زین العابدین بن محمد یوسف قزوینی
۳۷۵	دیوان	۶۹	زین العابدین حسینی، سید
۳۳۸	سعد بن محمد حسن الجنابذی	۵۰۲	زین العابدین طباطبائی
۸۴-۸۲	سعدی	۳۹۶	زین العابدین فنکراد
۸۲	سعیدخان انصاری	۶	زین العابدین مترجم الملک
۸۷	سعیدوزیر سیستان، میرزا	۲۴۱	زین العابدین مثقالی، حاج
۸۲	سفر نامه کربلا	۶۸	زینه المجالس
۳۸۷	سکاکی		س
۲۹۱	سلاط	۸۴	سابق
۲۴۸	سلام بن عمرة خراسانی	۸۷	ساروخان
۳۰	سلجوقیان	۳۰	ساسانیان
۴۰۱	سلسلة الفلاسفه	۳۰	سامانیان
۴۷۱	سلطان	۸۸	سامی مولانا علیا، علی
۱۲	سلطان العلماء	۴۶۳	سبزواری، محمد باقر محقق
۸۴	سلمان	۴۲۸-۴۲۱-۴۰۷-۲۸۱-۱۰۱	سپاهان
۳۹۸	سلمان عاملی، شیخ	۴۰۵	
۸۷	سلیم، شاه	۸۴	صحاب
۲۴۳	سلیمان بحرانی، شیخ	۱۸۷	سدن رستاق
۸۲	سلیمانخان	۳۹۰	السراج الوهاج
۴۲	سلیمان، سلطان	۸۵-۴۰	سر العالمین و کشف ما فی الدارین
۴۸	سلیمان، شاه	۳۲۳	السر القدسی فی آیات الكرسي
۳۰۴-۶۰	سلیمان صفوی، شاه	۲۹۲-۲۹۱	السر الوجیز
۵۰۰	سماکی، سید	۴۲	سرای
۳۸۸	سمرقند	۱۷۱	سرجیوس فرزند هلیای رومی

٨٤	شاهی	٨٧-٨٢	ستایی
٣٧٣	شبه الاستلزم	١٩٩	سنجر سلجوقی
٣٣	شرافت احمدی ، چاپخانه	١٦١	سنقر کرمانشاه
٤٦٨-٤٦١-٤٥٧-٣٩٣-٣٥٥	شرايع	٢٩٤	السود الاعظم
٢٩٤	شرح التجزید	٨٣	سوذنی ، حکیم
٣٦٥	شرح ستین	٧٩	سوزو گداز
٣٦٥	شرح صحائف	٤٠	السهام المارقة
٣٦٥	شرح عقاید حافظی	١٩٤	سهروردی ، شهاب الدین عمر
١٤	شرح فصوص الحکم	٤٨٧	سهول بن عبدالله تستری ، ابو محمد
٣٦٥	شرح کنز	١٤٢	سیاق التواریخ
١٥٣	شرح کیائی	١٧٠	سیجان
٣٦٥	شرح مختصر شمس الدین سمرقندی	٨٢	سیف الدین خوافی
٣٦٥	شرح مختصر شمونی		سیف الدین مظفر بیتکچی گرگانی ، امیر
٣٦٥	شرح مشکوہ قاری	٤٦٩	سیف الدین ، مولانا
٨٨	شرح نادعلی	٤١١	سیف بن عبدالله بن محمد بحرانی
٨٥	شرحی نصاب بفارسی	٣١٠	سیوطی
١٢٤	شرح هدایه مبیدی	٤٨٦-٤٢٨	سیفی
	شرف الدین بن عبدالواحد بن شیخ	٨٤	
	علی انصاری		ش
٣٢٨	شرف الدین سماکی	٨٤	شاپور
٢٣١	شرف الدین یزدی	٣٢٩	شاطبیه
١٥٠	شرف گرگانی ، میر سید	٣٩٩-٨٤	شافعی
٢٤-٢٣-٢٠		٣٤٣	شام
٣٥٧-٤٩	شفای قاضی عیاض	٣٠	شاهان دهلی
٣٦٥	شکاربور	٣٠	شاهان نیمروز
١٤٩	شکبی اصفهانی ، ملا	٢٠٦	شاهجهان

۲۹۷	ال Shirazí , al-Mírzá Ch	Shamsabn Ismā'īl Ṭālaš . Shams ad-Dīn	۴۲۱	Shamsabn Shīkh Jamāl ad-Dīn Aḥmadayiškā'ī
۴۹۷	صاحب النظم	شمسامیرزا محمدصادق	۱۴۷-۸۶	شمسالحق والدین البخاری ، مولانا
۱۶۳	صادق الحسينی بن السيد علی	الاعظم	۲۳۵	شمس الدین صاحب دیوان محمدحسینی
۵۱۲	صادق ، امام	یزدی	۳۸۹	شمس الدین کیشی
۸۶	صادق دست غیب ، میرزا	شمس الدین محمدعبدالله	۴۶۲	شمس الدین محمدعلی بیکا : وزیر
۸۱	صادق قمی ، ملا	شمس الملة والدین الصاحب الاعظم	۳۱۹	شمس الدین محمدعلی بیکا : وزیر
۳۱۲	صادق مکتنه‌ای ، حاجی میرزا	علامة الام	۴۰۸	الشمسیة ، الرسالة
۴۷۱	صالح	شواده‌الصغری	۴۰۸	الشواهدالکبری
۳۷۱	صالح ابهری	شواده‌الکوئی	۱۰	شوستر ، امریکائی
۴۲۲	صالح بن شیخ محمد داود کربلاعی ، شیخ	شوشتاری	۴۹۳	شہاب الدین صابر
۸۸	صالح شیخ الاسلام ، میرزا	شهر آشوب	۸۸	شہاب الدین محمدصاحب قران ثانی
۳۶۱	صالح موسوی	شهرستانی ، ابوالفتح	۸۳	شاهجهان پادشاه عالی ، سلطان
۸۴-۸۲	صاحب تبریزی ، میرزا	شهید ثانی	۳۶۵	شہر آشوب
۱۸۰	صحاب عجم جدید کبیر	شہید نانی	۳۳۳	شہرستانی ، ابوالفتح
۱۸۰	صحاب عجم درینہ مختصر	شہید نانی	۴۱۸-۷۵	شہید ثانی
۸۲	صدر الافضل میرزا الطفیلی دانش	شہید نانی	۳۹۸	شہید نانی
۵۸	صدر الشریعة	شہید نانی	۴۹۷	شہید نانی
۲۲۱	صدر المسلمين	شہید نانی	۳۵۷-۱۱۵-۶۴	شہید نانی
۳۲۵	صدر ای شیرازی	شہید نانی		
صدقه بن احمد معروف به فابلو ، مفتی ماحی				
۲۵۸	صدقة بن ناصر بن سلطان بن راشد بن			
	راجح بن احمد بن محمد بن احمد بن			
۳۵۹	علی بن رومی بن ابو خیلی			
۳۳	صدقی السلطنه			
	صدقی الملک محمد بن عبدالله نوری			

۸۴	طاهر دکنی شاه	۱۸۲-۲۲	تبریزی تهرانی
۸۳	طاهر ، میرزا	۴۱۸	صفا
۳۰	طاهریان	۳۰	صفاریان
۴۹۲	طبرسی ، امین الاسلام	۸۵	صفدی
۴۹۷-۲۹۱	طبری	۶۰	صفوة الصفا
۸۸	طبقات محمودی	۸۸	صفی الدین اسحق
۳۸۹	طوالع بیضاوی	۱۵۰	صفی الدین طیب
۴۷۱-۳۰۵-۲۴۳-۲۴۰-۲۱۴	طوس	۲۴۱	صفی الله بن عطاء الله جو شاهستانی
۳۷۰-۸۴-۶۶-۲۳-۱۱	طوسی ، خواجه	۹۰-۶۶	صفی ، شاه
۴۵۰-۴۲۸-۳۹۴-۳۷۶	طوسی ، شیخ ابو جعفر محمد بن الحسن	۸۷	صدحان ، میرزا
۴۹۷-۴۷۸-۴۱۵-۲۹۱-۱۷۲-۵۷-۵۰		۱۸۵	صمصام الدوله
۶۴-۵۶	طهران	۴۲-۱۴	صنیع الدوله ، محمدحسن خان
۸۷-۶۰-۳۵-۱۸	طهماسب صفوی ، شاه	۵۱۲-۱۹۲-۹۲	
۲۲۱		۳۶۵	صواعق محرقه
۳۳۷	طهماسب میرزا پسر محمدعلی میرزا پسر فتحعلیشاه ، مؤید الدوله	۸۰	صیدنه ابی ریحان بیرونی
		۵۶	صیفی
		ض	
۳۶۵	ظفرخان	۷۹	ضیا
۸۲	ظفر نامه بزرگمهر	۳۵۷	ضیاء الدین بن محمد صادقی
۲۴۸	ظریف بن ناصح	۲۹	ضیاء الدین یوسف
۸۸	ظهوری ، مولانا	۴۸۷	ضیاء القلوب
۳۶	ظهیر الدین ابراهیم	۳۷	ضیاء الملک میرزا ذین العابدین خان لشکر
۸۳	ظهیر فاریابی	۴۰۰	نویس
			ضوابط الاصول
۲۴۷	ع	۸۷-۸۴	ط
	عاصم		طالبی آملی ، شاه

١٢٤	عبدالعیی الحسینی	٨٢	عاصمی
	عبدالعیی بن عبدالوهاب بن علی حسینی	١٩٩	العباس بن احمد سقائی ، ابی الفضل
	اشرفی گرگانی هروی ، نظام	٢٩٦	عباس بن شیخ علی
١٢٤	الدین		عباس بن شیخ یاسین بن شیخ ابراهیم بن
١٥٠	عبدالرحمن ، سید		شیخ ابراهیم بن شیخ حسن بن شیخ
٨١	عبدالرحمن خان	٤٨٨	یونس نجفی
١٠٧	عبدالرحیم خان	٣٧٢	عباس بن عبدالکریم
١٠٧	عبدالرزاق ، آقا	٢٥١	عباس بن محمد رضا شیرازی کرمانی
٣٧٧-١٤	عبدالرزاق کاشی ، کمال الدین	٤٠٤	عباس بن محمد طباطبائی
٤١١	عبدالصمد	٨٢	عباس دوم ، شاه
٣٣٢	عبدالصمد بن شکر علی خطایی خویی	٩٢-٨٨-٨٧-٦٩-٤٦-٣٠-٩	عباس ، شاه
٢٨٦	عبدالعزیز ابی فارس	١٣١	
	عبدالعزیز بن محمد بن احمد مساوی	٨٩-٣١	عباس میرزا نایب السلطنه
٤٨٣	ینبیی زیدی		٢٠٩-٢٠٨
١٤٧	عبدالعزیز بهادرخان ، ابو الغازی	٣٦١	عبدالاحد بن محمد تقی ، مالک
٤٥٥	عبدالعظیم بن محمد باقر حسینی	٤٨٦	عبدالباقی ، میرزا
٧٨	عبدالعظیم کاشانی	٣١٠	عبدالباقی بن بدیع الزمان
١١٦	عبدالعلی آهی	٣٤	عبدالباقی بن صدر الدین محمد الفیضی
٢٤٣	عبدالعلی بن محمد علی بن حافظ حمادحلی	٣٦٦	عبدالجبار معترضی ، قاضی
	عبدالغافر فارسی پدر ابی عبدالله اسماعیل		عبدالجواد بن عبد الرحیم با مادرانی
١٩٩		٣٢٩-٢٨٧	لنجانی
١٨٢	عبدالغفار بن محمد بن یحیی رشتی	٤٦٣	عبدالجواد ، حاجی سید
١٨٦	عبدالغفار همدانی	٤٠٧	عبدالجواد خراسانی
٤٩٧	عبدالغنی	٣٢١	عبدالحسین حجت طباطبائی ، سید
٢٢٠	عبدالغنی نابلسی		عبدالحمید بن یوسف بن مجید بن علیقلی بن
	عبدالغافر بن ابن صالح جیلی ، مجیی	٧	کیافخر الدین آهی دماوندی

۵۰۰	عبدالله بن نجم الدين	۲۸۰	الدين ابی محمد
۲۵۵	عبدالله بن نجم الدين قندهاری	۴۷۷	عبدالقاهر حسینی، امیر
۴۹۴	عبدالله بن نور الله	۳۳۷	عبدالکریم بن شمس الدین محمد فاری
	عبدالله بو شهری فرزند سید علی بو شهری،	۱۴۹	عبدالکریم خان دوانی
۴۰۴	سید	۸۲	عبدالکریم کوثر، میرزا
۳۵۲-۳۵۱	عبدالله بیک پسر نصر الله بیک	۹۱	عبدالجید
۸۸	عبدالله خان او ز بک		عبدالمجید بن مظفر بن حسن بن محمد
۲۴۰	عبدالله الششتري	۳۱۰	بحرانی
۱۲۰	عبدالله الصیرفى	۱۹۶	عبدالمجید خان، سلطان
۴۸۷	عبدالله عبد المذهب کشمیری	۴۷۴	عبدالحمد بن حاجی میرزا عبدالحسینی
۲۴۸	عبدالله کاهلی	۲۳۹	عبدالملک بن احمد المغازی
	عبدالله مقبول شاه مخدوم کشمیری بخاری	۲۴۸	عبدالملک بن حکیم
۴۹۶-۴۰۹-۳۷۸-۲۱۴-۵		۱۲	عبدالنبي بن محمد کربلاعی
۱۹۱	عبدالله	۲۵۸	عبدالواحد بن عبد الحمیة دولت آبادی
۵۸	عبدالله بهادر خان، ابو الغازی	۸۳	عبدالوهاب خان نشاط، میرزا
۲۵۴	عثمان بن عبد الله بن جامع	۴۲۳	عبدالله بحرانی، سید ذوالشهادتین
۳۸۳	عثمان بن عبد الله بن جامع سلفی	۲۴۸	عبدالله بن بحر
۵۷-۵۶-۳۰	عثمانی	۴۲۵	عبدالله بن حسن بن محمد بن حسن
۲۶۱	العثمانیة	۴۲۳	عبدالله بن حسین بن قاسم صنو الہادی
۲۶۲	عثمانیه، رسالت		عبدالله بن شیخ اسماعیل عبدالانی شافعی
۲۶۲	عثمانیه، کتاب	۲۵۶	علوانی
۳۰۶	عدۃ الاصول	۳۴۲	عبدالله بن محمد بن عبداللطیف شافعی
۸۵	عرائی، شیخ شهاب الدین	۴۲۳	عبدالله بن محمد تقی مجلسی
۴۹۹	عربستان	۳۶۱	عبدالله بن محمد جعفر اصفهانی
۴۰۱	العرش	۳۳۶	عبدالله بن ملا ابراهیم
۸۲	عرشی		

٤٠١	العرشية	علي اصغر بن محمدحسين بفروغی يزدي ٣٥٤
٨٨-٨٧	عرفی ، مولانا	علي افندی مرادی ، سید ٣١٩
٢٠٥	عزیزان سردار کل	علي اکبر ایجه ای ، ملا ٨٩
٣٨٥	عسکریک ، حاجی	علي اکبر بن محمدشفیع ٤٢٨
٢٠٨	عسکرخان سپهسالار افشار	علي اکبر بن محمدصادق تبریزی ١٣٠
٤١١	عصام الدین	علي اکبرخان حسینی شیرازی ، سیدمیرزا ٥٣
٢٤٧	عصفری	علي اکبرخان ، عالیجاه میرزا ٧٤
٨٨-٨٧	عصمت	علي بن احمد بن محمد الجزوی
٣٣٢	عطاء الله	الرسوکی ٤٥٢
٣٧٦	عطاء الله بن محمود حسینی	علي بن احمد بن هلال منشار ١١٣
١٣١	عطار	علي بن الحسن اليشكري الخرازالکوفی
٨٨	عطارد	المعروف بابن الطبال ، ابوالقاسم ٢٤٨
١٦	عقاید پنجمگانه ، رساله در	علي بن الحسين ٤٩٧
٣٧٩	عقد الفرید	علي بن حاج حسن علي خیزی قطیفی
	علاء الحق والدين البخاری ، السنديخر	شيخ ٣٣٨
٢٣٥	آل طه	علي بن رضوان عابدحلی ٣٦٧
٤١	علاء الدوله	علي بن سمروح ٢٨٩
٢٣٦	علاء الدين بن رستم رودباری	علي بن سید عبدالحسین حجت طباطبائی ٣٩٤
٤٧٢	علاء الدين على قرشی	سید ٤٥٥
٦	علاء الملك	علي بن شیخ احمد بن زین الدین ٣٢٦
٣١٢-٢٩١-٢٥٥-٢٤١	علامة حلی	علي بن شیخ حسن شرارۃ نجفی عاملی ٤٩١-٤٦٠-٤٥٩-٣٧٦-٣٣٩
٤٠٢	علم احکام	علي بن طاهر استرابادی ، ابوالحسن ٣٧٦-٣٩٥-٢٥٥
٤٤٨	علم الشرایع	علي بن عبدالعالی ٣١٣-٢٨٣
١٧٨	علی ، آفاسید	علي بن عبدالله بن حسن بن با بویه ، منتجب الدین
١٥٠-٨٣-٩	علی ، امیره منان	شرف الحفاظ ابوالحسن ٤٠٧

۴۲۳	عمادالدین یحیی	علی بن عبدالله علیباری تبریزی ، حاج مولی
۳۱	عمادشاهیان	۳۳۸
۸۲	عمر بن کلثوم	علی بن علی اکبر طالقانی
۸۷	عمق بخاری	علی بن علی فقیه شامی عاملی فرزدی
۷۳	عنایت الله بن محمد رضوی گلبایگانی	۳۰۵-۲۳۹
۳۱۴	عنایت الله بن محمد شیرازی	علی بن فضل الله اوندی
۱۴۶	عنایت الله هندی ، مولوی	علی بن مبارک بن علی خطی احسانی
۱۹۴	عوارف المعارف	علی بن محمد بن حسن بن موسی شیرازی
۴۵۷	عیسی بن سید هاشم بحرانی ، سید	خفر کی طوسی
۷۴	عیسی خان بیگلر بیگی	علی بن محمد صالح بن علی صوفیلی
	عین القضاة بن ملافضل الله بن ملاعین القضاة	علی بن محمود
۴۱۵	گیلانی	علی بن موسی الرضا ، ابوالحسن
۸۷	عینی ، مولانا میرحسین	علی بن یوسف بن جبیر ، ذین الدین
۴۰۲	عيون اخبار الرضا	علی چرایری
	غ	علیخان هدایت مخبر السلطنه
۸۴	غافل	علی رضا حسینی و موسی
۲۱۰	غراف ایوان گودویج	علی رضا معلم چنگیزه میرزا ، میرزا
۴۰۶	غور الحکم و جواهر الكلم	علی ، سلطان میرزا
۴۹۳	غرسی ، نجف	علی شیر نوائی ، میر
۱۷۲-۸۵-۴۰	غزالی ، محمد	علی صافی
۳۰	غزنویان	علی قلی میرزا ، شاهزاده
۴۹	غشم بن هاشم حسینی مهربانی همدانی	علیکا ، سید
۳۶۶	غضنفر حسین رودباری	علی طباطبائی
	غلامرضا بن محمد صادق سمیعی کرمانشاهی	علی مدرس ذنوری ، حاجی
۲۷۹		علی میرزا تبریزی ، مولانا
	غلامرضا مشتاق علیشیاه نعمت الله	علی همدانی ، سید

۷۴	فرخ خان ، عالیجاه	۱۱۶	حاجی استاد
	فرخ خان امین‌الملک غفاری کاشانی ،	۸۴	غنی
۱۹۵-۱۸۴	ابوطالب	۳۰	غوریان
۸۳	فرمان‌فرما	۳۰۸	غیاث‌الدین بن فرخزاد
۱۶۷	فروغی	۲۰۴	غیاث‌الدین علی
۳۶۵-۱۲	فرهار میرزا	۲۲۱	غیاث‌الدین محمد بن رشید‌الدین فضل‌الله
۱۰۶	فرهنگ‌لغات‌دستاير	۷	غیاث‌الدین محمد‌حسینی صاحبی
۳۳	فریزر ، جمس	۹	غیاث‌الدین محمد‌اماد فرزند علیخان
۳۶۵	فصل الخطاب	۴۰۲	الغيبة
۲۶	فصیح‌العراقيین شیرازی		ف
۸۷-۸۴	فصیحی	۲۳۹	فاضل
	فضل‌الله بن محب‌الله دست‌غیب‌حسنی	۸۸	فاتحه ، اسناد سوره
۴۱۹	حسینی شیرازی	۲۵۷	فاضل اردکانی
۴۱۵	فضل‌بن‌الحسن طبرسی ، ابوعلی	۳۶۵	فتاوی‌سراج
۴۲۸-۳۸۱	فضل‌الله نوری ، شیخ	۴۹-۳۱-۲۷-۲۶-۱۹	فتح‌عملی شاه قاجار
۴۰۲	فضل‌بن‌شاذان نیشابوری ، ابو‌محمد	۲۰۷-۱۹۶-۱۴۲-۹۰	
۸۸-۸۷	فغانی ، بابا	۱۰۵	فخر‌الدین شریف
۶۰	فقه‌القرآن امیر‌ابوالفتح	۲۳۵	فخر‌الدین علی
۴۴۸	الفقیه	۴۶۰-۲۸۷-۲۴۱	فخر‌المحققین محمد
۱۷۱	الفلاحة الرومية	۸۲	فدا‌ای لاهیجی
	فندرسکی ، محمد‌مودون بن محمد‌یاقر	۴۹۸	فراء
۲۳-۱۰		۸۴	فراقی
۹۳-۴۷	فندرسکی ، میر‌ابوالقاسم	۷۰-۳۳	فرانسه
۲۹۳-۱۵۲		۲۸۶	فرانسیس
۲۰۴	فوائد افضلیه	۷	فرج‌الله تفرشی
۳۰۰	الفوائد الجديدة	۴۹۳	فرحة‌التری

۴۹	قرانقد دره مهر بان	۳۸	الفوائد الدينية
۴۲۸	قزوین	۳۵۰	الفوائد العتيقة
۳۰۶-۱۹۱	قزوینی ، محمد	۸۱	فوقی یزدی
۱۷۱	قسطابن لوقای بعلبکی	۵۰۶-۴۷۸	فهرست طوسی
۱۴۷	قسطنطیه	۲۰۹	فیض افتندی
۱۷۴	قصص العلماء	۴۲۸-۳۸۷-۳۷۳-۸۲	فیض کاشانی
۵۱۲	قصص انبیا	۸۷	فیضی ، میرزا
	قطب الدین محمد بن شیخعلی شریف	۸۷	فیض هندی
ق			
۳۷۶	لاهیجی	۸۳	قا آنی
۳۱۸	قطب رازی	۳۰	قاپوس و شمگیر
۱۰۲-۶۸-۶۰	قطب شاه ، سلطان محمد	۳۳-۳۲	قاچاریان
۱۳۵-		۸۴	قاسم
۱۳۰-۱۲۸-۹۶-۶۷	قطب شاه ، عبدالله	۱۸۱	قاسم بنداری مفتی
۲۲۰			قاسم بن میرعلی آزاد منجیری سبزواری ،
۴۷۲-۴۶۲	قطب شیرازی کازرونی	۴۲۳	سید
۱۰۱	قلی بیات ملایری همدانی روشتی مراغی	۷۴	قاسمخان ، عالیجاه
۴۱۶-۴۱۲	قم	۸۴	قاسم دیوانه
۱۸۲	قمر تاج خانم	۱۸۰	قاسمیه
۴۶۵-۲۹۷	قمی ، محقق	۸۳	القاسم میرزا ای صفوي
۱۴۴	قندھاری ، جناب	۳۸۰	قالون
۳۱۲	قواعد الاحکام	۱۵۸-۸۹	قايم مقام ، میرزا ابو القاسم
۵۰۷	قوام الدین محمد قزوینی	۴۹۷	قتیبی
۴۶۵	قوانين	۸۴	قلاسی
۵۰۰-۳۲۲-۶۵	قوشچی ، علی	۲۰۹	قراییک فاتن
۲۹۱	القول الوجيز فی تفسیر الكتاب المزیر	۳۰	قراختائیان
۵۱۲-۳۴	قونوی ، صدر الدین محمد		

ك	كشكول	ن
كاتبي	كشمیر	٤٩٩-٢٨٤
كار كياسلطان محمد	كشي ، عز الملة والدين	١٧٥
كاسه گران دار الإماميه ، محله ...	كعب الاخبار	١٢٥
كاشان	كعبه	٣٩٥-٣٧٦-٣٣٥-٢٩٥
كافى الحق	كمبى بلخى ، ابو القاسم	٩٦
كافى ظفر الدين همداني	كلباسي ، ملام محمد ابراهيم	٢٩٦
كافيه	كلبعلى بن كرمعلى	٤٤٨-٣٦٦
الكافى الشافى	كلمات مكنونه	٣١٣
كافيه	كلنبوي	٨٢
كاميل بهائي	كليم	٣٦٧
كاميل بهائي	كليني	١٧٨
كاميل	كمال	٤٩٣
كاميل بهائي	كمال اصفهاني	٨٨
كتابخانه حاجي معتمد الدوادره	كمال خجندى	١٨١
كتابخانه مشهد نجف	كمل ، جمز	٢٦١
كتابخانه ملي مدرسه شعاعيه	كنز الحفاظ	١٦٧
كرباسى ، حاجى	كنز الله	٤٦٦
كر بلا - ٢٧٩ - ٣١١ - ٤١٠ - ٣٨٥ - ٣٦٠	كنى ، حاج ملا على	٤٨١-٤١٠-٣٨٥-٣٦٠-٣١١-٢٧٩
كرت	كوجچك ، سيد	٣٠
كرسو	كوجچك وصال ، ميرزا	٣٦٥
كر كى	كوهكيلويه	٣١٣-٨٧
كرمان	كيفية الموجودات	١٢٤-٢٢
كرمانشاه	گ	٣٧٤
كريد سمر قند	گتوپونيكا	١٨١
كشف الآيات	گرافيك	٤٢٨

م		۴۲۰	گرمابه نقشجهان
	مااتفاق فیه من الاخبار فی فضل الائمه	۸۸	گلزار ابراهیم
۳۳۳	الاطهار	۸۱-۹۹	گلستان
۱۷۲	ماتریدی	۲۲۵	گلکنده
۱۰۵	مازندران	۸۳	گنج شایگان
۸۴	مانی	۱۰۷	گنجه‌ای، حاجی خان
۸۳	مايل افشار	۱۹۶	گوراوزلی، سر
۶۲	بارک آباد	۹۳۸	گیدبوک
۴۰۲	متی بن یونس قنائی		ل
۲۴۸	مشی بن ولید حناظ		
۴۹۳-۴۰	مجالس المؤمنین	۸۸	لامعی
۳۴۷-۳۲۸-۳۱۲-۲۵۷	مجاهد، سید محمد	۴۱۵	لانکامرر، فریدریش
۳۳۵	مجد الدین	۴۲۴	باب الالب
۹۹	مجد الدین خوافی، ملا	۴۲۸	باب اللباب
	مجد الدین خیر الله بن علی شاه کاغذی	۸۲	لسان الملک
۱۸۲	شوشتاری	۳۷۶	لطفلی
۶۸	مجدی	۱۰۷	لطفلی خان
۲۹۳	مجسطی		لطفلی خان، آقا شاهزاده پسر
۴۲۳-۴۲۲-۴۲۰-۳۹۷-۳۰۴-۵۰	مجلسی	۳۳۷	مؤید الدوله
۴۲۳-۴۱۸-۳۱	مجلسی، محمد تقی	۱۸۰	طف الله حلیمی
۴۹۸-۳۱۳	مجمع البيان	۳۱۷-۲۵۷	طف الله رازی
۴۷۲	مجوسی	۲۸۹-۲۴۹	لطفلی بن محمد کاظم
۴۰۲	محاسن اصفهانی مافروخی	۱۸۰	لغت قره حصاری
۸۵	محاضرات راغب	۱۰۶	لقمان
۵۷-۵۶	مجعلی یکانلو ناظم الملک	۳۱۲	لوامع الانوار
۸۷-۸۲	محتشم	۰۰	لوامع صاحب قرآنی

۲۰۷	محمد باقر خوانساری، سید	۸۳	محرم شاعر، میرزا
۳۸۰	محمد باقر رضوی	۸۴	محسن، میرزا
	محمد باقر، سید آقا و اعظت تفریشی	۴۸۴	محسن بغدادی، سید
۵۱	تهرانی	۴۶۱-۴۲۵-۳۹۳-۳۸۵-۳۶۰	محقق حلی
۲۹۵	محمد باقر کاشانی	۴۶۸	محمد
۱۶۰	محمد باقر لاهیجانی	۴۹۴	محمد ابراهیم
	محمد برhan بن احمد بارفوشه	۲۷	محمد ابراهیم بن محمد باقر موسوی
۴۲۲	مازندرانی، شمس الدین	۳۳۸	قروینی، سید
	محمد بن اسفندیار حسینی حسینی	۴۷۹-۴۷۴-۴۲۰۴۱۹	محمد ابراهیم، حاج
	طباطبائی بهبهانی شیرازی،	۳۸۱	محمد ابراهیم حسینی
۳۶۲	صدرالدین	۴۷۹	محمد ابراهیم خان اعتمادالدوله شیرازی
	محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بن	۱۰۸	حاجی
۵۱۲	آذر بخاری	۱۰۷	محمد، امیر حاجی
	محمد بن اسماعیل بن یوسف بن یعقوب	۳۸۱	محمد ابراهیم، میر
۲۳۹	النسفی، ابو نصر	۴۸۴	محمد استرابادی، میرزا
۴۲۲	محمد بن اسماعیل عاملی حرفوشی	۱۷۰	محمد باقر
۵۰۳	محمد بن الحسن	۴۷۱	محمد باقر، آقا
۲۴۷	محمد بن جعفر القرشی	۳۱۰	محمد باقر بن باقر، خواجه
۳۲۳	محمد بن جعفر مشهدی	۲۳۹	محمد باقر بن حاجی جمال شوستانی
	محمد بن حاج حسن بن حاج محمد بن	۳۱۴	محمد باقر بن محمد تقی بن محمد باقر
۴۱۸	ابی صعب خیامی	۴۱۶	سپاهانی
۳۰۸	محمد بن حاج محمد حسن	۴۱۱	محمد باقر بن محمد تقی گودرزی
۴۱۸	محمد بن حسین بن محمد معلم شیرازی	۲۱۸	محمد باقر بن محمد حسیننا
۶۹	محمد بن خاتون عاملی	۱۱۸	محمد باقر تفرشی، سید آقا
۲۵۸	محمد بن خضر		محمد باقر، حاجی
۳۴۲	محمد بن خطیب قاسم، محبی الدین		

۴۶۵-۳۲۱	محمد بن باقر کاشانی	۷۲	محمد بن سلطان محمد حیدر تبریزی
	محمد بن محمد بن عمر اخسیکشی ، ابن	۹۲	محمد بن سلیمان حسینی
۴۷۵	ابو المناقب حسام الدین ابوالوفاء	۳۷۵	محمد بن سید علی بحرانی
	محمد بن محمد بن عمران المشهور	۳۱۰	محمد بن سیف الدین محمد مختاری
۴۵۲	بالمجرادی ، ابو عبد الله	۱۱۶	محمد بن شمس الحسینی استرابادی
۱۲۰	محمد بن محمد علی ، حاجی		محمد بن شیخ حبیب محمد بن شیخ پیر
۴۱۷	محمد بن محمد علی کدکنی	۷۳	محمد ، حاج
۴۵۵	محمد بن محمد قاسم رشتی کوچسفهانی		محمد بن صفی الدین محمد بن علی ،
۱۰۰	محمد بن محمد مؤمن تنکابنی	۳۷۶	نور الدین ابوالحسن
۳۴۶	محمد بن محمد نصیر گیلانی ، ملا	۹۳	محمد بن عباس بک
	محمد بن محمود حسینی شهرستانی ،	۳۵۰	محمد بن عبدالله الحسینی القمی
۱۴۶	سید جمال الدین		محمد بن عبدالله نوری تبریزی تهرانی
۱۹۹	محمد بن محمود رشیدی ، ابی عبدالله		صدیق الملک رئیس دفتر خانه
۳۶۷	محمد بن محمود زاهدی خیاط حلی		وزارت خارجه دولت علیه ایران
۳۶۷	محمد بن مرتضی حسینی	۴۲۱-۳۳۲-۱۱۶	
۴۲۸	محمد بن نظام الدین محمود انصاری		محمد بن عبدالرشید بهبهانی ، کمال
۲۴۷	محمد بن همام	۹	الدین
۴۵۴	محمد بن یحیی حسینی ، ابو منصور		محمد بن عبدالعزیز بن ابی طالب قمی
۴۹۴-۳۹۰	محمد تبریزی	۴۰۷	رشید الدین
۴۲۳-۴۱۹-۳۹۱	محمد تقی		محمد بن علی بن ابراهیم گیل استرابادی
۳۶۰	محمد تقی بن ابو طالب دامغانی		محمد بن علی بن حسین بن بابویه قمی
۳۱۰	محمد تقی بن حاجی ملک محمود قوژدی	۴۰۷	رازی ، عmad الدین ابو جعفر
۳۶۷	محمد تقی بن عبدالله		محمد بن علی بن نعمت الله مشهور بابن
۴۰۹	محمد تقی بن محمد حسن جهرمی	۶۶	خاتون ، شمس الدین
۳۹۵	محمد تقی بن محمد صالح نیشابوری	۱۶۵	محمد بن علی جان نوری
۳۱۲	محمد تقی بن محمد کاظم	۳۵۹	محمد بن عنایت الله نایپنی

۴۹۹-۳۶۷-۱۰۰-۱۱۰-۱۱۱	محمدحسین	۱۰۷	محمد تقی خان مراغه‌ای
۳۹۳	محمدحسینا فرزند محمد صالح حسینی خاتون آبادی، امیر	۴۹۲	محمد تقی، میرزا
۲۴۲	محمدحسین بن ابی طالب حسینی سپاهانی	۳۷	محمد تقی میرزا رکن الدوله
۵۰۰	محمدحسین بن خلیفة بن حاجی عبدالکریم	۶۹	محمد جعفر ابوسعید پسر کیخسرو بیک
۴۸۹	محمدحسین بن محمدعلی عباسی	۵۰۷-۱۷	دوات ذار حاج الحرمین الشریفین
۳۵۰	محمدحسین بن ملا عبد الوهاب خراسانی، ملا	۸۹	محمد جعفر، حاجی ملا
۲۲	محمدحسین بن میرزا عبدالله تونی	۱۹۱	محمد جعفر بن محمد ابراهیم
۴۰۴	محمدحسین بهجت پسر نظر کرمانشاهی	۴۳	محمد جعفر بن محمد بن موسوی
۲۴۱	محمدحسین، حاجی	۱۴۹	محمد جعفر بن محمد صادق عرف قریش
۴۹	محمدحسین خان، حاجی	۲۷۹	محمد جعفر بن محمدعلی
	محمدحسینخان نظام الدوله صدر	۴۱۱	محمد جعفر بن محمدقاسم گلپایگانی
۱۰۸	اصفهانی، حاجی	۲۲۶-۹۸	محمد جوانزودی
۸۹	محمدحسین، سید	۳۶	محمدجونه، سلطان
۱۱۴	محمدحسین شاعع شیرازی، میرزا	۷۴	محمدحسن، آقا
۸۷	محمدحسین، میر	۷۲	محمد حسن بسطامی
۸۸	محمدحسین هادی گلباری، صدرالدین	۳۴۰	محمدحسن بن حاجی محمدقاسم خراسانی
۴۲۷	محمدحسینی	۴۰۱	کشمیری حایری
۲۴۷	محمد حضرمی	۲۰۴	محمدحسن بن کربلائی علی همدانی
۳۱۵	محمد حنفی تبریزی	۴۱۷	محمدحسن بن محمد ابراهیم
۸۷	محمدخاتون، شیخ	۴۱۸	محمدحسن بن مؤمن ابهری سپاهانی
۳۹۶	محمدخان طباطبائی	۴۹-۴۷	محمدحسنستخان
۱۰۸	محمدخان قاجار سپهسوار اعظم، میر	۲۸۶-۱۸۶	محمدحسن طباطبائی
	محمدخدابنده او لجایتو، سلطان	۴۰۵	محمدحسن شر اچی
		۲۵۷	محمدحسن شیرازی، میرزا
		۳۲۶	محمدحسن نجفی

۱۰۲-۸۴	محمدسعید	۲۴۴-۳۶	
۸۷	محمد ، سلطان	۳۲۹	محمدخلیل قزوینی
۷۲	محمدسلیم کتابفروش ، ملا	۸۲	محمد رحیم‌خان
۴۲۱	محمد سمیع خراسانی	۱۴۷-۹۲	محمد رضا
۳۹۸-۱۲۳	محمد ، سید		محمد رضا الشریف ابن المرحوم حسینعلی
۱۴۱-۹۰-۸۳-۳۲-۳۱-۲۷	محمدشاه	۲۷	الشیرازی
۵۱۱		۲۸۱	محمد رضا بن ابی القاسم گلپایگانی
۲۴۱	محمدشاه شاهانی ، میرسید	۲۴۶	محمد رضا بن ابی طالب طباطبائی
۱۸۷-۶۲	محمدشریف بن رستمعلی کفشگر	۲۴۶	اردستانی
۲۴۱	محمد شریف سپاهانی		محمد رضا بن محمد صادق بن مجلسی
	محمد شفیع صدراعظم بن‌پیغمبر مازندرانی ،	۴۲۳	سپاهانی
۲۱۰-۱۵۸	میرزا		محمد رضا بن محمد محسن بن محمد رضای
۵۰۳	محمدشوشتاری ، ملا	۳۹۵	شریف
۴۲۱	محمد ، شیخ	۴۷	محمد رضاخان
	محمد شیرازی متخلص به عالی و ملقب		محمد رضای قانع بن محمد صالح
۷۵	به نعمت‌خان و داشمند‌خان	۳۷۱	خوانساری
۶۹	محمدصادق		محمد رضای موسوی پسر سید مرتضی
	محمد صادق منشی بسر محمد علی منشی	۶۱	لاهیجانی
۲۰۸	علی آبادی	۷	محمد رضی بن محمدخلیل
	محمد صادق موسوی نامی سپاهانی	۲۰۸	محمد رفیع افندی
۲۰۰	شیرازی	۲۱۰	محمد رفیع روزنامچی ، سید
۸۶	محمد صالح	۴۲۲	محمد رفیع فراهانی
۴۷	محمد صالح خلخالی ، ملا	۵۸	محمد زمان
۷۲	محمد صالح ، خواجه		محمد زمان بن احمدحسینی
۴۱۸-۲۳۷	محمد صالح مازندرانی ، ملا	۳۶۷	آلان براغوشی
۴۷۱	محمدصفی و امشهای	۴۰۹	محمد زمان بن مصطفی قاری

۱۹۱-۵۸	محمد کاظم	۳۷۱-۴۱-۴۰	محمد طاهر
۱۰۳	محمد کاظم الفت	۸۸	محمد طاهر، میرزا
۱۵۷	محمد کاظم بن محمد صادق عبدالعظیمی	۳۱۳	محمد طاهر طباطبائی
۲۹۷	محمد کاظم خراسانی، شیخ	۳۹	محمد طاهر قمی
۳۶۰	محمد کاظم مراغی	۲۰۶	محمد عبد الحسیب فاطمی عاملی، سید
۴۹۳	محمد کعبه، شیخ	۱۴۹	محمد عزیز، نواب خان اعظم میرزا
۴۱۵	محمد کریم بن محمد شریف مراغی	۱۶۳-۱۳۱-۸۴	محمد علی
۳۶۹	محمد کریم خان و کیل		محمد علی آقای مترجم فرزندعلی
۸۸	محمد محسن حکاک، مولانا	۱۸۵	آقای تبریزی
۱۰۴	محمد محسن فانی کشمیری	۴۱۸	محمد علی بن ابراهیم استر آبادی
۱۳۳	محمد محمد آبادی فرزند حسین بزدی	۱۸۶	محمد علی بن حاجی ملا عبد الغنی تفرشی
۱۰۱	محمد مظفر خوانی	۶۹	محمد علی بن حاجی یار احمد طالقانی
	محمد معصوم بن محمد ابراهیم حسینی	۱۷۹	محمد علی بن محمد اسماعیل
۳۶۹	منصور دشتکی		محمد علی بن محمد باقر سپاهانی بهبهانی
	محمد معین الدین بن خیرات علی مشهدی	۲۷۹	
۷۱	کراوی، سید ابوالخیر	۳۳۰	محمد علی بن محمد زمان جیرانی
۶۱	محمد منجم پسر محمد زمان، معزال الدین	۱۶۱	محمد علی بن محمد بنی کزازی
۳۷۵	محمد مؤذن، میرزا	۴۵۶	محمد علی بن ملام محمد رضی دماوندی
۳۶۸	محمد مؤمن	۴۶۳	محمد علی خوین
	محمد مؤمن بن حاجی محمد شریف	۵۴	محمد علی صفائی
۳۱۰	مشهدی	۴۲۸-۳۶۲	محمد علی فیروز کوهی
۲۳-۱۰	محمد مؤمن بن محمد باقر فندرسکی	۳۲۲	محمد علی نوری
۳۸	محمد مؤمن تسلکابنی	۳۳۰	محمد علی هراتی، حاجی
۳۱۰	محمد مؤمن مشهدی	۲۹۷	محمد فشار کی سپاهانی، سید
۳۹۱-۳۴۵-۳۰۹-۲۴۱	محمد مهدی	۴۲۱	محمد قاسم بن محمد حسین اردبیلی
	محمد مهدی تبریزی معلم پسر محمد	۲۴۱	محمد قاسم بن ملام محمود سلمانی گیلانی

فهرست نسخه‌های خطی

۴۱۹	تقی بن اسماعیل
۴۷۱	محمد مهدی حسینی
۲۰۳	محمد مهدی خوانساری
۳۶۹	محمد مهدی قلیخان مخبر السلطنه
۵۲	محمد میرزا، سلطان
۸۷	محمد میرک صالحی، خواجه
۳۱۴	محمد بنی بن حاجی بن علی رضای رازی
۲۵۶	محمد نصیر شیخ الاسلام، میرزا
۸۳	محمد ورامینی، قاضی
۱۳۶-۵۳-۵۰	محمد ولی میرزا
۴۶۱	محمد هادی حسینی
۵۸	محمد هاشم
۳۸۱	محمد داشم بن ابراهیم حسینی سمنانی
۳۳۹	محمد هاشم بن محمد رضای سپاهانی
۸۷	محمد هاشم قاضی زاده، قاضی
۴۱۴	محمد هبۃ اللہ
۶۰	محمد بیزدی، شاه قاضی مولی
۳۳۷	محمد یوسف انجوی
۳۷۶	محمد یوسف بن عبد الوحد
۳۱-۳۲	محمد یوسف لاهیجی، میرزا
۵۸	محمد
۸۵	محمد بن شیخ ضیا، شیخ
۳۶۷	محمد بن محمد، یامحمد بن محمد خیاط حلی
۴۵۶	محمد بن ملا عبد العلی
۱۰۷	محمد جهان شاه تبریزی، میرزا
۴۷۳	مودود سلطانی
۱۶۱	مدرسه خان شهرخوی
۳	مدرسه دارالفنون
۴۷۲	مدرسه جاهان شاه تبریزی، میرزا
۳۸۶	مدرسه حاجی اسماعیل خان
۲۰۱	مدرسه جلالی
۱۸۲	مدرسه جعفریہ سپاهان
۳۱۳	مدرسه جدید سلطانی
۱۷۹	مدرسه ایلچی
۴۲۸	مدرسه افضلیه
۴۰۰	مدرسه آقامبارک
۱۵۷	مخزن الانتهاء
۴۲۵-۳۶۰	مختصر نافع
۳۶۹-۱۶۸-۱۷۰-۱۴۱	
۹۱۳-۱۰۱-۱۶	مخبر السلطنه، حاجی
۲۰۲-۱۸۰-۱۴۰-۱۵	وزیر علوم
۱۱۳-۱۰۱-۱۶	مخدوم الدو له علی قلی خان هدایت
۳۷۷	محبی الدین اعرابی
۲۵	محمود کتبی
۱۰۱	محمود کتابفروش، میرزا
۱۴۷-۸۶	محمود غزنوی
۲۳۵	محمود شیرازی کلیم، عmad الدین
۱۸۵	محمود خان شارژدار
۱۹۶-۱۷۸-۱۶۴-۹۰	محمود خان خوندگار روم، سلطان

۴۹۷-۴۱۸-۲۲	مرتضی علم‌الهدی، سید	۴۱۷	مدرسه سلیمانخان
۳۱۷	مرتضی قلی بن محمدیوسف افشار	۱۶۰-۳۲-۲۹-۲۵	مدرسه سیاسی
۲۲	مرتضی قلیخان و کیل‌الملک	۱۶۸	مدرسه شعاعیه دولتی
۱۲۳	مرشد‌العوام میرزا قمی	۴۰۹	مدرسه صالحیه شیراز
۱۳۲	مزامیرداد	۴۱۰	مدرسه صالحیه قزوین
۴۱۵	مسائل الخلاف	۴۲۸	مدرسه صدر
۴۱۸	المسائل السروية	۳۶۳	مدرسه صدر سیاهان
۴۱۸	المسائل الطرابلسية	۴۲۱	مدرسه فاطمیه
۸۸	مساحة‌البلاد	۱۲۰	مدرسه فرج‌قاییک
۲۳۲	مسالک البغية الى مدارك المنية	۱۲۴	مدرسه گوهرشاد بیگم
۴۹۸	مستنصر عباسی	۴۲۱	مدرسه مریم بیگم
۴۹۸-۴۹۷	مستنصر فاطمی	۲۲-۱۰-۷	مدرسه مهدی‌علی‌اوستر کبری
۷۵	مستوفی‌المالک	۳۷۲-۳۶۸-۳۲۲-۲۵۷-۱۸۲-۶۰	
۱۴۰	مستوفی‌المالک، میرزا حسن	۴۲۴-۴۲۳-۴۲۱-۴۱۰-۳۹۵-۳۹۱	
۲۴	مستوفی قزوینی	۴۰۵	
۲۳۴-۲۲۳	مسعود بن محمد‌حلی	۲۰۵	مدرسه نواب
۲۳۹	مسلم بن غالب بن علی‌الرازی، ابو‌بکر	۸۷	مرآت‌النابین
۶۲	مسيحا، قاضی	۸۴	مراد
۴۱۵	مسيح‌الله‌زاده‌بیلی	۹۰-۸۹	مراخان عثمانی، سلطان
۴۷۲	مسيحي	۲۲۱	مرااغه
۴۸۱	مشارق الانوار	۱۸۳	مرااغی
۴۵	مشهد	۳۳۴-۲۹۷	مرتضی‌انصاری، شیخ
۳۷۸-۳۷۱	مشهد بن ملا‌حسین‌علی‌شبستری، ملا		مرتضی‌بن داعی‌بن قاسم‌حسینی‌مقدم‌الدین
۳۹۹	المصباح	۴۰۷-۳۹	ابوتراپ
۸۰	مصنیح‌المنیر		مرتضی‌بن‌میر‌محمد‌مهدی‌الحسینی
۲۰۳-۱۱۴-۳۴	مصدق، دکتر محمد	۲۰۶	الطیب

٤٢٨-٣٣٤-٢١٩	مصطفي بن اويس
٤٢	مصطفي بن خضر حيدرى
٤٧٦	مصطفي باشا
٤٩	مصطفي قلى كاشانى
٣٩٩	مطرزى ، ناصر الدين عبد السيد
٦٤-٦	مظفر الدين شاه
٢٣	مظفر گتابادى ، ملا
٨٨	مظهر
٥٠٦-٤٧٨	معالم العلماء
٤٠٢	معانى الاخبار
٢٤٤	معتزاليان
٢٧	معتمدالحرم آفاميرزاداي
٧٥	معتمدالدوله منوچهرخان
٦٨	معتمدالسلطان ميرزا جوادخان نائب الوزراء
٢٥٩	معجم الادباء
٤٠٢	المعرفة ، كتاب
١٢٤	المضلات
٥٠٠	معلم ثالث
٨٢	معowie
٤١	معير الممالك حسين على خان بسردوست على خان
١٠٧	معين الدین یزدی
٢٤	معینیه
٣٦٥	مغرب
٨٥	ملک محمد بن ذین العابدین جلالی
١٨٧	ملک علی تونی
١٩٩	ملکشاهه محمد بن سلطان محمود
٥٦	ملحطاوى
٤١	ملای روم
١٣١	ملاباشی
٢٣٩-١٠٢-٤٦	مکه
٤٩٣	مقدمه ا بن خلدون
١٩٩	المقنى لامر الله
٢٧٩	مقبل بن حسن
٢٠٣	مقامات حریری و همدانی
٤٠٨	الخلاصة الالفية
٣٨٨	المقادس النحوية في شرح شواهد شروح
١٨٣	مقاصد اللاحان
٤٩٧-٢٩١-٢٦١	مفيد محمد بن النعمان بغدادی ، شیخ
٢٢	مفتاح البدایع
٣٩٩	مفتاح
٣٢٨	مفاتیح الاصول
٤١٨	مفاتیح الاسرار و مصایح الابرار
٣٦٦	المقنى في الإمامة
٨٤-٨٣	شاهد خ
	مغربي تبريزی ، ملام محمد شیرین معاصر

۲۳۹	موسى بن عمر ان	۸۸	ملک مشرقی ، میرزا
۹۲	موسى بن محمد باقر		ملکم خان مستشار فرزند میرزا یعقوب
۷۹	موعظه فطرت ، میرزا	۱۸۵	خان میرزا
۱۵۳	مولوی جلال الدین محمد بلخی	۴۱۸-۸۵	الملل والنحل
۳۹۳	مومن صوفی ، حاجی	۴۹۳	مناقب السبعین
۹۶-۳۹	مونس الابرار	۴۶۵	مناهج الاحکام
۳۴۴	مهدی بن احمد	۲۰۶	مناهج الشارعین
	مهدی بن ملازین العابدین نجف آبادی		منتخب حسامی
۴۰۴-۳۵۲		۴۷۵	المنتخب فی اصول المذهب
۴۶۳	مهدی ، سید	۲۹۱	المنصف
۱۰۳-۸۲	مهدیقلی خان	۴۲۳	المنصور بالله عبد الله بن حمزة
۲۲۱	مهر علی	۲۴۸	منصور بن الحسن بن الحسین الای
۴۰۰	مهر علی زنوری ، ملا	۳۲۳	منظومۃ الاستمارات
۸۰	مهند الاسماء	۸۴	منور عشرت ، میر
۴۷۷	المهند البارع فی شرح المختصر النافع	۳۲۳	منهج الطالبین
۵۰۰	میبدی	۳۸۹	منهج الوصول الى علم الاصول
۳۷	میرزا آقای طبیب صارم الاطباء رشتی	۴۶۵	منهج الهدایة
۳۷۶-۳۷۲	میرزا جان باغنوی ، ملا	۴۸۰	منهج الیقین فی اصول الدین
۸۴	میر لونجان	۴۸۴-۳۴۸-۳۰۴	منهج المقال
۸۲	میمون بن قیس	۱۸۷	موامرة عمدة الایلخانی
۱۹۲	مینوی ، مجتبی	۲۴	مواهب الہی
	ن	۱۰۴	موبدشاه ، ملا
۲۱۰-۱۷۸	ناپلئون	۴۱۵	الموتلف فی المختلف بین السلف
۱۶۴-۹۰	نادر شاہ	۸-۷	مؤتنم السلطان
۳۳۷	نادر قاجار پسر بدیع الزمان	۱۸۵	مؤتمن الملک ، میرزا سعید خان
۸۴	نازک ، میرزا خلیل	۲۳۷	الموجز

۸۸	نشاط	۳۸۹	ناصرالدین
۱۵۴	نصاب الصبيان	۶۳-۵۳-۳۲-۲۷-۵-۷	ناصرالدین شاه
۲۳۶	نصر الله	۱۸۸-۱۸۰-۹۷-۹۲-۹۱-۸۹-۸۲-۷۴	
۴۹۶	نصر الله بن امیر حیدر ، امیر	۳۸۲	ناصرالدین محدث ، شیخ
۴۶۳	نصر الله الحائری ، سید	۳۴	ناصرالملک
۲۴۹	نصر الله قزوینی ، شیخ	۳۳	ناصر بن ابراهیم بویهی لحساوی
۱۹۸	نصرة الدین احمد بن یوسف شاه لر ، اتابک	۳۹۷	ناصر بن حاجی حسین بن حاجی تاج الدین نجفی
۴۵۰	نصیری	۳۸۹	ناصرزاده شویی آلوسی
۱۲	نصیری طوسی ، محمد تقی	۷۴	ناظر ، عالیجاه
۸۲	نطقی مشهدی	۳۸۰	نافع
۵۸	نظام الدین	۱۰۶	نامه شتساسان پنجم
۳۰۸	نظام الدین علی دمیس بزدی	۱۰۶	نامه شتساسان نخست
۶۹	نظام الدین محمد بن حسین ساوجی	۴۵	نایین
۲۴۲	نظام الدین محمد قرشی ساوجی	۱۰۷	نبی خان ، میرزا
۱۱۵	نظام السلطنه	۴۷۸	نجاشی
۳۳۴-۸۲	نظام الملک	۴۰۹-۴۰۴-۳۳۴	نجف
۸۸-۸۳	نظم	۹۲	نجفقلی خان بیگلر بیگی تبریزی
۴۰۶	نظم الغرر و نضال الدرر	۱۱۶	نجفقلی میرزا قاجار
۸۸-۸۴-۸۳	نظیری نیشابوری	۲۳۵	نجم الحق والمله والدین البخاری
۳۰۹-۴۳	نعمۃ اللہ جزایری شوشتی ، سید	۲۹۱	نجم الدین بن سعید
۸۴	نعمتختان عالی	۴۰۹	نجم الدین مهندی مدنی ، سید
۳۴۲	نفحات ازهار ریبع البار	۳۳۳	نخب المناقب
۵۸	القایة مختصر الوقایة	۸۴	نرگسی
۲۶۱	نقض العثمانیة	۱۸۵	تریمان خان
۲۸۶	نمسا	۸۵	نژمه

١٨٠	وسيلة المقاصد	٢٥٧	نوبختی
١٩٠-٨٣	وفاء	٢٢٢	نور الله ، قاضی
٤٩٣	وفيات الاعيان	نور الدين بن بدر الدين بن نور الدين قاري	
٣٦٥-٥٨	وقایة الرواية فی مسائل الهدایة	١٧٤	
١٠٧	ولی خان	٣٦	نور الدين جزائري شوشتري
ه		٣٠٩	نورالدين محمد حافظ
٨٢	هاتف	٤١	نوربخشیان
٣٩١	هادی	٣٠٧	نور محمد بن ملام محمد پسر ملام محمد تقی
١١١	هادی همدانی ، میر	٣٧٢	نوري
٤٥١	هارون رشید	نوعی محیی الدین ابی زکریا یحیی بن	
هبة الله بن سعد الدين يوسف حموی،		٣٢٣	شرف شافعی
٢٢١	ابوالفتح	٣٣٣-٢٩٢-٢٩١	نهج الایمان
٢٠٤	هدایت الله خان بیگلر بیگی	٢٣٦	نهج البلاحة
٤٨٩-٢٠٥-١٢٤	هرات	٢٣٤	نیشاپور
٨٩	هفت اقلیم	٨٤	واضح
٨٥	هفت کشور	٤٤٨	الوافی
٨٤	هلالی	٨٨	واهاب ، میرزا حسن
٨٧	همام ، حکیم	٣٠٤	وجیز
٨٤	همایون	٣٠	وجیه الدین سر بدار ، امیر
٨٤	همت	٨٤	وحدت
٢٣٦	هندوی فضل	٨٨-٨٤	وحشی
ی		٨٤	وحید
٢٥٧	الیاقوت	١٧١	ورزنامه
٢٥٩	یاقوت حموی	٣٨٠	ورش
١٢٠	یاقوت ، خواجه جمال الدين	٥٠٢	الوسائل الى النجاة
یحیی بن ابوتراب بن شیخ محمد مفیک بن			

فهرست نسخه‌های خطی

۲۹	یوسف بن حسن لاهیجی	شیخ عبدالنبی جزائری شیرازی
۱۳۵	یوسف بن محمد	امام جمیعه و جمیعات، شیخ
	یوسف بن محمدحسن خراسانی	یحیی بن خالد برمکی
۴۸۱-۳۵۴	گونابادی	بر تقادن قلی بن بردى خواجه آdagی
۴۲۴	یوسف بن محمود بن هزارسف	بر ملوف، ژنرال
۲۰۸	یوسف ضیا پاشا	یزد
۱۵۹	یوسف مستوفی الملک، میرزا	یزید
۴۹۲	Elwee Miller	یغما
		یعن
		۴۲۳